Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentoinnin apuväline eikä sillä ole oikeudellista vaikutusta. Unionin toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä. Säädösten todistusvoimaiset versiot on johdanto-osineen julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä ja ne ovat saatavana EUR-Lexissä. Näihin virallisiin teksteihin pääsee suoraan tästä asiakirjasta siihen upotettujen linkkien kautta.

►B MAAILMAN KAUPPAJÄRJESTÖN PERUSTAMISSOPIMUS

(EYVL L 336, 23.12.1994, s. 3)

sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

		virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä
►M1	Pöytäkirja Maailman kauppajärjestön perustamisesta tehdyn Marrakeshin sopimuksen muuttamisesta	L 284	3	30.10.2015
►M2	Pöytäkirja Maailman kauppajärjestön perustamisesta tehdyn Marrakeshin sopimuksen muuttamisesta Kalastustukia koskeva sopimus	L 148	3	8.6.2023

▼B

MAAILMAN KAUPPAJÄRJESTÖN PERUSTAMISSOPIMUS

TÄMÄN SOPIMUKSEN OSAPUOLET, JOTKA

TUNNUSTAVAT, että niiden välisiä suhteita kaupan ja taloudellisen yritteliäisyyden alalla pitäisi hoitaa pyrkimyksenä elintason kohottaminen, täystyöllisyyden turvaaminen, suuri ja tasainen kasvava reaalitulon ja tehokkaan kysynnän määrä ja laajentaa tavaroiden ja palveluiden tuotantoa ja kauppaa, samalla sallien maailman luonnonvarojen optimaalinen käyttö kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti, tavoitella sekä ympäristön suojelua että säilyttämistä ja edistää sitä koskevia menetelmiä siten, että ne ovat sopusoinnussa osapuolien eri vaiheessa olevien taloudellisen kehityksen tarpeiden ja ongelmien kanssa,

TUNNUSTAVAT edelleen, että tarvitaan myönteisiä ponnistuksia, joiden tarkoituksena on varmistaa, että kehitysmaat, erityisesti vähiten kehittyneet kehitysmaat, saavat niiden taloudellista kehitystä vastaavan osuuden kansainvälisen kaupan kasvusta,

HALUAVAT myötävaikuttaa näiden tavoitteiden saavuttamiseen solmimalla keskinäisen ja kaikille osapuolille edullisen sopimuksen, jonka päämääränä on huomattavasti alentaa tullitariffeja ja vähentää muita kaupan esteitä sekä poistaa syrjivä menettely kansainvälisissä kauppasuhteissa,

PÄÄTTÄVÄT siten kehittää yhtenäisen, elinkyisemmän ja kestävän monenkeskisen kauppajärjestelmän, joka käsittää tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen, aikaisemmat kaupan vapauttamispyrkimysten tulokset sekä kaikki Uruguayn kierroksen monenkeskisten kauppaneuvottelujen tulokset,

PÄÄTTÄVÄT säilyttää perusperiaatteet sekä edistää monenkeskisen kauppajärjestelmän perimmäisiä tavoitteita,

SOPIVAT SEURAAVAA:

Artikla I

Järjestön perustaminen

Maailman kauppajärjestö (myöhemmin ”WTO”) perustetaan.

Artikla II

WTO:n toimialue

1. WTO tarjoaa yhteisen järjestöllisen rakenteen hoitaa jäsentensä välisiä kauppasuhteita niissä kysymyksissä, jotka koskevat tämän sopimuksen liitteissä olevia sopimuksia ja niihin liittyviä oikeudellisia asiakirjoja.

2. Liitteisiin 1, 2 ja 3 sisältyvät sopimukset ja niihin liittyvät oikeudelliset asiakirjat (myöhemmin ”monenkeskiset kauppasopimukset”) ovat erottamaton osa tätä sopimusta ja sitovat kaikkia jäseniä.

3. Liitteeseen 4 sisältyvät sopimukset ja niihin liittyvät oikeudelliset asiakirjat (myöhemmin ”useammankeskiset kauppasopimukset”) ovat myös osa tätä sopimusta niiden jäsenten osalta, jotka ovat hyväksyneet ne ja ne sitovat noita jäseniä. Useammankeskiset sopimukset eivät luo velvoitteita eivätkä oikeuksia niille jäsenille, jotka eivät ole hyväksyneet niitä.

▼B

4. Tullitariffeja ja kauppaa koskeva yleissopimus liitteessä 1 A (myöhemmin ”GATT 1994 -sopimus”) on oikeudellisesti erillinen tullitariffeja ja kauppaa koskevasta yleissopimuksesta, päivämäärältään 30.10.1947, joka on liitetty päätösasiakirjaan, joka hyväksyttiin Yhdistyneiden kansakuntien kauppa- ja työllisyyskonferenssin valmistelevan komitean toisen istunnon päätöstilaisuudessa, siten kuin sitä on korjattu, muutettu tai tarkistettu (myöhemmin ”GATT 1947 -sopimus”).

Artikla III

WTO:n toiminnot

1. WTO helpottaa tämän sopimuksen sekä monenkeskisten kauppasopimusten täytäntöönpanoa, hallintoa, toimintaa ja edistää niiden tavoitteita sekä tarjoaa rakenteen useammankeskisten kauppasopimusten täytäntöönpanolle, hallinnolle ja toiminnalle.

2. WTO tarjoaa neuvottelupaikan jäsenilleen monenkeskisten kauppasuhteiden osalta, joita käsitellään tämän sopimuksen liitteissä olevissa sopimuksissa. WTO voi myös tarjota neuvottelupaikan jäsenilleen niiden monenkeskisissä kauppasuhteissa ja rakenteen näiden neuvottelutulosten täytäntöönpanemiseen, siten kuin ministerikokous päättää.

3. WTO hallinnoi tämän sopimuksen liitteessä 2 olevaa riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevaa sopimusta (myöhemmin ”sopimus riitojen ratkaisusta” tai ”DSU”).

4. WTO hallinnoi tämän sopimuksen liitteessä 3 olevaa kauppapoliittista maatutkintaa (myöhemmin ”TPRM”).

5. Saavuttaakseen laajemman yhtenäisyyden maailmanlaajuisessa talouspolitiikassa WTO on yhteistyössä tarkoituksenmukaisella tavalla Kansainvälisen valuuttarahaston ja Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin sekä sen liitännäisjärjestöjen kanssa.

Artikla IV

WTO:n rakenne

1. Ministerikokous muodostuu kaikkien jäsenten edustajista ja se kokoontuu vähintään kerran kahdessa vuodessa. Ministerikokouksen tehtävänä on panna täytäntöön WTO:n toimintoja sekä ryhtyä siinä tarvittaviin toimiin. Ministerikokouksella on valta tehdä päätöksiä kaikista monenkeskisten kauppasopimusten alaisista asioista, jos jäsen sitä pyytää, tämän sopimuksen sekä jokaisen kyseeseen tulevan monenkeskisen kauppasopimuksen erityisten päätöksentekosäännösten mukaisesti.

▼B

2. Yleisneuvosto koostuu kaikkien jäsenten edustajista ja se kokoontuu tarvittaessa. Ministerikokouksen istuntojen välisenä aikana yleisneuvosto huolehtii sen tehtävistä. Yleisneuvosto panee täytäntöön sille tässä sopimuksessa määrätyt tehtävät. Yleisneuvosto laatii omat menettelytapasääntönsä ja hyväksyy 7 kohdassa mainittujen komiteoiden menettelytapasäännöt.

3. Yleisneuvosto kokoontuu tarvittaessa hoitamaan velvollisuutensa riitojenratkaisuelimenä siten kuin riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevassa sopimuksessa on säädetty. Riitojenratkaisuelimellä voi olla oma puheenjohtaja ja sen on laadittava sellaiset menettelytapasäännöt, jotka se katsoo tarpeelliseksi velvoitteidensa täyttämiseksi.

4. Yleisneuvosto kokoontuu tarvittaessa hoitamaan velvollisuutensa kauppapoliittisena maatutkintaelimenä kuten TPRM-sopimuksessa säädetään. Kauppapoliittisella maatutkintaelimellä voi olla oma puheenjohtaja ja sen on laadittava sellaiset menettelytapasäännöt, jotka se katsoo tarpeellisiksi velvoitteidensa täyttämiseksi.

5. Tavarakauppaneuvosto, palvelukauppaneuvosto ja teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia käsittelevä neuvosto (myöhemmin ”TRIPS-neuvosto”) toimivat yleisneuvoston yleisohjauksen alaisina. Tavarakauppaneuvosto valvoo liitteessä 1 A olevien monenkeskisten kauppasopimusten toimintaa. Palvelukauppaneuvosto valvoo palvelukaupan yleissopimuksen (myöhemmin ”GATS”) toimintaa. TRIPS-neuvosto valvoo sopimuksen tekijän- ja teollisoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista (myöhemmin ”TRIPS-sopimus”) toimintaa. Nämä neuvostot panevat täytäntöön ne tehtävät, jotka niille on annettu asianomaisissa sopimuksissa ja yleisneuvostossa. Ne laativat kukin erikseen menettelytapasääntönsä, jotka yleisneuvoston on hyväksyttävä. Näiden neuvostojen jäsenyys on avoinna kaikille jäsenten edustajille. Nämä neuvostot kokoontuvat tarvittaessa huolehtimaan tehtävistään.

6. Tavarakauppaneuvosto, palvelukauppaneuvosto ja TRIPS-neuvosto voivat perustaa tarvitsemiaan lisäelimiä. Nämä lisäelimet laativat menettelytapasääntönsä, jotka asianomainen neuvosto hyväksyy.

7. Ministerikokous perustaa kauppa- ja kehityskomitean, maksutaserajoituksia käsittelevän komitean ja budjetti-, talous- ja hallintokomitean, jotka panevat täytäntöön ne tehtävät, jotka on määrätty tässä sopimuksessa ja monenkeskisissä kauppasopimuksissa sekä mitkä tahansa lisätehtävät, jotka yleisneuvosto määrää niille, sekä voi perustaa sellaisia lisäkomiteoita, joille se antaa tarpeellisiksi katsomansa tehtävät. Osana toiminnoistaan kauppa- ja kehityskomitea tarkastaa säännöllisesti monenkeskisissä kauppasopimuksissa olevat, vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenien suosituimmuutta koskevat erityismääräykset ja raportoi niistä yleisneuvostolle tarvittavia toimia varten. Näiden komiteoiden jäsenyys on avoinna kaikkien jäsenten edustajille.

▼B

8. Useammankeskisissä kauppasopimuksissa olevat toimielimet huolehtivat niistä tehtävistä, jotka niille määräytyvät niistä sopimuksista ja toimivat WTO:n järjestöllisen rakenteen puitteissa. Näiden toimielimien on säännöllisesti annettava yleisneuvostolle tietoja toiminnastaan.

Artikla V

Suhteet muihin järjestöihin

1. Yleisneuvosto sopii tarkoituksenmukaisista järjestelyistä tehokkaan yhteistyön turvaamiseksi muiden hallitusten välisten järjestöjen kanssa, joiden vastuualueet liittyvät WTO:n vastaaviin velvoitteisiin.

2. Yleisneuvosto voi ryhtyä tarkoituksenmukaisiin järjestelyihin neuvottelujen ja yhteistyön aikaansaamiseksi julkishallinnon ulkopuolisten järjestöjen kanssa, joita koskevat WTO:hon liittyvät asiat.

Artikla VI

Sihteeristö

1. Perustetaan WTO:n sihteeristö (myöhemmin ”sihteeristö”), jonka johtajana toimii pääjohtaja.

2. Ministerikokous nimittää pääjohtajan ja hyväksyy ne määräykset, jotka määrittävät pääjohtajan valtuudet, velvollisuudet, palvelusehdot ja toimikauden.

3. Pääjohtaja nimittää sihteeristön henkilökunnan sekä määrää heidän työtehtävänsä ja palvelusehtonsa ministerikokouksen hyväksymien sääntöjen mukaisesti.

4. Pääjohtajan ja sihteeristön henkilökunnan velvollisuudet ovat luonteeltaan yksinomaan kansainvälisiä. Täyttäessään velvollisuuksiaan pääjohtaja ja sihteeristön henkilökunta eivät saa pyytää tai hyväksyä minkään hallituksen tai muun WTO:n ulkopuolisen viranomaisen ohjeita. Heidän tulee pidättäytyä sellaisista toimista, jotka voisivat vahingoittavasti vaikuttaa heidän asemaansa kansainvälisinä virkamiehinä. WTO:n jäsenten tulee kunnioittaa pääjohtajan ja sihteeristön henkilökunnan velvollisuuksien kansainvälistä luonnetta, eivätkä ne saa pyrkiä vaikuttamaan heidän tehtäviensä suorittamiseen.

Artikla VII

Budjetti ja maksuosuudet

1. Pääjohtaja esittää budjetti-, talous- ja hallintokomitealle vuosittain WTO:n talousarvion sekä tilinpäätöksen. Budjetti-, talous- ja hallintokomitea tarkastaa vuosittain pääjohtajan esittämän talousarvion sekä tilinpäätöksen ja antaa suosituksensa niistä yleisneuvostolle. Yleisneuvoston on hyväksyttävä vuosittainen talousarvio.

2. Budjetti-, talous- ja hallintokomitea ehdottaa yleisneuvostolle taloussäännöt, joiden tulee sisältää määräykset:

a) jäsenmaksujen suuruuden määräämisestä jakamalla WTO:n kulut jäsenten kesken

ja

▼B

b) niistä toimenpiteistä, joihin ryhdytään jäsenten maksamattomien velkojen osalta.

Taloussääntöjen on perustuttava niin pitkälle kuin on käytännöllistä GATT 1947 -sopimuksen määräyksiin ja käytäntöihin.

3. Yleisneuvoston on hyväksyttävä taloussäännöt ja vuosittainen talousarvio kaksi kolmasosan enemmistöllä, johon on osallistunut enemmän kuin puolet WTO:n jäsenistä.

4. Jokaisen jäsenen on viivyttelemättä maksettava jäsenmaksuosuutensa WTO:n kuluista yleisneuvoston hyväksymien taloussääntöjen mukaisesti.

Artikla VIII

WTO:n asema

1. WTO on oikeushenkilö ja jokaisen sen jäsenistä on myönnettävä sille sellainen oikeudellinen asema, mikä on tarpeellista sen tehtävien hoitamiseksi.

2. Jokaisen WTO:n jäsenen on myönnettävä sille sellaiset etuoikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeellisia sen tehtävien hoitamiseksi.

3. Jokaisen WTO:n jäsenen on myönnettävä WTO:n virkailijoille sekä jäsenten edustajille samalla tavalla sellaiset etuoikeudet ja vapaudet, jotka ovat tarpeellisia heidän WTO:n toimintaan liittyvien itsenäisten tehtäviensä hoitamiseksi.

4. Jäsenen WTO:lle, sen virkailijoille ja sen jäsenten edustajille myöntämien etuoikeuksien ja vapauksien on oltava samanlaisia kuin ne etuoikeudet ja vapaudet, jotka on sovittu erityisjärjestöjen etuoikeuksista ja vapauksista laaditussa yleissopimuksessa, jonka Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous on hyväksynyt 21. päivänä marraskuuta 1947.

5. WTO voi tehdä päämajasopimuksen.

Artikla IX

Päätöksenteko

1. WTO jatkaa GATT 1947 -sopimuksen käytäntöä konsensuspäätöksenteosta ([1]).Ellei muualla toisin säädetä, milloin päätöstä ei voida tehdä konsensuksella, asiasta on päätettävä äänestämällä. Ministerikokouksessa ja yleisneuvostossa jokaisella jäsenellä on yksi ääni. Kun Euroopan yhteisö käyttää äänioikeuttaan, sen äänten lukumäärän on oltava yhtä suuri kuin WTO:n jäseninä olevien jäsenvaltioiden lukumäärä ([2]). Päätökset ministerikokouksessa ja yleisneuvostossa tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä, ellei tässä sopimuksessa tai monenkeskisissä kauppasopimuksissa toisin määrätä ([3]).

([1]) Toimielimen katsotaan päättäneen sen käsiteltäväksi toimitetun asian konsensuksella , jos yksikään jäsenistä , joka oli läsnä päätöstä tehtäessä ei ole virallisesti vastustanut päätösehdotusta.

([2]) Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden äänimäärä ei missään tapauksessa saa ylittää Euroopan yhteisön jäsenvaltioiden lukumäärää.

([3]) Yleisneuvoston päätökset sen kokoontuessa riitojenratkaisuelimenä on tehtävä vain riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen 2 artiklan 4 kohdan määräysten mukaisesti.

▼B

2. Ministerikokouksella ja yleisneuvostolla on yksinomainen oikeus hyväksyä tämän sopimuksen sekä monenkeskisten kauppasopimusten tulkintoja. Kun kysymyksessä on liitteessä 1 olevan monenkeskisen kauppasopimuksen tulkinnasta, niiden on tehtävä päätöksensä asianomaisen sopimuksen toimintaa valvovan neuvoston suosituksen pohjalta. Tulkinnan hyväksymistä koskeva päätös on tehtävä jäsenten kolmeneljäsosan enemmistöllä. Tätä kohtaa ei saa käyttää siten, että se heikentäisi X artiklassa olevia muutosmääräyksiä.

3. Poikkeuksellisissa olosuhteissa ministerikokous voi päättää poikkeusluvan myöntämisestä jäsenelle tässä sopimuksessa tai jossakin monenkeskisessä kauppasopimuksessa olevasta velvoitteesta edellyttäen, että sellainen päätös hyväksytään jäsenten kolmeneljäsosan ([1]) enemmistöllä, ellei toisin tässä kohdassa määrätä.

a) Tätä sopimusta koskeva poikkeuslupapyyntö on toimitettava ministerikokouksen harkittavaksi konsensuspäätöksentekoa koskevan käytännön mukaisesti. Ministerikokous asettaa pyynnön harkintaa varten aikarajan, joka ei saa ylittää yhdeksääkymmentä päivää. Ellei konsensusta saavuteta tämän aikarajan kuluessa, jokainen päätös poikkeusluvasta voidaan tehdä jäsenten kolmeneljäsosan enemmistöllä.

b) Liitteissä 1 A, 1 B ja 1 C olevia monenkeskisiä kauppasopimuksia sekä niiden liitteitä koskeva poikkeuslupapyyntö on alustavasti toimitettava tavara-kauppaneuvoston, palvelukauppaneuvoston tai TRIPS-neuvoston harkittavaksi, kullekin erikseen, aikarajan kuluessa, mikä ei saa ylittää yhdeksääkymmentä päivää. Aikarajan päättyessä asianomainen neuvosto toimittaa raportin ministerikokoukselle.

4. Poikkeusluvan myöntävässä ministerikokouksen päätöksessä on esitettävä ne poikkeukselliset olosuhteet, jotka oikeuttavat päätöksen tekemiseen, poikkeuslupaa koskevat rajoitukset ja ehdot sekä päivämäärä, milloin poikkeuslupa päättyy. Ministerikokouksen on tarkastettava jokainen poikkeuslupa, joka myönnetään pitemmäksi aikaa kuin yhdeksi vuodeksi, viimeistään yhden vuoden kuluessa sen myöntämisestä ja sen jälkeen vuosittain, kunnes poikkeuslupa päättyy. Jokaisessa tarkastuksessa ministerikokouksen on tutkittava, ovatko poikkeuslupaan oikeuttaneet poikkeukselliset olosuhteet edelleen voimassa ja onko poikkeuslupaan asetetut rajoitukset ja ehdot täytetty. Vuosittaisten tarkastusten perusteella ministerikokous voi pidentää, muuttaa tai lakkauttaa poikkeusluvan.

5. Useammankeskistä kauppasopimusta koskevat päätökset, mukaan lukien päätökset tulkinnoista ja poikkeusluvista, määräytyvät asianomaisen sopimuksen määräysten perusteella.

([1]) Päätös poikkeusluvan myöntämisestä sellaisesta velvoitteesta, joka on siirtymäkauden alainen tai johon kohdistuu asteittainen täytäntöönpano, jota poikkeuslupaa pyytävä jäsen ei ole täyttänyt ennen kyseisen kauden päättymistä, on tehtävä konsensuksella.

▼B

Artikla X

Muutokset

1. Jokainen WTO:n jäsen voi tehdä ehdotuksen tämän sopimuksen tai liitteessä 1 olevien monenkeskisten kauppasopimusten muuttamiseksi toimittamalla tällaisen ehdotuksen ministerikokoukselle. Neuvostot, jotka mainitaan IV artiklassa, voivat myös toimittaa ministerikokoukselle ehdotuksia muuttaa niiden liitteessä 1 olevien monenkeskisten kauppasopimusten määräyksiä, joiden toimintaa ne valvovat. Ellei ministerikokous päätä pitemmästä ajanjaksosta, on yhdeksänkymmenen päivän kuluessa siitä, kun ehdotus on muodollisesti otettu esille ministerikokouksessa, tehtävä konsensuksella jokainen ministerikokouksen päätös, joka koskee ehdotuksen lähettämistä jäsenten hyväksyttäväksi. Ellei 2,5 ja 6 kohtien määräyksistä muuta johdu, päätöksessä on yksilöitävä, onko 3 tai 4 kohtien määräyksiä sovellettava. Jos konsensus on saavutettu, ministerikokouksen on suoraan toimitettava muutosehdotus jäsenten hyväksyttäväksi. Jos konsensusta ei saavuteta ministerikokouksen istunnossa asetettuna aikana, ministerikokouksen on päätettävä jäsenten kaksi kolmasosan enemmistöllä siitä, onko muutosehdotus toimitettava jäsenten hyväksyttäväksi. Paitsi jos 2, 5 ja 6 kohdissa toisin määrätään, soveltuvat 3 kohdan määräykset muutosehdotukseen, ellei ministerikokous päätä jäsenten kolmeneljäsosan enemmistöllä, että 4 kohdan 4 määräyksiä sovelletaan.

2. Muutokset tämän artiklan määräyksiin sekä seuraavana lueteltujen artiklojen määräyksiin voidaan tehdä vain kaikkien jäsenten hyväksymisellä:

Tämän sopimuksen IX artikla;

GATT 1994 -sopimuksen I ja II artiklat;

Palvelusopimuksen II:1 artikla;

TRIPS-sopimuksen 4 artikla.

3. Muutokset tähän sopimukseen tai liitteiden 1 A ja 1 C monenkeskisiin kauppasopimuksiin, muut kuin 2 ja 6 kohdissa mainitut, jotka ovat luonteeltaan sellaisia, jotka voisivat muuttaa jäsenten oikeuksia ja velvollisuuksia, koskevat niitä jäseniä, jotka ovat hyväksyneet ne jäsenten kaksi kolmasosan enemmistöllä ja sen jälkeen jokaista jäsentä sen hyväksyttyä ne. Ministerikokous voi päättää jäsenten kolmeneljäsosan enemmistöllä, että jokainen muutos, joka koskee tätä kohtaa, on luonteeltaan sellainen, että jokainen jäsen, joka ei ole hyväksynyt sitä jokaisessa tapauksessa erikseen ministerikokouksen asettaman määräajan kuluessa, voi erota WTO:sta tai pysyä WTO:n jäsenenä ministerikokouksen suostumuksella.

4. Muutokset tähän sopimukseen tai liitteiden 1 A ja 1 C monenkeskisiin kauppasopimuksiin, muut kuin 2 ja 6 kohdissa mainitut, jotka ovat luonteeltaan sellaisia, että ne eivät muuta jäsenten oikeuksia tai velvollisuuksia, tulevat voimaan kaikkien jäsenten osalta, kun jäsenten kaksi kolmasosaa on ne hyväksynyt.

5. Ellei kohdasta 2 muuta johdu, muutokset GATS-sopimuksen I, II ja III osiin sekä asianomaisiin liitteisiin tulevat voimaan niiden jäsenten osalta, jotka ovat hyväksyneet muutokset jäsenten kaksi kolmasosan enemmistöllä ja sen jälkeen jokaisen jäsenen osalta hyväksymisellä.

▼B

Ministerikokous voi päättää jäsenten kolmeneljäsosan enemmistöllä, että jokainen edellisen määräyksen mukaisesti voimaan tullut muutos on luonteeltaan sellainen, että jokainen jäsenistä, joka ei ole sitä hyväksynyt ministerikokouksen erikseen asettaman määräajan kuluessa, voi erota WTO:sta tai pysyä jäsenenä ministerikokouksen suostumuksella. Muutokset GATS-sopimuksen IV, V ja VI osiin sekä asianomaisiin liitteisiin tulevat voimaan kaikkien jäsenten osalta, kun kaksi kolmasosaa jäsenistä on ne hyväksynyt.

6. Huolimatta tämän artiklan muista määräyksistä muutokset TRIPS-sopimukseen, jotka täyttävät 71 artiklan 2 kohdan määräykset voidaan hyväksyä ministerikokouksessa ilman erillistä muodollista hyväksymismenettelyä.

7. Jokainen jäsen, joka hyväksyy tämän sopimuksen tai liitteen 1 monenkeskisen sopimuksen muutoksen on talletettava hyväksymisasiakirjansa WTO:n pääjohtajan huostaan ministerikokouksen asettaman hyväksymismääräajan kuluessa.

8. Jokainen WTO:n jäsen voi tehdä liitteiden 2 ja 3 monenkeskisiä kauppasopimuksia koskevan muutosehdotuksen toimittamalla sellaisen ehdotuksen ministerikokoukselle. Liitteen 2 monenkeskistä kauppasopimusta koskevat muutokset on hyväksyttävä konsensuksella ja nämä muutokset tulevat voimaan kaikkien jäsenten osalta ministerikokouksen hyväksymisellä. Päätökset muuttaa liitteen 3 monenkeskistä kauppasopimusta tulee voimaan kaikkien jäsenten osalta ministerikokouksen hyväksymisellä.

9. Ministerikokous voi kauppasopimuksen osapuolina olevien jäsenten pyynnöstä päättää yksinomaan konsensuksella lisätä kyseinen sopimus liitteeseen 4. Ministerikokous voi, useammankeskisen kauppasopimuksen osapuolina olevien jäsenten pyynnöstä, päättää poistaa tämä sopimus liitteestä 4.

10. Muutokset useammankeskiseen kauppasopimukseen määräytyvät sen sopimuksen määräysten perusteella.

Artikla XI

Alkuperäinen jäsenyys

1. GATT 1947 -sopimuksen sopimuspuolet tämän sopimuksen voimaantulopäivänä ja Euroopan yhteisö, jotka hyväksyvät tämän sopimuksen ja monenkeskiset kauppasopimukset sekä joiden sidonta- ja myönnytys-luettelot on liitetty GATT 1994 -sopimukseen ja joiden erityissidontalistat on liitetty GATS-sopimukseen tulevat WTO:n alkuperäisiksi jäseniksi.

2. Yhdistyneiden kansakuntien tunnustamilta vähiten kehittyneiltä kehitysmailta vaaditaan vain sellaisia sitoumuksia ja myönnytyksiä, jotka ottavat huomioon niiden yksilöllisen kehityksen, rahoitukselliset ja kaupalliset tarpeet tai niiden hallinnolliset ja institutionaaliset mahdollisuudet.

▼B

Artikla XII

Liittyminen

1. Jokainen valtio tai erillinen tullialue, jolla on täysi autonomia ulkomaisten kauppasuhteidensa ja muiden asioiden hoidossa, joista tämä sopimus ja monenkeskiset kauppasopimukset sisältävät määräyksiä, voi liittyä tähän sopimukseen sellaisin ehdoin, joista on sovittava sen ja WTO:n kesken. Tällainen liittyminen koskee tätä sopimusta sekä liitteinä olevia monenkeskisiä kauppasopimuksia.

2. Ministerikokous tekee liittymistä koskevat päätökset. Ministerikokous voi hyväksyä liittymisehtoja koskevan sopimuksen WTO:n jäsenten kaksi kolmasosan enemmistöllä.

3. Liittymisestä useammankeskiseen sopimukseen säädellään sen sopimuksen määräyksissä.

Artikla XIII

Monenkeskisten kauppasopimusten soveltamattomuus tiettyjen jäsenten kesken

1. Tätä sopimusta ja liitteiden 1 ja 2 monenkeskisiä kauppasopimuksia ei sovelleta minkä tahansa jäsenen ja toisen jäsenen kesken, jos toinen jäsenistä silloin, kun toisesta tulee jäsen ei suostu sellaiseen soveltamiseen.

2. Kohtaan 1 voidaan vedota WTO:n alkuperäisten jäsenten kesken, jotka olivat GATT 1947 -sopimuksen sopimuspuolia vain kun kyseisen sopimuksen XXXV artiklan määräyksiin oli vedottu aikaisemmin ja se oli voimassa näiden sopimuspuolten kesken tämän sopimuksen tullessa voimaan.

3. Kohtaa 1 sovelletaan jäsenen ja toisen XII artiklan mukaisesti liittyvän jäsenen välillä vain jos jäsen, joka ei hyväksy soveltamista on siitä ilmoittanut ministerikokoukselle ennen kuin ministerikokous hyväksyy liittymissopimuksen ehdot.

4. Ministerikokous voi jokaisen jäsenen pyynnöstä tutkia tämän artiklan toimintaa erityistapauksissa ja tehdä tarvittavat suositukset.

5. Useammankeskisen kauppasopimuksen soveltumattomuudesta sopimuksen osapuolten kesken määrätään asianomaisessa sopimuksessa.

Artikla XIV

Hyväksyminen, voimaantulo ja talletus

1. Tämä sopimus on avoinna hyväksyttäväksi, joko allekirjoittamalla tai muutoin, GATT-1947 -sopimuksen sopimuspuolille ja Euroopan yhteisölle, jotka ovat oikeutettuja tulemaan WTO:n alkuperäisiksi jäseniksi tämän sopimuksen XI artiklan mukaisesti. Tämä hyväksyminen koskee tätä sopimusta ja liitteinä olevia monenkeskisiä kauppasopimuksia. Tämä sopimus sekä liitteinä olevat monenkeskiset kauppasopimukset tulevat voimaan ministereiden määräämänä päivänä Uruguayn kierroksen monenkeskisten

▼B

kauppaneuvottelujen tuloksia koskevan päätösasiakirjan 3 kohdan mukaisesti ja on avoinna hyväksyttäväksi kahden vuoden ajan siitä päivästä, elleivät ministerit toisin päätä. Tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen tapahtunut hyväksyminen tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä hyväksymispäivästä.

2. Jäsenen, joka hyväksyy tämän sopimuksen sen voimaan tulon jälkeen, on pantava täytäntöön monenkeskisten kauppasopimusten myönnytykset ja velvoitteet, jotka on täytynyt täytäntöönpanna tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen siten kuin se olisi hyväksynyt tämän sopimuksen sen voimaantulopäivänä.

3. Tämän sopimuksen voimaantuloon saakka tämän sopimuksen sekä monenkeskisten kauppasopimusten tekstit talletetaan GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN pääjohtajan huostaan. Pääjohtaja antaa viipymättä oikeaksi todistetun jäljennöksen tästä sopimuksesta ja monenkeskisistä kauppasopimuksista sekä ilmoituksen jokaisesta hyväksymisestä jokaiselle hallitukselle sekä Euroopan yhteisölle, jotka ovat hyväksyneet tämän sopimuksen. Tämä sopimus ja monenkeskiset kauppasopimukset ja niihin myöhemmin tehtävä muutokset talletetaan tämän sopimuksen voimaantullessa WTO:n pääjohtajan huostaan.

4. Useammankeskisen sopimuksen hyväksyminen ja voimaantulo määräytyvät asianomaisen sopimuksen määräysten perusteella. Sellaiset sopimukset talletetaan GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN pääjohtajan huostaan. Tämän sopimuksen voimaantullessa sellaiset sopimukset talletetaan WTO:n pääjohtajan huostaan.

Artikla XV

Irtisanoutuminen

1. Jokainen jäsen voi irtisanoutua tästä sopimuksesta. Sellainen irtisanoutuminen koskee sekä tätä sopimusta että monenkeskisiä kauppasopimuksia ja tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin kirjallinen ilmoitus eroamisesta on saapunut WTO:n pääjohtajalle.

2. Useammankeskeisestä sopimuksesta irtisanoutuminen määräytyy asianomaisen sopimuksen määräysten perusteella.

Artikla XVI

Sekalaisia määräyksiä

1. Ellei muutoin tässä sopimuksessa tai monenkeskisissä kauppasopimuksissa määrätä, WTO noudattaa GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN ja GATT-1947 -sopimuksen yhteydessä olleiden toimielimien päätöksiä, menettelytapoja ja tavanmukaisia käytäntöjä.

2. Niin pitkälle kuin on käytännöllistä GATT 1947 -sopimuksen sihteeristöstä tulee WTO:n sihteeristö ja GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN pääjohtaja toimii WTO:n pääjohtajana siihen saakka, kunnesministerikokous tämän sopimuksen VI artiklan 2 kohdan mukaisesti valitsee pääjohtajan.

▼B

3. Ristiriitatilanteessa tämän sopimuksen määräyksen ja monenkeskisen kauppasopimuksen määräyksen välillä, tämän sopimuksen määräykset ovat voimassa.

4. Jokainen jäsen pyrkii varmistamaan, että sen lait, määräykset ja hallinnolliset menettelytavat ovat tämän sopimuksen mukaisia ja täyttävät liitteissä olevien sopimusten velvoitteet.

5. Tämän sopimuksen määräyksiin ei saa tehdä varaumia. Monenkeskisten kauppasopimusten määräyksiä koskevat varaumat voidaan tehdä vain niiden sopimusten määräysten mukaisesti. Useammankeskeisen sopimuksen määräyksiä koskevat varaumat määräytyvät asianomaisen sopimuksen määräysten perusteella.

6. Tämä sopimus rekisteröidään Yhdistyneiden Kansakuntien Peruskirjan Artiklan 102 määräysten mukaisesti.

Tehty Marrakeshissa 15. päivänä huhtikuuta tuhat yhdeksänsataa yhdeksänkymmentä neljä, yhtenä englannin-, ranskan- ja espanjankielisenä versiona, joista jokainen teksti on todistusvoimainen.

Selittävät huomautukset:

Käsitteet ”maa” ja ”maat”, joita käytetään tässä sopimuksessa ja monenkeskisissä kauppasopimuksissa, on tulkittava koskevan myös WTO:n jäsenenä olevaa erillistä tullialuetta.

WTO:n jäsenenä olevan erillisen tullialueen osalta, jos tässä sopimuksessa tai monenkeskisessä kauppasopimuksessa käytetään käsitettä ”kansallinen”, sellaisen käsitteen katsotaan koskevan myös tällaista tullialuetta, ellei toisin ole määritelty.

▼B

LIITELUETTELO

LIITE 1

LIITE 1A: Tavarakauppaa koskevat monenkeskiset sopimukset

Tullitariffeja ja kauppaa koskeva yleissopimus 1994

Sopimus maataloudesta

Sopimus terveys- ja kasvinsuojelutoimista

Sopimus tekstiili- ja vaatetustuotteista

Sopimus kaupan teknisistä esteistä

Sopimus kauppaan liittyvistä investointitoimenpiteistä

Sopimus tullitariffeja ja kauppaa koskevan sopimuksen 1994 VI artiklan soveltamisesta

Sopimus tullitariffeja ja kauppaa koskevan sopimuksen 1994 VII artiklan soveltamisesta

Sopimus vientitavaran ennakkotarkastuksesta

Sopimus alkuperäsäännöistä

Sopimus tuontilisensioinnin menettelytavoista

Tukia ja tasoitustulleja koskeva sopimus

Kalastustukia koskeva sopimus

Sopimus suojalausekkeista

LIITE 1B: Palvelukaupan yleissopimus ja liitteet

LIITE 1C: Sopimus teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista

LIITE 2 Riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskeva sopimus

LIITE 3 Kauppapoliittinen maatutkinta

LIITE 4 Julkisia hankintoja koskeva sopimus

International Dairy Arrangement

Arrangement regarding bovine meat

▼B

LIITE 1

LIITE 1A

TAVARAKAUPPAA KOSKEVAT MONENKESKISET SOPIMUKSET

1A liitettä koskeva yleinen selittävä huomautus:

Ristiriitatilanteessa tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 määräyksen ja Maailman kauppajärjestön (1A liitteen sopimuksissa WTO-sopimus) 1A liitteen muun sopimuksen määräyksen välillä, muun sopimuksen määräys on voimassa vain ristiriitatilanteessa.

TULLITARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVA YLEISSOPIMUS 1994

1. Tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimus 1994 rakentuu:

a) tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 määräyksistä, jotka on päivätty 30. päivänä lokakuuta 1947, jotka on liitetty päätösasiakirjaan, joka hyväksyttiin Yhdistyneiden Kansakuntien kauppa- ja työllisyyskonferenssin valmistelevan komitean toisen istunnon päätöstilaisuudessa (lukuun ottamatta väliaikaista soveltamista koskevaa pöytäkirjaa), siten kuin oikeudellisten asiakirjojen ehdot, jotka on saatettu voimaan ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa, ovat niitä korjanneet, lisänneet tai muuttaneet;

b) jäljempänä olevien oikeudellisten asiakirjojen määräyksistä, jotka on saatettu voimaan GATT 1947 -sopimuksen mukaisesti ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa:

   i) tullimyönnytyksiin liittyvät pöytäkirjat ja todistukset;

   ii) liittymispöytäkirjat (lukuun ottamatta määräyksiä, jotka a koskevat väliaikaista soveltamista ja väliaikaisen soveltamisen peruuttamista ja b edellyttävät, että GATT 1947 -sopimuksen II osa on voimassa väliaikaisesti ja niin suuressa määrin kuin se on sopusoinnussa olemassa olevan lainsäädännön kanssa pöytäkirjan allekirjoituspäivänä);

   iii) poikkeuslupia koskevat päätökset, jotka on annettu GATT 1947 -sopimuksen mukaisesti ja ovat edelleen voimassa WTO-sopimuksen ([1]) voimaantulopäivänä;

   iv) GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN muut päätökset

c) seuraavat sopimukset:

   i) Sopimus tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 II:lb artiklan tulkinnasta

   ii) Sopimus tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 XVII artiklan tulkinnasta

   iii) Sopimus tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 maksutasetta koskevista määräyksistä

   iv) Sopimus tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 XXIV artiklan tulkinnasta

([1]) Tämän kohdan kattamat poikkeusluvat on lueteltu 15.12.1993 päivätyn asiakirjan MTN/FA ja 21.3.1994 päivätyn asiakirjan MTN/FA/Corr.6 II osan sivuilla 11 ja 12, alaviitteessä 7. Ministerikokous vahvistaa ensimmäisessä kokouksessaan tarkisterunluettelon poikkeusluvista, jotka tämä kohta kattaa, lisäten poikkeusluvat, jotka on myönnetty GATT 1947 -sopimuksen nojalla 15.12.1993 jälkeen ja ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa ja poistaen poikkeusluvat, jotka ovat umpeutuneet siihen mennessä.

▼B

v) Sopimus tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 mukaisia poikkeuksia velvoitteista koskeva sopimus

vi) Sopimus tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 XXVIII artiklan tulkinnasta

d) GATT 1994 -sopimuksen Marrakeshin pöytäkirjat.

2. Selittävät huomautukset

a) GATT 1994 -sopimuksen määräyksissä viittaukset ”sopimuspuoleen” luetaan ”jäsen”. Viittaukset ”vähiten kehittyneeseen sopimuspuoleen” ja ”teollisuussopimuspuoleen” luetaan ”kehitysmaajäsen” ja ”teollisuusmaajäsen”. Viittaukset ”hallinnolliseen sihteeriin” luetaan ”WTO:n pääjohtaja”.

b) Viittaukset SOPIMUSPUOLTEN kollektiiviseen toimintaan GATT 1994 -sopimuksen XV:1, XV:2, XV:8, XXXVIII artikloissa ja huomautuksissa XII ja XVIII artikloihin ja XV:2, XV:3, XV:6, XV:7 ja XV:9 artiklojen tiettyjä vaihtosopimuksia koskevissa määräyksissä katsotaan olevan viittauksia WTO:-hon. Ministerikokoukselle kohdennetaan muut toiminnot, jotka GATT 1994 -sopimuksen määräykset osoittavat kollektiivisesti toimiville SOPIMUSPUOLILLE.

c) i) GATT 1994 -sopimuksen teksti on yhtä todistusvoimainen englannin-, ranskan- ja espanjankielisenä.

ii) GATT 1994 -sopimuksen ranskankielinen teksti korjataan niiden käsitteiden osalta, jotka osoitetaan MTN.TNC/41 asiakirjan A liitteessä.

iii) GATT 1994 -sopimuksen todistusvoimainen espanjankielinen teksti, joka on Perussopimusten ja valikoitujen asiakirjojen -sarjan IV osassa, korjataan käsitteiden osalta, jotka osoitetaan MTN.TNC/41 asiakirjan B liitteessä.

3. a) GATT 1994 -sopimuksen II osan määräyksiä ei sovelleta toimenpiteisiin, joihin jäsen on ryhtynyt tietyn velvoittavan lainsäädännön nojalla, jonka jäsen on hyväksynyt ennen GATT 1947 -sopimuksen sopimuspuoleksi tuloa, joka kieltää ulkomailla rakennettujen tai korjattujen alusten käytön, myynnin tai vuokrauksen kaupallisessa käytössä kansallisilla vesillä tai suljetun talousvyöhykkeen vesillä sijaitsevien kohtien välillä. Mainittua erivapautta sovelletaan silloin, kun a tällaisen lainsäädännön yhteensopimatonta määräystä jatketaan tai välittömästi uudistetaan ja b kun tällaisen lainsäädännön yhteensopimatonta määräystä muutetaan siinä määrin, että muutos lisää määräyksen yhteensopivuutta GATT 1947 -sopimuksen II osan kanssa. Mainittu erivapaus rajoittuu toimenpiteisiin, joihin on ryhdytty edellä mainitun lainsäädännön mukaisesti, joista ilmoitetaan ja jotka yksilöidään ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa. Jos mainittua lainsäädäntöä muutetaan myöhemmin siten, että se on GATT 1994 -sopimuksen II osan kanssa vähemmän yhteensopiva, se ei enää täytä tämän kohdan soveltamisalan vaatimuksia.

b) Ministerikokous tarkastelee erivapautta vähintään viisi vuotta WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen ja sen jälkeen joka toinen vuosi niin kauan kuin erivapaus on voimassa tarkoituksena tutkia sitä, ovatko erivapauden tarpeen luoneet ehdot yhä vallitsevia.

c) Jäsen, jonka toimenpiteet tämä erivapaus kattaa, esittää vuosittain yksityiskohtaiset tilastotiedot, joka sisältää viiden vuoden ajalta keskiarvon asianomaisten alusten nykyisistä ja tulevista toimituksista sekä lisätiedot tämän erivapauden kattamien asianomaisten alusten käytöstä, myynnistä, vuokrauksesta tai korjauksesta.

d) Jäsen, jonka mielestä mainittu erivapaus toimii tavalla, joka oikeuttaa vastavuoroiseen ja suhteelliseen rajoitukseen erivapauteen vetoavan jäsenen alueella rakennettujen alusten käyttöä, myyntiä, vuokrausta tai korjausta kohtaan on vapaa ottamaan tällaisen rajoituksen käyttöön, edellyttäen että siitä ilmoitetaan etukäteen ministerikokoukselle.

▼B

e) Tämä poikkeus ei vaikuta mitenkään ratkaisuihin, jotka koskevat tämän poikkeuksen kattaman lainsäädännön erityispiirteitä, joista neuvotellaan sektorisopimuksissa tai muissa puitteissa.

SOPIMUS TULLITARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN 1994 II:1b ARTIKLAN TULKINNASTA

JÄSENET SOPIVAT SEURAAVAA:

1. Varmistaakseen II artiklan 1b kohdasta johtuvien laillisten oikeuksien ja velvoitteiden avoimuuden, merkitään kaikkien sidottujen tullinimikkeiden osalta kannettavien ”muiden tullien tai maksujen” luonne ja taso kuten kyseisessä määräyksessä tarkoitetaan, GATT 1994 sopimukseen liitettyyn tullimyönnytysluetteloon sen tullinimikkeen kohdalle, johon niitä sovelletaan. Tällainen merkintä ei katsota muuttavan ”muiden tullien tai maksujen” oikeudellista luonnetta.

2. Ajankohta, mistä lukien ”muut tullit tai maksut” ovat sidotut II artiklan tarkoittamassa mielessä, on 15 huhtikuuta 1994. ”Muut tullit tai maksut” merkitään sen vuoksi myönnytysluetteloihin sinä ajankohtana sovellettavan tasoisina. Myönnytystä koskevassa seuraavassa uusintaneuvottelussa tai uutta myönnytystä koskevassa neuvottelussa kyseisen tullinimikkeen kohdalla on sovellettava ajankohta se, jolloin uusi myönnytys sisällytetään asianomaiseen myönnytysluetteloon. Sopimuksen päivämäärä, jolloin tiettyä tullinimikettä koskeva myönnytys ensimmäisen kerran sisällytettiin GATT 1947 -sopimukseen tai GATT 1994 -sopimukseen merkitään kuitenkin edelleen myös irtolehtiluettelojen sarakkeeseen 6.

3. ”Muut tullit tai maksut” merkitään kaikkien sidottujen tullien osalta.

4. Missä tullinimike on aikaisemmin ollut myönnytyksen alainen, asianomaisiin myönnytysluetteloihin merkittyjen ”muiden tullien tai maksujen” taso ei saa olla korkeampi kuin taso, joka on voimassa silloin, kun myönnytys on ensimmäisen kerran sisällytetty luetteloon. Jokaisella jäsenellä on mahdollisuus kyseenalaistaa ”muu tulli tai maksu”, sillä perusteella, ettei sellaista ”muuta tullia tai maksua” ollut olemassa silloin, kun kyseinen nimike sidottiin ensimmäisen kerran, samoin kuin minkä tahansa ”muun tullin tai maksun” kirjatun tason yhtäpitävyys aikaisemmin sidotun tason kanssa kolmen vuoden ajan WTO-sopimuksen voimaantulosta tai kolme vuotta siitä päivästä kun asiakirja, joka liittää myönnytysluettelon GATT 1994 -sopimukseen, talletetaan WTO:n pääjohtajalle, jos se on myöhempi ajankohta.

5. ”Muiden tullien tai maksujen” myönnytysluetteloihin merkitseminen, ei vaikuta mitenkään niiden yhdenmukaisuuteen GATT 1994-sopimuksen oikeuksien ja velvotteiden kanssa lukuunottamatta niitä, joita kohta 4 koskee. Kaikki jäsenet säilyttävät oikeutensa kiistää, milloin tahansa, minkä tahansa ”muun tullin tai maksun” yhtäpitävyyden sellaisten velvoitteiden kanssa.

6. Tämän sopimuksen tarkoituksessa sovelletaan GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artikloja, siten kuin niitä on laajennettu ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa.

7. ”Muita tulleja tai maksuja”, jotka jätetään pois myönnytysluettelosta, silloin kun asiakirja, joka liittää kyseisen myönnytysluettelon GATT 1994 -sopimukseen talletetaan, WTO-sopimuksen voimaantuloajankohtaan saakka, GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN pääjohtajan huostaan, ja sen jälkeen WTO:n pääjohtajan huostaan, ei lisätä sinne myöhemmin, ja sovellettavana ajankohtana noudatettua matalammalle tasolle merkittyä ”muuta tullia tai maksua” ei palauteta sille tasolle, ellei sellaisia lisäyksiä tai muutoksia tehdä kuuden kuukauden kuluessa asiakirjan talletuksesta.

▼B

8. Päätös, 2 kohdassa, koskien jokaisen myönnytyksen osalta sovellettavaa ajankohtaa GATT 1994-sopimuksen II Artiklan 1 b kohdan tarkoittamassa mielessä syrjäyttää sovellettavaa ajankohtaa koskevan 26 päivänä maaliskuuta 1980 tehdyn päätöksen (BISD-julkaisusarja 27S/24).

SOPIMUS TULLITARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN 1994 XVII ARTIKLAN TULKINNASTA

JÄSENET, JOTKA

toteavat, että XVII artikla säätää jäsenten velvoitteista XVII artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtion kaupallisten yritysten toiminnan osalta, jonka vaaditaan olevan sopusoinnussa niiden syrjinnän välttämistä koskevien yleisten periaatteiden kanssa, joita GATT 1994 -sopimuksen mukaan hallituksen on sovellettava yksityisten kaupanharjoittajien tuontiin ja vientiin;

toteavat edelleen, että jäsenet ovat GATT 1994 -sopimuksen velvoitteiden alaisia hallituksen valtion kaupallisiin yrityksiin soveltamien toimenpiteiden osalta;

tunnustavat, että tämä sopimus ei vaikuta mitenkään XVII artiklassa säädettyihin aineellisiin periaatteisiin;

SOPIVAT SEURAAVAA:

1. Varmistaakseen valtion kaupallisten yritysten toiminnan avoimuuden, jäsenet ilmoittavat sellaisista yrityksistä tavarakauppaneuvostolle 5 kohdassa mainitun työryhmän tarkastelua varten seuraavan työmääritelmän mukaisesti:

> ”Valtion ja yksityiset yritykset sekä markkinointi-neuvostot, joille on myönnetty yksinomaiset tai erityisoikeudet tai etuoikeudet, mukaanlukien lakisääteiset tai perustuslailliset valtuudet, joita käyttämällä ne vaikuttavat ostoillaan ja myynneillään tuonnin ja viennin tasoon tai suuntaan.”

Tämä ilmoitusvaatimus ei koske sellaisten tuotteiden tuontia, jotka on tarkoitettu välittömästi tai lopullisesti kulutettavaksi hallituksen tai edellä tarkoin määritetyn yrityksen käytössä eikä muuten jälleenmyytäväksi tai käytettäväksi kauppaa varten tarkoitettujen tavaroiden valmistamiseen.

2. Jokainen jäsen tarkastelee harjoittamaansa politiikkaa joka koskee valtion kaupallisten yritysten ilmoittamista tavarakauppaneuvostolle, ottamalla huomioon tämän sopimuksen määräykset. Tässä tarkastelussa jokaisen jäsenen olisi otettava huomioon tarve varmistaa ilmoituksissaan mahdollisimman suuri avoimuus mahdollistaakseen selkeän arvion ilmoitettujen yritysten toimintatavoista ja niiden toiminnan vaikutuksesta kansainväliseen kauppaan.

3. Ilmoitukset tehdään 24 toukokuuta 1960 hyväksytyn valtion kauppaa koskevan kyselylomakkeen mukaisesti (BISD-julkaisusarja 9S/184-185). Jäsenet ilmoittavat sovitun mukaisesti 1 kohdassa mainitut yritykset riippumatta siitä onko tuontia tai vientiä todella tapahtunut.

4. Jokainen jäsen, jolla on syytä uskoa, että toinen jäsen ei ole riittävästi täyttänyt ilmoitusvelvollisuuttaan, voi ottaa asian esille asianomaisen jäsenen kanssa. Jos asiaa ei saada tyydyttävästi ratkaistua, jäsen voi tehdä vastailmoituksen tavarakauppaneuvostolle 5 kohdan mukaisesti perustetun työryhmän harkintaa varten ilmoittaen samanaikaisesti asianomaiselle jäsenelle asiasta.

▼B

5. Työryhmä perustetaan tavarakauppaneuvoston toimesta tarkastelemaan ilmoituksia ja vastailmoituksia. Tarkastelun valossa ja vaikuttamatta mitenkään XVII artiklan 4 c kohtaan tavarakauppaneuvosto voi tehdä suosituksia, koskien ilmoitusten riittävyyttä ja lisätiedon tarvetta. Työryhmä myös tarkastelee saatujen ilmoitusten valossa edellämainitun valtionkauppaa koskevan kyselylomakkeen riittävyyttä ja 1 kohdan mukaisesti ilmoitettujen valtion kaupallisten yritysten kattavuutta. Se laatii myös esimerkkiluettelon, joka tuo esille valtioiden ja yritysten väliset suhteet ja näiden yritysten harjoittaman toiminnan, joka voi olla merkityksellistä XVII artiklan kannalta. On sovittu, että sihteeristö laatii työryhmälle yleisen taustaselvityksen valtion kaupallisten yritysten toiminnasta siltä osin kuin se liittyy kansainväliseen kauppaan. Työryhmän jäsenyys on avoin kaikille jäsenille, jotka ilmoittavat halustaan työskennellä ryhmässä. Se kokoontuu vuoden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta ja sen jälkeen vähintään kerran vuodessa. Se raportoi vuosittain tavarakauppaneuvostolle ([1]).

SOPIMUS TULLITARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN 1994 MAKSUTASETTA KOSKEVISTA MÄÄRÄYKSISTÄ

JÄSENET, JOTKA

tunnustavat GATT 1994 -sopimuksen XII ja XVIII:B artiklojen määräykset ja maksutasesyistä asetettuja kauppatoimenpiteitä koskevan 28 marraskuuta 1979 annetun julkilausuman (BISD-julkaisusarja 26S/205-209, myöhemmin vuoden 1979 julkilausuma) määräykset ja pyrkien selventämään näitä määräyksiä ([2]);

SOPIVAT SEURAAVAA:

Toimenpiteiden soveltaminen

1. Jäsenet vahvistavat sitoutuvansa julkisesti ilmoittamaan mahdollisimman pian aikataulun, jonka mukaisesti maksutasesyistä käyttöönotetut tuontia rajoittavat toimenpiteet poistetaan. Tällaisia aikatauluja katsotaan saatettavan tarkistaa ottamaan asianmukaisesti huomioon maksutasetilanteessa tapahtuneet muutokset. Milloin jäsen ei ole julkistanut aikataulua, on sen perusteltava tähän syyt.

2. Jäsenet vahvistavat sitoutuvansa antamaan etusijan niille toimenpiteille, jotka häiritsevät kauppaa vähiten. Tällaisiin toimenpiteisiin (tässä sopimuksessa ”hintaperusteiset toimenpiteet”) luetaan tuonnin lisämaksut, tuontitalletusvelvoitteet tai muut vastaavat kauppaan liittyvät toimenpiteet, jotka vaikuttavat tuontitavaroiden hintaan. Yhteisymmärrys vallitsee siitä, että II artiklan määräyksistä huolimatta jäsenen myönnytysluetteloon kirjattujen tullien ylittäviä hintaperusteisia toimenpiteitä voidaan käyttää maksutasesyistä. Edelleen on sovittu, että jäsenen tulee osoittaa tämän sopimuksen ilmoittamismenettelyn mukaisesti selvästi ja erikseen määrä, jolla hintaperusteinen toimenpide ylittää sidotun tullin.

([1]) Tämän työryhmän toiminta on sovitettava yhteen sen työryhmän toiminnan kanssa, josta on määrätty ilmoittamismenettelyjä koskevan ministeripäätöksen III jaksossa, joka hyväksyttiin 15. huhtikuuta 1994.

([2]) Mitään tässä sopimuksessa ei ole tarkoitettu muuttamaan GATT 1994 -sopimuksen XII tai XVIII:B artiklojen mukaisia jäsenten oikeuksia ja velvoitteita. GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artiklojen määräyksiin, niin kuin niitä on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisemisesta annettuja sääntöjä ja menettelytapoja koskevassa lisäsopimuksessa, voidaan turvautua asioissa, jotka johtuvat maksutasesyistä käyttöön otettujen, tuontia rajoittavien toimenpiteiden soveltamisesta.

▼B

3. Jäsenten tulee pyrkiä välttämään uusien määrällisten rajoitusten asettamista maksutasesyistä, paitsi mikäli hintaperusteiset toimenpiteet eivät kriittisestä maksutasetilanteesta johtuen riitä pysäyttämään ulkoisen maksuaseman jyrkkää heikentymistä. Määrällisiä rajoituksia käyttäessään jäsenen tulee perustella, miksi hintaperusteiset toimenpiteet eivät riitä maksutasetilanteen hoitamiseen. Määrällisiä rajoituksia voimassa pitävän jäsenen tulee osoittaa perättäisissä neuvotteluissa, miten se on onnistunut pyrkimyksessään oleellisesti vähentää kyseisten toimenpiteiden käyttöä ja niiden rajoittavaa vaikutusta. On katsottu, että samaan tuotteeseen ei saa kerrallaan soveltaa kuin yhtä maksutasesyistä asetettua rajoittavaa toimenpidettä.

4. Jäsenet vahvistavat, että maksutasesyistä asetettuja tuontia rajoittavia toimenpiteitä voidaan käyttää vain yleisen tuontitason sääntelemiseksi eikä niitä saa olla enempää kuin mitä maksutaseongelman ratkaisemiseksi on välttämätöntä. Jotta suojaavat liitännäisvaikutukset voitaisiin minimoida, jäsenen tulee hallinnoida rajoitukset selkeällä tavalla. Tuojajäsenen viranomaisten tulee antaa riittävät perustelut kriteereistä, joiden perusteella on määritelty, mitkä tuotteet ovat rajoitusten alaisia. XII artiklan 3 kohdan ja XVIII artiklan 10 kohdan mukaisesti jäsenet voivat eräiden keskeisten tuotteiden osalta jättää yleisesti sovellettavat lisämaksut tai muut maksutasesyistä sovellettavat toimenpiteet soveltamatta tai rajoittaa niiden soveltamista. ”Keskeiset tuotteet”-käsitteellä tarkoitetaan tuotteita, jotka tyydyttävät peruskulutustarpeita tai edesauttavat jäsenen pyrkimystä parantaa maksutasettaan, esim. pääomahyödykkeitä tai tuotantopanoksia. Määrällisten rajoitusten toimeenpanossa harkinnanvaraista lisensiointia tulee käyttää vain pakottavissa tilanteissa ja se tulee poistaa vaiheittain. Sallittujen tuontimäärien tai -arvojen määrittelyssä käytetyistä kriteereistä on annettava asianmukaiset perustelut.

Maksutaseneuvottelujen menettelytavat

5. Maksutaserajoituksia käsittelevä komitea (tässä sopimuksessa ”komitea”) järjestää neuvotteluja, joissa tarkastellaan kaikkea maksutasesyistä asetettuja tuontia rajoittavia toimenpiteitä. Komitean jäsenyys on avoin kaikki jäsenille, jotka ilmaisevat halunsa osallistua siihen. Komitea noudattaa maksutaserajoituksia koskevia neuvotteluja varten laadittuja menettelytapoja, jotka hyväksyttiin 28 huhtikuuta 1970 (BISD-julkaisusarja 18S/48—53, myöhemmin ”laaja tutkintamenettely”) ja joiden on oltava alla olevien määräysten mukaisia.

6. Jäsenen, joka ottaa käyttöön uusia rajoituksia tai nostaa olemassa olevien rajoitustensa yleistä tasoa tehostamalla huomattavasti toimenpiteitä, tulee ryhtyä neuvotteluihin komitean kanssa neljän kuukauden kuluessa siitä, kun tällaisista toimenpiteistä on tehty päätös. Tällaisia toimenpiteitä käyttöön ottava jäsen voi pyytää, että neuvottelu käytäisiin XII artiklan 4 a kohdan tai XVIII artiklan 12 a kohdan nojalla, sen mukaan kumpi on soveltuva. Mikäli tällaista pyyntöä ei ole esitetty, komitean puheenjohtaja kehottaa jäsentä pitämään tällaisen neuvottelun. Kysymyksiä, joita neuvotteluissa käsitellään voivat olla muun muassa uudenlaisten rajoittavien toimenpiteiden käyttöönotto maksutasetarkoituksia varten tai rajoitusten tason tai niiden alaisten tuotteiden lukumäärän nostaminen.

7. Kaikki maksutasesyistä käytetyt rajoitukset tutkitaan määräajoin komiteassa XII artiklan 4 b kohdan tai XVIII artiklan 12 b kohdan mukaisesti. Neuvottelujen määräaikaisuutta voidaan muuttaa sopimalla siitä neuvottelevan jäsenen kanssa tai noudattamalla jotakin yleisneuvoston suosittamaa erityistä tutkintamenettelyä.

▼B

8. Neuvottelut voidaan käydä 19. joulukuuta 1972 hyväksyttyä suppeaa tutkintamenettelyä (BISD-julkaisusarja 20S/47-49 myöhemmin ”suppea tutkintamenettely”) noudattaen vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten kanssa tai sellaisten kehitysmaajäsenten kanssa, jotka pyrkivät rajoitusten liberalisointiin komitealle aiemmissa neuvotteluissa esitetyn aikataulun mukaisesti. Suppeaa tutkintamenettelyä voidaan käyttää myös silloin, kun kehitysmaajäsenen kauppapoliittinen maatutkinta on suunniteltu pidettäväksi samana kalenterivuonna kuin neuvotteluihin sovittu päivämäärä. Tällaisissa tapauksissa päätös siitä, pitäisikö soveltaa laajaa tutkintamenettelyä, tehdään vuoden 1979 julkilausuman 8 kohdassa lueteltujen seikkojen perusteella. Suppeaa tutkintamenettelyä voidaan noudattaa vain kaksissa peräkkäisissä neuvotteluissa, paitsi silloin kun neuvotellaan vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten kanssa.

Tietojen ilmoittaminen ja neuvotteluasiakirjat

9. Jäsenen tulee ilmoittaa yleisneuvostolle maksutasesyistä sovellettavien tuontia rajoittavien toimenpiteiden käyttöönotosta tai niihin tehdyistä muutoksista samoin kuin tällaisten toimenpiteiden poistamista koskevaan 1 kohdassa tarkoitettuun aikatauluun tehdyistä muutoksista. Huomattavista muutoksista tulee ilmoittaa yleisneuvostolle viimeistään 30 päivän kuluessa niiden julkistamisesta. Yhdistetty ilmoitus, johon sisältyvät kaikki lakeihin, määräyksiin, kannanottoihin tai julkisiin tiedonantoihin tehdyt muutokset, tulee vuosittain toimittaa sihteeristölle, jäsenten tutkittavaksi. Ilmoituksissa tulee olla kattavat, niin pitkälle kuin mahdollista, tullitariffinimikkeittäiset tiedot sovellettavista toimenpidelajeista, niiden toimeenpanossa käytettävistä kriteereistä, tuotteista, joihin ne kohdistuvat ja kauppavirroista, joihin ne vaikuttavat.

10. Komitea voi jäsenen pyynnöstä tarkastaa ilmoitukset. Tällaiset tarkastelut rajoittuisivat tiettyjen ilmoituksessa esiin tulleiden kysymysten selventämiseen tai sen selvittämiseen, onko tarpeen ryhtyä XII artiklan 4 a kohdassa tai XVIII artiklan 12 a kohdassa tarkoitettuihin neuvotteluihin. Jäsenet, joilla on syytä epäillä, että jonkin toisen jäsenen soveltama tuontia rajoittava toimenpide on otettu käyttöön maksutasesyistä, voivat saattaa asian komitean tietoon. Komitean puheenjohtaja pyytää toimenpiteestä tietoja ja saattaa ne kaikkien jäsenten käyttöön. Kysymyksiä voidaan antaa etukäteen neuvottelevan jäsenen harkittavaksi, tämän kuitenkaan vaikuttamatta minkään komitean jäsenen oikeuteen pyytää asianmukaisia selvennyksiä neuvottelujen aikana.

11. Neuvotteleva jäsen valmistelee neuvotteluja varten perusasiakirjan, jonka tulisi muiden asiaankuuluviksi harkittujen tietojen lisäksi sisältää: a maksutasetta ja sen kehitysnäkymiä käsittelevä katsaus, jossa myös tarkastellaan maksutaseeseen vaikuttavia sisäisiä ja ulkoisia tekijöitä sekä kotimaisia talouspoliittisia toimenpiteitä tasapainon palauttamiseksi terveelle ja kestävälle pohjalle; b yksityiskohtainen kuvaus maksutasesyistä sovellettavista rajoituksista, niiden oikeudellisista perusteista ja toimenpiteistä, joihin on ryhdytty niistä johtuvien suojaavien vaikutusten vähentämiseksi; c toimenpiteet, joihin on ryhdytty edellisten neuvottelujen jälkeen tuontirajoitusten purkamiseksi ottaen huomioon komitean johtopäätökset; d jäljellä olevien rajoitusten poistamiseen ja vaiheittaiseen lieventämiseen tähtäävä suunnitelma. Perusasiakirjassa voidaan viitata muissa WTO:lle toimitetuissa ilmoituksissa tai selonteoissa annettuihin tietoihin, milloin se on tarkoituksenmukaista. Suppeassa tutkintamenettelyssä neuvotteleva jäsen toimittaa kirjallisen lausunnon, josta ilmenevät olennaiset tiedot perusasiakirjaan sisältyvistä ainesosista.

12. Helpottaakseen komiteassa käytäviä neuvotteluja sihteeristö valmistelee asiakysymyksistä taustaselvityksen, joka koskee neuvottelusuunnitelman eri näkökohtia. Kehitysmaajäsenten tapauksessa sihteeristön asiakirja sisältää tarpeellista taustamateriaalia ja analyyttistä aineistoa ulkoisen kaupankäyntiympäristön vaikutuksesta neuvottelevan jäsenen maksutasetilanteeseen ja sen kehitysnäkymiin. Kehitysmaajäsenen pyynnöstä sihteeristön tekniset tukipalvelut auttavat jäsentä neuvotteluasiakirjojen laadinnassa.

▼B

Maksutaseneuvottelujen johtopäätökset

13. Komitea antaa neuvotteluistaan selonteon yleisneuvostolle. Laajan tutkintamenettelyn pohjalta laaditusta selonteosta tulisi käydä ilmi komitean johtopäätökset neuvottelusuunnitelman eri osista sekä ne seikat ja syyt, joihin ne pohjautuvat. Komitea pyrkii sisällyttämään johtopäätöksiinsä ehdotuksia suosituksiksi, joiden tavoitteena on edistää XII ja XVIII:B artiklojen, vuoden 1979 julkilausuman ja tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Niissä tapauksissa, joissa on esitetty aikataulu maksutasesyistä käyttöönotettujen rajoittavien toimenpiteiden poistamiselle, yleisneuvosto voi suosittaa, että tällaista aikataulua noudattavan jäsenen katsotaan täyttävän GATT 1994 -sopimuksessa määrätyt velvoitteensa. Milloin yleisneuvosto on antanut erityisiä suosituksia, jäsenten oikeudet ja velvoitteet arvioidaan tällaisten suositusten valossa. Mikäli komitea ei esitä erityisiä ehdotuksia yleisneuvoston suosituksiksi, komitean johtopäätöksiin tulisi kirjata komiteassa esiin tuodut erilaiset näkemykset. Mikäli on noudatettu suppeaa tutkintamenettelyä, selontekoon tulee sisältyä yhteenveto komiteassa käsitellyistä pääaiheista ja päätös siitä, edellytetäänkö laajaa tutkintamenettelyä.

SOPIMUS TARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN 1994 XXIV ARTIKLAN TULKINNASTA

JÄSENET, JOTKA

ottavat huomioon GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan määräykset;

tunnustavat, että tulliliittojen ja vapaakauppa-alueiden lukumäärä ja merkitys ovat kasvaneet GATT 1947 -sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Nykyään ne kattavat huomattavan osan maailmankaupasta;

tunnustavat sen myötävaikutuksen maailmankaupan laajenemiselle, mikä voidaan aikaansaada tällaisten sopimusten osapuolten talouksien syvemmällä integraatiolla;

tunnustavat myös, että tämä myötävaikutus on suurempi, jos tullien ja muiden rajoittavien kaupallisten säännöksien lakkauttaminen alueiden väliltä ulottuu koko kauppaan ja vähenee, jos jokin kaupan pääsektori jätetään ulkopuolelle;

vahvistavat, että tällaisten sopimusten tarkoituksena on kaupan helpottaminen kyseisten alueiden välillä eikä esteiden nostaminen toisten jäsenten kaupalle tällaisten alueiden kanssa; ja niitä muodostettaessa tai laajennettaessa niiden jäsenten tulisi mitä suurimmissa määrin välttää haitallisten vaikutusten aiheuttamista muiden jäsenten kaupalle;

vakuuttavat myös tarpeen tehostaa tavarakauppaneuvoston roolia XXIV artiklan nojalla ilmoitettujen sopimusten tarkastelussa, selkeyttämällä uusien tai laajennettujen sopimusten arviointikriteerejä ja -menettelyjä ja parantamalla kaikkien XXIV artiklan mukaisten sopimusten avoimuutta;

tunnustavat yhteisymmärryksen tarpeen koskien jäsenten velvoitteita XXIV artiklan 12 kohdan osalta;

SOPIVAT SEURAAVAA:

1. Tulliliittojen, vapaakauppa-alueiden ja tulliliittojen tai vapaakauppaliittojen muodostamiseen johtavien väliaikaisten sopimusten, on, ollakseen sopusoinnussa XXIV artiklan kanssa, täytettävä muun muassa kyseisen artiklan 5, 6, 7 ja 8 kohtien määräykset.

▼B

Artikla XXIV: 5

2. XXIV artiklan 5a kohdan mukainen arviointi, joka koskee ennen ja jälkeen tulliliiton muodostamista sovellettavien tullien ja muiden kaupallisten säännösten yleistä vaikutusta, on tullien ja maksujen osalta perustuttava kokonaisarvioon tullien painotetuista keskiarvoista ja tullimaksujen kertymästä. Tämän arvion on perustuttava edeltävän edustavan kauden tuontitilastoihin, jotka tulliliiton on toimitettava tullinimikekohtaisesti arvoja määräpohjaisina WTO-alkuperämaan mukaisesti jaoteltuna. Sihteeristö laskee tullien painotetut keskiarvot ja tullimaksujen kertymän Uruguayn kierroksen monenkeskisten kauppaneuvottelujen aikana tullitarjouksien arvioinnissa käytetyn menetelmän mukaisesti. Tässä tarkoituksessa tulleina ja maksuina otetaan huomioon sovellettavat tullitasot. Tunnustetaan, että muiden kaupallisten säännöksien vaikutuksen kokonaisarvioinnissa, niiden määrällisen ilmaisemisen ja yhdistämisen ollessa vaikeata, saattaa yksittäisten toimenpiteiden, säännöksien, tuotekatteen ja kauppavirtojen tutkiminen olla tarpeen, joihin nämä vaikuttavat.

3. ”Kohtuullinen aika”, johon viitataan XXIV artiklan 5 c kohdassa, saisi ylittää 10 vuotta vain poikkeustapauksissa. Tapauksissa, joissa väliaikaisen sopimuksen jäsenet katsovat, että 10 vuotta olisi riittämätön, he toimittavat täydellisen selvityksen tavarakauppaneuvostolle pitempää aikaa koskevasta tarpeesta.

Artikla XXIV: 6

4. XXIV artiklan 6 kohta sisältää menettelyt, joita on noudatettava, kun tulliliittoa muodostava jäsen aikoo korottaa sidottua tullitasoa. Tässä suhteessa jäsenet vahvistavat, että XXVIII artiklassa esitetty menettely, niin kuin sitä on tarkennettu 10. marraskuuta 1980 (BISD-julkaisusarja 27S/26-28) hyväksytyissä ohjeissa ja sopimuksessa GATT 1994 -sopimuksen XXVIII artiklan tulkinnasta, on aloitettava ennen kuin tullimyönnytyksiä muutetaan tai peruutetaan tulliliiton muodostamisen tai tulliliiton muodostamiseen johtavan väliaikaisen sopimuksen yhteydessä.

5. Näihin neuvotteluihin ryhdytään hyvässä uskossa tarkoituksena saavuttaa keskinäisesti tyydyttävät hyvitysjärjestelyt. Tällaisissa XXIV artiklan 6 kohdan vaatimissa neuvotteluissa täytyy kiinnittää asianmukaista huomiota alennuksiin samassa tullinimikkeessä, joita muut tulliliiton jäsenet toimeenpanevat sen muodostamisen yhteydessä. Jos sellaiset vähennykset eivät olisi riittäviä tarvittavia hyvitysjärjestelyjä varten, tulliliitto tarjoaisi hyvitystä, joka voi olla tullien alennus muissa tullinimikkeissä. Muutettavan tai peruutettavan sidonnan osalta neuvotteluoikeuden omaavat jäsenet harkitsevat tällaista tarjousta. Jos hyvitysjärjestelyjä ei hyväksytä, neuvotteluja on jatkettava. Mikäli XXVIII artiklan, siten kuin sitä on muutettu GATT 1994 -sopimuksen XXVIII artiklan tulkintaa koskevalla sopimuksella, mukaisissa neuvotteluissa hyvitysjärjestelyistä ei yrityksistä huolimatta päästä sopimukseen kohtuullisen ajan kuluessa neuvottelujen aloittamisesta tulliliitto voi siitä huolimatta muuttaa tai peruuttaa myönnytykset; jäsenet, joita se koskee, voivat peruuttaa oleellisesti vastaavat myönnytykset XXVIII artiklan mukaisesti.

6. GATT 1994 -sopimus ei aseta niille jäsenille, jotka hyötyvät tulliliiton muodostamisen tai tulliliiton muodostamiseen johtavan väliaikaisen sopimuksen seurauksena tehtävistä tullien alennuksista, mitään velvoitetta antaa hyvitysjärjestelyjä alueen jäsenille.

Tulliliittojen ja vapaakauppa-alueiden tarkastelu

7. Työryhmä tutkii GATT 1994 -sopimuksen asianomaisten määräysten ja tämän sopimuksen 1 kohdan valossa kaikki XXIV artiklan 7 a kohdan mukaisesti tehdyt ilmoitukset. Työryhmä esittää tuloksista raportin tavarakauppaneuvostolle. Tavarakaup- paneuvosto voi tehdä jäsenille, tarkoituksenmukaiseksi katsomiaan suosituksia.

▼B

8. Mitä tulee väliaikaisiin sopimuksiin työryhmä voi tarvittaessa tehdä raportissaan tarkoituksenmukaisia suosituksia ehdotetun aikataulun ja toimenpiteiden suhteen, joita tarvitaan saattamaan loppuun tulliliiton tai vapaakauppa-alueen muodostaminen. Se voi tarvittaessa tarkastella sopimusta uudelleen.

9. Väliaikaisen sopimuksen jäsenet ilmoittavat kyseiseen sopimukseen sisältyvistä huomattavista suunnitelman ja aikataulun muutoksista tavarakauppaneuvostolle, ja neuvosto tutkii ne pyydettäessä.

10. Jos XXIV artiklan 7 a kohdan nojalla ilmoitettu väliaikainen sopimus ei vastoin XXIV artiklan 5 c kohtaa sattuisi sisältämään suunnitelmaa tai aikataulua, on työryhmän suositeltava suunnitelmaa ja aikataulua raportissaan. Osapuolet eivät saa ylläpitää tai saattaa voimaan tällaista sopimusta, tapauksesta riippuen, elleivät ne ole valmiita muuttamaan sitä näiden suositusten mukaisesti. Toimenpiteisiin on ryhdyttävä suositusten toimeenpanon myöhempää tarkastelua varten.

11. Tulliliitot ja vapaakauppa-alueiden jäsenet raportoivat määräajoin tavarakauppaneuvostolle, kuten edellytetään GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN määräyksissä GATT 1947 -neuvostolle, koskien alueellisten sopimusten raportteja (BISB-jul- kaisusarja 18S/38) ja kyseisen sopimuksen toimintaa. Kaikista merkittävistä sopimuksissa tapahtuvista muutoksista ja/tai kehitystuloksista olisi raportoitava, kun ne tapahtuvat.

Riitojen ratkaiseminen

12. GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artiklojen määräyksiin, niin kuin niitä on kehitetty ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa, voidaan vedota kaikkien kysymysten osalta, jotka johtuvat tullija vapaakauppaliittoja koskeviin tai tulliliiton tai vapaakauppa-alueen muodostamiseen johtavien väliaikaisiin sopimuksiin liittyvien XXIV artiklan määräyksien soveltamisesta.

Artikla XXIV: 12

13. Jokainen jäsen on GATT 1994 -sopimuksen nojalla täysin vastuussa kaikkien GATT 1994 -sopimuksen määräyksien noudattamisesta ja ryhtyy sellaisiin sen käytettävissä oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin joilla varmistetaan määräysten noudattaminen sen alue- ja paikallishallinnon viranomaisten toimesta.

14. GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artiklojen määräyksiin, niin kuin mitä on kehitetty ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa, voidaan vedota niiden toimenpiteiden osalta, jotka vaikuttavat siihen, miten alue- ja paikallishallinto noudattaa toimenpiteitä jäsenen alueella. Kun riitojenratkaisuelin on päättänyt, että GATT 1994 -sopimuksen määräystä ei ole noudatettu, vastuussa oleva jäsen ryhtyy käytettävissä oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin varmistaakseen sen noudattamisen. Myönnytysten tai muiden velvoitteiden korvaamista ja peruuttamista koskevat määräykset soveltuvat tapauksiin, joissa ei ole ollut mahdollista varmistaa tätä noudattamista.

15. Kukin jäsen sitoutuu harkitsemaan myönteisesti ja suomaan riittävät neuvottelumahdollisuudet koskien mitä tahansa toisen jäsenen tekemää esitystä, joka koskee GATT 1994 -sopimuksen toimintaan vaikuttavia toimenpiteitä ensiksi mainitun alueella.

▼B

TULLITARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN 1994 MUKAISIA POIKKEUKSIA VELVOITTEISTA KOSKEVA SOPIMUS

JÄSENET SOPIVAT SEURAAVAA:

1. Pyynnössä poikkeusluvan anomiseksi tai voimassa olevan luvan jatkamiseksi on kuvattava ne toimenpiteet, joihin jäsen esittää ryhtyvänsä, ne toimintaohjelmalliset tavoitteet, joihin jäsen pyrkii ja syyt, jotka estävät jäsentä saavuttamasta toimintaohjelmallisia tavoitteitaan toimenpiteiden avulla, jotka ovat sopusoinnussa GATT 1994 -sopimuksen velvoitteiden kanssa.

2. Jokainen poikkeuslupa, joka on voimassa WTO-sopimuksen tullessa voimaan, lakkaa olemasta voimassa, ellei sitä jatketa edellä mainittujen menettelyjen ja WTO-sopimuksen IX artiklan mukaisesti sen päättymisajankohtana tai kaksi vuotta WTO-sopimuksen tultua voimaan, kumpi tahansa on aikaisemmin.

3. Jokainen jäsen, joka katsoo, että jokin sille GATT 1994 -sopimuksen mukainen etu mitätöityy tai heikentyy

a) poikkeusluvan saaneen jäsenen poikkeuslupaehtojen täyttämättä jättämisen tai

b) poikkeuslupaehtojen kanssa sopusoinnussa olevan toimenpiteen soveltamisen johdosta,

voi vedota GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan määräyksiin, kuten niitä on muutettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa.

SOPIMUS TULLITARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN 1994 XXVIII ARTIKLAN TULKINNASTA

JÄSENET SOPIVAT SEURAAVAA:

1. Myönnytysluettelon muuttamisessa tai peruuttamisessa jäsenellä, jolla on korkein myönnytyksen alaisen viennin suhde (se on tuotteen vienti myönnytystä muuttavan tai peruuttavan jäsenen markkinoille) suhteessa sen koko vientiin, katsotaan olevan pääasiallisen toimittajan asema, jos sillä ei jo ole alkuperäistä neuvotteluoikeutta tai pääasiallisen toimittajan asemaa XXVIII artiklan 1 kohdan mukaisesti. Sovitaan kuitenkin, että tavarakauppaneuvosto tarkastelee tätä kappaletta viisi vuotta WTO-sopimuksen voimaantulosta päättääkseen siitä, onko kriteeri toiminut tyydyttävästi takaamaan neuvotteluoikeuksien uudelleen jaon pienten ja keskisuurten viejämaiden eduksi. Jos näin ei ole, harkitaan mahdollisia parannuksia, mukaan lukien riittävien tietojen saatavuuden valossa, ottaa käyttöön kriteeri, joka perustuu myönnytyksen alaisen viennin suhteeseen kyseisen tuotteen vientiin kaikille markkinoille.

2. Mikäli jäsen katsoo, että sillä on 1 kohdan mukainen pääasiallinen toimittaja-asema, sen olisi ilmoitettava kirjallisesti vaateensa sitä tukevalle todistusaineistolla jäsenelle, joka ehdottaa myönnytyksen muuttamista tai peruuttamista ja ilmoitettava samaan aikaan sihteeristölle. ”XXVIII artiklan mukaisten neuvottelumenettelyjen” 4 kohta, joka hyväksyttiin 10. marraskuuta 1980 (BISD-julkaisusarja 27S/26-28), soveltuu näihin tapauksiin.

3. Määritettäessä millä jäsenillä on pääasiallinen toimittaja-asema (joko edellä mainitun 1 kohdan tai XXVIII artiklan 1 kohdan mukaisesti) tai huomattava toimittaja-asema, otetaan ainoastaan suosituimmuuskohtelun (MFN) pohjainen myönnytystä koskevan tavaran kauppa huomioon. Kuitenkin myönnytystä koskevan tavaran kauppa, joka ei ole perustunut sopimuksenmukaisiin etuuksiin, otetaan myös huomioon, jos kyseinen kauppa ei nauti enää suosituimmuuskohtelua, muuttuen täten MFN-pohjaiseksi kaupaksi myönnytyksen muuttamista tai peruuttamista koskevien neuvottelujen aikana tai niiden päättyessä.

▼B

4. Kun tullimyönnytys muutetaan tai peruutetaan uuden tuotteen osalta (se on tuote, jota koskevia kolmen vuoden kauppatilastoja ei ole saatavilla), katsotaan, että jäsenellä, jolla on alkuperäinen neuvotteluoikeus siihen tullinimikkeeseen, johon tuote luokitellaan tai luokiteltiin aikaisemmin, on alkuperäinen neuvotteluoikeus kyseessä olevaan myönnytykseen. Pääasiallista toimittaja-asemaa ja huomattavaa toimittaja-asemaa määriteltäessä ja hyvityksen laskemisessa on otettava huomioon muun muassa tuotantokyky ja investoinnit myönnytyksen alaiseen tuotteeseen viejäjäsenen alueella ja viennin kasvuarviot samoin kuin tuotteen kysyntäennusteet tuontijäsenen alueella. ”Uusi tuote” tämän kappaleen tarkoittamassa mielessä, katsotaan sisältävän tullinimikkeen, joka luodaan muodostamalla olemassaolevalle tullinimikkeelle alanimike.

5. Mikäli jäsen katsoo, että sillä on 4 kohdan mukaisen pääasiallinen toimittaja-asema tai huomattava toimittaja-asema, sen olisi ilmoitettava kirjallisesti vaateensa sitä tukevalla todistusaineistolla jäsenelle, joka ehdottaa myönnytyksen muuttamista tai peruuttamista ja ilmoitettava samaan aikaan sihteeristölle. Edellä mainittujen ”XXVIII artiklan mukaisten neuvottelumenettelyjen” 4 kohta soveltuu näihin tapauksiin.

6. Kun rajoittamaton tullimyönnytys korvataan tariffikiintiöllä, olisi annettava hyvityksen määrä ylitettävä sen kaupan määrän jota myönnytyksen muutos todella koskee. Hyvityksen laskennan perustana tulisi olla määrä, jolla tulevat kaupankäyntimahdollisuudet ylittävät kiintiön tason. Katsotaan että tulevien kaupankäynti mahdollisuuksien laskelmien tulisi perustua suurempaan seuraavista vaihtoehdoista:

a) viimeisimmän edustavan kolmivuotiskauden keskimääräinen vuosittainen kauppa, lisättynä saman kauden tuonnin keskimääräisellä vuosittaisella kasvulla tai 10 prosentilla kumpi tahansa on suurempi tai

b) viimeisen vuoden kauppa lisättynä 10 prosentilla.

Missään tapauksessa jäsenen hyvitysvelvollisuus ei saa ylittää sitä, jonka myönnytyksen täydellinen peruuttaminen aiheuttaisi.

7. Jokaiselle jäsenelle, jolla on pääasiallinen toimittaja-asema muutetun tai peruutetun myönnytyksen suhteen, joko edellä mainitun 1 kohdan tai XXVIII artiklan 1 kohdan mukaisesti, annetaan alkuperäinen neuvotteluoikeus korvaavissa myönnytyksissä, elleivät kyseiset jäsenet sovi toisenlaisesta korvausmuodosta.

▼M1

KAUPAN HELPOTTAMISTA KOSKEVAN SOPIMUKSEN LIITE

ILMOITUS KAUPAN HELPOTTAMISTA KOSKEVAN SOPIMUKSEN MUKAISISTA LUOKKAA A KOSKEVISTA SITOUMUKSISTA

ALBANIA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Albanian hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että se nimeää luokkaan A seuraavat sopimuksen määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

1.1 artikla	Julkaiseminen
1.2 artikla	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
1.4 artikla	Ilmoittaminen
2.1 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
2.2 artikla	Kuulemiset
4.1 artikla	Oikeus muutoksenhakuun tai uudelleentarkasteluun
5.2 artikla	Haltuunotto
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä tullimenettelyä varten perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.3 artikla	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
7.4 artikla	Riskinhallinta
7.6 artikla	Keskimääräisten luovutusaikojen vahvistaminen ja julkaisu
7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat
8 artikla	Rajaviranomaisten yhteistyö
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.2 artikla	Kopioiden hyväksyminen
10.3 artikla	Kansainvälisten standardien käyttö

▼**M1**

10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11.3 artikla	Kauttakulkuun liittyvät maksut, säännökset ja muodollisuudet
11.4 artikla	Kauttakulun vahvistettu syrjimättömyys
11.11.1–5 artikla	Kauttakulkuun liittyvät vakuudet
11.12–13 artikla	Kauttakulkuun liittyvä yhteistyö ja koordinointi
12 artikla	Tulliyhteistyö

BOTSWANA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Botswanan tasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Botswanan tasavalta nimeää luokkaan A seuraavat (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

2.1 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
2.2 artikla	Kuulemiset
5.1 artikla	Vahvistettua valvontaa tai tarkastusta koskevat ilmoitukset
5.2 artikla	Haltuunotto
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely
7.2 artikla	Sähköinen maksu
7.3 artikla	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
7.4 artikla	Riskinhallinta
7.5 artikla	Jälkitarkastus
7.6 artikla	Keskimääräisten luovutusaikojen vahvistaminen ja julkaisu
7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.3 artikla	Kansainvälisten standardien käyttö
10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö

▼**M1**

10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus

BRASILIA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Brasilian edustustolla on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että se nimeää luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi kaikki sopimuksen I jakson määräykset, seuraavia lukuun ottamatta:

— 3.6.b artikla;

— 3.9.a.ii artikla;

— 7.1 artikla;

— 7.7.3 artikla; ja

— 11.9 artikla

BRUNEI

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, II jakson 15 artiklan mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset sopimuksen mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Brunein hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Brunei nimeää luokkaan A kuuluviksi kaikki sopimuksen 1–12 artiklan määräykset, seuraavia lukuun ottamatta:

1.2 artikla	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot: 2.1.a ja b alakohta
4 artikla	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
7.6 artikla	Keskimääräisten luovutusaikojen vahvistaminen ja julkaisu: 2 alakohta
7.7 artikla	Valtuutettuihin toimijoihin sovellettavat kaupan helpottamista koskevat toimenpiteet
10.4 artikla	Yksi palvelupiste

CHILE

Chile ilmoittaa täten, että 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, II jakson 15 artiklan mukaisesti kaikki sopimuksen I jakson määräykset on nimetty luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan, lukuun ottamatta valtuutettuja toimijoita koskevaa 7.7 artiklaa.

▼**M1**

KIINA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Kiinan kansantasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Kiinan kansantasavalta nimeää luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi kaikki sopimuksen I jakson määräykset, seuraavia lukuun ottamatta:

— 7.6 artikla	Keskimääräisten luovutusaikojen vahvistaminen ja julkaisu;
— 10.4 artikla	Yksi palvelupiste;
— 10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus; ja
— 12 artikla	Tulliyhteistyö

KOLUMBIA

Kolumbia ilmoittaa täten, että 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, II jakson 15 artiklan mukaisesti kaikki sopimuksen I jakson määräykset on nimetty luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan, lukuun ottamatta seuraavia:

— 5.3 artikla	Testausmenettelyt
— 7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat

KONGO

Kongon tasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, II jakson 15 artiklan mukaisesti luokkaan A kuuluvat sitoumuksensa jäljempänä lueteltujen määräysten mukaisesti:

3.1 artikla	Ennakkopäätökset
4.1 artikla	Oikeus muutoksenhakuun tai uudelleentarkasteluun
5.1 artikla	Vahvistettua valvontaa tai tarkastusta koskevat ilmoitukset
5.2 artikla	Haltuunotto
5.3 artikla	Testausmenettelyt
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus

▼**M1**

COSTA RICA

Costa Rica ilmoittaa täten, että 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) 2 ja 3 kohdan ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, II jakson 15 artiklan mukaisesti kaikki sopimuksen I jakson määräykset on nimetty luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi, lukuun ottamatta seuraavia:

— 10.1.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
— 10.2.2 artikla	Kopioiden hyväksyminen

NORSUNLUURANNIKKO

Norsunluurannikon tasavalta ilmoittaa täten 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen II jakson 15 artiklan mukaisesti luokkaan A kuuluvat sitoumuksensa jäljempänä lueteltujen määräysten mukaisesti:

4.1 artikla	Oikeus muutoksenhakuun tai uudelleentarkasteluun
5.1 artikla	Vahvistettua valvontaa tai tarkastusta koskevat ilmoitukset
5.2 artikla	Haltuunotto
5.3 artikla	Testausmenettelyt
7.4 artikla	Riskinhallinta
7.5 artikla	Jälkitarkastus
7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.3 artikla	Kansainvälisten standardien käyttö
10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla	Kauttakulkuvapaus

DOMINIKAANINEN TASAVALTA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Dominikaanisen tasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle sopimuksen I jaksoon sisältyvistä luokkaan A nimetyistä määräyksistä.

1.2 artikla	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
1.3 artikla	Tiedotuspisteet
2.1 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa

▼**M1**

2.2 artikla	Kuulemiset
3 artikla	Ennakkopäätökset
4.1 artikla	Oikeus muutoksenhakuun tai uudelleentarkasteluun
5.2 artikla	Haltuunotto
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely
7.2 artikla	Sähköinen maksu
7.3 artikla	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
7.5 artikla	Jälkitarkastus
7.7 artikla	Valtuutettuihin toimijoihin sovellettavat kaupan helpottamista koskevat toimenpiteet
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.3 artikla	Kansainvälisten standardien käyttö
10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla	Kauttakulkuvapaus
12 artikla	Tulliyhteistyö
13.2 artikla	Kaupan helpottamista käsittelevä kansallinen komitea

ECUADOR

Ecuadorin tasavalta ilmoittaa täten 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen II jakson 15 artiklan mukaisesti luokkaan A kuuluvat sitoumuksensa jäljempänä lueteltujen määräysten mukaisesti:

Artikla/kohta (*)	Kuvaus
2.1	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
4	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
7.1	Saapumista edeltävä käsittely
7.6	Keskimääräisten luovutusaikojen vahvistaminen ja julkaisu

▼**M1**

9	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.3	Kansainvälisten standardien käyttö
10.5	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8	Hylätyt tavarat
10.9	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11.1	Kauttakulkuvapaus
11.2	Kauttakulkuvapaus
11.3	Kauttakulkuvapaus
11.4	Kauttakulkuvapaus
11.5	Kauttakulkuvapaus
11.6	Kauttakulkuvapaus
11.16	Kauttakulkuvapaus
11.17	Kauttakulkuvapaus

(*) Jos on viitattu tiettyihin kohtiin, Ecuadorin tasavallan hyväksymä sitoumus rajoittuu kyseisten kohtien sisältöön, ei koko artiklaan.

EGYPTI

Egypti ilmoittaa täten 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen II jakson 15 artiklan mukaisesti luokkaan A kuuluvat sitoumuksensa jäljempänä lueteltujen määräysten mukaisesti:

Artikla	Kuvaus
4 artiklan 1, 3, 4 ja 5 kohta	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
5.2 artikla	Haltuunotto
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä tullimenettelyä varten perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
6.3 artikla (3.2, 3.4, 3.5, 3.6 alakohta)	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.3 artikla (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 alakohta)	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä

▼**M1**

Artikla	Kuvaus
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.5 artikla (5.1 alakohta)	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla (2, 3, 11, 12, 13, 14, 15, 16 kohta)	Kauttakulkuvapaus

EL SALVADOR

El Salvador ilmoittaa täten 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, II jakson 15 artiklan mukaisesti luokkaan A kuuluvat sitoumuksensa jäljempänä lueteltujen määräysten mukaisesti:

1 artikla	Tietojen julkaiseminen ja saatavuus
2 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa sekä kuulemiset
3 artikla	Ennakkopäätökset
4 artikla	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt: 1, 2, 3, 4 ja 5 kohta
5 artikla	Muut toimenpiteet puolueettomuuden, syrjimättömyyden ja avoimuuden edistämiseksi
6 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita sekä seuraamuksia koskevat määräykset: 1 ja 3 kohta
7 artikla	Tavaroiden luovutus ja tulliselvitys: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 (3, 4, 5 ja 6 alakohta), 8 ja 9 kohta
8 artikla	Rajaviranomaisten yhteistyö: 1 kohta
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10 artikla	Tuontiin, vientiin ja kauttakuljetukseen liittyvät muodollisuudet: 1, 2 (2 ja 3 alakohta), 3, 5 (1 alakohta), 6, 7, 8 ja 9 kohta
11 artikla	Kauttakulkuvapaus: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16 ja 17 kohta
12 artikla	Tulliyhteistyö: 1, 3, 4, 5 (1 ja 2 alakohta) ja 12 kohta

▼**M1**

GABON

Gabonin tasavalta ilmoittaa täten 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen II jakson 15 artiklan mukaisesti luokkaan A kuuluvat sitoumuksensa jäljempänä lueteltujen määräysten mukaisesti:

5.2 artikla	Haltuunotto
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely
7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus

GUATEMALA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Guatemalan hallitus haluaa ilmoittaa valmistelukomitealle, että kaikki sopimuksen I jakson määräykset on nimetty luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi 7 päivänä heinäkuuta 2014 hyväksytyn WTO:n asiakirjan WT/PCTF/W/27 mukaisesti, lukuun ottamatta seuraavia:

1.1.1.d ja f artikla

1.2.1.a ja b artikla

1.3.1 artikla

1.3.2 artikla

1.4.b ja c artikla

2.1.1 artikla

3.9.b.iii artikla

5 artikla

6.1.4 artikla

7.1.2 artikla

7.4.3 artikla

7.6.1 artikla

7.6.2 artikla

7.7.3.a, d, e, f ja g artikla

7.8.2.c ja d artikla

7.9.3 artikla

8.1 artikla

8.2.d ja e artikla

▼**M1**

10.1.1 artikla

10.2.3 artikla

10.4.1 artikla

10.4.2 artikla

11.17 artikla

12.2.1 artikla

12.3 artikla

12.4 artikla

12.5 artikla

12.6 artikla

12.7 artikla

12.8 artikla

12.9 artikla

12.10 artikla

12.11 artikla

HONDURAS

Honduras ilmoittaa täten 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, II jakson 15 artiklan mukaisesti luokkaan A kuuluvat sitoumuksensa jäljempänä lueteltujen määräysten mukaisesti:

1.1 artikla	Julkaiseminen
1.2 artikla	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
1.3 artikla	Tiedotuspisteet
1.4 artikla	Ilmoittaminen
3 artikla	Ennakkopäätökset
4 artikla	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita sekä seuraamuksia koskevat yleiset määräykset (lukuun ottamatta 6.1.3 ja 6.1.4 artiklaa)
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely
7.2 artikla	Sähköinen maksu
7.4 artikla	Riskinhallinta
7.5 artikla	Jälkitarkastus
7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset (lukuun ottamatta 7.8.2.d artiklaa)
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat (lukuun ottamatta 7.9.3 artiklaa)
8 artikla	Rajaviranomaisten yhteistyö (lukuun ottamatta 8.2.c, d ja e artiklaa)
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa

▼**M1**

10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.3 artikla	Kansainvälisten standardien käyttö
10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla	Kauttakulkuvapaus
12.12 artikla	Kahdenväliset ja alueelliset sopimukset

HONGKONG, KIINA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Hongkongin (Kiina) hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Hongkong (Kiina) nimeää luokkaan A kaikki (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen 1–12 artiklaan sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan.

INDONESIA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Indonesian tasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Indonesia nimeää luokkaan A seuraavat sopimuksen määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö

ISRAEL

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset luokkaa A koskevista sitoumuksista kaupan helpottamista koskevan sopimuksen mukaisesti.

Edellä esitettyyn viitaten Israelin valtiolla on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Israelin valtio nimeää luokkaan A kaikki sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset.

▼**M1**

JORDANIA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Jordanian hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että se nimeää luokkaan A kaikki (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täysimääräisesti täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan, lukuun ottamatta seuraavia:

1.1 artikla	Julkaiseminen
1.2 artikla	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
1.3 artikla	Tiedotuspisteet
3.1 artikla	Ennakkopäätökset
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely
10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.2 artikla	Kopioiden hyväksyminen
10.4 artikla	Yksi palvelupiste
11.5–10 artikla	Kauttakulkua koskevat menettelyt ja valvonta

KOREA

Minulla on kunnia viitata 7 päivänä joulukuuta 2013 tehtyyn ministerikokouksen päätökseen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911), jonka nojalla yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Minulla on lisäksi kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Korean tasavallan hallitus on päättänyt nimetä luokkaan A kaikki sopimuksen 1–12 artiklaan sisältyvät määräykset.

KUWAIT

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Kuwaitin valtiolla on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Kuwaitin valtio nimeää luokkaan A kaikki liitteeseen I sisältyvät määräykset, lukuun ottamatta seuraavia:

▼M1

3.1 artikla	Ennakkopäätökset
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä tullimenettelyä varten perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
7.4 artikla	Riskinhallinta
7.5 artikla	Jälkitarkastus
7.7 artikla	Valtuutettuihin toimijoihin sovellettavat kaupan helpottamista koskevat toimenpiteet
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat
8 artikla	Rajaviranomaisten yhteistyö
10.4 artikla	Yksi palvelupiste
11.11–15 artikla	Kauttakulkuun liittyvät vakuudet
12 artikla	Tulliyhteistyö

KIRGISIAN TASAVALTA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Kirgisian tasavallan talousministeriöllä on ilo ilmoittaa valmistelukomitealle, että Kirgisian tasavalta nimeää luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen I jaksoon sisältyvät seuraavat määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

4 artikla	Kaikki määräykset (Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt)
5 artikla	2 kohta (Haltuunotto)
9 artikla	(Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa)
10 artikla	5 kohta (Vientitavaran ennakkotarkastus)
11 artikla	1–4 kohta (Kauttakulkuun liittyvät maksut, säännökset ja muodollisuudet sekä syrjimättömyys)

MACAO (KIINA)

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Macaon (Kiina) hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Macao (Kiina) nimeää luokkaan A sopimuksen 1–12 artiklaan sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan, lukuun ottamatta seuraavia:

▼**M1**

7 artikla:	4 kohta – Riskinhallinta;
7 artikla:	5 kohta – Jälkitarkastus
9 artikla:	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10 artikla:	4 kohta – Yksi palvelupiste.

MALESIA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Malesian hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Malesia nimeää luokkaan A kuuluviksi kaikki (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen 1–12 artiklaan sisältyvät määräykset, seuraavia lukuun ottamatta:

7.8 artikla	(Nopeutetut lähetykset) ja
11.9 artikla	(Kauttakulkuasiakirjojen ja -tietojen toimittaminen ja käsittely ennen tavaroiden saapumista)

MAURITIUS

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Mauritiuksen tasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Mauritiuksen tasavalta nimeää luokkaan A seuraavat (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

1.1 artikla	Julkaiseminen
1.2 artikla	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
1.4 artikla	Ilmoittaminen
2.1 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
2.2 artikla	Kuuleminen
3 artikla	Ennakkopäätökset
4 artikla	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
5.1 artikla	Vahvistettua valvontaa tai tarkastusta koskevat ilmoitukset
5.2 artikla	Haltuunotto
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä tullimenettelyä varten perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset

▼**M1**

6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely
7.2 artikla	Sähköinen maksu
7.3 artikla	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
7.5 artikla	Jälkitarkastus
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.2 artikla	Kopioiden hyväksyminen
10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9.1 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti
11 artikla	Kauttakulkuvapaus
23.2 artikla	Kaupan helpottamista käsittelevä kansallinen komitea

MEKSIKO

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Meksikon hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että se nimeää luokkaan A kaikki (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan.

MOLDOVA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Moldovan tasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Moldovan tasavalta nimeää luokkaan A seuraavat (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

1 artikla	1 ja 4 kohta (Julkaiseminen, Ilmoitus)
3 artikla	(Ennakkopäätökset)
4 artikla	(Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt)

▼**M1**

5 artikla	2 kohta (Haltuunotto)
6 artikla	2 kohta (Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä tullimenettelyä varten perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset)
7 artikla	2, 4 ja 5 kohta (Sähköinen maksu, Riskinhallinta, Jälkitarkastus)
8 artikla	(Rajaviranomaisten yhteistyö)
9 artikla	(Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa)
10 artikla	3 ja 5–9 kohta (Kansainvälisten standardien käyttö, Vientitavaran ennakkotarkastus, Tulliasioitsijoiden käyttö, Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset, Hylätyt tavarat, Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus)
12 artikla	Kaikki määräykset

MONGOLIA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Mongolian hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Mongolia nimeää luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi seuraavat (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

1.4 artikla	Ilmoitukset
2.2 artikla	Kuulemiset
4 artikla	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
5.2 artikla	Haltuunotto
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.2 kohta	Kopioiden hyväksyminen
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
11 artikla	Kauttakulkuvapaus

MONTENEGRO

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

▼**M1**

Edellä esitettyyn viitaten Montenegron hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Montenegro nimeää luokkaan A seuraavat sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

1.1 artikla	Julkaiseminen
2.1 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
2.2 artikla	Kuulemiset
3.1 artikla	Ennakkopäätökset
4 artikla	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
5.2 artikla	Haltuunotto
5.3 artikla	Testausmenettelyt
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.2 artikla	Sähköinen maksu
7.3 artikla	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
7.7 artikla	Valtuutettuihin toimijoihin sovellettavat kaupan helpottamista koskevat toimenpiteet
8 artikla	Rajaviranomaisten yhteistyö
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.2 kohta	Kopioiden hyväksyminen
10.3 artikla	Kansainvälisten standardien käyttö
10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11.1–11.3 artikla	Kauttakulkuun liittyvät maksut, säännökset ja muodollisuudet
11.4 artikla	Kauttakulun vahvistettu syrjimättömyys
11.11–11.15 artikla	Kauttakulkuun liittyvät vakuudet
11.16–11.17 artikla	Kauttakulkuun liittyvä yhteistyö ja koordinointi
12 artikla	Tulliyhteistyö

▼**M1**

MAROKON KUNINGASKUNTA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Marokon kuningaskunnalla on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että se nimeää luokkaan A seuraavat määräykset:

1.1 artikla	Julkaiseminen
1.2 artikla	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
1.3 artikla	Tiedotuspisteet
1.4 artikla	Ilmoittaminen
2.1 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
2.2 artikla	Kuulemiset
3 artikla	Ennakkopäätökset
4 artikla	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
5.2 artikla	Haltuunotto
5.3 artikla	Testausmenettelyt
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä tullimenettelyä varten perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.2 artikla	Sähköinen maksu
7.3 artikla	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
7.5 artikla	Jälkitarkastus
7.6 artikla	Keskimääräisten luovutusaikojen vahvistaminen ja julkaisu
7.7 artikla	Valtuutettuihin toimijoihin sovellettavat kaupan helpottamista koskevat toimenpiteet
7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset
8 artikla	Rajaviranomaisten yhteistyö
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.2 kohta	Kopioiden hyväksyminen
10.3 artikla	Kansainvälisten standardien käyttö
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus

▼**M1**

11 artikla	Kauttakulkuvapaus
12 artikla	Tulliyhteistyö
13.2 artikla	Kaupan helpottamista käsittelevä kansallinen komitea

NICARAGUA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Nicaraguan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle sopimuksen I jaksoon sisältyvistä luokkaan A nimetyistä määräyksistä.

1.2 artikla	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
1.4 artikla	Ilmoittaminen
2.1 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
2.2 artikla	Kuulemiset
3 artikla	Ennakkopäätökset
4.1 artikla	Oikeus muutoksenhakuun tai uudelleentarkasteluun
5.2 artikla	Haltuunotto
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely
7.3 artikla	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
7.4 artikla	Riskinhallinta
7.5 artikla	Jälkitarkastus
7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.3 artikla	Kansainvälisten standardien käyttö
10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla	Kauttakulkuvapaus
12.1 artikla	Toimenpiteet vaatimustenmukaisuuden ja yhteistyön edistämiseksi

▼**M1**

12.2 artikla	Tietojen vaihto
12.3 artikla	Todentaminen
12.4 artikla	Pyyntö
12.5 artikla	Tietojen suoja ja luottamuksellisuus
12.6 artikla	Tietojen toimittaminen
12.7 artikla	Pyynnön lykkääminen tai hylkääminen
12.8 artikla	Vastavuoroisuus
12.9 artikla	Hallinnollinen rasite
12.10 artikla	Rajoitukset
12.11 artikla	Tietojen luvaton käyttö tai paljastaminen
12.12 artikla	Kahdenväliset ja alueelliset sopimukset
13.2 artikla	Kaupan helpottamista käsittelevä kansallinen komitea

NIGERIA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Nigerian liittotasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Nigeria nimeää luokkaan A seuraavat sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

6.3 artikla:	Seuraamuksia koskevat määräykset;
7.1 artikla:	Saapumista edeltävä käsittely;
7.3 artikla:	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä;
9 artikla:	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa;
10.7 artikla:	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.9 artikla:	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus;
11.3 artikla:	Vapaaehtoiset rajoitukset;
11.4 artikla:	Syrjimättömyys;
11.6 artikla:	Asiakirjavaatimukset;
11.8 artikla:	Kaupan teknisten esteiden soveltamatta jättäminen;
11.9 artikla:	Kauttakulkuasiakirjojen ja -tietojen toimittaminen ja käsittely ennen tavaroiden saapumista;
11.10 artikla:	Kauttakulkutoiminnan nopea päättäminen; ja
11.11 artikla:	Kauttakulkuun liittyvät vakuudet.

OMAN

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

▼**M1**

Edellä esitettyyn viitaten Omanin sulttaanikunnan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Oman nimeää luokkaan A seuraavat sopimuksen määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

1 artikla:	Julkaiseminen
1.1	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
1.4	Ilmoittaminen
2 artikla:	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa sekä kuulemiset
2.2	Kuulemiset
4 artikla:	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
4.1	Oikeus muutoksenhakuun tai uudelleentarkasteluun
5 artikla:	Muut toimenpiteet puolueettomuuden, syrjimättömyyden ja avoimuuden edistämiseksi
5.1	Vahvistettua valvontaa tai tarkastusta koskevat ilmoitukset
5.2	Haltuunotto
5.3	Testausmenettelyt
6 artikla:	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat määräykset
6.1	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
6.2	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
7 artikla:	Tavaroiden luovutus ja tulliselvitys
7.3	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
9 artikla:	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10 artikla:	Tuontiin, vientiin ja kauttakuljetukseen liittyvät muodollisuudet
10.3	Kansainvälisten standardien käyttö
10.5	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8	Hylätyt tavarat
10.9	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla:	Kauttakulkuvapaus
11.1.3	Kauttakulkuun liittyvät maksut, säännökset ja muodollisuudet
11.4	Kauttakulun vahvistettu syrjimättömyys
11.11.1	Kauttakulkuun liittyvät vakuudet
13 artikla:	Institutionaaliset järjestelyt
13.2	Kaupan helpottamista käsittelevä kansallinen komitea

▼**M1**

PANAMA

Panama ilmoittaa täten, että 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) 2 ja 3 kohdan ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, II jakson 15 artiklan mukaisesti seuraavat sopimuksen I jakson määräykset on nimetty luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

1.3 artikla	Tiedotuspisteet
4 artikla	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
5.1 artikla	Vahvistettua valvontaa tai tarkastusta koskevat ilmoitukset
5.2 artikla	Haltuunotto
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä tullimenettelyä varten perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely
7.3 artikla	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
7.4 artikla	Riskinhallinta
7.5 artikla	Jälkitarkastus
7.6 artikla	Keskimääräisten luovutusaikojen vahvistaminen ja julkaisu
7.7 artikla	Valtuutettuihin toimijoihin sovellettavat kaupan helpottamista koskevat toimenpiteet
7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.2 artikla	Kopioiden hyväksyminen
10.3 artikla	Kansainvälisten standardien käyttö
10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.8 artikla	Hylätyt tavarat
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla	Kauttakulkuvapaus
12.1 artikla	Toimenpiteet vaatimustenmukaisuuden ja yhteistyön edistämiseksi
12.2 artikla	Tietojen vaihto
12.3 artikla	Todentaminen
12.4 artikla	Pyyntö
12.5 artikla	Tietojen suoja ja luottamuksellisuus

▼**M1**

12.6 artikla	Tietojen antaminen
12.7 artikla	Pyynnön lykkääminen tai hylkääminen
12.8 artikla	Vastavuoroisuus
12.9 artikla	Hallinnollinen rasite
12.10 artikla	Rajoitukset
12.11 artikla	Tietojen luvaton käyttö tai paljastaminen
12.12 artikla	Kahdenväliset ja alueelliset sopimukset

PARAGUAY

Paraguayn tasavalta ilmoittaa täten 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen II jakson 15 artiklan mukaisesti luokkaan A kuuluvat sitoumuksensa jäljempänä lueteltujen määräysten mukaisesti:

Artikla/kohta (*)	Kuvaus
3	Ennakkopäätökset
4	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
5.2	Haltuunotto
7.2	Sähköinen maksu
7.4	Riskinhallinta
9	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.2	Kopioiden hyväksyminen
10.3	Kansainvälisten standardien käyttö
10.4	Yksi palvelupiste
10.5	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.8	Hylätyt tavarat
10.9	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11	Kauttakulkuvapaus
12	Tulliyhteistyö

(*) Jos on viitattu tiettyihin kohtiin, Paraguayn tasavallan hyväksymä sitoumus rajoittuu kyseisten kohtien sisältöön, ei koko artiklaan.

PERU

Peru ilmoittaa täten, että 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, II jakson 15 artiklan mukaisesti kaikki sopimuksen I jakson määräykset on nimetty luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan, lukuun ottamatta seuraavia:

▼**M1**

— 3 artikla	Ennakkopäätökset
— 5.1 artikla	Vahvistettua valvontaa tai tarkastusta koskevat ilmoitukset
— 5.3 artikla	Testausmenettelyt
— 6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
— 8 artikla	Rajaviranomaisten yhteistyö
— 10.4 artikla	Yksi palvelupiste
— 12 artikla	Tulliyhteistyö

FILIPPIINIT

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Filippiinien hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että se nimeää luokkaan A kuuluviksi seuraavat (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset:

1.1 artikla	Julkaiseminen
1.2 artikla	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
1.3 artikla	Tiedotuspisteet
1.4 artikla	Ilmoittaminen
2.1 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
3 artikla	Ennakkopäätökset
4 artikla	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
5.2 artikla	Haltuunotto
5.3 artikla	Testausmenettelyt
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä tullimenettelyä varten perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
6.3 artikla	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely
7.3 artikla	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
7.4 artikla	Riskinhallinta
7.6 artikla	Keskimääräisten luovutusaikojen vahvistaminen ja julkaisu
7.7 artikla	Valtuutettuihin toimijoihin sovellettavat kaupan helpottamista koskevat toimenpiteet

▼**M1**

7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.2 artikla	Kopioiden hyväksyminen
10.3 artikla	Kansainvälisten standardien käyttö
10.5 artikla	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla	Kauttakulkuvapaus
12 artikla	Tulliyhteistyö

QATAR

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Quatarin valtion hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Quatarin valtio nimeää luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi kaikki sopimuksen I jakson määräykset, seuraavaa lukuun ottamatta:

— 7.7	Valtuutettuihin toimijoihin sovellettavat kaupan helpottamista koskevat toimenpiteet

SAUDI-ARABIAN KUNINGASKUNTA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Saudi-Arabian kuningaskunnan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että se nimeää luokkaan A kaikki (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täysimääräisesti täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan, lukuun ottamatta seuraavia:

— 2.1 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
— 10.4 artikla	Yksi palvelupiste

SENEGAL

Senegal ilmoittaa täten kaupan helpottamista koskevasta sopimuksesta 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36) mukaisesti luokkaan A kuuluvat sitoumuksensa jäljempänä lueteltujen määräysten mukaisesti:

▼**M1**

	ARTIKLA/KOHTA	KUVAUS
1	2.1	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
2	2.2	Kuulemiset
3	4	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
4	5.2	Haltuunotto
5	5.3	Testausmenettelyt
6	7.1	Saapumista edeltävä käsittely
7	7.2	Sähköinen maksu
8	7.3	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
9	7.4	Riskinhallinta
10	7.6	Keskimääräisten luovutusaikojen vahvistaminen ja julkaisu
11	9	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
12	10.2	Kopioiden hyväksyminen
13	10.3	Kansainvälisten standardien käyttö
14	10.4	Yksi palvelupiste
15	10.6	Tulliasioitsijoiden käyttö
16	10.7	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
17	10.8	Hylätyt tavarat
18	10.9	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
19	12	Tulliyhteistyö

SINGAPORE

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Singaporen tasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Singaporen tasavalta nimeää luokkaan A kaikki (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen 1–12 artiklaan sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan.

▼**M1**

SRI LANKA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Sri Lankan demokraattisen sosialistisen tasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Sri Lanka nimeää luokkaan A seuraavat (edellä mainitun ministerikokouksen päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

Määräykset	Otsikko
4.1	Oikeus muutoksenhakuun tai uudelleentarkasteluun
5.2	Haltuunotto
6.3	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.2	Sähköinen maksu
7.8	Nopeutetut lähetykset
9	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.6	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8	Hylätyt tavarat
10.9	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11	Kauttakulkuvapaus

TAIWANIN, PENGHUN, KINMENIN JA MATSUN ERILLINEN TULLIALUE

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Taiwanin, Penghun, Kinmenin ja Matsun erillisellä tullialueella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että se nimeää luokkaan A kaikki (edellä mainitun ministerineuvoston päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen 1–12 artiklaan sisältyvät määräykset, jotka pannaan täysimääräisesti täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan.

TADŽIKISTAN

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea on valtuutettu 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti ottamaan vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

▼**M1**

Edellä esitettyyn viitaten Tadžikistanin hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että se nimeää luokkaan A seuraavat (edellä mainitun ministerineuvoston päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täysimääräisesti täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

1 artikla	
1 kohta	Julkaiseminen
2 kohta	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
4 artikla	Kaikki määräykset
5 artikla	
2 kohta	Haltuunotto
3 kohta	Testausmenettelyt
6 artikla	Kaikki määräykset
7 artikla	
1 kohta	Saapumista edeltävä käsittely
3 kohta	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä
4 kohta	Riskinhallinta
5 kohta	Jälkitarkastus
6 kohta	Keskimääräisten luovutusaikojen vahvistaminen ja julkaisu
8 kohta	Nopeutetut lähetykset
9 kohta	Pilaantuvat tavarat
8 artikla	1 alakohta
9 artikla	Kaikki määräykset
10 artikla	
1 kohta	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
2 kohta	Kopioiden hyväksyminen
3 kohta	Kansainvälisten standardien käyttö
5 kohta	Vientitavaran ennakkotarkastus
6 kohta	Tulliasioitsijoiden käyttö
7 kohta	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
8 kohta	Hylätyt tavarat
9 kohta	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla	Kaikki määräykset

▼**M1**

THAIMAA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Thaimaan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Thaimaa nimeää luokkaan A kaikki sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan, *lukuun ottamatta* seuraavia:

3 artikla	Ennakkopäätökset: 5 ja 6 kohta
4 artikla	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt: 4 kohta
5 artikla	Muut toimenpiteet: 1 kohta Ilmoitukset ja 3 kohta Testausmenettelyt
6 artikla	Maksuja ja palkkioita koskevat määräykset: 3.4 ja 3.7 kohta Seuraamuksia koskevat määräykset
7 artikla	Tavaroiden luovutus ja tulliselvitys: 1.1 kohta Saapumista edeltävä käsittely
10 artikla	Muodollisuudet: 8 kohta Hylätyt tavarat ja 9 kohta Tavaroiden väliaikainen maahantuonti
11 artikla	Kauttakulkuvapaus: 1, 8 ja 9 kohta
12 artikla	Tulliyhteistyö: 2 kohta Tiedonvaihto, 5.1 c–f ja 6.1 kohta Tietojen antaminen

TUNISIA

Tunisian tasavallan hallitus ilmoittaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen II jakson 15 artiklan mukaisesti seuraavat sopimuksen määräykset luokkaan A:

Artiklan tai kohdan numero (*)	Kuvaus
1.1	Julkaiseminen
1.2	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
1.3	Tiedotuspisteet
1.4	Ilmoittaminen
2.1	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
4	Muutoksenhakua tai uudelleentarkastelua koskevat menettelyt
5.2	Haltuunotto
6.3	Seuraamuksia koskevat määräykset
7.1	Saapumista edeltävä käsittely
7.3	Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä

▼**M1**

9	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.2	Kopioiden hyväksyminen
10.5	Vientitavaran ennakkotarkastus
10.6	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
10.8	Hylätyt tavarat
10.9	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla lukuun ottamatta 11.5 kohtaa	Kauttakulkuvapaus lukuun ottamatta fyysisesti erillisen infrastruktuurin käyttöön asettamista kauttakulkuliikenteelle
12	Tulliyhteistyö
23.2	Kaupan helpottamista käsittelevä kansallinen komitea

(*) Jos on täsmennetty artiklan tietty kohta, Tunisian sitoumus rajoittuu kyseisen kohdan sisältöön eikä koske artiklan muita määräyksiä.

TURKKI

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Turkin hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että se nimeää luokkaan A kaikki (edellä mainitun ministerineuvoston päätöksen liitteenä olevan) sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täysimääräisesti täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan, lukuun ottamatta seuraavaa:

7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat

UKRAINA

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Ukrainan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Ukraina nimeää luokkaan A seuraavat sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

1.1 artikla	Julkaiseminen
1.2 artikla	Internetin kautta saatavilla olevat tiedot
7.1 artikla	Saapumista edeltävä käsittely

▼**M1**

7.4 artikla	Riskinhallinta (lukuun ottamatta 7.4.1, 7.4.2 ja 7.4.3 artiklaa)
7.7 artikla	Valtuutettuihin toimijoihin sovellettavat kaupan helpottamista koskevat toimenpiteet
7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset
7.9 artikla	Pilaantuvat tavarat (lukuun ottamatta 7.9.1 ja 7.9.2 artiklaa)
8 artikla	Rajaviranomaisten yhteistyö
9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.8 artikla	Hylätyt tavarat (lukuun ottamatta 10.8.2 artiklaa)
10.9 artikla	Tavaroiden väliaikainen maahantuonti ja sisäinen ja ulkoinen jalostus
11 artikla	Kauttakulkuvapaus (lukuun ottamatta 11.3, 11.4, 11.5, 11.6, 11.7, 11.8 ja 11.10 artiklaa)

URUGUAY

Uruguayn itäinen tasavalta nimeää 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) ja kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, II jakson 15 artiklan mukaisesti kaikki sopimuksen I jakson määräykset luokkaan A kuuluviksi sitoumuksiksi sopimuksen tullessa voimaan, lukuun ottamatta 7.3 artiklaa ”Tavaroiden luovutuksen erottaminen tullien, verojen, maksujen ja palkkioiden lopullisesta määrittämisestä”, joka nimetään luokkaan B kuuluvaksi sitoumukseksi.

VIETNAM

Yleisneuvoston alaisuuteen perustettu kaupan helpottamista käsittelevä valmistelukomitea, jäljempänä ”valmistelukomitea”, ottaa 7 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn ministerikokouksen päätöksen (WT/MIN(13)/36, WT/L/911) mukaisesti vastaan jäseniltä niiden ilmoitukset kaupan helpottamista koskevan sopimuksen, jäljempänä ”sopimus”, mukaisista luokkaa A koskevista sitoumuksista.

Edellä esitettyyn viitaten Vietnamin sosialistisen tasavallan hallituksella on kunnia ilmoittaa valmistelukomitealle, että Vietnam nimeää luokkaan A seuraavat sopimuksen I jaksoon sisältyvät määräykset, jotka pannaan täytäntöön sopimuksen tullessa voimaan:

1.3 artikla	Tiedotuspisteet
1.4 artikla	Ilmoittaminen
2.1 artikla	Mahdollisuus esittää huomautuksia ja saada tietoja ennen voimaantuloa
2.2 artikla	Kuulemiset
4.1 artikla	Oikeus muutoksenhakuun tai uudelleentarkasteluun
6.1 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat yleiset määräykset
6.2 artikla	Tuonnista ja viennistä tai tuonnin ja viennin yhteydessä perittäviä maksuja ja palkkioita koskevat erityiset määräykset
7.8 artikla	Nopeutetut lähetykset

▼**M1**

9 artikla	Tuontiin tarkoitettujen tavaroiden siirtäminen tullivalvonnassa
10.1 artikla	Muodollisuudet ja asiakirjavaatimukset
10.2 kohta	Kopioiden hyväksyminen
10.6 artikla	Tulliasioitsijoiden käyttö
10.7 artikla	Yhteiset rajamenettelyt ja yhdenmukaiset asiakirjavaatimukset
11.1–3 artikla	Kauttakulkuun liittyvät maksut, säännökset ja muodollisuudet
11.4 artikla	Kauttakulun vahvistettu syrjimättömyys

▼B

MARRAKESHIN PÖYTÄKIRJA

tullitariffeja ja kauppaa koskevaan yleissopimukseen 1994

JÄSENET, JOTKA

neuvottelivat GATT 1947 sopimuksen puitteissa Uruguayn kierrosta koskevan ministerijulis-tuksen mukaisesti,

SOPIVAT SEURAAVAA:

1. Jäsenen tähän pöytäkirjaan liitetystä myönnytysluettelosta tulee kyseistä jäsentä koskeva GATT 1994 -sopimuksen myönnytysluettelo päivämääränä, jolloin WTO-sopimus tulee voimaan kyseisen jäsenen osalta. Ministerikokouksen päätöksen toimenpiteistä vähiten kehittyneiden maiden hyväksi mukaisesti jätetty myönnytysluettelo katsotaan liitetyiksi tähän pöytäkirjaan.

2. Jokaisen jäsenen hyväksymät tullialennukset toimeenpannaan viitenä tasasuuruisena alennuksena, paitsi milloin jäsenen myönnytysluettelossa mahdollisesti toisin sanotaan. Ensimmäinen sellainen alennus toimeenpannaan WTO-sopimuksen voimaantulopäivänä, jokainen seuraava alennus tammikuun 1 päivänä kunakin seuraavana vuonna ja lopullinen tullitaso viimeistään neljän vuoden kuluttua WTO-sopimuksen tultua voimaan, paitsi milloin kyseisen jäsenen myönnytysluettelossa mahdollisesti toisin sanotaan. Sikäli kun myönnytysluettelossa ei toisin sanota, jäsen, joka hyväksyy WTO-sopimuksen sen tultua voimaan, toimeenpanee ajankohtana, jolloin kyseinen sopimus tulee voimaan, kaikki alennukset, jotka on siihen mennessä suoritettu, samalla kertaa alennusten kanssa, jotka sen olisi tullut edellä olevan lauseen perusteella toimeenpanna tammikuun 1 päivänä seuraavana vuonna ja toimeenpanee kaikki jäljellä olevat alennukset edellä olevassa virkkeessä mainitussa aikataulussa. Alennettu tulli pitäisi jokaisessa alennusvaiheessa pyöristää ensimmäiseen desimaaliin. Niiden maataloustuotteiden osalta, jotka määritellään maataloussopimuksen 2 artiklassa, alennukset toimeenpannaan myönnytysluettelojen asianomaisissa osissa mainituissa aikatauluissa.

3. Tähän pöytäkirjaan liitetyissä myönnytysluetteloissa olevien myönnytysten ja sitoumusten täytäntöönpano saatetaan pyydettäessä jäsenten monenkeskisen tutkinnan kohteeksi. Tämä ei tulisi vaikuttamaan jäsenten oikeuksiin tai velvoitteisiin, jotka perustuvat WTO-sopimuksen 1A liitteessä oleviin sopimuksiin.

4. Jäsentä koskevan tähän pöytäkirjaan liitetyn myönnytysluettelon tultua GATT 1994 -sopimuksen myönnytysluettelo 1 kohdan määräysten mukaisesti, kyseinen jäsen voi milloin tahansa pidättäytyä toimeenpanemasta tai peruuttaa kokonaan tai osittain sellaisen myönnytysluettelossa olevan myönnytyksen, missä tahansa tuotteessa, jossa pääasiallisena toimittajana on mikä tahansa toinen Uruguayn kierroksen neuvotteluihin osallistuja, jonka myönnytysluettelo ei ole vielä tullut GATT 1994 -sopimuksen myönnytysluetteloksi. Sellaiseen toimenpiteeseen voidaan kuitenkin ryhtyä vasta, kun mistä tahansa sellaisesta myönnytyksen toimeenpanemisesta pidättymisestä tai peruuttamisesta on ilmoitettu kirjallisesti tavarakauppaneuvostolle ja vasta kun asiassa on neuvoteltu kenen tahansa jäsenen pyynnöstä, jonka asianomainen myönnytysluettelo on tullut GATT 1994 -sopimuksen myönnytysluetteloksi ja jolla on merkittävän toimittajan asema kyseisessä tuotteessa. Toimeenpanemisesta pidätettyä tai peruutettua myönnytystä tulee soveltaa sellaisesta päivämäärästä lukien, jolloin pääasiallisen toimittajan aseman omaavan jäsenen myönnytysluettelosta tulee GATT 1994 -sopimuksen myönnytysluettelo.

5. a) Vaikuttamatta mitenkään maataloussopimuksen 4 artiklan 2 kohdan määräyksiin, GATT 1994 -sopimuksen II artiklan 1 b ja 1 c kohtien viittauksissa kyseisen sopimuksen päivämäärään, tähän pöytäkirjaan liitettyjen myönnytysluettelojen tarkoittamien myönnytysten soveltamisajankohta on kaikissa myönnytystuotteissa tämän pöytäkirjan päivämäärä.

▼B

b) GATT 1994 -sopimuksen II artiklan 6a kohdan viittauksessa kyseisen sopimuksen päivämäärään, tähän pöytäkirjaan liitettyjen myönnytysluettelojen soveltamisajankohta on tämän pöytäkirjan päivämäärä.

6. Myönnytysluettelojen III osassa olevien tullien ulkopuolisia toimenpiteitä koskevien myönnytysten muuttamisessa tai peruuttamisessa sovelletaan GATT 1994 -sopimuksen XXVIII artiklan määräyksiä ja ”XXVIII artiklan mukaisia neuvottelumenettelyjä”, jotka hyväksyttiin 10 marraskuuta 1980 (BISD-julkaisusarja 27S/26-28). Tämä ei vaikuta jäsenten GATT 1994 -sopimuksessa määriteltyihin oikeuksiin tai velvoitteisiin.

7. Kaikissa tapauksissa, joissa tähän pöytäkirjaan liitetystä myönnytysluettelosta aiheutuu missä tahansa tuotteessa vähemmän suotuisa kohtelu kuin sellaiselle tuotteelle annettiin GATT 1947 -sopimuksen myönnytysluetteloissa ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa, jäsenen, jolle myönnytysluettelo kuuluu, katsotaan suorittaneen asianmukaiset toimenpiteet, jotka olisivat muutoin olleet tarpeellisia GATT 1947 tai 1994 -sopimuksen XXVIII artiklan asianomaisten määräysten mukaan. Tämän kohdan määräykset koskevat ainoastaan Egyptiä, Perua, Etelä-Afrikkaa, ja Uruguayta.

8. Oheiset liitteinä olevat myönnytysluettelot ovat todistusvoimaisia englannin-, ranskan- tai espanjankielisinä, kuten jokaisessa myönnytysluettelossa on yksilöity.

9. Tämä pöytäkirja on tehty on 15 huhtikuuta 1994.

▼B

SOPIMUS MAATALOUDESTA

JÄSENET, JOTKA

päättävät aloittaa maatalouskaupan uudistamisen Punta del Esten julistuksessa asetettujen neuvottelutavoitteiden mukaisesti;

muistuttavat, että Uruguayn kierroksen puolivälin tarkastelussa sovitun mukaisesti pitkän aikavälin tavoitteena on ”luoda tasapuolinen ja markkinatalouteen perustuva maatalouskauppajärjestelmä ja että uudistusprosessi tulisi aloittaa neuvottelemalla tukea ja suojaa koskevista sitoumuksista sekä laatimalla entistä tiukemmat ja toiminnaltaan tehokkaammat GATTin säännöt ja periaatteet”;

muistuttavat lisäksi mieliin, että ”edellä mainitun pitkän aikavälin tavoitteena on sovitun ajanjakson kuluessa toteuttaa huomattavia asteittaisia maataloustukea ja suojaa koskevia vähennyksiä, jotka johtavat maailman maatalouskaupan rajoituksien ja vääristymien oikaisemiseen ja estämiseen”;

sitoutuvat aikaansaamaan yksityiskohtaisia velvoittavia sitoumuksia kaikilla seuraavilla alueilla: markkinoillepääsy, kotimainen tuki, vientikilpailu ja pääsemään sopimukseen terveys- ja kasvinsuojelukysymyksistä;

sopivat, että saattaessaan voimaan markkinoillepääsyä koskevia sitoumuksia teollisuusmaajäsenet ottavat täysin huomioon kehitysmaajäsenten erityistarpeet ja -olosuhteet antamalla parannetut mahdollisuudet ja markkinoillepääsyn ehdot sellaisille maataloustuotteille, joilla on erityistä merkitystä näille jäsenille, mukaan lukien mahdollisimman täydellinen trooppisten maataloustuotteiden kaupan vapauttaminen, niin kuin siitä on sovittu puolivälin tarkastelussa sekä tuotteille, jotka ovat erityisen tärkeitä laittomien huumausainekasvien tuotannon korvaamiseksi;

toteavat, että uudistusohjelman sitoumukset tulisi toteuttaa oikeudenmukaisesti kaikkien jäsenten kesken, ottamalla huomioon ei-kaupalliset näkökohdat, kuten elintarvikkeiden saatavuuden turvaaminen ja ympäristönsuojelutarpeet; ottamalla huomioon että sovitun mukaisesti kehitysmaiden erityinen ja erilliskohtelu ovat erottamaton osa neuvotteluja ja ottamalla huomioon uudistusohjelman voimaansaattamisen mahdolliset kielteiset vaikutukset vähiten kehittyneille ja elintarvikkeita nettomääräisesti tuoville kehitysmaille;

SOPIVAT SEURAAVAA:

OSA I

Artikla 1

Käsitteiden määritelmät

Tässä sopimuksessa, ellei asiayhteys muuta edellytä

a) ”kokonaistuen mittausmenetelmä” ja ”AMS” tarkoittavat rahassa ilmaistua maataloustuotteen vuosittaista tuen tasoa, jonka maatalouden perustuotteen tuottajat saavat tai yleistä maataloustuottajien saamaa tuotekohdistamatonta tukea, joka ei ole sellaista tukea, jota annetaan niiden ohjelmien puitteissa, jotka on vapautettu tämän sopimuksen 2 liitteen mukaisista alennusvelvoitteista, joka on

   i) peruskaudella myönnetyn tuen osalta määritelty niissä asianomaisissa tausta-aineistoa sisältävissä taulukoissa, joihin on viitattu jäsenen myönnytysluettelon IV osassa; ja

▼B

ii) minä vuonna tahansa toimeenpanokauden aikana tai sen jälkeen myönnetyn tuen osalta laskettu tämän sopimuksen 3 liitteen määräysten mukaisesti ottaen huomioon ne olennaiset tiedot ja menetelmät joita on käytetty tausta-aineistoa sisältävissä taulukoissa, joihin on viitattu jäsenen myönnytysluettelon IV osassa;

b) ”perustuote” suhteessa kotimaisen tuen sitoumuksiin määritellään tuotteeksi, joka on mahdollisimman lähellä ensimyyntiä, kuten se on jäsenen myönnytysluettelossa ja siihen liittyvässä tausta-aineistossa määritelty;

c) ”budjettimenot” tai ”menot” sisältää menetetyt tulot;

d) ”vastaava tuen mittausmenetelmä” tarkoittaa rahassa ilmaistua vuosittaista tukitasoa, joka on annettu jonkin maatalouden perustuotteen tuottajille soveltamalla yhtä tai useampaa toimenpidettä, joiden laskemiseen AMS-menetelmä ei sovellu, lukuun ottamatta tukea, jota annetaan niiden ohjelmien puitteissa, jotka on vapautettu tämän sopimuksen 2 liitteen mukaisista alennusvelvoitteista ja joka on

i) peruskaudella myönnetyn tuen osalta määritelty niissä asianomaisissa tausta-aineistoa sisältävissä taulukoissa, joihin on viitattu jäsenen myönnytysluettelon IV osassa; ja

ii) minä vuonna tahansa toimeenpanokauden aikana tai sen jälkeen myönnetyn tuen osalta laskettu tämän sopimuksen 4 liitteen määräysten mukaisesti ottaen huomioon ne olennaiset tiedot ja menetelmät joita on käytetty tausta-aineistoa sisältävissä taulukoissa, joihin on viitattu jäsenen myönnytysluettelon IV osassa;

e) ”vientituilla” tarkoitetaan tukia, jotka edellyttävät vientiä mukaan lukien tämän sopimuksen 9 artiklassa luetellut vientituet;

f) ”toimeenpanokausi” tarkoittaa vuonna 1995 alkavaa kuuden vuoden ajanjaksoa paitsi 13 artiklan kattamia tapauksia, joissa se tarkoittaa vuonna 1995 alkavaa yhdeksän vuoden ajanjaksoa;

g) ”markkinoillepääsyä koskevat myönnytykset” sisältävät kaikki tämän sopimuksen perusteella tehdyt markkinoillepääsyä koskevat sitoumukset;

h) kokonaistuen mittausmenetelmän ilmoittama ”kokonaistuki” ja ”kokonais-AMS” tarkoittavat maataloustuottajien saaman kaiken kotimaisen tuen summaa, joka on laskettu kaiken maatalouden perustuotteiden kokonaistuen mittausmenetelmän nojalla saaman, kaiken tuotekohdistamattoman kokonaistuen mittausmenetelmän nojalla saaman ja kaiken vastaavan tukimittausmenetelmän nojalla saaman tuen kokonaissummana, ja joka on

i) peruskaudella myönnetyn tuen osalta (se on ”perusvuosien kokonais-AMS”) ja enimmäistuen osalta, joka on myönnettävissä toimeenpanokauden minä tahansa vuonna tai sen jälkeen (se on ”vuosittaiset ja lopulliset sidotut sitoumustasot”), kuten ne on määritelty myönnytysluettelon IV osassa; ja

▼B

ii) toimeenpanokauden minä vuonna tahansa tai sen jälkeen tosiasiassa myönnetyn tuen osalta (se on ”nykyinen kokonais-AMS”), joka on laskettu tämän sopimuksen määräysten mukaisesti, mukaan lukien 6 artikla, ja niiden olennaisten tietojen ja menetelmien mukaisesti joita on käytetty tausta-aineistoa sisältävissä taulukoissa, joihin on viitattu jäsenen myönnytysluettelon IV osassa;

i) ”vuosi” edellä mainitussa f kohdassa ja suhteessa jäsenen yksittäisiin sitoumuksiin tarkoittaa kalenteri-, rahoitus- tai markkinavuotta, joka on määritelty asianomaisen jäsenen myönnytysluettelossa.

Artikla 2

Tuotekate

Tätä sopimusta sovelletaan tämän sopimuksen 1 liitteessä lueteltuihin tuotteisiin, joilla vastedes tarkoitetaan maataloustuotteita.

OSA II

Artikla 3

Myönnytysten ja sitoumusten liittäminen

1. Kunkin jäsenen myönnytysluettelon IV osan kotimaista tukea ja vientitukea koskevat sitoumukset muodostavat tukea rajoittavia sitoumuksia ja ovat täten erottamaton osa GATT 1994 -sopimusta.

2. Ellei 6 artiklan määräyksistä muuta johdu jäsen ei saa antaa kotimaisille tuottajille enempää tukea kuin sen myönnytysluettelon IV osan I jakson sitoumustasoissa on määritelty.

3. Ellei muuta 9 artiklan 2 b ja 4 kohtien määräyksistä johdu jäsen ei saa antaa 9 artiklan 1 kohdassa lueteltuja vientitukia sen myönnytysluettelon IV osan II jaksossa määriteltyjen maataloustuotteiden tai tuoteryhmien osalta enempää kuin siinä määritellyt budjettimenot ja määrälliset sitoumustasot antavat myöten eikä myöskään antaa sellaisia tukia millekään maataloustuotteelle, jota ei ole määritelty jäsenen myönnytysluettelon tuossa jaksossa.

OSA III

Artikla 4

Markkinoillepääsy

1. Myönnytysluetteloon sisältyvät markkinoillepääsyä koskevat myönnytykset koskevat tullien sidontoja ja alennuksia sekä muita siinä määriteltyjä markkinoillepääsyä koskevia sitoumuksia.

2. Jäsenet eivät saa ylläpitää, turvautua tai ottaa uudelleen käyttöön mitään sellaista toimenpidettä, joka on täytynyt muuttaa tavalliseksi tulliksi [1], ellei 5 artiklassa tai 5 liitteessä ole toisin edellytetty.

[1] Nämä toimenpiteet käsittävät määrälliset tuontirajoitukset, muuttuvat tuontimaksut, vähimmäistuontihinnat, harkinnanvaraisen tuontilisensioinnin, valtion kaupallisten yritysten kautta ylläpidetyt tullien ulkopuoliset esteet, vapaaehtoiset vientirajoitukset ja vastaavat rajatoimet jotka eivät ole tavallisia tulleja, riippumatta siitä ylläpidetäänkö toimenpiteitä GATT 1947 -sopimuksen määräyksistä myönnettyjen maakohtaisten poikkeamien nojalla, mutta ei toimenpiteitä, joita ylläpidetään maksutasemääräysten nojalla tai yleisten, ei erityisesti maataloutta koskevien GATT 1994 -sopimuksen tai muiden WTO:n 1A liitteen monenkeskisten kauppasopimusten määräysten nojalla.

▼B

Artikla 5

Erityiset suojalausekemääräykset

1. Huolimatta GATT 1994 -sopimuksen II artiklan 1 b kohdan määräyksistä jokainen jäsen voi turvautua allaolevien 4 ja 5 kohtien määräyksiin maataloustuotteen tuonnin yhteydessä, jonka suhteen tämän sopimuksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet on muunnettu tavalliseksi tulliksi ja joka on merkitty myönnytysluettelossa ”SSG” -merkkiä käyttäen sellaiseksi myönnytyksen kohteeksi, jonka osalta tämän artiklan määräyksiin voidaan vedota, jos

a) tämän tuotteen tuonnin määrä myönnytyksen antaneen jäsenen tullialueelle minä tahansa vuonna nousee yli laukeamiskynnyksen, joka määräytyy olemassaolevan markkinoillepääsymahdollisuuden perusteella alla olevan 4 kohdan mukaisesti, tai, mutta ei samanaikaisesti;

b) se hinta, jolla tuotetta voidaan tuoda myönnytyksen antaneen jäsenen tullialueelle, määriteltynä kyseisen toimituksen c.i.f. tuontihinnan perusteella ilmaistuna kotimaisessa rahassa, laskee alle laukeamishinnan eli kyseisen tuotteen vuosien 1986-1988 viitehinnan ([1]) keskiarvon.

2. Tuonti, joka tapahtuu nykyisen ja vähimmäismarkkinoille pääsyä koskevien sitoumusten nojalla muodostaen osan edellä mainitussa 1 kohdassa mainittua myönnytystä, on otettava huomioon määriteltäessä se tuonnin määrä joka edellytetään vedottaessa 1 a alakohdan ja 4 kohdan määräyksiin, mutta mainittujen myönnytysten alaista tuontia ei saa vaikeuttaa millään lisätullilla, joka on määrätty joko 1 a alakohdan ja alla olevan 4 kohdan tai 1 b alakohdan ja alla olevan 5 kohdan nojalla.

3. Mitkä tahansa kyseisen tuotteen toimitukset, jotka ovat matkalla sopimuksen perusteella, joka on tehty ennen kuin lisätulli on asetettu yllä olevan 1 a alakohdan ja alla olevan 4 kohdan nojalla, on vapautettava kaikesta tällaisesta lisätullista edellyttäen, että ne voidaan laskea kyseisen tuotteen seuraavan vuoden tuontimääriin määriteltäessä 1 a alakohdan määräysten laukeamista sinä vuonna.

4. Mikä tahansa ylläolevan 1 a alakohdan perusteella määrätty lisätulli saadaan pitää voimassa ainoastaan sen vuoden loppuun, jona se on määrätty, ja se voidaan asettaa korkeintaan tasolle joka ei ylitä kolmannesta voimassa olevan tavallisen tullin tasosta sinä vuonna, jolloin toimeen ryhdytään. Laukeamistaso määräytyy seuraavan taulukon mukaisesti, joka perustuu markkinoillepääsymahdollisuuksiin määriteltynä tuontiosuutena vastaavasta kotimaisesta kulutuksesta ([2]) kolmen edeltävän vuoden ajalta, joilta tieto on saatavilla:

a) mikäli tuotteen markkinoillepääsymahdollisuudet ovat 10 prosenttia tai sitä pienemmät, on peruslaukeamistaso 125 prosenttia;

b) mikäli tuotteen markkinoillepääsymahdollisuudet ovat suuremmat kuin 10 prosenttia, mutta pienemmät tai yhtä suuret kuin 30 prosenttia, on peruslaukeamistaso 110 prosenttia;

c) mikäli tuotteen markkinoillepääsymahdollisuudet ovat suuremmat kuin 30 prosenttia, on peruslaukeamistaso 105 prosenttia.

([1]) Tämän alakohdan määräyksen käyttämiseksi sovellettavan viitehinnan tulee yleensä olla kyseisen tuotteen keskimääräinen c.i.f. yksikköhinta, tai sen tulee muutoin olla sovelias hinta ottaen huomioon tuotteen laatu ja sen jalostusaste. Se tulee sen ensimmäisen soveltamisen jälkeen määritellä julkisesti ja olla riittävästi saatavilla, jotta muilla jäsenillä on mahdollisuus arvioida mahdollisesti asetettava lisätulli.

([2]) Mikäli kotimaista kulutusta ei ole otettu huomioon, sovelletaan peruslaukeamistasoa alla olevan 4 a alakohdan mukaisesti.

▼B

Kaikissa tapauksissa lisätulli voidaan määrätä minä tahansa vuonna, jolloin myönnytyksen antavan jäsenen tullialueelle saapuvan kyseisen tuotteen absoluuttinen tuontimäärä ylittää summan x, edellä mainitun mukainen peruslaukeamistaso kerrottuna tuonnin keskimääräisellä määrällä kolmelta edeltävältä vuodelta, joilta tietoa on ollut saatavilla ja y kyseisen tuotteen absoluuttisen määrän muutoksella kotimaisessa kulutuksessa viimeisen vuoden aikana, jolta tietoa on ollut saatavilla verrattuna sitä edeltävään vuoteen edellyttäen, että laukeamistaso ei saa olla pienempi kuin 105 prosenttia edellä mainitun x:n mukaisen tuonnin keskiarvomäärästä.

5. Yllä mainitun 1 b alakohdan perusteella asetettu lisätulli määräytyy seuraavan taulukon mukaisesti:

a) jos toimituksen kotimaisessa rahassa ilmaistun c.i.f. tuontihinnan (myöhemmin tuontihinta) ja alakohdan mukaisesti määritellyn laukeamishinnan välinen ero on vähemmän tai yhtä suuri kuin 10 prosenttia laukeamishinnasta, mitään lisätullia ei määrätä;

b) jos tuontihinnan ja laukeamishinnan välinen ero (myöhemmin ero) on suurempi kuin 10 prosenttia, mutta vähemmän tai yhtä suuri kuin 40 prosenttia laukeamishinnasta, on lisätulli 30 prosenttia määrästä, jolla ero ylittää 10 prosenttia;

c) jos ero on suurempi kuin 40 prosenttia, mutta vähemmän tai yhtä suuri kuin 60 prosenttia laukeamishinnasta, on lisätulli 50 prosenttia määrästä, jolla ero ylittää 40 prosenttia lisättynä b alakohdan mukaisella lisätullilla;

d) jos ero on suurempi kuin 60 prosenttia, mutta vähemmän tai yhtä suuri kuin 75 prosenttia, on lisätulli 70 prosenttia määrästä, jolla ero ylittää 60 prosenttia laukeamishinnasta lisättynä b ja c alakohtien mukaisilla lisätulleilla;

e) jos ero on suurempi kuin 75 prosenttia laukeamishinnasta, on lisätulli 90 prosenttia määrästä, jolla ero ylittää 75 prosenttia lisättynä b, c ja d alakohtien mukaisilla lisätulleilla.

6. Helposti pilaantuvien sekä kausiluonteisten tuotteiden osalta on edellä asetettuja ehtoja sovellettava tavalla, joka ottaa huomioon näiden tuotteiden erityisluonteen. Erityisesti 1 a alakohdan ja 4 kohdan osalta voidaan käyttää lyhyempiä kausia vastaavien peruskauden kausien yhteydessä ja 1 b alakohdan osalta voidaan käyttää erilaisia viitehintoja eri kausille.

7. Erityinen suojalauseke tulee panna täytäntöön avoimella tavalla. Ryhtyessään 1 a alakohdan mukaisiin toimiin jäsenen tulee antaa maatalouskomitealle olennaisen tiedon sisältävä kirjallinen ilmoitus niin aikaisin etukäteen kuin se on mahdollista ja joka tapauksessa 10 päivän kuluessa tällaisen toimen toimenpanosta. Tapauksissa, joissa kulutusmäärän muutokset on kohdistettava yksittäisille tullinimikkeille 4 kohdan toimien edellytysten mukaisesti, olennaisen tiedon tulee sisältää aineisto ja käytetyt menetelmät näiden muutosten kohdistamisessa. Ryhtyessään 4 kohdan mukaisiin toimiin jäsenen tulee varata kaikille halukkaille jäsenille tilaisuus neuvotella mainitun toimen soveltamiseen liittyvistä ehdoista. Ryhtyessään 1 b kohdan mukaisiin toimiin jäsenen tulee antaa maatalouskomitealle olennaisen tiedon sisältävä kirjallinen ilmoitus 10 päivän kuluessa ensimmäisen toimen toimeenpanosta tai helposti pilaantuvien ja kausiluonteisten tuotteiden osalta 10 päivän kuluessa kyseisen kauden ensimmäisestä toimenpiteestä. Jäsenet sitoutuvat mikäli mahdollista olemaan turvautumatta 1 b kohdan määräyksiin, mikäli kyseisten tuotteiden tuontimäärät ovat vähentymässä. Kummassakin tapauksessa ryhtyessään mainittuihin toimiin jäsenen tulee tarjota muille halukkaille jäsenille tilaisuus neuvotella mainitun toimen soveltamiseen liittyvistä ehdoista.

▼B

8. Tapauksissa, missä toimenpiteisiin on ryhdytty edellä mainittujen 1-7 kohtien mukaisesti, jäsenet sitoutuvat sanottujen toimien osalta olemaan turvautumatta GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan 1 a ja 3 kohtiin tai suojalausekesopimuksen 8 artiklan 2 kohtaan.

9. Tämän artiklan määräykset pysyvät voimassa 20 artiklassa määritellyn uudistusprosessin ajan.

OSA IV

Artikla 6

Kotimaisia tukia koskevat sitoumukset

1. Kunkin jäsenen myönnytysluettelon IV osaan sisällytettyjen kotimaisten tukien alennussitoumukset koskevat kaikkia maataloustuottajille annettavia kotimaisia tukia, lukuun ottamatta niitä kotimaisia toimenpiteitä, jotka eivät ole alennusvelvoitteen alaisia tässä artiklassa ja tämän sopimuksen 2 liitteessä asetettujen edellytysten mukaisesti. Sitoumukset on ilmaistu kokonaistuen sekä ”vuosittaisen ja lopullisen sidotun sitoumustason” muodossa.

2. Puolivälin tarkastelua koskevan sopimuksen mukaisesti, että valtion suora tai epäsuora tuki maatalouden ja maaseudun kehittämisen kannustamiseksi on erottamaton osa kehitysmaiden kehitysohjelmia, on kehitysmaajäsenten yleiset investointituet maataloudelle ja näiden maiden pienituloisille tai vähävaraisille tuottajille tarkoitetut yleiset tuotantopanoksiin kohdistuvat tuet vapautettu kotimaisen tuen alennussitoumuksista, joita muuten sovellettaisiin tällaisiin toimenpiteisiin, samoin kuin kehitysmaajäsenten tuottajille suunnattu kotimainen tuki, jonka tarkoituksena on kannustaa siirtymistä pois huumausainekasvien kasvattamisesta. Tämän kohdan edellytykset täyttävää kotimaista tukea ei tarvitse sisällyttää jäsenen laskelmiin laskettaessa sen nykyistä kokonais-AMSin arvoa.

3. Jäsenen katsotaan täyttäneen kotimaisen tuen alennussitoumuksensa jokaisena vuotena, jolloin sen maataloustuottajille antama kotimainen tuki ilmaistuna nykyisen kokonais-AMSsin arvon muodossa ei ylitä vastaavaa jäsenen myönnytysluettelon IV osassa määriteltyä vuosittaista tai lopullista sidottua sitoumustasoa.

4. a) Jäsenen ei tarvitse sisällyttää nykyistä kokonais-AMSin arvoa koskeviin laskelmiinsa eikä sen tarvitse alentaa

i) sellaista tuotekohtaista kotimaista tukea, joka muuten edellytettäisiin sisällytettäväksi jäsenen nykyistä AMS-arvoa koskevaan laskelmaan, mikäli mainittu tuki ei ylitä 5 prosenttia tämän jäsenen maatalouden perustuotteen tuotannon kokonaisarvosta kyseisen vuoden aikana; ja

ii) sellaista tuotekohdistamatonta kotimaista tukea, joka muuten edellytettäisiin sisällytettäväksi jäsenen nykyistä AMS-arvoa koskevaan laskelmaan, mikäli mainittu tuki ei ylitä 5 prosenttia tämän jäsenen maatalouden kokonaistuotannon arvosta.

b) Kehitysmaajäsenen osalta tämän kohdan mukainen vähimmäisprosentti (de minimis) on 10 prosenttia.

▼B

5. a) Tuotannonrajoitusohjelmien alaiset suorat tulotuet eivät ole kotimaisen tuen alennussitoumuksen alaisia jos

i) tällaiset tulotuet perustuvat kiinteään alaan ja tuottoon; tai

ii) tällaiset tulotuet perustuvat enintään 85 prosenttia tuotannon perustasosta; tai

iii) kotieläimien nojalla maksetut tulotuet perustuvat kiinteään eläinmäärään.

b) Edellä mainitut edellytykset täyttävät alennussitoumuksen ulkopuolelle jäävät suorat tulotuet tulee huomioida jättämällä näiden suorien tulotukien arvo jäsenen nykyisen kokonais-AMSin arvoa koskevan laskelman ulkopuolelle.

Artikla 7

Kotimaisen tuen yleiset säännöt

1. Kunkin jäsenen on varmistettava, että kaikki maataloustuottajille suunnatut kotimaiset tukitoimet, jotka eivät ole alennussitoumusten kohteena niiden täyttäessä tämän sopimuksen 2 liitteen edellytykset, ylläpidetään sen mukaisina.

2. a) Mikä tahansa maataloustuottajille suunnattu kotimainen tukitoimi, mukaan lukien mikä tahansa muutos tällaiseen toimeen sekä mikä tahansa myöhemmin käyttöön otettu toimi, jonka ei voida osoittaa täyttävän tämän sopimuksen 2 liitteen edellytyksiä tai olevan vapautettu alennuksesta minkä tahansa muun tämän sopimuksen määräyksen perusteella, on sisällytettävä jäsenen nykyistä kokonais-AMSsin arvoa koskevaan laskelmaan.

b) Mikäli kokonais-AMSin sitoumusta ei esiinny jäsenen myönnytysluettelon IV osassa, ei jäsenen tule antaa maataloustuottajille 6 artiklan 4 kohdassa määritellyn vähimmäistason (de minimis) ylittävää tukea.

OSA V

Artikla 8

Vientikilpailua koskevat sitoumukset

Kukin jäsen sitoutuu olemaan antamatta vientitukia muulla tavalla kuin tämän sopimuksen ja jäsenen myönnytysluettelon sitoumusten mukaisesti.

Artikla 9

Vientitukea koskevat sitoumukset

1. Seuraavat vientituet ovat tämän sopimuksen mukaisesti alennussitoumusten alaisia:

a) hallitusten tai niiden alaisten viranomaisten suoria tukia koskevat säännökset, mukaan lukien luontaissuoritukset, yrityksille, teollisuudelle, maataloustuotteen tuottajille, osuuskunnalle tai muunlaiselle tuottajien yhdistyksille tai markkinointineuvostolle, jotka edellyttävät vientiä;

b) hallitusten tai niiden alaisten viranomaisten maataloustuotteiden ei-kaupallisten varastojen myymistä tai sijoittamista vientiin halvempaan hintaan kuin mitä veloitetaan vastaavan tuotteen ostajilta kotimarkkinoilla.

▼B

c) hallituksen ohjelmilla rahoitettu maataloustuotteen vientimaksut riippumatta siitä, onko toimeen käytetty julkisia varoja tai ei, mukaan lukien maksut, jotka on rahoitettu verottamalla kyseistä maataloustuotetta tai sitä maataloustuotetta, josta kyseinen vientituote on valmistettu.

d) tukisäännökset (muut kuin laajalti saatavilla olevat viennin edistämis- ja neuvontapalvelut), jotka alentavat maataloustuotteiden viennin markkinointikustannuksia, mukaan lukien käsittely-, jalostus- ja muut tuotantokustannukset sekä kansainvälisiä kuljetus- ja rahtikustannuksia.

e) hallituksen antamat tai määräämät vientitoimituksiin liittyvät kotimaiset kuljetusja rahtimaksut, joiden ehdot ovat kotimaisia toimituksia edullisemmat.

f) maataloustuotteiden tuki, jonka saanti edellyttää niiden sisällyttämistä vientituotteisiin.

2. a) Lukuun ottamatta b alakohdassa säädettyä, jäsenen myönnytysluettelossa määritellyt vientituen sitoumustasot kullekin toimeenpanokauden vuodelle tarkoittavat tämän artiklan 1 kohdan osalta seuraavia vientitukia:

i) budjettimenoja koskevien alennussitoumusten osalta näiden tukien korkeinta sallittua määrää, joka voidaan kohdistaa tai toteuttaa sinä vuonna; ja

ii) viennin määrällisten alennussitoumusten osalta yksittäisen maataloustuotteen tai tuoteryhmän korkeinta sallittua määrää, joiden suhteen mainittua vientitukea voidaan myöntää sinä vuonna.

b) Minä tahansa vuonna toimeenpanokauden toisen ja viidennen vuoden välillä jäsen voi myöntää edellä mainitussa 1 kohdassa lueteltuja vientitukia enemmän kuin kyseisen vuoden vastaavat vuosittaiset sitoumustasot jäsenen myönnytysluettelon IV osassa määriteltyjen tuotteiden tai tuoteryhmien osalta ovat edellyttäen, että

i) kyseisiä tukia koskevat budjettimenojen kumulatiiviset määrät eivät toimeenpanokauden alusta lukien kyseiseen vuoteen asti ylitä niitä kumulatiivisia määriä, joihin olisi päädytty mikäli olisi täysin noudatettu jäsenen myönnytysluettelossa määriteltyjä asianomaisia vuosittaisia menojen sitoumustasoja, enempää kuin 3 prosenttia kyseisten budjettimenojen peruskauden tasosta;

ii) kyseisten vientitukien avulla viedyt kumulatiiviset määrät eivät toimeenpanokauden alusta lukien kyseiseen vuoteen asti ylitä niitä kumulatiivisia määriä, joihin olisi päädytty mikäli olisi täysin noudatettu jäsenen myönnytysluettelossa määriteltyjä asianomaisia vuosittaisia määrällisiä sitoumustasoja, enempää kuin 1,75 prosenttia peruskauden määristä;

iii) kyseisiä vientitukia koskevat budjettimenojen kumulatiiviset kokonaismäärät ja tätä vientitukea saavat kumulatiiviset kokonaismäärät koko toimeenpanokauden aikana eivät ole suurempia kuin ne kokonaismäärät, joihin olisi päädytty mikäli olisi täysin noudatettu jäsenen myönnytysluettelossa määriteltyjä asianomaisia vuosittaisia sitoumustasoja; ja

▼B

iv) jäsenen vientitukea koskevat budjettimenot ja tätä vientitukea saavat määrät toimeenpanokauden päättyessä eivät vastaavasti ole suurempia kuin 64 prosenttia ja 79 prosenttia vuosien 1986—1990 peruskauden tasoista. Kehitysmaajäsenten osalta nämä prosentit ovat vastaavasti 76 prosenttia ja 86 prosenttia.

3. Sitoumukset, jotka liittyvät rajoituksiin koskien vientitukijärjestelmän kattavuuden laajentamista, on määritelty myönnytysluetteloissa.

4. Toimeenpanokauden aikana kehitysmaajäsenten ei edellytetä tekevän sitoumuksia edellä mainitun 1 kohdan d ja e alakohdissa lueteltujen vientitukien osalta edellyttäen, ettei niitä sovelleta tavalla joka olisi alennussitoumusten kiertämistä.

Artikla 10

Vientitukisitoumusten kiertämisen ehkäisy

1. Vientitukia, joita ei ole lueteltu 9 artiklan 1 kohdassa, ei saa soveltaa tavalla, joka johtaa tai uhkaa johtaa vientitukisitoumusten kiertämiseen; ei-kaupallisia toimituksia ei myöskään saa käyttää näiden sitoumusten kiertämiseen.

2. Jäsenet sitoutuvat työskentelemään kehittääkseen kansainvälisesti sovitut säännöt säätelemään vientiluottojen, vientiluottojen takuiden ja vakuutusohjelmien ehtoja, ja sen jälkeen kun säännöistä on sovittu, jäsenet sitoutuvat antamaan vientiluottoja, vientiluottojen takuita ja vakuutusohjelmia ainoastaan niiden mukaisesti.

3. Jokaisen jäsenen, joka väittää, että alennussitoumustason ylittävä viennin määrä ei ole tuettua, on pystyttävä osoittamaan, ettei mitään vientitukea, olipa se lueteltu 9 artiklassa tai ei, ole myönnetty kyseisten vientimäärien nojalla.

4. Jäsenten tulee lahjoittaessaan kansainvälistä elintarvikeapua varmistua siitä,

a) että kansainvälisen elintarvikeavun ehdot eivät ole sidottu suoraan tai epäsuoraan maataloustuotteiden kaupalliseen vientiin vastaanottajamaihin;

b) että kansainväliset elintarvikeaputoimitukset, mukaan lukien rahamuodossa annettava kahdenvälinen elintarvikeapu, toteutetaan noudattaen FAOn ”ylijäämien sijoittamista ja neuvoa-antavia velvoitteita koskevia periaatteita” (Principles of Surplus Disposal and Consltative Obligations) mukaan lukien, milloin se on tarkoituksenmukaista, järjestelmää koskien tavanmukaisia markkinointivaatimuksia (Usual Marketin Requirements, UMRs); ja

c) että tällainen tuki annetaan mahdollisuuksien mukaan täydellisenä lahja-apuna tai ehdoin jotka vähintään täyttävät vuoden 1986 elintarvikeapua koskevan sopimuksen IV artiklan edellytykset.

Artikla 11

Valmisteet

Valmisteeseen sisältyvälle maatalouden perustuotteelle maksettu yksikkökohtainen tuki ei saa missään tapauksessa ylittää sitä yksikkökohtaista vientitukea, joka maksettaisiin perustuotteen viennille sellaisenaan.

▼B

OSA VI

Artikla 12

Vientikieltoja ja -rajoituksia koskevat säännöt

1. Mikäli jäsen ottaa käyttöön minkä tahansa uuden elintarvikkeita koskevan vientikiellon tai -rajoituksen GATT 1994 -sopimuksen XI artiklan 2(a) kohdan mukaisesti, on jäsenen noudatettava seuraavia määräyksiä:

a) jäsenen, joka ottaa käyttöön vientikiellon tai -rajoituksen, on asianmukaisesti harkittava tällaisen kiellon tai rajoituksen vaikutuksia tuojajäsenen elintarvikkeiden saatavuudelle;

b) ennen kuin jäsen ottaa käyttöön vientikiellon tai -rajoituksen, on sen annettava siitä kirjallinen ilmoitus maatalouskomitealle niin paljon etukäteen kuin mahdollista, ilmoituksen on katettava tiedot kyseisen toimenpiteen luonteesta ja kestosta, ja sen on pyynnöstä neuvoteltava mistä tahansa toimeen liittyvästä asiasta toisen jäsenen kanssa, jolla on merkittävä kiinnostus tuojana. Vientikiellon tai -rajoituksen käyttöön ottavan jäsenen on pyynnöstä annettava tällaiselle jäsenelle tarpeelliset tiedot.

2. Tämän artiklan määräyksiä ei sovelleta kehitysmaajäseniin, ellei toimenpiteeseen ryhdy sellainen kehitysmaajäsen, joka on toimenpiteen kohteen olevan määrätyn elintarvikkeen nettoviejä.

OSA VII

Artikla 13

Pidättyvyyden osoittaminen

Toimeenpanokauden aikana, huolimatta GATT 1994 -sopimuksen sekä tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen (”tukisopimus”) määräyksistä

a) tämän sopimuksen 2 liitteen määräysten kanssa täysin yhdenmukaiset kotimaiset tukitoimet ovat

   i) vastatoimiin oikeuttamattomia tukia tasoitustullien tarkoittamassa mielessä ([1]);

   ii) vapautettuja toimista jotka on otettu GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklan ja tukisopimuksen III osan nojalla; ja

   iii) vapautettuja toimista, jotka perustuvat ilman sopimuksen rikkomista tapahtuvaan GATT 1994 -sopimuksen II artiklan nojalla toiselle jäsenelle kuuluvien tullimyönnytyksien hyödyn mitätöimiseen tai loukkaamiseen siinä mielessä kuin GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan 1 b kohdassa on tarkoitettu.

b) tämän sopimuksen 6 artiklan määräysten kanssa täysin yhdenmukaiset kotimaiset tukitoimet, sellaisena kuin ne on sisällytetty jokaisen jäsenen myönnytysluetteloon, mukaan lukien kyseisen artiklan 5 kohdan vaatimusten mukaiset suorat tulotuet; sekä myös vähimmäistason (de minimis) alle jäävä kotimainen tuki, joka on yhdenmukainen 6 artiklan 2 kohdan määräysten kanssa, ovat

   i) vapautettuja asetetuista tasoitustulleista ellei vahingon tai sen uhkan määrittämistä ole tehty GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan ja tukisopimuksen V osan mukaisesti, ja pidättyvyyttä tulee osoittaa tasoitustulleja koskevien tutkimusten aloittamisessa;

([1]) Viitattaessa ”tasoitustulleihin” tässä artiklassa niillä tarkoitetaan tulleja, jotka GATT 1994 -sopimuksen VI artikla ja tuki ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen osa V kattavat.

▼B

ii) vapautettuja GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklan 1 kohtaan ja tukisopimuksen 5 ja 6 artikloihin perustuvista toimenpiteistä edellyttäen, ettei kyseisillä toimilla anneta määrätylle hyödykkeelle tukea yli sen, mitä sille markkinavuonna 1992 on päätetty antaa; ja

iii) vapautettuja toimista, jotka perustuvat ilman sopimuksen rikkomista tapahtuvaan GATT 1994 -sopimuksen II artiklan nojalla toiselle jäsenelle kuuluvien tullimyönnytysten hyödyn mitätöimiseen tai loukkaamiseen siinä mielessä kuin GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan 1 b kohdassa on tarkoitettu edellyttäen, ettei kyseisillä toimilla anneta tietylle tuotteelle tukea yli sen, mitä sille markkinavuonna 1992 on päätetty antaa.

c) tämän sopimuksen V osan määräysten kanssa täysin yhdenmukaiset vientituet, sellaisena kuin ne on sisällytetty jokaisen jäsenen myönnytysluetteloon, ovat

i) tasoitustullien kohteena ainoastaan määrään, hintavaikutukseen tai näistä johtuviin seurausvaikutuksiin perustuvan vahingon tai siitä johtuvan uhan määrityksen nojalla joka on tehty GATT 1994-sopimuksen VI artiklan ja tukisopimuksen V osan mukaisesti ja pidättyvyyttä tulee osoittaa tasoitustulleja koskevien tutkimusten aloittamisessa; ja

ii) vapautettuja toiminnoista, jotka perustuvat GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklaan tai tukisopimuksen 3, 5 ja 6 artikloihin.

OSA VIII

Artikla 14

Terveys- ja kasvinsuojelutoimet

Jäsenet sitoutuvat panemaan täytäntöön terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevan sopimuksen.

OSA IX

Artikla 15

Erityis- ja erilliskohtelu

1. Pitäen kiinni tunnustuksesta, että kehitysmaajäsenten erillis- ja muita edullisempi kohtelu on erottamaton osa neuvotteluja, sitoumusten osalta erityinen ja erilliskohtelu annetaan, kuten siitä on säädetty tämän sopimuksen keskeisissä määräyksissä ja kuten se ilmenee myönnytys- ja sidontaluetteloissa.

2. Kehitysmaajäsenet voivat joustavasti saattaa voimaan alennussitoumukset enimmillään 10 vuoden aikana. Vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten ei vaadita tekemään alennussitoumuksia.

OSA X

Artikla 16

Vähiten kehittyneet ja elintarvikkeita nettomääräisesti tuovat kehitysmaat

1. Teollisuusmaajäsenten on ryhdyttävä sellaisiin toimiin, joita edellytetään päätöksen puitteissa, joka koskee toimenpiteitä koskien uudistusohjelman mahdollisia kielteisiä vaikutuksia vähiten kehittyneille ja elintarvikkeita nettomääräisesti maahantuoville kehitysmaille.

2. Maatalouskomitea valvoo soveltuvin osin tämän päätöksen asianmukaista toteuttamista.

▼B

OSA XI

Artikla 17

Maatalouskomitea

Maatalouskomitea perustetaan.

Artikla 18

Sitoumusten toimeenpanon tarkastus

1. Maatalouskomitea tarkastaa Uruguayn kierroksella neuvotellun uudistusohjelman sitoumusten toimeenpanon edistymistä.

2. Tarkastusmenettely suoritetaan jäsenten laatimien ilmoitusten pohjalta liittyen sellaisiin asioihin ja sellaisin väliajoin kuin mistä päätetään, samoin kuin sellaisen asiakirja-aineiston pohjalta, jota sihteeristö pyydetään laatimaan tarkastusprosessin helpottamiseksi.

3. 2 kohdan mukaan laadittujen ilmoitusten lisäksi tulee viipymättä ilmoittaa kaikki sellaiset uudet kotimaiset tukitoimet tai jo olemassa olevien tukimuotojen muutokset, joille vaaditaan vapautusta alennuksista. Tällaisen ilmoituksen on sisällettävä uuden tai muutetun toimenpiteen yksityiskohdat sekä selvityksen siitä, että se on tämän sopimuksen 6 artiklan tai 2 liitteen edellytysten mukainen.

4. Jäsenten on tarkastusprosessissa otettava asianmukaisesti huomioon kohtuuttoman korkean inflaation vaikutus jäsenen kykyyn noudattaa kotimaisen tuen sitoumuksiaan.

5. Jäsenet sopivat neuvottelevansa vuosittain maatalouskomiteassa koskien niiden osallistumista maataloustuotteiden maailmankaupan normaaliin kasvuun tämän sopimuksen vientitukisitoumusten rajoissa.

6. Tarkastusprosessi tarjoaa jäsenille mahdollisuuden nostaa esille mikä tahansa keskeinen asia, joka koskee tässä sopimuksessa esitetyn uudistusohjelman mukaisten sitoumusten toimeenpanoa.

7. Mikä tahansa jäsen voi saattaa maatalouskomitean tietoon minkä tahansa toimenpiteen, jonka se katsoo sellaiseksi, minkä toisen jäsenen olisi tullut ilmoittaa maatalouskomitealle.

Artikla 19

Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen

GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artiklojen määräyksiä, niin kuin niitä on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa, sovelletaan tämän sopimuksen neuvotteluihin ja riitojen ratkaisemiseen.

OSA XII

Artikla 20

Uudistusprosessin jatkaminen

Tunnustaessaan, että pitkän aikavälin tavoite tuen ja suojan huomattavilla asteittaisilla alennuksilla aikaansaada perusteellinen uudistus on jatkuva prosessi, jäsenet sopivat, että prosessin jatkamista koskevat neuvottelut aloitetaan vuotta ennen toimeenpanokauden päättymistä, ottamalla huomioon:

a) siihen mennessä saadut kokemukset alennussitoumusten toimeenpanosta;

b) alennussitoumusten vaikutukset maatalouden maailmankauppaan;

▼B

c) ei-kaupalliset näkökohdat, kehitysmaajäsenten erillis- ja erityinen kohtelu ja tavoite luoda tasapuolinen ja markkinatalouteen perustuva maatalouskauppajärjestelmä sekä muut tavoitteet ja näkökohdat, jotka on mainittu tämän sopimuksen johdannossa; ja

d) mitkä lisäsitoumukset ovat tarpeen edellä mainittujen pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi.

OSA XIII

Artikla 21

Loppumääräykset

1. GATT 1994 -sopimuksen ja WTO-sopimuksen 1A liitteen muiden monenkeskisten kauppasopimusten määräykset soveltuvat, ellei tämän sopimuksen määräyksistä muuta johdu.

2. Tämän sopimuksen liitteet ovat täten erottamaton osa tätä sopimusta.

▼B

LIITE 1

TUOTELUETTELO

1. Tämä sopimus koskee seuraavia tuotteita:

   (i) HS-ryhmissä 1-24 mainitut tuotteet lukuun ottamatta kalaa ja kalatuotteita sekä (*)

(ii)	HS-nimike	2905.43	(mannitoli)
	HS-nimike	2905.44	(sorbitoli)
	HS-alaryhmä	33.01	(haihtuvat öljyt)
	HS-alaryhmät	35.01-35.05	(albumiini-johdannaiset aineet, modifioidut tärkkelykset ja liimat)
	HS-nimike	3809.10	(viimeistelyvalmisteet)
	HS-nimike	3823.60	(sorbitoli, muu kuin nimikkeeseen 29.5.44 kuuluva)
	HS-alaryhmät	41.01-41.03	(vuodat ja nahat)
	HS-alaryhmä	43.01	(raa'at turkisnahat)
	HS-alaryhmä	50.01-50.03	(raakasilkki ja silkkijätteet)
	HS-alaryhmä	51.01-51.03	(villa ja eläimenkarva)
	HS-alaryhmä	52.01-52.03	(raakapuuvilla, puuvilla-jätteet sekä karstattu tai kammattu puuvilla)
	HS-alaryhmä	53.01	(raakapellava)
	HS-alaryhmä	53.02	(raakahamppu)

2. Edellinen ei rajoita terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevan sopimuksen tuoteluetteloa.

(*) Tuotekuvaukset suluissa eivät välttämättä ole tyhjentäviä.

▼B

LIITE 2

KOTIMAINEN TUKI: PERUSTEET ALENNUSSITOUMUKSISTA VAPAUTUMISELLE

1. Niiden kotimaisten tukitoimien, joille vaaditaan vapautusta alennussitoumuksista, on täytettävä se perustavaa laatua oleva edellytys, että niillä ei ole lainkaan tai vain vähäisessä määrin kauppaa vääristäviä vaikutuksia tai vaikutuksia tuotantoon. Sen mukaisesti kaikkien niiden toimien, joille vaaditaan vapautusta alennussitoumuksista, on täytettävä seuraavat perusedellytykset:

   a) kyseinen tuki (mukaan lukien hallituksen saamatta jäänyt tulo) on annettava julkisesti rahoitetun hallituksen ohjelman kautta eikä sitä saa rahoittaa kuluttajilta; ja

   b) kyseisellä tuella ei saa antaa tuottajille hintatukea;

   sekä seuraavat toimikohtaiset tunnusmerkit ja ehdot.

Hallituksen palveluohjelmat

2. *Yleiset palvelut*

   Tämän ryhmän toimet sisältävät kustannuksia (tai saamatta jääneitä tuloja), jotka liittyvät ohjelmiin, jotka tarjoavat palveluja tai etuja maataloudelle tai maaseutuyhteisölle. Ne eivät saa sisältää suoria maksuja tuottajille tai jalostajille. Kyseisten ohjelmien, jotka sisältyvät, mutta jotka eivät rajoitu alla olevaan luetteloon, on täytettävä edellä mainitussa 1 kohdassa esitetyt yleiset edellytykset ja toimikohtaiset ehdot siltä osin kuin ne ilmenevät seuraavasta:

   a) tutkimustyö, mukaan lukien yleinen tutkimus, ympäristö-ohjelmiin liittyvä tutkimus sekä tiettyjä tuotteita koskevat tutkimusohjelmat;

   b) tuhoeläinten ja tautien valvontatyö, mukaan lukien yleiset sekä tuotekohtaiset tuhoeläinten ja tautien valvonta toimenpiteet, kuten ennakkovaroitusjärjestelmät, karanteenit ja hävitystyöt;

   c) koulutuspalvelut, mukaan lukien sekä yleiset ja asiantuntijakoulutuspalvelut;

   d) valistus ja neuvontapalvelut, mukaan lukien varojen myöntäminen helpottamaan tietojen ja tutkimustulosten saattamista tuottajien ja kuluttajien tietoon;

   e) tarkastuspalvelut, mukaan lukien yleiset tarkastuspalvelut sekä tiettyjen tuotteiden tarkastukset, jotka liittyvät terveys-, turvallisuus-, laatu- tai standardisointikysymyksiin;

   f) markkinointi- ja edistämispalvelut, mukaan lukien tiettyihin tuotteisiin liittyvä markkinatiedotus, neuvonta- ja edistämistoiminta lukuun ottamatta kuluja määrittelemättömistä tarkoituksista, jotka myyjät voisivat käyttää myyntihintansa alentamiseen tai suoran taloudellisen hyödyn antamiseen ostajille; ja

▼B

g) infrastruktuuripalvelut, mukaan lukien sähköverkosto, tiet ja muut liikennevälineet, tori- ja satamapalvelut, vesihuoltopalvelut, padot ja kuivatusohjelmat sekä ympäristöohjelmiin liittyvät infrastruktuurityöt. Kaikissa tapauksissa kulut kohdistetaan vain pääomalaitteistojen hankkimiseen tai rakentamiseen ja niihin ei saa lukea tilakohtaista laitteiden tuettua hankintaa paitsi niiden liittyessä yleisten julkisten palvelujen jakeluverkostoon. Niihin ei saa liittää tuotantopanoksien tai käyttökulujen tukemisesta aiheutuneita kuluja tai alennettujen käyttömaksujen aiheuttamia kustannuksia.

3. *Julkinen varastointi elintarvikkeiden saatavuuden turvaamiseksi* ([1])

Kulut (tai menetetyt tulot), jotka liittyvät niiden tuotteiden varastojen kokoamiseen ja ylläpitämiseen, jotka muodostavat kansallisen lainsäädännön sisältämän elintarvikkeiden saatavuuden turvaamista koskevan ohjelman olennaisen osan. Tähän voidaan lukea myös valtion yksityisille tuotevarastoille tällaisen ohjelman osana antama tuki.

Varastojen määrän ja kokoamisen tulee vastata yksinomaan elintarvikkeiden saatavuuden turvaamiseksi ennalta laadittuja tavoitteita. Varastojen kokoamisen ja luovutuksen on oltava rahoituksen osalta avointa. Valtion elintarvikehankinnat on suoritettava käypään markkinahintaan ja myytäessä elintarvikkeita turvavarastoista on myyntihintojen oltava vähintään laatutasoltaan vastaavan tuotteen käyvän kotimarkkinahinnan mukaisia.

4. *Kotimainen elintarvikeapu* ([2])

Kustannukset (tai menetetyt tulot), jotka liittyvät kotimaisen elintarvikeavun antamiseen tarpeessa oleville väestönosille.

Kelpoisuus saada elintarvike-apua tulee määritellä selkein ravitsemustavoitteellisin tavoittein. Tällaisen avun on oltava avuntarpeessa oleville annettuja suoria elintarviketoimituksia tai varojen antamista vastaanottokelpoisille ostaa elintarvikkeita joko markkina- tai tuettuun hintaan. Valtion elintarvikeostot on suoritettava käypään markkinahintaan, ja avun rahoituksen ja hallinnoinnin on oltava avointa.

5. *Suorat tulotuet tuottajille*

Tuottajille suunnattujen suorien tulotukien (tai menetetyt tulot, mukaan lukien luontaissuoritukset), joiden osalta vaaditaan vapautusta alennussitoumuksista, tulee täyttää edellä mainitussa 1 kohdassa mainitut perusedellytykset sekä lisäksi jäljempänä 6-13 kohdissa mainitut yksittäisille suorille tulotuen muodoille asetetut erityisedellytykset. Mikäli voimassa olevalle tai uudelle suoran tulotuen muodolle, lukuun ottamatta 6-13 kohdassa mainittuja, vaaditaan vapautusta alentamisesta, on sen täytettävä 6 kohdan b-e alakohtien edellytykset 1 kohdassa esitettyjenyleisten edellytysten lisäksi.

([1]) Tämän liitteen 3 kohdassa tarkoitetut hallituksen elintarvikkeiden saatavuuden turvaamiseksi ylläpitämät varastointiohjelmat kehitysmaissa, joiden toiminta on avointa ja joita hoidetaan virallisesti julkaistujen asiallisten periaatteiden tai toimintaohjeiden mukaan katsotaan olevan tämän kohdan määräysten mukaisia, mukaan lukien ohjelmat, joiden nojalla elintarvikkeiden saatavuuden turvaamiseksi ylläpidetyt varastot hankitaan ja luovutetaan säännellyin hinnoin edellyttäen, että hankintahinnan ja ulkoisen viitehinnan erotus huomioidaan AMS:ssä.

([2]) Tämän liitteen 3 ja 4 kohdissa elintarvikkeiden toimittaminen tuetuin hinnoin tavoitteena tyydyttää jatkuvasti kohtuullisin hinnoin kehitysmaiden köyhän kaupunki- ja maaseutuväestön elintarviketarve katsotaan olevan tämän kohdan määräysten mukaista.

▼B

6. *Tuotannon määrään sitomaton tulotuki*

a) Tämän tuen saannin kelpoisuus määritellään selkein ehdoin, kuten tulojen, tuottaja- tai maanomistaja-aseman, määrätyn ja kiinteän peruskauden mukaisen tuotantotekijöiden käytön tai tuotantotason mukaan.

b) Tuen suuruutta ei saa minään annettuna vuonna sitoa tai perustaa siihen tuotantosuuntaan tai -määrään (mukaan lukien kotieläinyksiköt), johon tuottaja on jonakin peruskauden jälkeisenä vuonna sitoutunut.

c) Tuen suuruutta ei minään annettuna vuonna saa sitoa tai perustaa sellaisiin kotimaisiin tai ulkomaisiin hintoihin, joita sovelletaan johonkin peruskauden jälkeisenä vuonna aloitettuun tuotantoon.

d) Tuen suuruutta ei minään annettuna vuonna saa sitoa tai perustaa sellaiseen tuotantotekijöiden käyttöön, johon on ryhdytty jonakin peruskauden jälkeisenä vuonna.

e) Tuotanto ei saa olla tuen saannin edellytys.

7. *Hallituksen taloudellinen osallistuminen tulojenvakuutusohjelmiin sekä tulotason turvaamisohjelmiin*

a) Tuen saamisen ehtona edellytetään tulon menetystä, ottaen huomioon ainoastaan maataloustulot, joka on yli 30 prosenttia edeltävän kolmivuotiskauden keskimääräisistä bruttotuloista tai vastaavasta nettotulosta (ottamatta huomioon mitään samasta tai vastaavanlaisesta ohjelmasta saatua tukea) tai edeltävään viisivuotiskauteen perustuvasta kolmen vuoden keskiarvosta, josta on poistettu korkeimman ja alhaisimman vuoden arvo. Tuottaja, joka täyttää nämä ehdot, on oikeutettu saamaan kyseistä tukea.

b) Tuen määrä korvaa vähemmän kuin 70 prosenttia tuottajan tulonmenetyksestä siltä vuodelta, jolta tuottaja on oikeutettu saamaan tätä tukea.

c) Kaikkien kyseisten tukien suuruus tulee sitoa ainoastaan tuloihin; sitä ei saa sitoa tuotantosuuntaan - tai määrään (mukaanlukien kotieläinyksiköt) mihin tuottaja on sitoutunut; eikä kyseisen tuotannon kotimaisiin tai ulkomaisiin hintoihin tai käytettyihin tuotantotekijöihin.

d) Mikäli tuottaja saa samana vuonna tässä kohdassa ja 8 kohdassa määriteltyjä (luonnon onnettomuuksista aiheutuneiden vahinkojen korvaaminen) tukia, tulee näiden tukien yhteissumma nolla vähemmän kuin 100 prosenttia tuottajan kokonaismenetyksestä.

8. *Luonnononnettomuuksista aiheutuneiden vahinkojen korvaaminen (jotka on tehty joko suoraan tai hallituksen rahallisella osallistumisella satovakuutusohjelmiin)*

a) Kelpoisuus saada tukea edellyttää hallituksen virallista lausuntoa luonnon- tai sen kaltaisen (mukaan lukien tautiepidemiat, tuholaisvahingot, ydinonnettomuudet sekä sodat kyseisen jäsenen alueella) onnettomuuden tapahtumisesta tai alkamisesta; ja edellyttää vähintään 30 prosenttia tuotannon menetystä edeltävän kolmivuotiskauden keskimääräisestä tuotannosta tai edeltävään viisivuotiskauteen perustuvasta kolmen vuoden keskiarvosta, josta on poistettu korkeimman ja alhaisimman vuoden arvo.

▼B

b) Onnettomuuden jälkeen suoritetut tuet voivat koskea ainoastaan tulojen, kotieläinten (mukaan lukien eläinten eläinlääkintähoidosta koituneet kulut), maan ja muiden tuotannontekijöiden onnettomuudessa kärsimiä vahinkoja.

c) Tuet eivät saa korvata enempää kuin kärsittyjen vahinkojen korvaamiseen tarvittavat kokonaiskulut eivätkä ne saa edellyttää tai määrätä tulevan tuotannon suuntaa tai määrää.

d) Onnettomuuden aikana suoritetut tuet eivät saa ylittää määrää, joka tarvitaan edellä b kohdassa määriteltyjen lisävahinkojen estämiseksi tai lieventämiseksi.

e) Mikäli tuottaja saa samana vuonna tämän kohdan ja 7 kohdan (tulojen vakuutusohjelmat ja tulojen turvaamisohjelmat) mukaisia tukia, on tukien yhteissumman oltava vähemmän kuin 100 prosenttia tuottajan kokonaisvahingoista.

9. *Tuottajien eläkeohjelmiin perustuva rakenteellinen sopeuttamistuki*

a) Kelpoisuus tuen saamiseen on määriteltävä viittaamalla selkeästi määriteltyihin edellytyksiin ohjelmissa, joilla helpotetaan henkilöiden siirtymistä eläkkeelle markkinamaataloustuotannosta tai heidän siirtymistään maataloudesta muuhun toimintaan.

b) Tuki edellyttää saajilta täydellistä ja pysyvää markkinamaataloustuotannosta vetäytymistä.

10. *Tuotannontekijöiden poistamisohjelmiin perustuva rakenteellinen sopeuttamistuki*

a) Kelpoisuus tuen saamiseen määritellään viittaamalla selkeästi määriteltyihin edellytyksiin ohjelmissa, joiden tavoitteena on maan tai muiden tuotannontekijöiden mukaan lukien kotieläinten poistaminen markkinamaataloustuotannosta.

b) Tuen ehtona on maan ottaminen pois markkinamaataloustuotannosta vähintään kolmeksi vuodeksi ja kotieläinten osalta niiden teurastus tai lopullinen pysyvä luovutus.

c) Tuki ei saa edellyttää tai määritellä minkäänlaista vaihtoehtoista käyttöä tällaiselle tuotannosta poistettavalle maalle tai muille tuotannontekijöille, joita käytetään maatalouden markkinatuotteiden tuotannossa.

d) Tukea ei saa sitoa tuotantosuuntaan, -määrään tai kotimaisiin tai ulkomaisiin hintoihin, joita sovelletaan sellaiseen tuotantoon, johon on sitouduttu tuotantokäyttöön jäävän maa ja tuotannontekijöiden osalta.

11. *Investointitukiin perustuva rakenteellinen sopeuttamistuki*

a) Kelpoisuus tuen saamiseen määritellään viittaamalla selkeästi määriteltyihin edellytyksiin hallituksen ohjelmissa, joilla pyritään taloudellisesti ja aineellisesti tukemaan tuottajien toimintojen uudelleen suuntautumista puolueettomasti osoitettujen rakenteellisesti epäedullisten olosuhteiden yhteydessä. Kelpoisuus tuen saamiseen voi myös perustua selkeästi määriteltyyn hallituksen ohjelmaan, jolla pyritään palauttamaan maanviljelysmaa takaisin yksityisomistukseen.

b) Tuen määrää ei minään vuonna saa sitoa tai perustaa tuotantosuuntaan tai -määrään (mukaan lukien kotieläinyksiköt), johon tuottaja on sitoutunut jonain peruskauden jälkeisenä vuonna, paitsi mitä jäljempänä (e) kohdassa on määrätty.

▼B

c) Tuen määrää ei minään vuonna saa sitoa tai perustaa mihinkään kotimaisiin tai ulkomaisiin hintoihin, joita sovelletaan tuotantoon johon on sitouduttu peruskauden jälkeen.

d) Tukea saa antaa vain sen kauden ajan, joka on tarpeen sen investoinnin toteuttamiseksi, jota varten tukea on myönnetty.

e) Tuki ei millään tavoin saa velvoittaa tai edellyttää tuen vastaanottajia tuottamaan tiettyjä maataloustuotteita lukuunottamatta vaatimusta pidättyä tiettyjen tuotteiden tuotannosta.

f) Tuki on rajattava siihen määrään, joka tarvitaan korvaamaan rakenteellista epäedullisuutta.

12. *Ympäristöohjelmiin perustuva tuki*

a) Kelpoisuus tuen saamiseen määritellään osana selkeästi määriteltyä hallituksen ympäristötai luonnonsuojeluohjelmaa ja se edellyttää hallituksen ohjelman mukaisten erityisten ehtojen täyttämistä, mukaan lukien ehdot koskien tuotantomenetelmiä tai tuotantopanoksia.

b) Tuen määrä on rajattava niihin ylimääräisiin kuluihin tai tulon menetyksiin, jotka ovat syntyneet valtiollisen ohjelman noudattamisesta.

13. *Alueellisiin tukiohjelmiin perustuvat tuet*

a) Kelpoisuus tukien saamiseen rajataan epäedullisten tuotantoalueiden tuottajille. Kunkin tällaisen alueen on oltava selkeästi rajattu yhtenäinen maantieteellinen alue, jolla on määriteltävissä oleva taloudellinen ja hallinnollinen omaleimaisuus ja joka on katsottu epäedulliseksi puolueettomien ja objektiivisten seikkojen pohjalta, jotka on selkeästi määritelty laissa tai asetuksessa ja jotka osoittavat kyseisen alueen ongelmien perustuvan muihin kuin tilapäisiin olosuhteisiin.

b) Näiden tukien määrää ei minään vuonna saa muuten kuin tuotannon supistamiseksi sitoa tai perustaa tuotantosuuntaan tai -määrään (mukaan lukien kotieläinyksiköt) johon tuottaja on jonain peruskauden jälkeisenä vuonna sitoutunut.

c) Näiden tukien määrää ei minään vuonna saa sitoa tai perustaa kotimaisiin tai ulkomaisiin hintoihin, joita sovelletaan tuotantoon johon on sitouduttu peruskauden jälkeen.

d) Tukea voivat saada vain kelpoisuusedellytykset täyttävillä alueilla toimivat tuottajat, mutta sen on oltava yleisesti kaikkien tällaisten alueiden tuottajien saatavilla.

e) Mikäli tuki on sidottu tuotannontekijöihin, tulee tuen yksikköä kohden pienentyä tietyn tuotannontekijäkohtaisen kynnystason yläpuolella.

f) Tuki on rajattava ylimääräisiin kuluihin tai tulonmenetyksiin jotka liittyvät maataloustuotannon harjoittamisesta määräystenmukaisilla alueilla.

▼B

LIITE 3

KOTIMAINEN TUKI: KOKONAISTUEN MITTAUSMENETELMÄN LASKEMINEN

1. Ellei 6 artiklan määräyksistä muuta johdu, kokonaistuen mittausmenetelmä (AMS) lasketaan tuotekohtaisesti jokaiselle perustuotteelle (määriteltynä tuotteena joka on niin lähellä ensimyyntiä kuin mahdollista) joka saa markkinahintatukea, alennussitoumuksen alaisia suoria tukia tai muuta sellaista tukea,jota ei ole vapautettu alennussitoumuksesta (”muut alennussitoumuksen alaiset toimet”). Tuotekohdistamaton tuki yhdistetään yhdeksi tuotekohdistamattomaksi AMSiksi kokonaisuudessaan rahassa ilmaistuna.

2. 1 kohdan mukaiset tuet sisältävät hallitusten tai niiden edustajien budjettimenot ja saamatta jääneet tulot.

3. Sekä kansallisella että alueellisella tasolla annettava tuki on otettava huomioon.

4. Tuottajien suorittamat erityiset maatalouteen liittyvät verot tai maksut vähennetään AMS:stä.

5. Peruskaudelle seuraavassa esitetyn mukaisesti laskettu AMS muodostaa perustason kotimaisen tuen alennussitoumusten toimeenpanolle.

6. Jokaiselle perustuotteelle määritellään erityinen AMS, joka ilmaistaan kokonaisuudessaan raha-arvona

7. AMS lasketaan mahdollisimman lähellä kyseisen tuotteen ensimyynnin tasoa. Maatalouden jalostajiin suunnatut toimet luetaan mukaan siinä määrin kuin nämä hyödyttävät maatalouden perustuotteiden tuottajia.

8. Markkinahintatuki: lasketaan ulkomaisen viitehinnan sekä sovelletun säädellyn hinnan välisestä erosta, joka kerrotaan sillä tuotannon määrällä, joka voi saada sovellettua säädeltyä hintaa. Tämän eron ylläpitämiseksi maksettuja budjettikuluja, esimerkiksi sisäänosto- tai varastointikuluja, ei sisällytetä AMS:ään.

9. Kiinteä ulkomainen viitehinta perustuu vuosiin 1986-1988 ja vastaa yleensä kyseisen maatalouden perustuotteen peruskaudella vallinnutta nettoviejävaltion keskimääräistä f.o.b. -yksikköhintaa ja kyseisen maatalouden perustuotteen nettotuojavaltion keskimääräistä c.i.f. -yksikköhinta. Kiinteää viitehintaa voidaan tarvittaessa soveltaa ottamaan huomioon laatuerot.

10. Alennussitoumuksen alaiset suorat tuet: sellaiset alennussitoumuksen alaiset suorat tuet, jotka ovat riippuvat hintaerosta, lasketaan joko kiinteän viitehinnan ja sovelletun säädellyn hinnan välisenä erona, joka kerrotaan tuotannon määrällä, joka voi saada säädeltyä hintaa, tai budjettimenojen perusteella.

11. Kiinteä viitehinta perustuu vuosiin 1986-1988 ja on yleensä todellinen hinta, jonka nojalla tukimaksutasot on määrätty.

12. Ne alennussitoumuksen alaiset suorat tuet, jotka perustuvat muihin tekijöihin kuin hintaan, mitataan budjettimenojen perusteella.

13. Muut alennussitoumuksen alaiset toimet, mukaan lukien tuotantopanoksiin kohdistuvat tuet sekä muut toimet, kuten toimet markkinakulujen alentamiseksi: tällaisten toimien arvo mitataan valtion budjettimenojen perusteella tai mikäli budjettimenojen käyttö ei kuvasta kyseisen tuen kokonaisvaikutusta, otetaan tuen laskemisen perustaksi tuetun tavaran tai palvelun hinnan ja vastaavanlaisen tavaran tai palvelun tyypillisen markkinahinnan välinen ero kerrottuna tuetun tavaran tai palvelun määrällä.

▼B

LIITE 4

KOTIMAINEN TUKI: VASTAAVAN TUKIMITTAUSMENETELMÄN LASKEMINEN

1. Ellei 6 artiklan määräyksistä muuta johdu, korvaava tukimittausmenetelmä lasketaan kaikkien niiden maatalouden perustuotteiden osalta, joiden kohdalla 3 liitteessä määritelty markkinahintatuki on olemassa, mutta joiden osalta AMSin tämän osan laskeminen ei sovellu. Kyseisille tuotteille kotimaisen tuen alennussitoumuksen toimeenpanon perustaso käsittää markkinahintatukiosan, joka ilmaistaan jäljempänä 2 kohdan mukaisen vastaavan tukimittausmenetelmän muodossa sekä kaikki muut alennussitoumuksen alaiset suorat tuet ja muunlaisen alennussitoumuksen alaisen tuen, joka arvioidaan jäljempänä olevan 3 kohdan mukaisesti. Sekä kansallisella että alueellisella tasolla annettu tuki on otettava huomioon.

2. 1 kohdassa edellytetty vastaava tukimittausmenetelmä lasketaan tuotekohtaisesti kaikille perustuotteille mahdollisimman lähellä ensimyynnin tasoa jolla saadaan markkinahintatukea ja joiden osalta AMSin markkinahintatukiosan laskeminen ei sovellu. Noille maatalouden perustuotteille markkinahintatukea vastaavan tuen mittaaminen suoritetaan käyttämällä sovellettuja säädeltyjä hintoja ja sitä tuotannon määrää, johon kyseinen hinta on sovellettavissa tai, milloin tämä ei sovellu, otetaan pohjaksi ne budjettimenot, joita on käytetty tuottajahinnan ylläpitämiseksi.

3. Mikäli 1 kohtaan kuuluvat maatalouden perustuotteet saavat alennussitoumuksen alaista suoraa tukea tai muita alennussitoumuksen alaisia tuotekohtaisia tukia, käytetään näitä toimia koskevan vastaavan tukimittausmenetelmän perustana vastaavia AMSin osien laskelmia (jotka on määritelty 3 liitteen 10-13 kohdissa).

4. Vastaava tukimittausmenetelmä lasketaan sellaisesta tuen määrästä, joka on mahdollisimman lähellä kyseisen perustuotteen ensimyyntitasoa. Maataloustuotteiden jalostajille suunnatut toimet sisällytetään siinä määrin kuin tällaiset toimet hyödyttävät perustuotteiden tuottajia. Tuottajien maksamat maatalouteen liittyvät erityisesti verot tai maksut pienentävät samalla määrällä vastaavaa tukimittausmenetelmää.

▼B

LIITE 5

ERITYISKOHTELU 4 ARTIKLAN 2 KOHDAN OSALTA

Osasto A

1. WTO-sopimuksen voimaan astumisesta huolimatta 4 artiklan 2 kohtaa ei sovelleta mihinkään sellaiseen perusmaataloustuotteeseen tai niistä jalostettuihin ja/tai valmistettuihin tuotteisiin (”merkityt tuotteet”), joiden osalta seuraavat ehdot on täytetty (myöhemmin ”erityiskohtelu”):

   a) merkittyjen tuotteiden maahantuonti oli vähemmän kuin 3 prosenttia vastaavasta kotimaisesta kulutuksesta peruskaudella 1986-1988 (”peruskausi”);

   b) merkityille tuotteille ei ole maksettu vientitukea peruskaudesta lukien;

   c) perusmaataloustuotteeseen sovelletaan tehokkaita tuotannon rajoitustoimia;

   d) tällaiset tuotteet on merkitty tunnuksella ”ST-Annex 5” Marrakeshin pöytäkirjaan liitetyn jäsenen myönnytysluettelon I osan I-B osastossa ollen ei-kaupallisia näkökohtia, kuten elintarvikkeiden saatavuuden turvaaminen ja ympäristönsuojelu, heijastavan erityiskohtelun kohteena; ja

   e) jäsenen myönnytysluettelon I osan I—B osastossa määritellyn mukaisesti merkittyjen tuotteiden markkinoillepääsy mahdollisuuksien vähimmäistaso vastaa vähintään 4 prosenttia peruskauden kotimaisesta kulutuksesta toimeenpanokauden ensimmäisen vuoden alusta ja, tämän jälkeen se nostetaan vuosittain 0,8 prosenttia vastaavasta peruskauden aikaisesta kotimaisesta kulutuksesta aina toimeenpanokauden loppuun asti.

2. Toimeenpanokauden minkä tahansa vuoden alussa jäsen voi lakata soveltamasta erityiskohtelua merkittyjen tuotteiden osalta noudattamalla jäljempänä seuraavan 6 kohdan määräyksiä. Tällaisessa tapauksessa kyseisen jäsenen on ylläpidettävä siihen ajankohtaan mennessä jo saavutettu markkinoillepääsy mahdollisuuksien vähimmäistaso ja nostettava tasoa vuosittain 0,4 prosenttia peruskauden vastaavasta kotimaisesta kulutuksesta toimeenpanokauden loppuun asti. Tämän jälkeen se markkinoillepääsy mahdollisuuksien vähimmäistaso, johon tätä kaavaa käyttämällä ollaan toimeenpanokauden viimeisenä vuonna päästy, tulee säilyttää kyseisen jäsenen myönnytysluettelossa.

3. Kaikki neuvottelut, jotka koskevat 1 kohdassa määritellyn erityiskohtelun jatkamista toimeenpanokauden jälkeenkin, on saatettava loppuun toimeenpanokaudelle asetetun aikarajan puitteissa ja osana tämän sopimuksen 20 artiklan mukaisia neuvotteluja, ottaen huomioon tekijät, jotka koskeva ei-kaupallisia näkökohtia.

4. Mikäli 3 kohdassa viitattujen neuvottelujen tuloksena sovitaan, että jäsen voi jatkaa erityiskohtelun soveltamista, joutuu kyseinen jäsen antamaan noissa neuvotteluissa päätetyn mukaisesti ylimääräisiä ja hyväksyttäviä myönnytyksiä.

5. Mikäli erityiskohtelua ei jatketa toimeenpanokauden päätyttyä, tulee kyseisen jäsenen saattaa voimaan jäljessä seuraavan 6 kohdan määräykset. Tällöin on toimeenpanokauden päättymisen jälkeen merkittyjen tuotteiden markkinoillepääsy mahdollisuuksien vähimmäistasona kyseisen jäsenen myönnytysluettelossa ylläpidettävä 8 prosenttia vastaavasta peruskauden kotimaisesta kulutuksesta.

▼B

6. Muihin rajatoimiin kuin tavallisiin tulleihin, joita ylläpidetään merkittyjen tuotteiden osalta sovelletaan 4 artiklan 2 kohdan mukaisia määräyksiä sen vuoden alusta, jolloin erityiskohtelun soveltaminen päättyy. Näihin tuotteisiin sovelletaan tavallisia tulleja, jotka on sidottava kyseisen jäsenen myönnytysluettelossa ja joita sovelletaan sen vuoden alusta, jolloin erityiskohtelu päättyy ja sen jälkeen tasoilla joita olisi sovellettu, jos vähintään 15 prosenttia alennus olisi toteutettu toimeenpanokauden kuluessa tasasuurin vuosittaisin erin. Nämä tullit määrätään tulliekvivalenttien perusteella, joiden laskeminen tapahtuu tässä alaliitteessä annettujen suuntaviivojen mukaisesti.

Osasto B

7. WTO-sopimuksen voimaanastumisesta huolimatta 4 artiklan 2 kohdan määräyksiä ei myöskään sovelleta sellaiseen perusmaataloustuotteeseen, joka on tärkein pääasiallinen ravinto kehitysmaajäsenen perinteisessä ruokavaliossa ja jonka suhteen seuraavat ehdot, 1 a-1 d kohdissa määriteltyjen lisäksi, sellaisina kuin ne soveltuvat kyseisiin tuotteisiin, on täytetty:

   a) kyseisen kehitysmaajäsenen myönnytysluettelon I osan I-B osastossa määritellyn mukaisesti kyseisten tuotteiden markkinoillepääsymahdollisuuksien vähimmäistaso vastaa toimeenpano-kauden ensimmäisen vuoden alusta 1 prosenttia peruskauden kyseisten tuotteiden kotimaisesta kulutuksesta, ja ne nostetaan vuosittain tasasuuruisina erinä vastaamaan 2 prosenttia peruskauden vastaavasta kotimaisesta kulutuksesta toimeenpanokauden viidennen vuoden alkuun mennessä. Toimeenpanokauden kuudennen vuoden alusta kyseisten tuotteiden markkinoillepääsymahdollisuuksien vähimmäistaso vastaa 2 prosenttia peruskauden vastaavasta kotimaisesta kulutuksesta, ja ne nostetaan vuosittain tasasuuruisina erinä vastaamaan 4 prosenttia peruskauden vastaavasta kotimaisesta kulutuksesta kymmenennen vuoden alkuun mennessä. Tämän jälkeen se markkinoillepääsymahdollisuuksien vähimmäistaso, joka kymmenentenä vuotena on tätä kaavaa käyttämällä saavutettu, on säilytettävä kyseisen kehitysmaajäsenen myönnytysluettelossa;

   b) asianmukaiset markkinoillepääsymahdollisuudet on myönnetty muissa tämän sopimuksen alaisissa tuotteissa.

8. Kaikki neuvottelut, jotka koskevat 7 kohdan mukaisen erityiskohtelun jatkamista toimeenpanokauden alkamisesta seuranneen kymmenvuotiskauden jälkeen, on aloitettava ja saatettava päätökseen toimeenpanokauden alkamisen jälkeisenä kymmenentenä vuotena.

9. Mikäli 8 kohdassa viitattujen neuvottelujen tuloksena sovitaan, että jäsen voi jatkaa erityiskohtelun soveltamista, joutuu kyseinen jäsen antamaan noissa neuvotteluissa päätetynmukaisesti ylimääräisiä ja hyväksyttäviä myönnytyksiä.

10. Milloin 7 kohdan mukaista erityiskohtelua ei jatketa toimeenpanokauden alkamista seuranneen kymmenvuotiskauden jälkeen, sovelletaan kyseisiin tuotteisiin tavallisia tulleja, jotka määrätään tulliekvivalentin perusteella jonka laskeminen tapahtuu tässä alaliitteessä annettujen suuntaviivojen perusteella ja jotka sidotaan kyseisen jäsenen myönnytysluettelossa. Muilta osin sovelletaan edellä olevan 6 kohdan määräyksiä siten muutettuina kuin asianomainen kehitysmaajäsenille tämän sopimuksen nojalla annettava erityis- ja erilliskohtelua edellyttää.

▼B

Alaliite 5 liitteeseen

Ohjeet tulliekvivalenttien laskemiseksi niihin erityistarkoituksiin, jotka on eritelty tämän liitteen 6 ja 10 kohdissa

1. Tulliekvivalentit lasketaan, sekä arvoperusteisten (advalorem) että yksikkötullien osalta, käyttämällä avoimesti sisäisten ja ulkoisten hintojen välistä todellista erotusta. Käytettyjen tietojen on oltava vuosilta 1986-1988. Tulliekvivalentit

   a) lasketaan ensisijaisesti HS-nimikkeistön nelinumeroiselle tasolle;

   b) lasketaan HS-nimikkeistön kuusinumeroiselle tai sitä yksityiskohtaisemmalle tasolle milloin sen on tarkoituksenmukaista;

   c) lasketaan yleensä jalostettujen ja/tai valmistettujen tuotteiden osalta kertomalla perusmaataloustuotteen(eiden) määrätty(tyt) tulliekvivalentti(tit) sillä perusmaataloustuotteen(eiden) soveltuvalla arvo- tai määräsuhteella, millä se(ne) sisältyy(vät) jalostettuihin ja/tai valmistettuihin tuotteisiin, ja ottamalla huomioon tarvittaessa mahdolliset lisätekijät, jotka tällä hetkellä antavat teollisuudelle suojaa.

2. Ulkoiset hinnat ovat yleensä tuojamaan todelliset keskimääräiset c.i.f.-yksikköhinnat. Mikäli keskimääräisiä c.i.f.-yksikköhintoja ei ole saatavilla tai ne eivät ole tarkoituksenmukaisia, ovat ulkoiset hinnat joko

   a) jonkin naapurivaltion sopivat keskimääräiset c.i.f.-yksikköhinnat; tai

   b) arvioitu soveltuvan(ien) pääviejän(ien) keskimääräisten f.o.b.-yksikköhintojen pohjalta korjattuna lisäämällä arviovakuutus-, rahti - ja muista olennaisista kuluista tuontimaahan.

3. Ulkoiset hinnat muutetaan yleensä kotimaisiksi rahayksiköiksi käyttämällä keskimääräistä vuosittaista markkinavaihtokurssia samalta ajanjaksolta kuin hintatiedot.

4. Sisäinen hinta on yleensä edustava tukkuhinta, joka vallitsee kotimarkkinoilla tai arvio tästä hinnasta, milloin riittäviä tietoja ei ole saatavilla.

5. Alkuperäisessä tulliekvivalentissa voidaan tarvittaessa ottaa huomioon erot laadussa tai lajikkeessa käyttämällä sopivaa kerrointa.

6. Mikäli näiden suuntaviivojen perusteella saatu tulliekvivalentti on negatiivinen tai alittaa voimassaolevan sidontatason, voidaan alkuperäinen tulliekvivalentti asettaa voimassa olevalle sidontatasolle tai tuotetta koskevien kansallisten tarjousten nojalla.

7. Mikäli tulliekvivalentin tasoon tehdään muutos, joka olisi seurannut edellä esitetyistä suuntaviivoista, on kyseisen jäsenen, pyynnöstä, annettava kaikki mahdollisuudet neuvotteluihin tarkoituksena neuvotella tarkoituksenmukaisista ratkaisuista.

▼B

SOPIMUS TERVEYS- JA KASVINSUOJELUTOIMISTA

JÄSENET, JOTKA

vahvistavat, ettei mitään jäsentä tule estää ottamasta käyttöön tai panemasta täytäntöön tarvittavia toimia ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi edellyttäen, ettei niitä sovelleta tavalla, joka muodostaisi mielivaltaisen tai perusteettoman syrjinnän välineen sellaisten jäsenten välillä, joissa vallitsee samat olosuhteet, tai kansainvälisen kaupan salatun esteen;

haluavat parantaa ihmisten, eläinten ja kasvien terveydentilaa kaikissa jäsenissä;

toteavat, että terveys- ja kasvinsuojelutoimia sovelletaan usein kahdenkeskisten sopimusten tai pöytäkirjojen perusteella;

haluavat luoda monenkeskiset, sääntöjen ja periaatteiden muodostamat puitteet terveys-ja kasvinsuojelutoimien käyttöön ottamiselle, kehittämiselle ja täytäntöönpanolle niiden kauppaan kohdistuvien kielteisten vaikutusten minimoimiseksi;

tunnustavat kansainvälisten standardien, ohjeiden ja suositusten merkityksen tässä suhteessa;

haluavat lisätä terveys- ja kasvinsuojelua harmonisoivien toimien käyttöä jäsenten välillä kansainvälisten standardien, ohjeiden ja suositusten pohjalta, joita asianomaiset kansainväliset järjestöt, mukaan lukien Codex Alimentarius -komissio, Kansainvälinen eläintautitoimisto, (O.I.E) sekä asianomaiset, kansainvälisen kasviensuojelusopimuksen puitteissa toimivat, kansainväliset ja alueelliset järjestöt ovat kehittäneet, ilman, että jäsenten olisi muutettava niille asianmukaista ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojatasoa.

tunnustavat, että kehitysmaajäsenet saattavat kohdata erityisiä vaikeuksia tuojajäsenten terveys- tai kasvinsuojelutoimien laatimisessa, ja näin ollen markkinoillepääsyssä, sekä myös terveyteen ja kasvien terveyteen liittyvien toimenpiteiden muotoilemisessa ja soveltamisessa omilla alueillaan, ja haluavat avustaa niitä tässä suhteessa;

haluavat tämän vuoksi laatia säännöt sellaisten GATT 1994-sopimuksen erityisesti XX b [1] artiklan säännösten soveltamiselle, jotka koskevat terveys- tai kasvinsuojelutoimienkäyttöä.

SOPIVAT SEURAAVAA:

Artikla 1

Yleiset määräykset

1. Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, jotka voivat suoraan tai epäsuorasti vaikuttaa kansainväliseen kauppaan. Tällaisia toimia kehitetään ja sovelletaan tämän sopimuksen säännösten mukaisesti.

2. Tässä sopimuksessa noudatetaan liitteessä A esitettyjä määritelmiä.

3. Liitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

4. Mikään tässä sopimuksessa ei vaikuta jäsenten kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen mukaisiin oikeuksiin sellaisten toimenpiteiden osalta, jotka eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan.

[1] Tässä sopimuksessa viittaus XX b artiklaan sisältää myös tuon artiklan johdannon.

▼B

Artikla 2

Perusoikeudet ja -velvoitteet

1. Jäsenillä on oikeus ryhtyä sellaisiin terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, jotka ovat tarpeellisia ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi, edellyttäen, että nämä toimet eivät ole ristiriidassa tämän sopimuksen määräysten kanssa.

2. Jäsenten on varmistettava, että terveys- tai kasvinsuojelutoimia sovelletaan vain siinä laajuudessa kuin on tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi, että toimi perustuu tieteellisiin periaatteisiin ja ettei sitä ylläpidetä ilman riittävää tieteellistä näyttöä, ellei 5 artiklan 7 kohdassa toisin säädetä.

3. Jäsenten on varmistettava, etteivät niiden terveys- ja kasvinsuojelutoimet mielivaltaisesti tai perusteettomasti aiheuta syrjintää sellaisten jäsenten välillä, joissa vallitsevat identtiset olo- suhteet, mukaan lukien niiden oman alueen ja muiden jäsenten välillä. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia ei sovelleta tavalla, joka muodostaisi kansainvälisen kaupan verhotun esteen.

4. Sellaisten terveys- tai kasvinsuojelutoimien, jotka ovat tämän sopimuksen määräysten mukaisia, katsotaan olevan sopusoinnussa GATT 1994 -sopimuksen terveys-ja kasvinsuojelutoimiin liittyvien, erityisesti XX artiklan b kohdan määräysten jäsenille asettamien velvoitteiden kanssa.

Artikla 3

Harmonisointi

1. Terveys- tai kasvinsuojelutoimien harmonisoimiseksi mahdollisimman laajasti jäsenten on pidettävä terveys- tai kasvinsuojelutoimiensa perustana kansainvälisiä standardeja, ohjeita tai suosituksia, sikäli kuin näitä on olemassa, ellei tässä sopimuksessa ja erityisesti 3 kohdassa toisin säädetä.

2. Sellaiset terveys- tai kasvinsuojelutoimet, jotka ovat kansainvälisten standardien, ohjeiden tai suositusten mukaisia, katsotaan tarpeellisiksi ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi, ja niiden oletetaan olevan yhdenmukaisia tämän sopimuksen ja GATT 1994 -sopimuksen määräysten kanssa.

3. Jäsenet voivat ottaa käyttöön tai ylläpitää sellaisia terveys- ja kasvinsuojelutoimia, joilla saavutetaan korkeampi terveys- ja kasvinsuojelutaso kuin sellaisilla toimenpiteillä, jotka perustuvat asianomaisiin kansainvälisiin standardeihin, ohjeisiin tai suosituksiin, mikäli se on tieteellisesti perusteltua, tai sen suojatason seurauksena, jota jäsen pitää asianmukaisena 5 artiklan 1-8 kohtien asianomaisten määräysten mukaan ([1]). Yllä olevasta huolimatta kaikkia toimia, joilla saavutetaan terveys- tai kasvinsuojelun taso, joka on erilainen kuin mitä saavutettaisiin kansainvälisiin standardeihin, ohjeisiin tai suosituksiin perustuvilla toimilla, ei saa olla ristiriidassa tämän sopimukseen minkään muun määräyksen kanssa.

4. Jäsenten on annettava voimavarojensa rajoissa täysi panos asianomaisissa kansainvälisissä järjestöissä ja niiden alaelimissä, erityisesti Codex Alimentarius -komissiossa, kansainvälisessä eläintautitoimistossa sekä kansainvälisen kasviensuojelusopimuksen puitteissa toimivissa kansainvälisissä ja alueellisissa järjestöissä edistääkseen näissä järjestöissä standardien, ohjeiden ja suositusten kehittämistä ja säännöllistä tarkastamista kaikissa terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevissa kysymyksissä.

([1]) 3 artiklan 3 kohdan edellyttämä tieteellinen peruste katsotaan olevan jos jäsen tutkittuaan ja arvioituaan saatavilla olevat, tämän sopimuksen asianmukaisten säännösten mukaiset tieteelliset tiedot päättää, että kyseiset kansainväliset standardit, ohjeet tai suositukset eivät ole sille riittäviä asianmukaisen suojatason saavuttamiseksi.

▼B

5. Terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevän komitean tulee 12 artiklan 1 ja 4 kohtien mukaisesti (tässä sopimuksessa ”komitea”) kehittää menettely kansainvälisenharmonisointiprosessin valvomiseksi ja koordinoida tähän tähtääviä ponnisteluja asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Artikla 4

Samanarvoisuus

1. Jäsenten on hyväksyttävä muiden jäsenten terveystai kasvinsuojelutoimet samanarvoisina siinäkin tapauksessa, vaikka nämä toimet poikkeaisivat niiden omista toimista tai sellaisten jäsenten käyttämistä toimista, jotka käyvät kauppaa samalla tuotteella, jos viejäjäsen osoittaa puolueettomasti tuojajäsenelle, että sen käyttämillä toimilla saavutetaan tuojajäsenelle asianmukainen terveys- ja kasvinsuojelun taso. Tätä varten tuojajäsenen on tämän pyynnöstä annettava kohtuullinen mahdollisuus suorittaa tarkistuksia, testejä ja muita tarvittavia toimia.

2. Jäsenten tulee pyynnöstä ryhtyä neuvotteluihin tavoitteena tehdä kahden- ja monenkeskisiä sopimuksia tiettyjä terveys- ja kasvinsuojelutoimien samanarvoisuuden tunnustamisesta.

Artikla 5

Riskien arviointi ja asianmukaisen terveys- ja kasvinsuojelun tason määrittäminen

1. Jäsenet varmistavat, että niiden käyttämät terveystai kasvinsuojelutoimet perustuvat olosuhteisiin nähden asianmukaiseen arviointiin ihmisten, eläinten ja kasvien elämään tai terveyteen kohdistuvista riskeistä, joiden arvioimisessa on käytetty asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kehittämiä riskinarviointimenetelmiä.

2. Arvioidessaan riskejä jäsenten on otettava huomioon saatavilla olevat tieteelliset todisteet, asianomaiset prosessit ja tuotantomenetelmät, asianomaiset tarkastus-, näytteenotto- ja testimenetelmät, tiettyjen tautien tai tuholaisten esiintyminen, tuholaisista tai taudeista vapaiden alueiden olemassaolo, asianomaiset ekologiset ja ympäristöolosuhteet sekä karanteeni ja muut käsittelyt.

3. Arvioidessaan eläinten tai kasvien elämään tai terveyteen kohdistuvia riskejä ja määritellessään, mitä toimia olisi sovellettava jotta saavutettaisiin asianmukainen terveys- tai kasvinsuojelun suojataso tällaiselta riskiltä, jäsenten on otettava huomioon asiaankuuluvina taloudellisina tekijöinä seuraavaa: mahdollinen vahinko menetetyn tuotannon tai myynnin muodossa, mikäli tuholainen tai tauti pääsee maahan, kotiutuu sinne tai leviää, torjunta- tai hävittämiskustannukset tuojajäsenen alueella sekä riskien vähentämiseen tähtäävien vaihtoehtoisten menettelyjen suhteellinen kustannustehokkuus.

4. Määritellessään asianmukaista terveys- tai kasvinsuojelun suojatasoa, jäsenten tulisi pyrkiä kauppaan kohdistuvien kielteisten vaikutusten minimoimiseen.

5. Jotta päästäisiin yhdenmukaisuuteen sen käsitteen soveltamisessa, jonka mukaan terveys- ja kasvinsuojelun suojatason on oltava asianmukainen ihmisten elämään tai terveyteen tai eläinten ja kasvien elämään ja terveyteen kohdistuvilta riskeiltä suojautumiseksi, kunkin jäsenen on vältettävä tekemästä mielivaltaisia tai perusteettomia eroja niiden tasojen välillä, joita se pitää asianmukaisina eri tilanteissa, jos tällaiset erot johtavat syrjintään tai verhottuun kansainvälisen kaupan rajoittamiseen. Jäsenten on toimittava yhteistyössä komiteassa tämän sopimuksen 12 artiklan 1, 2 ja 3 kohtien mukaisesti kehittääkseen ohjeita tämän määräyksen täytäntöönpanon edistämiseksi. Kehitellessään ohjeita komitean on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat tekijät, mukaan lukien sellaisten terveysriskien poikkeuksellinen luonne, joille ihmiset vapaaehtoisesti altistuvat.

▼B

6. Ellei 3 artiklan 2 kohdassa toisin säädetä jäsenet varmistavat, ryhtyessään toimiin tai ylläpitäessään toimia asianmukaisen terveys- tai kasvinsuojelun suojatason saavuttamiseksi, että tällaiset toimet eivät rajoita kauppaa enempää kuin on tarpeen asianmukaisen suojatason saavuttamiseksi, ottaen huomioon tekninen ja taloudellinen toteutettavuus ([1]).

7. Sellaisissa tapauksissa, joissa ei ole riittävästi tieteellisiä todisteita, jäsen voi väliaikaisesti ottaa käyttöön terveys- tai kasviensuojelutoimia saatavilla olevien olennaisten tietojen perusteella, mukaan lukien tiedot asianomaisilta kansainvälisiltä järjestöiltä sekä tiedot muiden jäsenten soveltamista terveys- tai kasvinsuojelutoimista. Näissä olosuhteissa jäsenet pyrkivät hankkimaan kohtuullisessa määräajassa lisätiedot, jotka tarvitaan riskien arvioimiseksi puolueettomammin terveys- tai kasvinsuojelutoimen tarkistamiseksi sen mukaisesti.

8. Kun jäsenellä on syy uskoa, että määrätty, toisen jäsenen käyttöön ottama tai ylläpitämä terveys- tai kasvinsuojelutoimi rajoittaa tai saattaa rajoittaa sen vientiä, eikä toimi perustu asianomaisiin kansainvälisiin standardeihin, ohjeisiin tai suosituksiin, tai tällaisia kansainvälisiä standardeja, ohjeita tai suosituksia ei ole, voidaan tällaiselle terveys- tai kasvinsuojelutoimelle pyytää selitystä ja ko. jäsenen on annettava tällainen selitys.

Artikla 6

Sopeuttaminen alueellisiin olosuhteisiin, mukaan lukien tuholaisista tai taudeista vapaat alueet ja alueet, joissa esiintyy vain vähän tuholaisia tai tauteja

1. Jäsenten on varmistettava, että niiden terveystai kasvinsuojelutoimet soveltuvat sen alueen — olipa kysymys maasta, maan osasta tai useista maista tai niiden osista — terveys- tai kasvinsuojelun erityispiirteisiin, josta tuote on peräisin ja johon tuote on tarkoitettu. Arvioidessaan alueen terveys- tai kasvinsuojelun erityispiirteitä, jäsenten on otettava huomioon muun muassa määrättyjen tautien tai tuholaisten esiintymistaso, hävittämis- tai torjuntaohjelmien olemassaolo sekä asianmukaiset kriteerit tai ohjeet, joita asianmukaiset kansainväliset järjestöt voivat kehittää.

2. Jäsenten on tunnustettava erityisesti käsitteet tuholaisista tai taudeista vapaista alueista ja alueista, joissa tuholaisia tai tauteja esiintyy vain vähän. Tällaisten alueiden määrittäminen perustuu sellaisiin tekijöihin kuin maantiede, ekosysteemit, epidemiologinen valvonta sekä terveys- tai kasvinsuojelun torjuntatoimien tehokkuus.

3. Viejäjäsenet, jotka väittävät, että niiden alueilla on tuholaisista tai taudeista vapaita alueita tai alueita, joissa tuholaisia tai tauteja esiintyy vain vähän, antavat tarpeelliset todisteet tästä, jotta ne voisivat puolueettomasti osoittaa tuojajäsenelle, että tällaiset alueet ovat tuholaisista tai taudeista vapaita alueita tai alueita, joissa tuholaisia tai tauteja esiintyy vain vähän, ja että ne todennäköisesti pysyvät tällaisina. Tätä varten tuojajäsenelle on tämän pyynnöstä annettava kohtuullinen mahdollisuus suorittaa tarkastuksia, kokeita ja muita asianmukaisia menettelyjä.

([1]) 5 artiklan 6 kohdassa toimi ei ole rajoittavampi kuin on tarpeen, ellei ole olemassa toista tointa, joka on kohtuullisen helposti käytettävissä ottaen huomioon tekninen ja taloudellinen toteutettavuus ja jolla saavutetaan asianmukainen suojataso ja joka rajoittaa kauppaa oleellisesti vähemmän.

▼B

Artikla 7

Avoimuus

Jäsenten on ilmoitettava muutoksista terveys- tai kasvinsuojelutoimissa ja annettava tietoja terveys- tai kasvinsuojelutoimista liitteen B määräysten mukaisesti.

Artikla 8

Valvonta-, tarkastus- ja hyväksymismenettelyt

Jäsenten on noudatettava liitteen C määräyksiä suorittaessaan valvonta-, tarkastus- ja hyväksymismenettelyjä, mukaan lukien kansalliset järjestelmät lisäaineiden hyväksymiseksi tai sallittujen epäpuhtauksien pitoisuuksien määrittelemiseksi elintarvikkeissa, juomissa tai rehuissa, sekä muutoin varmistavat, että niiden menettelyt eivät ole ristiriidassa tämän sopimuksen määräysten kanssa.

Artikla 9

Tekninen apu

1. Jäsenet sitoutuvat helpottamaan teknisen avun antamista muille jäsenille, erityisesti kehitysmaille, joko kahdenkeskisesti tai asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kautta. Tällainen apu voi, muun muassa, liittyä prosessiteknologiaan, tutkimukseen ja infrastruktuuriin, mukaan lukien kansallisten säätelevien elinten perustaminen, ja se voidaan antaa neuvoina, lainoina, lahjoituksina ja apurahoina myös teknisen asiantuntemuksen, koulutuksen ja välineiden hankkimiseen, jotta tällaiset maat voisivat sopeutua sellaisiin terveys- ja kasvinsuojelutoimiin, joilla ne saavuttavat asianmukaisen terveys- ja kasvinsuojelun suojatasoon vientimarkkinoilla.

2. Sikäli kuin tarvitaan huomattavia investointeja, jotta kehitysmaa viejäjäsen täyttäisi tuojajäsenen terveys- ja kasvinsuojeluun liittyvät vaatimukset, viimeksi mainitun on harkittava sellaisen teknisen avun antamista, jolla kehitysmaajäsen voi säilyttää kyseisen tuotteen mahdollisuudet päästä markkinoille ja lisätä niitä.

Artikla 10

Erityis- ja erilliskohtelu

1. Valmistellessaan ja soveltaessaan terveys-tai kasvinsuojelutoimia jäsenten on otettava huomioon kehitysmaajäsenten, erityisesti vähiten kehittyneiden, erityistarpeet.

2. Mikäli asianmukainen terveys- tai kasvinsuojelun taso mahdollistaa uusien terveys- tai kasvinsuojelutoimien asteittaisen käyttöön ottamisen, sellaisille tuotteille, jotka ovat tärkeitä kehitysmaajäsenille, olisi sallittava pidempiä määräaikoja säännösten noudattamiselle, jotta näiden maiden viennin edellytykset säilyisivät.

3. Sen varmistamiseksi, että kehitysmaajäsenet pystyvät noudattamaan tämän sopimuksen määräyksiä, komitealla on oikeus myöntää näille maille pyynnöstä tiettyjä, määräaikaisia poikkeuksia joko kokonaan tai osittain tämän sopimuksen velvoitteista, ottaen huomioon niiden taloudelliset ja kaupalliset ja kehitystarpeet.

4. Jäsenten tulisi rohkaista ja helpottaa kehitysmaajäsenten aktiivista osallistumista asiaan kuuluviin kansainvälisiin järjestöihin.

▼B

Artikla 11

Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen

1. GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artiklojen määräyksiä, niin kuin niitä on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa, sovelletaan tähän sopimukseen liittyviin neuvotteluihin ja riitojen ratkaisemiseen, ellei tässä nimenomaisesti toisin säädetä.

2. Tähän sopimukseen liittyvässä riidassa, johon sisältyy tieteellisiä tai teknisiä kysymyksiä, paneelin tulisi pyytää neuvoja asiantuntijoilta, jotka paneeli valitsee neuvoteltuaan riidan osapuolten kanssa Tätä tarkoitusta varten paneeli voi, mikäli pitää sitä asianmukaisena, perustaa neuvoa-antavan, teknisen asiantuntijaryhmän tai neuvotella asiasta asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa, joko riidan jommankumman osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan.

3. Mikään tässä sopimuksessa ei rajoita jäsenten muiden kansainvälisten sopimusten mukaisia oikeuksia, mukaan lukien oikeutta turvautua muiden kansainvälisten järjestöjen tai kansainvälisten sopimusten tarjoamiin hyviin palveluksiin tai riitojen ratkaisujärjestelyihin.

Artikla 12

Hallinto

1. Perustetaan terveys- ja kasvinsuojelutoimia käsittelevä komitea säännölliseksi neuvottelufoorumiksi. Se suorittaa tarvittavat toiminnot tämän sopimuksen säännöstentäytäntöönpanemiseksi ja tavoitteiden edistämiseksi, erityisesti harmonisoinnin osalta. Komitea tekee päätöksensä konsensuksella.

2. Komitea rohkaisee ja helpottaa ad hoc -neuvotteluja jäsentensä kesken määrätyistä terveyteen tai kasvien terveyteen liittyvistä kysymyksistä. Komitea rohkaisee kaikkia jäseniä käyttämään kansainvälisiä standardeja, ohjeita tai suosituksia sekä tähän liittyen tukee teknisiä neuvotteluja ja tutkimuksia tavoitteenaan lisätä koordinointia ja integraatiota kansainvälisten ja kansallisten järjestelmien sekä lähestymistapojen välillä elintarvikelisäaineiden käytön hyväksymiseksi tai elintarvikkeissa, juomissa ja rehuissa olevien epäpuhtauksien sallittujen pitoisuuksien määrittelemiseksi.

3. Komitea ylläpitää läheisiä yhteyksiä asianomaisiin kansainvälisiin järjestöihin terveyden ja kasvinsuojelun alalla, erityisesti Codex Alimentarius -komissioon, kansainväliseen eläintautitoimistoon ja kansainvälisen kasvien suojelusopimuksen sihteeristöön tavoitteenaan turvata paras saatavilla oleva tieteellinen ja tekninen neuvonta tämän sopimuksen täytäntöönpanemiseksi ja päällekkäisen työn välttämiseksi.

4. Komitea kehittää menettelyn kansainvälisen harmonisointiprosessin valvomiseksi ja kansainvälisten standardien, ohjeiden tai suositusten käyttämiseksi. Tässä tarkoituksessa komitean pitäisi yhdessä asianomaisten kansainvälisten järjestöjen kanssa laatia luettelo kansainvälisistä standardeista, ohjeista tai suosituksista, jotka koskevat terveys- tai kasvinsuojelutoimia, joilla komitean mukaan on tärkeä vaikutus kauppaan. Luettelon olisi sisällettävä jäsenten maininta niistä kansainvälisistä standardeista, ohjeista tai suosituksista, joita ne soveltavat tuonnin ehtoina tai joiden perusteella nämä standardit täyttävät tuontitavarat voivat päästä niiden markkinoille. Niissä tapauksissa, joissa jäsen ei sovella kansainvälistä standardia, ohjetta tai suositusta tuonnin ehtona, jäsenen olisi mainittava syy tähän ja erityisesti se, ettei se pidä standardia tarpeeksi tiukkana asianmukaisen terveys- ja kasvinsuojelun suojatason turvaamiseksi. Jos jäsen tarkistaa kantaansa sen jälkeen kun se on maininnut käyttävänsä standardia, ohjetta tai suositusta tuonnin ehtona, sen olisi annettava selitys muutoksesta ja ilmoitettava asiasta sihteeristölle sekä asianomaisille kansainvälisille järjestöille, paitsi jos tällainen ilmoitus ja selitys annetaan liitteessä B esitettyjen menettelyjen mukaisesti.

▼B

5. Tarpeettoman päällekkäisyyden välttämiseksi komitea voi tarpeen mukaan päättää käyttävänsä sellaisten, erityisesti ilmoittamista koskevien, menettelyjen tuottamia tietoja, joita asianomaiset kansainväliset järjestöt käyttävät.

6. Komitea voi jäseneltä tulleen aloitteen pohjalta asianmukaisia kanavia käyttäen pyytää asianomaisia kansainvälisiä järjestöjä tai niiden alaelimiä tutkimaan määrättyjä asioita, jotka liittyvät tiettyyn standardiin, ohjeeseen tai suositukseen, mukaanlukien perusta selityksille, jotka koskevat niiden käyttämättä jättämistä edellä olevan 4 kohdan mukaan.

7. Komitea tarkistaa tämän sopimuksen toimintaa ja täytäntöönpanoa kolmen vuoden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulosta sekä sen jälkeen tarpeen mukaan. Komitea voi tarvittaessa tehdä tavarakauppaneuvostolle esityksiä tämän sopimuksen tekstin muuttamiseksi ottaen huomioon muun muassa sen täytäntöönpanossa saadut kokemukset.

Artikla 13

Täytäntöönpano

Jäsenet ovat täysin vastuussa kaikkien tässä sopimuksessa säädettyjen velvoitteiden täyttämisestä. Jäsenten on valmisteltava ja pantava täytäntöön nimenomaisia toimia ja järjestelmiä tämän sopimuksen määräysten noudattamisen tukemiseksi sikäli kuin se koskee muita kuin keskeisiä hallintoelimiä. Jäsenet ryhtyvät kohtuullisiin, niiden käytettävissä oleviin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että niiden alueilla olevat yksityiset tahot sekä alueelliset elimet, joissa niiden alueilla olevat asianomaiset tahot ovat jäseninä, noudattavat tämän sopimuksen asianomaisia määräyksiä. Lisäksi jäsenet eivät ryhdy toimenpiteisiin, jotka epäsuorasti tai suoraan vaativat tai rohkaisevat tällaisia alueellisia tai yksityisiä tahoja tai paikallishallinnon elimiä toimimaan tavalla, joka on ristiriidassa tämän sopimuksen määräysten kanssa. Jäsenet sitoutuvat siihen, että ne turvautuvat yksityisten tahojen palveluihin terveys- tai kasvinsuojelutoimien täytäntöönpanossa ainoastaan mikäli nämä tahot noudattavat tämän sopimuksen määräyksiä.

Artikla 14

Loppumääräykset

Vähiten kehittyneet kehitysmaajäsenet voivat lykätä tämän sopimuksen määräysten soveltamista viidellävuodella WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen sellaisten terveys- tai kasvinsuojelutoimien osalta, jotka vaikuttavat tuontiin tai tuontitavaroihin. Kehitysmaajäsenet voivat lykätä tämän sopimuksen määräysten soveltamista kahdella vuodella muiden kuin 5 artiklan 8 kohdan ja 7 artiklan osalta WTO-sopimuksen voimaantulon jäikeen sellaisten terveys- ja kasvinsuojelutoimien osalta, jotka vaikuttavat tuontiin tai tuontitavaroihin, sikäli kuin teknisen osaamisen, teknisen infrastruktuurin tai voimavarojen puute estää tällaisen soveltamisen.

▼B

LIITE A

MÄÄRITELMÄT ([1])

1. *Terveys- tai kasvinsuojelutoimi - kaikki toimet, joita käytetään*

   a) eläimen tai kasvin elämän tai terveyden suojelemiseksi jäsenen alueella sellaisilta riskeiltä, jotka johtuvat tuholaisten, tautien, taudinkantajaorganismien tai taudinaiheuttajien maahan pääsystä, yleistymisestä maassa tai leviämisestä;

   b) ihmisten tai eläinten elämän tai terveyden suojelemiseksi jäsenen alueella sellaisilta riskeiltä, jotka johtuvat elintarvikkeissa, juomissa tai rehuissa olevista lisäaineista, epäpuhtauksista, myrkyistä tai taudinaiheuttajista;

   c) ihmisten elämän tai terveyden suojelemiseksi jäsenen alueella sellaisilta riskeiltä, jotka johtuvat alueella olevien eläinten, kasvien tai tuotteiden kantamista taudeista tai tuholaisten maahan pääsystä, kotiutumisesta maahan tai leviämisestä; tai

   d) muun sellaisen vahingon estämiseksi tai rajoittamiseksi jäsenen alueella, joka johtuu tuholaisten maahan pääsystä, kotiutumisesta maahan tai leviämisestä.

   Terveys- tai kasvinsuojelutoimet käsittävät kaikki asianomaiset lait, asetukset, määräykset, vaatimukset ja menettelyt, mukaan lukien muun muassa lopputuotekriteerit, prosessit ja tuotantomenetelmät, testaus-, tarkastus- sertifiointi- ja hyväksymismenettelyt; karanteenikäsittelyt, mukaan lukien eläinten tai kasvien kuljetukseen tai niiden selviämiseen kuljetuksen aikana tarvittaviin materiaaleihin liittyvät asianomaiset vaatimukset, määräykset asianomaisista tilastomenetelmistä, näytteenottomenettelyistä ja riskienarviointimenetelmistä, ja elintarviketurvallisuuteen suoraan liittyvät pakkaus- ja merkintä vaatimukset.

2. *Harmonisointi* - Yhteisten terveys- ja kasvinsuojelutoimien laatiminen, tunnustaminen ja soveltaminen eri jäsenten toimesta.

3. *Kansainväliset standardit, ohjeet ja suositukset*

   a) elintarviketurvallisuuden osalta Codex Alimentarius -komitean laatimat standardit, ohjeet ja suositukset, jotka liittyvät elintarvikelisäaineisiin, eläinlääkinnässä käytettyjen lääkkeiden ja torjunta-aineiden jäämiin, epäpuhtauksiin, analyysi- ja näytteenottomenetelmiin, ja hygieniaa koskeviin menettelyohjeisiin;

   b) eläintautien ja zoonoosien osalta kansainvälisen eläintautitoimiston johdolla kehitetyt standardit, ohjeet ja suositukset;

   c) kasvien terveyden osalta kansainvälisen kasviensuojelusopimuksen sihteeristön johdolla yhdessä kansainvälisen kasviensuojelusopimuksen puitteissa toimivien alueellisten järjestöjen kanssa kehitetyt kansainväliset standardit, ohjeet ja suositukset; ja

   d) sellaisten asioiden osalta, jotka eivät kuulu yllä mainituille järjestöille, sellaisten muiden asianomaisten kansainvälisten järjestöjen julkaisemat asianmukaiset standardit, ohjeet ja suositukset, jotka ovat avoimia kaikille jäsenille ja jotka komitea on nimennyt.

([1]) Näissä määritelmissä ”eläin” kattaa kalat ja luonnonvaraiset eläimet, ”kasvi” kattaa metsät ja luonnonvaraiset kasvit, ”tuholaiset” kattavat rikkaruohot ja ”epäpuhtaudet” kattaa torjunta-aineet, eläinlääkinnässä käytettyjen lääkkeiden jäämät ja vieraat aineet.

▼B

4. *Riskien arviointi* - Sen todennäköisyyden arviointi, että tuholainen tai tauti pääsee tuontia harjoittavan jäsenen alueelle, yleistyy siellä tai leviää, ottaen huomioon mahdollisesti sovellettavat terveys- tai kasvinsuojelutoimet sekä tähän liittyvien mahdollisten biologisten ja taloudellisten seurausten arviointi, tai arviointi niistä mahdollisista ihmisten tai eläinten terveyteen kohdistuvista kielteisistä vaikutuksista, jotka johtuvat elintarvikkeissa, rehuissa tai juomissa esiintyvistä lisäaineista, epäpuhtauksista, myrkyistä tai taudinaiheuttajista.

5. *Asianmukainen terveys- tai kasvinsuojelun suojataso* -, jota jäsen, joka ottaa käyttöön terveys- tai kasvinsuojelutoimen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi alueellaan, pitää asianmukaisena.

   Huomautus: Monet jäsenet kutsuvat tätä käsitettä myös ”hyväksyttäväksi riskitasoksi”.

6. *Tuholaisista tai taudeista vapaa alue* - Toimivaltaisten viranomaisten nimeämä alue, joka koostuu joko yhdestä maasta, yhden maan osasta, useasta maasta tai useiden maiden osista, jossa määrättyä tuholaisista tai tautia ei esiinny.

   Huomautus: Tuholaisista tai taudeista vapaa alue voi ympäröidä sellaista aluetta, voi olla sellaisen alueen ympäröimä tai voi rajoittua sellaiseen alueeseen-joko yhden maan osassa tai maantieteellisellä alueella, joka käsittää useiden maiden osia tai useita maita - jossa määrätyn tuholaisen tai taudin tiedetään esiintyvän, mutta jossa on ryhdytty sellaisiin alueellisiin torjuntatoimiin, esimerkiksi suoja-, valvonta- ja puskurivyöhykkeiden perustamiseen, jotka estävät niitä leviämästä tai tuhoavat ne.

7. *Alueet, joissa esiintyy vain vähän tuholaisia tai tauteja* - Toimivaltaisten viranomaisten nimeämä alue, joka koostuu joko yhdestä maasta, yhden maan osasta, useista maista tai useiden maiden osista, jossa määrättyä tuholaista tai tautia esiintyy vain vähän ja jossa on ryhdytty tehokkaisiin valvonta-, torjunta- tai hävittämistoimiin.

▼B

LIITE B

TERVEYS- JA KASVINSUOJELUMÄÄRÄYSTEN AVOIMUUS

Määräysten julkaiseminen

1. Jäsenten on varmistettava, että kaikki hyväksytyt terveys- ja kasvinsuojelumääräykset ([1]) julkaistaan viipymättä niin, että asiasta kiinnostuneet jäsenet voivat tutustua niihin.

2. Lukuun ottamatta hätätapauksia jäsenten on annettava kohtuullinen aikaväli terveys- tai kasvinsuojelumääräyksen julkaisemisen ja sen voimaantulon välillä, jotta tuottajilla viejäjäsenten alueella, erityisesti kehitysmaajäsenten alueella, olisi aikaa sopeuttaa tuotteensa ja tuotantomenetelmänsä tuojajäsenen vaatimuksiin.

Tiedotuskeskukset

3. Kunkin jäsenen on varmistettava, että on olemassa ainakin yksi tiedotuskeskus, joka on vastuussa vastausten antamisesta kaikkiin asiasta kiinnostuneiden jäsenten esittämiin kohtuullisiin kysymyksiin sekä asianomaisten asiakirjojen toimittamisesta seuraavista asioista:

   a) terveys- tai kasvinsuojelumääräykset, jotka on hyväksytty tai joiden käyttöönottoa on ehdotettu sen alueella;

   b) valvonta- ja tarkastus-, tuotanto- ja karanteenimenettely sekä sellaiset torjunta-aineiden sallittuja määriä ja elintarvikkeiden lisäaineita koskevat hyväksymismenettelyt, jotka ovat käytössä jäsenen alueella;

   c) riskienarviointimenettelyt, huomioonotetut tekijät sekä asianmukaisen terveys- tai kasvinsuojelun suojatason määrittäminen;

   d) jäsenen tai sen alueella olevien asianomaisten elinten jäsenyys kansainvälisissä ja alueellisissa järjestöissä ja järjestelmissä terveys- tai kasvinsuojelun alalla sekä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa kahden- tai monenkeskisissä sopimuksissa ja järjestelyissä ja osallistuminen niihin, sekä tällaisten sopimusten ja järjestelyjen tekstit.

4. Jäsenten on varmistettava, että mikäli asiasta kiinnostuneet jäsenet pyytävät jäljennöksiä asiakirjoista, nämä toimitetaan niille samaan hintaan (mikäli maksullisia), lukuunottamatta toimituskuluja, kuin asianosaisen jäsenen kansalaisille ([2]).

Ilmoitusmenettelyt

5. Mikäli kansainvälistä standardia, ohjetta tai suositusta ei ole tai ehdotetun terveys- tai kasvinsuojelumääräyksen sisältö ei ole pääkohdiltaan sama kuin kansainvälisen standardin, ohjeen tai suosituksen sisältö, ja jos määräyksellä saattaa olla merkittävä vaikutus muiden jäsenten kauppaan, jäsenten tulee

   a) julkaista varhaisessa vaiheessa ilmoitus siten, että asiasta kiinnostuneet jäsenet voivat tutustua määräyksen käyttöön ottamista koskevaan ehdotukseen;

([1]) Terveys- tai kasvinsuojelutoimet, kuten lait, asetukset tai säädökset, joita sovelletaan yleisesti.

([2]) Milloin tässä sopimuksessa viitataan ”kansalaisiin” termin katsotaan WTO:n jäseninä olevien erillisten tullialueiden osalta tarkoittavan henkilöitä, luonnollisia tai juridisia, joiden kotipaikka on ko. tullialue tai joilla on todellinen ja toimiva teollinen tai kaupallinen laitos sen alueella.

▼B

b) ilmoittaa muille jäsenille sihteeristön kautta niistä tuotteista, jotka tulevat määräyksen piiriin, mukaan lukien lyhyt maininta ehdotetun säännöksen tavoitteesta ja perustelusta. Tällaisia ilmoituksia on tehtävä varhaisessa vaiheessa, jolloin vielä voidaan tehdä oikaisuja ja ottaa huomautuksia huomioon;

c) toimittaa pyynnöstä muille jäsenille jäljennöksiä ehdotetusta säännöksestä ja mikäli mahdollista yksilöidä ne osat, jotka pääkohdiltaan poikkeavat kansainvälisistä standardeista, ohjeista tai suosituksista;

d) antaa ilman syrjintää muille jäsenille kohtuullisesti aikaa esittää kirjallisia huomautuksia, keskustella pyynnöstä näistä huomautuksista ja ottaa huomautukset ja keskustelujen tulokset huomioon.

6. Jos jäsenelle aiheutuu tai uhkaa aiheutua terveydensuojeluun liittyviä äkillisiä ongelmia, kyseinen jäsen voi tarpeen mukaan jättää pois tämän liitteen 5 kohdassa lueteltuja vaiheita, sillä edellytyksellä, että jäsen

a) viipymättä ilmoittaa muille jäsenille sihteeristön kautta kyseisestä säännöksestä ja sen piiriin kuuluvista tuotteista, yhdessä lyhyen maininnan kanssa säännöksen tavoitteesta ja perustelusta, mukaan lukien vakavan ongelman / vakavien ongelmien laatu;

b) antaa pyynnöstä muille jäsenille jäljennöksiä säännöksestä;

c) sallii muiden jäsenten tehdä kirjallisia huomautuksia, keskustelee pyynnöstä näistä huomautuksista ja ottaa huomautukset ja keskustelujen tulokset huomioon.

7. Sihteeristölle toimitettavat ilmoitukset laaditaan englanniksi, ranskaksi tai espanjaksi.

8. Muiden jäsenten pyynnöstä teollisuusmaajäsenten on annettava jäljennöksiä tiettyyn ilmoitukseen liittyvistä asiakirjoista tai, laajojen asiakirjojen ollessa kysymyksessä, yhteenvetoja niistä englanniksi, ranskaksi tai espanjaksi.

9. Sihteeristö jakaa viipymättä jäljennöksiä ilmoituksesta kaikille jäsenille ja asiasta kiinnostuneille kansainvälisille järjestöille ja kiinnittää kehitysmaajäsenten huomion sellaisiin ilmoituksiin, jotka koskevat niille erityisen tärkeitä tuotteita.

10. Jäsenten on nimettävä yksi keskushallinnon viranomainen, joka on vastuussa tämän liitteen 5, 6, 7 ja 8 kohtien mukaisia ilmoitusmenettelyjä koskevien määräysten täytäntöönpanosta kansallisella tasolla.

Yleiset varaukset

11. Mitään tässä sopimuksessa ei saa tulkita tavalla, joka vaatisi

a) ehdotusten yksityiskohtien tai jäljennösten toimittamista tai tekstien julkaisemista muulla kuin jäsenen kielellä, ellei tämän liitteen 8 kohdassa toisin säädetä; tai

b) jäseniä paljastamaan luottamuksellisia tietoja, jotka haittaisivat terveys- tai kasvinsuojelua koskevan lainsäädännön täytäntöönpanoa tai jotka vahingoittaisivat tiettyjen yritysten oikeutettuja kaupallisia etuja.

▼B

LIITE C

VALVONTA-, TARKASTUS- JA HYVÄKSYMISMENETTELYT ([1])

1. Jäsenten on varmistettava kaikkien menettelyjen osalta, joilla tutkitaan ja varmistetaan terveys- tai kasvinsuojelutoimien täytäntöönpano, että

   a) tällaisiin menettelyihin ryhdytään ja ne suoritetaan ilman aiheetonta viivytystä tavalla, joka takaa vähintään yhtä edullisen kohtelun tuontitavaroille kuin vastaaville kotimaisille tuotteille;

   b) kunkin menettelyn tavanomainen käsittelyaika julkaistaan tai ennakoitu käsittelyaika ilmoitetaan hakijalle tämän pyynnöstä; saatuaan hakemuksen toimivaltainen elin tutkii viipymättä asiakirjojen täydellisyyden ja ilmoittaa hakijalle tarkasti ja täydellisesti kaikista puutteista; toimivaltainen elin toimittaa mahdollisimman pian hakijalle menettelyn tulokset tarkasti ja täydellisesti, jotta korjaaviin toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa ryhtyä; silloinkin kun hakemuksessa on puutteita toimivaltainen elin jatkaa menettelyä niin pitkälle kuin on käytännössä mahdollista, mikäli hakija näin pyytää ja että hakijalle ilmoitetaan pyynnöstä käynnissä olevasta menettelynvaiheesta ja selitetään mahdolliset viivytykset;

   c) tiedonantovaatimukset rajoitetaan siihen, mikä on tarpeellista asianmukaisia valvonta-, tarkastus-ja hyväksymismenettelyjä varten, mukaan lukien lisäaineiden käytön tai epäpuhtauksien sallittujen määrien hyväksyminen;

   d) sellaisten tuontitavaroita koskevien tietojen luottamuksellisuutta, jotka syntyvät tai toimitetaan valvonnan, tarkastuksen ja hyväksymisen yhteydessä, kunnioitetaan vähintään samalla tavalla kuin kotimaisten tuotteiden osalta ja siten, että turvataan oikeutetut kaupalliset edut;

   e) vaatimukset tuotteen yksittäisten kappaleiden valvomiseksi, tarkastamiseksi ja hyväksymiseksi rajoitetaan siihen, mikä on kohtuullista ja tarpeellista;

   f) tuontitavaroita koskeville menettelyille asetetut maksut ovat tasapuolisia suhteessa maksuihin, jotka veloitetaan vastaavista kotimaisista tuotteista tai toiselta jäseneltä tulevista tuotteista, eikä niiden tule olla korkeampia kuin palvelun todellinen kustannus;

   g) menettelyissä käytettyjen laitosten sijoittamisessa ja näytteiden valitsemisessa käytetään samoja kriteereitä tuontitavaroiden kuin kotimaisten tuotteiden osalta hakijoille, tuojille, viejille tai näiden edustajille aiheutuvan haitan minimoimiseksi;

   h) mikäli tuotetta koskevia eritelmiä muutetaan valvonnan ja tarkastuksen jälkeen ottaen huomioon alla olevat määräykset, muutettua tuotetta koskeva menettely rajoitetaan siihen, mikä on tarpeellista sen määrittelemiseksi, voiko riittävästi luottaa siihen, että tuote on edelleen asianomaisten määräysten mukainen; ja

   i) on olemassa menettely näiden menettelyjen käyttöä koskevien valitusten käsittelemiseksi ja korjaaviin toimenpiteisiin ryhtymiseksi silloin kun valitus on oikeutettu.

   Mikäli tuojajäsen käyttää elintarvikelisäaineiden käytön hyväksymiseksi tai elintarvikkeissa, rehuissa tai juomissa olevien epäpuhtauksien sallittujen pitoisuuksien määrittelemiseksi järjestelmää, joka kieltää tai estää tuotteiden pääsyn sen kotimarkkinoille sen perusteella, että hyväksyminen puuttuu, tuojajäsenen on harkittava asianomaisten kansainvälisten standardien käyttöä markkinoille pääsyn perustana kunnes on tehty lopullinen määrittely.

([1]) Valvonta-, tarkastus- ja hyväksymismenettelyt sisältävät muun muassa näytteenotto-, testaus- ja sertifiointimenettelyt.

▼B

2. Mikäli terveys- tai kasvinsuojelutoimi määrää valvonnasta tuotannossa, jäsen, jonka alueella tuotanto tapahtuu, on annettava tarvittavaa apua tällaisen valvonnan ja valvontaviranomaisten työn helpottamiseksi.

3. Mikään tässä sopimuksessa ei estä jäseniä suorittamasta kohtuullisia tarkastuksia omilla alueillaan.

▼B

SOPIMUS TEKSTIILI- JA VAATETUSTUOTTEISTA

JÄSENET, JOTKA

palauttavat mieleen ministereiden sopineen Punta del Estessä siitä, että ”neuvotteluissa tekstiili- ja vaatetustuotteista pyritään valmistelemaan menettelytapoja, joiden myötä tämä sektori sisällytettäisiin lopullisesti GATTiin vahvistettujen GATTin sääntöjen ja periaatteiden perusteella, ja siten samalla myös myötävaikuttamaan tavoitteeseen edelleen vapauttaa kauppaa”;

palauttavat myös mieleen, että kauppaneuvottelukomitean päätöksellä huhtikuussa 1989 sovittiin, että sisällyttäminen tulisi aloittaa Uruguayn kierroksen monenkeskisten kauppaneuvottelujen päättymisen jälkeen, ja että sen tulisi olla luonteeltaan vaiheittainen;

palauttavat edelleen mieleen, että sovittiin erityiskohtelun antamisesta vähiten kehittyneille kehitysmaajäsenille;

SOPIVAT SEURAAVAA:

Artikla 1

1. Tämä sopimus asettaa määräyksiä, joita jäsenten on noudatettava siirtymäkauden aikana tekstiili- ja vaatetussektorin sisällyttämiseksi GATT 1994 -sopimukseen.

2. Jäsenet sopivat 2 artiklan 18 kohdan ja 6 artiklan 6 b kohdan määräysten käyttämisestä sellaisella tavalla, että ne sallivat pienten toimittajien markkinoillepääsy-mahdollisuuksien merkittävän parantamisen sekä uusien toimittajamaiden kaupallisesti merkittävien kaupankäyntimahdollisuuksien kehittymisen tekstiili- ja vaatetustuotteiden kaupassa ([1]).

3. Jäsenet ottavat asianmukaisesti huomioon sellaisten jäsenten tilanteen, jotka eivät ole hyväksyneet vuodesta 1986 tehtyjä, Kansainvälisen tekstiilikaupan järjestelyjen jatkamista koskevia pöytäkirjoja (tässä sopimuksessa ”MFA”), ja sikäli kuin on mahdollista, myöntävät niille erityiskohtelun soveltaessaan tämän sopimuksen määräyksiä.

4. Jäsenet sopivat, että puuvillaa tuottavien viejäjäsenten erityisetujen tulisi, niiden kanssa neuvotellen, heijastua tämän sopimuksen määräysten toimeenpanemisessa.

5. Helpottaakseen tekstiili- ja vaatetussektorin sisällyttämistä GATT 1994 -sopimukseen jäsenten olisi hyväksyttävä jatkuva itsenäinen teollisuuden sopeuttaminen sekä markkinoillaan kasvava kilpailu.

6. Ellei tässä sopimuksessa toisin määrätä, sen määräykset eivät vaikuta jäsenten oikeuksiin tai velvoitteisiin, jotka perustuvat WTO-sopimuksen ja sen liitteenä oleviin monenkeskisten kauppasopimusten määräyksiin.

7. Ne tekstiili- ja vaatetustuotteet, joihin tätä sopimusta sovelletaan, on lueteltu liitteessä.

Artikla 2

1. Kaikki määrälliset rajoitukset kahdenvälisissä sopimuksissa, jotka perustuvat MFA:n 4 artiklaan, tai jotka on ilmoitettu 7 tai 8 artiklojen perusteella ja jotka ovat voimassa tämän sopimuksen voimaantuloa edeltävänä päivänä, on 60 päivän kuluessa sopimuksen voimaantulosta ilmoitettava yksityiskohtaisesti, mukaan lukien rajoitustasot, kasvumäärät ja joustavuusmääräykset, 8 artiklan nojalla perustetulle tekstiilitarkkailuelimelle (tässä sopimuksessa ”TMB”) niiden jäsenten

([1]) Sikäli kuin mahdollista, myös vähiten kehittyneen kehitysmaajäsenten vienti voisi hyötyä tästä määräyksestä.

▼B

toimesta, jotka soveltavat kyseisiä rajoituksia. Jäsenet sopivat siitä, että WTO-sopimuksen voimaantulo päivämäärästä lukien kaikkiin kyseisiin rajoituksiin GATT 1947 -sopimuksen sopimuspuolten välillä, jotka ovat voimassa päivää ennen tätä voimaantulemista, sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä.

2. TMB jakaa kyseiset ilmoitukset tiedoksi kaikille jäsenille. Jokainen jäsen voi 60 päivän kuluessa ilmoitusten jakamisesta saattaa TMB:n huomioon ilmoituksia koskevia sellaisia näkökohtia, jotka se katsoo asianmukaisiksi. Nämä näkökohdat on jaettava toisten jäsenten tiedoksi. TMB voi antaa asianomaisille jäsenille soveliaiksi katsomiaan suosituksia.

3. Milloin edellä olevan 1 kohdan perusteella ilmoitettavien rajoitusten 12 kuukauden jakso ei vastaa 12 kuukauden jaksoa välittömästi ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa, asianomaisten jäsenten olisi sovittava keskenään järjestelyistä, joilla rajoitusjakso saatetaan sopimusvuotta vastaavaksi ([1]) sekä määrittää kyseisten rajoitusten nimelliset lähtötasot tämän artiklan määräysten toimeenpanemiseksi. Asianomaiset jäsenet sopivat ryhtyvänsä pyynnöstä viipymättä neuvotteluihin päästäkseen sellaiseen keskinäiseen sopimukseen. Jokaisessa sellaisessa järjestelyssä on otettava huomioon muun muassa laivausten kausivaihtelut viime vuosina. Näiden neuvottelujen tulokset on ilmoitettava TMB:lle, joka tekee soveliaiksi katsomiaan suosituksia asianomaisille jäsenille.

4. Edellä olevan kohdan 1 perusteella ilmoitettujen rajoitusten katsotaan muodostavan asianomaisten jäsenten soveltamien rajoitusten kokonaisuuden WTO-sopimuksen voimaantuloa edeltävänä päivänä. Mitään uusia rajoituksia tuotteiden tai jäsenten osalta ei saa ottaa käyttöön, paitsi tämän sopimuksen määräysten tai soveltuvien GATT 1994 -sopimuksen määräysten perusteella ([2]). Rajoitukset, joita ei ilmoiteta 60 päivän kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta, tulee poistaa viipymättä.

5. Jokainen yksipuolinen toimenpide, johon on ryhdytty MFA-sopimuksen 3 artiklan perusteella ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa, saa olla voimassa sen määräysten mukaisen ajanjakson, mutta ei yli 12 kuukautta, jos sen on käsitellyt MFA:n nojalla perustettu tekstiilivalvontaelin (tässä sopimuksessa jäljempänä ”TSB”). Jos TSB:llä ei ole ollut mahdollisuutta käsitellä sellaista yksipuolista toimenpidettä, tarkastaa sen TMB MFA:n 3 artiklan nojalla otettuja toimenpiteitä koskevien määräysten ja menettelytapojen mukaisesti. Jokainen riitautettu toimenpide, jota sovelletaan MFA:n 4 artiklan nojalla tehdyn sopimuksen mukaisesti ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa, jota TSB:llä ei ole ollut mahdollisuutta tutkia, tutkitaan myös TMB:n toimesta MFA:n säännösten ja menettelytapojen mukaisesti, joita sovelletaan tällaiseen tutkintaan.

6. WTO-sopimuksen voimaantulopäivänä jokaisen jäsenen on sisällytettävä GATT 1994 -sopimukseen tuotteet, jotka vuonna 1990 kattoivat vähintään 16 prosenttia liitteessä olevien tuotteiden tuonnin kokonaismäärästä HS nimikkeittäin tai ryhmittäin. Sisällytettäviin tuotteisiin on kuuluttava tuotteita jokaisesta seuraavasta neljästä ryhmästä: topsit ja langat, kankaat, valmistetut tekstiilituotteet ja vaatetustuotteet.

([1]) Sopimusvuodella tarkoitetaan 12-kuukautista ajanjaksoa, joka alkaa WTO-sopimuksen voimaantulo päivämäärästä sekä sitä seuraavia 12 kuukauden ajanjaksoja.

([2]) GATT 1994 -sopimuksen asianomaiset määräykset eivät käsitä XIX artiklaa niiden tuotteiden osalta, joita ei ole vielä sisällytetty GATT 1994 -sopimukseen, paitsi mikäli liitteet 3 kohdassa erityisesti mainitaan.

▼B

7. Asianomaisten jäsenten on ilmoitettava kaikki yksityiskohdat toimenpiteistä, joihin on ryhdyttävä 6 kohdan perusteella seuraavasti:

a) Jäsenet, jotka ylläpitävät 1 kohdan mukaisia rajoituksia sitoutuvat, huolimatta WTO-sopimuksen voimaantulo päivämäärästä, ilmoittamaan sellaiset yksityiskohdat GATT-sihteeristölle viimeistään 15. huhtikuuta 1994 tehdyssä ministerikokouksen päätöksessä mainittuna päivänä. GATT-sihteeristö jakaa viivytyksettä kyseiset ilmoitukset tiedoksi muille osanottajille. Nämä ilmoitukset annetaan TMB:n käytettäviksi sen jälkeen, kun se on perustettu, 21 kohdassa mainittuja tarkoituksia varten;

b) Jäsenten, jotka ovat 6 artiklan 1 kohdan perusteella säilyttäneet oikeuden käyttää 6 artiklan määräyksiä, on ilmoitettava kyseiset yksityiskohdat TMB:lle viimeistään 60 päivänä WTO-sopimuksen voimaantulosta tai siinä tapauksessa, että näihin jäseniin sovelletaan 1 artiklan 3 kohtaa, viimeistään 12. kuukauden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulosta. TMB jakaa kyseiset ilmoitukset tiedoksi muille osapuolille ja käsittelee ne, 21 kohdan mukaisesti.

8. Jäljellä olevat tuotteet, toisin sanoen tuotteet, joita ei ole sisällytetty GATT 1994 -sopimukseen 6 kohdan perusteella, sisällytetään HS nimikkeittäin tai ryhmittäin kolmessa vaiheessa seuraavasti:

a) WTO-sopimuksen voimassaolon 37. kuukauden ensimmäisenä päivänä tuotteet, jotka kattoivat vähintään 17 prosenttia jäsenen liitteessä mainittujen tuotteiden vuoden 1990 kokonaistuonnista. Niihin tuotteisiin, jotka jäsenten on sisällytettävä, on kuuluttava tuotteita jokaisesta seuraavasta neljästä ryhmästä: topsit ja langat, kankaat, valmistetut tekstiilituotteet ja vaatetustuotteet.

b) WTO-sopimuksen voimassaolon 85. kuukauden ensimmäisenä päivänä tuotteet, jotka kattoivat vähintään 18 prosenttia jäsenen liitteessä mainittujen tuotteiden vuoden 1990 kokonaistuonnista. Niihin tuotteisiin, jotka jäsenten on sisällytettävä, on kuuluttava tuotteita jokaisesta seuraavasta neljästä ryhmästä: topsit ja langat, kankaat, valmistetut tekstiilituotteet ja vaatetustuotteet.

c) WTO-sopimuksen voimassaolon 121. kuukauden ensimmäisenä päivänä tekstiili- ja vaatetussektorin on oltava sisällytettynä GATT 1994 -sopimukseen, kaikkien tämän sopimuksen alaisten rajoitusten tultua poistetuiksi.

9. Jäsenten, jotka ovat ilmoittaneet 6 artiklan 1 kohdan perusteella, ettei heidän tarkoituksenaan ole säilyttää oikeutta käyttää 6 artiklan määräyksiä, katsotaan tämän sopimuksen kannalta sisällyttäneen tekstiili- ja vaatetus-tuotteensa GATT 1994-sopimukseen. Sellaiset jäsenet vapautetaan siten noudattamasta 6—8 ja 11 kohtien määräyksiä.

10. Mikään tässä sopimuksessa ei estä jäsentä, joka on jättänyt sisällyttämisohjelman 6 tai 8 kohtien mukaisesti, sisällyttämästä tuotteita GATT 1994 -sopimukseen aikaisemmin kuin kyseisessä ohjelmassa. Jokainen tällainen tuotteiden sisällytys tulee kuitenkin voimaan sopimusvuoden alussa, ja yksityiskohdat on ilmoitettava TMB:lle vähintään kolme kuukautta sitä ennen jaettaviksi kaikille jäsenille.

11. Asianomaiset sisällyttämisohjelmat, jotka perustuvat 8 kohtaan, on yksityiskohtaisesti ilmoitettava TMB:lle vähintään 12 kuukautta ennen niiden voimaantuloa ja TMB:n on jaettava ne kaikille jäsenille.

▼B

12. 8 kohdassa mainittujen jäljellä olevien tuotteiden lähtörajoitustasojen on oltava 1 kohdassa mainittujen rajoitustasojen mukaisia.

13. Tämän sopimuksen 1 vaiheessa (WTO-sopimuksen voimaantulopäivämäärästä sen voimassaolon 36. kuukauteen, joka mukaan lukien) jokaista, ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa edeltävän 12 kuukauden jakson aikana voimassa ollutta kahdenkeskiseen MFA-pohjaiseen sopimukseen perustuvaa rajoitusta on kasvatettava vuosittain vähintään asianomaiselle rajoitukselle asetetulla kasvuprosentilla, jota korotetaan 16 prosenttia.

14. Paitsi milloin tavarakauppaneuvosto tai riitojen-ratkaisuelin päättää toisin 8 artiklan 12 kohdan perusteella, jokaisen jäljellä olevan rajoituksen tasoa on kasvatettava vuosittain tämän sopimuksen myöhemmissä vaiheissa vähintään seuraavasti:

a) vaihetta 2 varten (WTO-sopimuksen voimassaolon 37. kuukaudesta 84. kuukauteen, joka mukaan lukien) asianomaisten rajoitusten 1 vaiheen kasvuprosentti 25 prosenttia korotettuna;

b) vaihetta 3 varten (WTO-sopimuksen voimassaolon 85. kuukaudesta 120. kuukauteen, joka mukaan lukien) asianomaisten rajoitusten 2 vaiheen kasvuprosentti 27 prosenttia korotettuna.

15. Mikään tässä sopimuksessa ei estä jäsentä poistamasta jotakin tämän artiklan perusteella ylläpidettävää rajoitusta, joka on voimassa jonkin siirtymäkauden sopimusvuoden alussa edellyttäen, että asianomaiselle viejäjäsenelle ja TMB:lle ilmoitetaan asiasta vähintään kolme kuukautta ennen poistamisen voimaantuloa. Ennakkoilmoitusaikaa voidaan lyhentää 30 päivään rajoituksen kohteena olevan jäsenen suostumuksella. TMB jakaa kyseiset ilmoitukset kaikille jäsenille. Harkitessaan rajoitusten poistamista tämän kohdan tarkoittamassa mielessä asianomaisten jäsenten on otettava huomioon muiden jäsenten samanlaisen viennin kohtelu.

16. Joustavuusmääräysten, toisin sanoen siirto tuoteryhmästä toiseen, siirto seuraavalle vuodelle, ja kiintiöennakko, joita sovelletaan kaikkiin tämän artiklan mukaisesti voimassa oleviin rajoituksiin, on oltava samat kuin MFA-pohjaiset kahdenväliset sopimukset edellyttävät 12 kuukauden jakson aikana ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa. Määrällisiä rajoituksia ei saa asettaa tai ylläpitää yhdistetylle käytölle, joka koskee siirtoa tuoteryhmästä toiseen, siirtoa seuraavalle vuodelle tai kiintiöennakkoa.

17. Hallinnollisista järjestelyistä, jotka katsotaan tarpeellisiksi tämän artiklan määräysten täytäntöön panemiseksi, on sovittava asianomaisten jäsenten kesken. Jokaisesta tällaisesta järjestelystä on ilmoitettava TMB:lle.

18. Niille jäsenille, joiden vientiin kohdistuu rajoituksia päivää ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa ja joiden rajoitukset ovat 1,2 prosenttia tai vähemmän tuojajäsenen joulukuun 31 päivänä 1991 soveltamien ja tämän artiklan perusteella ilmoitettujen rajoitusten kokonaismäärästä, on merkittävästi parannettava viennin markkinoillepääsyä WTO-sopimuksen voimaantullessa ja tämän sopimuksen voimassaoloaikana aikaistamalla yhdellä vaiheella 13 ja 14 kohdista ilmeneviä kasvumääriä tai ainakin vastaavilla muutoksilla, joista voidaan yhteisesti sopia koskien erilaista lähtörajoitustasojen, kasvu- ja joustavuus määräystenyhdistelemistä. Sellaisista parannuksista on ilmoitettava TMB:lle.

▼B

19. Kaikissa tapauksissa, joissa jäsen tämän sopimuksen voimassaoloaikana käynnistää suojalauseketoimenpiteen GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan perusteella yksittäisen tuotteen osalta yhden vuoden kuluessa välittömästi kyseisen tuotteen tämän artiklan mukaisesta GATT 1994 -sopimukseen sisällyttämisestä, sovelletaan XIX artiklan määräyksiä siten, kuin niitä tulkitaan sopimuksessa suojalausekkeista, paitsi 20 kohdan osalta.

20. Mikäli sellaista toimenpidettä sovelletaan käyttämällä tullien ulkopuolisia keinoja, kyseisen tuoja-jäsenen on sovellettava toimenpidettä GATT 1994 -sopimuksen XIII artiklan 2 d kohdassa määritellyllä tavalla jokaisen viejäjäsenen pyynnöstä, jonka vienti sellaisissa tuotteissa oli tämän sopimuksen rajoitusten alaista yhden vuoden aikana välittömästi ennen suoja-lauseketoimenpiteen asettamista. Kyseisen viejäjäsenen on hallinnoitava sellaista toimenpidettä. Sovellettavalla tasolla ei saa vähentää asianomaistavientiä alle viimeaikaisen tyypillisen jakson tasoa, jakson joka tavallisesti on kyseisen jäsenen viennin keskiarvo viimeksi kuluneilta kolmelta vuodelta, joilta tilastot ovat käytettävissä. Lisäksi, kun suojalauseketoimenpidettä sovelletaan kauemmin kuin yhden vuoden ajan, sovellettavaa tasoa on asteittain vapautettava säännöllisin väliajoin soveltamiskautena. Sellaisissa tapauksissa kyseinen viejäjäsen ei saa käyttää oikeutta peruuttaa oleellisesti vastaavia myönnytyksiä tai muita velvoitteita GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan 3 a kohdan mukaisesti.

21. TMB tehtävänä on tarkastella tämän artiklan täytäntöönpanoa. Se tarkastelee jokaisen jäsenen pyynnöstä jokaista erityiskysymystä, joka koskee tämän artiklan määräysten täytäntöönpanoa. Se antaa tarkoituksenmukaisia suosituksia tai päätöksiä 30 päivän kuluessa kyseiselle jäsenelle tai kyseisille jäsenille, kutsuttuaan sellaiset jäsenet osallistumaan asian käsittelyyn.

Artikla 3

1. Jäsenten, jotka 60 päivän kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta ylläpitävät joko GATT 1994 -sopimuksen mukaisia tai sen vastaisia rajoituksia ([1]) tekstiili- ja vaatetustuotteissa (lukuun ottamatta rajoituksia, joita ylläpidetään MFA:n perusteella ja jotka ovat 2 artiklan määräysten alaisia), on a ilmoitettava niistä yksityiskohtaisesti TMB:lle tai b annettava TMB:lle niitä koskevat ilmoitukset, jotka on toimitettu jollekin toiselle WTO:n toimielimelle. Ilmoituksissa olisi soveltuvin osin annettava tietoja rajoitusten mahdollisesta oikeutuksesta GATT 1994 -sopimuksen perusteella, mukaan lukien GATT 1994 -sopimuksen määräykset, joihin rajoitukset perustuvat.

2. Jäsenet, jotka ylläpitävät 1 kohdan mukaisia rajoituksia, lukuun ottamatta niitä, jotka perustuvat GATT 1994 -sopimuksen määräykseen, on joko

a) saatettava ne GATT 1994 -sopimuksen mukaisiksi yhden vuoden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta ja ilmoitettava tästä toimenpiteestä tiedoksi TMB:lle; tai

b) poistettava ne asteittain rajoituksia ylläpitävän jäsenen viimeistään kuuden kuukauden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta TMB:lle jättämän ohjelman mukaisesti. Ohjelmassa on otettava huomioon kaikki rajoitukset joiden poistaminen suoritetaan enintään tämän sopimuksen voimassaoloajan kuluessa. TMB voi antaa kyseiselle jäsenelle sellaista ohjelmaa koskevia suosituksia.

3. Tämän sopimuksen voimassaoloaikana jäsenet antavat TMB:lle tiedoksi jollekin toiselle WTO:n toimielimelle toimittamansa ilmoitukset, jotka koskevat kaikkia uusia rajoituksia tai muutoksia olemassa oleviin rajoituksiin tekstiili- ja vaatetustuotteissa, joihin on ryhdytty jonkin GATT 1994 -sopimuksen määräyksen perusteella, 60 päivän kuluessa niiden voimaantulosta.

([1]) Rajoitukset tarkoittavat kaikkia yksipuolisia määrällisiä rajoituksia, kahdenvälisiä järjestelyjä ja muita toimenpiteitä, joilla on samanlainen vaikutus.

▼B

4. Jokainen jäsen voi antaa TMB:lle tiedoksi vasta ilmoituksen koskien rajoituksen GATT 1994 -sopimuksen perustetta tai koskien jokaista rajoitusta, josta ei ole ilmoitettu tämän artiklan määräysten mukaisesti. Jokainen jäsen voi ryhtyä sellaisia ilmoituksia koskeviin toimenpiteisiin GATT 1994 -sopimuksen määräysten tai soveltuvan WTO:n toimielimen menettelytapasääntöjen perusteella.

5. TMB jakaa tämän artiklan perusteella jätetyt ilmoitukset tiedoksi kaikille jäsenille.

Artikla 4

1. Viejäjäsenten on hallinnoitava 2 artiklan tarkoittamia rajoituksia ja niitä, joita sovelletaan 6 artiklan nojalla. Tuojajäsenten ei tarvitse hyväksyä laivauksia, jotka ylittävät 2 artiklan perusteella ilmoitetut rajoitukset tai rajoituksia, joita sovelletaan 6 artiklan nojalla.

2. Jäsenet sopivat, että muutosten esittäminen, kuten muutokset käytännöissä, säännöissä, menettelytavoissa, tekstiili- ja vaatetustuotteiden luokituksessa, mukaan lukien harmonisoituun järjestelmään liittyvät muutokset, tämän sopimuksen mukaisesti ilmoitettujen tai sovellettujen rajoitusten täytäntöönpanoon tai hallinnointiin ei saisi horjuttaa tämän sopimukseen mukaisia kyseisten jäsenten välisten oikeuksien ja velvoitteiden välistä tasapainoa, vaikuttaa kielteisesti jäsenen käytettävissä olevaan markkinoillepääsyyn, estää sellaisen markkinoillepääsyn täysimääräistä hyväksikäyttöä tai katkaista tämän sopimukseen mukaista kauppaa.

3. Jos tuote, joka muodostaa vain osan rajoituksesta, ilmoitetaan sisällytetyksi 2 artiklan määräysten mukaisesti, jäsenet sopivat, ettei mikään muutos tämän rajoituksen tasossa saa horjuttaa tämän sopimuksen mukaista kyseisten jäsenten välisten oikeuksien ja velvoitteiden tasapainoa.

4. Milloin kuitenkin 2 ja 3 kohdissa mainitut muutokset ovat tarpeellisia, jäsenet sopivat siitä, että jäsen, joka aloittaa kyseiset muutokset, ilmoittaa asiasta, ja mikäli mahdollista ryhtyy neuvotteluihin kohteena olevan jäsenen tai jäsenien kanssa ennen sellaisten muutosten täytäntöönpanoa pyrkimyksenään saavuttaa yhteisesti hyväksyttävä ratkaisu koskien asianmukaista ja kohtuullista järjestelyä. Jäsenet sopivat lisäksi, että milloin neuvottelut ennen muutosten täytäntöönpanoa eivät ole mahdollisia, muutoksia esittänyt jäsen neuvottelee kohteena olevan jäsenen pyynnöstä, mikäli mahdollista 60 päivän kuluessa kyseisten jäsenten kanssa pyrkimyksenään saavuttaa yhteisesti tyydyttävä ratkaisu koskien asianmukaisia ja kohtuullisia järjestelyjä. Jos yhteisesti tyydyttävää ratkaisua ei saavuteta, jokainen osallinen jäsen voi siirtää asian TMB:lle 8 artiklan mukaisten suositusten saamiseksi. Jos TSB:llä ei ole ollut mahdollisuutta käsitellä kiistaa, joka koskee ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa tehtyjä muutoksia, TMB käsittelee sen kyseistä käsittelyä koskevien MFA:n säännösten ja menettelytapojen mukaisesti.

Artikla 5

1. Jäsenet sopivat, että sopimuksen kiertäminen kauttalaivauksella, laivauksen suunnan muutoksella, alkuperämaan tai -paikan väärällä ilmoittamisella ja viralllisten asiakirjojen väärentämisellä estää tämän sopimuksen täytäntöönpanon, jolla sisällytetään tekstiili-ja vaatetussektori GATT 1994 -sopimukseen. Sen mukaisesti jäsenten olisi luotava tarvittavat oikeudelliset määräykset ja/tai hallinnolliset menettelytavat, jotta tällaiseen kiertämiseen voidaan puuttua ja sen vastaisiin toimiin voidaan ryhtyä. Jäsenet sopivat lisäksi, että ne, kansallisten lakiensa ja menettelytapojensa mukaisesti, tekevät täydellistä yhteistyötä kiertämisen aiheuttamiin ongelmiin puuttumiseksi.

▼B

2. Jos joku jäsen katsoo, että tätä sopimusta kierretään kauttalaivauksella, laivauksen suunnan muutoksella, alkuperämaan tai -paikan väärällä ilmoittamisella, tai virallisten asiakirjojen väärentämisellä ja ettei mihinkään tai riittäviin toimenpiteisiin ole ryhdytty tällaiseen kiertämiseen puuttumiseksi ja/tai sen vastaisiin toimiin ryhtymiseksi, jäsenen olisi neuvoteltava kyseisen jäsenen tai jäsenten kanssa pyrkimyksenään löytää yhteisesti tyydyttävä ratkaisu. Sellaiset neuvottelut olisi järjestettävä viipymättä, ja mikäli mahdollista 30 päivän kuluessa. Ellei yhteisesti tyydyttävää ratkaisua saavuteta, jokainen osallinen jäsen voi siirtää asian TMB:lle suosituksia varten.

3. Jäsenet sopivat ryhtyvänsä kansallisten lakiensa ja menettelytapojensa mukaisesti tarpeellisiin toimenpiteisiin ehkäistäkseen, tutkiakseen ja milloin asianmukaista, ryhtyäkseen oikeudellisiin ja/tai hallinnollisiin toimiin alueellaan tapahtuvaa sopimuksen kiertämistoimintaa vastaan. Jäsenet sopivat olevansa täydellisessä yhteistyössä kansallisten lakiensa ja menettelytapojensa mukaisesti tämän sopimuksen kiertämistapauksissa tai väitetyissä kiertämistapauksissa asianomaisten tosiasioiden selvittämiseksi tuonti-ja vientipaikoissa, ja milloin tarpeen, kauttalaivauspaikoissa. Katsotaan sovituksi, että sellaiseen yhteistyöhön, kansallisten lakien ja menettelytapojen mukaisesti, kuuluvat: tutkimukset kiertämistoimista, joilla kasvatetaan rajoitettua vientiä rajoituksia ylläpitävän jäsenen alueelle, saatavissa olevien asiakirjojen, kirjeenvaihdon, raporttien ja muiden asianmukaisten tietojen vaihtaminen sekä pyynnöstä ja tapauskohtaisesti tehdaskäyntien ja yhteyksien helpottaminen. Jäsenten olisi pyrittävä selvittämään kaikkien kyseisten sopimuksen kiertämistapausten tai väitettyjen kiertämistapausten olosuhteet, mukaan lukien osallisten viejien ja tuojien asianomainen asema.

4. Mikäli tutkimuksen tuloksena on riittäviä todisteita siitä, että sopimuksen kiertämistä on tapahtunut (esimerkiksi milloin on todisteita oikeasta alkuperämaasta tai -paikasta ja kyseisen kiertämisen olosuhteista), jäsenet sopivat, että olisi ryhdyttävä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin siinä laajuudessa kuin ongelmaan puuttuminen sitä edellyttää. Sellaiset toimet voivat käsittää tavaroiden maahantuonnin kieltämisen, tai milloin tavaraton tuotu maahan, ottaen asianmukaisesti huomioon tosiasialliset olosuhteet ja oikean alkuperämaan tai -paikan osallisuuden, rajoitustasojen käytön tarkistamisen oikean alkuperämaan tai -paikan huomioon ottamiseksi. Myös, milloin on todisteita jäsenten alueiden osallisuudesta, joiden kautta tavarat on laivattu, toimenpide voi sisältää rajoitusten käyttöön ottamisen sellaisten jäsenten osalta. Jokaiseen tällaiseen toimeen, ajoitus ja laajuus mukaan lukien, voidaan ryhtyä neuvottelujen jälkeen, joilla pyritään pääsemään asianosaisia jäseniä keskinäisesti tyydyttävään ratkaisuun, ja toimenpiteet täysine perusteluineen on ilmoitettava TMB:lle. Kyseiset jäsenet voivat neuvotteluissa sopia muista korjaustoimista. Jokaisesta tällaisesta sopimuksesta on myös ilmoitettava TMB:lle ja TMB voi antaa kyseisille jäsenille tarkoituksenmukaisiksi katsomiaan suosituksia. Jos keskinäisesti tyydyttävää ratkaisua ei saavuteta, jokainen osallinen jäsen voi siirtää asian TBM:lle viivytyksetöntä käsittelyä ja suosituksia varten.

5. Jäsenet panevat merkille, että joissakin kiertämistapauksissa voi olla kysymys laivauksista, jotka kuljetetaan maiden tai paikkojen kautta ilman, että kyseisissä laivauksissa oleviin tavaroihin tehdään mitään muutoksia tai muunteluja kauttakuljetuspaikoissa. Ne panevat merkille, ettei tällaisilla kauttakulkupaikoilla yleensä ole käytännöllistä valvoa sellaisia laivauksia.

6. Jäsenet sopivat siitä, että väärät ilmoitukset kauppatavaran kuitukoostumuksesta, määristä, tavarankuvauksesta tai luokituksesta, myös estävät tämän sopimuksen tavoitteen. Milloin on todisteita siitä, että jokin sellainen väärä ilmoitus on tehty sopimuksen kiertämistarkoituksissa, jäsenet sopivat siitä, että kansallisten lakien ja menettelytapojen mukaisesti tarkoituksenmukaisin toimiin olisi ryhdyttävä osallisina olevia viejiä ja tuojia vastaan. Mikäli joku jäsen katsoo, että tätä sopimusta kierretään sellaisella väärällä ilmoituksella ja ettei mihinkään tai riittäviin hallinnollisiin toimenpiteisiin ole ryhdytty sellaiseen kiertämiseen puuttumiseksi ja/tai sen vastaisiin toimiin ryhtymiseksi tämän jäsenen olisi viipymättä

▼B

neuvoteltava osallisena olevan jäsenen kanssa pyrkimyksenään löytää keskinäisesti tyydyttävä ratkaisu. Jos sellaista ratkaisua ei saavuteta, jokainen osallinen jäsen voi siirtää asian TMB:lle suosituksia varten. Tämän määräyksen tarkoituksena ei ole estää jäseniä tekemästä teknisiä tarkistuksia, milloin ilmoituksiin on tehty huolimattomuusvirheitä.

Artikla 6

1. Jäsenet tunnustavat, että siirtymäkauden aikana voi olla tarpeellista soveltaa erityistä siirtymäkauden suojalausekemekanismia (tässä sopimuksessa ”siirtymäkaudensuojalauseke”). Jokainen jäsen voi soveltaa siirtymäkaudensuojalauseketta liitteessä oleviin tuotteisiin, paitsi niihin, jotka on sisällytetty GATT 1994 -sopimukseen 2 artiklan määräysten nojalla. Jäsenten, jotka eivät ylläpidä 2 artiklan tarkoittamia rajoituksia, on ilmoitettava TMB:lle 60 päivän kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta, haluavatko ne vai eivät säilyttää oikeuden käyttää tämän artiklan määräyksiä. Jäsenet, jotka eivät ole hyväksyneet pöytäkirjoja, joilla MFA:ta on jatkettu vuodesta 1986 lähtien, antavat sellaisen ilmoituksen 6 kuukauden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta. Siirtymäkauden suojalauseketta olisi sovellettava mahdollisimman säästeliäästi, tämän artiklan määräysten ja tämän sopimuksen perusteella tapahtuvan sisällyttämisprosessin tehokkaan toimeenpanon mukaisesti.

2. Suojalauseketoimeen voidaan ryhtyä tämän artiklan perusteella, mikäli jäsenen ([1]) tekemän määrityksen perusteella osoitetaan, että yksittäistä tuotetta tuodaan sen alueelle sellaisia kasvavia määriä, että siitä aiheutuu vakavaa vahinkoa tai sen todellista uhkaa kotimaiselle teollisuudelle, joka tuottaa vastaavia ja/tai suoraan kilpailevia tuotteita. Vakavan vahingon tai sen todellisen uhkan täytyy todistettavasti aiheutua kyseisen tuotteen kokonaistuonnin kasvaneista määristä, eikä sellaisista muista tekijöistä kuten teknologiset muutokset tai muutokset kuluttajien tottumuksissa.

3. Määrittäessään vakavaa vahinkoa tai sen todellista uhkaa, joihin viitataan 2 kohdassa, jäsenen on tutkittava tällaisen tuonnin vaikutusta asianomaisen teollisuuden asemaan, mikä heijastuu muutoksista sellaisissa olennaisissa taloudellisissa muuttujissa kuten tuotanto, tuottavuus, kapasiteetin hyväksikäyttö, varastot, markkinaosuus, vienti, palkat, työllisyys, kotimaiset hinnat, voitot ja sijoitukset; joista minkään ei yksinään tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa tarvitse välttämättä olla ratkaiseva peruste.

4. Kaikkia toimenpiteitä, joihin ryhdytään tämän artiklan määräysten perusteella, on sovellettava jäsenkohtaisesti. Jäsen tai jäsenet, jotka katsotaan 2 ja 3 kohdissa mainitun vakavan vahingon tai sen todellisen uhkan aiheuttajiksi, on määritettävä kyseisen jäsenen tai yksittäisten jäsenten alueilta tapahtuvan todellisen tai ilmeisen ([2]) tuonnin nopean ja huomattavan lisääntymisen perusteella, ja perustuen tuonnin tasoon verrattuna tuontiin toisista lähteistä, markkinaosuuteen, sekä tuonti- ja kotimaisiin hintoihin vastaavassa kaupantekovaiheessa; minkään näistä tekijöistä yksinään tai yhdessä muiden tekijöiden kanssa ei tarvitse välttämättä olla ratkaiseva peruste. Sellaista suojatoimenpidettä ei saa soveltaa minkään jäsenen vientiin, jonka yksittäisen tuotteen vienti on jo tämän sopimuksen perusteella ennestään rajoituksen alaista.

([1]) Tulliunioni voi soveltaa suojalauseketoimenpidettä yhtenä yksikkönä tai jäsenvaltion puolesta. Kun tulliunioni soveltaa suojalauseketoimenpidettä yhtenä yksikkönä, kaikkien ehtojen tämän sopimuksen mukaisen vakavan vahingon tai sen todellisen uhkan määrittämiseksi on perustuttava tulliunionissa kokonaisuutena vallitseviin olosuhteisiin. Kun suojalauseketoimenpidettä sovelletaan jäsenvaltion puolesta, kaikkien ehtojen vakavan vahingon tai sen todellisen uhkan määrittämiseksi on perustuttava kyseisessä jäsenvaltiossa vallitseviin olosuhteisiin, ja toimenpide on rajoitettava koskemaan kyseistä jäsenvaltiota.

([2]) Sellainen ilmeinen lisääntyminen on oltava mitattavissa, eikä sen olemassaoloa saa määrittää väitteen, arvelun tai pelkän mahdollisuuden perusteella, joka aiheutuu esimerkiksi viejäjäsenen tuotantokapasiteetin olemassaolosta.

▼B

5. Suojalauseketoimenpiteeseen ryhtymistarkoituksessa suoritetun vakavan vahingon tai sen todellisen uhkan määrityksen voimassaoloaika ei saa ylittää 90 päivää 7 kohdassa mainitun ensimmäisen ilmoituksen ajankohdasta laskettuna.

6. Siirtymäkauden suojalausekkeen soveltamisessa on erityisesti otettava huomioon seuraavat viejäjäsenten edut:

a) Vähiten kehittyneillekehitysmaajäsenille on annettava huomattavasti edullisempi kohtelu kuin muille tässä kohdassa tarkoitetuille jäsenryhmille, mieluimmin kaikkien ehtojen osalta, mutta vähintään kokonaisehdot huomioiden;

b) Jäsenille, joiden tekstiili- ja vaatetusviennin kokonaismäärä on pieni verrattuna muiden jäsenten kokonaisvienninmäärään ja joilla on ainoastaan pieni prosenttiosuus tällaisen tuotteen kokonaistuonnista tuojajäsenen alueella, on annettava erityinen ja edullisempi kohtelu sovittaessa 8, 13 ja 14 kohdissa edellytettävistä taloudellista ehdoista. Näiden toimittajien osalta otetaan asianmukaisesti huomioon 1 artiklan 2 ja 3 kohtien mukaisesti niiden kaupan kehittymisen tulevat mahdollisuudet sekä tarve sallia niistä tapahtuva kaupallisten määrien tuonti;

c) Villaa tuottavien kehitysmaajäsenten villatuotteiden osalta, joiden talous sekä tekstiili- ja vaatetusvienti ovat villasektorista riippuvaisia, joiden kokonaistekstiilija vaatetusvienti koostuu melkein yksinomaisesti villatuotteista sekä joiden tekstiili- ja vaatetus-kaupan määrä tuojajäsenten markkinoilla on suhteellisen pieni, erityistä huomiota tulee kiinnittää tällaisten jäsenten vientitarpeisiin harkittaessa kiintiötasoja, kasvumääriä ja joustavuutta;

d) Edullisempi kohtelu on annettava jäsenen jälleentuonnille tekstiili-ja vaatetustuotteissa, jotka kyseinen jäsen on vienyt toisen jäsenen alueelle jalostamista ja myöhempää jälleentuontia varten siten kuin tuojajäsenen lainsäädäntö ja käytäntö määrää, ja ellei riittävistä valvonta-ja todistusmenettelytavoista muuta johdu, kun kyseisiä tuotteita tuodaan jäsenen alueelta, jolle tällainen kauppa muodostaa merkittävän osan sen tekstiili- ja vaatetustuotteiden kokonaisviennistä.

7. Jäsenen, jonka tarkoituksena on ryhtyä suojatoimenpiteeseen, on pyydettävä neuvotteluja jäsenen tai jäsenten kanssa, joita kyseinen toimenpide koskisi. Neuvottelupyyntöön on liitettävä mahdollisimman ajankohtaiset, yksityiskohtaiset ja oleelliset tosiasioihin perustuvat tiedot, erityisesti ottaen huomioon: a) edellä 3 kohdassa mainitut tekijät, joihin toimenpiteen käynnistävä jäsen on perustanut määrityksensä vakavan vahingon tai sen todellisen uhkan olemassaolosta, ja b) 4 kohdassa mainitut tekijät, joiden perusteella se aikoo käynnistää suojatoimenpiteen kyseisen jäsenen tai jäsenten osalta. Tämän kohdan perusteella esitettävien pyyntöjen osalta tietojen on, niin tarkasti kuin mahdollista, liityttävä tunnistettaviin tuotantolohkoihin ja 8 kohdassa tarkoitettuun tarkastelujaksoon. Toimenpiteen käynnistävän jäsenen on myös ilmoitettava täsmällinen taso, jolle tuotteen tuontikyseisen jäsenen tai jäsenten alueelta on tarkoitus rajoittaa; täl- lainen taso ei saa olla 8 kohdassa mainitun tason alapuolella. Neuvotteluja pyytävän jäsenen on samalla ilmoitettava TMB:n puheenjohtajalle neuvottelupyynnöstä, mukaan lukien kaikki edellä 3 ja 4 kohdissa selostetut oleelliset tosiasioihin perustuvat tiedot, sekä suunniteltu rajoitustaso. Puheenjohtajan on ilmoitettava TMB:n jäsenille neuvottelupyynnöstä, yksilöiden pyytäjäjäsenen, kyseisen tuotteen, ja pyynnön vastaanottaneen jäsenen. Jäsenen tai jäsenten, joita asia koskee, on vastattava pyyntöön viipymättä ja neuvottelut on järjestettävä viipymättä sekä tavallisesti saatettava päätökseen 60 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta.

▼B

8. Jos neuvotteluissa on keskinäinen yhteisymmärrys siitä, että tilanne vaatii jäsenen tai jäsenten alueelta tapahtuvan yksittäisen tekstiilituotteen viennin rajoittamista, tällaista rajoitustasoa ei saa määrätä alemmaksi kuin tosiasiallinen viennin tai tuonnin taso asianomaisen jäsenen alueelta 12 kuukauden ajanjaksona, joka päättyy kaksi kuukautta ennen kuukautta, jolloin neuvottelupyyntö esitettiin.

9. Yksityiskohtaiset tiedot sovitusta rajoitustoimenpiteestä on ilmoitettava TMB:lle 60 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä. TMB:n on määritettävä, onko sopimus tämän artiklan määräysten mukaan perusteltu. Suorittaakseen määrityksensä TMB:llä on oltava käytettävissään 7 kohdassa tarkoitetut TMB:n puheenjohtajalle toimitetut tosiasioihin perustuvat tiedot, sekä kaikki muut asianomaisten jäsenten toimittamat oleelliset tiedot. TMB voi antaa asianosaisille jäsenille tarkoituksenmukaisiksi katsomiaan suosituksia.

10. Jos kuitenkin 60 päivän kuluttua päivästä, jolloin neuvottelupyyntö vastaanotettiin, jäsenet eivät ole päässeet sopimukseen, suojatoimenpiteeseen ryhtymistä esittänyt jäsen voi soveltaa rajoitusta tuonti- tai vientiajankohdan perusteella tämän artiklan määräysten mukaisesti 30 päivän aikana 60 päivän neuvottelujakson jälkeen, siirtäen samalla asian TMB:n käsiteltäväksi. Kumpi tahansa jäsenistä voi siirtää asian TMB:lle ennen 60 päivän ajanjakson päättymistä. Kummassakin tapauksessa TMB:n on tutkittava asia viipymättä, mukaan lukien vakavan vahingon tai sen todellisen uhkan ja sen syiden määritys, sekä annettava kyseisille jäsenille tarkoituksenmukaiset suositukset 30 päivän kuluessa. Suorittaakseen tällaisen tutkinnan TMB.llä on oltava käytettävissään 7 kohdassa mainitut TMB:n puheenjohtajalle toimitetut tosiasioihin perustuvat tiedot, sekä kaikki muut asianosaisten jäsenten toimittamat oleelliset tiedot.

11. Erittäin epätavallisissa ja kriittisissä olosuhteissa, jolloin viivytys aiheuttaisi vaikeasti korjattavaa vahinkoa, 10 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä väliaikaisesti edellyttäen, että neuvottelupyyntö ja ilmoitus TMB:lle toimitetaan korkeintaan 5 työpäivän kuluessa toimenpiteisiin ryhtymisestä. Tapauksessa, jossa neuvottelut eivät johda sopimukseen, asiasta on ilmoitettava TMB:lle neuvottelujen päättyessä, ei kuitenkaan missään tapauksessa myöhemmin kuin 60 päivää toimenpiteen täytäntöönpanosta. TMB:n on käsiteltävä asia viipymättä ja annettava asianosaisille jäsenille tarkoituksenmukaiset suositukset 30 päivän kuluessa. Tapauksessa, jossa neuvottelut johtavat sopimukseen, jäsenten on ilmoitettava asiasta TMB:lle neuvottelujen päättyessä, mutta ei kuitenkaan missään tapauksessa myöhemmin kuin 90 päivän kuluessa toimenpiteen täytäntöönpanosta. TMB voi antaa asianosaisille jäsenille tarkoituksenmukaisiksi katsomiaan suosituksia.

12. Jäsen voi pitää voimassa toimenpiteitä, joihin on ryhdytty tämän artiklan määräysten perusteella: a) kolmeen vuoteen saakka ilman pidennystä tai b) kunnes kyseinen tuote on sisällytetty GATT 1994 -sopimukseen, kumpi tahansa ajankohta on varhaisempi.

13. Mikäli rajoitustoimenpide on voimassa yli yhden vuoden ajan, seuraavien vuosien tason on oltava ensimmäiselle vuodelle määritetty taso korotettuna vähintään 6 prosenttia kasvumäärällä vuodessa, ellei TMB oikeuta toisenlaiseen menettelyyn. Asianomaisen tuotteen rajoitustaso voidaan ylittää kumpana tahansa vuotena seuraavien 2 vuoden aikana 10 prosenttia kiintiöennakolla ja/tai siirrolla seuraavalle vuodelle, josta kiintiöennakko saa muodostaa korkeintaan 5 prosenttia. Siirron seuraavalle vuodelle, kiintiöennakon ja 14 kohdassa olevan määräyksen yhteiskäytölle ei saa asettaa määrällisiä rajoituksia.

▼B

14. Kun jäsen asettaa tämän artiklan perusteella rajoituksenalaiseksi useamman kuin yhden toisen jäsenen alueelta tulevan tuotteen, kullekin sellaiselle tuotteelle sovittua rajoitustasoa voidaan tämän artiklan määräysten mukaisesti ylittää 7 prosenttia edellyttäen, ettei rajoituksen alainen kokonaisvienti ylitä kaikkien tämän artiklan perusteella täten rajoitettujen tuotteiden yhteenlaskettuja tasoja, sovitun yhteisen yksikön mukaan laskien. Mikäli kyseisiä tuotteita koskevien rajoitusten soveltamisajanjaksot eivät ole keskenään yhteneväisiä, tätä määräystä on sovellettava kaikkina päällekkäisinä ajanjaksoina määräsuhteen mukaisesti.

15. Jos suojatoimenpidettä sovelletaan tämän artikla perusteella tuotteeseen, jonka osalta rajoitus oli ennestään voimassa MFA:n perusteella 12 kuukauden ajanjaksolla ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa tai 2 tai 6 artiklan määräysten nojalla, uuden rajoituksen tason on oltava 8 kohdassa määrättytaso, ellei uusi rajoitus tule voimaan yhden vuoden kuluessa

a) 2 artiklan 15 kohdan tarkoittamasta aikaisemman rajoituksen poistamisen ilmoituspäivästä; tai

b) tämän artiklan tai MFA:n määräysten perusteella käyttöönotetun aikaisemman rajoituksen poistamisajankohdasta,

jossa tapauksessa rajoitustason on oltava vähintään seuraavista vaihtoehdoista korkeampi i) rajoitustasosta viimeisen 12 kuukauden ajanjakson aikana, jolloin tuote oli rajoituksenalainen, tai ii) 8 kohdan tarkoittamasta rajoitustasosta.

16. Kun jäsen, joka ei ylläpidä rajoitusta 2 artiklan perusteella, päättää soveltaa rajoitusta tämän artiklan määräysten perusteella, on sen ryhdyttävä tarkoituksenmukaisiin järjestelyihin, joilla a) otetaan täysipainoisesti huomioon tekijät kuten vakiintunut tullausluokitus ja yksikkömäärät, jotka perustuvat normaaliin kaupalliseen käytäntöön vientiä ja tuontia koskevissa liiketoimissa, sekä kuitukoostumuksen osalta että sen kotimarkkinoiden samasta lohkosta kilpailemisen kannalta, ja b) vältetään yliluokittelua. Neuvottelupyyntöihin, joihin viitataan 7 tai 11 kohdissa, on sisällyttävä kaikki tiedot kyseisistä järjestelyistä.

Artikla 7

1. Osana sisällyttämistoimintaa ja viitaten jäsenten Uruguayn kierroksen tuloksena hyväksymiin yksittäisiin sitoumuksiin jäsenet ryhtyvät sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat olla tarpeellisia GATT 1994 -sopimuksen sääntöjen ja määräysten noudattamiseksi, niin että

a) tekstiili-ja vaatetustuotteille aikaansaadaan parempi pääsy markkinoille toimenpiteillä kuten tullialennukset ja sidonnat, tullien ulkopuolisten esteiden vähentäminen tai poistaminen, ja tulli-, hallinnollisten ja lisensiointimuodollisuuksien helpottaminen;

b) varmistetaan tekstiili- ja vaatetustuotteiden osalta oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kaupankäynnin olosuhteita koskevan politiikan soveltaminen aloilla, kuten polkumyynti ja polkumyynnin vastaiset säännöt ja menettelytavat, tukitoimenpiteet ja tasoitustullit, sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojaaminen; ja;

c) vältetään tekstiili- ja vaatetussektorin tuontiin kohdistuva syrjintä kun ryhdytään yleisiin kauppapoliittisiin syihin perustuviin toimiin.

Kyseiset toimenpiteet eivät vaikuta jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka perustuvat GATT 1994 -sopimukseen.

▼B

2. Jäsenten on ilmoitettava TMB:lle 1 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä, jotka vaikuttavat tämän sopimuksen täytäntöönpanoon. Sikäli kuin niistä on ilmoitettu toisille WTO:n toimielimille, yhteenveto viittauksin alkuperäiseen ilmoitukseen katsotaan riittäväksi täyttämään tämän kohdan vaatimukset. Jokainen jäsen voi tehdä TMB:lle vastailmoituksen.

3. Mikäli joku jäsen katsoo, ettei toinen jäsen ole suorittanut 1 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä ja että tähän sopimukseen perustuvien oikeuksien ja velvollisuuksien tasapaino on häiriintynyt, kyseinen jäsen voi saattaa asian asianomaisten WTO:n toimielimien käsiteltäväksi, ja ilmoittaa asiasta TMB:lle. Kaikki asianomaisten WTO:n toimielimien myöhemmät päätökset tai johtopäätökset muodostavat osan TMB:n laajasta raportista.

Artikla 8

1. Tämän sopimuksen täytäntöönpanon valvomiseksi, kaikkien tämän sopimuksen nojalla suoritettujen toimenpiteiden ja niiden määräysten mukaisuuden tutkimiseksi ja ryhtyäkseen tässä sopimuksessa erityisesti siltä edellytettäviin toimenpiteisiin, perustetaan tekstiilitarkkailuelin (TMB). TMB koostuu puheenjohtajasta ja 10 jäsenestä. Sen jäsenyyden on oltava tasapainoinen ja laajasti jäsenistöä edustava ja mahdollistettavajäsenten vaihtuminen asianmukaisin aikavälein. Jäsenet, jotka tavarakauppaneuvosto nimeää toimimaan TMB:ssä, nimittävät jäsenet, jotka suorittavat tehtävänsä henkilökohtaisessa ominaisuudessa.

2. TMB luo omat työskentelytapansa. Kuitenkin katsotaan olevan yhteisymmärrys siitä, ettei yksimielisyys TMB:ssä vaadi sellaisten jäsenten nimittämien jäsenien suostumusta tai päätöksiin yhtymistä, jotka ovat osapuolia TMB:n käsiteltävänä olevassa ratkaisemattomassa asiassa.

3. TMB katsotaan pysyväksi elimeksi ja se kokoontuu tarvittaessa suorittamaan tämän sopimuksen perusteella edellytettäviä tehtäviä. Se nojautuu työssään jäsenten tämän sopimuksen asianomaisten artiklojen perusteella toimittamiin ilmoituksiin ja tietoihin, täydennettynä niiden mahdollisesti jättämillä lisätiedoilla tai tarvittavilla yksityiskohtaisilla tiedoilla, tai joita se mahdollisesti päättää pyytää niiltä. Se voi myös nojautua työssään toisten WTO:n toimielimien vastaanottamiin ilmoituksiin tai niiden raportteihin, ja muihin tarkoituksenmukaisiksi katsomiinsa lähteisiin.

4. Jäsenet suovat toisilleen riittävän mahdollisuuden neuvotteluihin kaikista asioista, jotka koskevat tämän sopimuksen toimintaa.

5. Mikäli tässä sopimuksessa tarkoitetut kahdenväliset neuvottelut eivät johda keskinäisesti sovittuihin ratkaisuihin, TMB antaa kumman tahansa jäsenen pyynnöstä, käsiteltyään asiaa perusteellisesti ja viipymättä, suosituksia kyseisille jäsenille.

6. Jokaisen jäsenen pyynnöstä TMB käsittelee viipymättä jokaisen erityisen asian, jonka tuo jäsen katsoo tähän sopimukseen perustuvien etujensa kannalta haitalliseksi ja jossa sen ja asianomaisen jäsenen tai jäsenten väliset neuvottelut eivät ole tuottaneet keskinäisesti tyydyttävää ratkaisua. Sellaisissa asioissa TMB voi esittää tarkoituksenmukaisiksi katsomiaan huomioita kyseisille jäsenille ja 11 kohdassa edellytettävää tarkastelua varten.

7. Ennen suositustensa tai huomioidensa laatimista TMB kutsuu kokoukseensa ne jäsenet, joita kyseinen asia saattaa suoranaisesti koskea.

▼B

8. Milloin TMB:tä pyydetään antamaan suosituksia tai päätöksiä, se tekee niin, mieluiten 30 päivän kuluessa, ellei tässä sopimuksessa määritetä toisenlaista aikaa. Kaikki tällaiset suositukset tai päätökset on ilmoitettava jäsenille, joita asia suoranaisesti koskee. Kaikki tällaiset suositukset tai päätökset on myös ilmoitettava tavara-kauppaneuvostolle tiedoksi.

9. Jäsenet pyrkivät täysin hyväksymään TMB:n suositukset, joka valvoo asianmukaisesti tällaisten suositusten täytäntöönpanoa.

10. Jos jäsen ei katso voivansa mukautua TMB:n suosituksiin, on sen ilmoitettava TMB:lle syyt siihen viimeistään yhden kuukauden kuluessa kyseisten suositusten vastaanottamisesta. Käsiteltyään perusteellisesti esitettyjä syitä TMB esittää mahdollisia lisäsuosituksia, jotka se katsoo vielä tarkoituksenmukaisiksi. Jos näiden lisäsuositusten jälkeen asia jää ratkaisematta, kumpi tahansa jäsen voi viedä asian riitojenratkaisuelimen käsiteltäväksi, ja vedota GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan 2 kohtaan sekä riitojen ratkaisua koskevan sopimuksen soveltuviin määräyksiin.

11. Valvoakseen tämän sopimuksen täytäntöönpanoa tavarakauppaneuvosto tekee laaja-alaisen tarkastelun ennen jokaisen sisällyttämistoiminnan vaiheen päättymistä. Auttaakseen tässä tarkastelussa TMB:n on jätettävä vähintään viisi kuukautta ennen jokaisen vaiheen päättymistä tavarakauppaneuvostolle laaja raportti tämän sopimuksen täytäntöönpanosta katsauksen tarkoittaman jakson osalta, erityisesti asioissa, jotka liittyvät sisällyttämisprosessiin, ylimenokauden suojalausekemekanismin soveltamiseen, ja GATT 1994 -sopimuksen sääntöjen ja periaatteiden soveltamiseen, kuten 2, 3, 6 ja 7 artikloissa edellytetään. TMB:n laaja raportti voi sisältää TMB:n tarkoituksenmukaisiksi katsomia suosituksia tavarakauppaneuvostolle.

12. Tarkastelun perusteella tavarakauppaneuvosto tekee konsensuksella tarkoituksenmukaisiksi katsomiaan päätöksiä varmistaakseen, ettei tässä sopimuksessa olevien oikeuksien ja velvollisuuksien tasapainoa loukata. Niiden riitojen ratkaisemiseksi, joita voi syntyä 7 artiklan tarkoittamissa asioissa, riitojenratkaisuelin voi oikeuttaa, vaikuttamatta 9 artiklassa olevaan lopulliseen päivämäärään, 2 artiklan 14 kohta koskevaan muutokseen tarkastelua seuraavan vaiheen osalta, koskien sellaista jäsentä, joka ei ole noudattanut tämän sopimuksenmukaisia velvollisuuksiaan.

Artikla 9

Tämän sopimuksen ja kaikkien sen alaisten rajoitusten-voimassaolo päättyy WTO-sopimuksen voimassaolon 121. kuukauden ensimmäisenä päivänä, jolloin tekstiili-ja vaatetussektori on täysin sisällytetty GATT 1994 -sopimukseen. Tätä sopimusta ei voida jatkaa.

▼B

LIITE

LUETTELO TÄMÄN SOPIMUKSEN KATTAMISTA TUOTTEISTA

1. Tässä liitteessä luetellaan tekstiili- ja vaatetustuotteet määriteltyinä harmonisoidun tuotekuvaus- ja koodausjärjestelmän (HS) nimikkeinä kuuden numeron tarkkuudella.

2. 6 artiklassa oleviin suojalausekemääräyksiin perustuviin toimenpiteisiin ryhdytään yksittäisten tekstiili- ja vaatetustuotteiden suhteen, eikä perustuen HS nimikkeisiin sellaisinaan.

3. Tämän sopimuksen 6 artiklan suojalausekemääräyksiin perustuvat toimenpiteet eivät koske:

   a) kehitysmaaosapuolten käsinkudottujen kotiteollisuuskankaiden, tällaisesta käsinkudotusta kankaasta valmistettujen käsintehtyjen tuotteiden, eikä perinteellisten kansanomaisten käsiteollisuus-tuotteiden vientiä edellyttäen, että tällaiset tuotteet on varustettu asianmukaisin todistuksin järjestelyjen puitteissa, joista sovitaan asianomaisten osapuolien välillä;

   b) historiallisesti kaupan olleita tekstiilituotteita, joita oli kansainvälisessä kaupassa merkittäviä määriä ennen vuotta 1982, kuten pussit, säkit, mattojen taustat, nuorat, matkalaukut, karkeat matot, mattoainekset ja matot, jotka on tyypillisesti valmistettu kuiduista, kuten juutti, kookos, sisal, manila, maguey ja henequen;

   c) puhtaasta silkistä valmistetut tuotteet.

   Kyseisten tuotteiden suhteen sovelletaan GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan määräyksiä, kuten niitä tulkitaan sopimuksessa suojalausekkeista.

Harmonoidun tuotekuvaus- ja koodausjärjestelmän (HS) XI osan tuotteet (tekstiilit ja tekstiilitavarat)

HS No.	Tuotekuvaus
50. Ryhmä	**Silkki**
5004 00	Silkkilanka (muu kuin s.jätteistä kehrätty), ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5005 00	Silkkijätteistä kehrätty lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5006 00	Silkkilanka ja s.jätteistä kehrätty lanka, väh.myyntimuodoissa, silkkitoukan gut
5007 10	Kud. silkki- ja s.jätekankaat
5007 20	Kud. silkki- ja s.jätekankaat, muut kankaat, joissa on väh. 85 % silkkiä tai muuta s.jätettä kuin bourettesilkkiä
5007 90	Kud. silkki- ja s.jätekankaat, muut kankaat
51. Ryhmä	**Villa sekä hieno ja karkea eläimenkarva; jouhilanka ja jouhesta kudotut kankaat**
5105 10	Karstattu villa
5105 21	Kammattu fragmentoitu villa
5105 29	Villatopsit ja muu kammattu villa, muu kuin kammattu fragmentoitu villa

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5105 30	Karstattu tai kammattu hieno eläimenkarva
5106 10	Karstavillalanka, >/=85 % villaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5106 20	Karstavillalanka, <85 % villaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5107 10	Kampavillalanka, >/=85 % villaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5107 20	Kampavillalanka, <85 % villaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5108 10	Lanka hien. karstatusta el.karvasta, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5108 20	Lanka hien.kammatusta el.karvasta, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5109 10	Lanka villasta tai hien. el.karvasta, >/=85 % villaa, hien.el.karvaa, väh.myyntimuodoissa
5109 90	Lanka villasta tai hien. el.karvasta, <85 % villaa, hien.el.karvaa, ei kuit.väh.myyntihinnoissa
5110 00	Lanka karkeasta el.karvasta tai jouhesta
5111 11	Kud. kankaat karstavillasta tai karstatusta hien.el.karvasta, >/=85 % villaa tai hien. el.karvaa, paino enint. 300g/m^2
5111 19	Kud. kankaat karstavillasta tai karstatusta hien.el.karvasta, >/=85 % villaa tai hien. el.karvaa, yli 300g/m^2
5111 20	Kud. kankaat karstavillasta tai karstatusta hien.el.karvasta, >/=85 % villaa tai hien. el.karvaa sek.tekokuitufilamenttien kanssa
5111 30	Kud. kankaat karstavillasta tai karstatusta hien.el.karvasta, >/=85 % villaa tai hien. el.karvaa sek. katk.tekokuitujen kanssa
5111 90	Kud. kankaat karstavillasta tai karstatusta hien.el.karvasta, >/=85 % villaa tai hien. el.karvaa, muut
5112 11	Kud. kankaat kampavillasta tai kammatusta hien.el.karvasta, >/=85 % villaa tai hien. cl.karvaa, paino enint. 200g/m^2
5112 19	Kud. kankaat kampavillasta tai kammatusta hien.el.karvasta, >/=85 % villaa tai hien. cl.karvaa, paino yli 200 g/m^2
5112 20	Kud. kankaat kampavillasta tai kammatusta hien.el.karvasta, <85 % villaa tai hien. el.karvaa sek.tekokuitufilamenttien kanssa

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5112 30	Kud. kankaat kampavillasta tai kammatusta hien.el.karvasta, <85 % villaa tai hien. el.karvaa sek. katk.tekokuitujen kanssa
5112 90	Kud. kankaat kampavillasta tai kammatusta hien.el.karvasta, <85 % villaa tai hien. el.karvaa, muut
5113 00	Kud. kankaat kark. el.karvasta tai jouhesta
52. Ryhmä	**Puuvilla**
5204 11	Puuvillaompelulanka, ci väh.myyntimuodoissa, >/=85 %puuvillaa
5204 19	Puuvillaompelulanka, <85 % puuvillaa, eiväh.myyntimuodoissa
5204 20	Puuvillaompelulanka, väh.myyntimuodoissa
5205 11	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kampaamattomista kuiduista, >/=714,29 desitexiä
5205 12	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kampaamat-tomista kuiduista, alle 714,29 desitexiä, väh. 232,56 desitexiä
5205 13	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kampaamat-tomista kuiduista, alle 232,56 desitexiä, väh. 192,31 desitexiä
5205 14	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kampaamat-tomista kuiduista, alle 192,31 desitexiä, väh. 125 desitexiä
5205 15	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kampaamat-tomista kuiduista, <125 desitexiä
5205 21	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kammatuista kuiduista, >/=714,29 desitexiä
5205 22	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kammatuista kuiduista, alle 714,29 desitexiä, väh. 232,56 desitexiä
5205 23	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kammatuista kuiduista, alle 232, 56 desitexiä, väh. 192,31 desitexiä
5205 24	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kammatuista kuiduista, alle 192,31 desitexiä, väh. 125 desitexiä

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5205 25	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kammatuista kuiduista, alle 125 desitexiä
5205 31	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kampaamatt.kuiduista, jok. yksink. lanka väh. 714,29 desitexiä
5205 32	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kampaamatt.kuiduista, jok. yksink. lanka alle 714,29, väh. 232,56 desitexiä
5205 33	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kampaamatt.kuiduista, jok. yksink. lanka alle 232,56, väh. 192,31 desitexiä
5205 34	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kampaamatt.kuiduista, jok. yksink. lanka alle 192,31, väh. 125 desitexiä
5205 35	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kampaamatt.kuiduista, jok. yksink. lanka alle 125 desitexiä
5205 41	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kammatuista kuiduista, jok. yksink. lanka väh. 714,29 desitexiä
5205 42	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kammatuista kuiduista, jok. yksink. lanka alle 714,29, väh. 232,56 desitexiä
5205 43	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kammatuista kuiduista, jok. yksink. lanka alle 232,56, väh. 192,31 desitexiä
5205 44	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kammatuista kuiduista, jok. yksink. lanka alle 192,31, väh. 125 desitexiä
5205 45	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kammatuista kuiduista, jok. yksink. lanka alle 125 desitexiä
5206 11	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kampaamatt. kuiduista, väh.714,29 desitexiä

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5206 12	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kampaamatt. kuiduista, alle 714,29, väh. 232,56 desitexiä
5206 13	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kampaamatt. kuiduista, alle 232,56, väh. 192,31 desitexiä
5206 14	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kampaamatt. kuiduista, alle 192,31, väh. 125 desitexiä
5206 15	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kampaamatt. kuiduista, alle 125 desitexiä
5206 21	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kammatuista kuiduista, väh. 714,29 desitexiä
5206 22	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kammatuista kuiduista, alle 714,29, väh. 232,56 desitexiä
5206 23	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kammatuista kuiduista, alle 232,56, väh. 192,31 desitexiä
5206 24	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kammatuista kuiduista, alle 192,31, väh. 125 desitexiä
5206 25	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, yksink. lanka kammatuista kuiduista, alle 125 desitexiä
5206 31	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kampaamatt.kuiduista, jok. yksink. lanka väh. 714,29 desitexiä
5206 32	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kampaamatt.kuiduista, jok. yksink. lanka alle 714,29, väh. 232,56 desitexiä
5206 33	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kampaamatt.kuiduista, jok. yksink. lanka alle 232,56, väh. 192,31 desitexiä

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5206 34	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kampaamatt.kuiduista, jok. yksink. lanka alle 192,31, väh. 125 desitexiä
5206 35	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kampaamatt.kuiduista, jok. yksink. lanka alle 125 desitexiä
5206 41	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kammatuista kuiduista, jok. yksink. lanka väh. 714,29 desitexiä
5206 42	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kammatuista kuiduista, jok. yksink. lanka alle 714,29, väh. 232,56 desitexiä
5206 43	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kammatuista kuiduista, jok. yksink. lanka alle 232,56, väh. 192,31 desitexiä
5206 44	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kammatuista kuiduista, jok. yksink. lanka alle 192,31, väh. 125 desitexiä
5206 45	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa, kerr. tai kertokerr. lanka kammatuista kuiduista, jok. yksink. lanka alle 125 desitexiä
5207 10	Puuvillalanka, >/=85 % puuvillaa, (muu kuin ompelulanka),väh.myyntimuodoissa
5207 90	Puuvillalanka, <85 % puuvillaa, (muu kuin ompelulanka),väh.myyntimuodoissa
5208 11	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaisemattomat:palttina, paino enint. 100g/m^2
5208 12	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaisemattomat:palttina, paino yli 100g/m^2
5208 13	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaisemattomat:3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino enint. 200g/m^2
5208 19	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaisemattomat:muut kankaat, paino enint. 200g/m^2

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5208 21	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaistut:palttina, paino enint. 100g/m^2
5208 22	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaistut:palttina, paino yli 100g/m^2, enint. 200g/m^2
5208 23	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaistut: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino enint. 200g/m^2
5208 29	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaistut: muut kankaat, paino enint. 200g/m^2
5208 31	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, värjätyt:palttina, paino enint. 100g/m^2
5208 32	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, värjätyt:palttina, paino yli 100g/m^2, enint. 200g/m^2
5208 33	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, värjätyt: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino enint. 200g/m^2
5208 39	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, värjätyt: muut kankaat, paino enint. 200g/m^2
5208 41	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, eri värisistä langoista kud.: palttina, paino enint. 100g/m^2
5208 42	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, eri värisistä langoista kud.: palttina, paino yli 100g/m^2, enint. 200g/m^2
5208 43	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, eri värisistä langoista kud.: 3tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino enint. 200g/m^2
5208 49	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, eri värisistä langoista kud.: muut kankaat, paino enint. 200g/m^2
5208 51	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, painetunpalttina, paino enint. 100g/m^2
5208 52	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, painetut:palttina, paino yli 100g/m^2, enint. 200g/m^2
5208 53	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, painetut: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino enint. 200g/m^2
5208 59	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, painetut: muut kankaat, paino enint. 200g/m^2
5209 11	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaisematt.:palttina, paino yli 200g/m^2
5209 12	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaiseman.: 3-tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino yli 200g/m^2

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5209 19	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaisematt.:muut kankaat, paino yli 200g/m^2
5209 21	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaistut:palttina, paino yli 200g/m^2
5209 22	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaistut: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino yli 200g/m^2
5209 29	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, valkaistut: muut kankaat, paino yli 200g/m^2
5209 31	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, värjätyt:palttina, paino yli 200g/m^2
5209 32	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, värjätyt: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino yli 200g/m^2
5209 39	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, värjätyt: muut kankaat, paino yli 200g/m^2
5209 41	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, eri värisistä langoista kud.: palttina, paino yli 200g/m^2
5209 42	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, eri värisistä langoista kud.:denim, paino yli 200g/m^2
5209 43	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, eri värisistä langoista kud.: muut 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino yli 200g/m^2
5209 49	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, eri värisistä langoista kud.: muut kankaat, paino yli 200g/m^2
5209 51	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, painetut:palttina, paino yli 200g/m^2
5209 52	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, painetut: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino yli 200g/m^2
5209 59	Kud. puuvillakankaat, >/=85 % puuvillaa, painetut: muut kankaat, paino yli 200g/m^2
5210 11	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaiseman.: palttina, paino enint. 200g/m^2
5210 12	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaiseman.: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino enint. 200g/m^2

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5210 19	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaiseman.: muut kankaat, paino enint. 200g/m^2
5210 21	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaistut: palttina, paino enint. 200g/m^2
5210 22	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaistut: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino enint. 200g/m^2
5210 29	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaistut: muut kankaat, paino enint. 200g/m^2
5210 31	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, värjätyt: palttina, paino enint. 200g/m^2
5210 32	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, värjätyt: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino enint. 200g/m^2
5210 39	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, värjätyt: muut kankaat, paino enint. 200g/m^2
5210 41	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, erivärisistä langoista kud.: palttina, paino enint. 200g/m^2
5210 42	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, erivärisistä langoista kud.: 3- tai 4-vart. toimikkaat,myös ristitoimikkaat, paino enint. 200g/m^2
5210 49	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, erivärisistä langoista kud.: muut kankaat, paino enint. 200g/m^2
5210 51	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, painetut: palttina, paino enint. 200g/m^2
5210 52	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, painetut: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino enint. 200g/m^2
5210 59	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, painetut: muut kankaat, paino enint. 200g/m^2
5211 11	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaisematt.: palttina, paino yli 200g/m^2
5211 12	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaisematt.: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino yli 200g/m^2

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5211 19	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaisematt.: muut kankaat, paino yli 200g/m^2
5211 21	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaistut: palttina, paino yli 200g/m^2
5211 22	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaistut: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino yli 200g/m^2
5211 29	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, valkaistut: muut kankaat, paino yli 200g/m^2
5211 31	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, värjätyt: palttina, paino yli 200g/m^2
5211 32	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, värjätyt: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino yli 200g/m^2
5211 39	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, värjätyt: muut kankaat, paino yli 200g/m^2
5211 41	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, erivärisistä langoista kud.: palttina, paino yli 200g/m^2
5211 42	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, erivärisistä langoista kud.: denim, paino yli 200g/m^2
5211 43	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, erivärisistä langoista kud.: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino yli 200g/m^2
5211 49	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, erivärisistä langoista kud.: muut kankaat, paino yli 200g/m^2
5211 51	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, painetut, palttina, paino yli 200g/m^2
5211 52	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, painetut: 3- tai 4-vart. toimikkaat, myös ristitoimikkaat, paino yli 200g/m^2
5211 59	Kud. puuvillakankaat, <85 % puuvillaa, sek. tekokuitujen kanssa, painetut: muut kankaat, paino yli 200g/m^2
5212 11	Muut kud. puuvillakankaat, paino enint. 200g/m^2, valkaisematto-mat
5212 12	Muut kud. puuvillakankaat, paino enint. 200g/m^2, valkaistut
5212 13	Muut kud. puuvillakankaat, paino enint. 200g/m^2, värjätyt

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5212 14	Muut kud. puuvillakankaat, paino enint. 200g/m^2, erivärisistä langoista kud.
5212 15	Muut kud. puuvillakankaat, paino enint. 200g/m^2, painetut
5212 21	Muut kud. puuvillakankaat, paino yli 200g/m^2, valkaisemattomat
5212 22	Muut kud. puuvillakankaat, paino yli 200g/m^2, valkaistut
5212 23	Muut kud. puuvillakankaat, paino yli 200g/m^2, värjätyt
5212 24	Muut kud. puuvillakankaat, paino yli 200g/m^2, erivärisistä langoista kud.
5212 25	Muut kud. puuvillakankaat, paino yli 200g/m^2, painetut
53. Ryhmä	**Muut kasvitekstiilikuidut; paperilanka ja kudotut paperilankakankaat:**
5306 10	Pellavalanka, yksinkertainen
5306 20	Pellavalanka, kerrattu tai kertokerrattu
5307 10	Jutilanka ja lanka muista niinitekstiilikuiduista, yksinkertainen
5307 20	Jutilanka ja lanka muista niinitekstiilikuiduista, kerr.tai kertokerrattu
5308 20	Lanka muista kasvitekstiilikuiduista, hamppulanka
5308 90	Muu lanka muista kasvitekstiilikuiduista
5309 11	Kudotut pellavakankaat, väh. 85 % pellavaa, valkaisematt.tai valkaistut
5309 19	Kudotut pellavakankaat, väh. 85 % pellavaa, muut kuin valkaisematt.tai valkaistut
5309 21	Kudotut pellavakankaat, alle 85 % pellavaa, valkaisematt.tai valkaistut
5309 29	Kudotut pellavakankaat, alle 85 % pellavaa, muut kuin valkaisematt.tai valkaistut
5310 10	Kud. kankaat jutista tai muista niinitekstiilikuiduista, valkaisematt.
5310 90	Kud. kankaat jutista tai muista niinitekstiilikuiduista, muut kuin valkaisematt.
5311 00	Kud. kankaat muista kasvitekstiilikuiduista; kud.paperilankakankaat:
54. Ryhmä	**Tekokuitufilamentit**
5401 10	Ompelulanka synteettikuitufilamenteista
5401 20	Ompelulanka muuntokuitufilamenteista
5402 10	Erikoisluja lanka nailonista tai muista polyamideista (muu kuin ompelulanka), ei kuit.väh. myyntimuodoissa

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5402 20	Erikoisluja lanka polyestereistä (muu kuin ompelulanka), ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 31	Teksturoitu lanka nailonista tai polyamideista, yksinkert.lanka enint. 50 tex, eikuit.väh. myyntimuodoissa
5402 32	Teksturoitu lanka nailonista/muista polyamideista, yksinkert. lanka yli 50 tex, ei kuit.väh. myyntimuodoissa
5402 33	Teksturoitu lanka polyestereistä, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 39	Muu teksturoitu lanka synteettikuitufilamenteista, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 41	Muu lanka nailonista/muista polyamideista, yksinkert., kiertämätön tai kierretty, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 42	Muu lanka polyestereistä, osittain orientoitu, yksinkert., kiertämätön tai kierretty, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 43	Muu lanka polyestereistä, muu, yksinkert., kiertämätön tai kierretty, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 49	Muu lanka, yksinkert., kiertämätön tai kierretty, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 51	Muu lanka nailonista/muista polyamideista, yksinkert., kierretty, yli 50 kierrettä/m, ei kuit.väh.myynti muodoissa
5402 52	Muu lanka polyestereistä, yksinkert., kierretty, yli 50 kierrettä/m, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 59	Muu lanka, yksinkert., kierretty, yli 50 kierrettä/m, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 61	Muu lanka nailonista/muista polyamideista, kerrattu/kertokerrattu, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 62	Muu lanka polyestereistä, kerrattu/kertokerrattu, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5402 69	Muu lanka synteettik.filam., kerrattu/kertokerrattu, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5403 10	Erikoisluja lanka viskoosista (muu kuin ompelulanka), ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5403 20	Teksturoitu lanka muuntokuitufilamenteista, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5403 31	Muu lanka viskoosista, yksinkert., kiertämätön/kierretty, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5403 32	Muu lanka viskoosista, yksinkert., kierretty, yli 120 kierrettä/m, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5403 33	Muu lanka asetaatista, yksinkert., ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5403 39	Muu lanka muuntokuitufilamenteista, yksinkert., ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5403 41	Muu lanka viskoosista, kerrattu/kertokerrattu, ei kuit.väh.my/ntimuodoissa
5403 42	Muu lanka asetaatista, kerrattu/kertokerrattu, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5403 49	Muu lanka muuntok.filam., kerrattu/kertokerrattu, ei kuit.väh.myyntimuodoissa

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5404 10	Väh. 67 desitexin monofilam.lnka synt.kuituaineesta, poikkileikk. suurin mitta enint. 1mm
5404 90	Kaistaleet tai niiden kalt. tuotteet synteettikuituaineesta, näenn. lev. enint. 5 mm
5405 00	Väh. 67 desitexin monofilam.lanka muuntok.aineesta, poikk. leikk. suurempi kuin 1 mm; kaistal. ja niiden kalt. tuotteet muuntok.aineesta, näenn.leveys enint. 5 mm
5406 10	Synteettikuitufilamenttilanka (muu kuin ompelulanka), vähittäismyyntimuodoissa
5406 20	Muuntokuitufilamenttilanka (muu kuin ompelulanka), vähittäismyyntimuodoissa
5407 10	Kud. kankaat erik.lujasta nailonia/muutapolyamidia/polyesteriä olevasta langasta
5407 20	Kud. kankaat kaistaleista tai niiden kalt. tuotteista
5407 30	XI osan huomautuksessa 9 main. kankaat (samansuuntaiset synteettiset tekst.lankakerrokset)
5407 41	Muut kud. kankaat, väh. 85 % nailon- tai muita polyamidifilamentteja, valkaisematt./valkaistut
5407 42	Muut kud. kankaat, väh. 85 % nailon- tai muita polyamidifilamentteja, värjätyt
5407 43	Muut kud. kankaat, väh. 85 % nailon- tai muita polyamidifilamentteja, erivärisistä langoista kudotut
5407 44	Muut kud. kankaat, väh. 85 % nailon- tai muita polyamidifilamentteja, painetut
5407 51	Muut kud. kankaat, väh. 85 % teksturoituja polyesterifilamentteja, valkaisematt./valkaistut
5407 52	Muut kud. kankaat, väh. 85 % teksturoituja polyesterifilamentteja, värjätyt
5407 53	Muut kud. kankaat, väh. 85 % teksturoituja polyesterifilam., erivär. langoista kud.
5407 54	Muut kud. kankaat, väh. 85 % teksturoituja polyesterifilamentteja, painetut
5407 60	Muut kud. kankaat, väh. 85 % teksturoimattomia polyesterifilamentteja
5407 71	Muut kud. kankaat, väh. 85 % synteettikuitufilamentteja, valkaisematt./valkaistuja
5407 72	Muut kud. kankaat, väh. 85 % synteettikuitufilamentteja, värjätyt
5407 73	Muut kud. kankaat, väh. 85 % synteettikuitufilamentteja, erivär. langoista kudotut
5407 74	Muut kud. kankaat, väh. 85 % synteettikuitufilamentteja, painetut
5407 81	Muut kud. kankaat, alle 85 % synteettikuitufilamentteja, sek. puuvillan kanssa, valkaise-matt./valkaistut
5407 82	Muut kud. kankaat, alle 85 % synteettikuitufilam., sek.puuvillan kanssa, värjätyt
5407 83	Muut kud. kankaat, alle 85 % synteettikuitufilam., sek.puuvillan kanssa, erivär. langoista kud.
5407 84	Muut kud. kankaat, alle 85 % synteettikuitufilam., sek.puuvillan kanssa, painetut

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5407 91	Muut kud. kankaat, alle 85 % synteettikuitufilamentteja, valkaisematt./valkaistut
5407 92	Muut kud. kankaat, alle 85 % synteettikuitufilamentteja, värjätyt
5407 93	Muut kud. kankaat, alle 85 % synteettikuitufilamentteja, erivärisistä langoista kud.
5407 94	Muut kud. kankaat, alle 85 % synteettikuitufilamentteja, painetut
5408 10	Kud. kankaat erikoislujasta viskoosilangasta
5408 21	Muut kud. kankaat, väh. 85 % muuntokuitufilamentteja, kaistaleita tai niiden kalt. tuotteita, valkaisematt./valkaistut
5408 22	Muut kud. kankaat, väh. 85 % muuntokuitufilamentteja, kaistaleita tai niiden kalt. tuotteita, värjätyt
5408 23	Muut kud. kankaat, väh. 85 % muuntokuitufilamentteja, kaistaleita tai niiden kalt. tuotteita, erivärisistä langoista kudotut
5408 24	Muut kud. kankaat, väh. 85 % muuntokuitufilamentteja, kaistaleita/niiden kalt. tuotteita, painetut
5408 31	Muut kud. kankaat muuntokuitufilamenteista,-kaistaleista/niiden kalt. tuotteista, valkaisematt./valkaistut
5408 32	Muut kud. kankaat muuntokuitufilamenteista, värjätyt
5408 33	Muut kud. kankaat muuntokuitufilamenteista, erivärisistä langoista kudotut
5408 34	Muut kud. kankaat muuntokuitufilamenteista, painetut
55. Ryhmä	**Katkotut tekokuidut**
5501 10	Synteettikuitufilamenttitouvi nailonista tai muista polyamideista
5501 20	Synteettikuitufilamenttitouvi polyestereistä
5501 30	Synteettikuitufilamenttitouvi polyakryylistä tai modakryylistä
5501 90	Synteettikuitufilamenttitouvi, muu
5502 00	Muuntokuitufilamenttitouvi
5503 10	Synt.katkokuidut, karstaamatt., kampaamant., nailonista tai muista polyamideista
5503 20	Synt.katkokuidut, karstaamatt., kampaamatt., polyestereistä
5503 30	Synt.katkokuidut, karstaamatt., kampaamatt., polyakryylistä tai modakryylistä
5503 40	Synt.katkokuidut, karstaamatt., kampaamatt., polypropeenista
5503 90	Synt.katkokuidut, karstaamatt., kampaamatt., muut
5504 10	Muuntokuitukatkokuidut, karstaamatt., kampaamatt., viskoosista
5504 90	Muuntokuitukatkokuidut, karstaamatt., kampaamatt., muu kuin viskoosi
5505 10	Tekokuitujätteet synteettikuidusta
5505 20	Tekokuitujätteet muuntokuidusta

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5506 10	Synteettikatkokuidut, karstatut/kammatut, nailonista/muista polyamideista
5506 20	Synteettikatkokuidut, karstatut/kammatut, polyestereistä
5506 30	Synteettikatkokuidut, karstatut/kammatut, polyakryylistätai modakryylistä
5506 90	Synteettikatkokuidut, karstatut/kammatut, muut
5507 00	Muuntokatkokuidut, karstatut/kammatut, viskoosista, muut
5508 10	Ompelulanka synteettikatkokuiduista
5508 20	Ompelulanka muuntokatkokuiduista
5509 11	Lanka synteettik.kuiduista, väh. 85 % nailon-/muita polyamidik.kuitu- ja, yksinkert. lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 12	Lanka synteettik.kuiduista, väh. 85 % nailon-/muita polyamidik.kuitu- ja, kerr./kertokerr. lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 21	Lanka synteettikatkokuiduista, väh. 85 %polyesterikatkokuituja, yksinkert. lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 22	Lanka synteettikatkokuiduista, väh. 85 %polyesterikatkokuituja, kerr./kertokerr. lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 31	Lanka synteettikatkokuiduista, väh. 85 % polyakryyli- tai modakryylik.kuitu- ja, yksinkert. lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 32	Lanka synteettikatkokuiduista, väh. 85 % polyakryyli- tai modakryylik.kuitu- ja, kerrattu/ kertokerrattu lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 41	Lanka synteettikatkokuiduista, väh. 85 % muita synteettikatkokuituja, yksinkert. lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 42	Lanka synteettikatkokuiduista, väh. 85 % muita synteettikatkokuituja, kerrattu/kertokerrattu lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 51	Lanka polyesterikatkokuituja, sek. muuntokatkokuitujen kanssa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 52	Lanka polyesterikatkokuiduista, sek. villan/hien. el.karvan kanssa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 53	Lanka polyesterikatkokuiduista, sek. puuvillan kanssa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 59	Lanka polyesterikatkokuiduista, muu, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 61	Lanka akryylikatkokuiduista, sek. villan/hien. el.karvan kanssa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 62	Lanka akryylikatkokuiduista, sek. puuvillan kanssa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 69	Lanka akryylikatkokuidusita, muut, ei kuit.väh.myyntimuodoissa

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5509 91	Lanka synteettikatkokuiduista, sek. villan/hien. el.karvan kanssa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 92	Lanka muista synteettikatkokuiduista, sek. puuvillan kanssa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5509 99	Lanka synteettikatkokuiduista, muu, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5510 11	Lanka muuntokatkokuiduista, väh. 85 % muuntokatkokuituja, yksinkert. lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5510 12	Lanka muuntokatkokuiduista, väh. 85 % muuntokatkokuituja, kerrattu/kertokerrattu lanka, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5510 20	Lanka muuntokatkokuiduista, sek. villan/hien. el.karvan kanssa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5510 30	Lanka muuntokatkokuiduista, sek. puuvillan kanssa, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5510 90	Lanka muuntokatkokuiduista, muut, ei kuit.väh.myyntimuodoissa
5511 10	Lanka, väh. 85 % synteettikatkokuituja, muu kuin ompelulanka, väh.myyntimuodoissa
5511 20	Lanka synteettikatkokuiduista, alle 85 % synt.katkokuituja, väh.myyntimuodoissa
5511 30	Lanka muuntokatkokuiduista (muu kuin ompelulanka), väh.myyntimuodoissa
5512 11	Kud. synt.katkokuidut, väh. 85 % polyesterik.kuituja, valkaisematt./valkaistut
5512 19	Kud. synt.katkokuidut, väh. 85 % polyesterik.kuituja, muut
5512 21	Kud. synt.katkokuidut, väh. 85 % polyakryyli- tai modakryylik.kuituja, valkaisematt./valkaistut
5512 29	Kud. synt.katkokuidut, väh. 85 % polyakryyli- tai modakryylik.kuituja, muut
5512 91	Kud. synt.katkokuidut, väh. 85 % muita synt.katkokuituja, valkaisematt./valkaistut
5512 99	Kud. synt.katkokuidut, väh. 85 % muita synt.katkokuituja, muut
5513 11	Kud. synt.katkokuitukankaat, palttinapolyesterikatkokuiduista, alle 85 % synteettik.kuituja, sek.puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, valkaisematt./valkaistut
5513 12	Kud. synt.k.kuitukankaat, 3- ja 4-vart. toimikk., myös ristitoim. p.katkokuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillankanssa, paino enint. 170g/m^2, valkaisematt./valkaistut
5513 13	Muut kud. synt.k.kuitukankaat p.katkokuiduista, alle 85 %s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2,valkaisematt./valkaistut
5513 19	Muut kud. synt.k.kuitukankaat, alle 85 % s.k.kuituja, sek.puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, valkaisematt./valkaistut
5513 21	Kud. synt.k.kuitukankaat, palttina p.katkokuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, värjätyt

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5513 22	Kud. synt.k.kuitukankaat, 3- ja 4-vart. toimikk., myös risti. p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, värjätyt
5513 23	Muut kud. synt.k.kuitukankaat, alle 85 % s.k.kuituja, sek.puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, värjätyt
5513 29	Muut kud. synt.k.kuitukankaat, alle 85 % s.k.kuituja, sek.puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, värjätyt
5513 31	Kud. synt.k.kuitukankaat, palttina p.katkokuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, erivärisistä langoista kud.
5513 32	Kud. synt.k.kuitukankaat, 3- ja 4-vart. toimikk.,risti. p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, erivär. langoista kud.
5513 33	Muut kud. synt.k.kuitukankaat p.k.kuiduista, alle 85 %s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, värjätyt
5513 39	Muut kud. synt.k.kuitukankaat, alle 85 % s.k.kuituja, sek.puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, erivärisistä langoista kud.
5513 41	Kud. synt.k.kuitukankaat, palttina p.katkokuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, painetut
5513 42	Kud. synt.k.kuitukankaat, 3- ja 4-vart. toimikk., myös ristitoim. p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, painetut
5513 43	Muut kud. synt.k.kuitukankaat p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, painetut
5513 49	Muut kud. synt.k.kuitukankaat, alle 85 % s.k.kuituja, sek.puuvillan kanssa, paino enint. 170g/m^2, painetut
5514 11	Kud. synteettik.kuitukankaat, palttina p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2,valkaisematt./valkaistut
5514 12	Kud. synteettik.kuitukankaat, 3- ja 4-vart. toimikk., myös ristitoim. p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, valkaisematt./valkaistut
5514 13	Muut kud. synt.k.kuitukankaat p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2,valkaisematt./valkaistut
5514 19	Muut kud. synt.k.kuitukankaat, alle 85 % s.k.kuituja, sek.puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, valkaisematt./valkaistut

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5514 21	Kud. synteettik.kuitukankaat, palttina p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, värjätyt
5514 22	Kud. synteettik.kuitukankaat, 3- ja 4-vart. toimikk., myös risti., p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, värjätyt
5514 23	Muut kud. synt.k.kuitukankaat p.k.kuiduista, alle 85 %s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, värjätyt
5514 29	Muut kud. synt.k.kuitukankaat, alle 85 % s.k.kuituja, sek.puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, värjätyt
5514 31	Kud. synteettik.kuitukankaat, palttina p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, erivär.langoista kud.
5514 32	Kud. synteettik.kuitukankaat, 3- ja 4-vart. toimikk., myös risti., p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, erivär. langoista kud.
5514 33	Muut kud. synt.k.kuitukankaat p.k.kuiduista, alle 85 %s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, erivär.langoista kud.
5514 39	Muut kud. synt.k.kuitukankaat, alle 85 % s.k.kuituja, sek.puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, erivär. langoista kud.
5514 41	Kud. synteettik.kuitukankaat, palttina p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, painetut
5514 42	Kud. synteettik.kuitukankaat, 3- ja 4-vart. toimikk.,risti. p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, painetut
5514 43	Muut kud. synt.k.kuitukankaat p.k.kuiduista, alle 85 % s.k.kuituja, sek. puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, painetut 5514.49 Muut kud. synt.k.kuitukankaat, alle 85 % s.k.kuituja, sek.puuvillan kanssa, paino yli 170g/m^2, painetut
5515 11	Muut kud. synteettik.kankaat polyesteri.k.kuiduista, sek.viskoosik.kuitujen kanssa
5515 12	Muut kud. synteettik.kankaat polyesteri.k.kuiduista, sek.tekokuitufilam. kanssa
5515 13	Muut kud. synteettik.kankaat polyesteri.k.kuiduista, sek.villan/hien. el.karvan kanssa
5515 19	Muut kud. synteettik.kankaat polyesteri.k.kuiduista, muut
5515 21	Muut kud. synteettik.kankaat polyakryyli-/modakryylik.kuiduista, sek. tekokuitufilam. kanssa
5515 22	Muut kud. synteettik.kankaat polyakryyli-/modakryylik.kuiduista, sek. villan/hien. el.karvan kanssa

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5515 29	Muut kud. synteettik.kankaat polyakryyli-/modakryylik.kuiduista, muut
5515 91	Muut kud. synteettik.kankaat muista kud. kankaista, sek.tekokuitufilam. kanssa
5515 92	Muut kud. synteettik.kankaat muista kud. kankaista, sek.villan/hien. el.karvan kanssa
5515 99	Muut kud. synteettik.kankaat muista kud. kankaista, muut
5516 11	Kud. muuntok.kuitukankaat, väh. 85 % muuntok.kuituja, valkaisematt./valkaistut
5516 12	Kud. muuntok.kuitukankaat, väh. 85 % muuntok.kuituja, värjätyt
5516 13	Kud. muuntok.kuitukankaat, väh. 85 % muuntok.kuituja, erivärisistä langoista kud.
5516 14	Kud. muuntok.kuitukankaat, väh. 85 % muuntok.kuituja, painetut
5516 21	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.tekokuitufilamenttien kanssa, valkaisematt./valkaistut
5516 22	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.tekokuitufilamenttien kanssa, värjätyt
5516 23	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.tekokuitufilamenttien kanssa, erivärisistä langoista kud.
5516 24	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.tekokuitufilamenttien kanssa, painetut
5516 31	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.villan/hien. el.karvan kanssa, valkaisematt./valkaistut
5516 32	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.villan/hien. el.karvan kanssa, värjätyt
5516 33	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.vil lan/hien. el.karvan kanssa, erivärisistä langoista kud.
5516 34	Kud. muuntok. kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.villan/hien. el.karvan kanssa, painetut
5516 41	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.puuvillan kanssa, valkaisematt./valkaistut
5516 42	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.puuvillan kanssa, värjätyt
5516 43	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.puuvillan kanssa, erivärisistä langoista kud.
5516 44	Kud. muuntok.kuitukankaat, alle 85 % muuntok.kuituja, sek.puuvillan kanssa, painetut
5516 91	Muut kud. muuntok.kuitukankaat, valkaisematt./valkaistut
5516 92	Muut kud. muuntok.kuitukankaat, värjätyt
5516 93	Muut kud. muuntok.kuitukankaat, erivärisistä langoista kud.
5516 94	Muut kud. muuntok.kuitukankaat, painetut

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
56. Ryhmä	**Vanu, huopa & kuitukangas; erikoislangat; nuora, köysi jne.**
5601 10	Terveyssiteet, ja -tamponit, vauvanvaipat, ja niiden kalt.hygeniatavarat, vanua; muut vanusta valmistetut tavarat
5601 21	Puuvillavanu ja muut puuvillatavarat (tuotteet), muut kuin hygeniatavarat
5601 22	Tekokuituvanu ja muut tekokuitutavarat (tuotteet), muut kuin hygeniatavarat
5601 29	Muut
5601 30	Tekstiiliflokki, -nöyhtä ja -nypyt
5602 10	Neulahuopa ja kuitusilmukkasidottu kangas
5602 21	Muu huopa, villaa/hien. el.karvaa, kyllästämätön, päällystämätön, kerrostamaton
5602 29	Muu huopa, muuta tekstiiliainetta, kyllästämätön, päällystämätön, kerrostamaton
5602 90	Muu huopa
5603 00	Kuitukangas, kyllästetty, päällystetty, peitetty, kerrostettu
5604 10	Yksinkert./kerrattu kumilanka, tekstiilillä päällystetty
5604 20	Kylläst./päällyst. erikoisluja lanka polyester., naii./muista polyamid./viskoosista
5604 90	Tekstiililangat, kaistaleet/niiden kalt. tuotteet, muovilla/kumilla kylläst./ päällystetyt/peitetyt/muovi- tai kumivaippaiset
5605 00	Metalloitu lanka, myös kierrepäällystetty, kaistaleet/niiden kalt. tuotteet, yhd. langan/ kaistaleen/jauheenmuodossa olevaan metalliin/päällystetty metallilla
5606 00	Kierrepäällystetty lanka, chenillelanka, chainettelanka
5607 10	Side- ja purjelanka, nuora, köysi, jutia/muut aniinitekstiilikuitua
5607 21	Lyhdelanka ja paalinaru, sisalia/muuta Agave-sukuisista kasveista saatua tekstiiliainetta
5607 29	Side- ja purjelanka, nuora, köysi, sisalia
5607 30	Side- ja purjelanka, nuora, köysi, manillaa/muuta kovaa kuitua
5607 41	Lyhdelanka ja paalinaru, polyeteeniä tai polypropeenia
5607 49	Side- ja purjelanka, nuora, köysi, polyeteeniä tai polypropeenia
5607 50	Side- ja purjelanka, nuora, köysi, muuta synteettikuitua
5607 90	Side- ja purjelanka, nuora, köysi, muista materiaaleista

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5608 11	Sovitetut kalaverkot, tekstiilitekokuituainetta
5608 19	Solmittu kalaverkkokangas side- tai purjelangasta tai nuorasta tai muut sovitetut verkot tekstiiliaineista
5608 90	Sovitetut kalaverkot, solmittu kalaverkkokangas side- tai purjelangasta tai nuorasta
5609 00	Muualle kuulumattomat tavarat langasta, kaistaleista/niiden kalt. tuotteista, side- tai purjelangasta, nuorasta tai köydestä
57. Ryhmä	**Matot ja muut lattianpäällysteet tekstiiliaineesta**
5701 10	Villaa tai hien. el.karvaa, käsin solmitut matot
5701 90	Muuta tekstiiliainetta, käsin solmitut matot
5702 10	Kelim-, sumak- ja karamanie- ja niiden kalt. käsin kudotut matot
5702 20	Lattianpäällysteet kookoskuitua
5702 31	Muut, nukalliset, sovittamattomat matot, villaa/hien.el.karvaa
5702 32	Muut, nukalliset, sovittamattomat matot, tekstiilitekokuituainetta
5702 39	Muut, nukalliset, sovittamattomat matot, muuta tekstiiliainetta
5702 41	Muut, nukalliset, sovitetut matot, villaa/hien. el.karvaa
5702 42	Muut, nukalliset, sovitetut matot, tekstiilitekokuituainetta
5702 49	Muut, nukalliset, sovitetut matot, muuta tekstiiliainetta
5702 51	Muut, nukattomat, sovittamattomat matot, villaa/hien.el.karvaa
5702 52	Muut, nukattomat, sovittamattomat matot, tekstiilitekokuituainetta
5702 59	Muut, nukattomat, sovittamattomat matot, muuta tekstiiliainetta
5702 91	Muut, nukattomat, sovitetut matot, villaa/hien. el.karvaa
5702 92	Muut, nukattomat, sovitetut matot, tekstiilitekokuituainetta
5702 99	Muut, nukattomat, sovitetut matot, muuta tekstiiliainetta
5703 10	Matot, tuftatut, villaa/hien. el.karvaa
5703 20	Matot, tuftatut, nailonia/muuta polyamidia
5703 30	Matot, tuftatut, muuta tekstiilitekokuituainetta
5703 90	Matot, tuftatut, muuta tekst.ainetta
5704 10	Huopalaatat, pinta-ala enint. 0,3m^2
5704 90	Huopamatot, muut kuin laatat
5705 00	Matot ja muut lattianpäällysteet tekst.aineesta, muut

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
58. Ryhmä	**Kudotut erikoiskankaat, tuftatut tekstiilikankaat, pitsit, koristepunokset, koruompelukset**
5801 10	Kud. nukka- ja chenillelankakankaat, muut kuin frotee- ja nauhakankaat, villaa/hien. el.karvaa
5801 21	Kud. leikkaamatt. kudenukkakankaat, muut kuin frotee- ja nauhakankaat, puuvillaa
5801 22	Leikattu vakosametti, muut kuin frotee- ja nauhakankaat,puuvillaa
5801 23	Muut kudenukkakankaat, puuvillaa
5801 24	Kud. leikkaamatt. loiminukkakankaat, muut kuin frotee- ja nauhakankaat, puuvillaa
5801 25	Kud. leikatut loiminukkakankaat, muut kuin frotee- ja nauhakankaat, puuvillaa
5801 26	Chenillelankakankaat, muut kuin frotee- ja nauhakankaat,puuvillaa
5801 31	Kud. leikkaamatt. kudenukkakankaat, muut kuin frotee- ja nauhakankaat, tekokuitua
5801 32	Leikattu vakosametti, muut kuin frotee- ja nauhakankaat,tekokuitua
5801 33	Muut kudenukkakankaat, tekokuitua
5801 34	Kud. leikkaamatt. loiminukkakankaat, muut kuin frotee- ja nauhakankaat, tekokuitua
5801 35	Kud. leikatut loiminukkakankaat, muut kuin frotee- ja nauhakankaat, tekokuitua
5801 36	Chenillelankakankaat, muut kuin frotee- ja nauhakankaat,tekokuitua
5801 90	Kud. nukka- ja chenillelankakankaat, muut kuin frotee- ja nauhakankaat, muuta tekstiiliainetta
5802 11	Pyyheliinafrotee- ja sen kalt. kud. froteekankaat, puuvillaa, valkaisematt., muut kuin nauhakankaat
5802 19	Pyyheliinafrotee- ja sen kalt. kud. froteekankaat, puuvillaa, muut kuin valkaisematt., muut kuin nauhakankaat
5802 20	Pyyheliinafrotee- ja sen kalt. kud. froteekankaat, muuta tekstiiliainetta, muut kuin nauhakankaat
5802 30	Tuftatut ja sen kalt. tekst.kankaat, muut kuin nimikkeen 57.03
5803 10	Lintuniisikankaat, muut kuin nauhakankaat, puuvillaa
5803 90	Lintuniisikankaat, muut kuin nauhakankaat, muuta tekstiiliainetta
5804 10	Tylli, lankauudinkangas & solmitut verkkokankaat
5804 21	Koneella tehdyt pitsit ja pitsikankaat metritavar./kaistal./kor.kuvioina, tekokuitua
5804 29	Koneella tehdyt pitsit ja pitsikankaat metritavar./kaistal./kor.kuvioina, muuta tekst.ainetta
5804 30	Käsintehdyt pitsit ja pitsikankaat metritavar./kaistal./kor.kuvioina
5805 00	Käsin kudotut kuvakud. ja käsin neulatyönä kirjotut kuvak., myös sovitetut
5806 10	Kud. nukkanauhat ja chenillelankanauhat

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5806 20	Muut kud. nauhat, väh. 5 % elastomeerilankaa/kumilankaa
5806 31	Muut kud. nauhat, puuvillaa
5806 32	Muut kud. nauhat, tekokuitua
5806 39	Muut kud. nauhat, muuta tekstiiliainetta
5806 40	Yhteenliimatt., yhdensuunt. lankojen/kuitujen muod.kuteettomat naudat
5807 10	Nimilaput, merkit ja niiden kalt. kud. tavarat tekstiiliaineista
5807 90	Muut nimilaput, merkit ja niiden kalt., tavarat tekstiiliaineista, muut kuin kud.
5808 10	Punokset metritavarana
5808 90	Koristepunokset metritavarana, muut kuin neulokset, tupsut, pompulat & niiden kalt. tavarat
5809 00	Metallilangasta/metalloidusta langasta kud. kankaat, esim.vaatteisiin
5810 10	Koruompelukset, ei näkyvää pohjaa, metritavarana, kaistal., koristekuvioina
5810 91	Muut koruompelukset, puuvillaa, metritavarana, kaistal., koristekuvioina
5810 92	Muut koruompelukset, tekokuitua, metritavarana, kaistal., koristekuvioina
5810 99	Muut koruompelukset, muuta tekst.ainetta, metritavarana/kaistal./koristekuvioina
5811 00	Tikatut tekst.tuotteet metritavarana
59. Ryhmä	**Kyllästetyt, päällystetyt, peitetyt tai kerrostetut tekstiilikankaat jne.**
5901 10	Liimalla/tärkkelyspit. aineella pääll. tekst.kankaat, kirjankansien pääll. tai sen kalt. tarkoitukseen
5901 90	Kuultokangas, maalausta varten käsitell. kankaat, jäykistetyt tekst.kankaat, hatturunkoihin
5902 10	Kordikangas ulkorenk. varten, nailonia/muuta polyamidia olev. erik.lujasta kank.
5902 20	Kordikangas ulkorenk. varten, polyesteriä olev.erik.lujasta kank.
5902 90	Kordikangas ulkorenk. varten, muusta erik.lujasta kank.
5903 10	Polyvinyylikloridilla kylläst./pääll./peitetyt/kerrost.tekst.kankaat, muut kankaat
5903 20	Polyuretaanilla kylläst./pääll./peitetyt/kerrost.tekst.kankaat, muut
5903 90	Muulla kylläst./pääll./peitetyt/muovilla kerrost.tekst.kankaat
5904 10	Linoleumi, myös määrämuotoiseksi leikattu

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
5904 91	Lattianpäällyst. muut kuin linoleumi, pohjaneulahuopaa/kuitukangasta
5904 92	Lattianpäällyst. muut kuin linoleumi, pohja muuta tekst.ainetta
5905 00	Seinänpäällysteet tekst.aineesta
5906 10	Kumilla käs. tekstiili, liimanauha, lev. enint. 20cm
5906 91	Kumilla käs. tekst.kankaat, neulosta, muut
5906 99	Kumilla käs. tekst.kankaat, muut
5907 00	Muulla tavalla kylläst./pääll./peitetyt tekst.kankaat (teatterikulissit)
5908 00	Lampun- ja kamiinan kalt. tavaroiden sydämet, hehkusukat, pyöröneulottu hehkusukkakangas
5909 00	Paloletkut/niiden kalt. letkut, tekst.ainetta
5910 00	Käyttö- ja kuljetushihnat, tekst.ainetta
5911 10	Tekst.tuotteet ja -tavarat karstankankaan valmist. ja niiden kalt. kankaat teknisiin tarkoituksiin
5911 20	Seulakangas, myös sovitettu, muuta teks. ainetta
5911 31	Tekst.kankaat, käyt. paperikoneissa/niiden kalt. koneissa, paino alle 650g/m^2
5911 32	Tekst.kankaat, käyt. paperikoneissa/niiden kalt. koneissa, paino väh. 650g/m^2
5911 40	Suodatuskangas, käyt. öljynpurist./niiden kalt. laitteissa, myös hiuksista valm.
5911 90	Tekst.tuotteet - ja tavarat teknisiin tarkoituksiin, muut
60. Ryhmä	**Neulokset**
6001 10	"Pitkänukkaiset" neulokset
6001 21	Silmukkanukkaneulokset, puuvillaa
6001 22	Silmukkanukkaneulokset, tekokuitua
6001 29	Silmukkanukkaneulokset, muuta tekstiiliainetta
6001 91	Muut nukkaneulokset, puuvillaa
6001 92	Muut nukkaneulokset, tekokuitua

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6001 99	Muut nukkaneulokset, muuta tekstiiliainetta
6002 10	Muut neulokset, lev. enint. 30cm, väh. 5 % elastomeerilankaa/kumilankaa sis.
6002 20	Muut neulokset, lev. enint. 30cm
6002 30	Muut neulokset, lev. yli 30cm, väh. 5 % elastomeerilankaa/kumilankaa sis.
6002 41	Muut loimineulosta olevat, villaa/hien. el.karvaa
6002 42	Muut loimineulosta olevat, puuvillaa
6002 43	Muut loimineulosta olevat, tekokuitua
6002 49	Muut loimineulosta olevat, muuta materiaalia
6002 91	Muut neulokset, villaa/hien. el.karvaa
6002 92	Muut neulokset, puuvillaa
6002 93	Muut neulokset, tekokuitua
6002 99	Muut neulokset, muuta materiaalia
61. Ryhmä	**Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, neulosta**
6101 10	Miesten/poikien pääll.takit, anorakit jne., neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6101 20	Miesten/poikien pääll.takit, anorakit jne., neulosta, puuvillaa
6101 30	Miesten/poikien pääll.takit, anorakit jne., neulosta, tekokuitua
6101 90	Miesten/poikien pääll.takit, anorakit jne., neulosta, muuta tekst.ainetta
6102 10	Naisten/tyttöjen pääll.takit, anorakit jne., neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6102 20	Naisten/tyttöjen pääll.takit, anorakit jne., neulosta, puuvillaa
6102 30	Naisten/tyttöjen pääll.takit, anorakit jne., neulosta, tekokuitua
6102 90	Naisten/tyttöjen pääll.takit, anorakit jne., neulosta, muuta tekst.ainetta
6103 11	Miesten/poikien puvut, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6103 12	Miesten/poikien puvut, neulosta, synteettikuitua
6103 19	Miesten/poikien puvut, neulosta, muuta tekst.ainetta
6103 21	Miesten/poikien yhdistelmäasut, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6103 22	Miesten/poikien yhdistelmäasut, neulosta, puuvillaa
6103 23	Miesten/poikien yhdistelmäasut, neulosta, synteettikuitua

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6103 29	Miesten/poikien yhdistelmäasut, neulosta, muuta tekst.ainetta
6103 31	Miesten/poikien takit & bleiserit, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6103 32	Miesten/poikien takit & bleiserit, neulosta, puuvillaa
6103 33	Miesten/poikien takit & bleiserit, neulosta, synteettikuitua
6103 39	Miesten/poikien takit & bleiserit, neulosta, muuta tekst.ainetta
6103 41	Miesten/poikien pitkät housut ja shortsit, neulosta, villaa/hien.el.karvaa
6103 42	Miesten/poikien pitkät housut ja shortsit, neulosta, puuvillaa
6103 43	Miesten/poikien pitkät housut ja shortsit, neulosta, synteettikuitua
6103 49	Miesten/poikien pitkät housut ja shortsit, neulosta, muuta tekst.ainetta
6104 11	Naisten/tyttöjen puvut, neulosta, villaa/hien.el.karvaa
6104 12	Naisten/tyttöjen puvut, neulosta, puuvillaa
6104 13	Naisten/tyttöjen puvut, neulosta, synteettikuitua
6104 19	Naisten/tyttöjen puvut, neulosta, muuta tekst.ainetta
6104 21	Naisten/tyttöjen yhdistelmäasut, neulosta, villaa/hien.el.karvaa
6104 22	Naisten/tyttöjen yhdistelmäasut, neulosta, puuvillaa
6104 23	Naisten/tyttöjen yhdistelmäasut, neulosta, synteettikuitua
6104 29	Naisten/tyttöjen yhdistelmäasut, neulosta, muuta tekst.ainetta
6104 31	Naisten/tyttöjen jakut, neulosta, villaa/hien.el.karvaa
6104 32	Naisten/tyttöjen jakut, neulosta, puuvillaa
6104 33	Naisten/tyttöjen jakut, neulosta, synteettikuitua
6104 39	Naisten/tyttöjen jakut, neulosta, muuta tekst.ainetta
6104 41	Naisten/tyttöjen leningit, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6104 42	Naisten/tyttöjen leningit, neulosta, puuvillaa
6104 43	Naisten/tyttöjen leningit, neulosta, synteettikuitua
6104 44	Naisten/tyttöjen leningit, neulosta, muuntokuitua
6104 49	Naisten/tyttöjen leningit, neulosta, muuta tekst.ainetta
6104 51	Naisten/tyttöjen hameet, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6104 52	Naisten/tyttöjen hameet, neulosta, puuvillaa
6104 53	Naisten/tyttöjen hameet, neulosta, synteettikuitua

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6104 59	Naisten/tyttöjen hameet, neulosta, muuta tekst.ainetta
6104 61	Naisten/tyttöjen hameet & housuhameet, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6104 62	Naisten/tyttöjen hameet & housuhameet, neulosta, puuvillaa
6104 63	Naisten/tyttöjen hameet & housuhameet, neulosta, synteettikuitua
6104 69	Naisten/tyttöjen hameet & housuhameet, neulosta, muuta tekst.ainetta
6105 10	Miesten/poikien paidat, neulosta, puuvillaa
6105 20	Miesten/poikien paidat, neulosta, tekokuitua
6105 90	Miesten/poikien paidat, neulosta, muuta tekst.ainetta
6106 10	Naisten/tyttöjen paidat, neulosta, puuvillaa
6106 20	Naisten/tyttöjen paidat, neulosta, tekokuitua
6106 90	Naisten/tyttöjen paidat, neulosta, muuta tekst.ainetta
6107 11	Miesten/poikien alushousut, neulosta, puuvillaa
6107 12	Miesten/poikien alushousut, neulosta, tekokuitua
6107 19	Miesten/poikien alushousut, neulosta, muuta tekst.ainetta
6107 21	Miesten/poikien yöpaidat & pyjamat, neulosta, puuvillaa
6107 22	Miesten/poikien yöpaidat & pyjamat, neulosta, tekokuitua
6107 29	Miesten/poikien yöpaidat & pyjamat, neulosta, muuta tekst.ainetta
6107 91	Miesten/poikien kylpytakit & aamutakit, neulosta, puuvillaa
6107 92	Miesten/poikien kylpytakit & aamutakit, neulosta, tekokuitua
6107 99	Miesten/poikien kylpytakit & aamutakit, neulosta, muuta tekst.ainetta
6108 11	Naisten/tyttöjen alushameet, neulosta, tekokuitua
6108 19	Naisten/tyttöjen alushameet, neulosta, muuta tekst.ainetta
6108 21	Naisten/tyttöjen pikkuhousut & muut alushousut, neulosta, puuvillaa
6108 22	Naisten/tyttöjen pikkuhousut & muut alushousut, neulosta, tekokuitua
6108 29	Naisten/tyttöjen pikkuhousut & muut alushousut, neulosta, muuta tekst.ainetta
6108 31	Naisten/tyttöjen yöpaidat & pyjamat, neulosta, puuvillaa
6108 32	Naisten/tyttöjen yöpaidat & pyjamat, neulosta, tekokuitua
6108 39	Naisten/tyttöjen yöpaidat & pyjamat, neulosta, muuta tekst.ainetta
6108 91	Naisten/tyttöjen kylpytakit & aamutakit, neulosta, puuvillaa

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6108 92	Naisten/tyttöjen kylpytakit & aamutakit, neulosta, tekokuitua
6108 99	Naisten/tyttöjen kylpytakit & aamutakit, neulosta, muuta tekst.ainetta
6109 10	T-paidat, aluspaidat ja niiden kalt. paidat, neulosta, puuvillaa
6109 90	T-paidat, aluspaidat ja niiden kalt. paidat, neulosta, muuta tekst.ainetta
6110 10	Neulepuserot, neuletakit & niiden kalt. tuotteet, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6110 20	Neulepuserot, neuletakit & niiden kalt. tuotteet, neulosta, puuvillaa
6110 30	Neulepuserot, neuletakit & niiden kalt. tuotteet, neulosta, tekokuitua
6110 90	Neulepuserot, neuletakit & niiden kalt. tuotteet, neulosta, muuta tekst.ainetta
6111 10	Vauvanvaatteet & vaatetustarvikkeet, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6111 20	Vauvanvaatteet & vaatetustarvikkeet, neulosta, puuvillaa
6111 30	Vauvanvaatteet & vaatetustarvikkeet, neulosta, synteettikuitua
6111 90	Vauvanvaatteet & vaatetustarvikkeet, neulosta, muuta tekst.ainetta
6112 11	Verryttelypuvut, neulosta, puuvillaa
6112 12	Verryttelypuvut, neulosta, synteettikuitua
6112 19	Verryttelypuvut, neulosta, muuta tekst.ainetta
6112 20	Hiihtopuvut, neulosta, tekst.ainetta
6112 31	Miesten/poikien uimahousut, neulosta, synteettikuitua
6112 39	Miesten/poikien uimahousut, neulosta, muuta tekst.ainetta
6112 41	Naisten/tyttöjen uimapuvut, neulosta, synteettikuitua
6112 49	Naisten/tyttöjen uimapuvut, neulosta, muuta tekst.ainetta
6113 00	Kyllästetyistä/päällystetyistä/peitetyistä/kerrostuneista neuloksista valm. vaatteet
6114 10	Muut vaatteet, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6114 20	Muut vaatteet, neulosta, puuvillaa
6114 30	Muut vaatteet, neulosta, tekokuitua
6114 90	Muut vaatteet, neulosta, muuta tekst.ainetta
6115 11	Sukkahousut, myös terätt., synteettikuitua, neulosta, yksinkert. lanka alle 67 desitexiä
6115 12	Sukkahousut, myös terätt., synteettikuitua, neulosta, yksinkert. lanka väh. 67 desitexiä

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6115 19	Sukkahousut, myös terättömät, muuta tekst.ainetta, neulosta
6115 20	Naisten pitkät sukat & polvisukat, neulosta, tekst.ainetta, yksinkert. lanka alle 67 desitexiä
6115 91	Muut sukat, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6115 92	Muut sukat, neulosta, puuvillaa
6115 93	Muut sukat, neulosta, synteettikuitua
6115 99	Muut sukat, neulosta, muuta tekst.ainetta
6116 10	Muovilla/kumilla kylläst./pääll./peitet. sormikkaat, neulosta
6116 91	Kintaat & muut käsineet, neulosta, villaa/hien. el.karvaa
6116 92	Kintaat & muut käsineet, neulosta, puuvillaa
6116 93	Kintaat & muut käsineet, neulosta, synteettikuitua
6116 99	Kintaat & muut käsineet, neulosta, muuta tekst.ainetta
6117 10	Hartiahuivit, kaulaliinat, hunnut & niiden kalt. tekst.tavarat, neulosta
6117 20	Solmiot, solmukkeet, solmiohuivit, neulosta
6117 80	Muut vaatetustarvikkeet, neulosta
6117 90	Vaatteiden/vaatetustarvikkeiden neulotut osat
62. Ryhmä	**Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, muuta kuin neulosta**
6201 11	Miesten/poikien päällystakit & niiden kalt. tavarat, villaa/hien. el.karvaa
6201 12	Miesten/poikien päällystakit & niiden kalt. tavarat, puuvillaa
6201 13	Miesten/poikien päällystakit & niiden kalt. tavarat, tekokuitua
6201 19	Miesten/poikien päällystakit & niiden kalt. tavarat, muuta tekst.ainetta
6201 91	Miesten/poikien anorakit 6c niiden kalt. tavarat, villaa/hien. el.karvaa
6201 92	Miesten/poikien anorakit & niiden kalt. tavarat, puuvillaa
6201 93	Miesten/poikien anorakit & niiden kalt. tavarat, tekokuitua
6201 99	Miesten/poikien anorakit &: niiden kalt. tavarat, muuta tekst.ainetta
6202 11	Naisten/tyttöjen päällystakit & niiden kalt. tavarat, villaa/hien. el.karvaa
6202 12	Naisten/tyttöjen päällystakit & niiden kalt. tavarat, puuvillaa
6202 13	Naisten/tyttöjen päällystakit & niiden kalt. tavarat, tekokuitua
6202 19	Naisten/tyttöjen päällystakit & niiden kalt. tavarat, muuta tekst.ainetta
6202 91	Naisten/tyttöjen anorakit & niiden kalt. tavarat, villaa/hien. el.karvaa

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6202 92	Naisten/tyttöjen anorakit & niiden kalt. tavarat, puuvillaa
6202 93	Naisten/tyttöjen anorakit 8c niiden kalt. tavarat, tekokuitua
6202 99	Naisten/tyttöjen anorakit & niiden kalt. tavarat, muuta tekst.ainetta
6203 11	Miesten/poikien puvut, villaa/hien. el.karvaa
6203 12	Miesten/poikien puvut, synteettikuitua
6203 19	Miesten/poikien puvut, muuta tekst.ainetta
6203 21	Miesten/poikien yhdistelmäasut, villaa/hien. el.karvaa
6203 22	Miesten/poikien yhdistelmäasut, puuvillaa
6203 23	Miesten/poikien yhdistelmäasut, synteettikuitua
6203 29	Miesten/poikien yhdistelmäasut, muuta tekst.ainetta
6203 31	Miesten/poikien takit & bleiserit, villaa/hien. el.karvaa
6203 32	Miesten/poikien takit & bleiserit, puuvillaa
6203 33	Miesten/poikien takit & bleiserit, synteettikuitua
6203 39	Miesten/poikien takit 5c bleiserit, muuta tekst.ainetta
6203 41	Miesten/poikien pitkät housut ja shortsit, villaa/hien.el.karvaa
6203 42	Miesten/poikien pitkät housut ja shortsit, puuvillaa
6203 43	Miesten/poikien pitkät housut ja shortsit, synteettikuitua
6203 49	Miesten/poikien pitkät housut ja shortsit, muuta tekst.ainetta
6204 11	Naisten/tyttöjen puvut, villaa/hien.el.karvaa
6204 12	Naisten/tyttöjen puvut, puuvillaa
6204 13	Naisten/tyttöjen puvut, synteettikuitua
6204 19	Naisten/tyttöjen puvut, muuta tekst.ainetta
6204 21	Naisten/tyttöjen yhdistelmäasut, villaa/hien.el.karvaa
6204 22	Naisten/tyttöjen yhdistelmäasut, puuvillaa
6204 23	Naisten/tyttöjen yhdistelmäasut, synteettikuitua
6204 29	Naisten/tyttöjen yhdistelmäasut, muuta tekst.ainetta
6204 31	Naisten/tyttöjen jakut, villaa/hien.el.karvaa
6204 32	Naisten/tyttöjen jakut, puuvillaa
6204 33	Naisten/tyttöjen jakut, synteettikuitua
6204 39	Naisten/tyttöjen jakut, muuta tekst.ainetta

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6204 41	Naisten/tyttöjen leningit, villaa/hien. el.karvaa
6204 42	Naisten/tyttöjen leningit, puuvillaa
6204 43	Naisten/tyttöjen leningit, synteettikuitua
6204 44	Naisten/tyttöjen leningit, muuntokuitua
6204 49	Naisten/tyttöjen leningit, muuta tekst.ainetta
6204 51	Naisten/tyttöjen hameet, villaa/hien. el.karvaa
6204 52	Naisten/tyttöjen hameet, puuvillaa
6204 53	Naisten/tyttöjen hameet, synteettikuitua
6204 59	Naisten/tyttöjen hameet, muuta tekst.ainetta
6204 61	Naisten/tyttöjen housut ja shortsit villaa/hien. el.karvaa
6204 62	Naisten/tyttöjen housut ja shortsit, puuvillaa
6204 63	Naisten/tyttöjen housut ja shortsit, synteettikuitua
6204 69	Naisten/tyttöjen housut ja shortsit, muuta tekst.ainetta
6205 10	Miesten/poikien paidat, villaa/hien. el.karvaa
6205 20	Miesten/poikien paidat, puuvillaa
6205 30	Miesten/poikien paidat, tekokuitua
6205 90	Miesten/poikien paidat, muuta tekst.ainetta
6206 10	Naisten/tyttöjen puserot, myös paitapuserot, silkkiä/jätesilkkiä
6206 20	Naisten/tyttöjen puserot, myös paitapuserot, villaa/hien. el.karvaa
6206 30	Naisten/tyttöjen puserot, myös paitapuserot, puuvillaa
6206 40	Naisten/tyttöjen puserot, myös paitapuserot, tekokuitua
6206 90	Naisten/tyttöjen puserot, myös paitapuserot, muuta tekst.ainetta
6207 11	Miesten/poikien alushousut, puuvillaa
6207 19	Miesten/poikien alushousut, muuta tekst.ainetta
6207 21	Miesten/poikien yöpaidat ja pyjamat, puuvillaa
6207 22	Miesten/poikien yöpaidat ja pyjamat, tekokuitua
6207 29	Miesten/poikien yöpaidat ja pyjamat, muuta tekst.ainetta
6207 91	Miesten/poikien kylpytakit ja aamutakit, puuvillaa
6207 92	Miesten/poikien kylpytakit ja aamutakit, tekokuitua

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6207 99	Miesten/poikien kylpytakit ja aamutakit, muuta tekst.ainetta
6208 11	Naisten/tyttöjen alushameet, tekokuitua
6208 19	Naisten/tyttöjen alushameet, muuta tekst.ainetta
6208 21	Naisten/tyttöjen yöpaidat ja pyjamat, puuvillaa
6208 22	Naisten/tyttöjen yöpaidat ja pyjamat, tekokuitua
6208 29	Naisten/tyttöjen yöpaidat ja pyjamat, muuta tekst.ainetta
6208 91	Naisten/tyttöjen pikkuhousut ja kylpytakit, puuvillaa
6208 92	Naisten/tyttöjen pikkuhousut ja kylpytakit, tekokuitua
6208 99	Naisten/tyttöjen pikkuhousut ja kylpytakit, muuta tekst.ainetta
6209 10	Vauvan vaatteet ja vaatetustarvikkeet, villaa/hien. el.karvaa
6209 20	Vauvan vaatteet ja vaatetustarvikkeet, puuvillaa
6209 30	Vauvan vaatteet ja vaatetustarvikkeet, synteettikuitua
6209 90	Vauvan vaatteet ja vaatetustarvikkeet, muuta tekst.ainetta
6210 10	Huopakankaista ja muista kankaista, joita ei kudottu, valmistetut vaatteet
6210 20	Miesten/poikien päällystakit/niiden kalt. tuotteet, kyll./pääll./peit.
6210 30	Naisten/tyttöjen päällystakit/niiden kalt. tuotteet, kyll./pääll./peit.
6210 40	Muut miesten/poikien vaatteet/niiden kalt. tuotteet, kyll./pääll./peit.
6210 50	Muut naisten/tyttöjen vaatteet/niiden kalt. tuotteet, kyll./pääll./peit.
6211 11	Miesten/poikien uimahousut, tekst.ainetta
6211 12	Naisten/tyttöjen uimapuvut, tekst.ainetta
6211 20	Miesten/poikien hiihtopuvut, tekst.ainetta
6211 31	Miesten/poikien muut vaatteet, villaa/hien. el.karvaa
6211 32	Miesten/poikien muut vaatteet, puuvillaa
6211 33	Miesten/poikien muut vaatteet, tekokuitua
6211 39	Miesten/poikien muut vaatteet, muuta tekst.ainetta
6211 41	Naisten/tyttöjen muut vaatteet, villaa/hien. el.karvaa
6211 42	Naisten/tyttöjen muut vaatteet, puuvillaa
6211 43	Naisten/tyttöjen muut vaatteet, tekokuitua

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6211 49	Naisten/tyttöjen muut vaatteet, muuta tekst.ainetta
6212 10	Rintaliivit, niiden osat
6212 20	Lantioliivit ja housuliivit, myös niiden osat, tekst.ainetta
6212 30	Korseletit, myös niiden osat, tekst.ainetta
6212 90	Korsetit, sukkanauhat ja niiden kalt. tuotteet, myös niiden osat, tekst.ainetta
6213 10	Nenäliinat, silkkiä tai silkki jätettä
6213 20	Nenäliinat, puuvillaa
6213 90	Nenäliinat, muuta tekst.ainetta
6214 10	Hartiahuivit, kaulaliinat ja niiden kalt. tuotteet, silkkiä/jätesilkkiä
6214 20	Hartiahuivit, kaulaliinat ja niiden kalt. tuotteet, villaa/hien. el.karvaa
6214 30	Hartiahuivit, kaulaliinat ja niiden kalt. tuotteet, synteettikuitua
6214 40	Hartiahuivit, kaulaliinat ja niiden kalt. tuotteet, muuntokuitua
6214 90	Hartiahuivit, kaulaliinat ja niiden kalt. tuotteet, muuta tekst.ainetta
6215 10	Solmiot, solmukkeet, solmiohuivit, silkkiä tai silkkijätettä
6215 20	Solmiot, solmukkeet, solmiohuivit, tekokuitua
6215 90	Solmiot, solmukkeet, solmiohuivit, muuta tekst.ainetta
6216 00	Kintaat ja muut käsineet, tekst.ainetta
6217 10	Muut sovitetut vaatetustarvikkeet, tekst.ainetta
6217 90	Vaatetustarvikkeiden osat
63. Ryhmä	**Muut sovitetut tekstiilitavarat, käsityösarjat, käytetyt vaatteet jne.**
6301 10	Sähköhuovat
6301 20	Vuodehuovat (muut kuin sähköhuovat), matkahuovat, villaa/hien. el.karvaa
6301 30	Vuodehuovat (muut kuin sähköhuovat), matkahuovat, puuvillaa
6301 40	Vuodehuovat (muut kuin sähköhuovat), matkahuovat, synteettikuitua
6301 90	Vuodehuovat (muut kuin sähköhuovat), matkahuovat, muuta tekst.ainetta
6302 10	Vuodeliinavaatteet, neulosta
6302 21	Muut vuodeliinavaatteet, painetut, puuvillaa

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6302 22	Muut vuodeliinavaatteet, painetut, tekokuitua
6302 29	Muut vuodeliinavaatteet, painetut, muuta tekst.ainetta
6302 31	Muut vuodeliinavaatteet, puuvillaa
6302 32	Muut vuodeliinavaatteet, tekokuitua
6302 39	Muut vuodeliinavaatteet, muuta tekst.ainetta
6302 40	Pöytäliinat/niiden kalt. tavarat, neulosta
6302 51	Pöytäliinat/niiden kalt. tavarat, puuvillaa
6302 52	Pöytäliinat/niiden kalt. tavarat, pellavaa
6302 53	Pöytäliinat/niiden kalt. tavarat, tekokuitua
6302 59	Pöytäliinat/niiden kalt. tavarat, muuta tekst.ainetta
6302 60	Pyyheliinat, pyyheliinafrotee- tai sen kalt. froteekankaasta, puuvillaa
6302 91	Muut pyyheliinat, puuvillaa
6302 92	Muut pyyheliinat, pellavaa
6302 93	Muut pyyheliinat, tekokuitua
6302 99	Muut pyyheliinat, muuta tekst.ainetta
6303 11	Verhot/sisätilojen kaihtimet/kapat/reunusverhot, neulosta, puuvillaa
6303 12	Verhot/sisätilojen kaihtimet/kapat/reunusverhot, neulosta, synteettikuitua
6303 19	Verhot/sisätilojen kaihtimet/kapat/reunusverhot, neulosta, muuta tekst.ainetta
6303 91	Verhot/sisätilojen kaihtimet/kapat/reunusverhot, puuvillaa
6303 92	Verhot/sisätilojen kaihtimet/kapat/reunusverhot, synteettikuitua
6303 99	Verhot/sisätilojen kaihtimet/kapat/reunusverhot, muuta tekst.ainetta
6304 11	Päiväpeitteet, neulosta
6304 19	Muut päiväpeitteet, muuta kuin neulosta
6304 91	Muut sisustustavarat, neulosta
6304 92	Muut sisustustavarat, muuta kuin neulosta, puuvillaa
6304 93	Muut sisustustavarat, muuta kuin neulosta, synteettikuitua
6304 99	Muut sisustustavarat, muuta kuin neulosta, muuta tekst.ainetta
6305 10	Säkit/pussit tavaroiden pakkaamiseen, jutia/muuta niiniteks.kuitua
6305 20	Säkit/pussit tavaroiden pakkaamiseen, puuvillaa

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
6305 31	Säkit/pussit tavaroiden pakkaamiseen, polyeteeni-/polypropeenikaistaletta tai sen kalt. tuotetta
6305 39	Säkit/pussit tavaroiden pakkaamiseen, muuta tekokuitua
6305 90	Säkit/pussit tavaroiden pakkaamiseen, muuta tekst.ainetta
6306 11	Tavarapeitteet, ulkokaihtimet, aurinkokatokset, puuvillaa
6306 12	Tavarapeitteet, ulkokaihtimet, aurinkokatokset, synteettikuitua
6306 19	Tavarapeitteet, ulkokaihtimet, aurinkokatokset, muuta tekst.ainetta
6306 21	Teltat, puuvillaa
6306 22	Teltat, synteettikuitua
6306 29	Teltat, muuta tekst.ainetta
6306 31	Purjeet, synteettikuitua
6306 39	Purjeet, muuta tekst.ainetta
6306 41	Ilmapatjat, puuvillaa
6306 49	Ilmapatjat, muuta tekst.ainetta
6306 91	Muut leirintävarusteet, puuvillaa
6306 99	Muut leirintävarusteet, muuta tekst.ainetta
6307 10	Lattiarievut, tiskirievut, pölyrievut, niiden kalt. puhd.liinat
6307 20	Pelastusliivit ja -vyöt, tekst.ainetta
6307 90	Muut sovitetut tavarat, myös vaatteiden leikkuukaaviot
6308 00	Sarjat, joissa kud. kangasta ja lankaa mattojen, kuvakud. jne. valmistusta varten
6309 00	Käytetyt vaatteet ja muut käytetyt tekstiilitavarat

Tekstiili- ja vaatetustuotteet ryhmissä 30-49, 64—96

HS No.	Tuotekuvaus
3005 90	Vanu, sideharso, kääreet ja niiden kalt. tuotteet
ex 3921 12 ex 3921 13 ex 3921 90	Muovilla peitetyt, päällystetyt tai laminoidut kankaat, neulosta tai muuta neulosta
ex 4202 12 ex 4202 22 ex 4202 32 ex 4202 92	Matkalaukut, käsilaukut ja litteät laukut, joiden ulkopinta on pääosaltaan tekstiiliainetta
ex 6405 20	Jalkineet, joiden pohjat ja päälliset ovat villahuopaa
ex 6406 10	Jalkineiden päälliset, joiden ulkopinnasta väh. 50 % on tekst.ainetta

▼B

HS No.	Tuotekuvaus
ex 6406 99	Jalkojen lämmittäjät ja nilkkaimet, tekst.ainetta
6501 00	Hatunteelmät huovasta; litteät ja lieriömäiset, hatunteelmät huovasta
6502 00	Hatunteelmät, palmikoidut/valm. kokoamalla kaistaleista, aineeseen katsomatta
6503 00	Huopahatut ja muut huopapäähineet
6504 00	Huopahatut ja muut huopapäähineet, palmikoidut/valm. kokoamalla kaistaleista, aineeseen katsomatta
6505 90	Huopahatut ja muut huopapäähineet, neulotut, tehdyt pitsistä tai muusta tekst.aineesta
6601 10	Sateenvarjot ja päivävarjot, puutarhavarjomallia
6601 91	Muut sateenvarjot teleskooppivarrella
6601 99	Muut sateenvarjot
ex 7019 10	Langat, lasikuidusta
ex 7019 20	Kudotut kankaat lasikuidusta
8708 21	Moottoriajoneuvojen turvavyöt
8804 00	Laskuvarjot, niiden osat ja tarvikkeet
9113 90	Kellohihnat ja -rannekkeet, tekst.ainetta
ex 9404 90	Tyynyt ja pielukset puuvillasta, täytetyt vuodepeitteet ja niiden kalt. tavarat, tekst.ainetta
9502 91	Nukkien vaatteet
ex 9612 10	Kudotut värinauhat, tekokuidusta, muut kuin alle 30 mm leveät, pysyvästi kasettien sisällä

▼B

SOPIMUS KAUPAN TEKNISISTÄ ESTEISTÄ

JÄSENET, JOTKA

ottavat huomioon Uruguayn kierroksen monenkeskiset kauppaneuvottelut,

haluavat edistää GATT 1994 tarkoituksen toteutumista;

tunnustavat sen tärkeän panoksen, minkä kansainväliset standardit ja vaatimustenmukaisuuden arviointi järjestelmät tässä suhteessa voivat antaa parantamalla tuotannon tehokkuutta ja helpottamalla kansainvälistä kauppaa;

haluavat sen vuoksi rohkaista tällaisten kansainvälisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmien kehittämistä;

haluavat kuitenkin taata sen, että tekniset määräykset ja standardit, mukaan lukien pakkaus-, merkintä- ja etiketöintivaatimukset sekä teknisten vaatimusten ja standardienvaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt, eivät aiheuta tarpeettomia esteitä kansainväliselle kaupalle;

tunnustavat, ettei mitään maata tule estää ryhtymästä tarpeellisiin toimenpiteisiin tarpeelliseksi katsomillaan tasoilla turvatakseen vientituotteidensa laadun, suojatakseen ihmisten, eläinten tai kasvien elämää tai terveyttä taikka ympäristöä, tai estääkseen vilpilliset menettelyt edellyttäen, ettei näitä toimenpiteitä sovelleta siten, että ne aiheuttavat mielivaltaista tai epäoikeutettua syrjintää sellaisten maiden kesken, missä vallitsevat samat olosuhteet, tai kansainvälisen kaupan piilorajoittamista, ja edellyttäen, että toimenpiteet ovat muuten tämän sopimuksen ehtojen mukaisia.

tunnustavat, ettei mitään maata tule estää ryhtymästä tarpeellisiin toimenpiteisiin suojatakseen oleelliset turvallisuusetunsa;

tunnustavat panoksen, minkä kansainvälinen standardisointi voi antaa teknologian siirrossa teollisuusmaista kehitysmaihin;

tunnustavat, että kehitysmaat saattavat kohdata erityisiä vaikeuksia laatiessaan ja soveltaessaan teknisiä määräyksiä ja standardeja sekä teknisten määräysten ja standardien vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, ja haluten avustaa niitä näissä pyrkimyksissä,

SOPIVAT SEURAAVAA:

Artikla 1

Yleiset määräykset

1.1 Standardisointia ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä koskevilla yleisillä termeillä on yleensä se merkitys, minkä Yhdistyneiden kansakuntien tai kansainvälisten standardisoivien elinten hyväksymät määritelmät niille antavat ottaen huomioon asiayhteyden sekä tämän sopimuksen tarkoituksen.

1.2 Tässä sopimuksessa noudatetaan kuitenkin liitteen 1 mukaisia käsitteiden merkityksiä.

1.3 Tämän sopimuksen ehdot koskevat kaikkia tuotteita mukaanlukien teollisuus- ja maataloustuotteet.

1.4 Tämän sopimuksen ehdot eivät koske julkishallin-nontuotanto- ja kulutustarpeitaan varten laatimia hankinta eritelmiä, vaan näitä koskee julkisia hankintoja koskeva sopimus sovellutusalueensa mukaisesti.

▼B

1.5 Tämän sopimuksen ehtoja ei sovelleta terveys- ja kasvinsuojelutoimenpiteitä koskevan sopimuksen A liitteessä määriteltyihin terveys- ja kasvinsuojelutoimiin.

1.6 Kaikki tämän sopimuksen viittaukset teknisiin määräyksiin, standardeihin ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin on käsitettävä sisältävän kaikki näihin tehdyt muutokset ja kaikki lisäykset niiden sääntöihin tai tuotekatteeseen, lukuun ottamatta merkityksettömiä muutoksia ja lisäyksiä.

TEKNISET MÄÄRÄYKSET JA STANDARDIT

Artikla 2

Teknisten määräysten laatiminen, hyväksyminen ja soveltaminen keskushallinnon elinten toimesta

Keskushallinnon elinten osalta:

2.1 Jäsenten on taattava teknisten määräysten suhteen, että minkä tahansa jäsenen alueelta tuotaville tuotteille myönnetään vähintään yhtä edullinen kohtelu kuin vastaaville kotimaisille tai mistä tahansa muusta maasta peräisin oleville tuotteille.

2.2 Jäsenten on taattava, ettei teknisiä määräyksiä laadita, hyväksytä eikä sovelleta siinä tarkoituksessa tai siten, että luodaan tarpeettomia esteitä kansainväliselle kaupalle. Tämän takia teknisten määräysten ei tule estää kauppaa enemmän kuin on tarpeenoikeutettujen tarkoituksien täyttämiseksi, ottaen huomioon ne riskit, mitkä niiden täyttämättä jättäminen aiheuttaisi. Tällaisia oikeutettuja tarkoituksia ovat muun muassa kansalliset turvallisuusvaatimukset; vilpillisten menettelyjen estäminen; ihmisten terveyden tai turvallisuuden suojelu, eläinten- tai kasviensuojelu taikka ympäristönsuojelu. Tällaisten riskienarvioimisessa huomioon otettavia tekijöitä ovat muun muassa saatavilla oleva tieteellinen ja tekninen informaatio, käytettävä tuotantotekniikka tai tuotteiden aiottu lopullinen käyttö.

2.3 Teknisiä määräyksiä ei tule ylläpitää, jos niiden hyväksymiseen vaikuttaneita olosuhteita tai tarkoituksia ei enää ole olemassa tai jos muuttuneet olosuhteet tai tarkoitukset voidaan hoitaa vähemmän kauppaa rajoittavalla tavalla.

2.4 Milloin teknisiä määräyksiä tarvitaan ja vastaavia kansainvälisiä standardeja on olemassa tai niiden valmistuminen on odotettavissa, jäsenten on käytettävä niitä tai niiden vastaavia osia teknisten määräysten pohjana, paitsi milloin tällaiset kansainväliset standardit tai vastaavat osat olisivat tehottomia tai soveltumattomia keinoja täyttää oikeutetut tarkoitukset esimerkiksi oleellisista ilmastollisista tai maantieteellisistä tekijöistä taikka teknologisista ongelmista johtuen.

2.5 Jäsen, joka on laatimassa, hyväksymässä tai soveltamassa teknistä määräystä, jolla saattaa olla merkittävää vaikutusta toisten jäsenten kauppaan, tulee, toisen jäsenen niin pyytäessä, selittää oikeutus tähän tekniseen määräykseen kohtien 2—4 ehtojenmukaisesti. Milloin tekninen määräys on laadittu, hyväksytty tai sitä on sovellettu kohdassa 2 erikseen mainittua oikeutettua tarkoitusta varten, ja se on vastaavien kansainvälisten standardienmukainen, on katsottava, ettei se aiheuta tarpeettomia esteitä kansainväliselle kaupalle, ellei päinvastaista kyetä todistamaan.

2.6 Jotta tekniset määräykset saataisiin harmonisoiduiksi mahdollisimman laajasti, jäsenten on annettava voimavarojensa puitteissa täysi panos asianomaisten kansainvälisten standardisoivien elinten toimesta tapahtuvaan sellaisia tuotteita koskevien standardien valmistamiseen, joita varten ne ovat hyväksyneet tai aikovat hyväksyä teknisiä määräyksiä.

▼B

2.7 Jäsenten on harkittava myönteisesti muiden jäsenten teknisten määräysten hyväksymistä samanarvoisiksi, vaikka nämä määräykset eroaisivat niiden omista edellyttäen, että ne ovat vakuuttuneita siitä, että nämä määräykset täyttävät riittävästi niiden omien määräysten tarkoitukset.

2.8 Jäsenten on määriteltävä mahdollisuuksien mukaan tekniset määräykset ennemmin suorituskykyä kuin rakennetta tai ulkoisia ominaisuuksia koskevien ominaisuuksien avulla.

2.9 Milloin vastaavaa kansainvälistä standardia ei ole tai ehdotetun teknisen määräyksen tekninen sisältö ei ole vastaavien kansainvälisten standardien teknisen sisällön mukainen ja jos teknisellä määräyksellä saattaa olla merkittävää vaikutusta muiden jäsenten kauppaan, jäsenten on julkaistava

2.9.1 ilmoitus tietyssä julkaisussa niin aikaisessa vaiheessa, että muiden jäsenten asiasta kiinnostuneet tahot voivat saada tietää niiden ehdottavan tietyn teknisen määräyksen voimaansaattamista;

2.9.2 ilmoittaa muille jäsenille sihteeristön välityksellä ehdotetun teknisen määräyksen kohteeksi tulevat tuotteet lyhyine selostuksineen sen tarkoituksesta ja perusteluista; nämä ilmoitukset on annettava niin aikaisessa vaiheessa, että muutoksia voidaan vielä tehdä ja kommentit voidaan ottaa huomioon;

2.9.3 toimittaa pyydettäessä muille jäsenille selosteita tai kopioita ehdotetusta teknisestä määräyksestä ja mikäli mahdollista yksilöidä kansainvälisistä standardeista asiasisällöltään poikkeavat kohdat;

2.9.4 suoda ilman syrjintää muille jäsenille kohtuullisesti aikaa kirjallisten kommenttien esittämiseen, keskustella pyydettäessä näistä kommenteista sekä ottaa kirjalliset kommentit ja keskustelujen tulokset huomioon.

2.10 Vaikka 9 kohdan johdannossa mainitut olosuhteet vallitsisivatkin, mutta jäsenelle aiheutuu tai uhkaa aiheutua äkillisiä turvallisuuteen, terveyteen, ympäristönsuojeluun tai kansalliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia, voi tämä jäsen jättää toteuttamatta ne 9 kohdassa luetellut tarpeelliseksi katsomansa vaiheet. Tämä edellyttää, että hyväksyessään teknisen määräyksen jäsenen on

2.10.1 ilmoitettava heti muille jäsenille sihteeristön välityksellä kyseisestä teknisestä määräyksestä ja sen kohteena olevista tuotteista lyhyine selostuksineen teknisen määräyksen tarkoituksesta samoin kuin äkillisen ongelman luonteesta kertovine perusteluineen;

2.10.2 toimitettava pyydettäessä muille jäsenille tekni-senmääräyksen kopioita;

2.10.3 annettava ilman syrjintää muiden jäsenten esittää kommenttinsa kirjallisesti, keskustella pyydettäessä näistä kommenteista sekä ottaa kirjalliset kommentit ja keskustelujen tulokset huomioon.

2.11 Jäsenten on taattava, että kaikki hyväksytyt tekniset määräykset julkaistaan viivytyksettä tai muutoin saatetaan julki siten, että muiden jäsenten kiinnostuneet tahot voivat niihin tutustua.

2.12 Lukuun ottamatta 10 kohdassa mainittuja äkillisiä olosuhteita jäsenten on varattava kohtuullisesti aikaa teknisen määräyksen julkaisemisen ja sen voimaantulemisen välille antaakseen jäseninä olevien vientimaiden, erityisesti kehitysmaajäsenten, tuottajille aikaa mukauttaa tuotteensa tai tuotantomenetelmänsä tuontimaan vaatimuksiin.

▼B

Artikla 3

Teknisten määräysten laatiminen, hyväksyminen ja soveltaminen paikallishallinnon ja yksityisten elinten toimesta

Alueidensa paikallishallinto- ja yksityisten elinten osalle:

3.1 Jäsenten on ryhdyttävä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että nämä elimet noudattavat 2 artiklan määräyksiä, lukuun ottamatta 2 artiklan 9.2 ja 10.1 kohtien mukaista ilmoitusvelvollisuutta.

3.2 Jäsenten on taattava, että välittömästi keskushallinnonalapuolisten paikallisviranomaisten tekniset määräykset ilmoitetaan 2 artiklan 9.2 ja 10.1 kohtien mukaisesti ottaen huomioon, että ilmoittamista ei vaadita niiltä teknisiltä määräyksiltä, joiden tekninen sisältö on asiallisesti sama kuin kyseisen jäsenen keskushallinnon elinten aiemmin ilmoittamien teknisten määräysten.

3.3 Jäsenet voivat vaatia, että yhteys toisiin jäseniin tapahtuu keskushallinnon välityksellä, käsittäen ilmoitukset, tietojen toimittamisen, kommentit ja keskustelut, joihin on viitattu 2 artiklan 9 ja 10 kohdissa.

3.4 Jäsenten ei tule ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, joilla vaaditaan tai rohkaistaan niiden alueilla olevia paikallishallinnon tai yksityisiä elimiä toimimaan 2 artiklan määräysten vastaisesti.

3.5 Jäsenet ovat tämän sopimuksen mukaan täysin vastuussa 2 artiklan kaikkien määräysten noudattamisesta. Jäsenten on laadittava ja toimeenpantava sellaisia toimenpiteitä ja menettelyjä, joilla tuetaan sitä, että muut kuin keskushallinnonelimet noudattavat 2 artiklan määräyksiä.

Artikla 4

Standardien laatiminen, hyväksyminen ja soveltaminen

4.1 Jäsenten on taattava, että niiden keskushallinnon-standardisoivat elimet hyväksyvät ja noudattavat tämän sopimuksen 3 liitteessä esitettyjä menettelyohjeita standardien laatimiseksi, hyväksymiseksi ja soveltamiseksi (tässä sopimuksessa ”menettelyohjeet”). Niiden on ryhdyttävä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että niiden alueella olevat paikallisviranomaiset ja yksityiset standardisoivat elimet kuten myös alueelliset standardisoivat elimet, joiden jäseniä ne tai niiden alueella toimivat elimet ovat, hyväksyvät ja noudattavat näitä menettelyohjeita. Jäsenten ei tule ryhtyä toimenpiteisiin, joilla suoraan tai välillisesti on sellainen vaikutus, että ne vaativat tai rohkaisevat näitä standardisoivia elimiä toimimaan 3 liitteen menettelyohjeiden vastaisella tavalla. Jäsenten velvollisuudet sen suhteen, että standardisoivat elimet noudattavat menettelyohjeita, eivät riipu siitä, onko standardisoiva elin hyväksynyt menettelyohjeet.

4.2 Jäsenten tulee hyväksyä ne standardisoivat elimet, jotka tämän sopimuksen periaatteiden mukaan ovat hyväksyneet ja noudattavat 3 liitteen menettelyohjeita.

TEKNISTEN MÄÄRÄYSTEN- JA STANDARDIEN MUKAISUUS

Artikla 5

Keskushallinnon elinten vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

5.1 Jäsenten on taattava, että milloin erityinen varmennustuotteiden teknisten määräysten- tai standardienmukaisuudesta on tarpeen, keskushallinnon elimet noudattavat muiden jäsenten alueilta peräisin olevien tuotteiden suhteen seuraavia määräyksiä:

▼B

5.1.1 Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt laaditaan, hyväksytään ja niitä sovelletaan siten, että muiden jäsenten alueilta peräisin olevien vastaavien tuotteiden toimittajille myönnetään hyväksyntä vähintään yhtä edullisin ehdoin kuin vertailukelpoisessa tilanteessa vastaavien kotimaisten tai mistä tahansa muusta maasta peräisin olevien tuotteiden toimittajille; tämä käsittää toimittajien oikeuden saada tuotteilleen vaatimustenmukaisuuden arviointi menettelyn sääntöjen mukaisesti, mukaan lukien, jos menettely sen sallii, mahdollisuuden saada vaatimustenmukaisuuden hyväksymistoimintoja suoritettavaksi valmistuspaikalla ja saada järjestelmän mukainen merkki;

5.1.2 Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä ei laadita, hyväksytä eikä sovelleta siinä tarkoituksessa tai siten, että luodaan tarpeettomia esteitä kansainväliselle kaupalle. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen ei tule olla tiukempia eikä niitä tule soveltaa tiukemmin kuin on tarpeen antamaan tuovalle jäsenelle riittävä varmuus siitä, että tuotteet ovat sovellettavien teknisten määräysten ja standardien mukaisia, ottaen huomioon ne riskit, minkä vaatimusten vastaamattomuus aiheuttaisi.

5.2 Soveltaessaan 1 kohtaa jäsenten on taattava, että

5.2.1 vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt suoritetaan ja saatetaan päätökseen niin nopeasti kuin mahdollista ja muiden jäsenten alueilta peräisin oleville tuotteille suodaan vähintään yhtä hyvä käsittelyjärjestys kuin vastaaville kotimaisille tuotteille;

5.2.2 vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyyn kuluva normaali suoritusaika julkaistaan tai että arvioitu suoritusaika ilmoitetaan hakijalle pyydettäessä, vastaanottaessaan hakemuksen asianomainen elin välittömästi tarkastaa, ovatko asiakirjat täydellisiä, ja ilmoittaa täsmällisesti ja täydellisesti kaikista puutteellisuuksista hakijalle, elin välittää pikimmiten tarkastustulokset hakijalle täsmällisesti ja täydellisesti siten, että tarvittaessa voidaan tehdä korjauksia, vaikka hakemus onkin puutteellinen, elin jatkaa vaatimustenmukaisuuden arviointia mahdollisuuksien rajoissa hakijan niin pyytäessä, ja että pyydettäessä hakijalle ilmoitetaan menettelyn suoritusvaiheesta ja syyt mahdolliseen viivästymiseen;

5.2.3 vaatimukset antaa tietoja rajataan siihen, mikä on tarpeen vaatimustenmukaisuuden arvioimiseksi ja maksujen määrittelemiseksi;

5.2.4 niiden tietojen luottamuksellisuutta, jotka koskevat muiden jäsenten alueelta peräisin olevia tuotteita ja jotka syntyvät tai on toimitettu tällaisten vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen yhteydessä, kunnioitetaan samalla tavoin kuin kotimaisten tuotteiden osalta ja siten, että oikeutetut kaupalliset edut suojataan;

5.2.5 muiden jäsenten alueilta peräisin oleville tuotteille määrätyt, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelystä perittävät maksut ovat tasapuolisessa suhteessa vastaavilta, alkuperältään kotimaisilta tai muiden maiden tuotteilta perittävien maksujen kanssa, ottaen huomioon tiedonvälitys-, kuljetus-ja muut kulut, jotka aiheutuvat tarkastuslaitoksen ja hakijan sijaintieroista;

5.2.6 vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin käytettyjen laitosten sijainti ja näytteenotto eivät aiheuta tarpeetonta vaivaa hakijoille tai heidän edustajilleen;

5.2.7 aina kun tuotteen spesifikaatiot muuttuvat sen jälkeen kun se on määritelty sovellettavan teknisen määräyksen tai standardin mukaiseksi, rajoitetaan muuttuneen tuotteen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt siihen, mikä on tarpeen sen varmistamiseksi, että tuote yhä täyttää kyseiset tekniset määräykset ja standardit;

▼B

5.2.8 on olemassa menetelmät vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen suorittamista koskevien valitusten tutkimiseksi ja valituksen ollessa oikeutettu asian korjaamiseksi.

5.3 Minkään 1 ja 2 kohdissa sanotun ei tule estää jäseniä suorittamasta kohtuullisia pistokokeita alueillaan.

5.4 Siinä tapauksessa, että vaaditaan erityinen varmennus siitä, että tuotteet ovat teknisten määräysten- tai standardienmukaisia, ja on olemassa tai on valmistumaisillaan kansainvälisten standardisoivien elinten julkaisemia asiaan liittyviä oppaita tai suosituksia, jäsenten on taattava, että keskushallinnon elimet käyttävät niitä tai niiden asiaankuuluvia osia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen pohjana, paitsi jos, kuten pyydettäessä täysin selvitetään, nämä oppaat tai suositukset tai niiden asianomaiset osat ovat soveltumattomia kyseiselle jäsenelle muun muassa sellaisten syiden vuoksi kuten kansalliset turvallisuusvaatimukset; vilpillisten toimien estäminen; ihmisten terveyden ja turvallisuuden suojelu, eläinten- ja kasviensuojelu tai ympäristönsuojelu; olennaiset ilmastolliset tai muut maantieteelliset tekijät; olennaiset tekniset tai rakenteelliset ongelmat.

5.5 Jotta vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt saataisiin harmonisoiduksi mahdollisimman laajasti, jäsenten on annettava voimavarojensa puitteissa täysi panos asianomaisten kansainvälisten standardisoivien elinten vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä koskevien oppaiden ja suositusten valmistelutyöhön.

5.6 Milloin kansainvälisen standardisoivan elimen julkaisemaa asiaankuuluvaa opasta tai suositusta ei ole tai ehdotetun vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn tekninen sisältö ei ole kansainvälisten standardisoivien elinten julkaisemien asiaankuuluvien oppaiden ja suositusten mukainen, ja jos vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyllä saattaa olla merkittävää vaikutusta muiden jäsenten kauppaan, jäsenten on

5.6.1 julkaistava ilmoitus tietyssä julkaisussa niin aikaisessa vaiheessa, että muiden jäsenten asiasta kiinnostuneet tahot voivat saada tietää niiden ehdottavan tietyn vaatimusten mukaisuuden arviointimenettelyn voimaansaattamista;

5.6.2 ilmoitettava muille jäsenille sihteeristön välityksellä ehdotetun vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyn kohteeksi tulevat tuotteet lyhyine selostuksineen sen tarkoituksesta ja perusteluista. Nämä ilmoitukset on annettava niin aikaisessa vaiheessa, että muutoksia voidaan vielä tehdä ja kommentit voidaan ottaa huomioon;

5.6.3 toimitettava pyydettäessä muille jäsenille selosteita tai kopioita ehdotetusta menettelystä ja mikäli mahdollista yksilöidä kansainvälisten standardisoivien elinten julkaisemista vastaavista oppaista tai suosituksista asiasisällöltään poikkeavat kohdat;

5.6.4 suoda ilman syrjintää muille jäsenille kohtuullisesti aikaa kirjallisten kommenttien esittämiseen, keskustella pyydettäessä näistä kommenteista sekä ottaa kirjalliset kommentit ja keskustelujen tulokset huomioon.

5.7 Ellei 6 kohdan johdannossa toisin määrätä, milloin jäsenelle aiheutuu tai uhkaa aiheutua äkillisiä turvallisuuteen, terveyteen, ympäristönsuojeluun tai kansalliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia, voi tämä jäsen, tarpeelliseksi katsomallaan tavalla, jättää toteuttamatta 6 kohdassa luetellut vaiheet. Tämä edellyttää, että hyväksyessään kyseisen menettelyn jäsenen tulee

5.7.1 ilmoittaa heti muille jäsenille sihteeristönvälityksellä kyseisestä menettelystä ja sen kohteena olevista tuotteista lyhyine selostuksineen menettelyn tarkoituksesta samoin kuin äkillisen ongelman luonteesta kertovine perusteluineen;

5.7.2 toimittaa pyydettäessä muille jäsenille kopioita menettelyn säännöistä;

▼B

5.7.3 antaa ilman syrjintää muiden jäsenten esittää kommenttinsa kirjallisesti, keskustella pyydettäessä näistä kommenteista sekä ottaa kirjalliset kommentit ja keskustelujen tulokset huomioon.

5.8 Jäsenten on taattava, että kaikki hyväksytyt vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt julkaistaan viivytyksettä tai muutoin saatetaan julki siten, että muiden jäsenten kiinnostuneet tahot voivat niihin tutustua.

5.9 Lukuun ottamatta 7 kohdassa mainittuja äkillisiä olosuhteita jäsenten on varattava kohtuullisesti aikaa menettelyn julkaisemisen ja sen voimaantulemisen välille antaakseen viejäjäsenten, erityisesti kehitysmaajäsenten, tuottajille aikaa mukauttaa tuotteensa tai tuotantomenetelmänsä tuojajäsenen vaatimuksiin.

Artikla 6

Keskushallinnon elinten vaatimustenmukaisuuden arvioinnin tunnustaminen

Keskushallinnon elinten osalta

6.1 Riippumatta 3 ja 4 kohtien määräyksistä jäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan taata, että muiden jäsenten vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen tulokset hyväksytään, vaikka menettelyt poikkeaisivat niiden omista edellyttäen, että ne ovat vakuuttuneita siitä, että menettelyt varmistavat sovellettavien teknisten määräysten- tai standardienmukaisuuden vastaavasti kuin niiden omat menettelyt. Edeltävät neuvottelut voivat olla tarpeen, jotta päästään tyydyttävään yhteisymmärrykseen koskien, erityisesti:

6.1.1 jäsenen kyseisten vaatimustenmukaisuuden varmentamiselinten riittävää ja pysyvää teknistä pätevyyttä siten, että niiden vaatimustenmukaisuuden varmentamistuloksien jatkuvasta luotettavuudesta voidaan olla varmoja; tässä suhteessa merkiksi niiden riittävästä teknisestä pätevyydestä on luettava se, että esimerkiksi akkreditoinnin avulla on varmistettu niiden olevan kansainvälisten standardisoivien elinten julkaisemien vastaavien oppaiden tai suositusten mukaisia;

6.1.2 vaatimustenmukaisuuden varmentamistulosten hyväksymisen rajoittamista viejäjäsenen nimettyjen laitosten antamiin tuloksiin.

6.2 Jäsenten on taattava, että niiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt sallivat mahdollisuuksien mukaan 1 kohdanmääräysten soveltamisen.

6.3 Jäseniä rohkaistaan, muiden jäsenten niin pyytäessä, suostumaan neuvotteluihin sopimuksesta toistensa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyillä saatujen tulosten vastavuoroisesta tunnustamisesta. Jäsenet voivat vaatia, että tällaiset sopimukset täyttävät 1 kohdan määräykset ja että niillä päästään yhteisymmärrykseen niiden mahdollisuuksista helpottaa kyseisten tuotteiden kauppaa.

6.4 Jäseniä rohkaistaan sallimaan toisen jäsenen alueella sijaitsevien tarkastuslaitosten osallistua niiden vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyihin vähintään yhtä hyvin ehdoin kuin ne ovat myöntäneet omilla alueillaan tai minkä tahansa toisen maan alueella sijaitseville laitoksille.

Artikla 7

Paikallishallinnon elinten vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

Paikallishallinnon elinten osalta

7.1 Jäsenten on ryhdyttävä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin taatakseen, että nämä elimet noudattavat 5 ja 6 artiklojen määräyksiä, lukuun ottamatta 5 artiklan 6.2 ja 7.1 kohtien mukaista ilmoitusvelvollisuutta.

▼B

7.2 Jäsenten on taattava, että välittömästi keskushallinnonalaisten paikallisviranomaisten vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt ilmoitetaan 5 artiklan 6.2 ja 7.1 kohtienmääräysten mukaisesti, ottaen huomioon, ettei ilmoitusta vaadita niiltä vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyiltä, joiden tekninen sisältö on asiallisesti sama kuin kyseisen jäsenen keskushallinnon elinten aiemmin ilmoittamien vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen.

7.3 Jäsenet voivat vaatia, että yhteys toisiin jäseniin tapahtuu keskushallinnon välityksellä, käsittäen 5 artiklan 6 ja 7 kohdissa mainitut ilmoitukset, tietojen toimittamisen, kommentit ja keskustelut.

7.4 Jäsenten ei tule ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, joilla vaaditaan tai rohkaistaan niiden alueella olevia paikallishallinnon elimiä toimimaan 5 ja 6 artiklojen määräystenvastaisesti.

7.5 Jäsenet ovat tämän sopimuksen mukaan täysin vastuussa 5 ja 6 artiklojen kaikkien määräysten noudattamisesta. Jäsenten on laadittava ja toimeenpantava sellaisia toimenpiteitä ja menettelyjä, joilla tuetaan sitä, että muut kuin keskushallinnonelimet noudattavat 5 ja 6 artiklojen määräyksiä.

Artikla 8

Yksityisten elinten vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

8.1 Jäsenten on ryhdyttävä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin taatakseen, että niiden alueilla toimivat yksityiset, vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä hoitavat elimet noudattavat 5 ja 6 artiklojen määräyksiä, lukuunottamatta ehdotettujen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen ilmoitusvelvollisuutta. Jäsenten ei myöskään tule ryhtyä toimenpiteisiin, joilla välittömästi tai välillisesti vaaditaan tai rohkaistaan mainittuja elimiä toimimaan 5 ja 6 artiklojen määräysten vastaisesti.

8.2 Jäsenten on taattava, että niiden keskushallinnon elimet käyttävät hyväkseen paikallishallinnon ja yksityisten elinten hoitamia vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä vain siinä laajuudessa kuin nämä elimet noudattavat 5 ja 6 artiklojen määräyksiä, lukuun ottamatta ehdotettujen vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen ilmoitusvelvollisuutta.

Artikla 9

Kansainväliset ja alueelliset järjestelmät

9.1 Mikäli erityinen varmennus teknisten määräystentai standardienmukaisuudesta on tarpeen, jäsenten tulee, mikäli käytännössä mahdollista, laatia ja hyväksyä kansainvälisiä vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmiä ja liittyä niiden jäseniksi tai osallistua niiden toimintaan.

9.2 Jäsenten on ryhdyttävä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin taatakseen, että kansainväliset ja alueelliset vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmät, joissa niiden asianomaiset elimet ovat jäseninä tai osallistuvat toimintaan, noudattavat 5 ja 6 artiklojen määräyksiä. Jäsenten ei myöskään tule ryhtyä toimenpiteisiin, joilla välittömästi tai välillisesti vaaditaan tai rohkaistaan mainittuja elimiä toimimaan 5 ja 6 artiklojen määräyksien vastaisesti.

9.3 Jäsenten on taattava, että niiden keskushallinnon elimet käyttävät hyväkseen kansainvälisiä tai alueellisia vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmiä vain siinä laajuudessa kuin nämä järjestelmät noudattavat soveltuvin osin 5 ja 6 artiklojen määräyksiä.

▼B

TIEDOTTAMINEN JA AVUSTAMINEN

Artikla 10

Teknisistä määräyksistä, standardeista ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä tiedottaminen

10.1 Kunkin jäsenen on taattava, että on olemassa tiedotuskeskus, joka kykenee vastaamaan kaikkiin niihin jäsenten ja muiden jäsenten kiinnostuneiden tahojen kohtuullisiin tiedusteluihin sekä toimittamaan asiaan kuuluvat asiakirjat, jotka koskevat

10.1.1 sen alueella keskus- tai paikallishallinnon elinten, teknisten määräysten noudattamisen valvontaan valtuutettujen yksityisten elinten taikka sellaisten alueellisten standardisoivien elinten, joiden jäseniä nämä elimet ovat tai joiden toimintaan ne osallistuvat, hyväksymiä tai ehdottamia teknisiä määräyksiä,

10.1.2 sen alueella keskus- tai paikallishallinnon elinten taikka sellaisten alueellisten standardisoivien elinten, joiden jäseniä nämä elimet ovat tai joiden toimintaan ne osallistuvat, hyväksymiä tai ehdottamia standardeja,

10.1.3 alueensa keskus- tai paikallishallinnon elinten, teknisten määräysten noudattamisen valvontaan valtuutettujen yksityisten elinten taikka sellaisten alueellisten elinten, joiden jäseniä nämä elimet ovat tai joiden toimintaan ne osallistuvat, hoitamia tai hoidettaviksi ehdotettuja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä,

10.1.4 jäsenen itsensä tai alueensa asianomaisten keskus- tai paikallishallinnon elinten kansainvälisten ja alueellisten standardisoivien elinten ja vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmien, kuten myös tämän sopimuksen piiriin kuuluvien kahden- ja monenkeskisten järjestelyjen jäsenyyttä tai toimintaan osallistumista; niiden on myös kyettävä toimittamaan kohtuullisesti tietoa tällaisten järjestelmien ja järjestelyjenehdoista,

10.1.5 tämän sopimuksen mukaisesti julkaistujen ilmoitustensijaintia tai tietoja, mistä nämä tiedot voi hankkia, ja

10.1.6 3 kohdassa mainittujen tiedotuskeskusten sijaintia.

10.2 Jos jäsen oikeudellisista tai hallinnollisista syistä on perustanut useampia kuin yhden tiedotuskeskuksen, on jäsenen tiedotettava muille jäsenille täydellisesti ja yksiselitteisesti kunkin tiedotuskeskuksen vastuualueet. Lisäksi jäsenen on taattava, että väärään tiedotuskeskukseen osoitetut tiedustelut toimitetaan välittömästi oikealle tiedotuskeskukselle.

10.3 Kunkin jäsenen on ryhdyttävä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin taatakseen, että on olemassa yksi tai useampia tiedotuskeskuksia, jotka kykenevät vastaamaan kaikkiin muiden jäsenten kiinnostuneiden tahojen kohtuullisiin tiedusteluihin sekä toimittamaan asiaan kuuluvat asiakirjat, jotka koskevat

10.3.1 jäsenen alueella sijaitsevien yksityisten taikka sellaisten alueellisten standardisoivien elinten, joiden jäseniä nämä elimet ovat tai joiden toimintaan ne osallistuvat, hyväksymiä tai ehdottamia standardeja,

10.3.2 jäsenen alueella sijaitsevien yksityisten elinten taikka sellaisten alueellisten elinten, joiden jäseniä nämä elimet ovat tai joiden toimintaan ne osallistuvat, hoitamia tai hoidettaviksi ehdotettuja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä,

▼B

10.3.3 jäsenen alueella sijaitsevien yksityisten elinten kansainvälisten ja alueellisten standardisoivien elinten ja vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmien, kuten myös tämän sopimuksen piiriin kuuluvien kahden- ja monenkeskisten järjestelyjen jäsenyyttä tai toimintaan osallistumista; niiden on myös kyettävä toimittamaan kohtuullisesti tietoa tällaisten järjestelmien ja järjestelyjen ehdoista.

10.4 Jäsenten on ryhdyttävä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin taatakseen, että milloin muut jäsenet tai muiden jäsenten kiinnostuneet tahot tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti pyytävät asiakirjojen jäljennöksiä, ne toimitetaan (ellei korvauksetta niin) kohtuulliseen hintaan, jonka on oltava sama, todellisia toimituskuluja lukuunottamatta, kyseisen jäsenen tai muiden jäsenten kansalaisille ([1]).

10.5 Teollisuusmaajäsenten on toimitettava muiden jäsenten pyytäessä käännöksiä joko englanniksi, ranskaksi tai espanjaksi tietyn ilmoituksen tarkoittamista asiakirjoista tai niiden yhteenvedosta, kun on kyse laajoista asiakirjoista.

10.6 Vastaanottaessaan tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti ilmoituksia sihteeristön tulee jakaa niiden jäljennökset kaikille jäsenille samoin kuin niistä kiinnostuneille kansainvälisille standardisoiville ja vaatimustenmukaisuuden arviointielimille sekä kiinnittää kehitys maajäsenten huomion ilmoituksiin, jotka koskevat niiden kannalta erityisen mielenkiintoisia tuotteita.

10.7 Milloin jäsen on solminut yhden tai useamman muun maan kanssa teknisiä määräyksiä, standardeja tai vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevan sopimuksen, jolla saattaa olla merkittävää vaikutusta kauppaan, ainakin yhden jäsenenä olevan sopimuspuolen on ilmoitettava sihteeristön välityksellä muille jäsenille sopimuksen tuotekate ja lyhyt selostus sen sisällöstä. Kyseisiä jäseniä kehotetaan osallistumaan pyydettäessä muiden jäsenten kanssakäytäviin neuvotteluihin, joiden tarkoituksena on solmia samanlainen sopimus tai muiden jäsenten osallistuminen kyseiseen sopimukseen.

10.8 Minkään tässä sopimuksessa ei saa tulkita vaativan

10.8.1 tekstien julkaisemista muulla kuin jäsenen kielellä,

10.8.2 ehdotusten, selosteiden tai jäljennösten toimittamista muulla kuin jäsenen kielellä lukuun ottamatta 5 kohdassa mainittua, tai

10.8.3 jäseniä toimittamaan tietoja, joiden paljastamisen ne katsovat oleellisten turvallisuusetujensa vastaiseksi.

10.9 Ilmoitukset sihteeristölle on tehtävä englanniksi, ranskaksi tai espanjaksi.

10.10 Jäsenten on nimettävä yksi keskushallinnonviranomainen, joka on vastuussa kansallisella tasolla tämän sopimuksen mukaisten ilmoitusmenettelyjen toimeenpanosta, lukuunottamatta liitteessä 3 mainittuja.

10.11 Jos vastuu ilmoitusmenettelyistä oikeudellisista tai hallinnollisista syistä on jaettu kahden tai useamman keskushallinnon viranomaisen kesken, on jäsenen tiedotettava muille jäsenille täydellisesti ja yksiselitteisesti kunkin viranomaisen vastuualueet.

([1]) WTO:n erillisten tullialuejäsenten osalta ”kansalaiset” on käsitettävä tarkoittavan luonnollisia tai oikeudellisia henkilöitä, jotka asuvat vakinaisesti tai joilla on todellinen ja toiminnassa oleva teollisuuslaitos tai liikeyritys tällä tullialueella.

▼B

Artikla 11

Tekninen apu muille jäsenille

11.1 Jäsenten on neuvottava pyydettäessä muita jäseniä, erityisesti kehitysmaa-jäseniä, teknisten määräysten valmistelussa.

11.2 Jäsenten on neuvottava pyydettäessä muita jäseniä, erityisesti kehitysmaajäseniä, ja annettava niille teknistä apua molemminpuolisesti sovituin ehdoin kansallisten standardisoivien elinten perustamisessa ja osallistumisessa kansainvälisten standardisoivien elinten toimintaan. Jäsenten on rohkaistava myös kansallisia standardisoivia elimiään tekemään samoin.

11.3 Jäsenten on ryhdyttävä pyydettäessä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin, jotta niiden alueella toimivat tarkastuslaitokset neuvoisivat muita jäseniä, erityisesti kehitysmaajäseniä, ja antaisivat niille teknistä apua keskinäisesti sovituin ehdoin:

11.3.1 perustettaessa tarkastuslaitoksia tai teknisten määräystenmukaisuuden arviointielimiä; ja

11.3.2 niitä menetelmiä varten, joilla niiden teknisten määräysten asettamat vaatimukset parhaiten voidaan täyttää.

11.4 Jäsenten on ryhdyttävä pyydettäessä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin neuvojen antamiseksi muille jäsenille, erityisesti kehitysmaajäsenille, ja niiden on annettava näille teknistä apua molemminpuolisesti sovituin ehdoin perustettaessa vaatimustenmukaisuuden arviointielimiä pyynnön esittäneen jäsenen alueelle hyväksyttyjen standardien poistunnustamiseksi.

11.5 Jäsenten on neuvottava pyydettäessä muita jäseniä, erityisesti kehitysmaajäseniä, ja annettava niille teknistä apua molemminpuolisesti sovituin ehdoin toimenpiteistä, joihin niiden tuottajien tulisi ryhtyä halutessaan päästä käyttämään pyynnön vastaanottaneen jäsenen alueen viranomais- tai yksityisten elinten hoitamia vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmiä.

11.6 Jäsenten, jotka ovat kansainvälisten tai alueellisten vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmien jäseniä tai osallistuvat niiden toimintaan, on pyydettäessä neuvottava muita jäseniä, erityisesti kehitysmaajäseniä, ja annettava niille teknistä apua molemminpuolisesti sovituin ehdoin sellaisten toimielinten perustamiseen tai lainsäädännön aikaansaamiseen, mikä edesauttaisi näitä täyttämään kyseisten järjestelmien jäsenyysja osallistumisehdot.

11.7 Jäsenten on, niin pyydettäessä, rohkaistava alueidensa elimiä, jotka ovat kansainvälisten tai alueellisten vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmien jäseniä tai osallistuvat niiden toimintaan, neuvomaan muita jäseniä, erityisesti kehitysmaajäseniä, ja jäsenten tulisi harkittava näiden esittämiä teknistä apua koskevia pyyntöjä sellaisten toimielintenperustamiseksi, mikä edesauttaisi kyseisiä elimiä täyttämään arviointijärjestelmien jäsenyys- ja osallistumisehdot.

11.8 Antaessaan neuvoja ja teknistä apua muille jäsenille 1—7 kohtien mukaisesti jäsenten on annettava etusija vähiten kehittyneiden maiden tarpeille.

Artikla 12

Kehitysmaajäsenten erityis- ja erilliskohtelu

12.1 Jäsenten on kohdeltava tämän sopimuksen kehitysmaajäseniä muita edullisemmin niin seuraavien ehtojen kuin tämän sopimuksen muiden asianomaisten määräysten mukaisesti.

▼B

12.2 Jäsenten on kiinnitettävä erityistä huomiota tämän sopimuksen määräyksiin, jotka koskevat kehitysmaajäsenten oikeuksia ja velvollisuuksia ja otettava huomioon kehitysmaajäsenten erityiset kehitykseen, rahoitukseen ja kauppaan liittyvät tarpeet tämän sopimuksen toteuttamisessa niin kansallisesti kuin tämän sopimuksen hallinnollisten järjestelyjen toiminnassa.

12.3 Jäsenten on otettava huomioon teknisten määräysten, standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valmistelussa ja käytäntöön soveltamisessa kehitysmaajäsenten erityiset kehitykseen, rahoitukseen ja kauppaan liittyvät tarpeet taatakseen, että nämä tekniset määräykset, standardit ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt eivät aiheuta kehitysmaajäsenten viennille tarpeettomia esteitä.

12.4 Jäsenet tunnustavat, että vaikka kansainvälisiä standardeja olisikin olemassa, kehitysmaajäsenet johtuen niiden erityisistä teknologisista ja yhteiskunnallistaloudellisista olosuhteista hyväksyvät tiettyjä teknisiä määräyksiä, standardeja tai vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, joiden tarkoituksena on säilyttää kotoperäistä teknologiaa sekä niiden kehitystarpeiden kanssa yhteensopivia tuotantomenetelmiä ja-prosesseja. Sen vuoksi jäsenet tunnustavat, että kehitysmaajäsenten ei tulisi olettaa käyttävän kansainvälisiä standardeja perustana teknisille määräyksilleen tai standardeilleen, eikä testausmenetelmilleen, jotka eivät vastaa niiden kehitys-, rahoitus- ja kaupallisia tarpeita.

12.5 Jäsenten on ryhdyttävä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin taatakseen, että kansainväliset standardisoivat elimet ja kansainväliset vaatimustenmukaisuuden arviointijärjestelmät organisoidaan ja niitä hoidetaan tavalla, joka helpottaa kaikkien jäsenten asianomaisten elinten aktiivista ja edustavaa osallistumista, ottaen huomioon kehitysmaajäsenten erityisongelmat.

12.6 Jäsenten on ryhdyttävä käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin taatakseen, että kansainväliset standardisoivat elimet kehitysmaajäsenten pyytäessä tutkivat kehitysmaajäseniä erityisesti kiinnostavia tuotteita koskevien kansainvälisten standardien laatimismahdollisuudet ja mahdollisuuksien mukaan laativat tällaiset standardit.

12.7 Jäsenten on annettava artiklan 11 määräysten mukaisesti kehitysmaajäsenille teknistä apua, jotta varmistetaan, että teknisten määräysten, standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen valmistelu ja soveltaminen ei aiheuta tarpeettomia esteitä lisätä ja monipuolistaa kehitysmaajäsenten vientiä. Määritettäessä teknisen avun ehtoja on kiinnitettävä huomiota apua pyytävän jäsenen ja erityisesti vähiten kehittyneiden jäsenten kehitystasoon.

12.8 Tunnustetaan, että kehitysmaajäsenillä saattaa olla ongelmia, mukaanlukien hallinnolliset ja infrastruktuuri ongelmat, valmistella ja soveltaa teknisiä määräyksiä, standardeja ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä. Tunnustetaan lisäksi, että kehitysmaajäsenten erityiset kehitys- ja kaupalliset tarpeet samoin kuin niiden teknologinen kehitystaso voivat estää niitä täysin täyttämästä sopimusvelvollisuuksiaan. Jäsenten on otettava tämä täysin huomioon. Tämän mukaisesti, taatakseen, että kehitysmaajäsenet kykenevät täysin noudattamaan tätä sopimusta, 13 artiklan määräysten mukaisesti perustetulla kaupan teknisten esteiden komitealla (tässä sopimuksessa ”komitea”) on oikeus pyydettäessä myöntää yksilöityjä, määräaikaisia poikkeuksia joistakin tai kaikista tämän sopimuksen velvollisuuksista. Harkitessaan tällaisia pyyntöjä komitea ottaa huomioon kyseisen kehitysmaajäsenen erityiset ongelmat valmistella ja soveltaa teknisiä määräyksiä, standardeja ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä samoin kuin sen erityiset kehitys- ja kaupalliset tarpeet sekä teknologisen kehitystason, mitkä seikat saattavat estää sitä täysin täyttämästä sopimusvelvollisuuksiaan. Komitean on otettava erityisesti huomioon vähiten kehittyneidenjäsenten erityistarpeet.

▼B

12.9 Neuvotteluissa teollisuusmaajäsenten on pidettävä mielessä kehitysmaajäsenten erityiset vaikeudet laatia ja soveltaa standardeja, teknisiä määräyksiä ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä. Pyrkiessään tukemaan kehitysmaajäsenten ponnistuksia vaikeuksien voittamiseksi teollisuusmaajäsenten on otettava huomioon näiden erityiset rahoitusta, kauppaa ja kehitystä koskevat tarpeet.

12.10 Komitean on tarkasteltava ajoittain tämän sopimuksenmukaista, kehitysmaajäsenille kansallisella ja kansainvälisellä tasolla annettua erityis- ja erilliskohtelua.

INSTITUUTIOT, NEUVOTTELUT JA RIITOJEN RATKAISEMINEN

Artikla 13

Kaupan teknisten esteiden komitea

13.1 Perustetaan kaupan teknisten esteiden komitea, joka koostuu kunkin jäsenen edustajista. Komitea valitsee puheenjohtajansa ja kokoontuu tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran vuodessa suodakseen jäsenille tilaisuuden neuvotteluihin kaikista sopimuksen toimintaan tai sen tavoitteiden edistämiseen liittyvistä asioista sekä suorittaakseen muut tämän sopimuksenmukaiset tai jäsenten sille osoittamat tehtävät.

13.2 Komitean tulee perustaa työryhmiä tai muita elimiä tarpeen mukaan suorittamaan komitean niille tämän sopimuksen asianomaisten määräysten mukaisesti osoittamia tehtäviä.

13.3 Yhteisymmärrys vallitsee siitä, että hallitusten tämän sopimuksen nojalla ja muissa teknisissä elimissä suorittaman työnvälillä olisi vältettävä tarpeetonta päällekkäisyyttä. Komitean on tutkittava tätä ongelmaa vähentääkseen tällaista päällekkäisyyttä.

Artikla 14

Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen

14.1 Mistä tahansa tämän sopimuksen toimintaan vaikuttavan asian osalta neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen on käytävä riitojenratkaisuelimen johdolla ja niiden on noudatettava, tarpeelliset muutokset huomioon ottaen, GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artiklojen määräyksiä, kuten niitä on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa.

14.2 Riidan osapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan paneeli voi perustaa teknisen asiantuntijaryhmän avustamaan teknisluonteisissa kysymyksissä, jotka vaativat asiantuntijoiden yksityiskohtaista harkintaa.

14.3 Teknisten asiantuntijaryhmien on noudatettava liitteen 2 mukaista menettelyä.

14.4 Edellä esitettyihin riitojen ratkaisua koskeviin määräyksiin voidaan vedota tapauksissa, joissa jäsen katsoo, ettei toinen jäsen ole päässyt 3, 4, 7, 8 ja 9 artiklojen osalta tyydyttäviin tuloksiin, ja tämä on vaikuttanut merkittävästi sen kauppaetuihin. Tässä suhteessa tulosten on oltava samanarvoisia kuin jos kyseinen elin olisi jäsen.

▼B

LOPPUMÄÄRÄYKSET

Artikla 15

Loppumääräykset

Varaumat

15.1 Varaumia ei saa tehdä mihinkään tämän sopimuksenmääräyksiin ilman muiden jäsenten suostumusta.

Tarkastelu

15.2 Kunkin jäsenen on välittömästi sen jälkeen, kun WTO-sopimus tulee sen osalta voimaan, tiedotettava komitealle vireillä olevista tai jo suoritetuista toimenpiteistä tämänsopimuksen soveltamisen ja hallinnon varmistamiseksi. Komitealle on myös ilmoitettava kaikki näihin toimenpiteisiin myöhemmin tehdyt muutokset.

15.3 Komitean on tarkasteltava vuosittain tämän sopimuksenkäytäntöön soveltamista ja toimintaa ottaen huomioon sen tavoitteet.

15.4 Viimeistään kolmen vuoden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulosta ja sen jälkeen kolmivuosittain komitean on tarkasteltava tämän sopimuksen toimintaa ja käytäntöön soveltamista, mukaan lukien avoimuutta koskevat määräykset, suositellakseen tarvittaessa tarkistuksia tämän sopimuksenoikeuksiin ja velvoitteisiin, jotta varmistettaisiin keskinäiset taloudelliset edut sekä oikeuksien ja velvoitteiden tasapaino, ottaen kuitenkin huomioon artiklan 12 määräykset. Ottaen huomioon muun muassa sopimuksen käytäntöön soveltamisesta saadut kokemukset komitean on tarvittaessa esitettävä sopimustekstiin muutosehdotuksia tavara-kauppaneuvostolle.

Liitteet

15.5 Tämän sopimuksen liitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

▼B

LIITE 1

TÄSSÄ SOPIMUKSESSA KÄYTETTÄVÄT KÄSITTEET JA MÄÄRITELMÄT

Käsitteillä, jotka on esitetty ISO/IEC:n oppaan 2 kuudennessa painoksessa: Standardisointi ja siihen liittyvä toiminta. Yleiset termit ja määritelmät 1991, on tässä sopimuksessa sama merkityskuin mainitun oppaan määritelmien antama, ottaen huomioon, etteivät palvelut kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan.

Tässä sopimuksessa on kuitenkin sovellettava seuraavia määritelmiä:

1. **Tekninen määräys**

Asiakirja, jolla säädetään tuotteiden ominaisuuksia tai näihin liittyviä valmistus- ja tuotantomenetelmiä, mukaanlukien sovellettavat hallinnolliset määräykset, ja jonka noudattaminen on pakollista. Se voi myös sisältää tai käsitellä yksinomaan terminologiaa, merkkejä, pakkaamista, merkitsemistä tai etiketöimistä koskevia vaatimuksia, kun ne liittyvät tuotteisiin tai valmistus- ja tuotantomenetelmiin.

Huomautus

ISO/IEC:n oppaan 2 määritelmä ei ole täydellinen, vaan perustuu niin sanottuun ”rakennuspalikka” -menetelmään.

2. **Standardi**

Tunnustetun elimen hyväksymä asiakirja, joka määrittelee yleiseen ja toistuvaan käyttöön säännöt, ohjeet tai ominaisuudet tuotteille tai näihin liittyville valmistus- ja tuotantomenetelmille, ja jonka noudattaminen ei ole pakollista. Se voi myös sisältää tai käsitellä yksinomaan terminologiaa, merkkejä, pakkaamista, merkitsemistä tai etiketöimistä koskevia vaatimuksia, kun ne liittyvät tuotteisiin tai valmistus- ja tuotantomenetelmiin.

Huomautus

ISO/IEC:n oppaan 2 määrittelemät termit kattavat tuotteet, valmistusmenetelmät ja palvelut. Tämä sopimus käsittelee ainoastaan teknisiä määräyksiä, standardeja ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, jotka liittyvät tuotteisiin tai valmistus- ja tuotantomenetelmiin. ISO/IEC:n oppaan 2 määritelmän mukaan standardi voi olla joko pakollinen tai vapaaehtoinen. Tässä sopimuksessa standardi on määritelty vapaaehtoiseksi ja tekninen määräys pakolliseksi asiakirjaksi. Kansainvälisen standardisointi-yhteisön valmistelemat standardit perustuvat konsensukseen. Tämä sopimus kattaa myös asiakirjat, jotka eivät perustu konsensukseen.

3. **Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt**

Menettely, jonka avulla suoraan tai välillisesti todetaan, että teknisten määräysten ja standardien asianomaiset vaatimukset täytetään.

Huomautus

Vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt käsittävät muunmuassa näytteenotto-, testaus- ja tarkastusmenettelyt; vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, todentamisen ja vakuuttamisen; rekisteröinnin, akkreditoinnin ja hyväksynnän samoin kuin näiden yhdistelmät.

4. **Kansainvälinen elin tai järjestelmä**

Elin tai järjestelmä, jonka jäsenyys on avoin ainakin kaikkien jäsenten asianomaisille elimille.

5. **Alueellinen elin tai järjestelmä**

Elin tai järjestelmä, jonka jäsenyys on avoin vain joidenkin jäsenten asianomaisille elimille.

▼B

6. **Keskushallinnon elin**

Keskushallinto, sen ministeriöt ja osastot samoin kuin kaikki kyseessä olevan toiminnan osalta keskushallinnon käskyvallanalaiset elimet.

Huomautus

Euroopan yhteisöihin sovelletaan keskushallinnon elimiä koskevia määräyksiä. Euroopan yhteisöihin voidaan kuitenkin perustaa alueellisia elimiä tai vaatimustenmukaisuudenarviointijärjestelmiä, ja tässä tapauksessa niihin sovelletaan tämän sopimuksen alueellisia elimiä tai vaatimustenmukaisuudenarvioin-tijärjestelmiä koskevia määräyksiä.

7. **Paikallishallinnon elin**

Hallinto, joka ei kuulu keskushallintoon (esimerkiksi osavaltiot, maakunnat, läänit, kantonit, kunnat jne.), sen ministeriöt ja osastot samoin kuin kaikki kyseessä olevan toiminnan osalta mainitun hallinnon käskyvallan alaiset elimet.

8. **Yksityinen elin**

Elin, joka ei kuulu keskus- eikä paikallishallintoon, mukaanlukien teknisten määräysten noudattamisen valvontaan valtuutetut yksityiset elimet.

▼B

LIITE 2

TEKNISET ASIANTUNTIJARYHMÄT

14 artiklan määräysten mukaisesti perustettuihin teknisiin asiantuntijaryhmiin sovelletaan seuraavia menettelyjä.

1. Tekniset asiantuntijaryhmät ovat paneelin toimivallanalaisia. Paneelin on päätettävä niiden toimenkuvasta ja yksityiskohtaisista työskentelymenettelyistä, ja niiden on raportoitava paneelille.

2. Teknisiin asiantuntijaryhmiin saavat kuulua vain henkilöt, joilla on ammattitaitoa ja kokemusta kyseessä olevalla alalla.

3. Riidan osapuolten kansalaisten ei tule toimia teknisissä asiantuntijaryhmissä ilman riidan osapuolten yhteistä suostumusta, paitsi poikkeuksellisissa olosuhteissa, jos paneelin mielestä ei muutoin voida täyttää tieteellisen erityisasiantuntemuksen tarvetta. Riidan osapuolten hallitusten virkamiesten ei tule toimia teknisissä asiantuntijaryhmissä. Teknisten asiantuntijaryhmien jäsenten on toimittava yksityishenkilöinä eivätkä hallitusten tai minkään järjestön edustajina. Hallitusten tai järjestöjen ei tämänvuoksi tule antaa heille teknisen asiantuntijaryhmän käsiteltävänä olevia asioita koskevia ohjeita.

4. Tekniset asiantuntijaryhmät saavat kysyä ja hakea tietoja ja teknistä apua sopiviksi katsomistaan lähteistä. Ennen kuin tekninen asiantuntijaryhmä hakee sellaista tietoa tai asiantuntemusta, minkä lähde on jonkun jäsenen hallintovallanalainen, sen on informoitava tätä jäsentä. Jäsenen on vastattava pikimmiten ja täydellisesti teknisen asiantuntijaryhmän pyyntöihin saada tarpeellisiksi ja sopiviksi katsomiaan tietoja.

5. Riidan osapuolten on saatava käyttöönsä kaikki tekniselle asiantuntijaryhmälle annetut asiaankuuluvat tiedot, elleivät ne ole luonteeltaan luottamuksellisia. Tekniselle asiantuntijaryhmälle annettuja luottamuksellisia tietoja ei tule antaa julkisuuteen ilman tiedon antaneen hallituksen, organisaation tai henkilön virallista valtuutusta. Milloin tällaisia tietoja tekniseltä asiantuntijaryhmältä pyydetään, mutta tietojen luovuttamiseen ei ole valtuutusta, antaa kyseinen hallitus, organisaatio tai henkilötiedoista ei-luottamuksellisen yhteenvedon.

6. Teknisen asiantuntijaryhmän on toimitettava raporttiluonnos asianosaisille jäsenille saadakseen niiden kommentit ja voidakseen ottaa ne tarpeen mukaan huomioon loppuraportissa, joka jaetaan myös asianosaisille jäsenille, kun se toimitetaan paneelille.

▼B

LIITE 3

STANDARDIEN LAATIMISTA, HYVÄKSYMISTÄ JA SOVELTAMISTA KOSKEVAT MENETTELYOHJEET

Yleiset määräykset

A. Näihin menettelyohjeisiin sovelletaan tämän sopimuksen liitteen 1 määritelmiä.

B. Nämä menettelyohjeet voi hyväksyä mikä tahansa standardisoiva elin WTO:n jäsenen alueella, olkoonpa se keskushallinnon, paikallishallinnon tai yksityinen elin; alueellinen standardisoiva viranomaiselin, jonka yksi tai useampi jäsen on WTO:n jäsen; tai alueellinen standardisoiva yksityinen elin, jonka yksi tai useampi jäsen sijaitsee WTO:n jäsenen alueella (tässä menettelyohjeessa käytetään yhteisesti nimitystä ”standardisoivat elimet” ja erikseen nimitystä ”standardisoivaelin”).

C. Standardisoivien elinten, jotka ovat hyväksyneet tämän ohjeen tai sanoutuneet siitä irti, on ilmoitettava tästä ISO/IEC:n informaatiokeskukseen Geneveen. Ilmoitukseen on liitettävä kyseisen elimen nimi ja osoite ja sen nykyinen ja odotettavissa oleva standardisointiala. Ilmoituksen voi lähettää joko suoraan ISO/IEC:n informaatiokeskukseen tai ISO/IEC:n kansallisen jäsenen välityksellä tai, mieluummin, ISONETin asianomaisen kansallisenjäsenen tai kansainvälisen liitännäisjäsenen välityksellä.

Varsinaiset määräykset

D. Standardisoivan elimen on standardien osalta myönnettävä tuotteille, jotka ovat peräisin minkä tahansa WTO:n jäsenen alueelta, vähintään yhtä edullinen kohtelu kuin vastaaville tuotteille, jotka ovat kotimaista alkuperää tai jotka ovat peräisin mistä tahansa muusta maasta.

E. Standardisoivan elimen on taattava, ettei standardeja laadita, hyväksytä eikä sovelleta siinä tarkoituksessa tai siten, että luodaan tarpeettomia esteitä kansainväliselle kaupalle.

F. Mikäli kansainvälisiä standardeja on olemassa tai niiden valmistuminen on odotettavissa, standardisoivan elimen on käytettävä niitä tai niiden vastaavia osia laatimiensa standardien pohjana, paitsi milloin tällaiset kansainväliset standardit tai vastaavat osat olisivat tehottomia tai soveltumattomia, esimerkiksi riittämättömän suojelutason, oleellisten ilmastollisten tai maantieteellisten tekijöiden taikka oleellisten teknologisten ongelmien vuoksi.

G. Jotta standardit saataisiin harmonisoiduksi mahdollisimman laajasti, standardisoivan elimen on tarkoituksenmukaisella tavalla annettava voimavarojensa puitteissa täysi panos asianomaisten kansainvälisten standardisoivien elimien toimesta tapahtuvaan sellaisten kansainvälisten standardien laadintaan, joiden aiheesta se joko on hyväksynyt tai on odotettavissa, että se hyväksyy standardin. Jäsenen alueella toimivien standardisoivien elinten osallistumisen tiettyyn kansainväliseen standardisointitoimintaan tulee mahdollisuuksien mukaan tapahtua yhden kaikkia niitä alueen standardisoivia elimiä edustavan valtuuskunnan kautta, jotka joko ovat hyväksyneet tai on odotettavissa, että ne hyväksyvät standardeja aiheesta, johon kansainvälinen standardisointitoimintaliittyy.

H. Jäsenen alueella toimivan standardisoivan elimen on pyrittävä kaikin keinoin välttämään päällekkäisyyksiä muiden samalla alueella toimivien tai vastaavien kansainvälisten tai alueellisten standardisoivien elinten työn kanssa. Niiden on myös pyrittävä kaikin keinoin saamaan aikaan kansallinen konsensuslaatimistaan standardeista. Samoin alueellisen standardisoivan elimen on pyrittävä kaikin keinoin välttämään päällekkäisyyksiä kansainvälisten standardisoivien elinten kanssa.

▼B

I. Standardisoivan elimen on määriteltävä mahdollisuuksien mukaan tuotteen vaatimuksia koskevat standardit ennemmin suorituskykyä kuin rakennetta tai ulkoisia ominaisuuksia koskevien ominaisuuksien avulla.

J. Vähintään kerran puolessa vuodessa standardisoivan elimen on julkaistava työohjelma, joka sisältää sen nimen ja osoitteen, sen valmisteilla olevat standardit ja sen edellisen kauden aikana hyväksymät standardit. Standardi on valmisteilla standardin laatimispäätöksestä sen hyväksymiseen asti. Erityisesti nimettyjen standardiluonnosten otsikot on pyydettäessä toimitettava englanniksi, ranskaksi tai espanjaksi. Ilmoitus työohjelmasta on julkaistava kansallisessa tai vaihtoehtoisesti alueellisessa standardisointitoiminnan julkaisussa.

Työohjelmasta on käytävä ilmi kustakin standardista, ISONETin sääntöjen mukaisesti, aiheenmukainen luokitus, standardin käsittelyvaihe ja viittaukset pohjana olevaan kansainväliseen standardiin. Viimeistään työohjelmansa julkaisuvaiheessa standardisoivan elimen on ilmoitettava siitä ISO/IEC:n informaatiokeskukseen Geneveen.

Ilmoituksen on sisällettävä standardisoivan elimen nimi ja osoite, sen julkaisun nimi ja numero, jossa työohjelma julkaistaan, työohjelman voimassaoloaika, sen hinta (ellei maksuton), ja kuinka ja mistä sen voi saada. Ilmoitus voidaan lähettää suoraan ISO/IEC:n informaatiokeskukseen tai mieluummin ISONETin vastaavan kansallisen jäsenen tai kansainvälisen liitännäisjäsenen välityksellä.

K. Kansallisen ISO/IEC:n jäsenen on pyrittävä kaikin keinoin tulemaan ISONETin jäseneksi tai nimeämään toinen elin jäseneksi samoin kuin hankkimaan kaikkein kehittynein ISONETin jäsenelle mahdollinen jäsenyystyyppi. Muiden standardisoivien elinten on pyrittävä kaikin keinoin liittymään ISONETin jäseneen.

L. Ennen standardin hyväksymistä standardisoivan elimen on annettava vähintään 60 päivän aika lausunnon antoon standardiluonnoksesta WTO:n jäsenen alueen kiinnostuneille tahoille. Tätä aikaa voidaan kuitenkin lyhentää siinä tapauksessa, että äkillisiä turvallisuuteen, terveyteen tai ympäristöön liittyviä ongelmia syntyy tai uhkaa syntyä. Viimeistään kommentointiajan alussa standardisoivan elimen on julkaistava ilmoitus, jossa tiedotetaan kommenttiaika, kohdassa J mainitussa julkaisussa. Tällaisen ilmoituksen tulee mahdollisuuksien mukaan sisältää selvitys siitä, poikkeaako luonnos vastaavasta kansainvälisestä standardista.

M. WTO:n jäsenen alueen kiinnostuneen tahon pyytäessä standardisoivan elimen on pikimmiten toimitettava tai järjestettävä toimitettavaksi kopio standardiluonnoksesta, jonka se on lähettänyt lausunnolle. Palvelumaksujen on oltava, lukuunottamatta todellisia toimituskuluja, samat ulkomaalaisille ja kotimaisille tahoille.

N. Standardisoivan elimen on otettava huomioon standardin jatkovalmistelussa lausuntokierroksen aikana saatu palaute. Tämän menettelyohjeen hyväksyneiden standardisoivien elinten välityksellä vastaanotettuihin kommentteihin tulee pyydettäessä vastata mahdollisimman pikaisesti. Vastauksen tulee sisältää selitys siitä, miksi poikkeaminen kansainvälisestä standardista on tarpeen.

O. Heti, kun standardi on hyväksytty, se on myös julkaistava.

▼B

P. WTO:n jäsenen alueen kiinnostuneen tahon pyytäessä standardisoivan elimen on pikimmiten toimitettava tai järjestettävä toimitettavaksi kopio viimeisimmästä työohjelmastaan tai standardista, jonka se on tuottanut. Tästä palvelusta perittävien maksujen on oltava, lukuunottamatta todellisia toimitusmaksuja, samat ulkomaalaisille ja kotimaisille tahoille.

Q. Standardisoivan elimen on harkittava myötämielisesti ja suotava riittävä mahdollisuus neuvottelupyynnöille, jotka koskevat tulkintoja tämän ohjeen toiminnasta ja joita esittävät tämän ohjeen hyväksyneet standardisoivat elimet. Sen on yritettävä puolueettomasti ratkaista valitukset.

▼B

SOPIMUS KAUPPAAN LIITTYVISTÄ INVESTOINTITOIMISTA

JÄSENET, JOTKA

katsovat, että ministerit sopivat Punta del Esten julistuksessa, että ”GATTin investointitoimien kauppaa rajoittaviin ja vääristäviin vaikutuksiin liittyvien artiklojen toiminnan tarkastelun seurauksena neuvottelujen tulisi valmistella tarkoituksenmukaisia lisämääräyksiä, jotka saattavat olla tarpeen tällaisten, kauppaan haitallisesti kohdistuvien vaikutusten välttämiseksi”;

toivovat edistävänsä maailmankaupan laajenemista ja vaiheittaista vapautumista ja helpottavansa investointeja yli kansainvälisten rajojen kaikkien kauppakumppaneiden ja erityisesti kehitysmaajäsenten taloudellisen kasvun lisäämiseksi samalla varmistaen vapaan kilpailun;

ottavat huomioon kehitysmaajäsenten, erityisesti vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten, erityiset kauppaan, kehittämiseen ja rahoitukseen liittyvät tarpeet;

tunnustavat sen, että tietyt investointitoimet voivat aiheuttaa kauppaa rajoittavia ja vääristäviä vaikutuksia;

SOPIVAT SEURAAVAA:

Artikla 1

Soveltamisala

Tätä sopimusta sovelletaan vain tavarakauppaan liittyviin investointitoimiin (tässä sopimuksessa ”TRIMs”).

Artikla 2

Kansallinen kohtelu ja määrälliset rajoitukset

1. GATT 1994 -sopimuksen mukaisia muita oikeuksia ja velvoitteita rajoittamatta minkään jäsenen ei tule soveltaa investointitoimia, jotka eivät ole sopusoinnussa GATT 1994 -sopimuksen III artiklan tai XI artiklan määräysten kanssa.

2. Esimerkkiluettelo investointi toimenpiteistä, jotka eivät ole sopusoinnussa GATT 1994 -sopimuksen III artiklan 4 kohdan edellyttämän kansallisen kohtelun velvoitteen eivätkä GATT 1994 -sopimuksen XI artiklan 1 kohdan edellyttämän määrällisten rajoitusten yleisen poistamisen kanssa, sisältyy tämän sopimuksen liitteeseen.

Artikla 3

Poikkeukset

Tämän sopimuksen määräyksiin sovelletaan soveltuvin osin kaikkia GATT 1994 -sopimuksen mukaisia poikkeuksia.

Artikla 4

Kehitysmaajäsenet

Kehitysmaajäsen saa vapaasti poiketa väliaikaisesti 2 artiklan mukaisista määräyksistä siinä laajuudessa ja sillä tavoin kuin GATT 1994 -sopimuksen XVIII artikla, GATT 1994 -sopimuksen sopimus maksutasetta koskevista määräyksistä ja 28. marraskuuta 1979 hyväksytty julkilausuma maksutase syistä käyttöön otetuista kauppatoimista (BISD-julkaisusarja 26S/205-209) sallivat jäsenen poiketa GATT 1994 -sopimuksen III ja XI artikloista.

▼B

Artikla 5

Ilmoittaminen ja siirtymäjärjestelyt

1. 90 päivän kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta jäsenten on ilmoitettava tavara kauppaneuvostolle kaikista soveltamistaan investointitoimista, jotka eivät ole sopusoinnussa tämän sopimuksen määräysten kanssa. Tällaisista yleisesti tai erityisesti sovellettavista investointitoimista on ilmoitettava samoin kuin toimitettava selostus niiden pääasiallisista piirteistä ([1]).

2. Kunkin jäsenen on poistettava kaikki yllä olevan 1 kohdan mukaisesti ilmoittamansa investointitoimet kahden vuoden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta siinä tapauksessa, että kysymyksessä on teollisuus-maajäsen, viiden vuoden kuluessa kehitysmaajäsenen tapauksessa ja seitsemän vuoden kuluessa vähiten kehittyneen kehitysmaajäsenen tapauksessa.

3. Tavarakauppaneuvosto voi pyynnöstä jatkaa 1 kohdan mukaisesti ilmoitettujen investointitoimien poistamiselle annettua siirtymäkautta koskien kehitysmaajäsentä tai vähiten kehittynyttä kehitysmaajäsentä, joka osoittaa kohtaavansa erityisiä vaikeuksia tämän sopimuksen määräysten soveltamisessa. Tällaista pyyntöä harkitessaan tavarakauppaneuvoston on otettava huomioon kysymyksessä olevan jäsenen kehitykseen, rahoitukseen ja kauppaan liittyvät yksilölliset tarpeet.

4. Siirtymäkauden aikana jäsen ei saa muuttaa minkään 1 kohdanmukaisesti ilmoittamansa investointi-toimen ehtoja siitä muodosta, joka niillä oli WTO-sopimuksen voimaantulopäivänä, mikäli tämä lisäisi ristiriitaisuutta 2 artiklan määräysten kanssa. Alle 180 päivää ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa käyttöönotetut investointitoimet eivät hyödy 2 kohdassa määrätyistä siirtymäjärjestelyistä.

5. 2 artiklan määräysten estämättä jäsen voi, jotta se ei saattaisi huonompaan asemaan aiemmin perustettuja yrityksiä, jotka ovat 1 kohdan mukaisesti ilmoitetun investointitoimen alaisia, soveltaa siirtymäkauden aikana samaa investointitointa uuteen investointiin i) kun tällaisen investoinnin tuotteet ovat aiemmin perustettujen yritysten tuotteiden kaltaisia ja ii) kun se on tarpeen uuden investoinnin ja aiemmin perustettujen yritystenvälisten kilpailuolosuhteiden vääristymisen estämiseksi. Uuteen investointiin tällä tavoin sovelletusta investointitoimesta ilmoitetaan tavarakauppaneuvostolle. Tällaisen investointitoimenehtojen on oltava kilpailu vaikutuksiltaan vastaavanlaisia niiden ehtojen kanssa, joita sovelletaan aiemmin perustettuihin yrityksiin, ja toimenpide on lopetettava samaan aikaan.

Artikla 6

Avoimuus

1. Jäsenet vahvistavat noudattavansa investointitoimen suhteen avoimuus- ja ilmoitusvelvollisuutta, joka määritellään GATT 1994 -sopimuksen X artiklassa, marraskuun 28. päivänä 1979 hyväksyttyyn, ilmoittamista, neuvotteluja, riitojen ratkaisemista ja valvontaa koskevaan sopimukseen sisältyvässä ”Ilmoittaminen”-sitoumuksessa ja ilmoitusmenettelyä koskevassa, 15. huhtikuuta 1994 hyväksytyssä ministeritason päätöksessä.

2. Kukin jäsen ilmoittaa sihteeristölle julkaisunsa, joista investointitoimet löytyvät, mukaan lukien ne, joita niiden alueella toimivat alueellisen tason tai paikallistason hallintoelimet tai -viranomaiset soveltavat.

3. Kunkin jäsenen on missä tahansa tähän sopimukseen liittyvässä asiassa, jonka toinen jäsen on tuonut esiin, kiinnitettävä myötämielistä huomiota tiedonanto-pyyntöihin ja tarjottava asianmukainen neuvottelumahdollisuus. GATT 1994-sopimuksen X artiklan mukaisesti yhdenkään jäsenen ei tarvitse antaa tietoja, joiden julkistaminen voisi estää laintäytäntöönpanon tai muutoin olla vastoin yleistä etua tai vahingoittaa yksittäisten julkis- tai yksityisyritysten laillisia kaupallisia etuja.

([1]) Jos investointitoimenpiteitä sovelletaan harkinnanvaraisella valtuutuksella, jokainen erityissovellutus on ilmoitettava. Tietoja, jotka voisivat vahingoittaa yksittäisten yritysten laillisia kaupallisia etuja, ei tarvitse ilmoittaa.

▼B

Artikla 7

Kauppaan liittyviä investointitoimia käsittelevä komitea

1. Perustetaan kauppaan liittyviä investointitoimia käsittelevä komitea (tässä sopimuksessa ”komitea”), ja se on avoin kaikille WTO:n jäsenille. Komitea valitsee puheenjohtajansa ja varapuheenjohtajansa ja kokoontuu vähintään kerran vuodessa ja muutoin minkä tahansa jäsenen sitä pyytäessä.

2. Komitea hoitaa tavarakauppaneuvoston sille määräämät velvollisuudet ja järjestää jäsenille mahdollisuuden neuvotella mistä tahansa tämän sopimuksen toimintaan ja täytäntöönpanoon liittyvistä asioista.

3. Komitea seuraa tämän sopimuksen toimintaa ja täytäntöönpanoa ja antaa niistä vuosittain selonteon tavarakauppaneuvostolle.

Artikla 8

Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen

GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artiklojen määräyksiä, niin kuin niitä on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa, sovelletaan neuvotteluihin ja riitojen ratkaisemiseen tämän sopimuksen nojalla.

Artikla 9

Tavarakauppaneuvoston tarkastelu

Viimeistään viiden vuoden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulosta tavarakauppaneuvosto tarkastelee tämän sopimuksen toimintaa ja esittää ministerikokoukselle tarpeellisia muutoksia tekstiin. Tämän tarkastelun kuluessa tavarakauppaneuvosto harkitsee, tulisiko sopimusta täydentää investointipolitiikkaa ja kilpailupolitiikkaa koskevilla määräyksillä.

▼B

LIITE

ESIMERKKILUETTELO

1. Investointitoimia, jotka ovat ristiriidassa GATT 1994 -sopimuksen III artiklan 4 kohdassa edellytetyn kansallisen kohtelun velvoitteen kanssa, ovat ne, jotka kansallisen lain tai hallinnollisten määräysten perusteella ovat pakottavia tai täytäntöönpantavissa tai joiden noudattaminen on välttämätöntä jonkin edun saamiseksi ja jotka edellyttävät

   a) yrityksen ostavan tai käyttävän kotimaista alkuperää olevia tai kotimaisesta lähteestä saatuja tuotteita, riippumatta siitä, onko ne määritelty tietyiksi tuotteiksi, tuotteiden määriksi tai arvoiksi tai osuudeksi yrityksen paikallisen tuotannon määrästä tai arvosta tai

   b) että yrityksen tuonti tuotteiden hankinnat tai käyttö rajoitetaan määrään, joka riippuu sen viemien paikallisten tuotteiden määrästä tai arvosta.

2. Investointitoimia, jotka ovat ristiriidassa GATT 1994 -sopimuksen XI artiklan 1 kohdan edellyttämän määrällisten rajoitusten yleisen poistamisen kanssa, ovat ne, jotka kansallisen lain tai hallinnollisten määräysten perusteella ovat pakottavia tai täytäntöönpantavissa tai joiden noudattaminen on välttämätöntä jonkin edun saamiseksi ja jotka rajoittavat

   a) yrityksen paikallisessa tuotannossa käyttämiensä tai siihen liittyvien tuotteiden maahantuontia yleisesti tai rajoittaen sen määrää, joka riippuu sen viemien paikallisten tuotteiden määrästä tai arvosta;

   b) yrityksen paikallisessa tuotannossa käyttämiensä tai siihen liittyvien tuotteiden maahantuontia rajoittamalla sen oikeutta hankkia valuuttaa määrään, joka riippuu valuuttatuloista, jotka katsotaan yrityksen aikaansaamiksi; tai

   c) yrityksen harjoittamaa tuotteiden vientiä tai myyntiä vientiä varten, riippumatta siitä, onko ne määritelty tietyiksi tuotteiksi, tuotteiden määriksi tai arvoiksi taikka osuudeksi yrityksen paikallisen tuotannon määrästä tai arvosta.

▼B

SOPIMUS TULLITARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN 1994 VI ARTIKLAN SOVELTAMISESTA

JÄSENET SOPIVAT SEURAAVAA:

OSA I

Artikla 1

Periaatteet

Polkumyyntiä ehkäiseviä toimenpiteitä sovelletaan ainoastaan GATT 1994 -sopimuksen VI artiklassa määrättyjen olosuhteiden vallitessa ja tutkimusten perusteella, jotka on pantu vireille ([1]) ja suoritettu tämän sopimuksen määräysten mukaisesti. Seuraavat määräykset koskevat GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan soveltamista siltä osin kuin toimenpiteisiin ryhdytään polkumyynnin ehkäisemistä koskevan lainsäädännön tai säännösten perusteella.

Artikla 2

Polkumyynnin määrittely

2.1 Tämän sopimuksen tarkoittamassa mielessä tuotetta on katsottava myytävän polkumyynnillä, toisin sanoen saatettavan kaupaksi toiseen maahan normaaliarvoansa alempaan hintaan, jos maasta toiseen viedyn tuotteen vientihinta on alempi kuin tavanomaisessa kaupankäynnissä sovellettu vastaavan tuotteen vertailukelpoinen hinta silloin, kun tuote on tarkoitettu viejämaan kulutukseen.

2.2 Silloin kun viejämaan kotimarkkinoilla tavanomaisessa kaupankäynnissä ei myydä vastaavaa tuotetta tai kun viejämaankotimarkkinoiden erityisestä markkinatilanteesta tai myynnin vähäisyydestä johtuen ([2]) tällaisen myynnin perusteella ei voida tehdä asianmukaista vertailua, polkumyyntimarginaali on määritettävä vertaamalla 2.1 kohdassa mainittua vientihintaa vastaavan tuotteen vertailukelpoiseen hintaan silloin, kun tuote on viety asianmukaiseen kolmanteen maahan, jos hinta on edustava, tai alkuperämaan tuotantokustannuksiin, joihin on lisättykohtuullinen määrä hallinto-, myynti-ja muita kustannuksia sekä voittoa.

2.2.1 Kun vastaavaa tuotetta myydään viejämaan kotimarkkinoilla tai kolmanteen maahan hinnoilla, jotka ovat alhaisempia kuin tuotannon (kiinteät ja muuttuvat) yksikkökustannukset, joihin on lisätty myynti-, yleis- ja hallintokustannuksia, myynnin voidaan katsoa poikkeavan hinnan vuoksi tavanomaisesta kaupankäynnistä. Tällainen myynti voidaan jättää huomiotta normaaliarvoa määritettäessä silloin, kun viranomaiset ([3]) katsovat että tällaista

([1]) Käsitteellä ”pantu vireille” tarkoitetaan myöhemmin toimenpidettä, jolla jäsen muodollisesti aloittaa 5 artiklassa tarkoitetut tutkimukset.

([2]) Viejämaan kotimarkkinoiden kulutukseen tarkoitetun vastaavan tuotteen myynnin on tavallisesti katsottava olevan määrältään riittävä normaaliarvon määrittämiseksi, jos tällainen myynti on vähintään 5 prosenttia tutkittavana olevan tuotteen myynnistä tuojajäsenen alueelle. Pienempi suhdeluku tulisi hyväksyä silloin, kun on näyttöä siitä, että tämän suhdeluvun ilmoittama kotimainen myynti on kuitenkin niin merkittävää, että asianmukainen vertailu on mahdollista.

([3]) Milloin tässä sopimuksessa käytetään käsitettä ”viranomaiset”, sen on tulkittava merkitsevän asianmukaisen ylemmän virkamiestason viranomaisia.

▼B

myyntiä on tapahtunut pitkän ajanjakson kuluessa 4) ([1]) huomattavassa määrin ([2]) ja hinnoilla, joilla ei voida kattaa kaikkia kustannuksia kohtuullisen ajankuluessa. Jos hinnat, jotka ovat myyntihetkellä kustannuksia alhaisempia, ylittävät tutkimusjakson kustannuksien painotetun keskiarvon, on niiden katsottava kattavan kustannukset kohtuullisen ajan kuluessa.

2.2.1.1 Tämän artiklan 2 kohdassa kustannukset on tavallisesti laskettava tutkittavana olevan viejän tai valmistajan kirjaamien tietojen pohjalta, mikäli tällaiset tiedot ovat viejämaassa yleisesti hyväksyttyjen kirjanpito periaatteidenmukaisia ja ne antavat kohtuullisen hyvän käsityksen kyseisen tuotteen valmistukseen ja myyntiin liittyvistä kustannuksista. Viranomaisten on otettava huomioon kaikki saatavissa oleva, kustannusten asianmukaisesta kohdentamisesta kertova aineisto. Tähän aineistoon sisältyy viejän tai valmistajan tutkimusten aikana toimittama aineisto, jos viejä tai valmistaja on käyttänyt tällaista kohdentamista toden-peräisesti, erityisesti mitä tulee asianmukaisten kuoletuksia ja poistoja koskevien jaksojen sekä pääomamenoja ja muita kehittämiskustannuksia koskevien vähennysten määrittelemiseen. Kustannuksia oikaistaan asianmukaisesti niiden uusiutumattomien kustannuserien suhteen, jotka hyödyntävät tulevaa ja/tai nykyistä tuotantoa, tai niiden olosuhteiden suhteen, joissa tutkimusjakson kustannuksiin liittyy perustamistoiminta ([3]), mikäli tämän alakohdan mukainen kustannusten kohdentaminen ei vielä ole sitä toteuttanut.

2.2.2 Tämän artiklan 2 kohdassa hallinto-, myynti- ja yleiskustannusten sekä voittoa varten lisättyjen määrien on perustuttava tosiasialliseen tietoon, joka pohjautuu tutkittavana olevan valmistajan tai viejän vastaavan tuotteen valmistamiseen ja myyntiin tavanomaisessa kaupankäynnissä. Milloin näitä määriä ei voi määrittää tältä pohjalta, ne voidaan määrittää käyttäen seuraavia perusteita:

i) kyseisen viejän tai valmistajan maksamat ja saamat todelliset rahamäärät saman yleisen luokan tuotteiden valmistuksessa ja myynnissä alkuperämaan kotimarkkinoilla;

ii) tutkimuksen alaisina olevien muiden viejien ja valmistajien maksamien ja saamien todellisten rahamäärien painotettu keskiarvo vastaavan tuotteen valmistuksessa ja myynnissä alkuperämaan kotimarkkinoilla;

iii) mikä tahansa muu hyväksyttävä menetelmä edellyttäen, että siten määritetty voiton määrä ei ylitä voittoa, jonka muut viejät tai valmistajat tavallisesti saavat samaan yleiseen luokkaan kuuluvien tuotteiden myynnissä alkuperämaan kotimarkkinoilla.

([1]) Pitkän ajanjakson on tavallisesti oltava vuoden pituinen ja joka tapauksessa vähintään 6 kuukautta.

([2]) Yksikkötunnuksia halvemmalla tapahtuva myynti on huomattavaa silloin, kun viranomaiset osoittavat, että normaaliarvon määrittämiseen käytettyjen liiketapahtumien myyntihinnan painotettu keskiarvo on alhaisempi kuin yksikkökustannuksien painotettu keskiarvo tai että yksikkökustannuksia halvemmalla tapahtuvan myynnin määrä on vähintään 20 prosenttia siitä määrästä, joka on myyty normaaliarvon määrittämiseen käytetyissä liiketapahtumissa.

([3]) Perustamistoiminnan vuoksi tehdyn oikaisun on otettava huomioon kustannukset perustamisvaiheen lopussa tai, jos tämä vaihe jatkuu tutkimusjaksoa pidemmälle, ne viimeisimmät kustannukset, jotka viranomaiset voivat kohtuudella ottaa huomioon tutkimuksen aikana.

▼B

2.3 Milloin vientihintaa ei ole olemassa tai asianomaiset viranomaiset katsovat, että vientihinta ei ole luotettava sen vuoksi, että viejän ja tuojan tai kolmannen osapuolen välillä on olemassa yhtiösuhde tai hyvitysjärjestely, vientihinta voidaan laskea sen hinnan pohjalta, jolla maahan tuodut tuotteet myydään ensimmäiselle riippumattomalle ostajalle, tai mikäli tavaroita ei myydä riippumattomalle ostajalle tai samanlaisessa kunnossa kuin ne tuotiin maahan, sellaiselta hyväksyttävältä pohjalta, jonka viranomaiset määräävät.

2.4 Vientihinnan ja normaaliarvon välillä on tehtävä oikeudenmukainen vertailu. Tämä vertailu on tehtävä kaupan samassa portaassa, yleensä vapaasti tehtaalla, ja mahdollisimman samanaikaisten myyntien suhteen. Kussakin tapauksessa on asianmukaisesti otettava huomioon, kunkin tapauksen asianhaarat tutkien, hintojen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat eroavuudet, mukaan lukien eroavuudet myyntiolosuhteissa ja -ehdoissa, verotuksessa, kaupan portaissa, määrissä, fyysisissä ominaispiirteissä ja kaikki muut eroavuudet, joiden on myös osoitettu vaikuttavan hintojen vertailukelpoisuuteen ([1]). Tämänartiklan 3 kohdassa mainituissa tapauksissa tulisi myös ottaa huomioon kustannukset, mukaan lukien verot ja tullit, jotka on maksettu maahan tuonnin ja jälleenmyynnin välisenä aikana samoin kuin tavaran arvoon lisätty voitto. Jos näissä tapauksissa hinnan vertailukelpoisuuteen on vaikutettu, viranomaisten on laskettava normaaliarvo siinä kaupan portaassa, joka vastaa laskennallisen vientihinnan kaupan porrasta, tai tehtävä tässä kohdassa perusteltu asianmukainen poisto. Viranomaisten on ilmoitettava kyseisille osapuolille, mitkä tiedot ovat tarpeen oikeudenmukaisen vertailun varmistamiseksi, eivätkä ne saa asettaa kohtuutonta näyttövelvollisuutta näille osapuolille.

2.4.1 Milloin 4 kohdassa tarkoitettu hintavertailu vaatii valuutan muuntamista, on muuntamisessa käytettävä myyntipäivän ([2]) muuntokurssia. Mikäli ulkomaanvaluutan myynti termiinimarkkinoilla on suoraan kytkettynä kyseiseen vientinä tapahtuvaan myyntiin, on käytettävä termiinikaupan muuntokursseja. Muuntokurssien vaihteluja ei oteta huomioon, ja tutkimuksessa viranomaisten on annettava viejille vähintään 60 päivää vientihintojen korjaamiseksi niin, että niissä heijastuvat tutkimusjakson aikana muuntokursseissa tapahtuneet pitkän aikavälin muutokset.

2.4.2 Ellei tämän artiklan oikeudenmukaista vertailua koskevasta 4 kohdasta muuta johdu, polkumyynti marginaalien olemassaolo tutkimusvaiheen aikana on tavallisesti todettava normaaliarvon painotetun keskiarvon ja kaikkien vertailukelpoisten vientitapahtumien hintojen painotetun keskiarvon välisellä vertailulla tai normaaliarvon ja vientihintojen välisellä vertailulla kunkin liiketapahtuman osalta. Painotettuun keskiarvoon perustuvaa normaaliarvoa voidaan verrata yksittäisten vientitapahtumien hintoihin, jos viranomaiset havaitsevat vientihintojen muodostelman, joka poikkeaa merkittävästi eri ostajien, alueiden ja ajanjaksojen kesken, ja jos ne saavat selvityksen siitä, miksi tällaiset eroavaisuudet eivät voi tulla asianmukaisesti huomioon otetuksi painotettujen keskiarvojen tai liiketapahtumien keskinäisessä vertailussa.

([1]) Jotkin edellä mainituista tekijöistä katsotaan kattavan osin saman alueen, joten viranomaisten on varmistettava, etteivät ne kaksinkertaista oikaisuja, jotka on jo tehty tämän määräyksenmukaisesti.

([2]) Myyntipäivä on tavallisesti sopimuksen päivämäärä, tilauksen päivämäärä, tilauksen vahvistamispäivä tai laskun päivämäärä, sen mikä kulloinkin määrää olennaiset kauppaehdot.

▼B

2.5 Mikäli tuotteita ei ole tuotu tuojajäsenen alueelle suoraan alkuperämaasta vaan kolmannen maan kautta, hintaa, jolla tuotteet on myyty viejämaasta tuojajäsenen alueelle, on tavallisesti verrattava viejämaassa voimassa olevaan vertailukelpoiseen hintaan. Vertailu voidaan kuitenkin tehdä alkuperämaan hintaan, jos esimerkiksi tuote on pelkästään kuljetettu meritse viejämaan kautta tai sellaista tuotetta ei tuoteta viejämaassa tai viejämaassa ei ole olemassa vertailukelpoista hintaa tuotteelle.

2.6 Tässä sopimuksessa ilmaisun ”vastaava tuote” on tulkittava tarkoittavan tuotetta, joka on identtinen, toisin sanoen kaikissa suhteissa samanlainen kuin kysymyksessä oleva tuote tai, sellaisen tuotteen puuttuessa, muu tuote, joka, vaikka se ei ole kaikissa suhteissa samanlainen, muistuttaa ominaispiirteiltään kyseistä tuotetta.

2.7 Tämä artikla ei vaikuta GATT 1994 -sopimuksen II liitteessä olevan VI artiklan 1 kohtaa koskevaan toiseen täydentävään määräykseen.

Artikla 3

Vahingon toteaminen ([1])

3.1 GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan tarkoittamassa mielessä on vahingon toteamisen perustuttava selkeään näyttöön ja siihen on sisällyttävä puolueeton tarkastelu sekä a) polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin määrästä ja polkumyynnillä tapahtuvan tuonninvaikutuksesta vastaavien tuotteiden hintoihin kotimaan markkinoilla, että b) tämän tuonnin seurausvaikutuksista tällaisten tuotteiden kotimaisiin valmistajiin.

3.2 Polkumyyntinä tapahtuvan tuonnin määrän osalta tutkintaviranomaisten on harkittava, onko polkumyynnillä tapahtuva tuonti lisääntynyt merkittävästi joko absoluuttisesti tai suhteessa tuojajäsenen tuotantoon tai kulutukseen. Tutkiessaan polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin vaikutusta hintoihin tutkintaviranomaisten on harkittava, onko polkumyynnillä tapahtuva tuonti merkittävästi alentanut hintoja verrattuna vastaavan tuotteen hintoihin tuojajäsenen alueella, tai onko sellaisen tuonnin vaikutuksesta muutoin ilmennyt huomattavaa hintojen laskua tai onko tämä tuonti muuten huomattavassa määrin estänyt sellaisia hinnankorotuksia, jotka muuten olisi tehty. Yksi tai useampi näistä tekijöistä ei välttämättä ole ratkaiseva.

3.3 Milloin useammasta kuin yhdestä maasta tapahtuvaa tuotteen tuontia tutkitaan samanaikaisesti polkumyynnistä, tutkintaviranomaiset voivat arvioida tällaisten tuontituotteiden vaikutuksia kumulatiivisesti vain, jos ne katsovat, että a) kustakin maasta tapahtuvan tuonnin suhteen osoitettu polkumyyntimarginaali ylittää 5 artiklan 8 kohdassa määritellyn vähimmäistason (de minimis) ja että yhdestäkään maasta tapahtuvan tuonnin määrä ei ole vähäpätöinen, ja b) tuonnin vaikutusten kumulatiivinen arviointi on asianmukaista, mitä tulee kilpailuolosuhteisiin tuotujen tuotteiden välillä ja kilpailuolosuhteisiin tuotujen tuotteiden ja vastaavan kotimaisen tuotteen välillä.

3.4 Tutkittaessa polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin haittavaikutuksia asianomaiseen kotimaan tuotannonalaan on otettava huomioon kaikki taloudelliset tekijät ja seikat, jotka vaikuttavat tuotannonalan tilaan, kuten myynnin todellinen ja mahdollinen supistuminen, voitto, tuotanto, markkinaosuus, tuottavuus, investointien kannattavuus tai kapasiteetin käyttöaste, kotimarkkinahintoihin vaikuttavat tekijät, polkumyyntimarginaalin suuruus, todelliset ja mahdolliset kielteiset

([1]) Tässä sopimuksessa käsitteellä ”vahinko” on, ellei toisin määrätä, katsottava tarkoittavan kotimaiselle tuotannonalalle aiheutettua olennaista vahinkoa, kotimaiselle tuotannonalalle aiheutettua olennaisen vahingon uhkaa tai tällaisen tuotannonalan perustamisen olennaista viivästymistä, ja se on tulkittava tämän artiklan määräysten mukaisesti.

▼B

vaikutukset rahavirtoihin, varastoihin, työllisyyteen, palkkoihin, kasvuun, pääoman saantiin tai investointien tekemiseen. Tämä luettelo ei ole tyhjentävä eikä yksi tai useampi näistä tekijöistä välttämättä ole ratkaiseva.

3.5 Polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin on todistettavasti polkumyynnin vaikutuksesta, kuten 2 ja 4 kohdassa määrätään, aiheutettava vahinkoa tämän sopimuksen tarkoittamassa mielessä. Polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin ja kotimaiselle tuotannonalalle aiheutuneen vahingon välisen syy-yhteyden osoittamisen on perustuttava kaikkien olennaisten todistusaineistojen tutkimiseen viranomaisten puolesta. Viranomaisten on polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin lisäksi tutkittava kaikki muut tunnetut tekijät, jotka aiheuttavat samaan aikaan vahinkoa kotimaiselle tuotannonalalle, eikä näiden tekijöiden aiheuttamaa vahinkoa tule lukea polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin syyksi. Tässä merkityksessä olennaisia tekijöitä voivat olla muun muassa muun kuin polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin määrä ja hinnat, kysynnän supistuminen tai kulutustottumusten muutokset, rajoittavat kauppatavat ja kilpailu ulkomaisten ja kotimaisten valmistajien välillä, teknologian kehitys ja kotimaisen tuotannonalan vientisaavutukset ja tuottavuus.

3.6 Polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin vaikutus on arvioitava suhteessa vastaavan tuotteen kotimaiseen tuotantoon silloin, kun saatavissa olevat tiedot tekevät mahdolliseksi tämän tuotannon erillisen tunnistamisen sellaisten tunnusmerkkien perusteella kuin tuotantomenetelmät, myyntitulokset ja voitot. Jos kyseisen tuotannon erillinen tunnistaminen ei ole mahdollista, polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin vaikutus on arvioitava tarkastelemalla sellaisen mahdollisimman rajoitetun, vastaavan tuotteen sisältävän tuoteryhmän tuotantoa, josta tarvittavat tiedot ovat saatavissa.

3.7 Olennaisen vahingon uhkan määrittelyn on perustuttava tosiasioihin eikä pelkkiin väitteisiin, arveluihin tai etäisiin mahdollisuuksiin. Olosuhteiden muutoksen, joka loisi tilanteen, missä polkumyynti aiheuttaisi vahinkoa, on oltava selvästi nähtävissä ja uhkaava ([1]). Päättäessään olennaisen vahingon uhkan olemassaolosta viranomaisten tulisi muun muassa tarkastella sellaisia tekijöitä kuin:

i) polkumyynnillä tapahtuvan tuonnin merkittävä kasvu kotimarkkinoilla, joka on todennäköisesti osoitus tuonnin huomattavasta kasvusta;

ii) riittävän vapaasti käytettävissä oleva tai uhkaava viejän kapasiteetin huomattava kasvu, joka on todennäköisesti osoitus polkumyynnillä tapahtuvan viennin huomattavasta kasvusta tuojajäsenen markkinoilla, ottaen huomioon muiden vientimarkkinoiden kyvyn ottaa vastaan lisävientiä;

iii) jos tuonti tapahtuu hinnoilla, joilla tulee olemaan huomattava alentava vaikutus kotimarkkinoiden hintoihin ja jotka lisäisivät todennäköisesti edelleen tuonnin kysyntää; ja

iv) tutkittavana olevan tuotteen varastot.

([1]) Eräs joskaan ei ainoa esimerkki on se, että on vahvasti syytä olettaa, että lähitulevaisuudessa tuotteen tuontipolkumyyntihinnoin lisääntyy huomattavasti.

▼B

Mikään näistä tekijöistä ei välttämättä yksinään ole ratkaiseva, vaan tarkasteltujen tekijöiden tulee yhdessä johtaa siihen johtopäätökseen, että polkumyynnillä edelleen tapahtuva vienti on uhkaavaa ja että mikäli suojatoimiin ei ryhdytä, siitä aiheutuu olennaista vahinkoa.

3.8 Niissä tapauksissa, joissa polkumyynnillä tapahtuva tuonti uhkaa aiheuttaa olennaista vahinkoa, polkumyyntiä ehkäisevien toimenpiteiden soveltamista on harkittava ja niistä päätettävä erityisellä huolella.

Artikla 4

Kotimaisen tuotannonalan määritelmä

4.1 Tämän sopimuksen tarkoittamassa mielessä käsitteen ”kotimainen tuotannonala” on tulkittava tarkoittavan vastaavien tuotteiden kotimaisia valmistajia kokonaisuutena tai niitä valmistajia, joiden yhteinen tuotanto muodostaa pääosan sanottujen tuotteiden koko kotimaisesta tuotannosta paitsi että,

i) milloin tuottajat ovat etuyhteydessä ([1]) viejiin tai tuojiin tai ovat itse väitetyn polkumyynnin alaisen tuotteen maahantuojia, ilmaisun ”kotimainen tuotannonala” voidaan tulkita käsittävän muut valmistajat;

ii) poikkeuksellisissa olosuhteissa jäsenen alue voidaan kyseisen tuotannon osalta jakaa kahteen tai useampaan kilpailevaan markkina-alueeseen ja kullakin markkina-alueella olevat valmistajat voidaan katsoa erillisiksi tuotannonaloiksi, mikäli a) tällaisella markkina-alueella olevat valmistajat myyvät kaiken tai melkein kaiken kyseisen tuotteensa tuotannon tällä markkina-alueella ja mikäli b) muualla jäsenen alueella sijaitsevat, kyseisen tuotteenvalmistajat eivät huomattavassa määrin tyydytä kysyntää tällä markkina-alueella. Tällaisissa olosuhteissa vahingon voidaan katsoa olevan olemassa, vaikka suurinta osaa koko kotimaisesta tuotannonalasta vahinko ei ole koskettanut edellyttäen, että polkumyynnillä tapahtunut tuonti on keskittynyt sanotunlaiselle eristetylle markkina-alueelle ja edellyttäen, että polkumyynnillä tapahtunut tuonti aiheuttaa vahinkoa valmistajille, jotka vastaavat kaikesta tai melkein kaikesta tuotannosta tällaisella markkina-alueella.

4.2 Milloin kotimaisen tuotannonalan on tulkittu käsittävän tietyn alueen valmistajat, toisin sanoen 1 ii) kohdassa määritellyn markkina-alueen valmistajat, polkumyyntitullia on kannettava ([2]) ainoastaan sellaisista kyseisistä tuotteista, jotka on toimitettu lopulliseen kulutukseen tälle alueelle. Milloin tuojajäsenen perustuslaki ei salli polkumyyntitullin kantamista sanotunlaisin perustein, tuojajäsen voi kantaa polkumyyntitullia ilman rajoituksia ainoastaan, jos a) viejille on annettu mahdollisuus lopettaa polkumyyntihinnoilla asianomaiselle alueelle tapahtuva vienti tai muuten antaa 8 artiklan mukaiset vakuutukset, eikä tässä suhteessa asianmukaisia vakuutuksia ole heti annettu, ja jos b) tällaista tullia ei voida kantaa vain määrättyjen, kysyntää sanotulla alueella tyydyttävien valmistajien tuotteilta.

([1]) Tässä kohdassa valmistajat ovat etuyhteydessä viejiin tai tuojiin vain, jos a) toinen suoraan tai epäsuorasti valvoo toista tai b) kolmas henkilö suoraan tai epäsuorasti valvoo molempia tai c) ne yhdessä suoraan tai epäsuorasti valvovat kolmatta henkilöä, edellyttäen, että on syytä uskoa tai epäillä, että yhteys on sellainen, joka kyseisen valmistajan toimimaan toisin kuin etuyhteyttä vailla olevan valmistajan. Tässä kohdassa toinen valvoo toista silloin, kun edellisen oikeudellinen tai toiminnallinen asema oikeuttaa antamaan käskyjä tai määräämään pakoitteita jälkimmäiselle.

([2]) Tässä sopimuksessa käsite ”kantaa” tarkoittaa tullin tai veron lopullista laillista määräämistä tai perimistä.

▼B

4.3 Mikäli kaksi maata tai useampi maa GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan 8 a) kohdan määräysten mukaisesti on saavuttanut sellaisen yhdentymisen asteen, että niillä on yhden yhtenäisen markkina-alueen tunnusmerkit, koko yhdentymisalueen tuotannonalaa on pidettävä edellä 1 kohdassa tarkoitettuna kotimaisena tuotannonalana.

4.4 Tähän artiklaan on sovellettava 3 artiklan 6 kohdanmääräyksiä.

Artikla 5

Vireillepano ja sen jälkeinen tutkimus

5.1 Lukuun ottamatta mitä määrätään tämän artiklan 6 kohdassa tutkimus minkä tahansa väitetyn polkumyynnin olemassaolon, määrän ja vaikutuksen määrittelemiseksi voidaan panna vireille asianomaisen kotimaisen tuotannonalan tekemän tai sen puolesta tehdyn kirjallisen pyynnön perusteella.

5.2 Edellä 1 kohdassa tarkoitetun pyynnön on sisällettävä todistusaineistoa a) polkumyynnistä, b) tämän sopimuksenmukaisesti tulkitusta GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan tarkoittamasta vahingosta ja c) polkumyynnillä tapahtuneen tuonnin ja väitetyn vahingon välisestä syy-yhteydestä. Pelkkä väite, joka ei perustu asianmukaiseen todistusaineistoon, ei riitä täyttämään tämän kohdan vaatimuksia. Pyynnön on sisällettävä sellaista tietoa, joka on kohtuudella pyynnön tekijän saatavilla seuraavista seikoista:

i) pyynnön tekijän henkilöllisyys ja kuvaus pyynnön tekijän valmistaman vastaavan tuotteen kotimaisen tuotannon määrästä ja arvosta. Mikäli kirjallinen pyyntö tehdään kotimaisen tuotannonalan puolesta, pyynnössä on identifioitava se tuotannonala, jonka puolesta pyyntö tehdään, luetteloimalla kaikki tunnetut vastaavan tuotteen kotimaiset valmistajat (tai vastaavan tuotteen kotimaisten valmistajien järjestöt) ja kuvaamalla mahdollisimman tarkasti vastaavan tuotteen kotimaisen tuotannon määrän ja arvon, jonka tuotannosta tällaiset valmistajat vastaavat;

ii) täydellinen kuvaus väitetyn polkumyynnin alaisesta tuotteesta, kyseisen alkuperä- tai viejämaan nimi tai alkuperä- tai viejämaiden nimet, jokaisen tiedetyn viejän tai ulkomaisen valmistajan henkilöllisyys ja luettelo tiedetyistä henkilöistä, jotka tuovat kyseistä tuotetta;

iii) tietoa niistä hinnoista, joilla kyseistä tuotetta myydään silloin, kun se on tarkoitettu kulutukseen alkuperämaan tai -maiden tai viejämaan tai -maiden kotimarkkinoilla (tai, silloin kun se on tarkoituksenmukaista, tietoa niistä hinnoista, joilla tuotetta myydään alkuperämaasta tai -maista tai viejämaasta tai -maista kolmanteen maahan tai maihin tai tietoa tuotteen laskennallisesta arvosta) ja tietoa vientihinnoista tai, silloin kun se on tarkoituksenmukaista, hinnoista, joilla tuote on myyty ensimmäiselle riippumattomalle ostajalle tuojamaan alueella;

iv) tietoa polkumyynnillä tapahtuvaksi väitetyn tuonninmäärän kehityksestä, tällaisen tuonnin vaikutuksesta vastaavan tuotteen hintoihin kotimaisilla markkinoilla ja tuonnin seurausvaikutuksesta kotimaiseen tuotannonalaan kalkkien niiden tekijöiden ja seikkojen mukaisesti, jotka vaikuttavat tuotannonalan tilaan, kuten 3 artiklan 2 ja 4 kohdassa lueteltujen tekijöiden.

5.3 Viranomaisten on tutkittava pyynnössä annetun todistusaineiston täsmällisyys ja riittävyys päättääkseen siitä, onko riittävästi näyttöä tutkimuksen vireillepanemiseksi.

▼B

5.4 Tutkimus pannaan vireille 1 kohdan mukaisesti vain, jos viranomaiset päättävät tutkittuaan vastaavan tuotteen kotimaisten valmistajien esittämän pyynnön saaman tuen tai vastustuksen ([1]), että pyyntö on kotimaisen tuotannonalan tekemä tai sen puolesta tehty ([2]). Pyyntö katsotaan ”kotimaisen tuotannonalan tekemäksi tai sen puolesta tehdyksi”, jos sitä tukevat ne kotimaiset valmistajat, joiden yhteinen tuotanto on yli 50 prosenttia sen vastaavan tuotteen kokonaistuotannosta, jota valmistaa se osa kotimaista tuotannonalaa, joka joko tukee tai vastustaa pyyntöä. Tutkimusta ei kuitenkaan tule panna vireille, mikäli pyyntöä selvästi tukevat kotimaiset valmistajat vastaavat alle 25 prosenttia kotimaisen tuotannonalan valmistaman vastaavan tuotteen kokonaistuotannosta.

5.5 Viranomaisten on vältettävä tutkimuksen vireillepanemista koskevan pyynnön julkistamista, jos tutkimuksen vireillepanosta ei ole päätetty. Viranomaisten on kuitenkin tehtävä ilmoitus kyseisenviejäjäsenen hallitukselle saatuaan asianmukaisesti todistusaineistolla vahvistetun pyynnön ja ennen tutkimuksen vireillepanemista.

5.6 Mikäli asianomaiset viranomaiset erityisissä olosuhteissa päättävät panna tutkimuksen vireille ilman kotimaisen tuotannonalan tekemää tai sen puolesta tehtyä kirjallista pyyntöä tällaisen tutkimuksen vireillepanemiseksi, on tutkimukseen ryhdyttävä ainoastaan, mikäli on riittävää todistusaineistoa polkumyynnistä, vahingosta ja syy-yhteydestä 2 kohdan mukaisesti tutkimuksen vireillepanon oikeuttamiseksi.

5.7 Polkumyyntiä ja vahinkoa koskevaa todistusaineistoa on tutkittava samanaikaisesti a) päätettäessä tutkimuksen vireillepanosta ja b) sen jälkeen tutkimuksen aikana viimeistään siitä päivänmäärästä alkaen, jolloin tämän sopimuksen määräystenmukaisesti väliaikaisia toimenpiteitä voidaan aikaisintaan soveltaa.

5.8 Edellä 1 kohdassa tarkoitettu pyyntö on hylättävä ja tutkimus keskeytettävä heti, kun asianomaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, ettei polkumyynnistä tai vahingosta ole olemassa riittävää todistusaineistoa, joka oikeuttaisi jatkamaan tutkimuksia. Polkumyynti-tutkimukset, joissa viranomaiset toteavat, että polkumyyntimarginaali on vähimmäistasoa (de minimis) tai että polkumyynnin alaisen tuonnin todellinen tai odotettavissa oleva määrä tai vahinko on vähäinen, on välittömästi keskeytettävä. Polkumyyntimarginaalin katsotaan olevan vähimmäistasoa (de minimis), jos se on vähemmän kuin 2 prosenttia, ilmaistuna prosentteina vientihinnasta. Polkumyynnin alaisen tuonnin määrän katsotaan tavallisesti olevan vähäistä, jos tietystä maasta polkumyynnillä tapahtuva tuonnin osuus on alle 3 prosenttia vastaavan tuotteen tuonnista tuojajäsenen alueelle paitsi jos maat, joista kunkin osuus on alle 3 prosenttia vastaavan tuotteentuonnista tuojajäsenen, vastaavat yhdessä yli 7 prosenttia vastaavan tuotteen tuonnista tuojajäsenen alueelle.

5.9 Polkumyyntiä koskeva tutkimus ei saa estää tulliselvityksen suorittamista.

5.10 Tutkimukset on saatettava loppuun poikkeustapauksia lukuun ottamatta vuoden kuluessa niiden vireillepanosta ja viimeistään 18 kuukauden kuluttua.

([1]) Milloin hajanaisiin tuotannonaloihin kuuluu poikkeuksellisen suuri määrä valmistajia, viranomaiset voivat päättää tuen ja vastustuksen määrästä käyttämällä tilastollisia päteviä otantamenetelmiä.

([2]) Jäsenet ovat tietoisia siitä, että tiettyjen jäsenten alueella vastaavan tuotteen kotimaisten valmistajien työntekijät tai näiden työntekijöiden edustajat voivat tehdä pyynnön tai tukea pyyntöä, joka koskee 1 kohdassa tarkoitettua tutkimusta.

▼B

Artikla 6

Todistusaineisto

6.1 Kaikille, jotka ovat asianosaisia polkumyyntiä ehkäisevässä tutkimuksessa, on ilmoitettava viranomaisten edellyttämistä tiedoista ja annettava riittävä tilaisuus esittää kirjallisesti koko se todistusaineisto, jota ne pitävät asiaankuuluvana kyseisen tutkimuksen yhteydessä.

6.1.1 Viejille tai ulkomaisille valmistajille, jotka saavat polkumyyntitutkimusta koskevia kyselylomakkeita, on annettava vähintään 30 päivää vastaamista varten ([1]). Jokaista pyyntöä, jolla anotaan jatkoaikaa 30 päivän jaksoon, on tarkasteltava asianmukaisesti ja tällainen jatkoaika olisi, mikäli käytännössä mahdollista, myönnettävä aina ilmoitetusta syystä.

6.1.2 Ellei luottamuksellisten tietojen suojaamista koskevasta vaatimuksesta muuta johdu, asianosaisen kirjallisesti esittämä todistusaineisto on välittömästi saatettava muiden tutkimukseen osallistuvien asianosaisten käyttöön.

6.1.3 Heti kun tutkimus on pantu vireille, viranomaisten on toimitettava saamansa 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kirjallinen pyyntö kokonaisuudessaan tiedetyille viejille ([2]) ja viejäjäsenen viranomaisille ja saatettava se pyydettäessä muiden asianosaisten käyttöön. Luottamuksellisten tietojen suojaamista koskeva vaatimus on otettava asianmukaisesti huomioon 5 kohdan mukaisesti.

6.2 Polkumyyntitutkimuksen aikana kaikilla asianosaisilla on oltava täysi mahdollisuus etujensa puolustamiseen. Tämän vuoksi viranomaisten on pyynnöstä varattava kaikille asianosaisille tilaisuus tavata vastakkaisia etuja ajavia osapuolia niin, että nämä voivat esittää vastakkaisia mielipiteitä ja tehtyjä väitteitä kumoavia näkökohtia. Tällaisen tilaisuuden varaamisessa on otettava huomioon luottamuksellisuuden säilyttämisen tarve sekä osapuolten mukavuusnäkökohdat. Millään osapuolella ei ole velvollisuutta osallistua kokoukseen, eikä tällainen osallistumatta jättäminen saa ennakkoon vaikuttaa haitallisesti osapuolten asiaan. Asianosaisilla on myös oltava oikeus, silloin kun se on aiheellista, antaa muuta tietoa suullisesti.

6.3 Viranomaisten on otettava huomioon 2 kohdassa tarkoitettu suullinen tieto vain siinä määrin, kuin se myöhemmin tuotetaan kirjallisessa muodossa ja saatetaan muiden asianosaisten käyttöön 1.2 alakohdan mukaisesti.

6.4 Viranomaisten on aina kun käytännössä mahdollista varattava ajankohtainen tilaisuus kaikille asianosaisille saada tiedokseen kaiken sen aineiston, joka on merkityksellinen heidän asiansa esittämiselle, joka ei ole 5 kohdassa määritellyllä tavalla luottamuksellista ja jota viranomaiset käyttävät polkumyyntitutkimuksissa, sekä valmistaa tämän tietoaineiston pohjalta esityksiä.

([1]) Viejille annetun määräajan on yleensä katsottava alkavan kyselylomakkeen saapumispäivästä, ja kyselylomakkeen on tässä katsottava saapuneeksi viikon kuluttua siitä päivästä, jona se lähetettiin vastaajalle tai välitettiin viejäjäsenen asianmukaiselle diplomaattiedustajalle tai erilliseen tullialueeseen kuuluvan WTO:n jäsenen kohdalla viejäalueen viralliselle edustajalle.

([2]) Mikäli asianomaisten viejien määrän katsotaan olevan erityisen suuri, kirjallinen pyyntö tulisi kokonaisuudessaan toimittaa vain viejäjäsenen viranomaisille tai asianmukaiselle kauppiasyhdistykselle.

▼B

6.5 Kaikkea luonteeltaan luottamuksellista tietoa (esimerkiksi koska sen paljastaminen merkitsisi kilpailijoille huomattavaa kilpailullista etua tai koska sen paljastamisella olisi selvästi epäsuotuisa vaikutus tiedon antaneeseen henkilöön tai henkilöön, jolta tiedon antaja on tiedon saanut) samoin kuin tietoa, jonka tutkimuksen osapuolet ovat antaneet luottamuksellisesti, on viranomaisten ilmoitetusta hyvästä syystä käsiteltävä luottamuksellisena. Tällaista tietoa ei saa paljastaa ilman sen antaneen osapuolen nimenomaista lupaa ([1]).

6.5.1 Viranomaisten on pyydettävä luottamuksellisia tietoja antaneita osapuolia toimittamaan niistä julkaistavissa olevia yhteenvetoja. Tällaisten yhteenvetojen on oltava riittävän yksityiskohtaisia, jotta luottamuksellisesti annetun tiedonkeskeinen sisältö voidaan kohtuullisesti ymmärtää. Poikkeuksellisissa olosuhteissa nämä osapuolet voivat osoittaa, että tällaisesta tiedosta ei voida laatia yhteenvetoja. Tällaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa on annettava lausunto niistä syistä, joiden vuoksi yhteenveto ei ole mahdollinen.

6.5.2 Jos viranomaiset katsovat, ettei luottamuksellisuutta koskeva pyyntö ole perusteltu, ja jos tiedon antaja ei ole joko halukas julkaisemaan tietoa tai antamaan lupaa sen julkaisemiseen yleistetyssä tai lyhennetyssä muodossa, viranomaiset voivat jättää tällaisen tiedon huomiotta, ellei muuten voida tyydyttävästi osoittaa sopivia lähteitä apuna käyttäen, että tieto on oikea ([2]).

6.6 Lukuun ottamatta 8 kohdassa määrättyjä olosuhteita, viranomaisten on tutkimuksen aikana vakuututtava niiden tietojen täsmällisyydestä, joita ne saavat asianosaisilta ja joihin niiden päätökset perustuvat.

6.7 Todetakseen annetun tiedon oikeaksi tai saadakseen lisää tietoa yksityiskohdista viranomaiset voivat suorittaa tarpeellisia tutkimuksia muiden jäsenten alueella edellyttäen, että ne saavat siihen asianomaisten yritysten suostumuksen ja että ne ilmoittavat asiasta kyseisen jäsenen hallituksen edustajille ja että kyseinen jäsen ei vastusta tutkimusta. Liitteen I mukaisia toimenpiteitä sovelletaan toisten jäsenten alueilla tehtäviin tutkimuksiin. Jos luottamuksellisen tiedon suojaamista koskevasta vaatimuksesta ei muuta johdu, viranomaisten on saatettava tällaisten tutkimusten tulokset niiden yritysten saataville, joita ne koskevat, tai ilmoitettava niistä 9 kohdan mukaisesti näille yrityksille, ja viranomaiset voivat saattaa tällaiset tulokset pyynnön tekijöiden saataville.

6.8 Tapauksissa, joissa joku asianosaisista evää tarvittavien tietojen saannin tai ei muuten anna tarvittavia tietoja kohtuullisen ajan kuluessa tai huomattavalla tavalla estää tutkimuksia, voidaan väliaikainen ja lopullinen myönteinen tai kielteinen päätös tehdä käytettävissä olevien tietojen perusteella. Liitteen II määräykset on otettava huomioon tätä kohtaa sovellettaessa.

6.9 Viranomaisten on ennen lopullisen päätöksen tekemistä tiedotettava kaikille asianosaisille niistä keskeisistä käsiteltävinä olevista tosiasioista, joiden perusteella päätetään lopullisten toimenpiteiden soveltamisesta. Tällainen ilmoitus olisi tehtävä riittävän ajoissa, jotta osapuolet voivat puolustaa etujaan.

([1]) Jäsenet ovat tietoisia siitä, että tiettyjen jäsenten alueella tietojen paljastamista voidaan vaatia tiukan suojelujärjestyksen nojalla.

([2]) Jäsenet ovat yhtä mieltä siitä, että luottamuksellisuutta koskevia pyyntöjä ei pitäisi mielivaltaisesti hylätä.

▼B

6.10 Viranomaisten on yleensä määrättävä yksilöllinen polkumyyntimarginaali kullekin tietylle tuojalle tai valmistajalle, jota tutkittavana oleva tuote koskee. Viranomaiset voivat rajata tutkimuksensa tapauksissa, joissa asianomaisten viejien, valmistajien, tuojien tai tuote-tyyppien määrä on niin suuri, että yksilöllisen polkumyyntimarginaalin määrääminen on epäkäytännöllistä. Tutkimus voidaan rajata joko kohtuulliseen asianosaisten tai tuotteiden määrään käyttämällä otoksia, jotka ovat tilastollisesti hyväksyttäviä sen tiedon pohjalta, joka on viranomaisten saatavilla valinnan aikaan, tai sellaiseen suurimpaan, kyseisestä maasta tapahtuvan viennin määrän osuuteen, joka on kohtuudella tutkittavissa.

6.10.1 Kaikki tämän kohdan mukaisesti tehdyt viejien, valmistajien, tuojien tai tuotetyyppien valinnat on suositeltavaa tehdä kyseisiä viejiä, valmistajia tai tuojia kuullen ja heidän suostumuksellaan.

6.10.2 Tapauksissa, joissa viranomaiset ovat rajoittaneet tutkimustaan tämän kohdan määräysten mukaisesti, niiden on joka tapauksessa määrättävä yksilöllinen polkumyyntimarginaali viejälle tai valmistajalle, jota ei ensin ole valittu mukaan tutkimukseen ja joka jättää tarvittavan tiedon ajoissa, jotta kyseinen tieto otettaisiin huomioon tutkimuksen aikana, paitsi milloin viejien tai valmistajien määrä on niin suuri, että yksilölliset tutkimukset olisivat kohtuuttoman rasittavia viranomaisille ja estäisivät tutkimusta valmistumasta ajoissa. Vapaaehtoisuutta ei tule torjua.

6.11 Tässä sopimuksessa asianosaisiin kuuluu

i) tutkimuksen kohteena olevan tuotteen viejä tai ulkomainen valmistaja tai tuoja tai kauppias- tai liikealan yhdistys, jonka jäsenistä enemmistö on tällaisen tuotteen valmistajia, viejiä tai tuojia;

ii) viejäjäsenen hallitus; ja

iii) vastaavan tuotteen valmistaja tuojajäsenen alueella tai kauppias- tai liikealan yhdistys, jonka jäsenistä enemmistö valmistaa vastaavaa tuotetta tuojajäsenen alueella.

Tämä luettelo ei saa estää jäseniä sisällyttämästä asianosaisiin muitakin kuin edellä mainitut kotimaiset ja ulkomaiset osapuolet.

6.12 Tutkittavana olevan tuotteen teollisille käyttäjille ja silloin, kun tuotetta yleisesti myydään vähittäiskaupan portaassa, edustuksellisille kuluttajajärjestöille on viranomaisten puolesta annettava tietoja, jotka ovat asiaan kuuluvia polkumyyntiä, vahinkoaja syy-yhteyttä koskevassa tutkimuksessa.

6.13 Viranomaisten on asianmukaisesti otettava huomioon kaikki ne vaikeudet, joita asianosaisilla ja etenkin pienillä yrityksillä on vaaditun tiedon hankkimisessa, ja annettava kaikki käytännön apu.

6.14 Edellä mainittujen määräysten tarkoituksena ei ole estää jäsenen viranomaisia toimimasta välittömästi silloin, kun on kysymys tutkimuksen vireillepanosta, väliaikaisen tai lopullisen myönteisen tai kielteisen päätöksen tekemisestä tai soveltamasta väliaikaisia tai lopullisia toimenpiteitä tämän sopimuksen asianmukaisten määräysten mukaisesti.

▼B

Artikla 7

Väliaikaiset toimenpiteet

7.1 Väliaikaisia toimenpiteitä voidaan soveltaa vain jos

i) tutkimus on pantu vireille 5 artiklan määräystenmukaisesti, siitä on tehty julkinen tiedonanto, ja asianosaisille on annettu riittävästi tilaisuuksia tietojen antamiseksi ja huomautuksien tekemiseksi;

ii) polkumyynnistä ja sen aiheuttamasta vahingosta kotimaiselle toimialalle on tehty väliaikainen vahvistava päätös; ja

iii) asianomaiset viranomaiset ovat päättäneet, että sellaiset toimenpiteet ovat välttämättömiä vahingon estämiseksi tutkimuksen aikana.

7.2 Väliaikaisena toimenpiteenä voi tulla kysymykseen väliaikainen tulli tai mieluummin vakuus — rahatalletus tai takaus - joka suuruudeltaan vastaa alustavasti arvioidun polkumyyntitullin määrää, mutta joka ei ole suurempi kuin alustavasti arvioitu polkumyyntimarginaali. Tullausarvon määräämisen lykkääminen on sopiva väliaikainen toimenpide edellyttäen, että normaali tulli ja polkumyyntitullin arvioitu määrä ilmoitetaan ja tullausarvon määräämisen lykkääminen on samojen ehtojen alainen kuin muut väliaikaiset toimenpiteet.

7.3 Väliaikaisia toimenpiteitä sovelletaan aikaisintaan 60 päivän kuluttua tutkimuksen vireillepanopäivästä.

7.4 Väliaikaisten toimenpiteiden soveltamisaika on rajoitettava mahdollisimman lyhyeksi ajaksi, enintään neljäksi kuukaudeksi, tai enintään kuudeksi kuukaudeksi, mikäli asianomaiset viranomaiset kyseisen alan merkittävää osaa edustavien viejien pyynnöstä niin päättävät. Nämä ajanjaksot voivat olla vastaavasti kuusi ja yhdeksän kuukautta silloin, kun viranomaiset tutkimuksen aikana tutkivat, onko polkumyyntimarginaalia alhaisempi tulli riittävä vahingon poistamiseksi.

7.5 Väliaikaisten toimenpiteiden soveltamisessa on soveltuvin osin noudatettava 9 artiklan määräyksiä.

Artikla 8

Hintasitoumus

8.1 Polkumyyntiä koskeva menettely voidaan ([1]) keskeyttää tai lopettaa soveltamatta väliaikaisia toimenpiteitä tai määräämättä polkumyyntitullia, mikäli viranomaiset saavat viejältä riittävän, vapaaehtoisen sitoumuksen sen soveltamien hintojen muuttamisesta taikka sitoumuksen luopua viemästä tuotetta kyseiselle alueelle polkumyyntihinnoilla niin, että viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että polkumyynnin vahingollinen vaikutus on poistunut. Sitoumukseen perustuvat hinnankorotukset eivät saa olla suurempia, kuin on tarpeen polkumyyntimarginaalin poistamiseksi. On suotavaa, että hinnankorotukset olisivat pienempiä kuin polkumyyntimarginaali silloin, kun ne riittävät poistamaan kotimaiselle tuotannonalalle aiheutuvan vahingon.

8.2 Viejiltä ei saa pyytää hintasitoumusta eikä heidän esittämäänsä hintasitoumusta tule hyväksyä, elleivät tuojamaan viranomaiset ole tehneet väliaikaista vahvistavaa päätöstä polkumyynnistä ja sen aiheuttamasta vahingosta.

([1]) Käsitettä ”voidaan” ei pidä tulkita siten, että se sallisi tutkimusmenettelyn jatkamisen samanaikaisesti hintaa koskevan sitoumuksen täytäntöönpanon kanssa, lukuun ottamatta 4 kohdassa tarkoitettua tapausta.

▼B

8.3 Ehdotettua sitoumusta ei tarvitse hyväksyä, jos viranomaiset pitävät sen hyväksymistä epäkäytännöllisenä, esimerkiksi jos todellisten tai mahdollisten viejien määrä on liian suuri tai muista syistä, kuten yleisestä käytännöstä johtuvat syyt. Milloin on tarpeen ja käytännöllistä, viranomaisten on kerrottava viejälle ne syyt, joiden vuoksi ne pitävät sitoumuksen hyväksymistä epätarkoituksenmukaisena ja niiden on, siltä osin kuin on mahdollista, annettava viejälle tilaisuus tehdä asiaa koskevia huomautuksia.

8.4 Jos sitoumus hyväksytään, polkumyyntiä ja vahinkoa koskeva tutkimus on kuitenkin saatettava loppuun, mikäli viejä sitä tahtoo tai viranomaiset niin päättävät. Jos tällaisessa tapauksessa päätetään, että polkumyyntiä tai vahinkoa ei ole tapahtunut, sitoumus raukeaa itsestään, lukuun ottamatta tapauksia, joissa tällainen päätös johtuu pääasiallisesti hintasitoumuksen olemassaolosta. Tällaisessa tapauksessa viranomaiset voivat vaatia, että sitoumus on voimassa kohtuullisen ajan tämän sopimuksen määräysten mukaisesti. Siinä tapauksessa, että polkumyyntiä ja vahinkoa koskeva päätös on vahvistava, sitoumus on voimassa ehtojensa ja tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

8.5 Tuojajäsenen viranomaiset voivat ehdottaa hintasitoumuksia, mutta viejää ei kuitenkaan voida pakottaa tällaiseen sitoumukseen. Se seikka, että viejät eivät esitä tällaista sitoumusta tai eivät hyväksy niitä koskevia esityksiä, ei saa ennakkoon vaikuttaa haitallisesti asian käsittelyyn. Viranomaiset voivat kuitenkin päättää, että vahingon uhka todennäköisimmin toteutuu, jos polkumyynnillä tapahtuva tuonti jatkuu.

8.6 Tuojajäsenen viranomaiset voivat vaatia jokaiselta sitoumuksen hyväksyneeltä viejältä määräajoin tietoja, jotka liittyvät tällaisen sitoumuksen toteuttamiseen, sekä asiaankuuluvan tiedon tarkistamisen sallimista. Jos sitoumusta rikotaan, tuojajäsenen viranomaiset voivat viivyttelemättä ryhtyä tämän sopimuksen määräysten mukaisesti toimenpiteisiin, jotka voivat aiheuttaa väliaikaisten toimenpiteiden välittömän soveltamisen parasta käytettävissä olevaa tietoa hyväksi käyttäen. Tällaisessa tapauksessa lopullista tullia voidaan kantaa tämän sopimuksenmukaisesti tavarasta, joka on luovutettu tullivalvonnasta enintään 90 päivää ennen väliaikaisten toimenpiteiden soveltamista. Takautuvaa verotusta ei kuitenkaan tule soveltaa tavaraan, joka on tuotu maahan ennen sitoumuksen rikkomista.

Artikla 9

Polkumyyntitullin määrääminen ja kantaminen

9.1 Tuojajäsenen viranomaiset päättävät polkumyyntitullin määräämisestä niissä tapauksissa, joissa määräämisen kaikki edellytykset ovat olemassa, sekä sen seikan ratkaisemisesta, onko määrättävän polkumyyntitullin suuruus polkumyyntimarginaalinsuuruinen vai sitä pienempi. On toivottavaa, että tullin määrääminen olisi harkinnanvaraista kaikkien jäsenten alueella ja että tullin määrä olisi pienempi kuin polkumyyntimarginaali silloin, kun pienempi tulli riittää poistamaan kotimaiselle tuotannonalalle aiheutuvan vahingon.

9.2 Milloin polkumyyntitullia määrätään kannettavaksi jostain tuotteesta, on sitä kannettava tuotteen maahan tuonnista oikean määräisenä ilman syrjintää riippumatta siitä, mistä lähteestä tuote on peräisin, kun tuonti tapahtuu polkumyynnillä ja aiheuttaa vahinkoa. Polkumyyntitullia ei kuitenkaan määrätä kannettavaksi niistä lähteistä tulevasta tuonnista, joiden hintasitoumukset on tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti hyväksytty. Viranomaisten on nimettävä kyseisen tuotteen toimittaja tai toimittajat. Mikäli kuitenkin samasta maasta olevia useita toimittajia on osallisena ja on epäkäytännöllistä nimetä kaikki nämä toimittajat,

▼B

viranomaiset voivat nimetä kyseisen toimittajamaan. Jos osallisena on useampia toimittajia useammasta kuin yhdestä maasta, viranomaiset voivat nimetä joko kaikki kyseiset toimittajat tai, jos tämä on epäkäytännöllistä, kaikki kyseiset toimittajamaat.

9.3 Polkumyyntitullin määrä ei saa ylittää 2 artiklassa määriteltyä polkumyyntimarginaalia.

9.3.1 Milloin polkumyyntitullin suuruus määrätään taannehtivasti, on päätös polkumyyntitullin lopullisesta maksuvelvollisuudesta tehtävä mahdollisimman pian, yleensä 12 kuukauden kuluessa ja viimeistään 18 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona pyyntö polkumyyntitullin suuruuden lopullisesta määräämisestä on tehty ([1]). Kaikki hyvitykset on suoritettava viipymättä ja yleensä viimeistään 90 päivän kuluttua tämän alakohdan mukaisen lopullisen maksuvelvollisuuden määräämisestä. Mikäli hyvitystä ei ole suoritettu 90 päivän kuluessa, viranomaisten on pyydettäessä annettava asiasta selvitys.

9.3.2 Milloin polkumyyntitullin suuruus määrätään ennakkoon, on varauduttava pyydettäessä välittömästi hyvittämään polkumyyntimarginaalin ylittävät tullit. Tällainen hyvitystullista, joka on maksettu yli todellisen polkumyyntimarginaalin, on suoritettava yleensä 12 kuukauden kuluessa ja viimeistään 18 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona polkumyyntitullin alaisen tuotteen viejä on tehnyt asianmukaisesti todistusaineistolla vahvistetun hyvityspyynnön. Hyväksytty hyvitys on tavallisesti maksettava 90 päivän kuluessa edellä mainitusta päätöksestä.

9.3.3 Silloin kun vientihinta on muodostettu 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti, viranomaisten on hyvityksestä ja sen suuruudesta päättäessään otettava huomioon normaaliarvon muutokset, tuonnin ja jälleenmyynnin välillä tapahtuneet kustannusten muutokset ja vähittäismyyntihinnassa tapahtuneet muutokset, jotka asianmukaisesti heijastuvat myöhemmissä myyntihinnoissa, ja laskettava vientihinta vähentämättä maksettujen polkumyyntitullien määrää, milloin edellä mainitusta on sitovaa todistusaineistoa.

9.4 Milloin viranomaiset ovat rajanneet tutkimustaan 6 artiklan 10 kohdan toisen virkkeen mukaisesti, tutkimuksen ulkopuolelle jääneiden viejien tai valmistajien tuontiin kohdistuva polkumyyntitulli ei saa ylittää

i) polkumyyntimarginaalin painotettua keskiarvoa, joka on määrätty tutkimukseen valittujen viejien tai valmistajien suhteen, eikä,

ii) milloin polkumyyntitullin maksuvelvollisuus on laskettu ennakoidun normaaliarvon perusteella, tutkimukseen valittujen viejien tai valmistajien normaaliarvon painotetun keskiarvon ja niiden viejien tai valmistajien, joita ei ole tutkittu yksilöllisesti, vientihintojen välistä eroa,

([1]) Tässä alakohdassa ja 3.2 alakohdassa mainittujen määräaikojen noudattaminen katsotaan saattavan olla mahdotonta silloin, kun kyseinen tuote on oikeuskäsittelyn alainen.

▼B

edellyttäen, että viranomaiset jättävät tässä kohdassa huomiotta nollamarginaalit, vähimmäistason marginaalit ja marginaalit, jotka on määrätty 6 artiklan 8 kohdassa määritellyissä olosuhteissa. Viranomaisten on sovellettava yksilöllisiä tulleja tai normaaliarvoja niihin tutkimuksen ulkopuolelle jääneisiin viejiin tai valmistajiin, jotka ovat toimittaneet tarpeelliset tiedot tutkimusjakson aikana 6 artiklan 10.2 alakohdan mukaisesti.

9.5 Jos tuote on polkumyyntitullien alainen tuojajäsenen alueella, viranomaisten on välittömästi tehtävä tarkastelu määrätäkseen yksilölliset polkumyyntimarginaalit kyseisen viejämaan viejille tai valmistajille, jotka eivät ole vieneet tuotetta tuojajäsenen tutkimusjakson aikana. Näiden viejien tai valmistajien on voitava osoittaa, että ne eivät ole etuyhteydessä yhteenkään sellaiseen viejämaan viejään tai valmistajaan, joka on tuotteeseen kohdistuvan polkumyyntitullin alainen. Tällainen tarkastelu on pantava vireille ja tehtävä nopeammin kuin tavallisen tullinmääräämisen ja tarkastelumenettely tuojajäsenen alueella. Tarkastelun aikana näiden viejien tai valmistajien tekemästä viennistä ei tule kantaa polkumyyntitullia. Viranomaiset voivat kuitenkin lykätä tullausarvon määräämistä ja/tai edellyttää takuita varmistuakseen siitä, että mikäli tällainen tarkastelu johtaa polkumyynnin toteamiseen näiden viejien tai valmistajien kohdalla, polkumyyntitullit voidaan kantaa taannehtivasti tarkastelun vireillepano-päivästä alkaen.

Artikla 10

Taannehtivuus

10.1 Väliaikaisia toimenpiteitä sekä polkumyyntitullia on sovellettava ainoastaan tuotteisiin, jotka on luovutettu tullivalvonnasta sen ajankohdan jälkeen, jolloin 7 artiklan 1 kohdan ja 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehty päätös tulee voimaan, jollei tässä artiklassa määrätyistä poikkeuksista muuta johdu.

10.2 Mikäli lopullinen päätös vahingosta (mutta ei sen uhkasta eikä tuotannonalan perustamisen olennaisesta viivästymisestä) tehdään tai vahingon uhkaa koskevan lopullisen päätöksen ollessa kysymyksessä, silloin kun polkumyynnin alaisen tuonnin vaikutus olisi väliaikaisten toimenpiteiden puuttuessa johtanut vahinkoa koskevaan päätökseen, polkumyyntitullia voidaan kantaa taannehtivasti siltä ajalta, jolloin mahdollisia väliaikaisia toimenpiteitä on sovellettu.

10.3 Jos lopullinen polkumyyntitulli on korkeampi kuin väliaikaisesti maksettu tai maksettava tulli tai vakuutta varten arvioitu määrä, erotusta ei kanneta. Jos lopullinen tulli on alempi kuin väliaikaisesti maksettu tai maksettava tulli tai vakuutta varten arvioitu määrä, erotus on palautettava tai tulli määrättävä uudestaan tapauksesta riippuen.

10.4 Toisin kuin 2 kohdassa määrätään, mikäli vahingon uhkasta tai tuotannonalan perustamisen olennaisesta viivästymisestä tehdään päätös (silloin kun vahinkoa ei vielä ole tapahtunut), lopullinen polkumyyntitulli voidaan määrätä vasta siitä päivästä alkaen, jolloin kyseinen päätös on tehty. Väliaikaisten toimenpiteiden aikana tehty rahatalletus on palautettava ja takauksista on luovuttava viivytyksettä.

10.5 Mikäli lopullinen päätös on kielteinen, on väliaikaisten toimenpiteiden soveltamisaikana tehdyt rahatalletukset palautettava ja mahdollisista takauksista luovuttava viivytyksettä.

▼B

10.6 Lopullista polkumyyntitullia voidaan kantaa tuotteista, jotka on luovutettu tullivalvonnasta enintään 90päivää ennen väliaikaisten toimenpiteiden soveltamis-päivää, milloin kysymyksessä olevan polkumyynnillä tuodun tuotteen osalta viranomaiset päättävät:

i) että on olemassa aikaisempaa polkumyyntiä, joka aiheutti vahinkoa, taikka että maahantuoja oli tai hänen olisi pitänyt olla tietoinen siitä, että viejä harjoittaa polkumyyntiä ja että sellainen polkumyynti aiheuttaisi vahinkoa, ja

ii) että vahingon aiheutti tavaran runsas tuonti polkuhinnoilla suhteellisen lyhyenä aikana, joka polkuhinnoilla tapahtuvan tuonnin ajoituksen ja määrän ja muiden olosuhteiden perusteella (esimerkiksi tuodun tuotteen nopea varastojen kehitys) tu-lee todennäköisesti vakavasti heikentämään lopullisen polkumyyntitullin korjaavaa vaikutusta edellyttäen, että kyseisille tuojille on annettu mahdollisuus tehdä huomautuksia.

10.7 Pantuaan tutkimuksen vireille viranomaiset voivat toimenpiteinään lykätä tulliarvon määräämistä, mikäli ne katsovat sen tarpeelliseksi taannehtivan polkumyyntitullin kantamiseksi 6 kohdan mukaisesti, silloin kun on riittävästi todistusaineistoa siitä, että kyseisessä kohdassa määrätyt ehdot on täytetty.

10.8 Tämän artiklan 6 kohdan nojalla ei tule kantaa tulleja taannehtivasti tuotteista, jotka on luovutettu tullivalvonnasta ennen tutkimuksen vireillepanopäivää.

Artikla 11

Polkumyyntitullin ja hintasopimuksen voimassaoloaika ja tarkastelu

11.1 Polkumyyntitulli saa olla voimassa vain niin kauan ja siinä laajuudessa kuin on tarpeen vahinkoa aiheuttavan polkumyynnin estämiseksi.

11.2 Viranomaisten on silloin, kun se on perusteltua, tarkasteltava tullin jatkamisen tarpeellisuutta omasta aloitteestaan tai edellyttäen että kohtuullinen aika on kulunut lopullisen polkumyyntitullin määräämisestä, jos joku asianosainen sitä pyytää ja esittää sellaista tietoa, joka tekee tarkastelun aiheelliseksi ([1]). Asianosaisilla on oikeus pyytää viranomaisia tutkimaan, onko tullin jatkaminen tarpeellista polkumyynninvastapainona ja olisiko vahingon jatkuminen tai toistuminen todennäköistä, jos tulli poistettaisiin tai/ja sitä muutettaisiin. Jos tämän kohdan mukaisen tarkastelun tuloksena viranomaiset määräävät, että polkumyyntitulli ei ole enää perusteltu, sen kantaminen on lopetettava välittömästi.

11.3 Riippumatta 1 ja 2 kohtien määräyksistä, lopullinen polkumyyntitulli on lopetettava viimeistään viiden vuoden kuluttua sen määräämisestä (tai siitä päivästä, jona viimeisin 2 kohdanmukainen tarkastelu on tehty, jos tarkastelu on koskenut sekä polkumyyntiä että vahinkoa, tai tämän kohdan mukaisesti). Tullipysyy kuitenkin voimassa, jos viranomaiset määräävät ennen edellä mainittua päivää vireillepannussa tarkastelussa omasta aloitteestaan tai kotimaisen tuotannonalan tai sen puolesta tehdystä asianmukaisesti todistusaineistoin perustellusta

([1]) 9 artiklan 3 kohdan mukainen päätös polkumyyntitullin lopullisesta maksuvelvollisuudesta ei sellaisenaan ole tämän artiklan mukainen tarkastelu.

▼B

pyynnöstä, joka on tehty kohtuullisen ajanjakson aikana ennen kyseistä päivää, että tullin päättyminen johtaisi todennäköisesti polkumyynnin ja vahingon jatkumiseen tai toistumiseen ([1]). Tulli voi pysyä voimassa, kunnes tällaisen tarkastelun tulos on selvä.

11.4 Edellä 6 artiklan määräyksiä, jotka koskevat todistusaineistoa ja menettelyä, sovelletaan tämän artik-lanmukaisesti tehtyihin tarkasteluihin. Tällaiset tarkastelut on tehtävä välittömästi ja ne on tavallisesti saatava päätökseen kahdentoista kuukauden kuluessa vireillepanostaan.

11.5 Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin 8 artiklan mukaisesti hyväksyttyihin hintasopimuksiin.

Artikla 12

Julkinen tiedonanto ja selonteko päätöksistä

12.1 Milloin viranomaiset ovat vakuuttuneita siitä, että on olemassa riittävää todistusaineistoa polkumyyn-titutkimuksen vireillepanoa varten 5 artiklan mukaisesti, on niiden ilmoitettava asiasta jäsenelle tai jäsenille, joiden tuotteita tällainen tutkimus koskee, ja muille asianosaisille, joilla tutkintaviranomaiset tietävät olevan osuutta asiaan. Lisäksi on annettava julkinen tiedonanto.

12.1.1 Tutkimuksen vireillepanoa koskevan julkisentiedonannon on sisällettävä tai muuten erillisen raportin ([2]) avulla on annettava riittävästi tietoa seuraavista seikoista:

i) viejämaan nimi tai viejämaiden nimet ja kyseisen tuotteennimi;

ii) tutkimuksen vireillepanopäivä;

iii) perustelut, joilla polkumyyntiä pyynnön mukaan väitetään tapahtuneen;

iv) yhteenveto niistä tekijöistä, joihin väitetty vahinko perustuu;

v) osoite, jonne asianosaisten valitukset voidaan osoittaa;

vi) asianosaisille annetut määräajat, joiden aikana he voivat saattaa näkemyksensä tiedoksi.

12.2 Julkinen tiedonanto on annettava jokaisesta väliaikaisesta ja lopullisesta päätöksestä, sekä myönteisestä että kielteisestä, jokaisesta 8 artiklan mukaisen sitoumuksen hyväksyvästä päätöksestä ja tällaisen sitoumuksen purkamisesta samoin kuin lopullisen polkumyyntitullin lopettamisesta. Jokaisessa tällaisessa tiedonannossa on mainittava tai muuten erillisellä raportilla annettava riittävän tarkasti tietoa kaikista lakien ja tosiasioiden nojalla tehdyistä ratkaisuista ja johtopäätöksistä, joita tutkintaviranomaiset pitävät olennaisina. Kaikki tällaiset tiedonannot ja raportit on toimitettava jäsenelle tai jäsenille, joiden tuotteita tällainen päätös tai sitoumus koskee ja muille asianosaisille, joilla tiedetään olevan asiaan osuutta.

([1]) Milloin polkumyyntitullin suuruus määrätään taannehtivasti, 9 artiklan 3.1 alakohdan mukaisessa viimeisimmässä arvioinnissa tehty päätös siitä, että tullia ei kanneta, ei sellaisenaan edellytä viranomaisia lopettamaan lopullista tullia.

([2]) Mikäli viranomaiset antavat tietoa ja selvityksiä tämän artiklan määräysten mukaisesti erillisellä raportilla, niiden on varmistuttava siitä, että tällainen raportti on helposti saatavilla julkisesti.

▼B

12.2.1 Väliaikaisten toimenpiteiden määräämisestä tiedottavassa julkisessa tiedonannossa on ilmoitettava tai muuten erillisellä raportilla annettava riittävän yksityiskohtaiset selvitykset polkumyyntiä ja vahinkoa koskevista väliaikaisista päätöksistä ja mainittava ne lait ja tosiasiat, joiden vuoksi väitteet on hyväksytty tai hylätty. Tällaiseen tiedonantoon tai raporttiin, ottaen asianmukaisesti huomioon luottamuksellisen tiedon suojaamisvaatimuksen, on sisällyttävä erityisesti:

i) toimittajien nimet, tai mikäli käytännössä mahdollista, asianomaisten toimittajamaiden nimet;

ii) tuotteen kuvaus, joka on riittävä tullin tarkoitusperiä varten;

iii) määrätyt polkumyyntimarginaalit ja täydellinen selvityssyistä käyttää metodologiaa, jota on käytetty 2 artiklan mukaisessa vientihinnan ja normaaliarvon vertaamisessa ja määräämisessä;

iv) näkökohdat, jotka ovat merkityksellisiä päätettäessä vahingosta 3 artiklan mukaisesti;

v) tärkeimmät määräämiseen johtaneet syyt.

12.2.2 Julkisessa tiedonannossa, jossa ilmoitetaan tutkimuksen päättämisestä tai keskeyttämisestä silloin, kun on tehty lopullisen tullin määräämistä tai hintasopimuksen hyväksymistä edellyttävä vahvistava päätös, on mainittava tai muuten erillisellä raportilla annettava kaikki asianmukainen tieto niistä laeista ja tosiasioista ja syistä, jotka ovat johtaneet lopullisten toimenpiteiden määräämiseen tai hintasopimuksen hyväksymiseen, ottaen asianmukaisesti huomioon luottamuksellisen tiedon suojaamista koskevan vaatimuksen. Tiedonannon tai raportin on erityisesti sisällettävä 2.1 alakohdassa tarkoitettu tieto, ja syyt, joiden vuoksi viejien tai tuojien esittämät asianmukaiset väitteet tai vaatimukset on hyväksytty tai hylätty, samoin jokaisen, 6 artiklan 10.2 alakohdan mukaisen päätöksen perustelut.

12.2.3 Julkiseen tiedonantoon, jossa ilmoitetaan 8 artiklanmukaisen sitoumuksen hyväksymisestä seuraavasta tutkimuksen lopettamisesta tai keskeyttämisestä, on sisällyttävä tai muuten erillisen raportin avulla annettava tämän sitoumuksen se osa, joka ei ole luottamuksellista tietoa.

12.3 Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin 11 artiklan mukaisiin vireillepantuihin ja toteutettuihin tarkasteluihin ja 10 artiklan mukaisiin päätöksiin tullien taannehtivasta soveltamisesta.

Artikla 13

Oikeudellinen tarkastelu

Jokaisen jäsenen, jonka kansallinen lainsäädäntö sisältää säännöksiä polkumyyntiin liittyvistä toimenpiteistä, on ylläpidettävä oikeudellisia, välitysmenettelyyn tarkoitettuja tai hallinnollisia oikeusistuimia tai menettelytapoja muun muassa niiden hallintotoimien nopeaa tarkastelua varten, jotka liittyvät lopullisiin päätöksiin ja päätösten tarkasteluihin tämän sopimuksen 11 artiklan tarkoittamassa merkityksessä. Tällaisten oikeusistuimien ja menettelytapojen on oltava riippumattomia niistä viranomaisista, jotka vastaavat kyseisistä päätöksistä ja tarkasteluista.

Artikla 14

Polkumyyntiä ehkäisevä toiminta kolmannen maan puolesta

14.1 Pyyntö, joka koskee polkumyyntiä ehkäisevään toimintaan ryhtymistä kolmannen maan puolesta, on esitettävä toimenpiteitä pyytävän kolmannen maan viranomaisen toimesta.

▼B

14.2 Tällaisen pyynnön tueksi on esitettävä hintatietoja, jotka osoittavat, että tuonti tapahtuu polkumyyntinä, sekä yksityiskohtaisia tietoja siitä, että väitetty polkumyynti aiheuttaa vahinkoa asianomaiselle kotimaiselle tuotannonalalle kolmannessa maassa. Kolmannen maan hallituksen on annettava tuojamaan viranomaisille kaikki apu sellaisten lisätietojen saamiseksi, joita nämä saattavat pyytää.

14.3 Tuojamaan viranomaisten on harkitessaan tällaista pyyntöä kiinnitettävä huomiota väitetyn polkumyynnin vaikutuksiin kolmannessa maassa olevaan asianomaiseen tuotannonalaan kokonaisuutena; toisin sanoen vahinkoa ei pidä arvioida siten, että otetaan huomioon ainoastaan väitetyn polkumyynnin vaikutukset kysymyksessä olevan tuotannonalan vientiin tuojamaahan tai edes tuotannonalan kokonaisvientiin.

14.4 Tuojamaa päättää siitä, onko pyynnön käsittelyä jatkettava. Mikäli tuojamaa päättää, että se on valmis ryhtymään toimenpiteisiin, on sen käännyttävä tavarakauppaneuvoston puoleen tämän hyväksymisen saamiseksi sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymiselle.

Artikla 15

Kehitysmaajäsenet

Tunnustetaan, että teollisuusmaajäsenten on erityisesti otettava huomioon kehitysmaajäsenten erityisasema harkitessaan tämän sopimuksen mukaisia polkumyyntitoimenpiteitä. Ennen kuin määrätään polkumyyntitulleja, jotka vaikuttavat kehitysmaajäsenten olennaisiin etuihin, on tutkittava mahdollisuuksia tässä sopimuksessa tarkoitettujen rakentavien keinojen käyttöön.

OSA II

Artikla 16

Polkumyyntikomitea

16.1 Perustetaan polkumyyntikomitea (tässä sopimuksessa ”komitea”), joka koostuu kunkin jäsenen edustajista. Komitea valitsee puheenjohtajansa ja kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa sekä muutoin minkä tahansa jäsenen pyynnöstä tämän sopimuksen asianmukaisten määräysten mukaisesti. Komitea suorittaa tämän sopimuksen perusteella sille kuuluvat tai jäsenten sille antamat tehtävät ja tarjoaa jäsenille tilaisuuden neuvotteluihin kaikista tämän sopimuksen toimintaan tai sen tavoitteiden edistämiseen liittyvistä asioista. Komitean sihteeristönä toimii WTO:n sihteeristö.

16.2 Komitea voi tarvittaessa perustaa apuelimiä.

16.3 Suorittaessaan tehtäviään komitea ja jokainen apuelin voi neuvotella minkä tahansa asianmukaiseksi katsomansa lähteen kanssa ja pyytää siltä tietoja. Kuitenkin ennen kuin komitea tai avustava elin pyytää tietoja jonkun jäsenen tuomiovallan alaisesta lähteestä, sen on tiedotettava asiasta tälle jäsenelle. Sen on saatava asianomaisen jäsenen ja yrityksen suostumus tiedonhankintaan.

16.4 Jäsenten on viipymättä ilmoitettava komitealle kaikista väliaikaisista tai lopullisista polkumyyntitoimenpiteistä. Tällaiset ilmoitukset ovat saatavissa sihteeristössä muiden jäsenten tarkastusta varten. Jäsenten on myös toimitettava puolivuosittain raportti kaikista edellisen kuuden kuukauden polkumyyntitoimenpiteistä. Nämä raportit on toimitettava sovitunmallin mukaisina.

▼B

16.5 Jokaisen jäsenen on ilmoitettava komitealle a) ne viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia panemaan vireille ja suorittamaan 5 artiklassa mainittuja tutkimuksia ja b) ne kotimaiset menettelyt, jotka koskevat tällaisten tutkimusten vireillepanoa ja suorittamista.

Artikla 17

Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen

17.1 Ellei tässä sopimuksessa muutoin määrätä, riitojen ratkaisua koskevaa sopimusta sovelletaan tämän sopimuksenmukaisiin neuvotteluihin ja riitojen ratkaisemiseen.

17.2 Jokaisen jäsenen on varattava riittävä mahdollisuus neuvotteluja varten ja suhtauduttava myönteisesti toisen jäsenen tekemiin esityksiin minkä tahansa asian suhteen, joka vaikuttaa tämän sopimuksen toimintaan.

17.3 Jos joku jäsen katsoo, että sille välittömästi tai välillisesti tämän sopimuksen perusteella kuuluva etu mitätöityy tai vaarantuu tai että tämän sopimuksen jonkin tavoitteen saavuttaminen estyy jonkun toisen jäsenen tai joidenkin toisten jäsenten toimenpiteiden takia, se voi pyytää kirjallisesti neuvotteluja kyseisen jäsenen tai kyseisten jäsenten kanssa päästäkseen asiassa keskinäisesti tyydyttävään ratkaisuun. Jokaisen jäsenen on suhtauduttava myönteisesti toisen jäsenen esittämään neuvottelupyyntöön.

17.4 Jos neuvotteluja pyytänyt jäsen katsoo, että 3 kohdanmukaisissa neuvotteluissa ei ole saavutettu keskinäisesti hyväksyttävää ratkaisua, ja tuojajäsenen asianomaiset viranomaiset ovat ryhtyneet toimenpiteisiin lopullisen polkumyyntitullin kantamiseksi tai hintasitoumuksen hyväksymiseksi, se voi siirtää asian riitojen-ratkaisuelimen ("DSB") soviteltavaksi. Milloin väliaikaisella toimenpiteellä on huomattava vaikutus ja neuvotteluja pyytänyt jäsen katsoo, että siihen on ryhdytty vastoin 7 artiklan 1 kohdan määräyksiä, se voi siirtää myös sellaisen asian DSB:n käsiteltäväksi.

17.5 DSB voi valituksen tekevän osapuolen pyynnöstä asettaa paneelin tutkimaan asiaa. Tutkimuksen on perustuttava

i) kirjallisen pyynnön tehneen jäsenen lausuntoon, jossa osoitetaan kuinka sille välittömästi tai välillisesti tämän sopimuksen perusteella kuuluva etu mitätöityy tai vaarantuu tai sopimuksen tavoitteiden saavuttaminen estyy, ja

ii) tosiasioihin, jotka on toimitettu tuojajäsenen viranomaisille asianmukaisia kotimaisia menettelyjä noudattaen.

17.6 Tutkiessaan kohdan 5 asiaa

i) tosiasioita arvioidessaan paneelin on ratkaistava, ovatko viranomaiset vahvistaneet tosiasiat asianmukaisesti ja ovatko ne arvioineet nämä tosiasiat puolueettomasti. Jos tosiasioiden vahvistaminen on ollut asianmukaista ja arviointi puolueetonta, vaikka paneeli on saattanut päätyä erilaiseen johtopäätökseen, ei arviointia kumota;

▼B

ii) paneelin on tulkittava tämän sopimuksen asianmukaisia määräyksiä kansainvälisen julkisoikeuden tavanmukaisten tulkintasääntöjen mukaisesti. Milloin paneeli havaitsee, että sopimuksen asianmukaista määräystä voidaan tulkita useammalla kuin yhdellä luvallisella tavalla, paneelin on katsottava viranomaisten toimenpiteen olevan tämän sopimuksen mukainen, jos se tukeutuu yhteen näistä luvallista tulkinnoista.

17.7 Paneelille toimitettua luottamuksellista tietoa ei saa paljastaa ilman tiedon antaneen henkilön, elimen tai viranomaisen muodollista lupaa. Mikäli tällaista tietoa pyydetään paneelilta, mutta paneeli ei ole suostunut sitä ilmaisemaan, tiedosta toimitetaan julkaistavissa oleva yhteenveto, jonka antamiseen tiedon toimittanut henkilö, elin tai viranomainen on suostunut.

OSA III

Artikla 18

Loppumääräykset

18.1 Mihinkään erityiseen toimenpiteeseen toisen jäsenen polkumyynnillä tapahtuvaa vientiä vastaan ei voida ryhtyä lukuunottamatta GATT 1994 -sopimuksen määräysten mukaisia toimenpiteitä sellaisina kuin tämä sopimus niitä tulkitsee ([1]).

18.2 Varaumia ei saa tehdä mihinkään tämän sopimuksen määräykseen ilman muiden jäsenten suostumusta.

18.3 Ellei 3.1 ja 3.2 alakohdista muuta johdu, tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan tutkimuksiin ja nykyisten toimenpiteiden tarkasteluihin, jotka on pantu vireille niiden pyyntöjen mukaisesti, jotka on tehty sinä päivänä tai sen päivän jälkeen, jolloin WTO-sopimus on tullut voimaan asianomaisen jäsenen osalta.

18.3.1 Polkumyyntimarginaalien laskemiseen 9 artiklan 3 kohdan mukaisissa korvausmenettelyissä on sovellettavaviimeisimmässä polkumyyntiä koskevassa määräämisessä tai tarkastelussa käytettyjä sääntöjä.

18.3.2 11 artiklan 3 kohdassa nykyisten polkumyyntitoimenpiteiden on katsottava määrätyn viimeistään päivänä, jolloin WTO-sopimus on tullut voimaan asianomaisen jäsenen osalta lukuun ottamatta tapauksia, joissa jäsenen kyseisenä päivänä voimassa olevaan kotimaiseen lainsäädäntöön jo sisältyy lauseke, joka on kyseisessä kohdassa määrätyn lausekkeen kaltainen.

18.4 Jokaisen jäsenen on ryhdyttävä välttämättömiin yleisiin ja erityisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että sen lait, asetukset ja hallinnolliset menettelyt ovat tämän sopimuksen määräysten mukaisia, siltä osin kuin niitä sovelletaan asianomaiseen jäseneen, viimeistään WTO-sopimuksen tullessa voimaan asianomaisen jäsenen osalta.

18.5 Jokainen jäsen tiedottaa komitealle kaikista sellaisista lakiensa ja asetustensa muutoksista, joilla on merkitystä tämän sopimuksen kannalta sekä muutoksista näiden lakien ja asetusten soveltamisessa.

18.6 Komitea tarkastelee vuosittain tämän sopimuksen soveltamista ja toimintaa ottaen huomioon sen tavoitteet. Komitea tiedottaa vuosittain tavarakauppaneuvostolle näiden tarkastelujen kattamien ajanjaksojen aikana tapahtuneesta kehityksestä.

18.7 Tämä sopimuksen liitteet ovat erottamaton osa sopimusta.

([1]) Tämän kohdan tarkoituksena ei ole sulkea pois asianmukaisella tavalla muiden asianmukaisten GATT 1994 -sopimuksen määräysten mukaisia toimia.

▼B

LIITE I

6 ARTIKLAN 7 KOHDAN MUKAISIIN PAIKAN PÄÄLLÄ TAPAHTUVIIN TUTKIMUKSIIN LIITTYVIÄ MENETTELYJÄ

1. Kun tutkimus pannaan vireille, viejäjäsenen viranomaisille ja yrityksille, joita asian tiedetään koskevan, olisi ilmoitettava aikomuksesta suorittaa tutkimuksia paikan päällä.

2. Mikäli tutkimusryhmään aiotaan poikkeuksellisissa olosuhteissa ottaa mukaan julkishallinnon ulkopuolisia asiantuntijoita, siitä olisi ilmoitettava viejäjäsenen viranomaisille ja yrityksille. Tällaisille julkishallinnon ulkopuolisille asiantuntijoille tulisi määrätä tehokkaita seuraamuksia, mikäli ne rikkovat luottamuksellisuutta koskevia vaatimuksia.

3. Yleiseen käytäntöön tulisi kuulua viejäjäsenen asianomaisten yritysten nimenomaisen suostumuksen hankkiminen ennenkuin käynnin lopullinen aikataulu laaditaan.

4. Heti kun asianomaisten yritysten suostumus on hankittu, tutkintaviranomaisten tulisi ilmoittaa viejäjäsenen viranomaisille käynnin kohteena olevien yritysten nimet ja osoitteet sekä sovitut päivämäärät.

5. Riittävä etukäteisilmoitus olisi annettava ennen käyntiä kyseisille yrityksille.

6. Kyselyn selittämiseksi tehtävät käynnit tulisi tehdä vain viejäyrityksen pyynnöstä. Tällainen käynti voidaan tehdä vain jos a) tuojajäsenen viranomaiset ilmoittavat siitä kyseessä olevalle jäsenelle ja b) tämä ei vastusta käyntiä.

7. Koska paikan päällä tapahtuvan tutkimuksen päätarkoitus on annetun tiedon tarkistaminen ja lisätietojen hankkiminen, se tulisi suorittaa sen jälkeen, kun kyselyyn on saatu vastaus, ellei yritys suostu päinvastaiseen menettelyyn ja tutkintaviranomaiset ovat ilmoittaneet viejäjäsenen hallitukselle odotettavissa olevasta käynnistä eikä tämä vastusta sitä; lisäksi yleiseen käytäntöön tulisi kuulua, että ennen käyntiä asianomaisille yrityksille kerrotaan tarkastettaviksi aiottujen tietojen yleisluonteesta ja niistä lisätiedoista, joita on annettava, mutta tämän ei tulisi estää esittämästä paikan päällä lisätietoja koskevia pyyntöjä, joita tehdään saadun tiedon perusteella.

8. Tiedusteluihin ja kysymyksiin, joita viejäjäsenten viranomaiset tai yritykset esittävät, ja jotka ovat olennaisia paikan päällä tehdyn tutkimuksen onnistumiseksi, tulisi aina kun on mahdollista vastata ennen kuin käynti tehdään.

▼B

LIITE 11

6 ARTIKLAN 8 KOHDAN MUKAISET KÄYTETTÄVISSÄ OLEVAT PARHAAT TIEDOT

1. Mahdollisimman pian tutkimuksen vireillepanon jälkeen tutkintaviranomaisten tulisi määritellä yksityiskohtaisesti ne tiedot, joita asianomaisilta vaaditaan ja se tapa, millä asianosaisen tulisi jäsentää kyseinen tieto vastauksessaan. Viranomaisten tulisi myös varmistua siitä, että osapuoli on tietoinen siitä, että mikäli tietoja ei toimiteta kohtuullisen ajan kuluessa, viranomaiset voivat vapaasti tehdä päätöksiä saatavilla olevien tosiasioiden perusteella mukaan lukien ne, jotka sisältyivät kotimaisen tuotannonalan esittämään pyyntöön tutkimuksen vireille panemisesta.

2. Viranomaiset voivat myös vaatia, että asianosainen toimittaa vastauksensa tietyllä tietovälineellä (esimerkiksi tietokonenauhalla) tai tietyllä konekielellä. Mikäli tällainen vaatimus esitetään, viranomaisten tulisi ottaa huomioon asianosaisen mahdollisen kyvyn vastata käyttäen toivottua tietovälinettä tai konekieltä, eikä niiden tulisi pyytää osapuolta käyttämään vastaukseensa muuta kuin osapuolen käyttämää tietokonejärjestelmää. Viranomaisen tulisi luopua vaatimasta konekielistä vastausta, jos asianosainen ei ylläpidä kirjanpitoaan konekielisenä ja jos vastauksen esittäminen vaaditulla tavalla aiheuttaisi kohtuuttoman paljon vaivaa asianosaiselle, esimerkiksi jos siitä aiheutuisi kohtuuttomasti lisäkustannuksia ja ylimääräistä vaivaa. Viranomaisten tulisi luopua vaatimasta vastausta tietyllä tietovälineellä tai konekielellä, jos asianosainen ei ylläpidä konekielisestä kirjanpitoaan tällaisella tietovälineellä tai konekielellä, ja jos vastauksen esittäminen vaaditulla tavalla aiheuttaisi kohtuuttoman paljon vaivaa asianosaiselle, esimerkiksi jos siitä aiheutuisi kohtuuttomasti lisäkustannuksia ja ylimääräistä vaivaa.

3. Päätöksiä tehtäessä tulisi ottaa huomioon kaikki se tieto, joka on todennettavissa, joka on asianmukaisesti jätetty niin, että sitä voidaan käyttää tutkimuksessa ilman kohtuuttomia vaikeuksia, joka on toimitettu oikeaan aikaan ja, silloin kun se soveltuu, toimitettu viranomaisten pyytämällä tietovälineellä tai konekielellä. Jos asianosainen ei vastaa toivotulla tietovälineellä tai konekielellä, mutta viranomaiset havaitsevat että 2 kohdassa määrätyt olosuhteet on täytetty, tämän seikan ei tulisi katsoa merkittävästi hidastavan tutkimusta.

4. Mikäli viranomaiset eivät voi käsitellä tietoa, jos se on annettu tietyllä tietovälineellä (esimerkiksi tietokonenauhalla), tiedot tulisi toimittaa kirjallisessa muodossa tai muussa viranomaisten hyväksymässä muodossa.

5. Vaikka annettu tieto ei ehkä ole kaikissa suhteissa parasta mahdollista, tämän seikan ei tulisi oikeuttaa viranomaisia hylkäämään sitä edellyttäen, että asianosainen on tehnyt parhaansa.

6. Jos todistusaineistoa tai tietoa ei hyväksytä, sen toimittaneelle osapuolelle olisi heti ilmoitettava hylkäämiseen johtaneet syyt ja annettava tilaisuus antaa lisäselvityksiä kohtuullisen ajan kuluessa ottaen asianmukaisesti huomioon tutkimuksen määräajat. Jos selvitykset eivät tyydytä viranomaisia, on tällaisen todistusaineiston tai tiedon hylkäämiseen johtaneet syyt ilmoitettava julkaistavissa päätöksissä.

▼B

7. Viranomaisten on oltava erityisen huolellisia, jos niiden on tehtävä päätöksensä, mukaan lukien normaaliarvoa koskevat päätökset, toissijaisesta tietolähteestä saatujen tietojen perusteella, joihin kuuluvat tutkimuksen vireillepanoa koskevassa pyynnössä toimitetut tiedot. Tällaisissa tapauksissa viranomaisten tulisi, mikäli käytännössä mahdollista, tarkistaa tiedot toisista käytettävissään olevista riippumattomista lähteistä, kuten julkaistuista hintalistoista, virallisista tuontitilastoista ja tullin tilastoista, ja niiden tietojen avulla, jotka on hankittu muilta asianosaisilta tutkimuksen aikana. On kuitenkin selvää, että jos asianosainen ei toimi yhteistyössä, ja siten asianmukaista tietoa pidätetään viranomaisilta, tämä tilanne voi johtaa tulokseen, joka on osapuolelle epäsuotuisampi, kuin jos osapuoli olisi toiminut yhteistyössä.

▼B

SOPIMUS TULLITARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN 1994 VII ARTIKLAN SOVELTAMISESTA

YLEINEN JOHDANTO

1. Tämän sopimuksen mukaisen tullausarvon ensisijaisena perusteena on ”kauppa-arvo” sellaisena kuin sen on määritelty 1 artiklassa. 1 artikla on luettava yhdessä 8 artiklan kanssa, joka edellyttää muun muassa oikaisuja tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaan tapauksissa, jolloin ostaja vastaa tietyistä tullausarvoon kuuluviksi katsottavista erityiseristä, jotka eivät sisälly maahantuodusta tavarasta tosiasiassa maksettuun hintaa. 8 artikla edellyttää myös, että kauppa-arvoon sisällytetään tietyt suoritukset, jotka ostaja korvaa myyjälle lähettämällä tälle määrättyjä palveluja rahasuorituksen sijasta. 2-7 artiklat, molemmat mainitut artiklat mukaan luettuina, sisältävät arvonmääritysmenetelmät niissä tapauksissa, jolloin tullausarvoa ei voida määrittää 1 artiklan määräysten mukaan.

2. Mikäli tullausarvoa ei voida määrittää soveltamalla 1 artiklan määräyksiä, tulisi tulliviranomaisen ja maahantuojan yleensä neuvotella keskenään, jotta löydettäisiin perusta arvonmäärittämiselle 2 tai 3 artiklan mukaan. Maahantuojalla saattaa esimerkiksi olla hallussaan sellaisia tietoja samanlaisten tai vastaavanlaisten maahantuotujen tavaroiden tullausarvosta, jotka eivät ole välittömästi tuontipaikan tulliviranomaisten saatavilla. Toisaalta tulliviranomaisilla saattaa olla sellaista tietoa samanlaisten tai vastaavanlaisten tavaroiden tullausarvosta, joka ei ole maahantuojan saatavilla. Molempien osapuolten välinen neuvonpito mahdollistaa tietojen vaihdon, liikesalaisuuksien säilyttämistä koskevien säännösten rajoissa, oikean perustan määrittämiseksi tullausarvolle.

3. 5 ja 6 artiklat sisältävät kaksi perustaa tullausarvon määrittämiseksi tapauksissa, jolloin sitä ei voida määrittää maahantuodun tavaran taikka samantai vastaavanlaisten maahantuotujen tavaroiden kauppa-arvon perusteella. 5 artiklan 1 kohdan mukaan tullausarvo määritetään sen hinnan perusteella, millä tavara myydään tuontimaassa toimivalle riippumattomalle ostajalle sellaisena kuin se oli maahantuontihetkellä. Maahantuojalle on oikeus pyynnöstä saada 5 artiklan mukainen arvonmääritys myös tavaralle, jota on jatkojalostettu maahantuonnin jälkeen. 6 artiklan määräysten mukaan tullausarvo määritetään laskennallisen arvon pohjalta. Molempiin näihin menetelmiin liittyy tiettyjä vaikeuksia, minkä johdosta maahantuojalle on 4 artiklan määräysten mukaan annettu oikeus valita näiden kahden menetelmän soveltamisjärjestys.

4. 7 artikla sisältää määräykset siitä, miten tullausarvo määritetään tapauksissa, jolloin sitä ei voida tehdä minkään edeltävän artiklan perusteella.

JÄSENET, JOTKA

ottavat huomioon monenkeskiset kauppaneuvottelut,

haluavat edistää GATT 1994 -sopimuksen tavoitteita ja taatalisäetuja kehitysmaiden kansainväliselle kaupalle;

tunnustavat GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan määräystentärkeyden ja haluavat laatia niiden soveltamisesta säännöstön, jolla saavutettaisiin entistä suurempi yhdenmukaisuus ja varmuusniitä sovellettaessa;

tunnustavat oikeudenmukaisen, yhtenäisen ja puolueettomanjärjestelmän välttämättömyyden tavaroiden tullausarvonmäärittämiseksi, niin että poistetaan mielivaltaisten tai tekaistujen tullausarvojen käyttö;

tunnustavat, että tavaroiden tullausarvon tulisi mahdollisimman suuressa määrin perustua arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran kauppa-arvoon;

▼B

tunnustavat, että tullausarvon tulisi perustua yksinkertaisiin ja oikeudenmukaisiin arvosteluperiaatteisiin, jotka ovat sopusoinnussa kaupallisen käytännön kanssa, ja että arvonmääritysmenetelmien tulisi olla, riippumatta hankintalähteistä, yleisesti sovellettavissa;

tunnustavat, ettei arvonmääritysmenetelmiä tulisi käyttää hyväksi taisteltaessa polkumyyntiä vastaan;

SOPIVAT TÄTEN SEURAAVAA:

OSA I

TULLAUSARVOSÄÄNNÖSTÖ

Artikla 1

1. Maahantuodun tavaran tullausarvo on kauppa-arvo, toisinsanoen hinta, joka tavarasta on tosiasiassa maksettu tai maksetaan myytäessä se vietäväksi tuontimaahan ja joka on oikaistu 8 artiklan määräysten mukaisesti edellyttäen

a) ettei ostajan oikeutta luovuttaa tavara tai käyttää sitä ole rajoitettu, lukuun ottamatta sellaisia rajoituksia jotka:

   i) tuontimaan laki määrää tai sen viranomaiset vaativat;

   ii) rajoittavat sitä maantieteellistä aluetta, jolla tavara voidaan jälleenmyydä; tai

   iii) eivät oleellisesti vaikuta tavaran arvoon.

b) ettei myynti tai hinta ole riippuvainen ehdosta tai suorituksesta, jonka arvoa ei voida määrittää arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran osalta;

c) ettei mikään osa ostajan saamasta, tavaran myöhemmän jälleenmyynnin, luovutuksen tai käytön antamasta tuotosta tule välittömästi tai välillisesti myyjän hyväksi, ellei asianmukaista oikaisua voida tehdä 8 artiklan määräysten mukaisesti; ja

d) etteivät ostaja j a myyjä ole keskenään riippuvuussuhteessa, tai mikäli heidän välillään on riippuvuussuhde, kauppa-arvo voidaan hyväksyä tullausarvoa määritettäessä tämän artiklan 2 kohdan määräysten perusteella.

2. a) Päätettäessä onko kauppa-arvo hyväksyttävissä tämän artiklan 1 kohdassa mainittuja tarkoitusperiä ajatellen, se tosiseikka, että ostaja ja myyjä ovat keskenään riippuvuussuhteessa 15 artiklan tarkoittamalla tavalla, ei sellaisenaan aiheuta kauppa-arvon hylkäämistä. Tällaisessa tapauksessa tutkitaan, millaisissa olosuhteissa myynti on tapahtunut ja hyväksytään kauppa-arvo, mikäli riippuvuussuhde ei ole vaikuttanut hintaan. Mikäli tulliviranomaisella on aihetta katsoa, joko maahantuojan antamien tietojen perusteella tai muuten, että riippuvuussuhde on vaikuttanut hintaan, tulliviranomainen ilmoittaa perusteensa maahantuojalle, jolla annetaan kohtuullinen mahdollisuus esittää oma vastineensa. Perustelut ilmoitetaan kirjallisesti, mikäli maahantuoja sitä pyytää.

   b) Riippuvuussuhteisten henkilöiden välisessä kaupassa hyväksytään kauppa-arvo ja määritetään tavaran tullausarvo tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti, mikäli maahantuoja osoittaa, että tämä arvo on hyvin lähellä jotakin seuraavista samaan aikaan tai suunnilleen samoihin aikoihin määritetyistä arvoista:

      i) kauppa-arvo myytäessä samanlaista tai vastaavanlaista tavaraa vietäväksi saman tuontimaan riippumattomille ostajille;

▼B

ii) 5 artiklan määräysten mukaan määritetty samanlaisen tai vastaavanlaisen tavaran tullausarvo;

iii) 6 artiklan määräysten mukaan määritetty samanlaisen tai vastaavanlaisen tavaran tullausarvo;

Sovellettaessa edellämainittuja testejä otetaan asianmukaisesti huomioon toteen näytetyt erot, jotka aiheutuvat eri kauppaportaasta ja erilaisista paljouksista, 8 artiklassa luetelluista tekijöistä sekä erot kustannuksissa, joista myyjä vastaa sellaisissa myynneissä, joissa hän ja ostaja eivät ole keskenään riippuvuussuhteessa, mutta joista myyjä ei vastaa sellaisissa myynneissä, joissa hän ja ostaja ovat keskenään riippuvuussuhteessa.

c) Tämän artiklan 2 b kohdassa selostettuja tekstejä käytetään maahantuojan aloitteesta ja ainoastaan vertailutarkoituksiin. Tämä artiklan 2 b kohdan määräystenperusteella ei voida vahvistaa mitään korvaavia arvoja.

Artikla 2

1. a) Ellei maahantuodun tavaran tullausarvo voida määrittää 1 artiklan määräysten mukaan, sen tullausarvo on sellaisen samanlaisen tavaran kauppa-arvo, joka on myyty vietäväksi saman tuontimaahan ja jonka vienti on tapahtunut samaan aikaan tai suunnilleen samoihin aikoihin kuin arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran vienti.

b) Tätä artiklaa sovellettaessa käytetään tullausarvon määrittämiseksi samanlaisen tavaran kauppa-arvoa myynnissä, joka tapahtuu samalla kauppaportaalla ja koskee oleellisesti samaa paljoutta kuin arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran kohdalla. Mikäli tällaista myyntiä ei löydy, käytetään sellaisen samanlaisen tavaran kauppa-arvoa, joka on myyty eri kauppaportaalla ja/tai eripaljouksina. Tätä arvoa oikaistaan niin, että siinä otetaan huomioon eri kauppaportaan ja/tai eri paljouden aiheuttamat erot, edellyttäen, että nämä oikaisut voidaan tehdä esitetyn näytön perusteella, joka selvästi osoittaa oikaisun kohtuulliseksi ja täsmälliseksi riippumatta siitä, onko oikaisun tuloksena arvon korottaminen tai alentaminen.

2. Mikäli 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut kulut ja kustannukset sisältyvät kauppa-arvoon, arvoa oikaistaan, niin että siinä otetaan huomioon erilaisten kuljetusetäisyyksien ja eri kuljetustapojen aiheuttamat merkittävät kustannuserot maahantuodun tavaran ja kyseisen samanlaisen tavaran välillä.

3. Jos tätä artiklaa sovellettaessa löydetään useampia kuin yksi samanlaisen tavaran kauppa-arvo, käytetään alinta näistä arvoista määritettäessä maahantuodun tavaran tullausarvoa.

Artikla 3

1. a) Ellei maahantuodun tavaran tullausarvoa voida määrittää 1 ja 2 artiklojen määräysten mukaan, sen tullausarvo on sellaisen vastaavanlaisen tavaran kauppa-arvo, joka on myyty vietäväksi samaan tuontimaahan ja jonka vienti on tapahtunut samaan aikaan tai suunnilleen samoihin aikoihin kuin arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran vienti.

▼B

b) Tätä artiklaa sovellettaessa käytetään tullausarvon määrittämiseksi vastaavanlaisen tavaran kauppa-arvoa myynnissä, joka tapahtuu samalla kauppaportaalla ja koskee oleellisesti samaa paljoutta kuin arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran kohdalla. Mikäli tällaista myyntiä ei löydy, käytetään sellaisen vastaavanlaisen tavaran kauppa-arvoa, joka on myyty eri kauppa-portaalla ja/tai paljouksina. Tätä arvoa oikaistaan niin, että siinä otetaan huomioon eri kauppa-portaan ja/tai eri paljouden aiheuttamat erot, edellyttäen, että nämä oikaisut voidaan tehdä esitetyn näytön perusteella, joka selvästi osoittaa oikaisun kohtuulliseksi ja täsmälliseksi riippumatta siitä, onko oikaisun tuloksena arvon korottaminen tai alentaminen.

2. Mikäli 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut kulut ja kustannukset sisältyvät kauppa-arvoon, arvoa oikaistaan, niin että siinä otetaan huomioon erilaisten kuljetusetäisyyksien ja erikuljetustapojen aiheuttamat merkittävät kustannuserot maahantuodun tavaran ja kyseisen vastaavanlaisen tavaran välillä.

3. Jos tätä artiklaa sovellettaessa löydetään useampia kuin yksi vastaavanlaisen tavaran kauppa-arvo, käytetään alinta näistä arvoista määritettäessä maahantuodun tavaran tullausarvoa.

Artikla 4

Mikäli maahantuodun tavaran tullausarvoa ei voida määrittää 1, 2 ja 3 artiklojen määräysten perusteella, tullausarvo määritetään artiklan 5 määräysten mukaan, tai ellei tullausarvoa voida määritellä sen artiklan perusteella, 6 artiklan määräysten mukaan, kuitenkin niin, että maahantuojan pyynnöstä 5 ja 6 artiklojen soveltamisjärjestys on päinvastainen.

Artikla 5

1. a) Jos maahantuotu tavara tai samanalainen taikka vastaavanlainen maahantuotu tavara myydään tuontimaassa sellaisena kuin se oli maahantuontihetkellä, maahantuodun tavaran tullausarvon perustana on tämän artiklan määräysten mukaan se yksikköhinta, jolla suurin kokonaispaljous maahantuotua tavaraa taikka samanlaista tai vastaavanlaista maahantuotua tavaraa myydään arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran maahantuontihetkellä tai suunnilleen samoihin aikoihin henkilöille, jotka eivät ole riippuvuussuhteessa niihin henkilöihin, joilta he ostavat tämän tavaran. Tästä hinnasta tehdään seuraavat vähennykset:

i) provisiot, jotka tavallisesti joko maksetaan tai sovitaan maksettavaksi taikka lisäykset, jotka kyseisessä maassa tavanomaisesti tehdään voiton tai yleiskulujen katteeksi samaan tavaraluokkaan tai -lajiin kuuluvan maahantuodun tavaran myynneissä;

ii) tuontimaassa syntyneet tavanomaiset kuljetus- ja vakuutuskustannukset ja muut niihin liittyvät kulut;

iii) soveltuvin osin 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut kustannukset; ja

iv) tullit ja muut kansalliset verot, jotka maksetaan tuontimaassa tavaran maahantuonnin tai myynnin johdosta.

b) Ellei maahantuotua tavaraa eikä samanlaista tai vastaavanlaista maahantuotua tavaraa myydä arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran maahantuontihetkellä tai suunnilleen niihin aikoihin, tullausarvo perustuu, edellyttäen, että kaikkia muita tämän artiklan 1 a kohdan ehtoja on noudatettu, yksikköhintaan, jolla maahantuotu tavara taikka saman- tai vastaavanlainen maahantuotu tavara myydään tuontimaassa sellaisena kuin se oli tuontihetkellä ja ajankohtana, joka on mahdollisimman pian arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran maahantuonnin jälkeen, mutta ennen kuin 90 päivää on kulunut tästä tuonnista.

▼B

2. Ellei maahantuotua tavaraa, eikä saman- tai vastaavanlaista maahantuotua tavaraa myydä tuontimaassa sellaisena kuin se oli tuontihetkellä, niin silloin, jos maahantuoja sitä pyytää, tullausarvon perustaksi otetaan yksikköhinta, jolla suurin kokonaispaljous maahantuotua tavaraa myydään tuontimaassa jatkojalostuksen jälkeen henkilöille, jotka eivät ole riippuvuussuhteessa niihin henkilöihin, joilta he ostavat tämän tavaran. Tällöin vähennetään jatkojalostuksen aiheuttama arvolisävero sekä tämän artiklan 1 a kohdassa edellytetyt vähennyserät.

Artikla 6

1. Tämän artiklan määräysten mukaan maahantuodun tavaran tullausarvo perustuu laskennalliseen arvoon. Laskennallinen arvo on seuraavien erien summa:

a) maahantuodun tavaran tuottamiseen käytettyjen raaka-aineiden ja sen valmistuksen tai muun jalostuksen kustannukset tai arvo;

b) määrä, joka vastaa voittoa ja yleiskuluja ja sitä, minkä arvomäärityksen kohteena olevan tavaran kanssa samaan tavaraluokkaan tai -lajiin kuuluvan tavaran myynneissä valmistajat tavallisesti laskevat näiksi eriksi tuottaessaan vientimaassa kyseisiä tavaroita vietäväksi tuontimaahan;

c) kaikki ne kulut tai niiden kustannusten arvo, jotka otetaan huomioon sen perusteella, minkä arvonmääritysvaihtoehdon kyseinen sopimuspuoli on valinnut 8 artiklan 2 kohdan mukaan.

2. Mikään jäsen ei voi laskennallisen arvon määritystä varten vaatia tai pakottaa ketään oman alueensa ulkopuolella asuvaa henkilöä esittämään tutkittavaksi kirjanpitoa tai muuta asiakirja-aineistoa taikka asettamaan sitä saataville. Kuitenkin tuontimaan viranomaiset voivat tarkistaa toisessa maassa tiedot, jotka tavaran tuottaja on toimittanut tavaran tullausarvonmäärittämiseksi tämän artiklan määräysten perusteella, mikäli tuottaja suostuu siihen ja mikäli he antavat siitä kyseisen maan hallitukselle riittävän ennakkoilmoituksen eikä viimeksi mainittu vastusta tutkimusta.

Artikla 7

1. Jos maahantuodun tavaran tullausarvoa ei voida määrittää 1—6 artiklojen määräysten perusteella, molemmat mainitut artiklat mukaan luettuina, tullausarvo määritetään käyttäen sopivia menetelmiä, jotka ovat sopusoinnussa tämän sopimuksen periaatteiden ja yleisten säännösten kanssa sekä GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan kanssa ja joiden perustana ovat tuontimaasta saatavat tiedot.

2. Tämän artiklan määräysten mukaisen tullausarvon perustana ei voi olla

a) tuontimaassa tuotetun tavaran myyntihinta kyseisen maanmarkkinoilla;

b) järjestelmä, jonka mukaan tullausarvoksi hyväksytään korkein kahdesta vaihtoehtoisesta arvosta;

c) tavaran hinta vientimaan kotimarkkinoille;

d) tuotantokustannukset, lukuun ottamatta laskennallisia arvoja, jotka on määritetty samanlaiselle tai vastaavanlaiselle tavaralle 6 artiklan määräysten mukaan;

e) tavaran hinta viennissä muuhun maahan kuin tuontimaahan;

f) vähimmäistullausarvot;

g) mielivaltaiset tai tekaistut arvot.

▼B

3. Maahantuojan pyynnöstä hänelle annetaan kirjalliset tiedot tämän artiklan mukaan määritetystä tullausarvosta sekä tätä arvoa määritettäessä käytetystä menetelmästä.

Artikla 8

1. Määritettäessä tullausarvo artiklan 1 määräysten mukaan maahantuodusta tavarasta tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaan lisätään

a) seuraavat kustannuserät, mikäli ostaja vastaa niistä ja mikäli ne eivät sisälly tavarasta tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaan:

   i) provisiot ja välityspalkkiot, lukuun ottamatta ostoprovisiota;

   ii) päällysten kustannukset, mikäli päällyksiä ei tullattaessa kohdella erillisinä tavaroina;

   iii) pakkauskustannukset sekä työvoiman että materiaalin osalta;

b) seuraavien tavaroiden ja palvelusten arvo, asianmukaisesti jaettuna, mikäli ostaja on ne toimittanut välittömästi tai välillisesti joko ilmaiseksi tai alennetuin kustannuksin ja mikäli tavarat tai palvelut on käytetty maahantuodun tavaranvalmistuksessa ja myynnissä tuontimaahan vietäväksi, siinä määrin kuin näiden tavaroiden ja palvelusten arvo ei sisälly tavarasta tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaan:

   i) maahantuotuun tavaraan sisältyvät materiaalit, komponentit, osat ja muut sellaiset tavarat;

   ii) työkalut, matriisit, muotit ja muut sellaiset tavarat, joita on käytetty maahantuodun tavaran valmistuksessa;

   iii) maahantuotua tavaraa valmistettaessa kulutettu materiaali;

   iv) insinöörityö, kehittely, taiteilijan työ, mallisuunnittelu sekä piirustukset ja luonnokset, jotka on tehty muualla kuin tuontimaassa ja jotka tarvitaan maahantuodun tavaran valmistamiseksi;

c) rojaltit ja lisenssimaksut, jotka liittyvät arvomäärityksen kohteena olevaan tavaraan ja jotka ostaja joutuu arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran myyntiehtojen mukaan maksamaan joko välittömästi tai välillisesti, siinä määrin kuin nämä rojaltit ja maksut eivät sisälly tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaan;

d) maahantuodun tavaran myöhemmän jälleenmyynnin, luovutuksen tai käytön antaman tuoton arvosta se osa, joka tulee välittömästi tai välillisesti myyjälle.

2. Kansallisessa lainsäädännössään kukin jäsen määrää, että seuraavat erät joko kokonaan tai osaksi luetaan tullausarvoon tai jätetään sen ulkopuolelle:

a) kustannukset, jotka aiheutuvat maahantuodun tavaran kuljetuksesta tuontisatamaan tai -paikalle;

b) lastaus-, purkaus-, ja käsittelykustannukset, jotka liittyvät maahantuodun tavaran kuljetukseen tuontisatamaan tai -paikalle; ja

c) vakuutuskustannukset.

3. Tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaan saadaan tämän artiklan nojalla tehdä lisäyksiä vain objektiivisten tai tarkistettavissa olevien tietojen perusteella.

4. Tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaan ei tullausarvoa määritettäessä saa tehdä mitään muita lisäyksiä kuin ne, joita tarkoitetaan tässä artiklassa.

▼B

Artikla 9

1. Mikäli valuutan muuntaminen on tarpeen tullausarvoa määritettäessä, sovelletaan muuntokurssia, jonka kyseisen tuontimaan asianomaiset ovat asianmukaisesti julkistaneet ja joka heijastaa kunkin tällaisen noteerauksen voimassaoloajan mahdollisimman tarkoin tämän valuutan kaupallisissa liiketoimissa sovellettua käypää arvoa tuontimaan valuuttana ilmaistuna.

2. Muuntokurssina käytetään kurssia, joka on voimassa vienti- tai tuontiajankohtana, sen mukaan mitä kukin jäsen päättää.

Artikla 10

Asianomaiset viranomaiset käsittelevät ehdottoman luottamuksellisina kaikkia tietoja, jotka ovat luonteeltaan luottamuksellisia tai jotka on annettu luottamuksellisina tullausarvon määrittämiseksi, eivätkä he saa ilmaista niitä ilman tällaisia tietoja antaneen henkilön tai hallituksen erityislupaa, lukuun ottamatta sitä, mikä voidaan vaatia ilmaistavaksi oikeudenkäyntien yhteydessä.

Artikla 11

1. Kukin jäsen antaa lainsäädännössään maahantuojalle tai jokaiselle muulle tullien maksamisesta vastuussa olevalle henkilölle oikeuden valittaa tullausarvon määrityksestä, ilman että tästä aiheutuu hänelle mitään rangaistusseuraamuksia.

2. Ensiasteen oikeus valittaa, ilman mitään valittamisesta aiheutuvia rangaistusseuraamuksia voi tulla tulli-hallintoviranomaiselle tai siitä riippumattomalle elimelle, mutta kukin jäsen antaa lainsäädännössään oikeuden valittaa tuomioistuimelle, samoin ilman mitään valittamisesta aiheutuvia rangaistusseuraamuksia.

3. Valittajalle annetaan kirjallisesti tieto valituspäätöksestä ja sen perusteluista. Samoin hänelle ilmoitetaan hänen mahdollisista jatkovalitusoikeuksistaan.

Artikla 12

GATT 1994 -sopimuksen X artiklan mukaisesti kysymyksessä oleva tuontimaa julkistaa tämän sopimuksen toimeenpanemiseksi annetut lait, asetukset, oikeuden päätökset ja yleiset hallinnolliset soveltamismääräykset.

Artikla 13

Jos maahantuodun tavaran arvonmäärityksen yhteydessä käy välttämättömäksi lykätä tullausarvon lopullista määritystä, tulliviranomainen luovuttaa tästä huolimatta tavaran maahantuojalle, mikäli tämä pyydettäessä antaa riittävän, tavarasta mahdollisesti perittävät lopulliset tullimaksut kattavan takuun joko vakuutena, talletuksena tai jollakin muulla sopivaksi katsotulla tavalla. Kukin jäsen sisällyttää lainsäädäntöönsä tällaisia tapauksia koskevia määräyksiä.

Artikla 14

Tämän sopimuksen I liitteen huomautukset ovat erottamaton osa tästä sopimuksesta. Tämän sopimuksen artikloja on luettava ja sovellettava yhdessä niihin kuhunkin liittyvien huomautusten kanssa. Myös II ja III liitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

▼B

Artikla 15

1. Tässä sopimuksessa

a) ”maahantuodun tavaran tullausarvo” tarkoittaa tavaran arvoa, jonka perusteella maahantuodusta tavarasta kannetaan arvotulli;

b) käsite ”tuontimaa” tarkoittaa maata tai tullialuetta, johon tavarat tuodaan;

c) ”tuotettu” sisältää myös merkitykset viljelty, valmistettu ja kaivettu esiin maaperästä.

2. Tässä sopimuksessa

a) sanonta ”samanlainen tavara” tarkoittaa tavaraa, joka on samanlainen kaikissa suhteissa, mukaanluettuna tavaran fyysiset ominaisuudet, laatu ja maine. Pienehköt ulkoiset erot eivät estä pitämästä samanlaisena tavaraa, joka muutoin on määritelmän mukainen.

b) sanonta ”vastaavanlainen tavara” tarkoittaa tavaraa, joka olematta samanlainen kaikissa suhteissa on ominaisuuksiltaan ja aineosiltaan niin samantapainen, että se voi täyttää samat tehtävät ja olla kaupallisesti vaihdettavissa. Tavaran laatu, maine ja tavaramerkki ovat tekijöitä, jotka on otettava huomioon ratkaistaessa onko tavara vastaavanlainen.

c) sanonnat ”samanlainen tavara” ja ”vastaavanlainen tavara” eivät tarkoita tavaraa, johon sisältyy tai josta heijastuu, aina tapauksesta riippuen, insinöörityötä, kehittelyä, taiteilijan työtä, mallisuunnittelua sekä piirustuksia tai luonnoksia, joiden johdosta ei ole tehty arvonoikaisua 8 artiklan 1 b iv kohdan mukaan sen vuoksi, että nämä työt oli tehty tuontimaassa.

d) tavaraa ei katsota ”samanlaiseksi tavaraksi” tai ”vastaavanlaiseksi tavaraksi”, ellei sitä ole tuotettu samassa maassa kuin arvonmäärityksen kohteena oleva tavara.

e) eri henkilöiden valmistama tavara otetaan huomioon vain, ellei ole samanlaista tai vastaavanlaista tavaraa, tapauksesta riippuen, jonka olisi valmistanut sama henkilö kuin arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran.

3. Sanonta ”samaan tavaraluokkaan tai -lajiin kuuluva tavara” tarkoittaa tässä sopimuksessa tavaraa, joka kuuluu jonkin erityisen teollisuushaaran tai -sektorin valmistamaan tavararyhmään tai -valikoimaan. Sanonta kattaa myös saman- tai vastaavanlaisen tavaran.

4. Tätä sopimusta sovellettaessa henkilöiden katsotaan olevan riippuvuussuhteessa ainoastaan jos

a) he ovat toimihenkilöitä tai hallintoelinten jäseniä toistensa liikeyrityksissä;

b) heidän katsotaan juridisesti olevan liikekumppaneita;

c) he ovat työnantaja ja työntekijä;

d) joku välittömästi tai välillisesti omistaa, valvoo tai pitää hallussaan 5 prosenttia tai sitä enemmän molempien osapuolten liikkeeseen lasketuista äänioikeutetuista osakkeista tai osuuksista;

e) toinen heistä valvoo toista joko välittömästi tai välillisesti;

f) molempia heistä valvoo joko välittömästi tai välillisesti kolmas osapuoli;

g) he yhdessä valvovat kolmatta osapuolta joko välittömästi tai välillisesti;

h) he ovat saman perheen jäseniä.

5. Sellaisten henkilöiden, jotka ovat liiketoimissaan keskenään sidoksissa siten, että toinen toimii toisen yksinedustajana, yksinmyyjänä tai toimiluvan haltijan, käytettäköön mitä nimitystä tahansa, katsotaan olevan riippuvuussuhteisia ainoastaan, jos he tämän artiklan 4 kohdassa esitettyjen arviointiperiaatteiden mukaan kuuluvat siinä tarkoitettuihin henkilöihin.

▼B

Artikla 16

Esitettyään kirjallisen pyynnön maahantuojalla on oikeus saada tuontimaan tulliviranomaisilta kirjallinen selvitys siitä, miten hänen maahantuomansa tavaran tullausarvo on määritetty.

Artikla 17

Minkään tässä sopimuksessa ei saa tulkita rajoittavan tai asettavan kyseenalaiseksi tulliviranomaisten oikeuksia tarkistaa viranomaisia tyydyttävällä tavalla kaikkien arvomääritystä varten esitettyjen lausuntojen, asiakirjojen tai selvitysten oikeellisuus ja täsmällisyys.

OSA II

HALLINTO, NEUVOTTELUT JA RIITOJEN RATKAISEMINEN

Artikla 18

Instituutiot

1. Perustetaan tullausarvokomitea (tässä sopimuksessa ”komitea”), joka koostuu kunkin jäsenen edustajista. Komitea valitsee puheenjohtajansa ja kokoontuu yleensä kerran vuodessa tai siten kuin tämän sopimuksen muut asiaa koskevat määräykset edellyttävät, suodakseen tämän sopimuksen jäsenille tilaisuuden neuvotella asioista, jotka koskevat tämän sopimuksen kunkin jäsenen tullausarvojärjestelmän hallintoa, sikäli kuin se voi vaikuttaa tämän sopimuksen soveltamiseen tai edistää sen tavoitteita, sekä suorittaakseen muut mahdolliset jäsenten sille osoittamat tehtävät. Komitean sihteeristönä toimii WTO:n sihteeristö.

2. Perustetaan tekninen tullausarvokomitea (tässä sopimuksessa ”tekninen komitea”), joka huolehtii Tulliyhteistyöneuvoston (tässä sopimuksessa ”CCC”) alaisena II liitteessä selostetuista velvoitteistaan toimien mainitussa liitteessä esitettyjen menettelytapasäännösten mukaisesti.

Artikla 19

Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen

1. Ellei tässä sopimuksessa muuta määrätä, riitojen ratkaisemisesta koskevaa sopimusta sovelletaan tämän sopimuksenmukaisiin neuvotteluihin ja riitojen ratkaisemiseen.

2. Jos joku jäsen katsoo, että sille välittömästi tai välillisesti tämän sopimuksen perusteella kuuluva etu mitätöityy tai vaarantuu tai että tämän sopimuksen jonkin tavoitteen saavuttaminen estyy jonkun toisen jäsenen tai joidenkin toisten jäsenten toimenpiteiden takia, se voi pyytää neuvotteluja kyseisen jäsenen tai kyseisten jäsenten kanssa päästääkseen asiassa keskinäisesti tyydyttävään ratkaisuun. Jokaisen jäsenen on suhtauduttava myönteisesti toisen jäsenen esittämään neuvottelupyyntöön.

3. Tekninen komitea antaa pyynnöstä neuvoja ja apua neuvottelujäsenille.

4. Paneeli, joka on asetettu tutkimaan tämän sopimuksen määräyksiä koskevaa riitaa voi riitaosapuolen pyynnöstä tai omasta aloitteestaan kehottaa teknistä komiteaa tutkimaan kaikkia teknistä harkintaa vaativia kysymyksiä. Paneeli päättää teknisen komitean erityistä riitaa koskevat perusehdot ja asettaa ajan teknisen komitean raportin saamiselle. Paneeli ottaa huomioon teknisen komitean raportin. Siinä tapauksessa, että tekninen komitea ei pääse yhteisymmärrykseen tässä kohdassa mainitusta asiasta, paneelin tulisi suoda riita-osapuolille mahdollisuus ilmaista kysymystä koskevia näkemyksiään paneelille.

▼B

5. Paneelille toimitettua luottamuksellista tietoa ei saa paljastaa ilman tiedon antaneen henkilön, elimen tai viranomaisen muodollista lupaa. Mikäli tällaista tietoa pyydetään paneelilta, mutta paneeli ole suostunut sitä ilmaisemaan, tiedosta toimitetaan julkaistavissa oleva yhteenveto, jonka antamiseen tiedon toimittanut henkilö, elin tai viranomainen on suostunut.

OSA III

ERITYIS- JA ERILLISKOHTELU

Artikla 20

1. Kehitysmaajäsenet, jotka eivät ole 12. huhtikuuta 1979 tehdyn tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen VII artiklan soveltamissopimuksen osapuolia, voivat lykätä sopimuksenmääräysten soveltamista enintään viisi vuotta siitä, kun WTO-sopimus on tullut voimaan tällaisten jäsenten alueella. Kehitysmaajäsenet, jotka päättävät lykätä tämän sopimuksen soveltamista, ilmoittavat siitä asianmukaisesti WTO:n pääjohtajalle.

2. Sen lisäksi mitä edellä olevassa 1 kohdassa on sanottu, kehitysmaajäsenet, jotka eivät ole tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen VII artiklan soveltamissopimuksen osapuolia, voivat lykätä 1 artiklan 2 b iii kohdan ja 6 artiklan määräysten soveltamista enintään kolme vuotta siitä, jolloin ne ovat alkaneet soveltaa tämän sopimuksen kaikkia muita määräyksiä. Kehitysmaajäsenet, jotka päättävät lykätä tässä kohdassa mainittujen määräysten soveltamista, ilmoittavat siitä asianmukaisesti WTO:n pääjohtajalle.

3. Teollisuusmaajäsenet antavat pyynnöstä teknistä apua kehitysmaajäsenille keskinäisesti sovituin ehdoin. Tältä pohjalta teollisuusmaajäsenet laativat teknistä apua koskevia ohjelmia, jotka voivat sisältää muun muassa henkilökunnan koulutusta, apua käytännön soveltamistoimien valmistelussa, mahdollisuuksia tutustua arvonmääritysmenetelmiin sekä ohjausta tämän sopimuksen määräysten soveltamisessa.

OSA IV

LOPPUMÄÄRÄYKSET

Artikla 21

Varaumat

Varaumia ei saa tehdä mihinkään tämän sopimuksen määräyksiin ilman muiden jäsenten suostumusta.

Artikla 22

Kansallinen lainsäädäntö

1. Jokaisen jäsenen on varmistettava, että sen lait, säännökset ja hallinnolliset menettelyt ovat tämän sopimuksen määräysten mukaisia viimeistään siitä ajankohdasta lähtien kun kyseisen jäsenen tulee soveltaa tämän sopimuksen määräyksiä.

2. Jokainen jäsen tiedottaa komitealle kaikista sellaisista lakiensa ja säännöksiensä muutoksista, jotka liittyvät tähän sopimukseen sekä näiden lakien ja säännösten soveltamisessa tapahtuneista muutoksista.

▼B

Artikla 23

Tarkastelu

Komitea tarkastelee vuosittain tämän sopimuksen soveltamista ja toimintaa ottaen huomioon sen tavoitteet. Komitea tiedottaa vuosittain tavarakauppaneuvostolle näiden tarkastelujen kattamien ajanjaksojen aikana tapahtuneesta kehityksestä.

Artikla 24

Sihteeristö

Tämä sopimuksen sihteeristönä toimii WTO:n sihteeristö lukuunottamatta tekniselle komitealle erityisesti määrättyjä tehtäviä, joiden osalta sihteeristönä toimii CCC:n sihteeristö.

▼B

LIITE 1

TULKINTAAN LIITTYVÄT HUOMAUTUKSET

Yleinen huomautus

Arvonmääritysmenetelmien soveltamisjärjestys

1. 1-7 artiklat, molemmat artiklat mukaan lukien, määrittelevät, millä tavoin maahantuodun tavaran tullausarvo määritetään tämän sopimuksen määräysten mukaan. Arvonmääritysmenetelmät on esitetty siinä järjestyksessä, jossa niitä sovelletaan. Ensisijainen arvonmääritysmenetelmä on selostettu 1 artiklassa. Maahantuodun tavaran arvo määritetään tämän artiklan määräysten mukaan aina, kun siinä selostetut edellytykset toteutuvat.

2. Mikäli tullausarvoa ei voida määrittää 1 artiklan määräysten mukaan, se määritetään käymällä läpi järjestyksessä seuraavat artiklat, kunnes tullaan ensimmäiseen sellaiseen artiklaan, jonka mukaan tullausarvo voidaan määrittää. Lukuunottamatta 4 artiklan määräyksiä, soveltamisjärjestyksessä välittömästi seuraavan artiklan määräyksiä voidaan soveltaa ainoastaan, mikäli tullausarvoa ei voida määrittää jonkin tietyn artiklan määräysten mukaan.

3. Ellei maahantuoja pyydä 5 ja 6 artiklojen soveltamista päinvastaisessa järjestyksessä, noudatetaan normaalia soveltamisjärjestystä. Jos maahantuoja pyytää 5 ja 6 artiklojen soveltamista päinvastaisessa järjestyksessä, mutta tullausarvonmääritys 6 artiklan mukaan osoittautuu mahdottomaksi, tullausarvo määritetään 5 artiklan määräysten mukaan, mikäli se on mahdollista.

4. Mikäli tullausarvoa ei voida määrittää 1-6 artiklojen määräysten mukaan, molemmat mainitut artiklat mukaan lukien, arvo vahvistetaan soveltamalla 7 artiklan määräyksiä.

Yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden soveltaminen

1. ”Yleisesti hyväksytyt kirjanpitoperiaatteet” tarkoittavat sellaisia tunnettuja periaatteita, jotka on jossakin maassa tiettynä ajankohtana yksimielisesti hyväksytty tai joita viranomaiset oleellisilta osin kannattavat ja jotka määrittävät, mitkä taloudelliset voimavarat ja velvoitteet tulisi kirjata varoiksi ja veloiksi, millaiset varoissa ja veloissa tapahtuneet muutokset tulisi kirjata, millä tavoin varat ja velat sekä niissä tapahtuneet muutokset tulisi laskea, mitä tietoja tulisi ilmaista ja millä tavoin sekä mitä laskelmia ja taseita tulisi laatia. Nämä normit voivat olla laaja-alaisia, yleisesti sovellettavia periaatteita yhtä hyvin kuin yksityiskohtaisia käytännön ohjeita ja menettelytapoja.

2. Tämä sopimuksen tarkoitusperiä ajatellen kukin jäsen käyttää hyväkseen tietoja, jotka on laadittu sen maan yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti, jota kulloinkin kysymyksessä oleva artikla edellyttää. Esimerkiksi 5 artiklan edellyttämät tavanomainen voitto ja yleiskulut määritettäisiin käyttämällä tuontimaassa yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan laadittuja tietoja. Toisaalta 6 artiklan edellyttämät tavanomainen voitto ja yleiskulut määritettäisiin tavaroiden tuotantomaassa yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan laadittujen tietojen perusteella. Lisäesimerkkinä voidaan mainita, että 8 artiklan 1 b ii kohdassa tarkoitettu, tuontimaassa syntynyt erä määritettäisiin käyttämällä hyväksi kyseisessä tuontimaassa yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukaan laadittuja tietoja.

▼B

Huomautus artiklaan 1

Tosiasiassa maksettu tai maksettava hinta

1. Tosiasiassa maksettu tai maksettava hinta tarkoittaa kokonaismaksua, jonka ostaja on maksanut tai maksaa maahantuodusta tavarasta myyjälle tai myyjän hyväksi. Maksun ei välttämättä tarvitse tapahtua rahansiirtona. Maksu voidaan suorittaa remburssilla tai siirtokelpoisilla arvopapereilla. Maksu voi tapahtua välittömästi tai välillisesti. Esimerkkinä ostajan välillisestä maksusuorituksesta voidaan mainita, että ostaja maksaa myyjän velan tai osan siitä.

2. Ostajan omaan lukuunsa suorittamia toimia - lukuun ottamatta sellaisia, joiden johdosta tulee 8 artiklan mukaan tehdä oikaisu -ei katsota myyjälle suoritetuiksi välillisiksi maksuiksi, vaikka niiden voitaisiinkin katsoa hyödyttävän myyjää. Tullausarvoa määritettäessä tällaisten toimenpiteiden aiheuttamia kustannuksia ei näin ollen lisätä tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaa.

3. Seuraavat kulut ja kustannukset eivät kuulu tullausarvoon edellyttäen, että ne ovat erotettavissa hinnasta, joka maahantuodusta tavarasta tosiasiassa on maksettu tai maksetaan:

   a) rakennus-, asennus-, kokoonpano- ja huoltokustannukset sekä tekninen apu, mikäli nämä palvelut on tehty maahantuonnin jälkeen ja mikäli ne kohdistuvat sellaisiin maahantuotuihin tavaroihin kuten teollisuuslaitoksiin, koneisiin tai laitteistoihin;

   b) tuonnin jälkeen syntyneet kuljetuskustannukset;

   c) tuontimaassa perittävät tullit ja verot.

4. Tosiasiassa maksettu tai maksettava hinta tarkoittaa maahantuodun tavaran hintaa. Näin ollen ostajan myyjälle suorittaneet osingot tai muut sellaiset maksut, jotka eivät koske maahantuotua tavaraa, eivät kuulu tullausarvoon.

Kohta 1 a) iii)

Rajoituksia, jotka eivät aiheuta tosiasiassa maksetun tai maksettavan hinnan hylkäämistä tullausarvoa määritettäessä, ovat muun muassa sellaiset, jotka eivät oleellisesti vaikuta tavaran arvoon. Esimerkkinä tällaisista rajoituksista olisi tapaus, jolloin autojen myyjä vaatii, ettei ostaja saa jälleenmyydä autoja eikä asettaa niitä näytteille ennen määrättyä päivää, jolloin mallivuosi alkaa.

Kohta 1 b)

1. Jos myynti tai hinta on riippuvainen ehdosta tai suorituksesta, jonka arvoa ei voida määrittää arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran osalta, kauppa-arvoa ei hyväksytä tullausarvoa määritettäessä. Seuraavassa eräitä esimerkkejä tästä:

   a) myyjä määrää maahantuodulle tavaralle hinnan sillä edellytyksellä, että ostaja ostaa häneltä myös muita tuotteita määrätyt paljoudet;

   b) maahantuodun tavaran hinta on riippuvainen siitä, millä hinnalla tai millä hinnoilla maahantuodun tavaran ostaja myy muita tuotteita maahantuodun tavaran myyjälle;

   c) hinta on määrätty käyttämällä maksumuotoa, joka ei liity maahantuotuun tavaraan. Näin on asianlaita esimerkiksi, jos maahantuotu tavara on puolivalmiste, jonka myyjä on toimittanut sillä ehdolla, että hän vastaanottaa tietyn määrän valmista tuotetta.

▼B

2. Maahantuodun tavaran tuottamiseen tai markkinointiin liittyvät ehdot tai suoritukset eivät kuitenkaan aiheuta kauppa-arvon hylkäämistä tullausarvoa määritettäessä. Esimerkiksi se seikka, että ostaja toimittaa myyjälle tuontimaassa tehtyä insinöörityötä ja suunnitelmia, ei aiheuta kauppa-arvon hylkäämistä 1 artiklaa sovellettaessa. Samoin jos ostaja suorittaa omaan lukuunsa, vaikkakin myyjän kanssa tekemänsä sopimuksen perusteella, maahantuodun tavaran markkinointiin liittyviä toimia, näiden toimenpiteiden arvo ei kuulu tullausarvoon eikä kauppa-arvoa niiden johdosta hylätä tullausarvoa määritettäessä.

Kohta 2

1. 1 artiklan 2 a ja 2 b kohdissa on erilaisia keinoja, joilla voidaan todeta kauppa-arvon hyväksyttävyys.

2. 2 a kohta edellyttää, että mikäli ostaja ja myyjä ovat keskenään riippuvuussuhteessa, tutkitaan millaisissa olosuhteissa myynti on tapahtunut ja hyväksytään kauppa-arvo tullausarvoksi, jos riippuvuussuhde ei ole vaikuttanut hintaan. Tarkoituksena ei ole, että olosuhteet tutkintaan kaikissa tapauksissa, jolloin ostaja ja myyjä ovat keskenään riippuvuussuhteessa. Tällainen tutkimus on tarpeen ainoastaan silloin, kun epäillään voidaanko hinta hyväksyä. Mikäli tulliviranomaiset eivät epäile hinnan hyväksyttävyyttä, hinta olisi hyväksyttävä pyytämättä maahantuojalta lisätietoja. Tulliviranomaiset ovat esimerkiksi voineet jo aikaisemmin tutkia riippuvuussuhteen tai heillä saattaa olla jo ennestään yksityiskohtaiset tiedot ostajasta ja myyjästä. Tällaisen tutkimuksen tai tällaisten tietojen johdosta he saattavat jo olla vakuuttuneet siitä, että riippuvuussuhde ei ole vaikuttanut hintaan.

3. Mikäli tulliviranomainen ei voi hyväksyä kauppa-arvoa tutkimatta asiaa tarkemmin, maahantuojalle tulisi antaa tilaisuus toimittaa sellaiset yksityiskohtaiset tiedot, jotka ovat tarpeen, jotta tulliviranomainen voi tutkia, millaisissa olosuhteissa myynti on tapahtunut. Voidakseen ratkaista, onko riippuvuussuhde vaikuttanut hintaan, tulliviranomaisen tulisi tällaisessa tapauksessa olla valmis tutkimaan asiaan vaikuttavat seikat kyseisen liiketoimen osalta, muun muassa sen, millä tavoin ostaja ja myyjä ovat järjestäneet liikesuhteensa ja miten kyseiseen hintaan on päädytty. Mikäli voidaan todeta, että vaikka ostaja ja myyjä ovat riippuvuussuhteessa 15 artiklan määräysten perusteella, he ostavat toisiltaan ja myyvät toisilleen aivan kuin riippuvuussuhdetta ei olisi, tämä osoittaa, että riippuvuussuhde ei ole vaikuttanut hintaan. Esimerkkinä tästä seuraava: Jos hinta olisi määrätty kyseisen elinkeinoalan normaaleja hinnoitteluperiaatteita noudattaen tai samalla tavalla kuin myyjä määrää hinnat hänestä riippumattomille ostajille, tämä osoittaisi, että riippuvuussuhde ei ole vaikuttanut hintaan. Toisena esimerkkinä voi olla tapaus, jolloin osoitetaan, että hinta kattaa kaikki kustannukset sekä voiton, joka vastaa yrityksen sellaista yleisvoittoa, jonka se on saavuttanut edustavaksi katsottavan ajankuluessa (esimerkiksi vuodessa) myydessään samaan tavaraluokkaan tai -lajiin kuuluvaa tavaraa. Tämä osoittaisi myös, että riippuvuussuhde ei ole vaikuttanut hintaan.

4. 2 b kohta edellyttää, että maahantuoja saa tilaisuuden osoittaa, että kauppa-arvo on hyvin lähellä tulliviranomaisen aikaisemmin hyväksymää testiarvoa ja että kauppa-arvo sen johdosta on hyväksyttävissä 1 artiklan määräysten mukaisesti. Mikäli 2 b kohdan tarkoittama testitulos on myönteinen, ei tarvitse tutkia 2 a kohdan tarkoittamaa hintavaikutusta. Jos tulliviranomaisella on ennestään riittävät ja sitä tyydyttävät tiedot, niin että se voi ilman yksityiskohtaisia lisätiedusteluja todeta, että jokin 2 b kohdassa tarkoitetuista testeistä on antanut myönteisen tuloksen, tulliviranomaisella ei ole syytä vaatia maahantuojaa osoittamaan, että vertailutulos pitää paikkansa. 2 b kohdan sanonta ”riippumattomat ostajat” tarkoittaa ostajia, jotka eivät ole riippuvuussuhteessa myyjään missään yksittäistapauksessa.

▼B

Kohta 2 b)

Ratkaistaessa onko jokin arvo ”hyvin lähellä” jotain toista arvoa, tulee ottaa huomioon useita tekijöitä. Tällaisia ovat maahantuodun tavaran luonne, itse kyseisen teollisuudenalan luonne, tavaran maahantuonnin ajankohta sekä se, onko arvojen ero kaupallisesti merkittävä. Koska nämä tekijät voivat vaihdella tapaus tapaukselta, olisi mahdotonta soveltaa kaikissa tapauksissa yhtenäistä normia esimerkiksi kiinteää prosenttilukua. Saattaa esimerkiksi olla mahdotonta hyväksyä pientä arvoeroa jossakin tapauksessa, kysymyksen ollessa jostakin tietystä tavaratyypistä, kun sen sijaan suurehko ero jonkin toisen tyyppisen tavaran kohdalla saattaisi olla hyväksyttävissä ratkaistaessa onko kauppa-arvo ”hyvin lähellä” 1 artiklan 2 b kohdassa tarkoitettuja testiarvoja.

Huomautus artiklaan 2

1. Sovellettaessa 2 artiklaa tulliviranomainen käyttää, mikäli mahdollista samanlaisen tavaran myyntiä samalla kauppaportaalla paljouksien ollessa oleellisesti samat kuin arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran myynnissä. Mikäli tällaista myyntiä ei löydy, voidaan käyttää samanlaisen tavaran myyntiä, joka täyttää minkä tahansa seuraavista kolmesta edellytyksestä:

   a) myynti samalla kauppaportaalla, mutta paljoudet erilaisia;

   b) myynti eri kauppaportaalla, mutta paljoudet oleellisesti samoja; tai

   c) myynti eri kauppaportaalla ja paljoudet erilaisia.

2. Kun on löydetty myynti, joka täyttää jonkin näistä edellytyksistä, tehdään kussakin tapauksessa tarvittavat oikaisut, eli:

   a) ainoastaan paljoustekijän aiheuttamat;

   b) ainoastaan kauppaporrastekijän aiheuttamat; tai

   c) sekä kauppaporras- että paljoustekijän aiheuttamat oikaisut.

3. Ilmaus ”ja/tai” tekee mahdolliseksi käyttää joustavasti mitä tahansa edellä mainituista kolmesta myyntitapauksesta ja tehdä niihin edellä selostetut oikaisut.

4. 2 artiklan mukaan samanlaisen maahantuodun tavarankauppa-arvo tarkoittaa tullausarvoa, joka oikaistuna tämän artiklan 1 b ja 2 kohtien edellyttämällä tavalla on jo hyväksytty 1 artiklan perusteella.

5. Edellytyksenä eri kauppaportaiden tai erilaisten paljouksien aiheuttamille oikaisuille, johtivatpa ne arvonkohoamiseen tai alenemiseen, on, että oikaisu tehdään esitetyn näytön perusteella, joka selvästi osoittaa oikaisun kohtuulliseksi ja täsmälliseksi. Tällaisena näyttönä voivat esimerkiksi olla voimassa olevat hintaluettelot, joista käyvät ilmi eri kauppaportailta tai eri paljouksista perittävät hinnat. Esimerkkinä seuraava tapaus: Maahantuotu, arvonmäärityksen kohteena oleva tavara käsittää 10 yksikköä ja ainoa erä samanlaista maahantuotua tavaraa, jonka kauppa-arvo on tiedossa, on 500 yksikköä. Lisäksi todetaan myyjän myöntävän paljousalennuksia. Tarvittava oikaisu voidaan tehdä myyjän hintaluettelon nojalla ja käyttää sitä hintaa, mikä veloitetaan 10 yksikön paljouksina tapahtuneita myyntejä, mikäli hintaluettelo on laadittu bona fide muiden myytyjen paljouksien osalta. Ellei tällaista objektiivista arvosteluperustetta ole käytettävissä, tullausarvoa ei voida määrittää 2 artiklan määräysten mukaan.

▼B

Huomautus artiklaan 3

1. Sovellettaessa 3 artiklaa tulliviranomainen käyttää, mikäli mahdollista, vastaavanlaisen tavaran myyntiä samalla kauppaportaalla paljouksien ollessa oleellisesti samat kuin arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran myynnissä. Mikäli tällaista myyntiä ei löydy, voidaan käyttää vastaavanlaisen tavaranmyyntiä, joka täyttää minkä tahansa seuraavista kolmesta edellytyksestä:

   a) myynti samalla kauppaportaalla, mutta paljoudet erilaisia;

   b) myynti eri kauppaportaalla, mutta paljoudet oleellisesti samoja; tai

   c) myynti eri kauppaportaalla ja paljoudet erilaisia.

2. Kun on löydetty myynti, joka täyttää jonkin näistä edellytyksistä, tehdään kussakin tapauksessa tarvittavat oikaisut, eli

   a) ainoastaan paljoustekijän aiheuttamat;

   b) ainostaan kauppaporrastekijän aiheuttamat; tai

   c) sekä kauppaporras- että paljoustekijän aiheuttamat oikaisut.

3. Ilmaus ”ja/tai” tekee mahdolliseksi käyttää joustavasti mitä tahansa edellä mainituista kolmesta myyntitapauksesta ja tehdä niihin edellä selostetut oikaisut.

4. 3 artiklan mukaan vastaavanlaisen maahantuodun tavarankauppa-arvo tarkoittaa tullausarvoa, joka oikaistuna tämän artiklan 1 b ja 2 kohtien edellyttämällä tavalla on jo hyväksytty 1 artiklan perusteella.

5. Edellytyksenä eri kauppaportaiden tai erilaisten paljouksien aiheuttamille oikaisuille, johtivatpa ne arvon kohoamiseen tai alenemiseen, on, että oikaisu tehdään esitetyn näytön perusteella, joka selvästi osoittaa oikaisun kohtuulliseksi ja täsmälliseksi. Tällaisena näyttönä voivat olla esimerkiksi voimassa olevat hintaluettelot, joista käy ilmi eri kauppaportailta tai eri paljouksista perittävät hinnat. Esimerkkinä seuraavatapaus: Maahantuotu, arvonmäärityksen kohteena oleva tavarakäsittää 10 yksikköä ja ainoa erä maahantuotua vastaavanlaista tavaraa, jonka kauppa-arvo on tiedossa, on 500 yksikköä. Lisäksi todetaan myyjän myöntävän paljousalennuksia. Tarvittava oikaisu voidaan tehdä myyjän hintaluettelon nojalla ja käyttää sitä hintaa, mikä luettelon mukaan veloitetaan 10 yksikön myynnissä. Tämä ei edellytä 10 yksikön paljouksina tapahtuneita myyntejä, mikäli hintaluettelo on laadittu hyvässä uskossa muiden myytyjen paljouksien osalta. Ellei tällaista objektiivista arvosteluperustetta ole käytettävissä tullausarvoa ei voida määrittää 3 artiklan määräysten mukaan.

Huomautus artiklaan 5

1. Sanonta ”yksikköhinta, jolla suurin kokonaispaljous...tavaroita myydään” tarkoittaa hintaa, jolla yksikkömäärältään suurin paljous myydään henkilöille, jotka eivät ole riippuvuussuhteessa niihin henkilöihin, joilta he ostavat nämä tavarat maahantuonnin jälkeen ensimmäiselle kauppaportaalla, jolla tällaiset myynnit tapahtuvat.

2. Esimerkkinä tästä seuraava. Tavaroita myydään hintaluettelon mukaan, jossa myönnetään edelliset yksikköhinnat suuria paljouksia ostettaessa.

▼B

Myyty paljous	Yksikköhinta	Myyntien lukumäärä	Kuhunkin hintaan myyty kokonaispaljous
1-10 yksikköä	100	10 myyntiä á 5 yksikköä 5 myyntiä á 3 yksikköä	65
11-25 yksikköä	95	5 myyntiä á 11 yksikköä	55
yli 25 yksikköä	90	1 myynti, á 30 yksikköä 1 myynti, á 50 yksikköä	80

Suurin johonkin tiettyyn hintaan myyty yksikkömäärä on 80. Näin ollen suurimman kokonaispaljouden yksikköhinta on 90.

3. Toisena esimerkkinä tästä on tapaus, jossa on kaksi myyntiä. Ensimmäisessä tapauksessa myydään 500 yksikköä hintaan 95 rahayksikköä/yksikkö. Toisessa tapauksessa myydään 400 yksikköä 90 rahayksikön yksikköhinnalla. Tässä esimerkissä suurin jollakin tietyllä yksikköhinnalla myyty yksikkömäärä on 500 ja suurimman kokonaispaljouden yksikköhinta näin ollen 95 rahayksikköä.

4. Kolmantena esimerkkinä on seuraava tilanne, jossa eripaljouksia myydään eri hinnoilla.

a) *Myynnit*

Myyty paljous	Yksikköhinta
40 yksikköä	100
30 yksikköä	90
15 yksikköä	100
50 yksikköä	95
25 yksikköä	105
35 yksikköä	90
5 yksikköä	100

b) *Kokonaispaljoudet*

Myyty kokonaispaljous	Yksikköhinta
65	90
50	95
60	100
25	105

Tässä esimerkissä jollakin tietyllä yksikköhinnalla myyty suurin yksikkömäärä on 65 ja suurimman kokonaispaljouden yksikköhinta näin ollen 90.

▼B

5. Määritettäessä 5 artiklan tarkoittamaa yksikköhintaa ei edellä olevan 1 kohdan selostuksen perusteella mukaan saa ottaa mitään sellaista tuontimaassa tapahtuvaa myyntiä, jossa tavara myydään henkilölle, joka välittömästi tai välillisesti toimittaa ilmaiseksi tai alennettuun hintaan 8 artiklan 1 b kohdassa eriteltyjä ainesosia käytettäväksi maahantuodun tavaranvalmistuksessa ja myynnissä tuontimaahan vietäväksi.

6. Huomattakoon, että 5 artiklan 1 kohdassa mainitut ”voittoja yleiskulut” tulisi ottaa kokonaisuutena. Tämän erän johdosta tehtävä vähennys tulisi määrittää maahantuojan antamien tai hänen puolestaan annettujen tietojen perusteella, elleivät hänen tietonsa ole ristiriidassa niiden numerotietojen kanssa, jotka saadaan myytäessä tuontimaassa samaan tavaraluokkaan tai -lajiin kuuluvaa maahantuotua tavaraa. Mikäli maahantuojan numerotiedot ovat ristiriidassa mainittujen tietojen kanssa, voittoa ja yleiskuluja vastaava erä voidaan määrittää muiden asiaankuuluvien tietojen kuin maahantuojan antamien tai hänen puolestaan annettujen tietojenperusteella.

7. Sanonta ”yleiskulut” sisältää myös kyseisen tavaransuoran ja välillisen mainonnan aiheuttamat kustannukset.

8. Tavaran myynnin johdosta maksettavat sisäiset verot, joita ei ole vähennetty 5 artiklan 1 a iv kohdan määräysten perusteella, vähennetään 5 artiklan 1 a i kohdan määräystennojalla.

9. Määritettäessä joko provisiota tai tavanomaista voittoa ja yleiskuluja 5 artiklan 1 kohdan määräysten perusteella on kysymys siitä, kuuluuko jokin tietty tavara ”samaan tavaraluokkaan tai -lajiin” kuin toinen tavara, ratkaistava kussakin tapauksessa erikseen kulloinkin vallitsevien olosuhteiden mukaan. Tällöin olisi tutkittava sellaiset tuontimaassa tapahtuneet myynnit, jotka koskevat suppeinta mahdollista tavararyhmää tai -valikoimaa, johon arvonmäärityksen kohteena oleva tavara sisältyy ja josta voidaan saada tarvittavat tiedot. 5 artiklaa sovellettaessa sanonta ”samaan tavaraluokkaan tai -lajiin” kuuluva tavara kattaa sekä sen maahantuodun, joka tuodaan samasta maasta kuin arvonmäärityksen kohteena oleva tavara, että sellaisen, joka tuodaan muusta maasta.

10. 5 artiklan 1 b kohdassa oleva sanonta ”ajankohta, joka on mahdollisimman pian” tarkoittaa päivää, johon mennessä maahantuotua tavaraa taikka samantai vastaavanlaista maahantuotua tavaraa on myyty riittävästi, jotta yksikköhinta voidaan määrittää.

11. Sovellettaessa 5 artiklan 2 kohtaa on jatkojalostuksen johdosta tehtävän lisävähennyksen perustuttava objektiivisiin ja tarkistettavissa oleviin tietoihin, jotka koskevat tällaisen työnaiheuttamia kustannuksia. Laskelmat perustuvat kyseisen teollisuudenalan kaavoihin, ohjeisiin, rakennusmenetelmiin ja muihin käytännön menettelytapoihin.

12. Selvää on, että 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua arvonmääritysmenetelmää ei yleensä voida soveltaa, jos maahantuotu tavara menettää lisäjalostuksessa tunnistettavuutensa. Kuitenkin saattaa esiintyä tapauksia, jolloin jalostustoiminnan aiheuttama arvonlisä voidaan ilman kohtuuttomia vaikeuksia määrittää täsmällisesti, vaikka tavara on jalostettaessa menettänyt tunnistettavuutensa. Toisaalta saattaa esiintyä myös sellaisia tapauksia, joissa maahantuotu tavara säilyttää tunnistettavuutensa, mutta niin vähäisenä osana tuontimaassa myydyssä tavarassa, että olisi perusteetonta soveltaa tätä arvonmääritysmenetelmää. Edellä olevan perusteella tulee jokaista tällaista tilannetta tarkastella kussakin tapauksessa erikseen.

▼B

Huomautus artiklaan 6

1. Yleensä tämän sopimuksen mukainen tullausarvo määritetään tuontimaasta helposti saatavissa olevien tietojen perusteella. Laskennallisen arvon määrittämiseksi saattaa olla välttämätöntä tutkia arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran tuotantokustannuksia ja muita siihen liittyviä tietoja, jotka on hankittava tuontimaan ulkopuolelta. Useimmissa tapauksissa tavarantuottaja on tuontimaan viranomaisten oikeudenkäytön ulkopuolella. Laskennallisen arvon soveltaminen rajoittuu yleensä tapauksiin, joissa ostaja ja myyjä ovat riippuvuussuhteessa ja joissa tuottaja on valmis toimittamaan tuontimaan viranomaisille tarvittavat tiedot kustannustekijöistä sekä sallimaan mahdollisuuden kaikkiin tarkistuksiin, jotka voivat myöhemmin olla tarpeen.

2. ”Kustannukset tai arvio”, joihin viitataan 6 artiklan 1 a kohdassa, määritetään niiden tietojen perusteella, jotka tuottaja antaa tai jotka hänen puolestaan annetaan arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran valmistuksesta. Tietojen tulee perustua tuottajan liikekirjanpitoon edellyttäen että tämä kirjanpito on tavaran valmistusmaassa sovellettavien, yleisesti hyväksyttyjen kirjanpitoperiaatteiden mukainen.

3. ”Kustannukset tai arvio” sisältävät 8 artiklan 1 a ii ja iii kohdissa eritellyt kustannuserät. Niihin sisältyvät myös kaikki ne 8 artiklan 1 b kohdassa eritellyt ainesosat, jotka ostaja on välittömästi tai välillisesti toimittanut käytettäväksi maahantuodun tavaran valmistuksen yhteydessä ja joiden arvot on jaettu 8 artiklaan liittyvän, asiaa koskevan huomautuksenmukaisesti. 8 artiklan 1 b iv kohdassa eriteltyjen erien arvo, joka on syntynyt tuontimaassa, sisällytetään arvoon vain siinä määrin kuin näistä eristä laskutetaan tuottajaa. Selvää on, että laskennallista arvoa määritettäessä ei mitään tässä kohdassa mainittua kustannusta tai arvoa saa ottaa mukaan kahteen kertaan.

4. ”Voitto ja yleiskulut”, joihin viitataan 6 artiklan 1 b kohdassa, määritetään tuottajan antamien tai hänen puolestaan annettujen tietojen perusteella, elleivät hänen numerotietonsa ole ristiriidassa niiden tietojen kanssa, jotka tavanomaisesti esiintyvät arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran kanssa samaan tavaraluokkaan tai -lajiin kuuluvan tavaran myynneissä, edellyttäen että tämä tavara on vientimaan tuottajien valmistama ja tarkoitettu vietäväksi tuontimaahan.

5. Tässä yhteydessä huomautettakoon, että erä ”voitto ja yleiskulut” otetaan kokonaisuutena. Tästä seuraa, että mikäli tuottajan voitto on jossakin yksittäistapauksessa alhainen ja hänen yleiskulunsa korkeat, hänen voittonsa ja yleiskulujensa summa voi suuruudeltaan vastata sitä, mitä samaan tavaraluokkaan tai -lajiin kuuluvan tavaran myynnissä yleensä esiintyy. Tällainen tilanne saattaisi syntyä esimerkiksi silloin, jos tuontimaassa aloitettaisiin jonkin tuotteen markkinointi ja valmistaja luopuisi voitostaan tai tyytyisi vain pieneen voittoon korvatakseen korkeat yleiskulunsa, jotka liittyvät markkinoinnin aloittamiseen. Mikäli tuottaja pystyy osoittamaan, että alhainen voitto, jonka hän saa myydessään maahantuodun tavaran, johtuu kaupallisista erikoisolosuhteista, hänen tosiasiallinen voittonsa on otettava huomioon, edellyttäen, että hän perustelee sen pätevillä kaupallisilla syillä ja että hänen hinnoittelupolitiikkansa vastaa kyseisen teollisuudenalan tavanomaista hinnoittelupolitiikkaa. Tällainen tilanne voisi syntyä esimerkiksi silloin, jos tuottajien on ollut pakko väliaikaisesti alentaa hintojaan kysynnän laskettua odottamatta tai jos he myyvät tavaran täydentääkseen tuontimaassa valmistettavien tavaroiden valikoimaa ja tyytyvät alhaiseen voittoon säilyttääkseen kilpailukykynsä. Mikäli tuottajan omat voitto- ja yleiskulutiedot eivät vastaa niitä, jotka yleensä esiintyvät arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran kanssa samaan tavaraluokkaan tai -lajiin kuuluvan tavaran myynneissä edellyttäen, että tämä tavara on vientimaan tuottajien valmistama ja tarkoitettu vietäväksi tuontimaahan, voitto ja yleiskulut voidaan määrittää muiden asiaankuuluvien tietojen kuin tavaran tuottajan antamien tai hänen puolestaan annettujen tietojen nojalla.

▼B

6. Mikäli laskennallista arvoa määritettäessä käytetään perusteena muita tietoja kuin tuottajan antamia tai hänen puolestaan annettuja, tuontimaan viranomaiset ilmoittavat maahantuojalle, tämän sitä pyytäessä, tietolähteen, käytetyt tiedot ja niiden perusteella tehdyt laskelmat, ottaen kuitenkin huomioon 10 artiklan määräykset.

7. ”Yleiskulut”, joihin viitataan 6 artiklan 1 b kohdassa, kattavat myös ne 6 artiklan 1 a kohdan ulkopuolelle jäävät välittömät ja välilliset kustannukset, jotka aiheutuvat tavaran valmistuksesta ja myynnistä vientiin.

8. Se, kuuluuko jokin tavara ”samaan tavaraluokkaan tai -lajiin” kuin toinen tavara, ratkaistaan tapaus tapaukselta kulloinkin vallitsevien olosuhteiden mukaan. Määritettäessä tavanomaista voittoa ja yleiskuluja 6 artiklan määräyksien perusteella tutkitaan tuontimaahan vietäväksi tapahtuneista myynneistä suppein mahdollinen tavararyhmä tai -valikoima, johon arvonmäärityksen kohteena oleva tavara kuuluu ja josta voidaan saada tarvittavat tiedot. 6 artiklaa sovellettaessa ”samaan tavaraluokkaan tai -lajiin” kuuluvan tavaran tulee olla peräisin samasta maasta kuin arvonmäärityksen kohteena oleva tavara.

Huomautus artiklaan 7

1. 7 artiklan määräysten perusteella määritettyjen tullausarvojen tulisi mahdollisimman suuressa määrin perustua aikaisemmin määritettyihin tullausarvoihin.

2. 7 artiklan perusteella sovellettavien arvonmääritysmenetelmien tulisi olla 1-6 artikloissa määriteltyjä, molemmat mainitut artiklat mukaan luettuina, mutta kohtuullinen joustavuus niitä sovellettaessa on 7 artiklan tarkoitusperien ja määräysten mukaista.

3. Seuraavassa muutamia esimerkkejä kohtuullisesta joustavuudesta.

   a) Samanlainen tavara — vaatimusta, että samanlainen tavara viedään maasta samaan aikaan tai suunnilleen samoihin aikoihin kuin arvonmäärityksen kohteena oleva tavara, voidaan tulkita joustavasti; arvonmäärityksen perustana voi olla samanlainen maahantuotu tavara, joka on tuotettu eri maassa kuin arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran vientimaassa; arvonmäärittämiseksi voidaan käyttää 5 ja 6 artiklojen määräysten mukaan aikaisemmin jo määritettyä samanlaisen maahantuodun tavaran tullausarvoa.

   b) Vastaavanlainen tavara - vaatimusta, että vastaavanlainen tavara viedään maasta samaan aikaan tai suunnilleen samoihin aikoihin kuin arvonmäärityksen kohteena oleva tavara voidaan tulkita joustavasti; arvonmäärityksen perustana voi olla vastaavanlainen maahantuotu tavara, joka on tuotettu eri maassa kuin arvonmäärityksen kohteena olevan tavaran vientimaassa; arvonmäärittämiseksi voidaan käyttää 5 ja 6 artiklojen määräysten mukaan aikaisemmin jo määritettyä vastaavanlaisen maahantuodun tavarantullausarvoa.

   c) Vähennysmenetelmä - 5 artiklan 1 a kohdan määräystä, että tavara myydään ”sellaista kuin se oli maahantuontihetkellä” voidaan tulkita joustavasti; ”90 päivän” aika vaatimusta voidaan soveltaa joustavasti.

Huomautus artiklaan 8

Kohta 1 a i

Sanonta ”ostoprovisiot” tarkoittaa palkkiota, jonka maahantuoja maksaa agentilleen siitä, että tämä on edustanut häntä ulkomailla arvonmäärityksen kohteena olevaa tavaraa ostettaessa.

▼B

Kohta 1 b ii

1. Siihen, mikä osa 8 artiklan 1 b ii kohdassa eritellyistä eristä kohdistuu maahantuotuun tavaraan, vaikuttaa kaksi tekijää, nimittäin itse ainesosan arvo ja tapa, miten tämä arvo jaetaan maahantuodun tavaran osalle. Nämä kustannuserät jaetaan kohtuullisella ja kussakin tilanteessa sopivalla tavalla sekä noudattaen yleisesti hyväksyttyjä kirjanpitoperiaatteita.

2. Jos maahantuoja hankkii ainesosan tiettyyn hintaan myyjältä, joka ei ole häneen riippuvuussuhteessa, ainesosan arvona ovat sen aiheuttamat kustannukset. Jos ainesosan on valmistanut maahantuoja tai häneen riippuvuussuhteessa oleva henkilö, sen arvona ovat sen tuotantokustannukset. Jos maahantuoja on käyttänyt toimittamaansa ainesosaa aikaisemmin, riippumatta siitä, oliko kyseinen maahantuoja hankkinut tai valmistanut sen, alkuperäisiä hankinta- tai tuotantokustannuksia alennetaan käyttöä vastaavasti, jotta päästään ainesosan arvoon.

3. Kun ainesosan arvo on määritetty, arvo jaetaan maahantuodun tavaran osalle. Tässä on erilaisia mahdollisuuksia. Arvo voidaan esimerkiksi kohdistaa ensimmäiseen lähetykseen, jos maahantuoja haluaa maksaa tullin koko arvosta yhdellä kertaa. Toisena mahdollisuutena on, että maahantuoja pyytää arvon jaettavaksi sen yksikkömäärän osalle, joka tuotetaan ensimmäiseen lähetykseen mennessä. Lisäksi hän voi pyytää, että arvo jaetaan koko arvioidun tuotannon osalle, mikäli tällaisesta tuotannosta on tehty sopimuksia tai kiinteitä sitoumuksia. Jakotapa riippuu siitä, mitä asiakirjoja maahantuoja esittää.

4. Edellä selostetun havainnollistamiseksi voidaan esittää tapaus, jossa maahantuoja toimittaa tuottajalle valumuotin käytettäväksi maahantuotavan tavaran valmistuksessa ja sopii tuottajan kanssa 10 000 yksikön ostosta. Ensimmäisen 1 000 yksikönerän lähettämiseen mennessä tuottaja on valmistanut jo 4 000 yksikköä. Maahantuoja voi pyytää tulliviranomaista jakamaan muotinarvon joko 1 000 yksikön,4 000 yksikön tai 10 000 yksikön osalle.

Kohta 1 b iv

1. Lisäykset, jotka tehdään 8 artiklan 1 b iv kohdassa eriteltyjen erien johdosta, perustuvat objektiivisiin ja tarkistettavissa oleviin tietoihin. Jotta saataisiin vähennetyksi sekä maahantuojan että tulliviranomaisen työmäärä mahdollisimmanvähiin lisäysten arvoja määritettäessä, käytetään mahdollisimmanpaljon ostajan liikekirjanpidosta saatavia tietoja.

2. Niiden ostajan toimittamien erien osalta, jotka ostaja on joko ostanut tai vuokrannut, on lisäyksenä oston tai vuokrauksen aiheuttamat kustannukset. Kun on kysymys yleisesti saatavasta tavarasta, ei lisätä muuta kuin materiaalin kopioinnista aiheutuvat kustannukset.

3. Se, kuinka helposti lisättävät arvot voidaan laskea, riippuu kulloinkin kysymyksessä olevan yrityksen organisaatiosta sekä sen liikkeenjohto- ja kirjanpitomenetelmistä.

4. On esimerkiksi mahdollista, että yritys, joka tuo useita tuotteita monista eri maista, hoitaa tuontimaan ulkopuolella sijaitsevan suunnittelukeskuksen kirjanpidon siten, että siitä käyvät täsmällisesti ilmi tiettyyn tuotteeseen kohdistuvat kustannukset. Tällaisissa tapauksissa voidaan asianmukainen oikaisu tehdä välittömästi 8 artiklan määräyksiä soveltaen.

▼B

5. Toisessa tapauksessa yritys voi kirjata tuontimaan ulkopuolella sijaitsevan suunnittelukeskuksensa kustannukset yleiskuluiksi jakamatta niitä yksittäisten tuotteiden osalle. Tässä tapauksessa maahantuodun tavaran arvoon voidaan tehdä asianmukainen oikaisu 8 artiklan määräysten nojalla siten, että suunnittelukeskuksen kokonaiskustannukset jaetaan koko sen tuotannon osalle, joka käyttää suunnittelukeskusta hyväkseen, ja lisätään tällä tavoin jaetut kustannukset maahantuonteihin niiden yksikköluvun mukaan.

6. Päätettäessä kustannusten asianmukaisesta jakotavasta on eri tilanteissa luonnollisesti otettava huomioon erilaisia tekijöitä.

7. Sellaisissa tapauksissa, jolloin kyseisen ainesosan tuotanto on tapahtunut useissa maissa ja tietyn ajanjakson kuluessa, oikaisu rajoittuu siihen arvoon, joka tosiasiassa on lisätty tähän erään tuontimaan ulkopuolella.

Kohta 1 c

1. 8 artiklan 1 c kohdassa mainittuihin rojalteihin ja lisenssimaksuihin voi kuulua muun muassa patenttien, tavaramerkkien ja tekijänoikeuksien käytön johdosta suoritettavat maksut. Maksuja, jotka suoritetaan oikeudesta jäljentää maahantuotua tavaraa tuontimaassa, ei tullausarvoa määritettäessä kuitenkaan lisätä maahantuodusta tavarasta tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaan.

2. Maksuja, jotka ostaja suorittaa maahantuodun tavaran jakelu- tai jälleenmyyntioikeudesta, ei lisätä maahantuodusta tavarasta tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaan, elleivät nämä maksut ole ehtona myytäessä maahantuotu tavara vietäväksi tuontimaahan.

Kohta 3

Mikäli ei ole käytettävissä objektiivisia ja tarkistettavissa olevia tietoja 8 artiklan edellyttämistä lisäyksistä, kauppa-arvoa ei voida määrittää 1 artiklan määräysten perusteella. Asian havainnollistamiseksi seuraava esimerkkitapaus: rojalti maksetaan sen litrahinnan perusteella, joka saadaan myytäessä tiettyä tuotetta tuontimaassa. Tuote tuotiin maahan kiloittain ja valmistettiin liuokseksi maahantuonnin jälkeen. Jos rojalti perustuu osaksi muihin tekijöihin, jotka eivät mitenkään liity maahantuotuun tavaraan (esimerkiksi jos maahantuotu tavara sekoitetaan kotimaisiin ainesosiin, niin että maahantuotu tavara ei enää ole tunnistettavissa, tai jos rojaltia ei voida erottaa ostajan ja myyjän välisistä erityisistä rahoitusjärjestelyistä) olisi perusteetonta yrittää tehdä lisäystä rojaltin johdosta. Jos tällainen rojalti kuitenkin perustuu vain maahantuotuun tavaraan, ja jos rojaltisumma voidaan helposti määrittää, voidaan tarvittava lisäys tehdä tosiasiassa maksettuun tai maksettavaan hintaan.

Huomautus artiklaan 9

9 artiklan määräyksiä sovellettaessa ”tuontiajankohta” voi olla myös tullausajankohta.

Huomautus artiklaan 11

1. 11 artikla edellyttää, että maahantuojalla on oikeus valittaa tulliviranomaisen tekemästä arvonmäärityksen kohteena olevaa tavaraa koskevasta tullausarvopäätöksestä. Ensin voidaan valittaa tullihallinnon korkeammalle tasolle, mutta viime kädessä maahantuojalla on oikeus valittaa tuomioistuimeen.

▼B

2. Sanonta ”ilman rangaistusseuraamuksia” tarkoittaa, ettei maahantuojalle määrätä sakkoa tai häntä uhata sakolla ainoastaan sen vuoksi, että hän on päättänyt käyttää valitusoikeuttaan. Normaaleja oikeudenkäyntikuluja ja asianajajien palkkioita ei katsota sakoiksi.

3. Mikään 11 artiklan määräyksistä ei kuitenkaan estä jäsentä vaatimasta, että maksettavaksi määrätyt tullit suoritetaan täysimääräisinä ennen valitusta.

Huomautus artiklaan 15

Kohta 4

Tätä artiklaa sovellettaessa sanonta ”henkilöt” kattaa tarvittaessa myös juridiset henkilöt.

Kohta 4 e

Tätä sopimusta sovellettaessa jonkun henkilön katsotaan valvovan toista henkilöä, jos edellinen voi joko juridisesti tai käytännön toimissa asettaa jälkimmäiselle rajoituksia tai ohjailla häntä.

▼B

LIITE II

TEKNINEN TULLAUSARVOKOMITEA

1. Tämän sopimuksen 18 artiklan mukaisesti CCC:n yhteyteen perustetaan tekninen tullausarvokomitea, jonka tarkoituksena on taata tämän sopimuksen yhdenmukainen tulkinta ja soveltaminen teknisellä tasolla.

2. Teknisen komitean tehtävät ovat seuraavat:

   a) tutkia teknisiä erityisongelmia, joita esiintyy päivittäisessä käytännön työssä sovellettaessa jäsenten arvonmääritysjärjestelmiä sekä antaa esitettyjen tosiasioiden perusteella ohjeellisia lausuntoja sopiviksi katsotuista ratkaisuista;

   b) tutkia pyynnöstä tätä sopimusta koskevin osin arvonmääritykseen liittyviä lakeja, menettelytapoja ja käytäntöä sekä laatia selonteot näistä tutkimustuloksista;

   c) laatia ja lähettää vuosittain selontekoja tämän sopimuksen teknisestä toteutumisesta ja sopimuksen asemasta;

   d) antaa tietoja ja ohjeita kaikista niistä maahantuodun tavaran tullausarvon määritykseen liittyvistä kysymyksistä, joita jäsenet tai komitea siltä pyytävät. Nämä tiedot ja ohjeet voidaan antaa ohjeellisina lausuntoina, kommentteina tai selittävinä huomautuksina;

   e) järjestää pyydettäessä tämän sopimuksen jäsenille teknistä apua ja pyrkiä näin edistämään tämän sopimuksen kansainvälistä hyväksymistä;

   f) tehdä tutkimus tämän sopimuksen 19 artiklassa perustetun paneelin mainitseman kysymyksen osalta; ja

   g) huolehtia muista komitean sille antamista tehtävistä.

Yleistä

3. Tekninen komitea pyrkii suorittamaan kohtuullisen lyhyessä ajassa erityiskysymyksiä koskevat tutkimuksensa, varsinkin jäsenten, komitean tai paneelin sille antamat tehtävät. 19 artiklan 4 kohdan mukaisesti paneeli asettaa erityisen aikarajan teknisen komitean raportin vastaanottamiselle ja tekninen komitea toimittaa raporttinsa tämän ajan kuluessa.

4. CCC:n sihteeristö avustaa asianmukaisesti teknisen komitean työskentelyä.

Edustus

5. Jokaisella jäsenellä on oikeus olla edustettuna teknisessä komiteassa. Kukin jäsen voi nimittää edustajakseen tekniseen komiteaan yhden varsinaisen edustajan sekä yhden tai useamman varaedustajan. Jäsenestä, joka on tällä tavoin edustettuna teknisessä komiteassa, käytetään nimitystä teknisen komitean jäsen. Teknisen komitean jäsenillä voi olla avustajinaan neuvonantajia. Myös WTO:n sihteeristö voi olla kokouksissa läsnä tarkkailijana.

6. CCC:n jäsenillä, jotka eivät ole WTO:n jäseniä, voi olla edustajanaan teknisen komitean kokouksissa yksi edustaja sekä yksi tai useampi varaedustaja. Nämä edustajat osallistuvat teknisen komitean kokouksiin tarkkailijoina.

▼B

7. Teknisen komitean puheenjohtajan suostumuksella CCC:n pääsihteeri (tässä liitteessä ”pääsihteeri”) voi kutsua teknisen komitean kokoukseen tarkkailijoiksi sellaisten maiden edustajia, jotka eivät ole WTO:n jäseniä eivätkä CCC:n jäsenmaita, sekä edustajia hallitusten keskisistä ja kansainvälisistä elinkeinoelämän järjestöistä.

8. Ilmoitus tekniseen komiteaan nimitetyistä edustajista, varaedustajista sekä neuvonantajista tehdään pääsihteerille.

Teknisen komitean kokoukset

9. Tekninen komitea kokoontuu tarvittaessa, mutta vähintään kaksi kertaa vuodessa. Tekninen komitea määrää kunkin kokouksen ajankohdan edellisessä istunnossaan. Kokouksen ajankohtaa voidaan muuttaa, mikäli teknisen komitean joku jäsen sitä pyytää ja teknisen komitean jäsenten yksinkertainen enemmistö siihen suostuu taikka mikäli puheenjohtaja sitä pyytää kiireellisten asioiden vuoksi. Huolimatta tämän kohdan virkkeen 1 määräyksistä tekninen komitea kokoontuu tarvittaessa harkitsemaan tämän sopimuksen 19 artiklan määräysten mukaisen paneelin mainitsemaa kysymystä.

10. Teknisen komitean kokoukset pidetään CCC:n päätoimipaikalla, ellei toisin päätetä.

11. Erittäin kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta pääsihteeri ilmoittaa teknisen komitean kunkin istunnon alkamispäivän kaikille teknisen komitean jäsenille sekä 6 ja 7 kohdissa henkilöille ainakin kolmekymmentä päivää etukäteen.

Työjärjestys

12. Pääsihteeri laatii kutakin istuntoa varten alustavan työjärjestyksen ja lähettää sen teknisen komitean jäsenille sekä 6 ja 7 kohdissa tarkoitetuille henkilöille viimeistään 30 päivää ennen istuntoa, kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta. Tämä työjärjestys sisältää kaikki ne asiat, jotka tekninen komitea on edellisessä istunnossaan hyväksynyt siihen otettavaksi, kaikki puheenjohtajan omasta aloitteestaan siihen sisällyttämät asiat sekä kaikki kysymykset, jotka pääsihteeri, komitea tai teknisen komitean joku jäsen on pyytänyt siihen otettavaksi.

13. Tekninen komitea vahvistaa työjärjestyksensä kunkin istunnon alussa. Tekninen komitea voi milloin tahansa istuntonsa aikana muuttaa työjärjestystään.

Kokousvirkailijat ja työskentely

14. Tekninen komitea valitsee jäsentensä edustajista puheenjohtajan sekä yhden tai useamman varapuheenjohtajan. Puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan toimikausi on yksi vuosi. Erovuorossa oleva puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja voidaan valita uudelleen. Puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja, joka lakkaa toimimasta teknisen komitean jonkin jäsenen edustajana, menettää automaattisesti paikkansa puheenjohtajistossa.

15. Jos puheenjohtaja on poissa jostakin kokouksesta tai osasta siitä, puheenjohtajana toimii joku varapuheenjohtajista. Tällaisissa tapauksissa varapuheenjohtajalla on samat oikeudet ja velvoitteet kuin puheenjohtajalla.

16. Kokouksen puheenjohtaja osallistuu teknisen komitean työskentelyyn puheenjohtajana eikä teknisen komitean minkään jäsenen edustajana.

17. Sen lisäksi, mitä puheenjohtajan velvoitteista on määrätty muualla näissä säännöissä, puheenjohtaja avaa ja päättää kunkin istunnon, johtaa keskustelua antaa puheenvuorot sekä seuraa näiden sääntöjen mukaisesti kokouksen kulkua. Puheenjohtaja voi myös palauttaa järjestykseen puhujan, jos tämän huomautukset eivät ole asiaankuuluvia.

▼B

18. Jokaisen kysymyksen käsittelyn aikana mikä valtuuskunta tahansa voi esittää työjärjestystä koskevan kysymyksen. Tässä tapauksessa puheenjohtaja ilmoittaa heti oman päätöksensä. Jos tätä päätöstä vastustetaan, puheenjohtajan tulee alistaa päätöksensä kokouksen ratkaistavaksi, ja se säilyy sellaisenaan, ellei kokous äänestä sitä kumoon.

19. Pääsihteeri tai hänen määräämänsä sihteeristön virkailijat hoitavat teknisen komitean kokousten vaatiman sihteerityön.

Kokouksen päätösvaltaisuus ja äänestykset

20. Tekninen komitean on päätösvaltainen, jos sen jäsenistön yksinkertainen enemmistö on läsnä.

21. Teknisen komitean kullakin jäsenellä on yksi ääni. Teknisen komitean päätös edellyttää, että vähintään kahden kolmasosan enemmistö läsnäolevista jäsenistä kannattaa sitä. Riippumatta jotakin erityiskysymystä koskeneen äänestyksen tuloksesta tekninen komitea voi laatia komitealle ja CCC:lle täydellisen raportin käsitellystä asiasta ja ilmaista keskustelussa esitetyt erilaiset mielipiteet. Huolimatta tämän kohdan edellämainituista määräyksistä, jotka koskevat paneelin mainitsemia kysymyksiä, tekninen komitea tekee päätökset yhteisesti. Mikäli tekninen komitea ei tee päätöstä paneelin esittämästä asiasta, tekninen komitea laatii yksityiskohtaisen raportin, joka ilmaisee jäsenten mielipiteet.

Kielet ja asiakirjat

22. Teknisen komitean virallisina kielinä ovat englanti, ranska ja espanja. Millä tahansa näistä kolmesta kielestä esitetyt puheenvuorot ja lausunnot käännetään välittömästi muille virallisille kielille, elleivät kaikki valtuuskunnat sovi, että kääntämisestä luovutaan. Millä muulla kielellä tahansa esitetyt puheenvuorot ja lausunnot käännetään englanniksi samoin varauksin kuin edellä, mutta tällaisissä tapauksissa kyseisen valtuuskunnan tulee toimittaa englannin-, ranskan- tai espanjankielinen käännösesityksestä. Teknisen komitean virallisissa asiakirjoissa käytetään vain englantia, ranskaa ja espanjaa. Teknisessä komiteassa käsiteltävissä muistioissa ja kirjeenvaihdossa käytetään jotakin virallisista kielistä.

23. Tekninen komitea laatii selonteon kaikista istunnoistaan, mikäli puheenjohtaja katsoo sen välttämättömäksi, sekä pöytäkirjan tai yhteenvedon kokouksistaan. Puheenjohtaja tai hänen määräämänsä raportoi teknisen komitean työstä jokaisessa komitean tai CCC:n kokouksessa.

▼B

LIITE III

1. 20 artiklan 1 kohdan mukainen kehitysmaita koskeva sopimuksen määräysten soveltamisen lykkäys viidellä vuodella voi käytännössä olla tietyille kehitysmaajäsenille riittämätön. Tällaisissa tapauksissa jäsen voi pyytää ennen 20 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ajan päättymistä sen jatkamista, jolloin vallitsee yhteisymmärrys siitä, että jäsenet harkitsevat myötämielisesti tällaista pyyntöä tapauksissa, joissa kyseinen kehitysmaajäsen voi esittää hyvät perustelut.

2. Kehitysmaat, jotka tällä hetkellä määräävät tavaroiden tullausarvon virallisesti asetettujen minimiarvojen perusteella, saattavat haluta tehdä varauman voidakseen säilyttää tällaiset arvot rajoitetun siirtymäkauden ajan ehdoilla, joista jäsenet voivat sopia.

3. Kehitysmaat, jotka katsovat, että 4 artiklan mukainen maahantuojan pyytämä käänteinen järjestys saattaa aiheuttaa todellisia vaikeuksia, saattavat haluta tehdä 4 artiklaan seuraavanlaisen varauman:

   ”..... n hallitus varaa oikeuden soveltaa sopimuksen artiklan 4 asianomaisia määräyksiä vain, milloin tulliviranomaiset suostuvat pyyntöön 5 ja 6 artiklojen järjestyksen vaihtamisesta.”

   Jos kehitysmaat tekevät tällaisen varauman, jäsenet suostuvat siihen sopimuksen 21 artiklan mukaisesti.

4. Kehitysmaat saattavat haluta tehdä seuraavanlaisen varauman sopimuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti:

   ”..... n hallitus varaa oikeuden soveltaa sopimuksen 5 artiklan 2 kohtaa siihen liittyvän asianomaisen huomautuksenmukaisesti riippumatta siitä, pyytääkö maahantuoja sitä vai ei.”

   Jos kehitysmaat tekevät tällaisen varauman, jäsenet suostuvat siihen sopimuksen 21 artiklan mukaisesti.

5. Tietyillä kehitysmailla saattaa olla vaikeuksia sopimuksen 1 artiklan soveltamisessa siltä osin kuin se liittyy maahantuontiin kehitysmaihin silloin, kun maahantuonnin suorittavat yksinmyyjät, yksinjakelijat ja konsession yksinhaltijat. Mikäli kehitysmaajäsenille aiheutuu käytännössä tällaisia ongelmia, tällaisten jäsenten pyynnöstä tehdään tästä kysymyksestä tutkimus sopivien ratkaisujen löytämiseksi.

6. 17 artikla tunnustaa, että tulliviranomaisilla saattaa sopimusta soveltaessaan olla tarve tehdä tiedusteluja, jotka koskevat niille tullausarvon määräämistä varten annettujen lausuntojen, asiakirjojen tai selvitysten paikkansapitävyyttä tai tarkkuutta. Artiklassa täten tunnustetaan oikeus tehdä tutkimuksia, joilla pyritään esimerkiksi todentamaan, että tullausarvonmäärityksen yhteydessä tullille esitetyt tai selvitetyt arvotekijät ovat täydelliset ja oikeat. Jäsenillä on kansallisten lakiensa ja menettelytapojensa mukaisesti oikeus odottaa maahantuojilta kaikinpuolista yhteistyötä näissä tiedusteluissa.

7. Tosiasiallisesti maksettu tai maksettava hinta sisältää kaikki tosiasiassa suoritetut tai suoritettavat maksut, jotka ostaja suorittaa myyjälle tai kolmannelle osapuolelle tuontitavaroiden myynnin ehtona tyydyttääkseen myyjän sitoumuksen.

▼B

SOPIMUS VIENTITAVARAN ENNAKKOTARKASTUKSESTA

JÄSENET, JOTKA

toteavat, ministerien 20 päivänä syyskuuta 1986 sopineen, että Uruguayn kierroksen monenkeskisissä kauppaneuvotteluissa pyritään ”aikaansaamaan maailmankaupan edelleen vapautumista ja laajentumista”, ”vahvistamaan GATTin roolia”, ja ”parantamaan GATT-järjestelmän sopeutumiskykyä kehittyvään kansainväliseen talousympäristöön”;

toteavat, että monet kehitysmaajäsenet turvautuvat vientitavaran ennakkotarkastukseen;

tunnustavat kehitysmaiden tarpeen tähän niin kauan ja siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä tuontitavaroiden laadun, määrän ja hinnan toteamiseksi;

pitävät mielessä, että sellaiset ohjelmat on toteutettava aiheuttamatta tarpeettomia viivytyksiä tai eriarvoista kohtelua;

toteavat, että tämä tarkastus toimitetaan määritelmän-mukaisesti viejämaiden alueella;

tunnustavat tarpeen yhteisesti luoda sekä käyttäjäjäsen-ten että viejäjäsenten oikeuksien ja velvoitteiden kansainvälinen verkko;

tunnustavat, että GATT 1994 -sopimuksen periaatteita ja velvoitteita sovelletaan niihin vientitavaran ennakko-tarkastusyksikköihin, joilla on WTO:n jäseninä olevien hallitusten valtuutus;

tunnustavat, että on toivottavaa huolehtia vientitarkastusyksikköjen toiminnan ja vientitavaran ennakkotarkastukseen liittyvien lakien ja säännöksien avoimuudesta;

haluavat huolehtia viejien ja ennakkotarkastusyksikköjen välisten, tämän sopimuksen puitteissa syntyvien riitojen nopeasta, tehokkaasta ja oikeudenmukaisesta ratkaisusta;

SOPIVAT SEURAAVAA:

Artikla 1

Soveltamisala — määritelmät

1. Tämä sopimus koskee kaikkea jäsenten alueella tapahtuvaa vientitavaran ennakkotarkastustoimintaa, joko sellaista toimintaa, joka perustuu jäsenen hallituksen tai minkä tahansa hallituksenalaisen elimen sopimukseen tai valtuutukseen.

2. Käsitteellä ”käyttäjäjäsen” tarkoitetaan jäsentä, jonka hallitus tai mikä hyvänsä hallituksenalainen elin on tehnyt sopimuksen vientitavaran ennakkotarkastuksen käytöstä tai valtuuttanut sen käytön.

3. Vientitavaran ennakkotarkastustoimintaa on kaikki laadun, määrän, hinnan, mukaan lukien valuutan vaihtokurssin ja finanssiehtojen vahvistukseen liittyvä toiminta ja/tai käyttäjäjäsenen alueelle viedyn tavaran tulliluokittelu.

4. Termi ”vientitavaran ennakkotarkastusyksikkö” on mikä tahansa yksikkö, joka on tehnyt jäsenen kanssa sopimuksen tai saanut jäseneltä valtuutuksen suorittaa vientitavaran ennakkotarkastustoimintaa ([1]).

([1]) Näiden määräysten ei katsota velvoittavan jäseniä antamaan lupaa muiden jäsenten hallitusten yksiköille hoitaa vientitavaran ennakkotarkastustoimintaa alueellaan.

▼B

Artikla 2

Käyttäjäjäsenten velvoitteet

Syrjimättömyys

1. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastustoiminnassa ei syrjitä ketään, että tämän toiminnan hoitamisessa käytetyt menettelyt ja kriteerit ovat puolueettomia ja että niitä sovelletaan tasapuolisesti kaikkiin viejiin, joihin sellainen toiminta vaikuttaa. He varmistavat yhdenmukaisen tarkastuksen kaikilta vientitavaran ennakkotarkastusyksikköjen tarkastajilta, joiden kanssa heillä on sopimus tai joilta he ovat saaneet valtuutuksen.

Hallinnon vaatimukset

2. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että heidän lakeihinsa, määräyksiinsä ja vaatimuksiinsa liittyvän vientitavaran ennakkotarkastustoiminnan aikana GATT 1994 -sopimuksen III artiklan 4 kohdan määräyksiä kunnioitetaan asianmukaisella tavalla.

Tarkastuksen paikka

3. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että kaikki vientitavaran ennakkotarkastustoiminta, mukaan lukien tutkimusraportin julkaiseminen tai julkaisematta jättämistä koskeva tiedonanto tehdään sillä tullialueella, josta tavarat viedään tai, jos tarkastusta ei voida suorittaa sillä tullialueella kyseisten tuotteiden monimutkaisuudesta johtuen tai jos molemmat osapuolet niin sopivat, ennakkotarkastus tehdään tullialueella, jossa tavarat on valmistettu.

Standardit

4. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että määrä- ja laatutarkastukset tehdään myyjän ja ostajan ostosopimuksessa määriteltyjen standardien mukaisesti ja että, mikäli tällaisia standardeja ei ole, sovelletaan kansainvälisiä standardeja ([1]).

Avoimuus

5. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastustoiminta hoidetaan avoimesti.

6. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että viejien otettua yhteyttä vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt toimittavat viejille luettelon kaikesta sellaisesta tiedosta, joka on välttämätöntä, jotta viejät kykenevät noudattamaan tarkastusvaatimuksia. Vientitavaran ennakkotarkastus-yksiköt toimittavat viejien pyynnöstä ajankohtaisen tiedon. Tämä tieto sisältää viittauksen käyttäjäjäsenten vientitavaran ennakkotarkastustoimintaan liittyvistä laeista ja määräyksistä, se sisältää myös tarkastukseen ja hinnan- sekä valuuttakurssin vahvistamiseen käytetyt menettelyt ja kriteerit viejien oikeudet suhteessa tarkastusyksikköihin ja 21 kohdassa esitetyt valitusmenettelyt. Ylimääräisiä menettelyvaatimuksia ja muutoksia nykyisissä menettelyissä ei sovelleta kuljetuksiin, ellei kyseiselle viejälle ilmoiteta näistä muutoksista samanaikaisesti kun tarkastusajasta sovitaan. GATT 1994 -sopimuksen XX ja XXI artikloissa tarkoitetuissa hätätilannetyypeissä sellaisia ylimääräisiä vaatimuksia tai muutoksia voidaan kuitenkin soveltaa kuljetukseen ennen kuin viejälle on tiedotettu. Tämä apu ei kuitenkaan vapauta viejiä niiden velvoitteista noudattaa käyttäjäjäsenen tuontimääräyksiä.

7. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että 6 kohdassa viitattu tietoon sopivalla tavalla viejien käytettävissä ja että vientitavaran ennakkotarkastusyksikköjen ylläpitämät vientitavaran ennakkotarkastustoimistot toimivat tietopisteinä, jossa kyseinen tieto on saatavilla.

([1]) Kansainvälinen standardi on standardi, joka on sellaisen hallitusten välisen tai hallituksista riippumattoman elimen hyväksymä, jonka jäsenyys on avoin kaikille jäsenille ja jonka yksi tunnustetuista toiminnoista on standardisoinnin alalla.

▼B

8. Käyttäjäjäsenet julkaisevat viipymättä kaikki vientitavaran ennakkotarkastustoimintaa koskevat lait ja säännökset tavalla, joka mahdollistaa muiden hallitusten ja kaupanharjoittajien niihin tutustumisen.

Luottamuksellisen tiedon suojaaminen

9. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt käsittelevät kaikkea vientitavaran ennakkotarkastuksen aikana saatua tietoa luottamuksellisena siltä osin kuin mainittua tietoa ei jo ole julkaistu, se on yleisesti kolmansien osapuolien käytettävissä tai se on muutoin julkista. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt ylläpitävät menettelyjä tätä tarkoitusta varten.

10. Käyttäjäjäsenet toimittavat jäsenten pyynnöstä tietoa toimenpiteistä, joihin ne ryhtyvät saattaakseen voimaan 9 kohdan. Tämän kohdan määräykset eivät vaadi ketään jäsentä paljastamaan luottamuksellista tietoa, jonka ilmitulo vaarantaisi vientitavaran ennakko-tarkastusohjelmien tehokkuuden tai vaikuttaisi tiettyjen valtion tai yksityisten yritysten laillisiin kauppaintresseihin.

11. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt eivät levitä liikesalaisuuksia millekään kolmannelle osapuolelle, lukuunottamatta sitä, että vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt saattavat jakaa tämä tiedon hallituksen yksiköiden kanssa, joiden kanssa heillä on sopimus tai joilta heillä on valtuutus. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että sellaisilta vientitavaran ennakkotarkastusyksiköiltä, joihin niillä on sopimussuhde tai jotka ovat niiden valtuuttamia, saatu luottamuksellinen tieto on riittävällä tavalla suojattua. Vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt antavat niille hallituksille, joiden kanssa niillä on sopimussuhde tai joiden valtuuttamia ne ovat, tietoa liikesalaisuuksista ainoastaan siinä määrin kuin sellaista tietoa normaalisti tarvitaan luottokirjeisiin tai muihin maksumuotoihin, tulleihin, tuontilisensiointiin tai valuuttasäännöstelytarkoituksiin.

12. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt ei pyydä viejiä toimittamaan tietoa, joka koskee

a) patentoituja, lisensoituja tai julkistamattomia prosesseja koskevaa valmistumistietoa tai prosessien, joiden patentti on haussa;

b) julkaisematonta teknistä tietoa muuta kuin tarpeellista tietoa osoittamaan mukautumista teknisiin määräyksiin tai normeihin;

c) sisäistä hinnoittelua, mukaan lukien valmistumis-kustannukset;

d) voittotasoja;

e) sopimusehtoja viejien ja heidän hankkijoidensa välillä, ellei yksikön ole muuten mahdollista hoitaa kyseistä tarkastusta. Sellaisissa tapauksissa yksikkö pyytää vain tätä tarkoitusta varten tarvittavaa tietoa.

13. Tietyn tapauksen selvittämiseksi viejä voi vapaaehtoisesti julkistaa sellaisen tiedon, johon viitataan 12 kohdassa, jota vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt eivät muutoin pyydä.

Eturistiriidat

14. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt, pitäen mielessä myös 9-13 kohdissa esitettyjen liikesalaisuuksien suojaamista koskevat määräykset, ylläpitävät menettelyjä välttääkseen eturistiriidat

▼B

a) vientitavaran ennakkotarkastusyksikköjen ja minkä tahansa kyseisten vientitavaran ennakkotarkastus-yksikköön kuuluvien yksikköjen välillä, mukaan lukien yksiköt, joissa viimeksi mainitulla on rahapoliittinen tai kaupallinen intressi tai kaikki yksiköt, joilla on rahapoliittinen intressi kyseisessä vientitavaran ennakkotarkastusyksikössä ja joiden kuljetukset vientitavaran ennakkotarkastusyksikkö on määrä tarkistaa;

b) vientitavaran ennakkotarkastusyksikköjen ja minkä tahansa muiden yksikköjen, mukaan lukien yksiköt, jotka ovat vientitavaran ennakkotarkastuksen kohteena, välillä, lukuunottamatta kuitenkin hallituksen yksiköt, jotka ovat tehneet sopimuksen tarkastuksista tai joiden valtuuttamina tarkastukset tehdään.

c) vientitavaran ennakkotarkastusyksikköjen osastojen kanssa, jotka harjoittavat muita kuin tarkastus-prosessin suorittamiseen vaadittavia toimintoja.

Viivytykset

15. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt välttävät kohtuuttomia viivytyksiä kuljetuksien tarkastuksessa. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että kun vientitavaran ennakkotarkastusyksikkö ja viejä ovat sopineet tarkastuspäivästä, vientitavaran ennakkotarkastusyksikkö suorittaa tarkastuksen sinä päivänä, ellei uutta ajankohtaa ole keskinäisesti määrätty viejän ja vientitavaran ennakkotarkastusyksikön välillä, tai elleivät viejä tai force majeure ([1]) estä vientitavaran ennakkotarkastusyksikköä suorittamasta tarkastusta.

16. Loppuasiakirjojen vastaanottamisen ja tarkastuksen loppuunsaattamisen jälkeen käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt joko esittävät viiden työpäivän kuluessa tutkimusraportin tai laativat kirjallisena yksityiskohtaisen esityksen, jossa eritellään julkaisematta jättämistä koskevat syyt. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että viimeksi mainitussa tapauksessa vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt antavat viejille mahdollisuuden ilmaista näkemyksensä kirjallisesti ja järjestävät, viejien niin vaatiessa, uusintatarkastuksen aikaisempana molemmille sopivana ajankohtana.

17. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että aina kun viejät niin pyytävät, vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt ottavat, ennen varsinaisen tarkastuksen ajankohtaa, huolehtiakseen, alustavasta hinnan vahvistuksesta ja, tarvittaessa, valuuttakurssista viejän ja tuojan tekemän sopimuksen pohjalta, proformalaskusta ja, tarvittaessa, tuontiluvan soveltamisesta. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastusyksikön tällaisen alustavan vahvistuksen pohjalta hyväksymää hintaa tai valuuttakurssia ei peruuteta edellyttäen, että tavarat vastaavat tuontiasiakirjoja ja/tai tuontilupaa. Ne varmistavat, että alustavan vahvistuksen jälkeen vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt ilmoittavat kirjallisesti viejille välittömästi joko hyväksymisestään tai hinnan ja/tai valuuttakurssin hylkäämisen yksityiskohtaiset syyt.

18. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että välrtääkseen maksuviivytyksiä, vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt lähettävät tutkimusraportin viejille tai viejien tehtävään nimeämille edustajille mahdollisimman pian.

19. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että mikäli raportissa olisi kirjoitusvirhe, vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt korjaavat virheen ja lähettävät korjatun tiedon asianomaisille osapuolille niin pian kuin mahdollista

([1]) Tässä sopimuksessa ”force majeuren” katsotaan tarkoittavan ”ylivoimaista estettä tai pakkoa, tapahtumien odottamatonta kulkua, jotka vapauttavat noudattamasta sopimusta”.

▼B

Hinnanvahvistus

20. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että estääkseen liikaja alilaskutuksen ja huijauksen, vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt hoitavat hinnanvahvistuksen ([1]) seuraavien ohjeiden mukaisesti.

a) vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt hylkäävät viejän ja tuojan välillä tehdyn sopimushinnan vain, jos he voivat näyttää toteen, että heidän tutkimustuloksensa epätyydyttävästä hinnasta perustuvat vahvistusprosessiin, joka on sopusoinnussa b-e alakohdissa esitettyjen kriteerien kanssa;

b) vientitavaran ennakkotarkastusyksikkö perustaa vientihinnan vahvistamista varten tekemänsä hintavertailun samasta vientimaasta samaan tai suurinpiirtein samaan aikaan vientiin tarkoitettujen, samanlaisten tai vastaavanlaisten vientitavaroiden hintaan (hintoihin), kilpaileviin ja vertailukelpoisiin myyntiehtoihin kaupallisen käytännön ja kaikkien sovellettavien vakioalennusten mukaisesti. Tällainen vertailu perustuu seuraavaan:

   i) käytetään ainoastaan hintoja, jotka luovat perustellun vertailupohjan, ottaen huomioon tuontimaalle sekä hintavertailuun käytetylle maalle tai käytetyille muille ominaiset relevantit taloudelliset tekijät;

   ii) vientitavaran ennakkotarkastusyksikkö ei luota niiden tavaroiden hintoihin, joita viedään erilaisiin tuontimaihin kuljetushinnan alentamiseksi keinotekoisesti;

   iii) vientitavaran ennakkotarkastusyksikkö ottaa huomioon alakohdassa c luetellut erityisehdot;

   iv) edelläkuvatun prosessin kaikilla tasoilla vientitavaran ennakkotarkastusyksikkö antaa viejälle tilaisuuden perustella hintansa;

c) tehdessään hintavahvistusta vientitavaran ennakko-tarkastusyksiköt ottavat asianmukaisesti huomioon kauppahinnan ehdot ja liiketoimeen yleisesti sovellettavat määrittelytekijät. Nämä tekijät sisältävät, rajoittamatta niitä kauppaportaaseen ja myyntimäärään, toimitusajat ja olot, liukuhintalausekkeet, laadun määritykset, erityiset muotoilupiirteet, erityiset kuljetus- ja pakkausmääritykset, tilauksen koon, käteismyynnin, kausiluontoiset vaikutukset, lupa- tai muut henkisen omaisuuden maksut ja palvelut, jotka on maksettu sopimuksen osana, jos niitä ei ole, kuten tapana on, laskutettu erikseen; ne sisältävät myös tietyt viejän hintaan liittyvät elementit, kuten viejän ja tuojan välisen sopimussuhteen;

d) kuljetusmaksujen vahvistus koskee ainoastaan sitä hintaa, joka vientimaan kuljetusmuodolle on sovittu, kuten kauppakirjaan on merkitty;

e) seuraavia ei saa käyttää hinnan vahvistustarkoituksiin:

   i) tuontimaan niiden tavaroiden myyntihinnasta, jotka on tuotettu siinä maassa;

   ii) muusta kuin vientimaasta vientiin tarkoitettujen tavaroiden hinta;

   iii) tuotantokustannukset;

   iv) mielivaltaiset tai tekaistut hinnat tai arvot.

([1]) Käyttäjäjäsenten velvoitteet ennakkotarkastusyksiköiden tuottamiin tullausarvoa koskeviin palveluihin ovat ne velvoitteet, jotka ne ovat hyväksyneet GATT 1994-sopimuksessa ja monenkeskisissä kauppasopimuksissa, jotka sisältyvät WTO-sopimuksen 1 A liitteeseen.

▼B

Valitusmenettely

21. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt kehittävät menettelyjä vastaanottaa, harkita ja antaa päätöksiä, jotka koskevat viejien esille tuomia epäkohtia ja että sellaisia menettelyjä koskeva tieto on viejien käytettävissä 6—7 kohdissa esitettyjen määräysten mukaisesti. Käyttäjäjäsenet varmistavat, että menettelyjä kehitetään ja ylläpidetään seuraavien ohjeiden mukaisesti:

a) vientitavaran ennakkotarkastusyksiköt nimittävät yhden tai useamman virkailijan, jotka ovat käytettävissä normaalina työaikana jokaisessa kaupungissa tai satamassa, jossa yksiköt ylläpitävät vientitavaran ennakkotarkastuksen hallinnollista toimistoa vastaanottamassa, harkitsemassa ja antamassa päätöksiä viejien valituksista tai epäkohdista;

b) viejät toimittavat nimitetyille virkailijoille kirjallisesti kyseessä olevan erityistä liiketointa koskevat tosiasiat, epäkohdan luonteen ja ehdotetun ratkaisun;

c) nimitetty(tyt) virkailija(virkailijat) harkitsevat myötämielisesti viejien esittämiä epäkohtia ja antaa (antavat) päätöksen niin pian kuin mahdollista b alakohdassa viitattujen asiakirjojen vastaanottamisen jälkeen.

Poikkeus

22. 2 artiklan määräyksistä poiketen, käyttäjäjäsenet määräävät, että, lukuunottamatta osakuljetuksia, kuljetuksia, joiden arvo on käyttäjäjäsenen määrittelemää, tällaisiin kuljetuksiin sovellettavaa minimiarvoa pienempi, ei tarkasteta muuta kuin poikkeustapauksissa. Tämä minimiarvo muodostaa osan siitä tiedosta, joka toimitetaan viejille kohdan 6 määräystenmukaisesti.

Artikla 3

Viejäjäsenten velvoitteet

Syrjimättömyys

1. Viejäjäsenet varmistavat, että heidän vientitavaran ennakkotarkastustoimintaan liittyviä lakeja ja säännöksiä sovelletaan tasapuolisesti.

Avoimuus

2. Viejäjäsenet julkaisevat viipymättä kaikki vientitavaran ennakkotarkastustoimintaan sovellettavat lait ja säännökset siten, että muut hallitukset ja kaupanharjoittajat saavat tilaisuuden perehtyä niihin.

Tekninen apu

3. Viejämaajäsenet lupaavat pyynnöstä järjestää käyttäjäjäsenille teknistä apua, joka suunnataan tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi keskinäisesti sovittujen ehtojenpohjalta ([1]).

Artikla 4

Itsenäiset tarkastelumenettelyt

Jäsenet kehottavat vientitavaran ennakkotarkastusyksiköitä ja viejiä ratkaisemaan riitansa keskinäisesti. Kuitenkin kahden työpäivän jälkeen siitä, kun epäkohta on 2 artiklan 21 kohdanmukaisesti jätetty tarkastettavaksi, jompikumpi osapuoli voi viedä riidan itsenäiseen tarkasteluun. Jäsenet ryhtyvät käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että seuraavat menettelyt luodaan ja ylläpidetään tätä tarkoitusta varten:

([1]) Mainittua teknistä apua katsotaan voivan antaa kahden-, useamman- tai monenkeskisesti.

▼B

a) näitä menettelyjä hallinnoi itsenäinen yksikkö, jonka vientitavaran ennakkotarkastusyksiköitä edustava järjestö ja viejiä edustava järjestö yhteisesti nimittävät tämän sopimuksen tarkoituksia varten;

b) itsenäinen yksikkö, johon viitataan a alakohdassa laatii asiantuntijalistan seuraavasti:

i) ryhmä jäseniä, jonka vientitavaran ennakkotarkastusyksiköitä edustava järjestö nimittää;

ii) ryhmä jäseniä jonka viejiä edustava järjestö nimittää;

iii) a alakohdassa viitatun itsenäisen yksikön nimittämä ryhmä itsenäisiä kaupan asiantuntijoita.

Tällä listalla asiantuntijoiden maantieteellisen jakauman tulee olla sellainen, että se antaa mahdollisuuden käsitellä näiden menettelyjen mukaisesti esiinotettavia riitoja nopeasti. Tämä lista laaditaan kahden kuukauden sisällä WTO-sopimuksen voimaantulosta ja saatetaan ajan tasalle vuosittain. Lista on julkisesti saatavilla. Se saatetaan sihteeristön tietoon ja jaetaan kaikille jäsenille;

c) viejä tai vientitavaran ennakkotarkastusyksikkö, joka haluaa ottaa esille riidan, ottaa yhteyttä a alakohdassa viitattuun itsenäiseen yksikköön ja pyytää paneelin muodostamista. Itsenäinen yksikkö on vastuussa paneelin kokoamisesta. Tämä paneeli koostuu kolmesta jäsenestä. Paneelin jäsenet valitaan siten, että vältetään tarpeettomia kustannuksia ja viivytyksiä. Kyseisen vientitavaran ennakkotarkastusyksikkö valitsee ensimmäisen jäsenen edellämainitun listan ryhmästä i edellyttäen, että tämä jäsen ei ole sidoksissa tuohon yksikköön. Kyseinen viejä valitsee toisen jäsenen edellä mainitun listan ryhmästä ii edellyttäen, että tämä jäsen ei ole sidoksissa tuohon viejään. a alakohdassa viitattu itsenäinen yksikkö valitsee kolmannen jäsenen edellä mainitun listan ryhmästä iii. Ketään ryhmästä iii valittavaa itsenäistä kaupan asiantuntijaa kohtaan ei esitetä vastaväitteitä.

d) edellä mainitun listan ryhmästä iii valittu itsenäinen kaupan asiantuntija toimii paneelin puheenjohtajana. Hän tekee tarvittavat päätökset varmistaakseen, että paneeli ratkaisee riidan nopeasti, esimerkiksi päätökset siitä edellyttävätkö jutun tosiasiat panelistien tapaamista, ja mikäli näin on missä tällainen kokous tulisi pitää, ottaen huomioon, kyseisen tarkastuspaikan;

e) mikäli riidan osapuolet niin sopivat, a alakohdassa viitattu itsenäinen yksikkö voi valita yhden itsenäisen kaupan asiantuntijan edellä mainitun listan ryhmästä iii tutkimaan kyseistä riitaa. Tämä asiantuntija tekee tarvittavat päätökset varmistaakseen, että riita ratkaistaan nopeasti, ottaen esimerkiksi huomioon kyseisen tarkastuspaikan;

f) tarkastelun tavoitteena on osoittaa, noudattavatko riidan osapuolet tämän sopimuksen määräyksiä riidanalaisena olevan tarkastuksen aikana. Menettelyt ovat nopeita ja antavat molemmille osapuolille mahdollisuuden esittää näkemyksiään henkilökohtaisesti tai kirjallisesti;

g) kolmejäsenisen paneelin päätökset tehdään enemmistöllä. Päätös riidasta annetaan kahdeksan työpäivän kuluessa itsenäisen tarkastelun pyytämisestä, ja siitä ilmoitetaan riidan osapuolille. Tätä aikarajaa voidaan riidan osapuolten sopimuksella pidentää. Paneeli tai itsenäinen kaupan asiantuntija voivat jakaa kustannukset tapauksen tosiseikkoihin perustuen.

h) paneelin päätös sitoo riidan osapuolina olevia vientitavaran ennakkotarkastusyksikköä ja viejää.

▼B

Artikla 5

Ilmoittaminen

Jäsenet toimittavat sihteeristölle kopiot laeista ja säännöksistä, joilla ne saattavat tämän sopimuksen voimaan sekä kopiot kaikista muista vientitavaran ennakkotarkastukseen liittyvistä laeista ja säännöksistä, kun WTO-sopimus tulee voimaan kyseisen jäsenen osalta. Vientitavaran ennakkotarkastukseen liittyvissä laeissa ja säännöksissä olevia muutoksia ei saateta voimaan ennen kuin muutokset on virallisesti julkaistu. Niistä ilmoitetaan sihteeristölle välittömästi julkaisemisen jälkeen. Sihteeristö ilmoittaa jäsenille tiedon saatavuudesta.

Artikla 6

Tarkastelu

Toisen vuoden lopussa WTO-sopimuksen voimaantulosta ja joka kolmas vuosi siitä lähtien ministerikokous tarkastaa tämän sopimuksen määräykset, täytäntöön panon ja toiminnan, ottamalla huomioon sopimuksen tavoitteet ja sen toiminnan aikana saadun kokemuksen. Tarkastelun tuloksena ministerikokous voi tehdä muutoksia sopimuksen määräyksiin.

Artikla 7

Neuvottelut

Jäsenet neuvottelevat pyynnöstä muiden jäsenten kanssa mistä tahansa tämän sopimuksen toimintaan vaikuttavasta asiasta. Sellaisissa tilanteissa GATT 1994 -sopimuksen XXII artiklan määräyksiä, kuten riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa on laadittu ja sovellettu, sovelletaan tähän sopimukseen.

Artikla 8

Riitojen ratkaiseminen

Jäsenten väliset sopimuksen toimintaa koskevat riidat alistetaan GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan määräysten alaisuuteen, kuten riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa on laadittu ja sovellettu.

Artikla 9

Loppumääräykset

1. Jäsenet ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin tämän sopimuksen täytäntöön panemiseksi.

2. Jäsenet varmistavat, että heidän lakinsa ja säännöksensä eivät ole vastoin tämän sopimuksen määräyksiä.

▼B

SOPIMUS ALKUPERÄSÄÄNNÖISTÄ

JÄSENET, JOTKA

toteavat ministerien 20. päivänä syyskuuta 1986 sopineen, että Uruguayn kierroksen monenkeskisissä kauppaneuvotteluissa pyritään ”aikaansaamaan maailmankaupan edelleen vapauttamista ja laajentumista”, ”vahvistamaan GATTin roolia”, ja ”parantamaan GATT-järjestelmän sopeutumiskykyä kehittyvään kansainväliseen talousympäristöön”;

haluavat edistää GATT 1994 -sopimuksen tavoitteita;

tunnustavat, että selkeät ja ennakoitavat alkuperäsäännöt ja niiden soveltaminen helpottavat kansainvälistä kaupankäyntiä;

haluavat varmistaa, etteivät alkuperäsäännöt sellaisinaan muodosta tarpeettomia kaupan esteitä;

haluavat varmistaa, etteivät alkuperäsäännöt mitätöi tai vaaranna jäsenten GATT 1994 -sopimukseen perustuvia oikeuksia;

tunnustavat olevan toivottavaa huolehtia alkuperäsääntöjä koskevien lakien, säännösten ja menettelyjen avoimuudesta;

haluavat varmistaa, että alkuperäsääntöjä valmistellaan ja sovelletaan tasapuolisella, avoimella, ennakoitavalla, yhdenmukaisella ja puolueettomalla tavalla;

tunnustavat, että tätä sopimusta sovellettaessa syntyvien riitojen nopeaa, tehokasta ja tasapuolista ratkaisemista varten on käytettävissä neuvottelujärjestelmä ja menettelytavat;

haluavat yhdenmukaistaa ja selkeyttää alkuperäsääntöjä;

SOPIVAT SEURAAVAA:

OSA I

MÄÄRITELMÄT JA SOVELTAMISALA

Artikla 1

Alkuperäsäännöt

1. Tämän sopimuksen I—IV osissa alkuperäsäännöillä tarkoitetaan lakeja, säännöksiä ja yleisesti sovellettavia hallinnollisia päätöksiä, joita kukin jäsen käyttää määrittääkseen tavaroiden alkuperämaan edellyttäen, etteivät kyseiset alkuperäsäännöt liity sopimuspohjaisiin tai autonomisiin kauppajärjestelmiin, jotka johtavat GATT 1994 -sopimuksen I artiklan 1 kohdan soveltamisen ylittävien tullietuuksien myöntämiseen.

2. 1 kohdassa mainittuihin alkuperäsääntöihin kuuluvat kaikki alkuperäsäännöt, jotka ovat käytössä muissa kuin kauppapoliittisissa preferenssisopimuksissa, kuten sovellettaessa: suosituimmuuskohtelua GATT 1994 -sopimuksen I, II, III, XI ja XIII artiklojen perusteella, polkumyynti- ja tasoitustulleja GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan perusteella, suojatoimia GATT 1994-sopimuksen XIX artiklan perusteella, alkuperämerkintä vaatimuksia GATT 1994 -sopimuksen IX artiklan perusteella, ja kaikkia syrjiviä määrällisiä rajoituksia tai tullikiintiöitä. Niihin kuuluvat myös julkisissa hankinnoissa ja kauppatilastoissa käytettävät alkuperäsäännöt ([1]).

([1]) Tämän määräyksen ei katsota vaikuttavan määräyksiin, joiden tarkoituksena on määritellä ”kotimainen teollisuus” tai ”vastaavat kotimaisen teollisuuden” tuotteet tai vastaavia käsitteitä, missä tahansa yhteydessä niitä sovelletaan.

▼B

OSA II

ALKUPERÄSÄÄNTÖJEN SOVELTAMISTA KOSKEVAT PERIAATTEET

Artikla 2

Siirtymäkauden periaatteet

Siihen asti kun IV osassa oleva työohjelma alkuperäsääntöjen yhdenmukaistamiseksi on saatettu päätökseen, jäsenet varmistavat, että:

a) niiden antaessa yleisesti sovellettavia hallinnollisia päätöksiä täytettävät vaatimukset määritellään selkeästi. Erityisesti

   i) tapauksissa, joissa sovelletaan nimikkeen muutosperustetta, kyseisessä alkuperäsäännössä kaikkine poikkeuksineen on selkeästi eriteltävä tullitariffinimikkeistön alanimikkeet tai nimikkeet, joita sääntö koskee;

   ii) tapauksissa, joissa sovelletaan arvoprosenttiperustetta, alkuperäsäännöissä on ilmoitettava myös tämän prosenttiosuuden laskentamenettely;

   iii) tapauksissa, joissa perusteeksi määrätään valmistus- tai käsittelytoimenpide, kyseiselle tavaralle alkuperän antava toimenpide on eriteltävä tarkasti;

b) riippumatta kauppapoliittisesta toimenpiteestä tai sopimuksesta, johon niiden alkuperäsäännöt liittyvät, alkuperäsääntöjä ei käytetä suoraan tai epäsuorasti kaupallisten tarkoitusperien toteuttamisen välineinä;

c) alkuperäsäännöillä sellaisinaan ei tule olla rajoittavia, vääristäviä tai häiriövaikutuksia kansainväliseen kauppaan. Niillä ei saa asettaa kohtuuttoman tiukkoja vaatimuksia tai vaatia edellytyksenä alkuperämaan määrittämiselle sellaisen erityisen ehdon täyttämistä, joka ei liity valmistukseen tai käsittelyyn. Kustannukset, jotka eivät suoranaisesti liity valmistukseen tai käsittelyyn, voidaan kuitenkin ottaa huomioon sovellettaessa arvoprosenttiperustetta a alakohdan mukaisesti;

d) niiden tuonnissa ja viennissä soveltamat alkuperäsäännöt eivät ole tiukempia kuin alkuperäsäännöt, joita ne soveltavat määrittäessään, onko tavara kotimaista vai ei, eikä mainituilla säännöillä saa harjoittaa syrjintää toisten jäsenten välillä riippumatta kyseisen tavaran valmistajien sidonnaisuuksista ([1]);

e) niiden alkuperäsääntöjä hallinnoidaan yhtäpitävällä, yhdenmukaisella, tasapuolisella ja kohtuullisella tavalla;

f) niiden alkuperäsäännöt perustuvat myönteiseen vaatimusperiaatteeseen. Alkuperäsäännöt, joissa sanotaan, mikä ei anna alkuperää (kielteinen vaatimus-periaate), ovat sallittuja myönteisen vaatimusperiaatteen selkeyttämiseksi tai yksittäisissä tapauksissa, joissa alkuperän myönteinen määrittäminen ei ole tarpeellista;

g) niiden alkuperäsääntöihin liittyvät lait, säännökset sekä yleisesti sovellettavat oikeudelliset ja hallinnolliset päätökset julkaistaan, niin kuin ne olisivat GATT 1994 -sopimuksen X artiklan 1 kohdan määräysten alaisia, ja mainittujen määräysten mukaisesti;

([1]) Julkisissa hankinnoissa sovellettavien alkuperäsääntöjen osalta tällä määräyksellä ei saa luoda uusia velvoitteita jäsenten ennestään GATT 1994 -sopimuksen perusteella hyväksymien velvoitteiden lisäksi.

▼B

h) viejälle, tuojalle tai muulle henkilölle, jonka oikeutta asia koskee, annetaan pyynnöstä päätös tavaralle annettavasta alkuperästä mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 150 päivää ([1]) päätöksen pyytämisestä edellyttäen, että kaikki tarpeelliset selvitykset on esitetty. Tällaisia päätöksiä koskevat pyynnöt on hyväksyttävä, ennen kuin kyseisen tavaran kauppa käynnistyy, ja voidaan hyväksyä minä tahansa myöhempänä ajankohtana. Kyseiset päätökset pysyvät voimassa kolme vuotta edellyttäen, että tosiasiat ja ehdot, mukaan lukien alkuperäsäännöt, joiden perusteella päätökset on tehty, pysyvät vastaavina. Edellyttäen, että asianosaisille osapuolille tiedotetaan asiasta ennakolta, kyseiset päätökset eivät ole enää voimassa, kun niistä poikkeava ratkaisu tehdään tarkistusmenettelyssä, johon viitataan j alakohdassa. Tällaiset päätökset on asetettava julkisesti saataville k alakohdassa olevien määräysten mukaisesti;

i) muuttaessaan alkuperäsääntöjään tai ottaessaan käyttöön uusia alkuperäsääntöjä ne eivät sovella kyseisiä muutoksia takautuvasti, kuten niiden laeissa tai säännöksissä määrätään, jollei toisin säädetä;

j) jokainen hallinnollinen toimenpide, johon ne ryhtyvät alkuperän määrittämiseksi, voidaan pikaisesti tarkistuttaa oikeudellisissa, välitys- tai hallinnollisissa tuomioistuimissa tai menettelyillä, jotka ovat riippumattomia määrityksen suorittaneesta viranomaisesta, mikä voi johtaa määrityksen muuttamiseen tai kumoamiseen;

k) asianomaiset viranomaiset käsittelevät ehdottoman luottamuksellisena kaikkea tietoa, joka on luonteeltaan luottamuksellista tai luovutettu luottamuksellisesti alkuperäsääntöjen soveltamistarkoituksessa, eivätkä viranomaiset saa paljastaa sitä ilman sellaisen henkilön tai hallituksen nimenomaista lupaa, joka on luovuttanut kyseisen tiedon, paitsi sikäli kuin on mahdollisesti tarpeellista paljastaa oikeudellisten menettelyjen yhteydessä.

Artikla 3

Siirtymäajan jälkeiset periaatteet

Ottaen huomioon kaikkien jäsenten pyrkimyksen saavuttaa IV osassa olevan yhdenmukaistamistyöohjelman tuloksena yhdenmukaiset alkuperäsäännöt, jäsenet varmistavat toimeenpannessaan työohjelmantuloksia, että:

a) ne soveltavat alkuperäsääntöjä yhtäläisesti kaikkiin 1 artiklasta ilmeneviin tarkoituksiin;

b) niiden alkuperäsääntöjen mukaan maa, joka määritetään yksittäisen tavaran alkuperämaaksi, on joko se maa, jossa tavara on kokonaan tuotettu, tai milloin tavaran tuottamiseen on osallistunut useampia kuin yksi maa, se maa, jossa viimeinen merkittävä valmistus on suoritettu;

c) niiden tuonnissa ja viennissä soveltamat alkuperäsäännöt eivät ole tiukempia kuin alkuperäsäännöt, joita ne soveltavat määrittäessään, onko tavara kotimaista vai ei, eikä mainituilla säännöillä saa harjoittaa syrjintää toisten jäsenten välillä riippumatta kyseisen tavaran valmistajien sidonnaisuuksista;

d) alkuperäsääntöjä hallinnoidaan yhtäpitävällä, yhdenmukaisella, tasapuolisella ja kohtuullisella tavalla;

e) niiden alkuperäsääntöihin liittyvät lait, säännökset sekä yleisesti sovellettavat oikeudelliset ja hallinnolliset päätökset julkaistaan, niin kuin ne olisivat GATT 1994 -sopimuksen X artiklan 1 kohdan määräysten alaisia, ja mainittujen määräysten mukaisesti;

([1]) Ensimmäisenä vuonna WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä lukien esitettyjen pyyntöjen suhteen jäseniä vaaditaan ainoastaan esittämään nämä arviot mahdollisimman pian.

▼B

f) viejälle, tuojalle tai muulle henkilölle, jonka oikeutta asia koskee, annetaan pyynnöstä päätös tavaralle annettavasta alkuperästä mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 150 päivää päätöksen pyytämisestä edellyttäen, että kaikki tarpeelliset selvitykset on esitetty. Tällaisia päätöksiä koskevat pyynnöt on hyväksyttävä, ennen kuin kyseisen tavaran kauppa käynnistyy, ja voidaan hyväksyä minä tahansa myöhempänä ajankohtana. Kyseiset päätökset pysyvät voimassa kolme vuotta edellyttäen, että tosiasiat ja ehdot, mukaan lukien alkuperäsäännöt, joiden perusteella päätökset on tehty, pysyvät vastaavina. Edellyttäen, että asianosaisille osapuolille tiedotetaan asiasta ennakolta, kyseiset päätökset eivät ole enää voimassa, kun niistä poikkeava ratkaisu tehdään tarkistusmenettelyssä, johon viitataan h alakohdassa. Tällaiset päätökset on asetettava julkisesti saataville i alakohdan määräysten mukaisesti;

g) muuttaessaan alkuperäsääntöjään tai ottaessaan käyttöön uusia alkuperäsääntöjä ne eivät sovella kyseisiä muutoksia takautuvasti, kuten niiden laeissa tai säännöksissä edellytetään, vaikutuksetta kyseisiin lakeihin tai säännöksiin;

h) jokainen hallinnollinen toimenpide, johon ne ryhtyvät alkuperän määrittämiseksi, voidaan pikaisesti tarkistuttaa oikeudellisissa, välitys- tai hallinnollisissa tuomioistuimissa tai menettelyillä, jotka ovat riippumattomia määrityksen suorittaneesta viranomaisesta, mikä voi johtaa määrityksen muuttamiseen tai kumoamiseen;

i) asianomaiset viranomaiset käsittelevät ehdottoman luottamuksellisena kaikkea tietoa, joka on luonteeltaan luottamuksellista tai luovutettu luottamuksellisesti alkuperäsääntöjen soveltamistarkoituksessa, eivätkä viranomaiset saa paljastaa sitä ilman sellaisen henkilön tai hallituksen nimenomaista lupaa, joka on luovuttanut kyseisen tiedon, paitsi sikäli kuin on mahdollisesti tarpeellista paljastaa oikeudellisten menettelyjen yhteydessä.

OSA III

ILMOITTAMISTA, TARKASTELUA, NEUVOTTELUA JA RIITOJEN RATKAISEMISTA KOSKEVAT MENETTELYTAPAJÄRJESTELYT

Artikla 4

Instituutiot

1. Perustetaan alkuperäsääntökomitea (tässä sopimuksessa ”komitea”), joka koostuu kunkin jäsenen edustajista. Komitea valitsee puheenjohtajansa ja kokoontuu tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran vuodessa, suodakseen jäsenille tilaisuuden neuvotteluihin I, II, III ja IV osien toimintaan tai kyseisissä osissa määritettyjen tavoitteiden edistämiseen liittyvistä asioista ja suorittaakseen sille tällä sopimuksella tai tavarakauppaneuvoston päätöksellä osoitettuja muita tehtäviä. Komitea pyytää tarvittaessa tekniseltä komitealta, johon viitataan 2 kohdassa, tietoja ja lausuntoja tähän sopimukseen liittyvistä asioista. Komitea voi myös pyytää tekniseltä komitealta sellaisia muita toimenpiteitä, jotka se katsoo asianmukaisiksi tämän sopimuksen yllämainittujen tavoitteiden edistämiseksi. WTO:n sihteeristö toimii komitean sihteeristönä.

2. Perustetaan tekninen alkuperäsääntökomitea (tässä sopimuksessa ”tekninen komitea”) Tulliyhteistyöneuvoston (CCC) alaisuuteen I liitteen mukaisesti. Tekninen komitea suorittaa IV osassa edellytetyt tekniset tehtävät, jotka ilmenevät I liitteestä. Tekninen komitea pyytää tarvittaessa komitealta tietoja ja lausuntoja tähän sopimukseen liittyvistä asioista. Tekninen komitea voi myös pyytää komitealta sellaisia muita toimenpiteitä, jotka se katsoo asianmukaisiksi tämän sopimuksen yllämainittujen tavoitteiden edistämiseksi. CCC:n sihteeristö toimii teknisen komitean sihteeristönä.

▼B

Artikla 5

Alkuperäsääntöjen muuttamista ja uusien alkuperäsääntöjen käyttöönottamista koskevat menettelytavat ja tiedottaminen

1. Jokainen jäsen toimittaa sihteeristölle 90 päivän kuluessa päivästä, jona WTO-sopimus tulee voimaan jäsenen osalta, alkuperäsääntönsä ja alkuperäsääntöihin liittyvät oikeudelliset ja yleisesti sovellettavat hallinnolliset päätöksensä, jotka ovat voimassa mainittuna päivänä. Mikäli alkuperäsääntöä ei epähuomiossa ole toimitettu, asianomainen jäsen toimittaa sen välittömästi, kun asia käy ilmi. Sihteeristö jakaa jäsenille luettelot vastaanottamistaan ja sihteeristössä saatavissa olevista tiedoista.

2. 2 artiklassa mainitun ajanjakson aikana jäsenet, jotka tekevät muita kuin vähäisiä muutoksia alkuperäsääntöihinsä tai ottavat käyttöön uusia alkuperäsääntöjä siten, että se koskee tätä artiklaa sovellettaessa jotakin 1 kohdassa tarkoitettua alkuperäsääntöä, jota ei ole toimitettu sihteeristölle, julkaisevat asiaa koskevan ilmoituksen vähintään 60 päivää ennen muutetun tai uuden säännön voimaantuloa sellaisella tavalla, että asiasta kiinnostuneet osapuolet voivat perehtyä aiottuun alkuperäsääntömuutokseen tai uuteen alkuperäsääntöön, ellei ilmene tai uhkaa ilmetä jäsenen kannalta poikkeuksellisia seikkoja. Kyseisissä poikkeuksellisissa tapauksissa jäsen julkaisee muutetun tai uuden säännön mahdollisimman pian.

Artikla 6

Tarkastelu

1. Komitea tarkastelee vuosittain tämän sopimuksen II ja III osien soveltamista ja toimintaa sopimuksen tavoitteiden kannalta. Komitea tiedottaa vuosittain tavarakauppaneuvostolle näiden tarkastelujen kattamien ajanjaksojen aikana tapahtuneesta kehityksestä.

2. Komitea tarkastelee I, II ja III osien määräyksiä ja ehdottaa muutoksia, jotka ovat tarpeellisia yhdenmukaistamistyön tulosten huomioon ottamiseksi.

3. Komitea perustaa yhteistyössä teknisen komitean kanssa järjestelmän muutosten harkitsemiseksi ja ehdottamiseksi yhdenmukaistamistyöohjelman tuloksiin ottaen huomioon 9 artiklassa esitetyt tavoitteet ja periaatteet. Tämä voi koskea tapauksia, joissa sääntöjen toimivuutta on parannettava tai sääntöjä on ajanmukaistettava ottamaan huomioon uusia tuotantomenetelmiä, joihin erilaiset teknologiset muutokset vaikuttavat.

Artikla 7

Neuvottelut

GATT 1994 -sopimuksen XXII artiklan määräyksiä, niin kuin niitä on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa, sovelletaan tähän sopimukseen.

Artikla 8

Riitojen ratkaiseminen

GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan määräyksiä, niin kuin niitä on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa, sovelletaan tähän sopimukseen.

▼B

OSA IV

ALKUPERÄSÄÄNTÖJEN YHDENMUKAISTAMINEN

Artikla 9

Tavoitteet ja periaatteet

1. Tavoitteina alkuperäsääntöjen yhdenmukaistaminen ja muun muassa maailmankaupan toimintavarmuuden parantaminen, ministerikokous hyväksyy toteutettavaksi jäljempänä esitetyn työohjelman yhteistyössä CCC:n kanssa seuraavien periaatteiden pohjalta:

a) alkuperäsääntöjä tulisi soveltaa yhtäläisesti kaikkiin 1 artiklasta ilmeneviin tarkoituksiin;

b) alkuperäsääntöjen tulisi määrätä maaksi, joka määritetään yksittäisen tavaran alkuperämaaksi, joko se maa, jossa tavara on kokonaan tuotettu tai mikäli tavaran tuottamiseen on osallistunut useampia kuin yksi maa, se maa, jossa viimeinen merkittävä valmistus on suoritettu;

c) alkuperäsääntöjen tulisi olla tasapuolisia, ymmärrettäviä ja ennakoitavia;

d) riippumatta toimenpiteestä tai sopimuksesta, johon ne mahdollisesti liittyvät, alkuperäsääntöjä ei tulisi käyttää suoraan tai epäsuorasti kaupallisten tarkoitusperien toteuttamisen välineinä. Niillä ei tulisi sellaisinaan olla rajoittavia, vääristäviä tai häiriövaikutuksia kansainväliseen kauppaan. Niillä ei tulisi asettaa kohtuuttoman tiukkoja vaatimuksia tai vaatia edellytyksenä alkuperämaan määrittämiselle sellaisen erityisen ehdon täyttämistä, joka ei liity valmistukseen tai käsittelyyn. Kustannukset, jotka eivät suoranaisesti liity valmistukseen tai käsittelyyn, voidaan kuitenkin ottaa huomioon arvoprosenttiperustetta sovellettaessa;

e) alkuperäsääntöjä tulisi hallinnoida yhtäpitävällä, yhdenmukaisella, tasapuolisella ja kohtuullisella tavalla;

f) alkuperäsääntöjen tulisi olla johdonmukaisia;

g) alkuperäsääntöjen tulisi perustua myönteiseen vaatimusperiaatteeseen. Kielteisiä vaatimusperiaatteita voidaan käyttää myönteisen vaatimusperiaatteen selkeyttämiseksi.

Työohjelma

2. a) Työohjelma on käynnistettävä mahdollisimman pian WTO-sopimuksen voimaantulosta ja on saatettava päätökseen kolmen vuoden kuluessa käynnistämisestä.

b) Tämän sopimuksen 4 artiklan tarkoittamat komitea ja tekninen komitea ovat tämän työn suorittavat asianomaiset elimet.

c) CCC:n yksityiskohtaisen panoksen varmistamiseksi komitea pyytää tekniseltä komitealta sen tulkintoja ja lausuntoja, jotka ovat tulosta jäljempänä kuvatusta työstä, 1 kohdassa lueteltujen periaatteiden pohjalta. Yhdenmukaistamistyöohjelman ajoissa päätökseen saattamisen varmistamiseksi kyseistä työtä suoritetaan tuote-sektoreittain harmonoidun järjestelmän (HS) nimikkeistön ryhmien tai osien mukaisesti.

i) *Kokonaan tuotettu ja vähäinen valmistus tai käsittely*

Tekninen komitea kehittää yhdenmukaiset määritelmät:

— tavaroista, jotka on katsottava yhdessä maassa kokonaantuotetuiksi. Tämä työn on oltava mahdollisimman yksityiskohtaista;

▼B

— vähäisestä valmistuksesta tai käsittelystä, joka ei sellaisenaan anna tavaralle alkuperäasemaa.

Tämän työn tulokset on esitettävä komitealle kolmen kuukauden kuluessa komitean pyynnön vastaanottamisesta.

ii) *Merkittävä valmistus — Tullitariffin nimikkeen muutos*

— Tekninen komitea harkitsee ja valmistelee merkittävän valmistuksen perusteen pohjalta tullitariffin alanimikkeen tai nimikkeen muutoksen käyttämistä kehittäessään tiettyjen tuotteiden tai tietyn tuotesektorin alkuperäsääntöjä, ja sikäli kuin on tarkoituksenmukaista, tämän perusteen mukaista vähimmäismuutosta nimikkeistön puitteissa.

— Tekninen komitea jakaa yllämainitun työn tuotekohtaisesti ottaen huomioon HS-nimikkeistön ryhmät tai osat esittäessään työnsä tuloksia komitealle vähintään neljännesvuosittain. Tekninen komitea saattaa edellä mainitun työn päätökseen yhden vuoden ja kolmen kuukauden kuluessa komitean pyynnön vastaanottamisesta.

iii) *Merkittävä valmistus — Lisäperusteet*

Saatettuaan päätökseen ii alakohdan mukaisen työn jokaisen sellaisen tuotesektorin tai yksittäisen tuoteryhmän osalta, jossa merkittävää valmistusta ei voida esittää yksinomaan HS-nimikkeistön avulla, tekninen komitea

— harkitsee ja valmistelee, merkittävän valmistuksen perusteen pohjalta muiden vaatimusten täydentävää tai yksinomaista käyttämistä, kuten arvoprosenttiosuutta ([1]) ja/tai valmistus- tai käsittelytoimenpiteitä ([2]), kehittäessään alkuperäsääntöjä tiettyjä tuotteita tai tiettyä tuotesektoria varten;

— voi jättää ehdotuksiaan koskevia selvennyksiä;

— jakaa yllämainitun työn tuotekohtaisesti ottaen huomioon HS-nimikkeistön ryhmät tai osat esittäessään työnsä tuloksia komitealle vähintään neljännesvuosittain. Tekninen komitea saattaa edellä mainitun työn päätökseen kahden vuoden ja kolmen kuukauden kuluessa komitean pyynnön vastaanottamisesta.

Komitean tehtävät

3. 1 kohdassa lueteltujen periaatteiden pohjalta:

a) Komitea käsittelee teknisen komitean tulkintoja ja lausuntoja ajanjaksoittain 2 c kohdan i, ii ja iii alakohdissa olevissa aikarajoissa kyseisten tulkintojen ja lausuntojen vahvistamiseksi. Komitea voi pyytää teknistä komiteaa selkeyttämään tai tarkentamaan työtään ja/tai kehittämään uusia lähestymistapoja. Avustaakseen teknistä komiteaa komitean tulisi esittää perustelunsa lisätyö pyynnöille ja, sikäli kuin on tarkoituksenmukaista, ehdottaa vaihtoehtoisia lähestymistapoja;

b) 2 c kohdan i, ii ja iii alakohdissa tarkoitetun työn tultua kokonaan suoritetuksi komitea arvioi tuloksia kokonaisuutena niiden johdonmukaisuuden kannalta.

([1]) Jos on määrätty arvoperuste, alkuperäsäännöissä on ilmoitettava myös kyseisen prosenttiosuuden laskentamenettely.

([2]) Jos perusteeksi on määrätty valmistus- ja käsittelytoimenpide, se toimenpide, joka antaa kyseiselle tuotteelle alkuperän, on eriteltävä tarkasti.

▼B

Yhdenmukaistamistyöohjelman tulokset ja jatkotyö

4. Ministerikokous vahvistaa yhdenmukaistamistyö-ohjelman tulokset liitteessä, joka on tämän sopimuksen erottamaton osa ([1]). Ministerikokous vahvistaa aikarajat tämän liitteen voimaantulolle.

([1]) Samalla harkitaan järjestelyjä tullitariffinimikkeistöön luokittelua koskevien riitojen ratkaisemiseksi.

▼B

LIITE I

TEKNINEN ALKUPERÄSÄÄNTÖKOMITEA

Tehtävät

1. Teknisen komitean pysyviin tehtäviin kuuluu

   a) käsitellä teknisen komitean yksittäisen jäsenen pyynnöstä teknisiä erityisongelmia, joita ilmenee jäsenten päivittäisessä alkuperäsääntöjen hallinnoimisessa ja antaa neuvoa-antavia lausuntoja tarkoituksenmukaisiksi ratkaisuiksi esitettyjen tosiasioiden perusteella;

   b) antaa tietoja ja neuvoja kaikista tavaroiden alkuperän määritykseen liittyvistä asioista yksittäisen jäsenen tai komitean mahdollisesti esittämästä pyynnöstä;

   c) valmistella ja jakaa määräaikaisia raportteja tämän sopimuksen toiminnan teknisistä puolista ja sen tilasta; ja

   d) tarkastella vuosittain II ja III osien toimeenpanon ja toiminnan teknisiä puolia.

2. Tekninen komitea suorittaa sellaisia muita tehtäviä, joita komitea siltä mahdollisesti pyytää.

3. Tekninen komitea pyrkii saattamaan päätökseen erityiskysymyksiä, erityisesti jäsenten tai komitean sille osoittamia kysymyksiä, koskevan työnsä kohtuullisen lyhyessä ajassa.

Edustautuminen

4. Jokaisella jäsenellä on oikeus edustautua teknisessä komiteassa. Jokainen jäsen voi nimetä yhden valtuutetun ja yhden tai useamman varavaltuutetun edustajikseen teknisessä komiteassa. Teknisessä komiteassa edustautuvaa osapuolta kutsutaan myöhemmin teknisen komitean ”jäseneksi”. Neuvonantajat voivat avustaa teknisen komitean jäsenten edustajia teknisen komitean kokouksissa. WTO:n sihteeristö voi myös osallistua tällaisiin kokouksiin tarkkailijana.

5. CCC:n jäsenet, jotka eivät ole WTO:n jäseniä, voivat edustautua teknisen komitean kokouksissa yhdellä valtuutetulla ja yhdellä tai useammalla varavaltuutetulla. Tällaiset edustajat osallistuvat teknisen komitean kokouksiin tarkkailijoina.

6. Teknisen komitean puheenjohtajan hyväksyessä CCC:n pääsihteeri (tässä liitteessä ”pääsihteeri”) voi kutsua sellaisten hallitusten edustajia, jotka eivät ole WTO:n jäseniä eivätkä myöskään CCC:n jäseniä ja kansainvälisten hallitustenvälisten ja kaupallisten järjestöjen edustajia osallistumaan teknisen komitean kokouksiin tarkkailijoina.

7. Valtuutettujen, varavaltuutettujen ja neuvonantajien nimeämiset teknisen komitean kokouksiin osoitetaan pääsihteerille.

Kokoukset

8. Tekninen komitea kokoontuu tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Menettelytavat

9. Tekninen komitea valitsee itselleen puheenjohtajan ja päättää menettelytavoistaan.

▼B

LIITE II

PREFERENSSIALKUPERÄSÄÄNTÖJÄ KOSKEVA YHTEISJULISTUS

1. Tunnustaen, että eräät jäsenet soveltavat erillisiä preferenssialkuperäsääntöjä muiden alkuperäsääntöjen ohella, jäsenet sopivat täten seuraavaa:

2. Tässä yhteisjulistuksessa preferenssialkuperäsäännöillä tarkoitetaan lakeja, säännöksiä ja yleisesti sovellettavia hallinnollisia päätöksiä, joita kukin jäsen käyttää määrittääkseen, ovatko tavarat oikeutettuja etuuskohteluun sopimuspohjaisissa tai autonomisissa kauppajärjestelmissä, jotka johtavat GATT 1994 -sopimuksen I artiklan 1 kohdan soveltamisen ylittävien tullietuuksien myöntämiseen.

3. Jäsenet sopivat sen varmistamisesta, että

   a) niiden antaessa yleisesti sovellettavia hallinnollisia päätöksiä täytettävät vaatimukset määritellään selkeästi. Erityisesti

      i) tapauksissa, joissa sovelletaan nimikkeen muutosperustetta, kyseisessä preferenssialku-peräsäännössä kaikkine poikkeuksineen tulee selkeästi eritellä tullitariffinimikkeistön alanimikkeet tai nimikkeet, joita sääntö koskee;

      ii) tapauksissa, joissa sovelletaan arvoprosenttiperustetta, preferenssialkuperäsäännöissä on ilmoitettava myös tämän prosenttiosuuden laskentamenettely;

      iii) tapauksissa, joissa perusteeksi määrätään valmistus- tai käsittelytoimenpide, on kyseiselle tavaralle preferenssialkuperän antava toimenpide eriteltävä tarkasti.

   b) niiden preferenssialkuperäsäännöt perustuvat myönteiseen vaatimusperiaatteeseen. Preferenssialkuperäsäännöt, joissa sanotaan, mikä ei anna preferenssialkuperää (kielteinen vaatimusperiaate), ovat sallittuja myönteisen vaatimusperiaatteen selkeyttämiseksi tai yksittäisissä tapauksissa, joissa preferenssialkuperän myönteinen määrittäminen ei ole tarpeellista;

   c) niiden preferenssialkuperäsääntöihin liittyvät lait, säännökset sekä yleisesti sovellettavat oikeudelliset ja hallinnolliset päätökset julkaistaan, niin kuin ne olisivat GATT 1994 -sopimuksen X artiklan 1 kohdan määräysten alaisia, ja mainittujen määräysten mukaisesti;

   d) viejälle, tuojalle tai muulle henkilölle, jonka oikeutta asia koskee, annetaan pyynnöstä päätös tavaralle annettavasta preferenssialkuperästä mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 150 päivää ([1]) päätöksen pyytämisestä edellyttäen, että kaikki tarpeelliset selvitykset on esitetty. Tällaisia päätöksiä koskevat pyynnöt on hyväksyttävä, ennen kuin kyseisen tavaran kauppa käynnistyy, ja voidaan hyväksyä minä tahansa myöhempänä ajankohtana. Kyseiset päätökset pysyvät voimassa kolme vuotta edellyttäen, että tosiasiat ja ehdot mukaan lukien preferenssialkuperäsäännöt, joiden perusteella päätökset on tehty, pysyvät vastaavina. Edellyttäen, että asianosaisille osapuolille tiedotetaan asiasta ennakolta, kyseiset päätökset eivät ole enää voimassa, kun niistä poikkeava ratkaisu tehdään tarkistusmenettelyssä, johon viitataan f alakohdassa. Tällaiset päätökset on asetettava julkisesti saataville g alakohdassa olevien määräysten mukaisesti;

   e) muuttaessaan preferenssialkuperäsääntöjään tai ottaessaan käyttöön uusia preferenssialkuperäsääntöjä ne eivät sovella kyseisiä muutoksia takautuvasti, kuten niiden laeissa tai säännöksissä edellytetään, vaikutuksetta kyseisiin lakeihin tai säännöksiin;

([1]) Ensimmäisenä vuonna WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä lukien esitettyjen pyyntöjen suhteen jäseniä vaaditaan ainoastaan esittämään nämä arviot mahdollisimman pian.

▼B

f) jokainen hallinnollinen toimenpide, johon ne ryhtyvät preferenssialkuperän määrittämiseksi, voidaan pikaisesti tarkistuttaa oikeudellisissa, välitys- tai hallinnollisissa tuomioistuimissa tai menettelyillä, jotka ovat riippumattomia määrityksen suorittaneesta viranomaisesta, mikä voi johtaa määrityksen muuttamiseen tai kumoamiseen;

g) asianomaiset viranomaiset käsittelevät ehdottoman luottamuksellisena kaikkea tietoa, joka on luonteeltaan luottamuksellista tai luovutettu luottamuksellisesti preferenssialkuperäsääntöjen soveltamistarkoituksessa, eivätkä viranomaiset saa paljastaa sitä ilman sellaisen henkilön tai hallituksen nimenomaista lupaa, joka on luovuttanut kyseisen tiedon, paitsi sikäli kuin on mahdollisesti tarpeellista oikeudellisten menettelyjen yhteydessä.

4. Jäsenet sopivat toimittavansa sihteeristölle viipymättä preferenssialkuperäsääntönsä ja luettelon preferenssijärjestelyistä, joissa niitä sovelletaan, sekä preferenssialkuperäsääntöihinsä liittyvät oikeudelliset ja yleisesti sovellettavat hallinnolliset päätöksensä, jotka ovat voimassa sinä päivänä, jolloin WTO-sopimus tulee voimaan kyseisen jäsenen osalta. Jäsenet sopivat lisäksi toimittavansa sihteeristölle kaikki preferenssialkuperäsääntöjensä muutokset tai uudet preferenssialkuperäsäännöt mahdollisimman pikaisesti. Sihteeristö jakaa jäsenille luettelot vastaanottamistaan ja sihteeristössä saatavissa olevista tiedoista.

▼B

SOPIMUS TUONTILISENSIOINNIN MENETTELYTAVOISTA

JÄSENET, JOTKA

ottavat huomioon monenkeskiset kauppaneuvottelut;

haluavat edistää GATT 1994 -sopimuksen tavoitteita;

ottavat huomioon kehitysmaajäsenten erityiset kauppaan, kehitykseen ja rahoitukseen liittyvät tarpeet;

tunnustavat automaattisen tuontilisensioinnin hyödyllisyyden tiettyjä tarkoituksia varten ja sen, että tällaista lisensiointia ei käytettäisi kaupan rajoittamiseen;

tunnustavat, että tuontilisensiointia saatetaan käyttää sellaisten toimenpiteiden hallinnoimiseen, joita sovelletaan GATT 1994 -sopimuksen asianomaisten määräysten mukaisesti;

tunnustavat GATT 1994 -sopimuksen määräykset sikäli kuin ne soveltuvat tuontilisensioinnin menettelytapoihin;

haluavat varmistaa, ettei tuontilisensioinnin menettelytapoja hyväksi käytetä GATT 1994 -sopimuksen periaatteiden tai velvoitteiden vastaisella tavalla;

tunnustavat, että tuontilisensioinnin menettelytapojen epäasiallinen käyttö saattaa vaikeuttaa kansainvälisen kaupankulkua;

ovat vakuuttuneita, että tuontilisensiointia, erityisesti harkinnanvaraista tuontilisensiointia, tulisi saattaa voimaan avoimella ja ennustettavalla tavalla;

tunnustavat, ettei harkinnanvaraisten lisensiointimenettelytapojen tulisi olla hallinnollisesti rasittavampia kuin on ehdottomasti tarpeen asianomaisen toimenpiteen hallinnoimiseksi;

haluavat yksinkertaistaa ja tehdä avoimemmiksi kansainvälisessä kaupassa käytettäviä hallintomenettelyjä ja käytäntöjä sekä varmistaa sellaisten menettelyjen ja käytäntöjen oikeudenmukaisen ja tasapuolisen soveltamisen ja hallinnoimisen;

haluavat luoda neuvottelujärjestelmän sekä huolehtia tässä sopimuksessa esille tulevien riitojen pikaisesta, tehokkaasta ja tasapuolisesta ratkaisemisesta;

SOPIVAT SEURAAVAA:

Artikla 1

Yleiset määräykset

1. Tässä sopimuksessa tuontilisensioinnilla tarkoitetaan hallinnollisia toimenpiteitä ([1]), joita käytetään sellaisten tuontilisensiointijärjestelmien toteuttamisessa, jotka edellyttävät hakemuksen tai muiden (kuin tullitarkoituksiin vaadittavien) asiakirjojen jättämistä asianomaiselle hallintoviranomaiselle tuojajäsenen tullialueelle tapahtuvan tuonnin ennakkoedellytyksenä.

2. Jäsenet varmistavat, että tuontilisensiointijärjestelmien toimeenpanemiseksi käytettävät hallintomenettelyt ovat GATT 1994 -sopimuksen, mukaan lukien liitteet ja pöytäkirjat, asianomaisten määräysten mukaisia, siten kuin tätä sopimusta tulkitaan, jotta ehkäistäisiin näiden hallintomenettelyjen epäasiallisesta käyttämisestä mahdollisesti aiheutuvia kaupan vinoutumia, ottaen huomioon kehitysmaajäsenten taloudelliset kehittymispyrkimykset sekä rahoitukseen ja kauppaan liittyvät tarpeet ([2]).

([1]) Lisensioinniksi kutsutut menettelytavat samoin kuin muut vastaavat hallintomenettelytavat.

([2]) Minkään tässä sopimuksessa ei katsota merkitsevän, että tällä sopimuksella saatetaan kyseenalaiseksi lisensiointimenettelytavalla täytäntöönpantavan toimenpiteen perustelua, katetta tai kestoaikaa.

▼B

3. Tuontilisensioinnin menettelytapojen sääntöjä on sovellettava puolueettomasti sekä hallinnoitava oikeudenmukaisella ja tasapuolisella tavalla.

4. a) Hakemusmenettelyjä koskevat säännöt ja tiedot, joihin kuuluvat henkilöiden, yritysten ja laitosten kelpoisuutta lisenssihakemusten tekemiseen koskevat tiedot, samoin kuin lisensioinnin alaisten tuotteiden luettelot, on julkaistava lähteissä, jotka ilmoitetaan 4 artiklan nojalla perustetulle tuontilisensiointikomitealle (myöhemmin tässä sopimuksessa ”komitea”) sellaisella tavalla, että hallitukset ([1]) ja elinkeinonharjoittajat voivat perehtyä niihin. Kyseisen julkaisemisen on tapahduttava, mikäli käytännössä mahdollista, 21 päivää ennen lisensiointimääräyksen täytäntöönpanopäivää, joka tapauksessa kuitenkin kyseiseen toimeenpanopäivään mennessä. Lisensiointimenettelytapoja koskevia sääntöjä tai tuontilisensioinnin alaisten tuotteiden luetteloa koskevat poikkeukset, vapautukset tai muutokset on myös julkaistava samalla tavalla ja edellä mainittujen aikataulujen mukaan. Näistä julkaisuista on toimitettava jäljennökset myös sihteeristölle.

b) Jäsenille, jotka haluavat esittää kirjallisesti näkökohtia, varataan pyynnöstä mahdollisuus keskustella kyseisistä näkökohdista. Jäsenen, jota asia koskee, tulee kiinnittää asianmukaista huomiota tällaisiin näkökohtiin ja keskustelun-tuloksiin.

5. Hakemuslomakkeiden samoin kuin mahdollisten uusintalomakkeiden tulee olla mahdollisimman yksinkertaisia. Hakemusten lisäksi voidaan vaatia lisensiointijärjestelmän asianmukaisen toiminnan kannalta ehdottoman välttämättömiä asiakirjoja ja tietoja.

6. Hakemusmenettelyjen ja mahdollisesti tarvittavien uusintamenettelyjen tulee olla mahdollisimman yksinkertaisia. Hakijoille on varattava kohtuullisesti aikaa lisenssihakemusten jättämistä varten. Mikäli hakemuksen jättämiselle on asetettu määräaika, sen tulisi olla vähintään 21 päivää, minkä lisäksi tulisi voida myöntää jatkoaikaa, jos mainitussa määräajassa jätetythakemukset ovat puutteellisia. Hakijoiden on voitava hakemuksenjättämisessä kääntyä vain yhden hallintoviranomaisen puoleen. Mikäli on ehdottoman välttämätöntä kääntyä useamman kuin yhden hallintoviranomaisen puoleen, hakijoilta ei pidä edellyttää yhteydenottoa useampaan kuin kolmeen hallintoviranomaiseen.

7. Hakemusta ei saa hylätä sellaisten pienehköjen laadintavirheiden takia, jotka eivät oleellisesti muuta hakemuksessa olevia perustietoja. Asiakirjoissa tai hakemusmenettelyissä tehdyistä virheistä tai puutteellisuuksista, jotka ilmeisesti ovat syntyneet muuten kuin pettämistarkoituksessa tai törkeän laiminlyönnin takia, ei tule rangaista enempää kuin mikä on varoitusmielessä välttämätöntä.

8. Lisensioitujen tuotteiden maahantuontia ei saa evätä sen vuoksi, että tuotavien tuotteiden arvo, määrä tai paino poikkeavat lisenssissä määritellyistä, mikäli sanotut eroavaisuudet johtuvat kuljetuksen tai irtotavaralastauksen aikana tapahtuneista virheistä tai muista pienehköistä normaalissa kaupan käytännössä hyväksyttävistä virheistä.

9. Lisensioidun tuonnin maksamiseen tarvittava ulkomaanvaluutta annetaan lisenssinhaltijoiden käyttöön samalla perusteella kuin sellaisten tavaroiden tuojille, joilta ei vaadita tuontilisenssiä.

10. Turvallisuutta koskevissa poikkeustapauksissa sovelletaan GATT 1994 -sopimuksen XXI artiklan määräyksiä.

11. Tämän sopimuksen määräykset eivät velvoita mitään jäsentä paljastamaan luottamuksellisia tietoja, jotka estäisivät lakien täytäntöönpanoa tai jotka muutoin olisivat vastoin yleistä etua tai loukkaisivat tiettyjen julkisten tai yksityisten yritystenoikeutettuja kaupallisia etuja.

([1]) Tässä sopimuksessa ”hallitusten” katsotaan tarkoittavan myös Euroopan yhteisöjen asianomaisia viranomaisia.

▼B

Artikla 2

Automaattinen tuontilisensiointi ([1])

1. Automaattisella tuontilisensioinnilla tarkoitetaan tuontilisensiointia, jossa hakemus hyväksytään kaikissa tapauksissa ja joka on 2 (a) kohdan määräysten mukaista.

2. 1 artiklan 1—11 kohdissa ja tämän artiklan 1 kohdassa mainittujen määräysten lisäksi sovelletaan automaattisiin tuontilisensioinnin menettelytapoihin seuraavia määräyksiä ([2]):

a) Automaattisia tuontilisensioinnin menettelytapoja ei saa käyttää automaattisen lisensioinnin alaiseen tuontiin rajoittavasti vaikuttavalla tavalla. Automaattisillalisensiointimenettelytavoilla katsotaan olevan kauppaa rajoittavia vaikutuksia muun muassa

   i) jollei jokainen henkilö, yritys tai laitos, joka täyttää tuojajäsenen laissa sellaisen tuontitoiminnan harjoittamiselle asetetut edellytykset, joka käsittää automaattisen lisensioinninalaisia tuotteita, ole samalla tavalla kelvollinen hakemaan ja saamaan tuontilisenssejä;

   ii) jollei lisenssihakemuksia voida jättää jonakin tavaroiden tullausta edeltävänä arkipäivänä;

   iii) jollei, siinä määrin kuin se on hallinnollisesti mahdollista, muodoltaan asianmukaisia ja valmiita lisenssihakemuksia hyväksytä vastaanotettaessa välittömästi tai viimeistään 10 arkipäivän kuluessa.

b) Jäsenet tunnustavat, että automaattinen tuontilisensiointi saattaa olla tarpeellista, milloin muita asianmukaisia menettelytapoja ei ole käytettävissä. Automaattista voidaan soveltaa niin kauan kuin olosuhteet, jotka aiheuttivat sen käyttöönoton, vallitsevat ja kunnes sen hallinnolliset perustarkoitukset voidaan saavuttaa tarkoituksenmukaisemmalla tavalla.

Artikla 3

Harkinnanvarainen tuontilisensiointi

1. Harkinnanvaraisiin tuontilisensioinnin menettelytapoihin sovelletaan 1 artiklan 1—11 kohdissa olevien määräysten lisäksi seuraavia määräyksiä. Harkinnanvaraisilla tuontilisensioinnin menettelytavoilla tarkoitetaan tuontilisensiointia, joka ei vastaa 2 artiklan 1 kohdassa olevaa määritelmää.

2. Harkinnanvaraisella lisensioinnilla ei saa olla kauppaa rajoittavia tai vääristäviä vaikutuksia niiden lisäksi, jotka rajoituksen määrääminen sellaisenaan on aiheuttanut. Harkinnanvaraisten tuontilisensiointimenettelytapojen on katteeltaan ja kestoajaltaan vastattava toimenpidettä, jonka täytäntöönpanemiseen niitä käytetään, eivätkä ne saa olla hallinnollisesti rasittavampia kuin on ehdottomasti tarpeen toimenpiteen hallinnoimiseksi.

3. Tapauksissa, joissa lisensiointivaatimuksia sovelletaan muissa tarkoituksissa kuin määrällisten rajoitusten toimeenpanemista varten, jäsenten on julkaistava muita jäseniä ja elinkeinonharjoittajia varten riittävät tiedot lisenssien hyväksymis- ja/tai jakamisperusteista.

([1]) Turvallisuuden asettamista vaativat tuontilisensiointimenettelytavat, joilla ei ole tuontia rajoittavia vaikutuksia, katsotaan tämän artiklan 1 ja 2 kohtiin kuuluviksi.

([2]) Kehitysmaajäsen, lukuun ottamatta kehitysmaajäsentä, jokaoli 12. huhtikuuta 1979 tuontilisensioinnin menettelytavoistatehdyn sopimuksen osapuoli ja jolla on erityisiä vaikeuksia (a)(ii)ja (a)(iii) alakohtien edellytysten osalta, voi ilmoittamalla siitäkomitealle lykätä näiden alakohtien soveltamista enintään kahdellavuodella siitä, kun WTO-sopimus tuli voimaan asianomaisen jäsenenosalta.

▼B

4. Mikäli jäsen varaa henkilöille, yrityksille tai laitoksille mahdollisuuden hakea lisensiointivaatimusta koskevia poikkeuksia tai vapautuksia, asia on sisällytettävä tietoihin, jotka julkaistaan 1 artiklan 4 kohdan mukaisesti, samoin kuin tiedot hakemismenettelystä, ja sikäli kuin mahdollista, olosuhteista, joiden vallitessa hakemuksia käsiteltäisiin.

5. a) Jäsenet antavat tietyn tuotteen kauppaan intressinomaaville jäsenille niiden pyynnöstä kaikki asiaankuuluvat tiedot, jotka koskevat

i) rajoitusten hallinnoimista;

ii) äskettäisenä rajoituskautena myönnettyjä tuontilisenssejä;

iii) kyseisten lisenssien jakautumista toimittajamaiden kesken;

iv) mikäli mahdollista, tuontitilastoja (se on arvoa ja/tai määrää) koskevia tietoja tuotteista, jotka ovat tuontilisensioinnin alaisia. Kehitysmaajäsenten ei odoteta tämän johdosta ottavan kantaakseen hallinnollisia tai rahallisia lisärasitteita;

b) jäsenten, jotka hallinnoivat kiintiöitä lisensioinninavulla, on julkaistava sovellettavien kiintiöiden kokonaismäärä määrinä ja/tai arvoina sekä kiintiöiden hakemiselle vahvistetut alkamis- ja päättymispäivät mahdollisine muutoksineen 1 artiklan 4 kohdassa täsmennettyinä aikoina ja sellaisella tavalla, että hallitukset ja elinkeinonharjoittajat voivat perehtyä tietoihin;

c) milloin kiintiöitä on jaettu toimittajamaiden kesken, rajoituksia soveltavan jäsenen on viipymättä ilmoitettava kaikille muille kyseisten tuotteiden toimittamiseen intressin omaaville jäsenille myönnettyjen kiintiöiden jakautumisesta määrittäin tai arvoperusteella eri toimittajamaiden kesken sekä julkaistava tiedot 1 artiklan 4 kohdassa mainittuna aikana ja sellaisella tavalla, että hallitukset ja elinkeinon harjoittajat voivat perehtyä tietoihin;

d) tilanteissa, joissa on tarpeellista määrätä kiintiöille varhainen alkamispäivämäärä, 1 artiklan 4 kohdassa mainitut tiedot olisi julkaistava 1 artiklan 4 kohdassa mainittuna aikana, ja sellaisella tavalla, että hallitukset ja elinkeinonharjoittajat voivat perehtyä tietoihin;

e) jokainen henkilö, yritys tai laitos, joka täyttää tuojajäsenen asettamat lailliset ja hallinnolliset vaatimukset, on samalla tavalla oikeutettu hakemaan lisenssiä ja tulemaan huomioonotetuksi. Mikäli lisenssihakemusta ei hyväksytä, hakijalle on pyynnöstä ilmoitettava hylkäämisen syy ja hänellä on oltava oikeus valittaa päätöksestä tai uusia hakemus tuojajäsenen sisäisen lainsäädännön tai hallintomenettelyjen mukaisesti;

f) hakemusten käsittelyajan on, paitsi milloin se ei ole mahdollista jäsenestä riippumattomista syistä, oltava korkeintaan 30 päivää, jos hakemuksia käsitellään sitä mukaa kuin ne vastaanotetaan, se on saapumisjärjestyksessä, ja korkeintaan 60 päivää, jos kaikki hakemukset käsitellään samanaikaisesti. Jälkimmäisessä tapauksessa hakemusten käsittelyajan katsotaan alkavan ilmoitetun hakemisajan päättymispäivää seuraavana päivänä;

g) lisenssin voimassaoloajan on oltava kohtuullisen pituinen eikä niin lyhyt, että se estää tuonnin. Lisenssin voimassaolo ei saa estää tuontia kaukaisista lähtömaista, paitsi erityistapauksissa, joissa tuonti on välttämätöntä arvaamattomien lyhytaikaisten tarpeiden tyydyttämiseksi;

▼B

h) kiintiöitä soveltaessaan jäsenet eivät saa estää myönnettyjen lisenssien mukaisesti tapahtuvaa tuontia eivätkä saa torjua kiintiöiden täysimääräistä hyväksikäyttöä;

i) lisenssejä myöntäessään jäsenten on kiinnitettävä huomiota lisenssien myöntämistarpeeseen tuontimäärien taloudellisuuden kannalta;

j) jakaessaan lisenssejä jäsenten tulisi ottaa huomioon hakijan aikaisempi tuontisuoritus. Tässä yhteydessä pitäisi ottaa huomioon, ovatko hakijalle aikaisemmin myönnetyt lisenssit täysin hyväksikäytetyt jonakin viimeaikaisena rajoitus-kautena. Tapauksissa, joissa lisenssejä ei ole täysin hyväksikäytetty, jäsenten on tutkittava syitä tapahtuneeseen ja otettava kyseiset syyt huomioon uusia lisenssejä jakaessaan. Harkinnan mukaisesti on myös varmistettava kohtuullinen osuus myönnettävistä lisensseistä uusille tuojille, ottaen huomioon, että on toivottavaa myöntää lisenssejä taloudellisille määrille tuotteita. Tässä yhteydessä pitäisi kiinnittää erityistä huomiota tuojiin, jotka tuovat kehitysmaajäsenten ja erityisesti vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten alueilta peräisin olevia tuotteita;

k) milloin kiintiöiden hallinnoimiseksi myönnettyjä lisenssejä ei ole jaettu toimittajamaiden kesken, lisenssinhaltijat ([1]) ovat vapaita valitsemaan tuontilähteensä. Mikäli kiintiöt on jaettu toimittajamaiden kesken, kyseisen maan tai kyseisten maiden on selvästi käytävä ilmi lisenssistä;

l) sovellettaessa 1 artiklan 8 kohtaa voidaan tulevissa lisenssien jaoissa tehdä tasoitusjärjestelyjä silloin kun tuonti on ylittänyt aikaisemman lisenssitason.

Artikla 4

Instituutiot

Perustetaan tuontilisensiointikomitea, joka koostuu kunkin jäsenen edustajista. Komitea valitsee puheenjohtajansa ja kokoontuu tarpeen mukaan suodakseen jäsenille tilaisuuden neuvotella kaikista sopimuksen toimintaan tai sen tavoitteiden edistämiseen liittyvistä asioista.

Artikla 5

Ilmoittaminen

1. Jäsenet, jotka ottavat käyttöön lisensiointimenettelytapoja tai muuttavat kyseisiä menettelyjä, ilmoittavat sellaiset toimenpiteet komitealle 60 päivän kuluessa niiden julkaisemisesta.

2. Tuontilisensiointimenettelytapojen käyttöönottamista koskeviin ilmoituksiin on sisällytettävä seuraavat tiedot:

a) luettelo lisensiointimenettelytapojen alaisista tuotteista;

b) yhteydenottoviranomainen hakijoiden kelvollisuutta koskevaa tiedonsaantia varten;

c) yksi tai useampi hallinnollinen viranomainen, joille hakemukset jätetään;

d) sen julkaisun nimi ja päivämäärä, jossa lisensiointi-menettelytavat julkaistaan;

([1]) Toisinaan käytetään sanontaa ”kiintiönhaltija”.

▼B

e) ilmoitus siitä, onko lisensiointimenettelytapa automaattinen vai harkinnanvarainen 2 ja 3 artikloissa olevien määritelmien mukainen;

f) automaattisten tuontilisensiointimenettelytapojen osalta niiden hallinnollinen tarkoitus;

g) harkinnanvaraisten tuontilisensiointimenettelytapojen osalta ilmoitus toimenpiteestä, jota lisensiointi-menettelytavalla toimeenpannaan; sekä

h) lisensiointimenettelytavan ennakoitu kestoaika, sikäli kuin se on arvioitavissa jonkinlaisella todennäköisyydellä ja kielteisessä tapauksessa ilmoitus siitä, miksei kyseistä tietoa voida antaa.

3. Tuontilisensiointimenettelytapojen muutoksia koskevissa ilmoituksissa on ilmoitettava edellä mainitut asiat, sikäli kuin niissä ilmenee muutoksia.

4. Jäsenet ilmoittavat komitealle missä julkaisussa tai julkaisuissa 1 artiklan 4 kohdassa vaaditut tiedot julkaistaan.

5. Jokainen kiinnostunut jäsen, joka katsoo toisen jäsenen jättäneen ilmoittamatta instituutiolle tämän artiklan 1—3 kohtien mukaisesti lisensiointimenettelytavan käyttöönotosta tai menettelytavan muuttamisesta, voi kiinnittää asiaan kyseisen toisen jäsenen huomiota. Mikäli ilmoitusta ei ole sen jälkeen viipymättä suoritettu, jäsen voi itse ilmoittaa kyseisen lisensiointimenettelytavan tai sen muutokset, mukaan lukien kaikki asianmukaiset ja saatavissa olevat tiedot.

Artikla 6

Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen

Kaikissa tämän sopimuksen toimintaan vaikuttavissa asioissa neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen tapahtuvat GATT 1994 -sopimuksen XX ja XXIII artiklojen määräysten mukaisesti, niin kuin niitä on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa.

Artikla 7

Tarkastelu

1. Komitea tarkastelee tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran kahdessa vuodessa, tämän sopimuksen soveltamista ja toimintaa, ottaen huomioon sen tavoitteet sekä siihen sisältyvät oikeudet ja velvoitteet.

2. Komitean tarkastelun pohjaksi sihteeristö valmistaa tosiasioihin perustuvan raportin tiedoista, jotka on annettu 5 artiklan perusteella vastauksina vuosittaiseen tuontilisensiointimenettelytapoja koskevaan kyselyyn ([1]) sekä muista käytettävissään olevista asianmukaisista luotettavista tiedoista. Kyseisessä raportissa on yhteenveto edellä mainituista tiedoista, erityisesti tarkastelukautena tapahtuneista muutoksista ja kehityksestä sekä muista komitean hyväksymistä tiedoista.

3. Jäsenet sitoutuvat vastaamaan tuontilisensiointimenettelytapoja koskevaan vuosittaiseen kyselyyn viipymättä ja täydellisesti.

4. Komitea tiedottaa tavarakauppaneuvostolle näiden tarkastelujen kattamien ajanjaksojen aikana tapahtuneesta kehityksestä.

([1]) Jaettiin alun perin GATT 1947 -sopimuksen asiakirjana L/3515 maaliskuun 23. päivänä 1971.

▼B

Artikla 8

Loppumääräykset

Varaumat

1. Varaumia ei saa tehdä mihinkään tämän sopimuksen määräyksiin ilman muiden jäsenten suostumusta.

Kansallinen lainsäädäntö

2. a) Jokaisen jäsenen on varmistettava siihen päivään mennessä, jolloin WTO-sopimus tulee sen osalta voimaan, että sen säädökset, määräykset ja hallinnolliset menettelyt ovat tämän sopimuksen määräysten mukaisia.

b) Jokaisen jäsenen on ilmoitettava komitealle kaikista kyseisten säädösten, määräysten ja niiden hallinnoinnin muutoksista, joilla on merkitystä tämän sopimuksen kannalta.

▼B

TUKIA JA TASOITUSTULLEJA KOSKEVA SOPIMUS

JÄSENET SOPIVAT SEURAAVAA:

OSA I

YLEISET MÄÄRÄYKSET

Artikla 1

Tuen määritelmä

1.1 Tässä sopimuksessa tuen katsotaan olevan kyseessä, mikäli:

a) 1) jäsenen alueella oleva hallitus tai mikä tahansa julkinen viranomainen (tässä sopimuksessa ”hallitus”) myötävaikuttaa taloudellisesti, toisin sanoen mikäli:

i) hallituksen toimenpiteet käsittävät varojen (esimerkiksi avustukset, lainat ja pääomasijoitukset) suoran siirron, mahdollisen varojen tai velvoitteiden (esimerkiksi lainatakuiden) suoran siirron;

ii) hallitukselle kuuluvasta tulosta, joka muuten olisi maksettava, luovutaan tai sitä ei kerätä (esimerkiksi verokannustimet, kuten veroluotot) ([1]);

iii) hallitus antaa käyttöön muita kuin yleiseen infrastruktuuriin kuuluvia tavaroita tai palveluita tai ostaa tavaroita;

iv) hallitus suorittaa maksuja rahoitusmekanismiin tai valtuuttaa tai ohjaa yksityisen tahon vastaamaan yhdestä tai useammasta edellä i-iii kohdassa tarkoitetuista toiminnoista, jotka normaalisti kuuluvat hallituksen tehtäviin, ja menettely ei missään todellisessa merkityksessä eroa hallituksen normaalisti harjoittamasta menettelystä;

tai

2) kyseessä on minkä tahansa tyyppinen tulo- tai hintatuki GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklan tarkoittamassa merkityksessä;

ja

b) sitä kautta on annettu etu.

1.2 1 kohdassa määriteltyyn tukeen sovelletaan II osan määräyksiä tai siihen sovelletaan III ja V osien määräyksiä vain, mikäli sellainen tuki on erityinen 2 artiklan mukaisesti.

Artikla 2

Erityisyys

2.1 Sen arvioimiseksi, onko yritykselle tai teollisuudelle tai yritysten tai teollisuuden ryhmälle (tässä sopimuksessa ”tietyille yrityksille”) viranomaisen toimivallan piirissä myönnettävä, 1 artiklan 1 kohdassa määritelty tuki erityinen, sovelletaan seuraavia periaatteita:

([1]) GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklan määräysten (XVI artiklan alaviite) ja tämän sopimuksen I-III liitteiden määräystenmukaisesti vientiin menevän tuotteen vapauttamista sellaisista veroista ja maksuista ei katsota tueksi, joita kannetaan vastaavalta, kotimaiseen kysyntään tarkoitetulta tuotteelta, ei myöskään sellaisten verojen ja maksujen palauttamista, jos palautettava määrä ei ylitä sitä, mitä niistä on kannettu.

▼B

a) Mikäli viranomainen tai lainsäädäntö, jonka nojalla myöntävä viranomainen toimii, nimenomaisesti rajoittaa tuen saannin tiettyihin yrityksiin, sellainen tuki on erityinen.

b) Mikäli myöntävä viranomainen tai lainsäädäntö, jonka nojalla myöntävä viranomainen toimii, määrittelee objektiiviset perusteet tai ehdot ([1]), jotka määrittävät tuen saatavuuden ja suuruuden, erityisyydestä ei ole kysymys edellyttäen, että tukea saa automaattisesti ja että sellaisia perusteita ja ehtoja ehdottomasti noudatetaan. Perusteet ja ehdot tulee selkeästi lausua julki laissa, määräyksessä tai muussa virallisessa asiakirjassa, jotta todentaminen olisi mahdollista.

c) Mikäli, huolimatta siitä, että a ja b kohdassa tarkoitettujen periaatteiden soveltaminen viittaa siihen, että kyseessä ei ole erityinen tuki, on syytä uskoa, että tukikäytännössä on erityinen, muita tekijöitä voidaan ottaa huomioon. Sellaiset tekijät ovat: rajoitettu määrä tiettyjä yrityksiä hyödyntää tuettua ohjelmaa, tietyt yritykset hyödyntävät pääasiassa, tukea myönnetään suhteettoman suuressa määrin tietyille yrityksille ja tapa, jolla myöntävä viranomainen käyttää harkintavaltaa päätettäessä tuen myöntämisestä ([2]). Tätä alakohtaa sovellettaessa huomioon otetaan se, missä laajuudessa taloudellinen toiminta on hajautunut myöntävän viranomaisen toimialueella, samoin kuin se, kuinka pitkän ajan tukiohjelma on ollut toiminnassa.

2.2 Tuki, joka on rajattu tiettyihin, määrätyllä maantieteellisellä alueella myöntävän viranomaisen toimialueella sijaitseviin yrityksiin, katsotaan erityiseksi. Yleisesti sovellettavan veroasteen asettamista tai muuttamista minkä tahansa sellaisen hallinnon portaan päätöksellä, joka on oikeutettu sen tekemään, ei katsota tässä sopimuksessa tarkoitetuksi erityiseksi tueksi.

2.3 Mikä tahansa tuki, johon sovelletaan 3 artiklan määräyksiä, katsotaan erityiseksi.

2.4 Tässä artiklassa tarkoitetusta erityisyydestä päättämisen tulee selkeästi perustua väitettä tukevaan näyttöön.

OSA II

KIELLETYT TUET

Artikla 3

Kielto

3.1 Ellei toisin ole säädetty maataloussopimuksessa, seuraavat 1 artiklassa tarkoitetut tuet ovat kiellettyjä:

([1]) Tässä käytetyillä objektiivisilla perusteilla tai ehdoilla tarkoitetaan perusteita tai ehtoja, jotka ovat neutraaleja, jotka eivät suosi tiettyjä yrityksiä toisten kustannuksella ja jotka ovat luonteeltaan taloudellisia ja joita sovelletaan horisontaalisesti, kuten työntekijöiden lukumäärä tai yrityksen koko.

([2]) Tässä suhteessa erityisesti tiedot tukihakemusten hyväksymis- tai hylkäämislukumäärästä ja sellaisten päätösten perusteluista otetaan huomioon.

▼B

a) tuet, jotka joko lain mukaan tai tosiasiassa ([1]) ovat riippuvaisia joko yksin tai yhdessä muiden ehtojen, mukaan lukien I liitteessä ([2]), tarkoitettujen ehtojen, kanssa vienninharjoittamisesta;

b) tuet, jotka ovat riippuvaisia joko yksin tai yhdessä muiden ehtojen kanssa kotimaisten tuotteiden käytöstä suhteessa maahantuotuihin tuotteisiin.

3.2 Jäsen ei saa myöntää eikä ylläpitää 1 kohdassa tarkoitettuja tukia.

Artikla 4

Oikeuskeinot

4.1 Milloin jäsenellä on syy uskoa, että toinen jäsen myöntää tai ylläpitää kiellettyä tukea, sellainen jäsen voi pyytää neuvotteluja tällaisen jäsenen kanssa.

4.2 1 kohdassa tarkoitetun neuvottelupyynnön tulee sisältää saatavilla olevaan näyttöön perustuvan tuen olemassaoloa ja muotoa koskeva lausunto.

4.3 Jäsenen, jonka uskotaan myöntävän tai ylläpitävän kyseistä tukea, on 1 kohdassa tarkoitetun neuvottelupyynnön johdosta käytävä neuvotteluihin mahdollisimman pian. Neuvottelujen tarkoituksena on selvittää tilanteeseen liittyvät tosiasiat ja päätyä keskinäisesti hyväksyttävään lopputulokseen.

4.4 Mikäli keskinäisesti tyydyttävään lopputulokseen ei ole päästy 30 päivässä ([3]) laskettuna neuvottelupyynnön esittämisestä, mikä tahansa näiden neuvottelujen osapuolista voi siirtää asian riitojenratkaisuelimelle ("DSB") paneelin asettamiseksi välittömästi, ellei DSB yksimielisesti päätä olla asettamatta paneelia.

4.5 Paneelin perustamisvaiheessa se voi pyytää apua pysyvältä asiantuntijaryhmältä ([4]) (tässä sopimuksessa ”PGE”) sen ratkaisemiseksi, onko kyseinen toimenpide kielletty tuki. Mikäli sitä pyydetään, PGE:n on välittömästi tutkittava kyseisen toimenpiteen olemassaoloon ja muotoon liittyvä todistusaineisto samoin kuin annettava jäsenelle, joka myöntää tukea tai ylläpitää toimenpidettä, tilaisuus osoittaa, ettei kyseinen toimenpide ole kielletty tuki. PGE:n tulee esittää johtopäätöksensä paneelille paneelin asettaman määräajan kuluessa. Paneelin on hyväksyttävä muutoksitta PGE:n johtopäätökset siitä, onko kyseinen toimenpide kielletty tuki vai ei.

4.6 Paneelin on annettava lopullinen raporttinsa riida-nosapuolina oleville jäsenille. Raportti on jaettava kaikille jäsenille 90 päivän kuluessa siitä, kun paneelin kokoonpanosta ja toimivallan rajoista päätettiin.

([1]) Tämä vaatimus täyttyy, kun tosiasiat osoittavat, että tuen myöntäminen, ilman että sitä on tehty riippuvaksi vientitoiminnasta, on tosiasiassa kytketty tosiasialliseen tai oletettuun vientiin tai vientituloihin. Pelkkää tosiasiaa, että tukea myönnetään sellaisille yrityksille, jotka harjoittavat vientiä, ei voi yksistään katsoa siitä syystä vientitueksi tämän määräyksen tarkoittamassa mielessä.

([2]) Sellaisia I liitteessä lueteltuja toimenpiteitä, jotka eivät ole vientitukia, ei kielletä minkään tämän sopimuksen määräyksen perusteella.

([3]) Mitä tahansa tässä artiklassa tarkoitettua määräaikaa voidaan pidentää keskinäisellä sopimuksella.

([4]) Kuten 24 artiklassa on säädetty.

▼B

4.7 Mikäli kyseisen toimenpiteen katsotaan olevan kielletty tuki, paneelin on suositeltava, että tukea myöntävä jäsen poistaa tuen viipymättä. Tässä suhteessa paneelin on annettava täsmälliset suositukset siitä, mihin mennessä tuki on poistettava.

4.8 30 päivän kuluessa siitä, kun paneelin raportti annettiin tiedoksi kaikille jäsenille, DSB:n tulee hyväksyä raportti, ellei toinen riidan osapuolista muodollisesti ilmoita DSB:lle päätöksestään valittaa tai ellei DSB yksimielisesti päätä olla hyväksymättä raporttia.

4.9 Mikäli paneelin raportista on valitettu, valituselimen tulee antaa ratkaisunsa 30 päivän kuluessa siitä, kun riidanosapuoli muodollisesti ilmoittaa päätöksestään valittaa. Mikäli valituselin arvioi, ettei se kykene antamaan raporttiaan 30 päivässä, on sen kirjallisesti ilmoitettava DSB:lle viivästymisen syy samoin kuin arvioitu aika, jonka kuluessa se tulee antamaan raporttinsa. Missään tapauksessa menettely ei saa kestää yli 60 päivää. DSB:n tulee hyväksyä valituselimen raportti ja riidan osapuolten on hyväksyttävä se ehdoitta, ellei DSB päätä yksimielisesti olla hyväksymättä valituselimen raporttia 20 päivän kuluessa siitä, kun se annettiin jäsenille ([1]).

4.10 Mikäli DSB:n suosituksia ei ole noudatettu paneelin asettaman määräajan kuluessa, joka tulee alkaa paneelin raportin hyväksymisestä tai valituselimen raportista, DSB:n on oikeutettava valituksen tehnyt jäsen ryhtymään tarkoituksenmukaisiksi katsottuihin ([2]) vastatoimenpiteisiin, ellei DSB yksimielisesti päätä hylätä pyyntöä.

4.11 Siinä tapauksessa, että riidan osapuoli pyytää riitojen ratkaisua koskevan sopimuksen ("DSU") 22 artiklan 6 kohdan mukaista välimiesmenettelyä, välimiehen on ratkaistava, ovatko vastatoimenpiteet tarkoituksenmukaisia ([3]).

4.12 Riidoissa joissa noudatetaan tätä artiklaa, sovelletaan, paitsi tässä artiklassa nimenomaisesti määrättyjen määräaikojen osalta, määräaikoja, jotka ovat puolet DSU:ssa tarkoitetuista määräajoista.

OSA III

RIITAUTETTAVAT TUET

Artikla 5

Haitalliset vaikutukset

Minkään jäsenen ei tulisi antamalla edellä 1 artiklan 1 ja 2 kohdissa tarkoitettua tukea aiheuttaa muiden jäsenten eduille haitallisia vaikutuksia, toisin sanoen

a) vahinkoa toisen jäsenen kotimaiselle teollisuudelle ([4]);

([1]) Ellei DSB:n kokousta ole suunniteltu pidettäväksi tämän ajanjakson kuluessa, DSB:n on pidettävä sellainen kokous vain tätä tarkoitusta varten.

([2]) Tällä ilmaisulla ei tarkoiteta sallia vastatoimenpiteitä, jotka ovat epäsuhteessa sen tosiasian valossa, että näissä määräyksissä tarkoitetut tuet ovat kiellettyjä.

([3]) Tällä ilmauksella ei tarkoiteta sallia vastatoimenpiteitä, jotka ovat epäsuhteessa siihen tosiasiaan nähden, että näissä määräyksissä tarkoitetut tuet ovat kiellettyjä.

([4]) "Vahingolla kotimaiselle teollisuudelle" tarkoitetaan tässä samaa kuin sopimuksen V osassa.

▼B

b) niiden suoraan tai epäsuorasti GATT 1994 -sopimuksesta muille jäsenille koituvien etujen mitätöiminen tai loukkaaminen, erityisesti GATT 1994 -sopimuksen II artiklan nojalla sidotuista myönnytyksistä koituvat edut ([1]);

c) toisen jäsenen eduille koituva vakava vahinko ([2]).

Tätä artiklaa ei sovelleta maataloussopimuksen 13 artiklassa tarkoitettuihin tukiin, joita ylläpidetään maataloustuotteille.

Artikla 6

Vakava vahinko

6.1 Edellä 5 c artiklassa tarkoitetun vakavan vahingon katsotaan olevan kyseessä, kun:

a) tuotteen arvoon perustuva kokonaistuki ([3]) ylittää 5 prosenttia ([4]);

b) tuella peitetään teollisuuden toiminnasta aiheutuvia tappioita;

c) tuella peitetään yrityksen toiminnasta aiheutuvia tappioita, ja kyseessä on muut kuin sellaiset kertaluonteiset toimenpiteet, jotka eivät toistu ja joita ei voida toistaa tuon osalta ja jotka annetaan pelkästään ajan voittamiseksi pitkän tähtäimen ratkaisun löytämiseksi ja äkillisten sosiaalisten ongelmien välttämiseksi;

d) kyseessä on velan anteeksianto, se on hallituksen myöntämän velan anteeksianto ja avustuksen myöntäminen velantakaisin maksuun ([5]).

6.2 Huolimatta 1 kohdan määräyksistä vakavan vahingon ei katsota olevan kyseessä, milloin tukea myöntävä jäsen osoittaa, että kyseinen tuki ei ole johtanut mihinkään 3 kohdassa lueteltuihin vaikutuksiin.

6.3 Vakava vahinko 5 artiklan c alakohdassa tarkoittamassa mielessä voi olla kyseessä, mikäli yksi tai useampi seuraavista ehdoista toteutuu:

a) tuen seurauksena on vastaavien tuotteiden tukea myöntävään jäsenen alueelle tapahtuvan maahantuonnin syrjäytyminen tai estyminen;

b) tuen seurauksena on toisen jäsenen vastaavien tuotteiden viennin syrjäytyminen tai estyminen kolmannen maan markkinoilla;

([1]) Tässä sopimuksessa ”mitätöimisellä ja loukkaamisella” tarkoitetaan samaa kuin GATT 1994 -sopimuksen asiaan kuuluvissa määräyksissä, ja mitätöiminen ja loukkaaminen arvioidaan yhdenmukaisesti näiden määräysten soveltamista koskevan menettelynkanssa.

([2]) Käsitteellä ”toisen jäsenen eduille koituva vakava vahinko” tarkoitetaan tässä sopimuksessa samaa kuin GATT 1994-sopimuksen XVI artiklan 1 kohdassa, ja se sisältää vakavan vahingon uhkan.

([3]) Tuotteen arvoon perustuva kokonaistuki tulee laskea yhdenmukaisesti liitteen IV määräysten kanssa.

([4]) Koska siviili-ilma-aluksista on tarkoitus määrätäerilli sissä monenkeskisissä säännöissä, tässä alakohdassa tarkoitettua kynnystä ei sovelleta siviili-ilma-aluksiin.

([5]) Jäsenet ilmoittavat hyväksyvänsä, että mikäli siviili-ilma-alusohjelmaan liittyvää rojaltipohjaista rahoitusta ei ole kokonaan maksettu takaisin johtuen siitä, että myynnin määrä on jäänyt alle ennustetun myynnin, ei tämä itsessään merkitse tässä alakohdassa tarkoitettua vakavaa vahinkoa.

▼B

c) tuen vaikutuksena tukea saavien tuotteiden hinnat alittavat huomattavasti toisen jäsenen vastaavien tuotteiden hinnat samalla markkina-alueella tai hintojen korottuminen estyy tai hinnat alentuvat taikka myyntiosuutta menetetään merkittävästi samalla markkina-alueella.

d) tuen seurauksena tukea myöntävän jäsenen maailmanmarkkinaosuus kasvaa erityisessä tuetussa raaka-aineessa tai hyödykkeessä ([1]) verrattuna keskimääräiseen osuuteen, joka sillä on ollut edeltävän kolmen vuoden aikana, ja kasvusuuntaus on ollut pysyvä sinä aikana, kun tukea on myönnetty.

6.4 Edellä 3 kohdan b alakohdassa tarkoitettu viennin syrjäytyminen tai estyminen käsittää minkä tahansa sellaisen tilanteen, jossa, ellei 7 kohdan määräyksistä muuta johdu, on osoitettu, että markkinoiden suhteelliset osuudet ovat muuttunut sellaisen vastaavan tuotteen vahingoksi, joka ei saa tukea, (soveltuvan edustavan ajanjakson aikana, joka normaalioloissa on vähintään vuoden pituinen ollakseen riittävä osoittamaan selkeästi kyseisen tuotteen markkinoiden kehityssuunta). ”Markkinoiden suhteellisten osuuksien muuttuminen” käsittää minkä tahansa seuraavista tilanteista: a) tukea saavan tuotteen markkinaosuus kasvaa; b) tukea saavan tuotteen markkinaosuus pysyy vakaana olosuhteissa, joissa se ilman tukea olisi pienentynyt; c) tukea saavan tuotteen markkinaosuus laskee mutta hitaammassa tahdissa kuin mitä se olisi laskenut ilman tukea.

6.5 Edellä 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettu halvemmalla myyminen käsittää kaikki ne tilanteet, joissa tämä on osoitettu käyttämällä hyväksi hintavertailua tukea saavan ja samoilla markkinoilla olevan vastaavan tuotteen, joka ei saa tukea, välillä. Vertailu tehdään samassa kaupan portaassa ja vertailukelpoisina ajankohtina, ottaen asianmukaisesti huomioon muut tekijät, jotka vaikuttavat hintavertailuun. Mikäli sellainen suora hintavertailu ei kuitenkaan ole mahdollinen, hinnan alentuminen voidaan osoittaa viennin yksikköhintojen perusteella.

6.6 Jäsen, jonka markkinoilla vakavan vahingon epäillään ilmenevän, on, ellei V liitteen 3 kohdan määräyksistä muuta johdu, annettava 7 artiklan nojalla ajettavan riidan osapuolten käyttöön ja 7 artiklan 4 kohdan mukaisesti asetetulla paneelille kaikki asiaan liittyvät tiedot, jotka on saatavissa koskien sekä riidan osapuolten markkinaosuuksien muutoksia että kyseisten tuotteiden hintoja.

6.7 Vakavaan vahinkoon johtava syrjäytyminen tai estyminen ei ole kyseessä 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla, mikäli jokin seuraavista olosuhteista on olemassa ([2]) asiaan kuuluvana ajankohtana:

a) valituksen tehneestä jäsenestä peräisin olevan vastaavan tuotteen viennin kieltäminen tai rajoittaminen tai sieltä peräisin olevan tuonnin kieltäminen tai rajoittaminen kyseisen kolmannen maan markkinoilla;

b) maahantuojana toimivan hallituksen, jolla on monopoli tai joka harjoittaa valtionkauppaa kyseisessä tuotteessa, päätös vaihtaa muista kuin kaupallisista syistä valituksen tehneen jäsenen alueelta tapahtuvan tuonnin tapahtuvaksi muusta tai muista maista;

([1]) Ellei muita monenkeskisesti sovittuja erityismääräyksiä sovelletaan kyseiseen tuotteeseen tai hyödykkeeseen.

([2]) Tosiasia, että tiettyihin olosuhteisiin viitataan tässä kohdassa, ei itsessään anna niille mitään oikeudellista merkitystä GATT 1994 -sopimuksessa tai tässä sopimuksessa. Nämä olosuhteet eivät saa olla erillisiä, satunnaisia tai muutoin merkityksettömiä.

▼B

c) luonnonmullistukset, lakot, kuljetushäiriöt tai muu forcemajeure, jolla on vakava vaikutus sellaisen tuotteen tuotantoon, laatuun, määrään tai hintoihin, jota on saatavissa vientiin valituksen tehneen jäsenen alueella;

d) järjestelyjen olemassaolo, jotka rajoittavat vientiä valituksen tehneen jäsenen alueelta;

e) vapaaehtoinen vientisaatavuuden vähentäminen tuotteen osalta, jota viedään valituksen tehneen jäsenen alueelta, (mukaanlukien muun muassa tilanne, jossa valituksen tehneen jäsenen yritykset ovat itsenäisesti suunnanneet uudelleen kyseisen tuotteen vientiä uusille markkina-alueille);

f) epäonnistuminen maahantuovan maan standardeihin ja muihin säädösvaatimuksiin mukautumisessa.

6.8 Milloin 7 kohdassa tarkoitetut olosuhteet eivät ole olemassa, vakavan vahingon olemassaolo tulisi ratkaista paneelille toimitetun tai sen saaman tietoaineiston perusteella mukaan lukien V liitteen mukaisesti toimitetut tiedot.

6.9 Tätä artiklaa ei sovelleta tukiin, joita ylläpidetään maataloustuotteiden osalta siten, kuin maataloussopimuksen 13 artiklassa säädetään.

Artikla 7

Oikeuskeinot

7.1 Paitsi niissä tilanteissa, joista säädetään maataloussopimuksen 13 artiklassa, milloin jäsenellä on syytä uskoa, että toisen jäsenen myöntämä tai ylläpitämä, 1 artiklassa tarkoitettu tuki aiheuttaa haittaa sen kotimaiselle teollisuudelle ja johtaa sen etujen mitätöitymiseen tai heikentymiseen tai vakavaan vahinkoon, sellainen jäsen voi pyytää neuvotteluja sellaisen toisen jäsenen kanssa.

7.2 1 kohdassa tarkoitetun neuvottelupyynnön tulee sisältää lausunto saatavilla olevista todisteista, jotka liittyvät a) kyseisen tuen olemassaoloon ja luonteeseen ja b) kotimaiselle teollisuudelle aiheutettuun haittaan, neuvotteluja vaativan jäsenen etujen mitätöitymiseen tai heikentymiseen tai niille aiheutuvaan vakavaan haittaan ([1]).

7.3 Jäsen, jonka uskotaan myöntävän tukea tai ylläpitävän kyseistä tukikäytäntöä, on 1 kohdassa tarkoitetusta neuvottelupyynnöstä ryhdyttävä sellaisiin neuvotteluihin mahdollisimman pian. Neuvottelujen tarkoituksena on selvittää tilannetta koskevat tosiasiat ja päätyä keskinäisesti hyväksyttävään lopputulokseen.

7.4 Mikäli neuvottelut eivät pääty keskinäisesti hyväksyttävään lopputulokseen 60 päivän kuluessa ([2]) sellaisten neuvottelujen osapuoli voi siirtää asian DSB:hen paneelin asettamiseksi, ellei DSB päätä yksimielisesti olla asettamatta paneelia. Paneelin kokoonpanosta samoin kuin sen toimivallan rajoista tulee päättää 15 päivän kuluessa sen asettamisesta.

([1]) Siinä tilanteessa, että vaatimus liittyy tukeen, jonka arvioidaan johtavan 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun vakavaan haittaan, saatavilla oleva todistusaineisto vakavasta haitasta voidaan rajoittaa saatavilla olevaan todistusaineistoon siitä, täyttyvätkö 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut ehdot vai ei.

([2]) Mitä tahansa tässä artiklassa tarkoitettua määräaikaa voidaan pidentää keskinäisesti sopimuksesta.

▼B

7.5 Paneelin on tarkastettava asia ja annettava loppuraportti riidan osapuolina oleville jäsenille. Raportti on jaettava kaikille jäsenille 120 päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin päätettiin paneelin kokoonpanosta ja sen toimivallan rajoista.

7.6 30 päivän kuluessa siitä, kun paneelin raportti jaettiin kaikille jäsenille, DSB:n [1] on hyväksyttävä raportti, ellei jokin riidan osapuolista muodollisesti ilmoita DSB.lle päätöksestään valittaa, tai ellei DSB yksimielisesti päätä olla hyväksymättä raporttia.

7.7 Mikäli paneelin raportista on valitettu, valituselimentulee antaa ratkaisunsa 60 päivän kuluessa siitä, kun riidan osapuoli muodollisesti ilmoitti aikomuksestaan valittaa. Milloin valituselin katsoo, ettei se kykene antamaan raporttiaan 60 päivän kuluessa, on sen kirjallisesti ilmoitettava DSB:lle viivästymisen syyt samoin kuin arvioitu aika, jonka kuluessa se tulee antamaan raporttinsa. Missään tapauksessa menettely ei saa kestää yli 90 päivää. DSB:n tulee hyväksyä valituselimen raportti ja riidanosapuolten on hyväksyttävä se ehdoitta, ellei DSB päätä yksimielisesti olla hyväksymättä valituselimen raporttia 20 päivän kuluessa siitä, kun se annettiin jäsenille [2].

7.8 Mikäli sellainen paneelin raportti tai valituselimen raportti hyväksytään, jossa katsotaan, että tuki on johtanut haitallisiin vaikutuksiin toisen jäsenen eduille tämän sopimuksen 5 artiklassa tarkoitetulla tavalla, jäsenen, joka myöntää tai ylläpitää sellaisia tukia, on ryhdyttävä tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin poistaakseen vahingolliset vaikutukset, tai sen tulee poistaa tuki käytöstä.

7.9 Siinä tapauksessa, että jäsen ei ole ryhtynyt tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin poistaakseen tuen vahingolliset vaikutukset tai tuen poistamiseksi käytöstä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun DSB hyväksyy paneelin raportin tai valituselimen raportin, ja mikäli korvauksesta ei ole sovittu, DSB:n on oikeutettava valituksen tehnyt jäsen ryhtymään vastatoimenpiteisiin, jotka ovat oikeassa suhteessa tuen vahingollisten vaikutusten laajuuteen ja olemukseen, joiden on katsottu olevan olemassa, ellei DSB yksimielisesti päätä hylätä pyyntöä.

7.10 Siinä tapauksessa, että riidan osapuoli pyytää DSU:n 22 artiklan 6 kohdan mukaista välimiesmenettelyä, välimiehen on ratkaistava, ovatko vastatoimenpiteet oikeassa suhteessa vahingollisten vaikutusten laajuuteen ja olemukseen, joiden on katsottu olevan olemassa.

OSA IV

RIITAUTTAMATTOMAT TUET

Artikla 8

Riitauttamattomien tukien määrittäminen

8.1 Seuraavia tukia pidetään tukina, joita ei voida riitauttaa [3]:

a) tuet, jotka eivät ole erityisiä 2 artiklassa tarkoitetulla tavalla;

[1] Mikäli DSB:n kokousta ei ole suunniteltu pidettäväksi tämän ajanjakson aikana, DSB:n on kokoonnuttava tätä tarkoitusta varten.

[2] Mikäli DSB:n kokousta ei ole suunniteltu pidettäväksi tämän ajanjakson aikana, DSB:n on kokoonnuttava tätä tarkoitusta varten.

[3] Tunnustetaan, että jäsenet myöntävät suuressa määrin julkista tukea eri tarkoituksiin ja pelkästään sen, että sellaista apua ei mahdollisesti tämän sopimuksen määräyksissä määritellä menettelyksi, jota ei voi riitauttaa, ei itsessään katsota rajoittavan jäsenten mahdollisuutta antaa sellaista apua.

▼B

b) tuet, jotka ovat erityisiä 2 artiklassa tarkoitetulla tavalla, mutta jotka täyttävät kaikki jäljempänä 2 kohdan a, b ja c alakohdissa tarkoitetut ehdot.

8.2 Huolimatta III ja V osien määräyksistä seuraavat tuet eivät ole riitautettavissa:

a) yritysten tai korkeakoulujen taikka tutkimuslaitosten suorittaman tutkimustoiminnan sopimusperusteinen avustaminen, mikäli: ([1]) ([2]) ([3]) avustus ei kata yli 75 prosenttia teollisen tutkimuksen ([4]) kustannuksista tai yli 50 prosenttia kilpailua edeltävän vaiheen kehitystyön ([5]) kustannuksista; ([6]), ([7]) ja edellyttäen, että sellainen avustus rajoittuu yksinomaa:

i) henkilökustannuksiin (tutkijat, teknikot ja muu tukihenkilökunta, jota käytetään yksinomaa tutkimustehtävissä);

ii) instrumenttikustannuksiin, laitteisiin, maa-alueisiin ja rakennuksiin, joita käytetään yksinomaan ja pysyvästi tutkimustehtäviin (paitsi jos ne luovutetaan kaupallisin perustein);

([1]) Koska siviili-ilma-aluksista on tarkoitus määrätä erillisissä monenkeskisissä säännöissä, tämän alakohdan määräyksiä ei sovelleta kyseiseen tuotteeseen.

([2]) Viimeistään 18 kuukauden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta 24 artiklan mukaisen valtiontukea ja tasoitustulleja käsittelevän komitean (tässä sopimuksessa ”komitea”) on arvioitava alakohdan 2 a määräysten toiminta tarkoituksessa tehdä kaikki välttämättömät muutokset näiden määräysten toiminnan parantamiseksi. Harkittaessa mahdollisia muutoksia komitean on huolellisesti tarkastettava tässä alakohdassa määriteltyjen luokkien määritelmät jäsenten eri tutkimusohjelmien ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten laitosten toiminnasta saamiensa kokemusten valossa.

([3]) Tämän sopimuksen määräyksiä ei sovelleta korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten itsenäisesti harjoittamaan perus-tutkimustoimintaan. Käsitteellä ”perustutkimus” tarkoitetaan yleisen tieteellisen ja teknisen tiedon laajentamista, joka ei liity välittömiin teollisiin tai kaupallisiin päämääriin.

([4]) Sellaisen tässä alakohdassa tarkoitetun tuen sallittu taso, joka ei johda toimenpiteisiin, määritellään suhteessa yksittäisen hankkeen kestäessä syntyneisiin kaikkiin kelpuutettuihin kustannuksiin.

([5]) Käsitteellä ”teollinen tutkimus” tarkoitetaan suunniteltua etsintää tai kriittistä tutkimusta, joka tähtää uuden tiedon löytämiseen ja jonka tavoitteena on, että sellainen tieto on hyödyllistä uusia tuotteita, menetelmiä tai palveluja kehitettäessä tai jotka merkitsevät huomattavia parannuksia olemassa oleviin tuotteisiin, menetelmiin tai palveluihin.

([6]) Käsitteellä ”kilpailua edeltävän vaiheen kehitystyö” tarkoitetaan teollisen tutkimuksen löytöjen muuttamista kaavakuvaksi, suunnitelmaksi tai malliksi uusille, muutetuille tai parannetuille tuotteille, menetelmille tai palveluille riippumatta siitä, ovatko ne tarkoitettu myyntiin tai käyttöön, mukaan lukien sellaisen ensimmäisen prototyypin luominen, joka ei ole kaupallisesti käytettävissä. Se voi lisäksi sisältää tuotteiden, menetelmien tai palvelujen käsitteellisen uudelleen muotoilun ja hahmottamisen ja alustavan esiintuomisen tai pilottiprojektitedellyttäen, että näitä samoja projekteja ei voida muuttaa tai käyttää teollisiin sovellutuksiin tai kaupalliseen hyödyntämiseen. Se ei sisällä rutiininomaisia tai säännönmukaisesti toistuvia muutoksia olemassa oleviin tuotteisiin, tuotantolinjoihin, valmistusmenetelmiin, palveluihin ja muihin jatkuviin toimintoihin, ei vaikka nämä muutokset voivat merkitä parannuksia.

([7]) Sellaisten ohjelmien ollessa kyseessä, jotka käsittävät teollisen tutkimuksen ja kilpailuvaihetta edeltävän kehitystyön, sen tuen sallitun tason, joka ei ole riitautettavissa, ei tule ylittää riitauttamattoman tuen sallitun tason keskiarvoa, ja jota sovelletaan edellä oleviin kahteen ryhmään, jotka lasketaan kaikkien kelpuutettujen kustannusten perusteella siten, kuin on määrätty tämän alakohdan i-v kohdassa.

▼B

iii) konsultointikustannuksiin ja vastaaviin palveluksiin, joita käytetään yksinomaa tutkimustehtäviin, mukaan lukien alihankintatutkimukset, tekninen asiantuntemus, patentit, jne;

iv) muihin suoranaisesti tutkimustoiminnasta aiheutuviin yleiskustannuksiin;

v) muihin suoranaisesti tutkimustoiminnasta aiheutuviin toimintakustannuksiin (kuten materiaali- ja hankintakustannukset ja vastaavat).

b) sellainen avustus jäsenen epäsuotuisille alueille, joka annetaan alueellisen kehittämisen ([1]) yleisissä puitteissa eikä ole luonteeltaan erityistä (edellä 2 artiklan tarkoittamassa merkityksessä) ja sitä annetaan tukeen oikeuttavalla alueella edellyttäen, että

i) epäsuotuisan alueen on selkeästi oltava määritelty yhtenäinen maantieteellinen alue, jolla on tarkasti määriteltävissä oleva taloudellinen ja hallinnollinen identiteetti;

ii) alue katsotaan epäsuotuisaksi sellaisten puolueettomien ja objektiivisten perusteiden ([2]) perusteella, jotka osoittavat vaikeuksien olevan muista kuin tilapäisistä olosuhteista johtuvia; sellaiset perusteet tulee selkeästi määritellä laissa, säännöissä tai muussa virallisessa asiakirjassa, jotta ne voidaan tarkistaa;

iii) perusteiden on sisällettävä talouden kehittyneisyyden mittari, jonka tulee perustua vähintään yhdelle seuraavista tekijöistä:

— joko pääluvun tai kotitalouden mukaan laskettu tulo taikka pääluvun mukaan laskettu BKT, joka ei saa ylittää 85 prosenttia kyseisen hallinnollisen kokonaisalueen keskiarvoa;

— työttömyysaste, jonka on oltava vähintään 110 prosenttia kyseisen hallinnollisen kokonaisalueen keskiarvosta;

laskettuna kolmen vuoden ajanjaksolta; sellainen mittaus voi kuitenkin perustua joko yhteen tai useampaan tekijään.

([1]) "Alueellisen kehittämisen yleisillä puitteilla" tarkoitetaan, että alueelliset tukiohjelmat ovat osa sisäisesti yhtenäistä ja yleisesti noudatettavaa aluepolitiikkaa ja että tukia alueelliseen kehitykseen ei myönnetä muista erillään oleviin maantieteellisiin kohteisiin, joilla ei ole tai ei juurikaan ole vaikutusta alueen kehitykseen.

([2]) "Puolueettomilla ja objektiivisilla perusteilla" tarkoitetaan perusteita, jotka eivät suosi tiettyjä alueita ylitsesen, mikä on tarkoituksenmukaista alueellisten eroavaisuuksien poistamiseksi tai vähentämiseksi aluepolitiikassa. Tämä huomioonottaen alueellisten tukiohjelmien on sisällettävä avustusten enimmäismäärät, jotka voidaan myöntää jokaiseen tuettuun ohjelmaan. Tällaisten enimmäismäärien on vaihdeltava avustettujen alueiden kehityserojen mukaan, ja ne on ilmaistava investointikustannuksiin tai työpaikkojen perustamisesta aiheutuviin kustannuksiin liittyvinä määrinä. Sellaisten enimmäismäärien rajoissa avustuksen-jaon on ulottuttava riittävän laajalle ja tasaisesti estämään se, että tietyt yritykset ottavat valtaosan tuesta tämän sopimuksen 2 artiklassa tarkoitetulla tavalla tai se, että suhteettoman suuria määriä tukea myönnetään tietyille yrityksille.

▼B

c) avustus edistämään olemassa olevien laitosten ([1]) sopeutumista laissa ja/tai säännöissä annettuihin uusiin ympäristövaatimuksiin, jotka merkitsevät suurempia rajoituksia ja taloudellista rasitetta yrityksille, edellyttäen että avustus

i) on kertaluonteinen toimenpide, joka ei toistu; ja

ii) on rajoitettu 20 prosenttiin sopeutumiskustannuksista; ja

iii) ei kata avustetun investoinnin uusimis- tai toimintakustannuksia, jotka yritysten on kokonaisuudessaan katettava; ja

iv) liittyy suoraan ja on kohtuullisessa suhteessa yrityksen haittojen ja saasteiden suunniteltuihin vähennyksiin eikä peitä mitään valmistuskustannusten säästöjä, joita ehkä saavutetaan; ja

v) on kaikkien sellaisten yritysten saatavilla, jotka voivat ottaa käyttöön uusia laitteita ja/tai tuotantomenetelmiä.

8.3 Tukiohjelmasta, jota 2 kohdan määräykset koskevat, tulee tehdä ilmoitus komitealle ennen sen täytäntöönpanoa tämän sopimuksen VII osan määräysten mukaisesti. Sellaisen ilmoituksen on oltava riittävän yksityiskohtainen, jotta muut jäsenet voivat arvioida, täyttääkö ohjelma 2 kohdan asianomaisissa määräyksissä tarkoitetut ehdot ja perusteet. Jäsenten on myös annettava komitealle vuosittain ajantasalle saatettua tietoa sellaisista ilmoituksista, erityisesti antamalla tietoja kunkin ohjelman kokonaiskustannuksista ja edellisen ajan tasalle saattamisen jälkeen tapahtuneista muutoksista ohjelmaan. Muilla jäsenillä on oikeus pyytää tietoja ilmoitetun ohjelman puitteissa annetuissa yksittäisistä tukitapauksista ([2]).

8.4 Jäsenen vaatimuksesta sihteeristön on tarkasteltava 3 kohdan nojalla tehty ilmoitus ja, milloin se katsotaan välttämättömäksi, se voi vaatia lisätietoja tukea myöntävältä jäseneltä tarkastelun kohteena olevaan ilmoitettuun ohjelmaan liittyen. Sihteeristön on raportoitava komitealle johtopäätöksistään. Komitean on pyynnöstä välittömästi tarkasteltava sihteeristön johtopäätökset (tai mikäli sihteeristön suorittamaa tutkimusta ei ole pyydetty, itse ilmoitus) sen ratkaisemiseksi, eivätkö 2 kohdassa tarkoitetut ehdot ja perusteet ole täyttyneet. Tässä kohdassa tarkoitettu menettely tulee saattaa päätökseen viimeistään ensimmäisessä tukiohjelmaa koskevaa ilmoitusta seuraavassa komitean säännönmukaisessa kokouksessa edellyttäen, että sellaisen ilmoituksen ja komitean säännönmukaisen kokouksen välissä on vähintään kaksi kuukautta. Tässä kohdassa kuvattua tutkimusmenettelyä sovelletaan myös, pyynnöstä, 3 kohdassa tarkoitettuun vuosittain ajantasalle saatettuun luonnokseen sisältyvän ohjelman olennaisiin muutoksiin.

8.5 Jäsenen pyynnöstä 4 kohdassa tarkoitetun komitean ratkaisu tai komitean epäonnistuminen sellaisen ratkaisun tekemisessä, samoin kuin ilmoitetulle ohjelmalle asetettujen ehtojen rikkominen yksittäistapauksessa on saatettava sitovan välimiesmenettelyn ratkaistavaksi. Välityselimen tulee esittää johtopäätöksensä 120 päivän kuluessa siitä, kun juttu saatettiin välityselimen ratkaistavaksi. Ellei tässä kohdassa ole toisin määrätty, DSU:ta sovelletaan tämän kohdan nojalla toimeenpantuihin välimiesmenettelyihin.

([1]) Käsitteellä ”olemassa olevat laitokset” tarkoitetaan laitoksia, jotka ovat olleet toiminnassa vähintään kaksi vuotta sillä hetkellä, kun uudet ympäristövaatimukset tulivat voimaan.

([2]) Mikään tässä ilmoitusmääräyksessä ei edellytä luottamuksellisen tiedon, mukaan lukien liiketoimintaan liittyvän luottamuksellisen tiedon, antamista.

▼B

Artikla 9

Neuvottelut ja sallitut oikeuskeinot

9.1 Mikäli 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ohjelman täytäntöönpanon seurauksena ja huolimatta siitä tosiasiasta, että ohjelma on 8 artiklan 2 kohdassa asetettujen perusteiden mukainen, jäsenellä on perustellut syyt epäillä, että tämä ohjelma on johtanut jäsenen kotimarkkinateollisuuden kannalta vakaviin kielteisiin seurauksiin, kuten että se on aiheutunut vaikeasti korjattavaa vahinkoa, jäsen voi pyytää neuvotteluja tukea myöntävän jäsenen kanssa.

9.2 1 kohdassa tarkoitetusta pyynnöstä kyseistä tukiohjelmaa ylläpitävän jäsenen on ryhdyttävä neuvotteluihin mahdollisimman pian. Neuvottelujen tarkoituksena tulee olla tilanteeseen liittyvien tosiasioiden selvittäminen ja pääsy keskinäisesti hyväksyttävään ratkaisuun.

9.3 Mikäli keskinäisesti hyväksyttävää ratkaisua ei ole saavutettu 2 kohdassa tarkoitetuissa neuvotteluissa 60 päivän kuluessa neuvottelupyynnöstä, pyynnön esittänyt jäsen voi siirtää asian komitean käsiteltäväksi.

9.4 Mikäli asia on siirretty komitean käsiteltäväksi, komitean on välittömästi tutkittava asiaan liittyvät tosiasiat ja edellä 1 kohdassa tarkoitettuihin vaikutuksiin liittyvät todisteet. Mikäli komitea katsoo, että sellaiset vaikutukset ovat kyseessä, se voi suositella tukea myöntävälle jäsenelle, että tämä muuttaa ohjelmaa näiden vaikutusten poistamiseksi. Komitean on esiteltävä johtopäätöksensä 120 päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin asia siirrettiin 3 kohdan nojalla sen käsiteltäväksi. Siinä tapauksessa,että suositus ei johda toimenpiteisiin 6 kuukauden kuluessa, komitean tulee oikeuttaa pyynnön esittänyt jäsen ryhtymään asianmukaisiin toimenpiteisiin, joiden on oltava oikeassa suhteessa niiden vaikutusten luonteeseen ja laajuuteen, joiden katsotaan ilmenevän.

OSA V

TASOITUSTULLITOIMENPITEET

Artikla 10

GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan soveltaminen [1]

Jäsenten on ryhdyttävä kaikkiin tarpeellisiin toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että tasoitustullin määrääminen [2] jäsenen alueelta toisen jäsenen alueelle tuotavalle tuotteelle on sopusoinnussa GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan ja tämän

[1] II ja III osien määräyksiin voidaan vedota rinnan tämän sopimuksen V osan määräysten kanssa; ottaen kuitenkin huomioon tietyn tuen tuontimaan kotimarkkinoilla aiheuttamat vaikutukset, kulloinkin vain yhtä vaikutuksia lieventävää toimenpidettä (joko tasoitustulli, mikäli V osan muut edellytykset täyttyvät tai tämän sopimuksen 4 tai 7 artiklassa tarkoitettu vastatoimenpide) voidaan soveltaa. III ja V osien määräyksiin ei voida vedota liittyen toimenpiteisiin, joiden ei tämän sopimuksen IV osan määräystenmukaisesti katsota edellyttävän toimenpiteitä. Kuitenkin 8 artiklan 1 kohdan a alakohdassa viitatut toimenpiteet voidaan tutkia sen ratkaisemiseksi, ovatko ne vai eivät ole 2 artiklan tarkoittamalla tavalla erityisiä. Lisäksi 8 artiklan 2 kohdassa viitatun tuentapauksessa, jossa tukiohjelmaa ei ole annettu tiedoksi 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti, III ja V osien määräyksiin voidaan vedota, mutta sellaista tukea on pidettävä sellaisena, joka ei edellytä toimenpiteitä, mikäli sen katsotaan täyttävän 8 artiklan 2 kohdassa asetetut vaatimukset.

[2] Käsitteen ”tasoitustulli” katsotaan merkitsevän erityistä tullia, joka kannetaan sellaisen tuen vaikutusten eliminoimiseksi, joka myönnetään suoraan tai epäsuorasti tuotteelle, valmistukseen tai minkä tahansa tuotteen vientiin siten, kuin GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan 3 kohdassa määrätään.

▼B

sopimuksen määräysten kanssa. Tasoitustullit voidaan asettaa vain sellaisten tutkimusten perusteella, joihin on ryhdytty ([1]) ja jotka on suoritettu tämän sopimuksen ja maataloussopimuksen määräysten mukaisesti.

Artikla 11

Vireillepano ja myöhempi tutkimus

11.1 Muissa kuin 11 artiklan 6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa tutkimus väitetyn tuen olemassaolosta, määrästä ja vaikutuksista on käynnistettävä kotimaisen teollisuuden tai sen puolesta tehdystä kirjallisesta hakemuksesta.

11.2 1 kohdassa tarkoitetun hakemuksen on sisällettävä riittävä todistusaineisto koskien a) tuen olemassaoloa ja, mikäli mahdollista, sen määrää, b) tässä sopimuksessa tarkoitetulla tavalla arvioitua vahinkoa GATT 1994 -sopimuksen VI artiklassa tarkoitetussa merkityksessä, ja c) syy-yhteyttä tukea saavan tuonnin ja väitetyn vahingon välillä. Pelkkä väite, jota ei ole perusteltu asiaankuuluvalla todistusaineistolla, ei riitä täyttämään tässä kohdassa tarkoitettuja vaatimuksia. Hakemuksen tulee sisältää sellaiset tiedot, jotka ovat hakijan helposti saatavissa koskien seuraavia:

i) hakijan henkilöllisyys ja selvitys hakijan valmistaman vastaavan tuotteen määrästä ja arvosta. Mikäli kotimaisen teollisuuden puolesta on tehty kirjallinen hakemus, siinä tulee määritellä teollisuus, jonka puolesta hakemus tehdään laatimalla lista vastaavan tuotteen kaikista tunnetuista valmistajista (tai vastaavan tuotteen kotimaisten valmistajien yhdistyksistä) ja, siinä määrin kuin on mahdollista, laatimalla kuvaus sellaisten valmistajien osalle tulevasta vastaavan tuotteen kotimaisen tuotannon määrästä ja arvosta;

ii) perusteellinen kuvaus väitettyä tukea saavasta tuotteesta, kyseiset alkuperä- tai vientimaa tai -maat, kunkin tunnetun viejän tai ulkomaisen valmistajan henkilöllisyys sekä lista henkilöistä, jotka tuovat maahan kyseistä tuotetta;

iii) kyseisen tuen olemassaoloa, määrää ja luonnetta koskeva todistusaineisto tai näyttö;

iv) näyttö siitä, että tukea saava tuonti on tuen vaikutuksen seurauksena aiheuttanut väitetyn aineellisen vahingon kotimaiselle teollisuudelle; tämä näyttö käsittää tiedon koskien väitettyä tukea saavan tuonnin määrän kehityksestä, tämän tuonnin vaikutuksesta kotimarkkinoiden vastaavien tuotteiden hintoihin samoin kuin tuonnin seurausvaikutuksista kotimaiselle teollisuudelle siten, kuin se osoitetaan sellaisilla asianmukaisilla tekijöillä ja indikaattoreilla, jotka antavat asianmukaisen kuvan kotimaisen teollisuuden tilasta, kuten esimerkiksi ne, jotka on lueteltu 15 artiklan 2 ja 4 kohdissa.

11.3 Viranomaisten on tutkittava hakemuksessa esitetyn todistusaineiston täsmällisyys ja riittävyys ratkaistakseen, onko näyttö riittävä perustelemaan tutkimuksen käynnistäminen.

11.4 Tutkimusta ei saa käynnistää 1 kohdan nojalla, elleivät viranomaiset ole päättäneet sen perusteella, mitä vastaavien tuotteiden kotimaisten valmistajien

([1]) Käsitteellä ”ryhdytty” kuten sitä tämän jälkeen käytetään, tarkoitetaan menetelmällisiä toimia, joilla jäsen käynnistää muodolliset 11 artiklan mukaiset tutkimukset.

▼B

keskuudessa tehdyistä ([1]) tutkimuksista on pääteltävissä koskien hakemuksen nauttimaa tukea tai sen kohtaamaa vastustusta, että hakemus on tehty kotimaisen teollisuuden toimesta tai sen puolesta ([2]). Hakemuksen katsotaan tulleen tehdyksi ”kotimaisen teollisuudentoimesta tai sen puolesta”, mikäli sillä on niiden kotimaisten valmistajien tuki, joiden yhteenlaskettu tuotanto edustaa yli 50 prosenttia vastaavien tuotteiden niiden kotimaisten valmistajien yhteenlasketusta tuotannosta, jotka ilmaisevat tukensa hakemukselle tai sitä vastustavat. Kuitenkaan tutkimusta ei käynnistetä, milloin kotimaiset valmistajat, jotka nimenomaisesti tukevat hakemusta, edustavat vähempää kuin 25 prosenttia kotimaisen teollisuuden valmistamien vastaavien tuotteiden kokonaistuotannosta.

11.5 Viranomaisten on vältettävä tutkimuksen käynnistämistä tarkoittavan hakemuksen julkaisemista ennen kuin päätös tutkimusten käynnistämisestä on tehty.

11.6 Mikäli asianomaiset viranomaiset päättävät poikkeuksellisissa olosuhteissa käynnistää tutkimuksen ilman edeltävää, kotimaisen teollisuuden toimesta tai sen puolesta tehtyä kirjallista hakemusta sellaisen tutkimuksen käynnistämiseksi, niiden tulee edetä asiassa vain, mikäli heillä on riittävästi tietoa tuen olemassaolosta, vahingosta ja syy-yhteydestä, siten kuin on kuvattu 2 kohdassa, perustelemaan tutkimuksen käynnistäminen.

11.7 Sekä tukea että vahinkoa koskeva näyttö on arvioitava samanaikaisesti a) päätöksessä, jossa ratkaistaan, käynnistetäänkö tutkimus ja b) sen jälkeen tutkimuksen kestäessä alkaen ajankohdasta, joka ei ole myöhäisempi kuin aikaisin ajankohta, jolloin tämän sopimuksen määräysten mukaan väliaikaisia toimenpiteitä voidaan soveltaa.

11.8 Tapauksissa, joissa tuotteita ei ole tuotu maahan suoraan niiden alkuperämaasta, vaan joissa ne on viety tuontimaahan kolmannen maan kautta, tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan täysimääräisesti, ja toimituksen tai toimitusten katsotaan tapahtuneen tämän sopimuksen tarkoituksia varten alkuperämaan ja tuontimaan välillä.

11.9 1 kohdassa tarkoitettu hakemus on hylättävä ja tutkimus on keskeytettävä viipymättä niin pian, kun asianomaiset viranomaiset ovat vakuuttuneita, ettei sellaista riittävää näyttöä tuen myöntämisestä eikä vahingosta, joka perustelisi jutun käsittelyn jatkamisen, ole saatu. Sellaiset jutut, joissa tuen määrä on vähäinen, tai joissa tosiasiallisen tai mahdollisen tuetun tuonnin määrä tai vahinko voidaan vähäisyytensä vuoksi jättää huomioon ottamatta, tulee välittömästi keskeyttää. Tämän kohdan tarkoituksia varten, tuen määrä on katsottava vähäiseksi, mikäli tuki on alle 1 prosentin sen arvosta.

11.10 Tutkimus ei saa olla esteenä tulliselvitysmenettelyille.

11.11 Tutkimukset on muissa kuin poikkeustapauksissa saatettava päätökseen vuoden kuluessa niiden käynnistymisestä eikä milloinkaan myöhemmin kuin 18 kuukautta niiden käynnistymisestä.

Artikla 12

Näyttö

12.1 Kaikille asianosaisille jäsenille ja muille asianosaisille osapuolille, jotka ovat kiinnostuneita tasoitus-tullitutkimuksesta, on annettava ilmoitus siitä, mitä tietoja viranomaiset vaativat samoin kuin riittävä tilaisuus esittää kirjallisesti kaikki todistusaineisto, jonka ne katsovat merkittäväksi kyseisen tutkimuksen kannalta.

([1]) Siinä tapauksessa, että teollisuus on hajautunut poikkeuksellisen suureen määrään valmistajia, viranomaiset voivat arvioida tuen ja vastustuksen käyttämällä tilastollisesti pätevää otantamenetelmää.

([2]) Jäsenet ovat tietoisia, että tiettyjen jäsenten alueella vastaavien tuotteiden kotimaisten valmistajien työntekijät tai näiden työntekijöiden edustajat voivat tehdä 1 kohdassa tarkoitettua tutkimusta koskevan hakemuksen tai tukea sitä.

▼B

12.1.1 Viejille, ulkomaisille valmistajille tai asianosaisille jäsenille, jotka saavat tasoitustullitutkimuksessa käytetyn kyselylomakkeen, on annettava vähintään 30 päivää vastausta varten ([1]). Hakemusta, jolla pyydetään pidennystä 30 päivän määräajan pidentämiseksi, on harkittava huolellisesti ja milloin se osoitetaan perustelluksi, sellainen pidennys tulisi myöntää milloin se on mahdollista;

12.1.2 Jollei luottamuksellisen tiedon suojaa koskevista vaatimuksista muuta johdu, asianosaisen jäsenen tai asianosaisen muun tahon kirjallisesti esittämä todistusaineisto on viipymättä saatettava tutkimukseen osallistuvien muiden jäsenten tai muiden asianosaisten tahojen käyttöön.

12.1.3 Niin pian kuin tutkimus on käynnistetty viranomaisten on annettava 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti saatua kirjallista hakemusta koskeva teksti kokonaisuudessaan kaikille viejille ([2]), joiden nimet ovat tiedossa, samoin kuin viejämaan viranomaisille, ja antaa se pyynnöstä muiden asianosaisten tahojen käyttöön. Luottamuksellisen tiedon suojaan tulee kiinnittää riittävää huomiota, kuten määrätään 4 kohdassa.

12.2 Asianosaisilla jäsenillä ja asianosaisilla osapuolilla on myös oltava oikeus, mikäli siihen näytetään hyväksyttävä syy, esittää tiedot suullisesti. Mikäli sellaiset tiedot annetaan suullisesti, asianosaiset osapuolet voidaan vaatia myöhemmin esittämään sellaiset lausunnot kirjallisesti. Tutkivien viranomaisten päätös voidaan tehdä vain sellaisen tiedon ja väitteiden perusteella, jotka tällä viranomaisella on kirjallisessa muodossa ja jotka olivat tutkimukseen osallistuvien asianosaisten jäsenten ja asianosaisten osapuolten käytettävissä, kiinnittäen riittävää huomiota tarpeeseen suojata luottamuksellisia tietoja.

12.3 Viranomaisten on, milloin se on käytännössä mahdollista, annettava sopiva tilaisuus kaikille asianosaisille jäsenille ja asianosaisille osapuolille nähtäväksi kaikki tiedot, jotka ovat olennaisia niiden juttujen esittelemiseksi, jotka eivät ole luottamuksellisia 4 kohdassa määrätyllä tavalla ja joita viranomaiset käyttävät tasoitustullitutkimuksissa, samoin kuin antaa niille sopiva tilaisuus valmistella esittelyt näiden tietojen perusteella.

12.4 Tietoja, jotka ovat luonteeltaan luottamuksellisia, (esimerkiksi koska niiden paljastaminen antaisi merkittävän kilpailuedun kilpailijalle, tai koska niiden paljastamisella olisi merkittävä haitallinen vaikutus sille henkilölle, joka antaa tietoja, tai henkilöön, jolta tiedon antaja on hankkinut tiedot) tai jotka osapuolet antavat tutkimusta varten sillä perusteella, että ne ovat luottamuksellisia, viranomaisten on käsiteltävä ne sellaisina, mikäli siihen esitetään hyväksyttävät perustelut. Sellaisia tietoja ei tule paljastaa ilman tiedot antaneen osapuolen nimenomaista suostumusta ([3]).

([1]) Viejille annettu aikaraja lasketaan yleensä kyselylomakkeen vastaanottamisesta, minkä tätä tarkoitusta varten katsotaan tapahtuneen viikon kuluttua päivästä, jolloin se lähetettiin vastaanottajalle tai toimitettiin viejämaan asianomaisille diplomaattisille edustajille, tai WTO:n erillisen tullialuejäsenen ollessa kyseessä, viejäalueen viralliselle edustajalle.

([2]) Milloin mukaan laskettavien viejien määrän katsotaan olevan erityisen suuri, koko hakemusteksti tulisi sen sijaan antaa vain viejäjäsenen viranomaisille tai merkittävällekauppayhdistykselle, joka tämän jälkeen voisi toimittaa kopiot edelleen asianosaisille viejille.

([3]) Jäsenet ovat tietoisia siitä, että tiettyjen jäsenten alueella tietojen paljastamista voidaan vaatia tiettyjen yksityiskohtaisten määräysten perusteella.

▼B

12.4.1 Viranomaisten on vaadittava sellaisia asianosaisia jäseniä tai asianosaisia osapuolia, jotka antavat luottamuksellisia tietoja, toimittamaan niistä julkistettavissa olevat yhteenvedot. Näiden yhteenvetojen tulee olla riittävän yksityiskohtaiset, jotta luottamuksellisen tiedon sisällöstä olisi saatavissa riittävä käsitys. Poikkeuksellisissa olosuhteissa sellaiset jäsenet tai osapuolet voivat antaa ymmärtää, että sellaisista tiedoista ei ole laadittavissa yhteenvetoa. Sellaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa on annettava selvitys niistä seikoista, joiden vuoksi yhteenvedon laatiminen ei ole mahdollista.

12.4.2 Mikäli viranomaiset katsovat, että luottamuksellisena pitämistä koskeva pyyntö ei ole perusteltu ja mikäli tietojen toimittaja on joko haluton julkistamaan tiedot tai oikeuttamaan niiden julkistamisen joko yleisessä tai yhteenvedonomaisessa muodossa, viranomaiset voivat jättää huomioon ottamatta sellaiset tiedot, jollei niitä tyydyttävällä tavalla asianomaisista lähteistä voida osoittaa, että tiedot ovat oikeita ([1]).

12.5 Lukuun ottamatta 7 kohdassa edellytettyjä olosuhteita viranomaisten on tutkimuksen kuluessa varmistuttava siitä, että asianosaisten osapuolten tai jäsenten antamat tiedot, joihin ne perustavat ratkaisunsa, ovat täsmällisiä.

12.6 Tutkimuksia suorittavat viranomaiset voivat suorittaa tutkimuksia muiden jäsenten alueella, sikäli kuin se on tarpeen, edellyttäen että ne ovat ilmoittaneet hyvissä ajoin kyseiselle jäsenelle, ja ellei se vastusta tutkimusta. Lisäksi tutkimuksia suorittavat viranomaiset voivat suorittaa tutkimuksia yrityksen toimitiloissa ja tutkia yrityksen kirjanpidon, mikäli a) yritys sallii sen ja b) kyseiselle jäsenelle on ilmoitettu asiasta, ja ellei se sitä vastusta. Tämän sopimuksen VI liitteessä esitettyjä menettelytapoja sovelletaan yrityksen toimitiloissa suoritettaviin tutkimuksiin. Viranomaisten on, ellei luottamuksellisen tiedon suojaa koskevista vaatimuksista muuta johdu, annettava tutkimusten tulokset niille yrityksille, joita ne koskevat, tai julkistaa ne niille 8 kohdan tarkoittamalla tavalla, ja ne voivat antaa sellaiset tulokset hakijoille.

12.7 Tapauksissa, joissa asianosainen jäsen tai asianosainen osapuoli kieltää antamasta tarpeellisia tietoja, tai ei anna niitä kohtuullisessa ajassa, taikka merkittävällä tavalla haittaa tutkimusten suorittamista, alustavat ja lopulliset päätökset, olivatpa ne vahvistavat tai hylkäävät, voidaan tehdä käytettävissä olevien tietojen perusteella.

12.8 Viranomaisten on ennen lopullisen päätöksen tekemistä annettava kaikille asianosaisille jäsenille ja asianosaisille osapuolille tiedot ratkaisuun vaikuttavista olennaisista tosiseikoista, jotka ovat perustana sille, ryhdytäänkö lopullisiin toimenpiteisiin. Tällaisen tieto-jenantamisen tulisi tapahtua riittävän ajoissa, jotta osapuolet voivat puolustaa etujaan.

12.9 Tässä sopimuksessa ”asianosaisiin osapuoliin” kuuluvat

i) tutkimuksen kohteena olevan tuotteen viejä tai ulkomainen valmistaja tai maahantuoja taikka kauppatai liikeyhdistys, jonka jäsenten enemmistön muodostavat sellaisen tuotteen valmistajat, viejät tai maahantuojat; ja

ii) vastaavan tuotteen valmistaja tuontimaassa tai kauppa- ja liikeyhdistys, jonka jäsenten enemmistö valmistaa tuontimaassa vastaavia tuotteita.

([1]) Jäsenet ovat yksimielisiä, että tietojen luottamuksellisena pitämistä koskevaa pyyntöä ei tulisi sattumanvaraisesti hylätä. Jäsenet ovat lisäksi yksimielisiä siitä, että tutkimusta suorittava viranomainen voi pyytää luottamuksellisuuden poistamista vain koskien prosessin kannalta merkittäviä tietoja.

▼B

Tämä luettelo ei estä jäseniä sallimasta muita kuin edellä mainittuja kotimaisia tai ulkomaisia osapuolia tulemasta katsotuiksi asianosaisiksi tahoiksi.

12.10 Viranomaisten on annettava tutkimuksen kohteena olevan tuotteen teollisuuden piirissä oleville käyttäjille ja edustaville kuluttajajärjestöille niissä tapauksissa, joissa tuotetta myydään yleisesti vähittäismyynnissä, tilaisuus antaa tutkimuksen kannalta merkityksellisiä, tukeen, vahinkoon ja syy-yhteyteen liittyviä tietoja.

12.11 Viranomaisten on otettava riittävässä määrin huomioon asianosaisten tahojen, erityisesti pienten yritysten kokemat vaikeudet antaessaan pyydettyjä tietoja, ja niiden tulee antaa kaikki hyödyllinen apu.

12.12 Edellä määrätyillä menettelymuodoilla ei ole tarkoitettu estää jäsenen viranomaisia etenemästä ripeästi tutkimuksen käynnistämisessä, alustavien tai lopullisten arviointien esittämisessä, olivatpa ne vahvistavia tai hylkääviä, tai soveltamasta väliaikaisia tai lopullisia toimenpiteitä, yhdenmukaisesti tämän sopimuksen asianomaisten määräysten kanssa.

Artikla 13

Neuvottelut

13.1 Mahdollisimman nopeasti sen jälkeen, kun 11 artiklan mukaisesti tehty hakemus on hyväksytty, ja milloin tahansa ennen tutkimuksen käynnistämistä, jäsenet, joiden tuotteet saattavat olla tutkimuksen kohteena, tulee kutsua neuvotteluihin edellä 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tilanteeseen liittyvien seikkojen selvittämiseksi ja keskinäisesti hyväksyttävään lopputulokseen pääsemiseksi.

13.2 Tutkimusten kestäessä jäsenille, joiden tuotteet ovat tutkimuksen kohteena, tulee lisäksi tarjota kohtuullinen tilaisuus jatkaa neuvotteluja tosiasiallisen tilanteen selvittämiseksi ja keskinäisesti hyväksyttävään lopputulokseen pääsemiseksi ([1]).

13.3 Ellei velvollisuudesta tarjota kohtuullinen tilaisuus neuvotteluja varten muuta johdu, näillä neuvotteluja koskevilla määräyksillä ei ole tarkoitettu estää jäsenen viranomaisia käynnistämästä ripeästi tutkimuksia, alustavien tai lopullisten päätösten esittämisestä, olivatpa ne vahvistavia tai hylkääviä, tai soveltamasta väliaikaisia tai lopullisia toimenpiteitä, tämän sopimuksen asianomaisten määräysten mukaisesti.

13.4 Jäsenen, joka aikoo käynnistää tutkimuksen tai joka paraikaa suorittaa sellaista tutkimusta, tulee pyynnöstä antaa jäsenelle tai jäsenille, jonka tai joiden tuotteet ovat sellaisen tutkimuksen kohteena, muu kuin luottamuksellinen todistusaineisto mukaan lukien ei-luottamuksellinen yhteenveto luottamuksellisista tiedoista, joita on käytetty tutkimuksen käynnistämiseen tai suorittamiseen.

Artikla 14

Tuen suuruuden laskeminen arvioimalla vastaanottajalle tuleva hyöty

Tämän sopimuksen V osan tarkoitusta varten tutkimuksia suorittavan viranomaisen, vastaanottajan saaman ja edellä 1 artiklan 1 kohdan perusteella myönnetyn hyödyn laskemiseksi käyttämästä menetelmästä tulee säätää kyseisen jäsenen kansallisessa lainsäädännössä tai täytäntöönpanosäännöissä, ja sen soveltamisen jokaisessa yksittäistapauksessa on oltava avointa ja riittävällä tavalla selitetty. Lisäksi sellaisen menetelmän on oltava seuraavien periaatteiden mukaisesti:

([1]) Tämän kohdan määräysten mukaisesti on erityisen tärkeää, että vahvistavaa päätöstä, olipa se alustava tai lopullinen, ei tehdä antamatta kohtuullista tilaisuutta neuvotteluja varten. Sellaiset neuvottelut tulee järjestää yhdenmukaisesti tämän sopimuksen II, II ja X osassa tarkoitetun menettelyn kanssa.

▼B

a) hallituksen pääomasijoitusta ei katsota edun myöntämiseksi, ellei investointipäätöksen voida katsoa olevan vastoin tuon jäsenen yksityisten investoijien tavanomaista investointikäytäntöä (mukaan lukien riskipääomasijoitukset);

b) hallituksen myöntämää lainaa ei katsota edunmyöntämiseksi, ellei yrityksen hallitukselta saamastaan lainasta maksaman koron määrä ja vastaavankaltaisesta kaupallisesta lainasta, jonka yritys voisi saada markkinoilta, maksaman koronmäärän välillä ole eroa. Tässä tapauksessa eduksi katsotaan näiden kahden määrän välinen erotus;

c) hallituksen myöntämää lainatakuuta ei katsota edun myöntämiseksi, ellei takuun saaneen yrityksen hallituksen takaamasta lainasta maksaman koron määrä ja vastaavankaltaisesta kaupallisesta lainasta, jonka yritys voisi saada markkinoilta ilman valtiontakausta, maksaman koron määrän välillä ole eroa. Tässä tapauksessa eduksi katsotaan näiden kahden määrän välinen erotus korjattuna maksuissa mahdollisesti olevilla eroilla;

d) tavaroiden tai palvelujen antamista tai tavaroiden hankintaa hallituksen toimesta ei katsota edun myöntämiseksi, ellei tavaroita tai palveluksia anneta alle riittäväksi katsottavan vastikkeen, tai tavaroita hankitaan liian korkeaan hintaan. Vastikkeen riittävyys on arvioitava suhteessa kyseisten tavaroiden tai palvelusten vallitseviin markkinaolosuhteisiin siinä maassa, jossa antaminen tai hankinta tapahtuu (mukaan lukien hinta, laatu, saatavuus, markkinoitavuus, kuljetukset ja muut osto- tai myyntiolosuhteet).

Artikla 15

Vahingon suuruuden määrääminen ([1])

15.1 GATT 1994-sopimuksen VI artiklassa tarkoitettu vahingon suuruuden määrääminen on perustuttava myönteiseen todistusaineistoon, ja siihen tulee sisältyä puolueeton selvitys sekä a) tukea saavien tuontitavaroiden määrästä ja niiden vaikutuksesta kotimaisen teollisuuden vastaavien tuotteiden ([2]) hintaan että b) näistä tuontitavaroista aiheutuvista seurauksista sellaisten tuotteiden kotimaisille valmistajille.

15.2 Tukea saavien tuontitavaroiden määrän osalta tutkimusta suorittavien viranomaisten on harkittava, onko tukea saavien tuontitavaroiden määrä merkittävästi kasvanut joko absoluuttisesti tai suhteutettuna tuojajäsenen tuotantoon tai kulutukseen. Tukea saavien tuotteiden hintavaikutuksen osalta tutkimusta suorittavien viranomaisten on harkittava, ovatko tukea saavat tuotteet merkittävästi alihinnoiteltu verrattuna tuontimaan vastaavien tuotteiden hintoihin, tai vaikuttaako sellaisten tavaroiden tuonti muutoin merkittävässä määrin hintoja laskevasti tai estääkö se merkittävässä määrin hintojen kohoamisen, joka muutoin toteutuisi. Yksi tai useampi näistä tekijöistä ei välttämättä anna ratkaisevaa ohjetta.

([1]) Tässä sopimuksessa käsitteellä ”vahinko” katsotaan tarkoitettavan, ellei toisin ole määrätty, aineellista vahinkoa kotimaiselle teollisuudelle, kotimaiselle teollisuudelle aiheutuvan aineellisen vahingon uhkaa tai sellaisen teollisuuden syntymisen todellista viivästymistä, ja sitä on tulkittava tämän artiklan määräysten mukaisesti.

([2]) Kaikkialla tässä sopimuksessa käytettyä käsitettä ”vastaava tuote” on tulkittava tarkoittavan tuotetta, joka on identtinen, toisin sanoen vastaava tarkasteltavana olevan tuotteen kaikkien ominaispiirteiden osalta, tai jollei sellaista tuotetta ole, jolla vaikkakaan ei ole samankaltainen kaikkien ominaispiirteiden osalta, on sitä tarkasteltavana olevaa tuotetta läheisesti muistuttavat ominaispiirteet.

▼B

15.3 Mikäli tuotteen maahantuonti useammasta kuin yhdestä maasta on tasoitustullitutkimusten kohteena, tutkimusta suorittavat viranomaiset voivat kumulatiivisesti arvioida sellaisen tuonnin vaikutukset vain, mikäli he katsovat, että a) tuen määrä jokaisesta maasta tapahtuvan tuonnin osalta ylittää 11 artiklan 9 kohdassa määritellyn vähäisen tuonnin määrän ja jokaisesta maasta tapahtuvan tuonnin määrä ei ole vailla merkitystä ja b) jokaisesta maasta tapahtuvan tuonnin vaikutusten kumulatiivinen arviointi on tarkoituksenmukainen niiden olosuhteiden valossa, jotka koskevat maahantuotujen tuotteiden välistä kilpailua sekä maahantuotujen tuotteiden ja vastaavien kotimaisten tuotteiden välistä kilpailua.

15.4 Tutkimuksen, joka koskee tukea saavien maahantuotujen tuotteiden vaikutusta kotimaiseen teollisuuteen, on käsitettävä kaikkien olennaisten sellaisten taloudellisten tekijöiden ja indikaattoreiden arviointi, jotka koskevat teollisuuden tilaa, mukaan lukien tuotanto, myynti, markkinaosuus, kannattavuus, tuottavuus, investoinneille saatava tuotto tai käyttöaste; kotimaisiin hintoihin vaikuttavat tekijät; todelliset tai mahdolliset kassavirtaan, vaihto-omaisuuteen, työllistämiseen, palkkoihin, kasvuun, pääoman tai investointien lisäämiskykyyn kielteisesti vaikuttavat tekijät ja, maatalouden ollessa kyseessä, ovatko hallituksen tukiohjelmiin kohdistuneet rasitukset kasvaneet. Tämä luettelo ei ole tyhjentävä, eikä yksi tai useampi näistä tekijöistä välttämättä anna ratkaisevaa ohjetta.

15.5 On osoitettava, että tukea saavien tuotteiden tuonti aiheuttaa tukivaikutusten ([1]) vuoksi vahinkoa tämän sopimuksen tarkoittamalla tavalla. Tukea saavien tuotteiden tuonnin ja kotimaiselle teollisuudelle aiheutuvan vahingon välisen syy-yhteyden osoittaminen tulee perustua kaiken viranomaisten käytössä olevan olennaisen todistusaineiston tutkimiseen. Viranomaisten tulee myös tutkia kaikki muut tekijät kuin tukea saavat maahantuodut tuotteet, jotka samanaikaisesti vahingoittavat kotimaista teollisuutta, ja näiden muiden tekijöiden aiheuttamia vahinkoja ei tule lukea tukea saavien maahantuotujen tuotteiden syyksi. Tekijöihin, jotka voivat olla tässä suhteessa merkityksellisiä, on muun muassa luettava kyseisen tuotteen maahantuonnin määrä ja hinta siltä osin, kuin se ei saa tukea, kysynnän supistuminen tai muutokset kulutuskäyttäytymisessä, ulkomaisten ja kotimaisten valmistajien kauppaa rajoittavat toimenpiteet ja niiden välinen kilpailu, teknologinen kehitys sekä kotimaisen teollisuuden vientimenestys ja tuottavuus.

15.6 Tukea saavien maahantuotujen tuotteiden vaikutus on arvioitava suhteessa vastaavan tuotteen kotimaiseen tuotantoon, milloin käytettävissä olevat tiedot mahdollistavat tuon tuotannon erittelemisen sellaisten perusteiden perusteella kuten tuotantoprosessi, valmistajien myynnit ja kannattavuus. Mikäli tuon tuotannon sellainen eritteleminen ei ole mahdollista, tukea saavien maahantuotujen tuotteiden vaikutukset on arvioitava tutkimalla sellaisen kapeimman tuoteryhmän tai -valikoiman tuotanto, joka sisältää vastaavan tuotteen, jonka osalta tarpeellisia tietoja voidaan antaa.

15.7 Aineellisen vahingon uhkan määräämisen on perustuttava tosiasioihin eikä pelkästään väitteeseen, arvailuun tai etäiseen mahdollisuuteen. Olosuhteiden muutos, joka muuttaisi tilanteen, jossa tuki aiheuttaisi vahinkoa, on oltava selvästi ennakoitavissa ja ilmeinen. Määrättäessä aineellisen vahingon uhan olemassaoloa, tutkimusta suorittavien viranomaisten tulisi ottaa huomioon muun ohella seuraavat seikat:

i) kyseisen tuen tai tukien luonne ja niistä aiheutuvat todennäköiset vaikutukset kauppaan;

([1]) Niin kuin on määrätty 2 ja 4 kohdissa.

▼B

ii) tukea saavien maahantuotujen tuotteiden osuuden huomattava kasvu kotimarkkinoilla, joka osoittaa maahantuonnin osuuden todennäköisesti kasvaneen olennaisesti;

iii) riittävä, vapaasti käytössä oleva tai ilmeinen ja olennainen vientiä harjoittavien yritysten kapasiteetin kasvu, joka osoittaa tukea saavan viennin osuuden todennäköisesti kasvavan merkittävästi tuojajäsenen kotimarkkinoilla, ottaen huomioon muiden vientimarkkinoiden mahdollisuudet lisätä tuontia;

iv) mikäli tuotteet tulevat maahan hintaan, jolla on huomattava laskeva tai korotusta estävä vaikutus kotimaisiin hintoihin, ja joka todennäköisesti kasvattaisi tuontiin kohdistuvaa kysyntää; sekä

v) tutkittavasta tuotteesta tehdyt inventaarit.

Mikään näistä tekijöistä ei välttämättä itsessään voi antaa ratkaisevaa ohjausta, mutta kokonaisuudessaan huomioon otettavien tekijöiden tulee johtaa johtopäätökseen, että tukea saava lisätuonti on ilmeinen, ja että aineellista vahinkoa syntyy, ellei suojaaviin toimenpiteisiin ryhdytä.

15.8 Tapauksissa, joissa tukea saavien tuotteiden maahantuonti uhkaa aiheuttaa vahinkoa, tasoitustullitoimenpiteiden soveltamista on harkittava ja niistä on päätettävä erityistä varovaisuutta noudattaen.

Artikla 16

Kotimaisen teollisuuden määritelmä

16.1 Tässä sopimuksessa käsitteen ”kotimainen teollisuus” on, ellei 2 kohdassa toisin määrätä, tulkittava viittaavan vastaavan tuotteen kotimaisiin valmistajiin kokonaisuudessaan tai niihin näistä valmistajista, joiden tuotteiden yhteenlaskettu tuotanto edustaa yli puolta näiden tuotteiden kotimaisesta kokonaistuotannosta, paitsi milloin valmistajat ovat etuyhteydessä [1]) vientiä tai tuontia harjoittaviin yrityksiin, tai tuovat itse maahan tuen saamisesta epäiltyä tai vastaavaa tuotetta muista maista, jolloin käsitteen kotimainen teollisuus voidaan tulkita viittaavan muihin kuin näihin valmistajiin.

16.2 Poikkeuksellisissa olosuhteissa jäsenen alue voidaan kyseisen tuotteen osalta jakaa kahteen tai useampaan kilpailevaan markkina-alueeseen, ja valmistajat kullakin markkina-alueella voidaan katsoa osaksi eri teollisuutta, mikäli a) sellaisen markkina-alueen valmistajat myyvät kaiken tai melkein kaiken kyseisen tuotteen tuotannon tuolla markkina-alueella, ja b) tuolla markkina-alueella esiintyvää kysyntää ei merkittävässä määrin tyydytetä sellaisten kyseisen tuotteen valmistajien toimesta, jotka sijaitsevat muualla tuolla hallinnollisella kokonaisalueella. Sellaisissa olosuhteissa vahingon voidaan katsoa syntyvän myös silloin, kun suuremmalle osalle kotimaisesta teollisuudesta kokonaisuudessaan ei aiheudu vahinkoa edellyttäen että tukea saavien tuotteiden maahantuonti keskittyy sellaiselle eristetylle markkina-alueelle ja edellyttäen lisäksi, että tukea saavat maahantuotavat tuotteet aiheuttavat vahinkoa kaikelle tai lähes kaikelle tuotannolle tuolla markkina-alueella.

([1]) Tämän kohdan tarkoitusta varten valmistajien katsotaan olevan etuyhteydessä vientiä tai tuontia harjoittaviin yrityksiin vain, mikäli a) toinen suoraan tai epäsuorasti käyttää määräysvaltaa toiseen; tai b) kolmas osapuoli suoraan tai epäsuorasti käyttää määräysvaltaa molemmissa niistä; tai c) nämä yhdessä suoraan tai epäsuorasti käyttävät määräysvaltaa kolmannessa osapuolessa, edellyttäen että on syy uskoa tai epäillä, että suhteen vaikutus on sellainen, että se saa kyseessä olevan valmistajan toimimaan toisin kuin valmistajat jotka eivät ole etuyhteydessä keskenään. Tämän kohdan tarkoitusta varten yhden osapuolen katsotaan käyttävän määräysvaltaa toiseen osapuoleen, milloin edellinen on laillisesti tai toiminnallisesti sellaisessa asemassa, että se voi asettaa rajoituksia tai määräyksiä toisen osapuolen toiminnalle.

▼B

16.3 Milloin kotimaisen teollisuuden tulkitaan viittaavan tietyn alueen, toisin sanoen kuten 2 kohdassa määritelty markkina-alue, valmistajiin, tasoitustulleja voidaan kantaa vain niistä kyseisistä tuotteista, jotka on tarkoitettu loppukulutukseen tuolla alueella. Milloin tuojajäsenen perustuslait eivät salli tasoitustullien kantamista tällaisella perusteella, tuontimaa voi kantaa tasoitustullit rajoituksetta vain, mikäli a) viejille on annettu tilaisuus lopettaa vienti kyseessä olevalle alueelle tuetulla hinnalla, tai jos näille on muutoin annettu mahdollisuus antaa tämän sopimuksen 18 artiklassa tarkoitetut vakuudet, ja näin tarkoitettuja riittäviä vakuuksia ei viipymättä ole annettu, ja b) sellaisia tulleja ei voida kantaa vain tiettyjen tuotteiden valmistajilta, jotka toimittavat tuotteita kyseiselle alueelle.

16.4 Milloin kaksi tai useampaa maata ovat GATT 1994-sopimuksen XXIV artiklan 8 kohdan a alakohdan määräyksissä tarkoitetussa merkityksessä saavuttaneet sellaisen yhdentymisen asteen, että niillä on yhden yhdistyneen markkina-alueen erityispiirteet, koko yhdentymisalueen teollisuuden tulee katsoa olevan 1 ja 2 kohdassa viitattua kotimaista teollisuutta.

16.5 15 artiklan 6 kohdan määräykset ovat sovellettavissa tähän artiklaan.

Artikla 17

Väliaikaiset toimenpiteet

17.1 Väliaikaisia toimenpiteitä voidaan soveltaa vain

a) mikäli tutkimus on käynnistetty 11 artiklan määräysten mukaisesti, julkinen ilmoitus on annettu tuossa tarkoituksessa sekä asianosaisille jäsenille ja asianosaisille osapuolille on annettu riittävä tilaisuus saada tietoja ja esittää näkemyksensä;

b) mikäli sellainen alustava vahvistus on tehty, että tuki on olemassa ja että kotimaiselle teollisuudelle on tukea saavien tuotteiden maahantuonnin seurauksena aiheutunut aineellinen vahinko tai sellaisen uhka on olemassa; ja

c) mikäli kyseiset viranomaiset katsovat sellaisten toimenpiteiden olevan välttämättömiä, jotta estettäisiin vahinkojen aiheutuminen tutkimusten aikana.

17.2 Väliaikaisina toimenpiteinä voidaan käyttää väliaikaisia tasoitustullitoimenpiteitä, joille on annettu suuruudeltaan sellainen takuu käteistalletuksena tai joukkovelkakirjoina, joka vastaa alustavasti laskettua tuen määrää.

17.3 Väliaikaisia toimenpiteitä ei tule ottaa käyttöön ennen kuin 60 päivää on kulunut tutkimusten käynnistymisestä.

17.4 Väliaikaisten toimenpiteiden soveltaminen on rajoitettava niin lyhyeen määräaikaan kuin mahdollista, eikä se saa ylittää neljää kuukautta.

17.5 Otettaessa käyttöön väliaikaisia toimenpiteitä 19 artiklan asiaankuuluvia määräyksiä on noudatettava.

Artikla 18

Sitoumukset

18.1 Menettelyjä voidaan ([1]) lykätä tai ne voidaan keskeyttää ottamatta käyttöön väliaikaisia toimenpiteitä tai tasoitustulleja, mikäli sellainen vapaaehtoinen sitoumus saadaan, jonka mukaan

a) viejäjäsenen hallitus suostuu poistamaan tuen tai rajoittamaan sitä taikka ryhtymään muihin toimenpiteisiin koskien sen vaikutuksia; tai

([1]) Sanan ”voidaan” ei tule tulkita sallivan menettelyjen jatkamista samanaikaisesti sitoumuksen täytäntöönpanon kanssa, paitsi 4 kohdan edellyttämässä poikkeustapauksessa.

▼B

b) viejä suostuu tarkistamaan hintojaan niin, että tutkimusta suorittavat viranomaiset ovat vakuuttuneita, että tuen haitalliset vaikutukset poistetaan. Tällaisiin sitoumuksiin perustuvien hinnannousujen ei tule olla suurempia kuin on välttämä- töntä tuen määrän poistamiseksi. On toivottavaa, että hinnannousu olisi vähäisempi kuin tuen määrä, mikäli tällainen hinnannousu riittäisi poistamaan kotimaiselle teollisuudelle aiheutuvan vahingon.

18.2 Sitoumuksen saamiseen ei tule pyrkiä tai sitä ei tule hyväksyä, jolleivät tuojajäsenen viranomaiset ole tehneet alustavaa vahvistavaa arviota tuesta ja sellaisen tuen aiheuttamasta vahingosta, ja siinä tapauksessa että viejät ovat tehneet sitoumuksen, ole saaneet viejäjäsenen viranomaisten suostumusta.

18.3 Tarjottua sitoumusta ei tarvitse hyväksyä, mikäli tuontimaan viranomaiset katsovat sen hyväksymisen epätarkoituksenmukaiseksi, esimerkiksi mikäli tosiasiallisten tai kyseeseen tulevien viejien määrä on liian suuri, tai muusta syystä mukaan lukien yleiset politiikkaan liittyvät syyt. Mikäli näin olisi ja milloin se on tarkoituksenmukaista, viranomaisten on kerrottava viejille syyt, jotka ovat johtaneet siihen, että ne katsovat sitoumuksen hyväksymisen epätarkoituksenmukaiseksi, ja niiden tulee mahdollisuuksien mukaan antaa viejälle tilaisuus kommentoida sitä.

18.4 Mikäli sitoumus hyväksytään, tukea ja vahinkoa koskeva tutkimus tulee kuitenkin viedä päätökseen, mikäli viejäjäsen niin toivoo tai tuojajäsen niin päättää. Siinä tapauksessa, että katsotaan, ettei kysymys ole tuesta tai vahingosta tai sitä koskevasta uhasta, sitoumus lakkaa automaattisesti olemasta voimassa, paitsi niissä tapauksissa, joissa tällainen arvio on suuressa määrin perustunut annettuun sitoumukseen. Niissä tapauksissa asianomaiset viranomaiset voivat vaatia sitoumuksen voimassapitämistä kohtuullisen pituisen ajanjakson, joka on yhdenmukainen tämän sopimuksen määräysten kanssa. Siinä tapauksessa, että tuen olemassaoloa tai vahinkoa koskeva arvio on vahvistava, sitoumus pysyy voimassa ehtojensa ja tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.

18.5 Tuojajäsenen viranomaiset voivat ehdottaa hintasitoumusta, mutta viejää ei voida pakottaa suostumaan tällaiseen sitoumukseen. Se, että hallitukset tai viejät eivät tarjoa tällaista sitoumusta tai eivät hyväksy tarjousta tehdä sellaista, ei saa millään tavoin vaikuttaa jutun harkintaan. Viranomaiset ovat kuitenkin vapaat toteamaan, että vahingon vaara toteutuu todennäköisemmin, mikäli tukea saavien tuotteiden maahantuonti jatkuu.

18.6 Tuojajäsenen viranomaiset voivat vaatia hallitusta tai viejää, jonka sitoumus on hyväksytty, antamaan säännönmukaisesti toimitettavia sellaisen sitoumuksen täytäntöönpanemiseksi tarpeellisia tietoja sekä sallimaan asiaankuuluvien tietojen oikeellisuuden tarkastamisen. Mikäli sitoumusta rikotaan, tuontimaan viranomaiset voivat ryhtyä tämän sopimuksen nojalla sen määräysten mukaisesti nopeisiin ja tehokkaisiin toimiin, joina voi tulla kyseeseen väliaikaisten toimenpiteiden välitön käyttöönotto hyödyntäen parasta saatavilla olevaa tietoa. Niissä tapauksissa lopullisia tulleja voidaan kantaa tämän sopimuksen mukaisesti tavaroista, jotka on toimitettu kulutukseen aikaisintaan 90 päivää ennen väliaikaisten toimenpiteiden käyttöönottoa, kuitenkin niin että tuollaista taannehtivaa tullin määräämistä ei sovelleta maahantuotuihin tavaroihin, jotka ovat tulleet maahan ennen sitoumuksen rikkomista.

▼B

Artikla 19

Tasoitustullien määrääminen ja kerääminen

19.1 Mikäli kohtuullisten ponnistelujen jälkeen neuvottelujen saattamiseksi päätökseen jäsen tekee lopullisen arvion tuen olemassaolosta ja määrästä sekä siitä, että tuen vaikutuksesta tukea saavat maahantuodut tavarat aiheuttavat vahinkoa, se voi määrätä tasoitustullin tämän luvun määräysten mukaisesti, ellei tukea tai tukia poisteta.

19.2 Päätös määrätä tasoitustulli tai olla sitä määräämättä tapauksissa, joissa kaikki edellytykset sen määräämiseksi täyttyvät, ja päätös siitä, onko tasoitustullin määrä yhtä suuri kuin tuki tai sitä vähäisempi, ovat päätöksiä, jotka tuontimaan viranomainen tekee. On toivottavaa, että tullin määrääminen sallittaisiin kaikkien jäsenten alueella, että tulli olisi vähemmän kuin tuen koko määrä, mikäli sellainen alhaisempi tulli riittäisi poistamaan kotimaiselle teollisuudelle aiheutuvan vahingon, ja että ryhdyttäisiin menettelyihin, jotka mahdollistaisivat asianomaiset viranomaiset ottamaan asianmukaisella tavalla huomioon sellaisten asianomaisten ([1]) kotimaisten osapuolten vetoomukset, joiden etuihin tasoitustullin määrääminen vaikuttaisi haitallisella tavalla.

19.3 Milloin tasoitustulli tietyn tuotteen osalta on määrätty, sitä tulee kantaa kaikissa tapauksissa syrjimättömällä tavalla asianmukainen määrä sellaisen tuotteen maahantuonnista, jonka valmistajan perusteella katsotaan kuuluvan niihin, joita tuetaan ja jotka aiheuttavat vahinkoa, paitsi jos niillä on sellainen valmistaja, joka on kieltäytynyt kaikesta kyseessä olevasta tuesta, tai jos niiden osalta on hyväksytty sopimuksenmukainen sitoumus. Tuotteen viejä, jonka vientituotteista on määrätty kannettavaksi lopullinen tasoitustulli, mutta jonka osalta tutkimuksia ei tosiasiassa ole suoritettu muista syistä kuin siitä, että tämä kieltäytyi yhteistyöstä, on oikeutettu kiireelliseen tarkasteluun siinä tarkoituksessa, että tutkimusta suorittavat viranomaiset viipymättä määräävät yrityskohtaisen tasoitustullin tuolle viejälle.

19.4 Tasoitustullia ei minkään maahantuodun tavaran osalta tule kantaa ([2]) enempää kuin määrä, jonka suuruiseksi tuki on katsottu, ja joka on laskettu määriteltynä tuen suuruus kutakin tukea saavan ja maasta viedyn tuotteen tuoteyksikköä kohti.

Artikla 20

Taannehtivuus

20.1 Väliaikaisia toimenpiteitä ja tasoitustulleja on sovellettava vain tuotteisiin, jotka tulevat kulutukseen sen jälkeen, kun 17 artiklan 1 kohdan tai 19 artiklan 1 kohdan mukainen päätös tulee voimaan, ellei jäljempänä tässä artiklassa määrätyistä poikkeuksista muuta johdu.

20.2 Mikäli lopullinen arvio vahingosta (mutta ei sen uhasta tai teollisuuden perustamisen todellisesta viivästymisestä) tehdään tai, jos on kysymys vahingon-vaaran lopullisesta arvioimisesta niissä tapauksissa, joissa tukea saavien tuotteiden maahantuonti saattaisi johtaa vahingon aiheutumisen toteavaan arvioon, koska väliaikaisia toimenpiteitä ei ole otettu käyttöön, tasoitustullit voidaan kantaa taannehtivasti siltä ajanjaksolta, jona väliaikaisia toimenpiteitä sovellettiin, jos niitä lainkaan sovellettiin.

([1]) Tässä kohdassa käsitteeseen ”asianomaiset kotimaiset tahot” katsotaan kuuluvan myös kuluttajat ja tutkimusten kohteena olevan maahantuodun tuotteen teolliset käyttäjät.

([2]) Tässä sopimuksessa käytetyllä käsitteellä ”kantaa” tarkoitetaan lopullista tai varsinaista lainmukaista tullin tai veron määräämistä tai keräämistä.

▼B

20.3 Mikäli tasoitustulli on suurempi kuin kassatalletuksena tai velkasitoumuksella on taattu, näiden välistä eroa ei tule kerätä. Mikäli lopullinen tulli on pienempi kuin kassaan talletettu tai velkasitoumuksen mukainen määrä, yli menevä osa on maksettava takaisin tai velkasitoumus luovuttaa viipymättä.

20.4 Paitsi jos 2 kohdassa toisin määrätään, milloin vahingonvaaraa tai merkittävää viivästymistä koskeva määrääminen tehdään (mutta vahinkoa ei ole vielä ilmennyt), lopullinen tasoitustulli voidaan määrätä vasta siitä ajankohdasta lukien, jolloin vahingon tai merkittävän viivästymisen vaaran määrääminen on tapahtunut, ja kassatalletus, joka tehtiin, kun väliaikaiset toimenpiteet otettiin käyttöön, on maksettava takaisin tai velkasitoumus vapauttaa viivyttelemättä.

20.5 Mikäli lopullinen arvio on hylkäävä, kassatalletus, joka on tehty sinä aikana, kun väliaikaisia toimenpiteitä sovellettiin, on viivyttelemättä maksettava takaisin ja tulliin pidätetty määrä vapauttaa.

20.6 Kriittisissä olosuhteissa, joissa viranomaiset katsovat kyseistä tukea saavan tuotteen osalta, että vahinko, jonka korjaaminen on vaikeaa, ja joka on sellaisen tuotteen suurimittaisen ja lyhyessä ajassa tapahtuneen maahantuonnin seurausta, jonka hyväksi on myönnetty tukea vastoin GATT 1994 -sopimusta ja tämän sopimuksen vastaisesti, ja milloin katsotaan tarpeelliseksi määrätä tasoitustullit taannehtivasti näille maahantuotaville tuotteille, jotta estettäisiin sellaisen vahingon aiheutuminen uudelleen, lopulliset tasoitustullit voidaan määrätä maahantuotaville tuotteille, jotka tulivat kulutukseen aikaisintaan 90 päivää ennen väliaikaisten toimenpiteiden käyttöönottoa.

Artikla 21

Tasoitustullien ja sitoumusten kesto ja tarkastelu

21.1 Tasoitustullin tulee olla voimassa vain niin kauan ja vain siinä laajuudessa, kuin on välttämätöntä vahinkoa aiheuttavan tuen vaikutusten torjumiseksi.

21.2 Viranomaisten tulee tarkastaa tullin täytäntöönpanon jatkamisen tarve omasta aloitteestaan, milloin ne ovat siihen oikeutettuja, tai, edellyttäen, että kohtuullinen ajanjakso on kulunut siitä, kun lopullinen tasoitustulli asetettiin, sellaisen asianosaistahon pyynnöstä, joka esittää sellaisia myönteisiä tietoja, jotka osoittavat tarkastuksen tarpeen olevan olemassa. Asianosaisilla tulee olla oikeus pyytää viranomaisia tutkimaan, onko tullin täytäntöönpanon jatkaminen välttämätöntä tuen vaikutusten poistamiseksi, jatkuisiko tai ilmenisikö vahinko todennäköisesti uudestaan, mikäli tulli poistettaisiin tai muutettaisiin, tai molempia. Mikäli tässä kohdassa tarkoitetun tarkastuksen tuloksena viranomaiset päättävät, että tasoitustulli ei enää ole perusteltu, se tulee kumota välittömästi.

21.3 Ellei 1 ja 2 kohdissa toisin määrätä, lopullinen tasoitustulli on kumottava viimeistään viiden vuoden kuluttua sen asettamispäivästä (tai 2 kohdassa tarkoitetun viimeisimmän tarkastuksen päivästä, mikäli tämä tarkastus koski sekä tukea että vahinkoa, tai tämän kohdan nojalla), elleivät viranomaiset tarkastuksessa, johon on ryhdytty ennen tuota päivää niiden omasta aloitteesta tai kotimaisen teollisuuden tekemän tai sen puolesta kohtuullisessa ajassa ennen tuota päivää

▼B

tehdyn huolellisesti perustellun hakemuksen nojalla, päätä, että tullin voimassaolon päättyminen todennäköisesti johtaisi siihen, että tukea ja vahinkoa edelleen esiintyisi tai ne ilmaantuisivat uudelleen ([1]). Tulli voi pysyä voimassa riippuen sellaisen tarkastuksen tuloksesta.

21.4 Näyttöä ja menettelyä koskevia 12 artiklan määräyksiä tulee soveltaa tämän artiklan nojalla suoritettavaan tarkastukseen. Sellainen tarkastus tulee suorittaa nopeasti ja tehokkaasti ja on normaalisti saatettava päätökseen kahdentoista kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolloin tarkastus käynnistettiin.

21.5 Tämän artiklan määräyksiä tulee soveltuvin osin soveltaa 18 artiklan nojalla annettuihin sitoumuksiin.

Artikla 22

Julkinen kuulutus ja päätöksiä koskevat perustelut

22.1 Mikäli viranomaiset katsovat, että näyttö riittää oikeuttamaan tutkimuksen käynnistämisen 11 artiklan nojalla, jäsenillä tai jäsenillä, jonka tai joiden tuotteet ovat sellaisen tutkimuksen kohteena, ja muille asianosaisille tahoille, joilla tutkimusta suorittavat viranomaiset tietävät olevan etuja puolusteltavana siinä, on ilmoitettava, sekä lisäksi niiden tulee antaa julkinen kuulutus.

22.2 Tutkimuksen käynnistämistä koskevan julkisen kuulutuksen on sisällettävä, tai muutoin erillistä raporttia ([2]) käyttämällä tulee saattaa tietoon seuraavia seikkoja koskevat tiedot:

i) vientimaan tai -maiden nimi ja kyseinen tuote,

ii) tutkimuksen aloittamispäivä,

iii) tutkimuksen kohteena olevaa tukikäytäntöä tai -käytäntöjä koskeva kuvaus,

iv) yhteenveto niistä tekijöistä, joihin epäily vahingosta perustuu,

v) osoite, johon asianosaisten jäsenten ja asianosaisten osapuolien edustajien tulisi osoittaa vetoomuksensa, ja

vi) määräajat, joiden kuluessa asianosaisten jäsenten ja asianosaisten osapuolien on esitettävä näkemyksensä.

22.3 Julkinen kuulutus on annettava jokaisesta väliaikaisesta ja lopullisesta päätöksestä, sekä vahvistavasta että hylkäävästä, jokaisesta päätöksestä, jolla hyväksytään 18 artiklan nojalla tehty sitoumus, sellaisen sitoumuksen päättyminen sekä lopullisen tasoitustullin kumoaminen. Jokaisessa sellaisessa kuulutuksessa on tuotava ilmi tai muulla tavoin tulee erillistä raporttia käyttämällä saattaa riittävän yksityiskohtaisesti tietoon havainnot ja johtopäätökset, jotka on tehty eri tosiseikkoihin ja oikeudellisiin näkökohtiin liittyvistä kysymyksistä, joilla tutkimusta suorittavat viranomaiset ovat katsoneet olleen merkitystä. Kaikki sellaiset kuulutukset ja raportit on toimitettava jäsenelle tai jäsenille, jonka tai joiden tuotteet ovat sellaisen arvioinnin tai sitoumuksen kohteena, ja muille asianosaisille tahoille, joilla tiedetään olevan etuja puolustettavanaan asiassa.

([1]) Milloin tasoitustullin suuruus on määrätty käyttämällä menneisyydessä ilmeneviä tosiasioita, viimeisimmässä tullinmääräämismenettelyssä tehty päätös, että mitään tullia ei kanneta, ei itsessään edellytä, että viranomaiset kumoavat lopullisen tullin.

([2]) Mikäli viranomaiset esittävät tietoja tai perusteluja tämän artiklan määräysten nojalla erillisessä raportissa, niiden on varmistettava, että raportti on yleisön saatavilla luettavassa muodossa.

▼B

22.4 Väliaikaisten toimenpiteiden käyttöönottoa koskevassa julkisessa kuulutuksessa tulee tuoda ilmi, tai muutoin tulee erillistä raporttia käyttämällä saattaa tietoon tuen olemassaoloa ja vahinkoa koskeviin alustaviin määräämisiin liittyvät riittävän yksityiskohtaisesti perustelut, samoin kuin tulee viitata tosiseikkoihin ja oikeus tosiseikkoihin, jotka ovat johtaneet argumentteihin, jotka on joko hyväksytty tai hylätty. Sellaisen kuulutuksen tai raportin tulee, ottamalla kuitenkin huolellisesti huomioon luottamuksellisen tiedon suojaa koskevat vaatimukset, sisältää erityisesti:

i) kyseisten tavarantoimittajien, tai milloin tämä ei ole käytännössä mahdollista, toimittajamaiden nimet,

ii) tullin tarpeita varten riittävä kuvaus tuotteesta,

iii) todetun tuen määrä ja peruste, jonka nojalla tuen olemassaolo on määrätty,

iv) edellä 15 artiklassa tarkoitetut vahingon määräämisen kannalta merkitykselliset seikat,

v) pääasialliset tekijät, jotka johtivat määräämiseen.

22.5 Tutkimuksen päättämistä tai lykkäystä koskevan julkisen kuulutuksen tulee tilanteessa, jossa tehdään vahvistava päätös ja joka johtaa lopullisen tullin määräämiseen tai sitoumuksen hyväksymiseen, sisältää, tai muutoin erillistä raporttia käyttämällä tulee saattaa tietoon kaikki merkitykselliset tiedot koskien tosiseikkoihin ja oikeustosiseikkoihin liittyviä asioita samoin kuin syyt, jotka johtivat lopullisiin toimenpiteisiin tai sitoumuksen antamiseen ottaen kuitenkin huolellisesti huomioon luottamuksellisen tiedon suojaa koskevat vaatimukset. Kuulutuksen tai raportin tulee erityisesti sisältää edellä 4 kohdassa kuvatut tiedot samoin kuin merkityksellisten argumenttien taikka viejien tai maahantuojien tekemien vaatimusten hyväksymistä tai hylkäämistä koskevat perusteet.

22.6 Tutkimuksen päättämistä tai lykkäämistä koskevan julkisen kuulutuksen, joka seuraa 18 artiklan nojalla tehtävää sopimuksen hyväksymistä, tulee sisältää, tai muutoin erillistä raporttia käyttämällä tulee saattaa tietoon tämän sitoumuksen ne kohdat, jotka eivät ole luottamuksellisia.

22.7 Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin 21 artiklan nojalla tehtävien tarkastusten käynnistämiseen ja loppuunsaattamiseen samoin kuin 20 artiklan nojalla tehtäviin päätöksiin tullien soveltamisesta taannehtivasti.

Artikla 23

Oikeudellinen tarkastelu

Jäsenen, jonka kansallinen lainsäädäntö sisältää tasoitustullitoimenpiteitä koskevia säännöksiä, on ylläpidettävä yleis-, välitys- tai hallinnollisia tuomioistuimia tai menettelyjä muun muassa sellaisten hallinnollisten toimien nopeaa tarkastamista varten, jotka koskevat lopullisia päätöksiä tai tämän sopimuksen 21 artiklassa tarkoitettujen päätöksien tarkastelua. Sellaisten tuomioistuinten tai menettelyjen on oltava riippumattomia viranomaisista, jotka vastaavat kyseessä olevasta määräämisestä tai tarkastelusta, ja niiden tulee tarjota mahdollisuus kaikille asianosaisille tahoille, jotka ovat osallisena hallinnollisessa menettelyssä ja joita hallinnolliset menettelyt välittömästi ja henkilökohtaisesti koskevat, saattaa asia tarkastettavaksi.

▼B

OSA VI

INSTITUUTIOT

Artikla 24

Tuki- ja tasoitustullikomitea sekä muut avustavat toimielimet

24.1 Perustetaan tuki- ja tasoitustullikomitea, joka koostuu kunkin jäsenen edustajista. Komitea valitsee puheenjohtajansa ja kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa sekä muulloin minkä tahansa jäsenen pyynnöstä sopimuksen asianmukaisten määräysten mukaisesti. Komitea suorittaa tämän sopimuksen perusteella sille kuuluvat tai jäsenten sille antamat tehtävät ja tarjoaa jäsenille tilaisuuden neuvotteluihin kaikista tämän sopimuksen toimintaan tai sen tavoitteiden edistämiseen liittyvistä asioista. Komitean sihteeristönä toimii WTO:n sihteeristö.

24.2 Komitea voi perustaa tarvittaessa aputoimielimiä.

24.3 Komitea perustaa pysyvien asiantuntijoiden ryhmän, joka koostuu viidestä riippumattomasta henkilöstä, joiden on oltava merkittävästi ansioituneita tukiin ja kauppasuhteisiin liittyvissä kysymyksissä. Komitea valitsee asiantuntijat, ja vuorollaan yksi heistä vaihtuu vuosittain. Asiantuntijaryhmää voidaan pyytää olemaan läsnä paneelissa siten, kuin edellä 4 artiklan 5 kohdassa määrätään. Komitea voi myös pyytää neuvoa-antavaa mielipidettä minkä tahansa tuen olemassaoloon ja muotoon liittyen.

24.4 Jäsen voi pyytää neuvoa asiantuntijaryhmältä ja tämä voi antaa neuvoa-antavia mielipiteitä minkä tahansa tuen luonteeseen liittyen, jonka tuo jäsen esittää käyttöön otettavaksi tai se sillä hetkellä ylläpitää. Neuvoa-antavien mielipiteiden tulee olla luottamuksellisia, ja niitä ei saa ottaa esiin sopimuksen 7 artiklan nojalla.

24.5 Suorittaessaan tehtäviään komitea ja mikä tahansa avustava elin voi neuvotella minkä tahansa asianmukaiseksi katsomansa lähteen kanssa ja pyytää siltä tietoja. Ennen kuin komitea tai avustava elin pyytää tietoja jonkin jäsenen tuomiovallan alaisesta lähteestä, sen on tiedotettava asiasta tälle jäsenelle.

OSA VII

ILMOITTAMINEN JA VALVONTA

Artikla 25

Ilmoitukset

25.1 Jäsenet ovat yksimielisiä, että, ellei GATT 1994-sopimuksen XVI artiklan 1 kohdan määräyksistä muuta johdu, niiden tukia koskevat ilmoitukset tulee antaa viimeistään jokaisen vuoden 30. päivänä kesäkuuta ja niiden on oltava 2-6 kohdan määräystenmukaisia.

25.2 Jäsenten on tehtävä ilmoitus jokaisesta edellä 1 artiklan 1 kohdassa määritellystä tuesta, joka on erityinen 2 artiklassa tarkoitetulla tavalla ja jota myönnetään tai jota ylläpidetään niiden alueella.

25.3 Ilmoitusten sisällön tulisi olla riittävän yksityiskohtainen, jotta muut jäsenet voisivat arvioida ilmoitettujen tukiohjelmien vaikutukset kauppaan ja ymmärtää niiden toiminnan. Tässä suhteessa, ja jollei tukea ([1]) koskevien kyselylomakkeiden sisällöstä ja muodosta muuta johdu, jäsenten on varmistettava, että niiden ilmoitukset sisältävät seuraavat tiedot:

([1]) Komitean tulee perustaa työryhmä tarkastamaan kyselylomakkeiden sisältö ja muoto sellaisena, kuin se on määrätty BISD-julkaisusarjassa 9S/193-194.

▼B

i) tuen muoto (toisin sanoen avustus, laina, verohelpotus, jne.),

ii) tuen määrä yksikköä kohti tai, niissä tapauksissa, joissa se ei ole mahdollista, tukea varten budjetoitu vuotuinen määrä (joka osoittaa, mikäli mahdollista, keskimääräisen tuen määrän yksikköä kohden edeltävänä vuonna),

iii) tukipolitiikan tavoitteet ja/tai tarkoitus,

iv) tuen kesto ja/tai muut siihen liittyvät aikarajoitukset,

v) tilastotiedot, jotka mahdollistavat tuen kauppavaikutusten arvioimisen.

25.4 Mikäli 3 kohdassa tarkoitettujen seikkojen osalta ei ole annettu vastausta ilmoituksessa, selitys on annettava itse ilmoituksessa.

25.5 Mikäli tukia annetaan tietyille tuotteille tai sektoreille, ilmoitukset tulee järjestää tuotteittain tai sektoreittain.

25.6 Jäsenten, jotka katsovat, että niillä ei ole toimia, jotka vaativat ilmoituksen GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklan 1 kohdan ja tämän sopimuksen nojalla, tulee ilmoittaa siitä kirjallisesti sihteeristölle.

25.7 Jäsenet toteavat, että toimenpiteestä ilmoittaminen ei ennakoi sen oikeudellista asemaa GATT 1994 -sopimuksen ja tämän sopimuksen kannalta tehtävään arvioon, ei sen vaikutuksia tämän sopimuksen kannalta tai itse toimenpiteen luonnetta.

25.8 Jäsen voi milloin tahansa esittää kirjallisen pyynnön saada tietoja toisen jäsenen myöntämän tai ylläpitämän tuen luonteesta tai laajuudesta (mukaan lukien mikä tahansa IV osassa viitattu tuki) tai selityksen niistä syistä, joiden vuoksi tietyn tuen ei ole katsottu edellyttävän ilmoitusta.

25.9 Jäsenten on niin pyydettäessä annettava tiedot mahdollisimman pian ja kattavasti, ja niiden on oltava pyydettäessä valmiita antamaan lisätietoja niitä pyytävälle jäsenelle. Erityisesti niiden tulee antaa riittävän yksityiskohtaiset tiedot, jotta toinen jäsen kykenisi arvioimaan niiden yhdenmukaisuuden tämän sopimuksen määräysten kanssa. Jäsen, joka katsoo, että sellaisia tietoja ei ole annettu, voi saattaa asian komitean huomioon.

25.10 Jäsen, joka katsoo, että toisen jäsenen menettelyllä on sellaisen tuen vaikutukset, josta ei ole tehty ilmoitusta GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklan 1 kohdan ja tämän artiklan määräysten mukaisesti, voi kiinnittää toisen jäsenen huomion asiaan. Mikäli epäillystä tuesta ei tämän jälkeen viipymättä tehdä ilmoitusta, sellainen jäsen voi itse tuoda kyseisen epäillyn tuen komitean tietoon.

25.11 Jäsenten oh raportoitava viipymättä komitealle kaikki tasoitustulleja koskevat valmistelevat tai lopulliset toimet. Sellaisten raporttien tulee olla saatavilla sihteeristössä muiden jäsenten tarkastettavaksi. Jäsenten on myös toimitettava puolivuosiraportit kaikista tasoitustullitoimenpiteistä, joihin on ryhdytty edellisen kuuden kuukauden aikana. Puolivuotisraportit toimitetaan sovitun vakiokaavakkeen muodossa.

25.12 Jäsenen on tehtävä ilmoitus komitealle siitä, a) mitkä sen viranomaisista ovat toimivaltaisia käynnistämään ja suorittamaan 11 artiklassa tarkoitettuja tutkimuksia, ja b) sen kotimaiset menettelymuodot, jotka sääntelevät sellaisten tutkimusten käynnistämistä ja suorittamista.

▼B

Artikla 26

Valvonta

26.1 Komitean tulee tutkia joka kolmas vuosi pidettävissä erityisistunnoissa uudet ja täydelliset ilmoitukset, jotka sille on toimitettu GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklan 1 kohdan ja tämän sopimuksen 25 artiklan 1 kohdan nojalla. Ilmoitukset, jotka sille on toimitettu välivuosina (ajantasalle saattamista koskevat ilmoitukset), on tutkittava komitean jokaisessa säännönmukaisessa kokouksessa.

26.2 Komitean tulee tutkia raportit, jotka sille on toimitettu 25 artiklan 11 kohdan nojalla, komitean jokaisessa säännönmukaisessa kokouksessa.

OSA VIII

KEHITYSMAAJÄSENET

Artikla 27

Kehitysmaajäsenten erityis- ja erilliskohtelu

27.1 Jäsenet toteavat eri tukimuodoilla olevan tärkeän merkitys kehitysmaajäsenten taloudellisissa kehittämisohjelmissa.

27.2 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan kieltoa ei sovelleta

a) VII liitteessä viitattuihin kehitysmaajäseniin.

b) muihin kehitysmaajäseniin ensimmäisen kahdeksan vuodenaikana laskettuna WTO-sopimuksen voimaantulosta, ellei 4 kohdan määräyksistä muuta johdu.

27.3 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan kieltoa ei sovelleta kehitysmaihin viiden vuoden pituisena määräaikana, eikä sitä sovelleta kaikkein vähiten kehittyneisiin maihin kahdeksan vuodenpituisena määräaikana laskettuna WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä.

27.4 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun kehitysmaajäsenen tulee luopua vientituistaan kahdeksan vuoden määräajan kuluessa, mieluummin asteittain. Kehitys-maajäsen ei kuitenkaan saa lisätä vientitukiensa [1] määrää, ja sen tulee luopua niistä lyhyemmässä määräajassa, kuin mitä tässä määräyksessä tarkoitetaan, milloin sellaiset vientituet eivät ole yhdenmukaiset sen kehitykseen liittyvien tarpeiden kanssa. Mikäli kehitys-maajäsen arvioi tarpeelliseksi käyttää sellaisia tukia kahdeksan vuoden määräajan jälkeen, sen tulee aloittaa neuvottelut viimeistään vuotta ennen tämän määräajan päättymistä komitean kanssa, jonka on päätettävä, tutkittuaan kaikki kyseisen jäsenen talouteen, rahoitukseen ja kehitystarpeisiin liittyvät seikat, onko määräajan pidentäminen perusteltua. Mikäli komitea katsoo, että määräajan pidentäminen on perusteltua, kyseisen kehitysmaajäsenen on järjestettävä vuosittain neuvottelut komitean kanssa tukien säilyttämisen tarpeellisuuden arvioimiseksi. Mikäli komitea ei tee sellaista arviota, kehitysmaajäsenen tulee poistaa jäljellä olevat vientituet kahden vuoden kuluessa viimeisen hyväksytyn määräajan päättymisestä.

[1] Niiden maiden osalta, jotka eivät myönnä vientitukia WTO-sopimuksen voimaantulopäivänä, tätä määräystä on sovellettava vuonna 1986 myönnettyjen vientitukien tason perusteella.

▼B

27.5 Kehitysmaajäsenen, jonka tietty tuote on saavuttanut vientikilpailukyvyn, on poistettava kyseiselle tuotteelle tai kyseisille tuotteille myönnettävät vientituet kahden vuoden määräajassa. Liitteessä VII tarkoitetun maan, jonka yksi tai useampi tuote on saavuttanut vientikilpailukyvyn, tulee kuitenkin poistaa vientituet sellaisten tuotteiden osalta asteettain 8 vuoden määräajan kuluessa.

27.6 Tietyn tuotteen vientikilpailukyvyn katsotaan olevan olemassa, mikäli maan kyseisen tuotteen vienti on saavuttanut vähintään 3,25 prosentin maailman markkinaosuuden kyseisen tuotteenkaupassa kahden perättäisen kalenterivuoden aikana. Vientikilpailukyvyn tulee olla olemassa joko a) perustuen vientikilpailukyvyn saavuttaneen maan ilmoitukseen tai b) perustuen sihteeristön jäsenen pyynnöstä tekemään laskelmaan. Tämän kohdan tarkoittamassa mielessä tuote määritellään harmonisoidun nimikkeistön jakson tasolla. Jäsenet sopivat, että komitean tulee tarkastaa tämän määräyksen soveltaminen viiden vuoden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä.

27.7 4 artiklan määräyksiä ei sovelleta kehitysmaajäseneen vientitukien osalta siinä tapauksessa, että vientituet ovat 2-5 kohtien määräysten mukaisia. Siinä tapauksessa kyseeseen tulevat 7 artiklan asianomaiset määräykset.

27.8 Kehitysmaajäsenten myöntämän tuen osalta sen ei oleteta johtavan 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla tässä sopimuksessa määritelty vakavaan haittaan. Sellainen 9 kohdassa määritellyn mukainen vakava haitta on osoitettava myönteisellä näytöllä 6 artiklan 3—8 kohdan määräysten mukaisesti.

27.9 Kehitysmaajäsenen myöntämän tai ylläpitämän muun kuin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen riitautettavissa olevien tukien osalta kannetta ei voi nostaa tämän sopimuksen 7 artiklan nojalla, ellei sellaisen tuen katsota johtavan GATT 1994 -sopimuksessa päätettyjen tariffimyönnytysten tai muiden siitä johtuvien velvoitteiden mitätöitymiseen tai heikkenemiseen tavalla, että toisen jäsenen vastaavan tuotteen maahantuonti tukea myöntävän kehitysmaajäsenen markkinoille syrjäytyy tai estyy, tai ellei kotimaiselle teollisuudelle aiheudu vahinkoa tuojajäsenen markkinoilla.

27.10 Kehitysmaajäsenen alueelta peräisin olevan tuotteen osalta suoritettava tasoitustullitutkimus tulee saattaa päätökseen heti, kun kyseiset viranomaiset katsovat, että

a) kyseiselle tuotteelle myönnettävän tuen kokonaismäärä ei ylitä 2 prosenttia sen arvosta laskettuna yksikköä kohden; tai

b) tukea saavien maahantuotujen tuotteiden määrä vastaa alle 4 prosenttia vastaavien tuotteiden maahantuonnin kokonaismäärästä tuontimaassa, ellei niiden kehitysmaajäsenten alueilta, joiden maakohtaiset tuontiosuudet ovat alle 4 prosenttia, tapahtuva tuonti kokonaisuudessaan vastaa yli 9 prosenttia tuojajäsenen vastaavien tuotteiden kokonaistuonnista.

27.11 Niiden jäsenten osalta, joita tarkoitetaan 27 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja jotka ovat poistaneet vientituet ennen WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä lasketun 8 vuoden määräajan päättymistä, samoin kuin liitteessä VII lueteltujen jäsenten osalta, 9 kohdan a alakohdassa tarkoitettu luku on 3 prosenttia 2 prosentin sijasta. Tätä määräystä sovelletaan siitä päivästä lukien, kun vientitukien poistamisesta on tehty ilmoitus komitealle ja niin pitkään, kun ilmoituksen tehnyt jäsen on myöntämättä vientitukia. Tämä määräys lakkaa olemasta voimassa 8 vuoden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä.

▼B

27.12 Tämän sopimuksen 15 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua tuen vähäisyyttä arvioitaessa tulee noudattaa 10 ja 11 kohdan määräyksiä.

27.13 Tämän sopimuksen III osan määräyksiä ei sovelleta lainojen suoraan anteeksiantoon, sosiaalikustannusten peittämiseen tarkoitettuihin tukiin, missä tahansa muodossa, mukaanlukien valtion tuloista luopuminen tai muut vastuiden siirrot, milloin sellaiset tuet myönnetään kehitysmaajäsenten yksityistämisohjelman osana tai sellaiseen liittyvänä edellyttäen että sekä sellainen ohjelma että kyseiset tuet ovat voimassa rajoitetun ajan, ja ne ilmoitetaan komitealle, ja että ohjelma tähtää kyseessä olevan yrityksen mahdolliseen yksityistämiseen.

27.14 Komitean tulee asianosaisen jäsenen pyynnöstä tarkastaa kehitysmaajäsenen tietty vientitukikäytäntö sen selvittämiseksi, onko käytäntö sen kehitystarpeiden mukainen.

27.15 Komitean tulee asianosaisen kehitysmaajäsenen pyynnöstä tarkastaa tietty tasoitustullitoimenpide sen selvittämiseksi, onko sitä sovellettu edellä 10 ja 11 kohdan määräysten mukaisesti kyseiseen kehitysmaajäseneen.

OSA IX

SIIRTYMÄKAUDEN JÄRJESTELYT

Artikla 28

Olemassaolevat ohjelmat

28.1 Tukiohjelmat, jotka on perustettu jäsenen alueella ennenkuin jäsen allekirjoitti WTO-sopimuksen ja jotka ovat yhteensopimattomia tämän sopimuksen määräysten kanssa, tulee

a) ilmoittaa komitealle viimeistään 90 päivää ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa tämän jäsenen osalta;

b) saattaa tämän sopimuksen määräysten mukaiseksi kolmen vuoden kuluessa siitä, kun WTO-sopimus tulee voimaan tämän jäsenen osalta, ja siihen asti niihin ei sovelleta tämän sopimuksen II osan määräyksiä.

28.2 Jäsenen ei tule laajentaa sellaisen ohjelman soveltamisalaa, eikä ohjelmaa tule uusia sen voimassaolon päättyessä.

Artikla 29

Siirtyminen markkinatalouteen

29.1 Jäsenet, jotka ovat siirtymässä suunnitelmataloudesta vapaaseen yrittämiseen perustuvaan markkinatalousjärjestelmään, voivat ottaa käyttöön sellaisen siirtymävaiheen kannalta tarpeellisia ohjelmia ja toimenpiteitä.

29.2 Sellaisten jäsenten ollessa kyseessä 3 artiklan mukaiset tukiohjelmat, joista on tehty ilmoitus jäljempänä 3 kohdanmukaisesti, on poistettava tai saatettava ne 3 artiklan mukaisiksi 7 vuoden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä. Sellaisessa tapauksessa 4 artiklaa ei sovelleta. Lisäksi samana ajanjaksona:

a) edellä 6 artiklan 1 kohdan d) alakohdan mukaisia tukiohjelmia ei voida riitauttaa 7 artiklan nojalla;

▼B

b) muiden riitautettavissa olevien tukien osalta sovelletaan 27 artiklan 9 kohtaa.

29.3 3 artiklan mukaisista tukiohjelmista tulee tehdä ilmoitus komitealle aikaisimpana mahdollisena ajankohtana WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen. Sellaisia tukia koskevat täydentävät ilmoitukset voidaan tehdä kahden vuoden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä.

29.4 Poikkeuksellisissa olosuhteissa edellä 1 kohdassa tarkoitetuille jäsenille voidaan sallia poikkeamia niiden ilmoitetuista ohjelmista ja toimenpiteistä sekä komitean laatimasta aikataulusta, mikäli sellaiset poikkeamat katsotaan siirtymävaiheen kannalta tarpeellisiksi.

OSA X

RIITOJEN RATKAISEMINEN

Artikla 30

GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artiklan määräyksiä, niin kuin niitä on kehitetty ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa, on sovellettava tämän sopimuksen nojalla käytäviin neuvotteluihin ja riitojen ratkaisuun, ellei tässä sopimuksessa nimenomaisesti toisin määrätä.

OSA XI

LOPPUMÄÄRÄYKSET

Artikla 31

Väliaikainen soveltaminen

6 artiklan 1 kohdan määräyksiä ja 8 artiklan ja 9 artiklan määräyksiä tulee soveltaa 5 vuoden jakson aikana WTO-sopimuksen voimaantulosta lukien. Viimeistään 180 päivää ennen tämän määräajan päättymistä komitean tulee tarkastaa noiden määräysten soveltaminen sen päättämiseksi, jatketaanko niiden soveltamista joko nyt laaditussa tai korjatussa muodossa.

Artikla 32

Muut loppumääräykset

32.1 Toisen j äsenen myöntämän tuen vastaiseen erityiseen toimeen voidaan ryhtyä vain GATT 1994 -sopimuksen mukaisesti tässä sopimuksessa tulkitulla tavalla ([1]).

32.2 Varaumia ei saa tehdä mihinkään tämän sopimuksen määräyksiin ilman muiden jäsenten suostumusta.

32.3 Ellei 4 kohdasta muuta johdu, tämän sopimuksen määräyksiä sovelletaan sellaisiin tutkimuksiin ja olemassa olevien toimenpiteiden tarkastamiseen, jotka on käynnistetty hakemusten perusteella, jotka on tehty WTO-sopimuksen voimantulopäivänä tai sen jälkeen.

32.4 Olemassa olevien tasoitustullitoimenpiteiden ollessa kyseessä niiden katsotaan 21 artiklan 3 kohdan tarkoituksia varten tulleen otetun käyttöön viimeistään WTO-sopimuksen voimaantulopäivänä, paitsi niissä tapauksissa, joissa jäsenen tuolloin voimassaolevassa kansallisessa lainsäädännössä jo oli sanotussa kohdassa tarkoitettu määräys.

([1]) Tämän kohdan määräyksellä ei tarkoiteta estää muuta GATT 1994 -sopimuksen muiden määräysten mukaista toimintaa silloin kuin se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

▼B

32.5 Jokaisen jäsenen on ryhdyttävä tarpeellisiin luonteeltaan yleisiin tai erityisiin toimiin sen varmistamiseksi, että sen lait, asetukset ja hallinnolliset menettelyt ovat tämän sopimuksen määräysten mukaisia siltä osin, kuin niitä sovelletaan kyseiseen jäseneen, viimeistään WTO-sopimuksen tullessa voimaan asianomaisen jäsenen osalta.

32.6 Jokainen jäsen tiedottaa komitealle kaikista sellaisista lakiensa ja asetustensa muutoksista, joilla on merkitystä tämän sopimuksen kannalta, sekä muutoksista näiden lakien ja asetusten soveltamisessa.

32.7 Komitea tarkastelee vuosittain tämän sopimuksen soveltamista ja toimintaa ottaen huomioon sen tavoitteet. Komitea tiedottaa vuosittain tavarakauppaneuvostolle näiden tarkastelujen kattamien ajanjaksojen aikana tapahtuneesta kehityksestä.

32.8 Sopimuksen liitteet ovat erottamaton osa sopimusta.

▼B

LIITE I

ESIMERKKILISTA VIENTITUKITOIMISTA

a) Valtion välitön tuki yritykselle tai tuotannonalalle sen tosiasiallisen vientitoiminnan mukaan.

b) Valuutanpito-oikeus ja muut samanlaiset järjestelmät, jotka merkitsevät lisäetua viennille.

c) Valtion toimesta tai tuella määrättävät sisäiset rahtimaksut vientikuljetuksille ehdoin, jotka ovat kotimaankuljetuksia edullisempia.

d) Valtion tai sen eri elinten toimesta suoraan tai välillisesti tapahtuvan maahantuotavien tai kotimaisten tuotteiden tai palvelujen toimittaminen vientitavaran valmistuksessa käytettäväksi ehdoilla, jotka ovat edullisempia kuin vastaavien tai suoraan kilpailevien, kotimaan markkinoita varten valmistettavien tuotteiden tai palvelujen tuottamiseen myönnetään, jos mainitut ehdot (tavaroille) ovat edullisempia kuin kaupallisesti maailmanmarkkinoilla niiden viejille saatavilla olevat ([1]) ehdot.

e) Täysimääräinen tai osittainen vapautus, palautus tai nimenomaa viennille myönnettävä maksuajan lykkäys, kun kysymys on teollisten tai kaupallisten yritysten maksamista tai maksettaviksi kuuluvista välittömistä veroista ([2]) tai sosiaaliturvamaksuista ([3]).

f) Vientiin yleensä tai tiettyyn vientitapahtumaan suorasti liittyvien erityisalennusten myöntäminen yli niiden alennusten, joita myönnetään kotimaiseen kulutukseen tapahtuvalle tuotannolle välittömien verojen laskentaperustetta määrättäessä.

g) Vapautus tai palautus, joka myönnetään vientituotteiden tuotannon ja jakelun yhteydessä välillisistä veroista siltä osin kuin nämä ylittävät vastaavien kotimaiseen kulutukseen valmistettujen tuotteiden tuotannon ja jakelun yhteydessä perittävät välilliset verot.

h) Vapautus, palautus tai maksunlykkäys, joka myönnetään vientituotteiden tuottamiseen käytettävistä tavaroista tai palveluista aikaisemmassa vaiheessa perittäville, kumulatiivisille välillisille veroille yli sen vastaavan edun, mikä myönnetään vastaavien kotimaan kulutukseen myytävien tuotteiden tuottamiseen käytettävistä tavaroista tai palveluista, kuitenkin sillä edellytyksellä, että kyseinen verovapaus, veronpalautus tai veronmaksulykkäys voidaan myöntää

▼B

vientitavaroiden aikaisemmassa vaiheessa kannetuille, kumulatiivisille välillisille veroille myös siinä tapauksessa, että vastaavaa etua ei myönnetä vastaaville kotimaan kulutukseen myytäville tuotteille, mikäli aikaisemmassa vaiheessa kannetut, kumulatiiviset välilliset verot peritään vientituotteeseen tosiasiallisesti sisältyvästä tavarasta (josta on tehty normaali vähennys raaka-ainehukasta) ([2]). Tätä määräystä tulee tulkita tuotantoprosessissa käytettävien tuotantopanosten kulutusta koskevien liitteen II ohjeiden mukaisesti.

i) Tuonnin yhteydessä perittävien verojen ja maksujen täysimääräinen tai osittainen palauttaminen siltä osin kuin ne ylittävät vientituotteeseen tosiasiallisesti sisältyvästä tavarasta (josta on tehty normaali vähennys raaka-ainehukasta) perittävät vastaavat verot ja maksut, kuitenkin niin, että yritys voi tästä ehdosta osalliseksi päästäkseen erityistapauksissa käyttää tuontitavaran kanssa täysin samanarvoista ja sitä laadultaan ja ominaisuuksiltaan vastaavaa kotimarkkinatavaraa, jos tuonti- ja vientitapahtumat sijoittuvat molemmat suhteellisen lyhyelle,yleensä korkeintaan kahden vuoden ajanjaksolle. Tätä määräystä tulee tulkita tuotantoprosessissa käytettävien tuotantopanosten kulutusta koskevien, II liitteessä olevien ohjeiden ja tullinpalautusjärjestelmien toteamisesta vientituiksi substituutiotapauksissa koskevan, III liitteessä olevan ohjeenmukaisesti.

j) Hallitusten (tai niiden valvomien erityiselinten) ylläpitämät vientiluottotakuu- tai vakuutusjärjestelyt, vakuutus- tai takuuohjelmat vientituotteiden kustannusten kohoamisen varalta tai järjestelyt vaihtokurssiriskien varalta tuen saajalle edullisin ehdoin, jotka ovat selvästi riittämättömiä kattamaan järjestelyistä ajan mittaan koituvat toimintakulut ja tappiot.

k) Hallitusten (tai niiden valvomien ja/tai niiden valtuuttamina toimivien erityiselinten) myöntämät vientiluotot, joiden korko alittaa sen koron, joka myöntäjien on tosiasiallisesti maksettava näin käytetyistä varoista (tai jonka ne joutuisivat kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta lainatessaan maksamaan saadakseen varoja käyttöönsä yhtä pitkäksi laina-ajaksi samana valuuttana, jona vientiluotto on myönnetty), tai viejille tai rahalaitoksille luotonotoista aiheutuvien kustannusten maksaminen kokonaan tai osittain valtion varoista, sikäli kun luotot käytetään olennaisen edun varmistamiseen vientiluottoehdoissa.

Mikäli jäsen kuitenkin on virallisia vientiluottoja koskevan kansainvälisen sitoumuksen osapuoli, johon 1 päivänä tammikuuta 1979 kuului vähintään kaksitoista tämän sopimuksen alkuperäistä jäsenmaata (tai seuraaja sitoumuksen jonka nuo alkuperäiset jäsenet ovat hyväksyneet), tai jos jokin jäsenmaa käytännössä soveltaa kyseisen sitoumuksen korkoprosentteja koskevia määräyksiä, mainittujen määräysten mukaista vientiluottomenettelyä ei pidetä tässä sopimuksessa kiellettynä vientitukena.

▼B

l) Mikä tahansa muu maksu julkisessa tilinpidossa, joka on GATT 1994 -sopimuksen XVI artiklan tarkoittama vientituki.

([1]) Käsitteellä ”kaupallisesti saatavilla oleva” tarkoitetaan, että valintaa kotimaisten ja maahantuotujen tuotteiden välillä ei ole rajoitettu, ja valinta riippuu vain kaupallisesta harkinnasta.

([2]) Tässä sopimuksessa:

käsite ”välittömät verot” tarkoittaa palkasta, voitosta, korkotuloista, vuokratuloista, rojalteista ja muita tuloista perittäviä veroja samoin kuin kiinteän omaisuuden omistuksesta perittäviä veroja; käsite ”tuontimaksut” tarkoittaa tariffeja, tulleja ja muita veronluonteisia maksuja, joita ei muualla tässä alaviitteessä ole mainittu, ja joita kannetaan tuontiin perustuen;

käsite ”välilliset verot” tarkoittaa myynti-, valmiste-, liikevaihto-, arvonlisä-, toimilupa-, leima-, siirto-, inventaari-, ja laitteistoveroja, rajaveroja ja kaikkia muita veroja, jotka eivät ole välittömiä veroja ja tuontimaksuja;

käsite ”aikaisemmassa vaiheessa kannetut” välilliset verot tarkoittaa tuotteen valmistukseen suoraan tai epäsuorasti käytetyistä tavaroista tai palveluista perittäviä välillisiä veroja;

käsite ”kumulatiiviset” välilliset verot tarkoittaa useassa eri vaiheessa perittyjä veroja, joita ei voida vähentää myöhemmin perittävistä veroista silloin kun yhdessä tuotantovaiheessa verotettuja tavaroita käytetään seuraavassa tuotantovaiheessa. Sillä veroilla tarkoitetaan monivaiheisia veroja, jotka kannetaan ilman verot myöhemmin hyvittävää mekanismia, mikäli tietyssä vaiheessa veron kohteena olevia tavaroita tai palveluksia käytetään tuotannon myöhemmässä vaiheessa;

käsite verojen ”palauttaminen” käsittää sekä verojen palauttamisen että alentamisen;

käsite ”anteeksianto tai palauttaminen” käsittää myös tuontimaksujen täyden tai osittaisen anteeksiannon tai lykkäyksen.

([3]) Jäsenet myöntävät, että lykkäys ei välttämättä tarkoita vientitukea, milloin esimerkiksi kerätään asianmukaiset korkomaksut. Jäsenet vahvistavat periaatteen, jonka mukaan maasta vievän myyjän ja ulkomaisen ostajan välisessä kaupankäynnissä ja niiden tai yhteisessä valvonnassa noudatettavien tavaroiden hintojen tulisi verotuksessa noudattaa hintoja, joita käytetään sellaisten itsenäisten yritysten välisessä kaupassa, jotka eivät ole keskenään etuyhteydessä. Jäsen voi kiinnittää toisen jäsenen huomion hallinnolliseen tai muuhun käytäntöön, joka on vastoin tätä periaatetta, ja jonka tuloksena on merkittäviä vientikauppoihin liittyviä välittömien verojen säästöjä. Näissä olosuhteissajäsenten tulee normaalisti yrittää ratkaista erimielisyytensä käyttäen olemassa olevia kahdenvälisiä verosopimuksia tai muita erityisiä kansainvälisiä mekanismeja, jollei GATT 1994-sopimuksesta jäsenille johtuvista oikeuksista tai velvollisuuksista muuta johdu, mukaan lukien edellisessä lauseessa perustettu neuvotteluoikeus.

e kohdassa ei ole tarkoitettu rajoittaa jäseniä ryhtymästä toimenpiteisiin ulkomaisesta lähteestä olevan, jäsenen tai toisen jäsenen yritykselle kuuluvan tulon kaksinkertaisen verotuksen estäminen.

([2]) Kohtaa h ei sovelleta arvonlisäverojärjestelmiin eikä rajaverojärjestelyihin niiden sijasta; arvonlisäveroista vapauttamiseen liittyvä ongelma käsitellään kokonaisuudessaan g kohdassa.

▼B

LIITE II

TUOTANTOPROSESSISSA [1] KÄYTETTÄVIÄ TUOTANTOPANOKSIA KOSKEVAT OHJEET

I

1. Välillisten verojen alentamista koskevat järjestelyt voivat sallia vientituotteiden valmistuksessa (josta on tehty normaalivähennys raaka-ainehukasta) käytettävistä tuotantopanoksista aikaisemmassa vaiheessa kannettujen kumulatiivisten välillisten verojen vapautuksen, palautuksen tai niitä koskevan maksujen lykkäyksen. Vastaavasti alennusohjelmissa voidaan sallia vientituotteiden valmistuksessa (josta on tehty normaali vähennys raaka-ainehukasta) käytettävistä tuotantopanoksista kannettujen tuontimaksujen palautus.

2. Tämän sopimuksen I liitteessä tarkoitettu esimerkkilista vientitukitoimista viittaa h ja i kohdissa käytettyyn käsitteeseen ”vientituotteen valmistuksessa käytetyt tavarat”. Kohdan h nojalla välillisten verojen alentamista koskevat järjestelyt voivat muodostua vientitueksi siinä määrin, kuin ne merkitsevät liiallista vapautusta aikaisemmassa vaiheessa kannetuista kumulatiivisista välillisistä veroista, niiden palauttamista tai niitä koskevaa maksujen lykkäystä sellaisten verojen osalta, jotka tosiasiassa kannetaan vientituotteiden valmistuksessa käytettyjen tavaroiden osalta. Kohdan i nojalla palautusohjelmat voivat muodostua vientitueksi siinä määrin, kuin ne merkitsevätliiallista vapautusta sellaisten tavaroiden osalta kannettavista tuontiveroista ja -maksuista, joita käytetään vientituotteiden valmistuksessa. Molemmissa kohdissa säädetään, että normaali raaka-ainehukasta tehty vähennys tulee tehdä vientituotteiden valmistuksessa käytettäviä tavaroita koskevien selvitysten perusteella. Edellä i kohdassa säädetään myös korvautumisesta, milloin se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

II

Tutkittaessa osana tämän sopimuksen nojalla suoritettavaa tasoitustullitutkimusta käytetäänkö tavarat vientituotteiden valmistuksessa, tutkivien viranomaisten tulisi edetä ottaen huomioon seuraavaa:

1. Mikäli väitetään, että välillisten verojen alentamista koskeva järjestely tai palautusohjelma merkitsee tukea sillä perusteella, että vientituotteen valmistuksessa käytettyjen tavaroiden osalta välillisiä verojen tai tuontimaksuja on palautettu liikaa, tutkimusta suorittavien viranomaisten tulisi ensiksi esittää arvio siitä, onko vientimaan hallituksella käytössään tarkistusjärjestelmä tai -menetelmä sen vahvistamiseksi, mitkä tavarat ja missä määrin käytetään vientituotteen valmistuksessa, ja käyttääkö se sitä. Milloin sellaisen järjestelmän tai menetelmän katsotaan olevan käytössä, tutkimusta suorittavien viranomaisten tulisi sen jälkeen tutkia tarkistusmenetelmät sen arvioimiseksi, ovatko ne tarkoituksenmukaisia, tarkoitusperien kannalta tehokkaita, ja perustuvatko ne vientimaassa yleisesti hyväksyttyihin kaupallisiin käytäntöihin. Tutkimusta suorittavat viranomaiset voivat katsoa tarpeelliseksi suorittaa, tämän sopimuksen 12 artiklan 6 kohdan mukaisesti, tiettyjä käytännön kokeita tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi tai vakuuttuakseen siitä, että tarkistusmenettelyjä käytetään tehokkaasti.

[1] Tuotantoprosessissa käytettyjä tavaroita ovat fyysisesti tuotantoprosessissa käytetyt tuotteet kuten energia, polttoaine ja öljy samoin kuin katalyyttejä, joita käytetään vientituotteen aikaansaamiseksi.

▼B

2. Mikäli käytössä ei ole tarkistusjärjestelmää tai -menettelyjä, milloin se ei ole tarkoituksenmukainen, tai milloin sellainen tarkistusmenettely on luotu ja se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, mutta sitä ei katsota tosiasiassa sovellettavan tai sitä ei katsota sovellettavan tehokkaasti, vientimaan tarvitsisi suorittaa todellisuudessa käytettyihin tavaroihin perustuvia lisätutkimuksia sen arvioimiseksi, onko palautuksia suoritettu liikaa. Mikäli tutkivat viranomaiset arvioivat ne tarpeellisiksi, lisätutkimukset suoritettaisiin 1 kohdan mukaisesti.

3. Tutkimusta suorittavien viranomaisten tulisi pitää valmistuksessa käytettäviä tavaroita siihen fyysisesti kuuluvina, mikäli sellaisia valmistuksessa käytettäviä tavaroita käytetään tuotantoprosessissa, ja ne ovat fyysisenä osana vientituotetta. Jäsenet ottavat huomioon, ettei valmistuksessa käytettävän tavaran tarvitse olla lopputuotteessa samassa muodossa, kuin missä se tuli tuotantoprosessiin.

4. Arvioitaessa tietyn vientituotteen valmistuksessa käytetyn tavaran määrä, ”raaka-ainehukasta tehty normaali vähennys” tulisi ottaa huomioon, ja sellaista hukkaa tulisi pitää vientituotteen valmistuksessa aiheutuneena. Käsite ”hukka” viittaa siihen osuuteen tietystä valmistuksessa käytetystä tavarasta, jolla ei ole itsenäistä tehtävää valmistusprosessissa, joka aiheutuu vientituotteen valmistuksessa (sellaisista syistä kuten tehottomuuksista johtuen), ja jota valmistaja ei korvaa, käytä eikä myy.

5. Tutkimusta suorittavien viranomaisten arviossa siitä, onko vaadittu vähennys raaka-ainehukasta ”normaali”, tulisi tuotantoprosessin luonne, vientimaan teollisuuden keskimääräinen kokemus ja muut tekniset näkökohdat ottaa huomioon siinä määrin, kuin se katsotaan perustelluksi. Tutkimusta suorittavien viranomaisten tulisi pitää mielessä, että tärkeä kysymys on, ovatko vientiä harjoittavan jäsenen viranomaiset laskeneet oikealla tavalla aiheutuneen hukan määrän, milloin tietty määrä on tarkoitus sisällyttää veron tai tullin alennukseen tai palautukseen.

▼B

LIITE III

OHJESÄÄNNÖT TULLIN PALAUTUSJÄRJESTELMIEN TOTEAMISESTA VIENTITUIKSI SUBSTITUUTIOTAPAUKSISSA

I

Tullin palautusjärjestelmissä voidaan varautua maksamaan takaisin tai peruuttamaan tuontiveroja ja -maksuja sellaisten tavaroiden osalta, joita käytetään muun tuotteen valmistukseen, ja kyseinen muu tuote maasta vietäessä sisältää kotimaisia tavaroita, jotka vastaavat laadultaan ja ominaisuuksiltaan maahan tuotuja tavaroita. Tämän sopimuksen I liitteessä olevan vientitukia koskevan esimerkkiluettelon i kohdan mukaan tällaisten tullinpalautusjärjestelmien voidaan katsoa sisältävän vientitukea siltä osin kuin tullinpalautusvaatimuksen kohteena olevista tarvikkeista alunperin perityistä tuontiveroista ja -maksuista maksetaan liian suuria palautuksia.

II

Tutkittaessa korvaavaa tullinpalautusjärjestelmää tämän sopimuksen nojalla suoritettavan tasoitustullitutkimuksen osana, tutkimusta suorittavien viranomaisten tulisi lähteä seuraavista seikoista:

1. Esimerkkilistan i kohdassa määrätään, että kotimarkkinoilla valmistettuja tavaroita voidaan käyttää maahan tuotavien tuotteen valmistukseen käytettävien tavaroiden sijasta vientiin tarkoitetun tuotteen valmistuksessa edellyttäen, että näitä tavaroita käytetään samassa määrin, ja että ne ovat laadultaan ja ominaisuuksiltaan verrattavissa maahan tuotuihin tavaroihin. Tarkistusjärjestelmän tai -menettelyn olemassaolo on tärkeää, koska se tekee vientiä harjoittavan jäsenen hallitukselle mahdolliseksi varmistaa ja osoittaa, että valmistukseen käytettävien tavaroiden määrä, joiden osalta tullinpalautusvaatimus esitetään, ei missään muodossa ylitä vastaavien vientiin menevien tuotteiden määrää, eikä tuontiverojen tai -maksujen palautuksia siten makseta suuremmassa määrin takaisin kyseisille maahan tuoduille tavaroille, kuin alunperin kannettiin veroa.

2. Mikäli epäillään, että korvaavan tullinpalautusjärjestelmän kautta annetaan tukea, tutkimusta suorittavien viranomaisten tulisi ensiksi päätyä arvioon, onko vientiä harjoittavan jäsenen hallituksella käytössään tarkistusjärjestelmä tai - menetelmä, ja käyttääkö se sitä. Milloin sellaisen järjestelmän tai menetelmän katsotaan olevan käytössä, tutkimusta suorittavien viranomaisten tulisi sen jälkeen tutkia tarkistusmenetelmät sen arvioimiseksi, ovatko ne tarkoituksenmukaisia, tarkoitusperien kannalta tehokkaita ja perustuvatko ne vientimaassa yleisesti hyväksyttyihin kaupallisiin käytäntöihin. Siinä määrin kuin menettelyjen katsotaan täyttävän nämä vaatimukset, ja niitä sovelletaan tehokkaasti, tuen ei lähtökohtaisesti oleteta olevan olemassa. Tutkimusta suorittavat viranomaiset voivat katsoa tarpeelliseksi suorittaa, tämän sopimuksen 12 artiklan 6 kohdan mukaisesti, tiettyjä käytännönkokeita tietojen oikeellisuuden varmistamiseksi tai vakuuttuakseen siitä, että tarkistusmenettelyjä sovelletaan tehokkaasti.

3. Milloin käytössä ei ole tarkistusmenettelyjä, milloin ne eivät ole tarkoituksenmukaisia, tai milloin sellaiset tarkistusmenettelyt on luotu ja ne katsotaan tarkoituksenmukaisiksi, mutta niitä ei katsota tosiasiassa sovellettavan tai niitä ei katsota sovellettavan tehokkaasti, tuki saattaa olla kyseessä. Näissä tapauksissa vientiä harjoittavan jäsenen tarvitsisi suorittaa todellisuudessa tapahtuneisiin maksusuorituksiin perustuvia lisätutkimuksia sen arvioimiseksi, onko palautuksia suoritettu liikaa. Mikäli tutkimusta suorittavat viranomaiset arvioivat ne tarpeellisiksi, lisätutkimukset suoritetaan 2 kohdan mukaisesti.

▼B

4. Korvaavan tullinpalautusjärjestelmän olemassaoloa koskevan määräyksen, jonka nojalla viejät voivat valita tietyt tuontitoimitukset, joiden osalta tullinpalautusta vaaditaan, ei itsessään tulisi katsoa merkitsevän, että tukea myönnetään.

5. Tuontimaksujen liiallisen palauttamisen i kohdan tarkoittamassa merkityksessä tulisi katsoa olevan kyseessä, milloin hallitukset ovat maksaneet korkoa tullinpalautusjärjestelmän perusteella takaisin maksetuille rahoille, siinä määrin kuin korkoja tosiasiassa maksettiin tai piti maksaa.

▼B

LIITE IV

KOKONAISARVOSTA LASKETTAVAN TUEN SUURUUDEN MÄÄRITTELY (6 ARTIKLAN 1 KOHDAN A ALAKOHTA) [1]

1. Edellä 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti tehtävä tuen suuruuden laskeminen tule tehdä laskemalla tukea antavalle hallitukselle aiheutuvat kustannukset.

2. Paitsi jos 3-5 kohdassa toisin määrätään, arvioitaessa, ylittääkö kokonaistuen osuus 5 prosenttia tuotteen arvosta, tuotteen arvo tulee laskea vastaanottajayrityksen [2] myynnin kokonaisarvosta siltä edeltävältä kahdentoista kuukauden ajanjaksolta, jolta myyntiä koskevat tiedot ovat saatavissa, ja joka edeltää ajanjaksoa, jona tukea on myönnetty [3].

3. Mikäli tuki kytketään tietyn tuotteen tuotantoon tai myyntiin, tuotteen arvo tulee laskea tuolle tuotteen osalle tulevasta vastaanottajayrityksen myynnin kokonaisarvosta siltä edeltävältä kahdentoista kuukauden ajanjaksolta, jolta myyntiä koskevat tiedot ovat saatavissa, ja joka edeltää ajanjaksoa, jona tukea on myönnetty.

4. Mikäli vastaanottajayritys on käynnistymisvaiheessa, vakavan vahingon katsotaan aiheutuvan, mikäli kokonaistuen osuus ylittää 15 prosenttia yritykseen sijoitetusta pääomasta. Tämän kohdan tarkoitusta varten käynnistymisvaihe kestää enintään ensimmäisen tuotantovuoden [4].

5. Mikäli vastaanottajayritys sijaitsee maassa, joka kärsii voimakkaasta inflaatiosta, tuotteen arvo tulee laskea vastaanottajayrityksen kokonaismyynnistä (tai tuotteen osalle tulevasta kokonaismyynnistä, milloin tuki on kytketty) edeltävänä vuonna sitä kuukautta edeltävän kahdentoista kuukauden aikana toteutuneen inflaatiokehityksen vaikutus poistettuna, jona tuki myönnettiin.

6. Laskettaessa kokonaistuen taso tiettynä vuonna, eri ohjelmien nojalla ja eri viranomaisten toimesta jäsenen alueella annetut tuet tulee laskea yhteen.

7. Ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa myönnetyt tuet, joista saatava hyöty kohdistuu tulevaan tuotantoon, tulee ottaa huomioon kokonaistuen tasoa laskettaessa.

8. Tukia, joita ei voida riitauttaa tämän sopimuksen asianomaisten määräysten nojalla, ei tule ottaa huomioon laskettaessa tuen suuruutta edellä 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

---

(1) Jäsenten välinen yhteisymmärrys tulisi tarvittaessa löytää niiden kysymysten osalta, joita ei ole eritelty tässä liitteessä, tai jotka edellyttävät lisäselvitystä 6 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

(2) Vastaanottajayritys on yritys tukea myöntävän jäsenen alueella.

(3) Verotukien ollessa kyseessä tuotteen arvo tulee laskea vastaanottajayrityksen myynnin kokonaisarvosta sinä verovuonna, jona verotuki saatiin.

(4) Käynnistymisvaihetilanteilla tarkoitetaan tilanteita, joissa on tehty rahoituksellisia sitoumuksia sellaiseen tuotteen kehittämiseen tai tuotannollisten tilojen rakentamiseen, joihin on saatu tukea, vaikkakaan tuotanto ei ole käynnistynyt.

▼B

LIITE V

VAKAVAA VAHINKOA KOSKEVAN TODISTUSAINEISTON TÄYDENTÄMISTÄ KOSKEVAT MENETTELYT

1. Jokaisen jäsenen tulee työskennellä yhteistyössä paneelin tai sen alaisten toimielimien kanssa edellä 7 artiklan 4—6 kohdan mukaisessa menettelyssä tutkiman todistusaineiston täydentämiseksi. Riidan osapuolten ja jokaisen asianosaisen kolmannen jäsenmaan tulee ilmoittaa DSB:lle niin pian kuin 7 artiklan 4 kohtaan on vedottu sen vastuullisen toimielimen nimi, joka hallinnoi tätä määräystä sen omalla alueella, ja menettelymuodot, joita käytetään tietoja koskevien vaatimusten tyydyttämiseksi.

2. Tapauksissa, joissa jutut siirretään DSB:lle 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla, DSB:n tulee pyynnöstä käynnistää menettely sellaisten tietojen saamiseksi tukea myöntävän jäsenen hallitukselta, jotka ovat välttämättömiä tukien olemassaolon ja määrän, tukea saavien yritysten kokonaismyynnin arvon määrittämiseksi samoin kuin niiden tietojen saamiseksi, jotka ovat välttämättömiä tukea saavan tuotteen aiheuttamien haitallisten vaikutusten arvioimiseksi ([1]). Menettely voi käsittää, milloin se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, tukea myöntävälle jäsenelle ja valituksen tehneen jäsenelle esitettävien kysymysten esittelyn tietojen saamiseksi samoin kuin riidan osapuolten saatavilla olevien tietojen selventämiseksi ja yksityiskohtien saamiseksi edellä VII osassa tarkoitettua ilmoitusmenettelyä käyttämällä ([2]).

3. Siinä tapauksessa, että kolmannen maan markkinoilla esiintyy vaikutuksia, riidan osapuoli voi kerätä tietoja, mukaanlukien kolmannen maan hallitukselle esitettävät kysymykset, jotka ovat välttämättömiä haitallisten vaikutusten arvioimiseksi ja joita ei muutoin ole kohtuullisella tavalla saatavissa valituksen tehneeltä eikä tukea myöntävältä jäseneltä. Vaatimus tulisi esittää tavalla, että se ei aiheuta kolmantena osapuolena olevalle jäsenelle kohtuutonta rasitusta. Erityisesti sellaisen jäsenen ei edellytetä tekevän markkina- tai hinta-analyyseja tuossa tarkoituksessa. Tietojen, joita tulee antaa, tulee olla sellaisia, jotka ovat jo saatavilla, tai jotka jäsenmaa voi hankkia valmiina (esimerkiksi uusimmat tilastot, jotka asianomaiset tilastoviranomaiset ovat jo keränneet, mutta joita ei vielä ole julkaistu, kyseessä olevan tuotteen tuontimääriä ja tullausarvoa koskevat tullitilastot, jne.). Jos riidan osapuolena oleva jäsen suorittaa kuitenkin yksityiskohtaisen markkina-analyysin omalla kustannuksellaan, kolmantena osapuolena olevan jäsenen viranomaisten tulee helpottaa sellaiseen ryhtyneen henkilön tai yrityksen tehtävää, ja sellaiselle henkilölle tai yritykselle tulee antaa kaikki sellaiset tiedot, joita hallitus ei normaalisti katso luottamuksellisiksi.

4. DSB:n tulee määrätä edustaja, jonka tehtävänä on helpottaa tietojenkeruumenettelyä. Edustajan yksinomaisena tehtävänä tulee olla niiden tietojen täydentäminen määräajassa, jotka katsotaan välttämättömiksi helpottamaan riidan nopeaa monenvälistä tarkastusta myöhemmässä vaiheessa. Edustaja voi erityisesti esittää keinoja hankkia tehokkaimmalla tavalla tarpeelliset tiedot samoin kuin rohkaisemaan osapuolten välistä yhteistyötä.

5. Edellä 2—4 kohdassa määritelty tietojenkeruumenettely tulee saattaa päätökseen 60 päivän kuluessa siitä päivästä, jolloin juttu siirrettiin DSB:n käsiteltäväksi edellä 7 artiklan 4 kohdan nojalla. Menettelyn aikana saadut tiedot tulee antaa DSB:n edellä X osan määräysten mukaisesti asettaman paneelin käyttöön. Näiden tietojen on sisällettävä muun muassa tiedot kyseisen tuen

([1]) Niissä tapauksissa, joissa vakava vahinko tule osoittaa.

([2]) Komitean suorittamassa tietojenkeruumenettelyssä tulee ottaa huomioon tarve suojella tietoja, jotka ovat luonteeltaan luottamuksellisia tai jotka menettelyssä osapuolena oleva jäsenmaa toimittaa pitäen niitä luottamuksellisena.

▼B

määrästä (ja milloin se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, tukea saavien yritysten kokonaismyynnin arvosta), tukea saavien tuotteiden hinnoista, niiden tuotteiden hinnoista, jotka eivät saa tukea, markkinoille toimittavien muiden yritysten hinnoista, kyseessä olevalle markkina-alueelle tapahtuviin toimituksiin liittyvistä muutoksista tukea saavan tuotteen osalta ja markkinaosuuksien muutoksista. Niiden tulisi myös sisältää vasta todisteet samoin kuin sellaiset täydentävät tiedot, jotka paneeli katsoo merkityksellisiksi johtopäätösten tekemiseksi.

6. Mikäli tukea myöntävä ja/tai kolmantena osapuolena oleva jäsen ei suostu yhteistyöhön tietojenkeruu-menettelyssä, valituksen tehnyt jäsen esittää vakavaa vahinkoa koskevan väittämän sen käytössä olevaan näyttöön perustuen yhdessä niiden tosiseikkojen ja olosuhteiden kanssa, jotka osoittavat tukea myöntävän ja/tai kolmantena osapuolena olevan jäsenen haluttomuuden tehdä yhteistyötä. Milloin tietoja ei ole saatavissa sen johdosta, että tukea myöntävä ja/tai kolmantena osapuolena oleva jäsen ei suostu yhteistyöhön, paneeli voi viimeistellä juttua koskevat asiakirjat tarpeellisella tavalla käyttäen hyväkseen luotettavimpia muutoin saatavilla olevia tietoja.

7. Tehdessään arvion paneelin tulisi ottaa vastaan puhuvana seikkana huomioon sellaisen osapuolen haluttomuus yhteistyöhön, joka oli mukana tietojenkeruumenettelyssä.

8. Tehdessään päätöksen käyttää joko luotettavimpia saatavilla olevia tietoja tai vastaan puhuvia seikkoja, paneelin tulee harkita DSB:n edellä 4 kohdassa tarkoitetulla tavalla nimeämän edustajan mielipidettä liittyen siihen, onko tietojen pyytämistä pidettävä kohtuullisena, samoin kuin missä määrin osapuolet ovat pyrkineen täyttämään nämä pyynnöt yhteistyöhaluisesti ja ajallaan.

9. Mikään tietojenkeruumenettelyssä ei rajoita paneelin oikeutta hankkia muita tietoja, jotka se katsoo olennaisiksi oikean ratkaisun löytymiselle kiistaan, ja joita ei ole riittävästi etsitty tai kehitelty prosessin aikana. Kuitenkaan paneelin ei normaalisti tulisi vaatia lisätietoja asiakirjojen viimeistelemiseksi, milloin tiedot tukisivat tietyn osapuolen asemaa, ja noiden tietojen puute asiakirjoissa johtuu tuon osapuolen perustelemattomasta haluttomuudesta yhteistyöhön tietojenkeruuprosessissa.

▼B

LIITE VI

12 ARTIKLAN 6 KOHDAN NOJALLA PAIKALLA TAPAHTUVAA TUTKIMUSTA KOSKEVISTA MENETTELYISTÄ

1. Tutkimuksen käynnistyessä vientiä harjoittavan jäsenen viranomaisille ja yrityksille, joita asian tiedetään koskevan, tulisi tiedottaa aikomuksesta suorittaa tutkimuksia paikalla.

2. Mikäli poikkeuksellisesti tutkimusryhmään aiotaan ottaa muita asiantuntijoita kuin viranomaisia, yrityksille ja vientiä harjoittavan jäsenen viranomaisille tulisi tiedottaa tästä. Tällaisiin muihin asiantuntijoihin, jotka eivät ole viranomaisia, tulisi voida kohdistaa tehokkaat seuraamukset siinä tapauksessa, että luottamuksellisuusvaatimuksia rikotaan.

3. Yleisen käytännön tulisi olla asianosaisten vientiä harjoittavan jäsenen yritysten nimenomaisen hyväksynnän hankkiminen ennen kuin vierailun ajankohta päätetään.

4. Niin pian kuin asianosaisten yritysten suostumus on saatu, tutkimuksesta vastaavien viranomaisten tulisi ilmoittaa vientiä harjoittavan jäsenen viranomaisille niiden yritysten nimet ja osoitteet, joissa on tarkoitus käydä, samoin kuin sovitut päivämäärät.

5. Kyseessä oleville yrityksille tulisi antaa riittävä edeltävä ilmoitus ennen vierailun suorittamista.

6. Kyselylomakkeen selittämistä koskevat vierailut tulisi tehdä vain viejäyrityksen pyynnöstä. Mikäli sellainen pyyntö esitetään, tutkimuksesta vastaavien viranomaisten tulisi olla yrityksen käytettävissä; sellainen vierailu voidaan tehdä vain, mikäli a) tuontia harjoittavan jäsenen viranomaiset ilmoittavat kyseessä olevan jäsenen hallituksen edustajille, ja b) nämä eivät vastusta vierailua.

7. Ottaen huomioon, että paikan päällä tapahtuvan tutkimuksen pääasiallisena tarkoituksena on tarkistaa annettujen tietojen oikeellisuus tai uusien tietojen hankkiminen, se tulisi suorittaa vasta, kun vastaus kysymyslomakkeeseen on saatu, ellei yritys hyväksy vastakkaista menettelyä, ja tutkimuksen suorittavat viranomaiset ilmoittavat vientiä harjoittavan jäsenen hallitukselle odotettavissa olevasta vierailusta, eikä tämä vastusta sitä; lisäksi yleisenä käytäntönä tulisi olla antaa yrityksille ennen vierailua neuvoja niistä tiedoista, jotka on tarkoitus tarkistaa, ja muista tiedoista, joita yrityksen tulee toimittaa, tämän estämättä paikan päällä esitettäviä pyyntöjä lisäyksityiskohdista, jotka yrityksen tulisi saadun tiedon valossa antaa.

8. Vientiä harjoittavan jäsenen yritysten ja viranomaisten esittämiin tiedusteluihin ja kysymyksiin, jotka ovat olennaisia paikan päällä tapahtuvan tutkimuksen onnistumiselle, tulisi vastata, mikäli mahdollista, ennen vierailua.

▼B

LIITE VII

27 ARTIKLAN 2 KOHDAN A ALAKOHDASSA TARKOITETUT KEHITYSMAAJÄSENET

Kehitysmaajäsenet, joihin ei sovelleta 3 artiklan 1 kohdan a alakohtaa siten, kuin määrätään 27 artiklan 2 kohdan a alakohdassa, ovat

a) Yhdistyneiden Kansakuntien luokittelussa vähiten kehittyneiksi maiksi katsotut maat, jotka ovat WTO:n jäseniä.

b) Seuraaviin kehitysmaihin sovelletaan määräyksiä, joita sovelletaan 27 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti muihin kehitysmaihin henkilöä kohden lasketun BKT:n saavuttaessa $ 1 000 vuodessa ([1]): Bolivia, Kamerun, Kongo, Norsunluurannikko, Dominikaaninen Tasavalta, Egypti, Ghana, Guatemala, Guyana, Intia, Indonesia, Kenia, Marokko, Nigaragua, Nigeria, Pakistan, Filippiinit, Senegali, Sri Lanka ja Zimbabve.

([1]) Maiden sisällyttäminen b kohdassa tarkoitettuun listaan perustuu viimeisimpään Maailmanpankista saatuun tilastoon koskien henkilöä kohden laskettua BKT:tta.

▼M2

KALASTUSTUKIA KOSKEVA SOPIMUS

1 artikla

Soveltamisala

Tämä sopimus koskee tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 1 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tukia, jotka ovat kyseisen sopimuksen 2 artiklassa tarkoitettuja erityisiä tukia ja jotka myönnetään luonnonvaraiselle pyynti- ja kalastustoiminnalle sekä kalastukseen liittyvälle toiminnalle merialueilla. ([1]), ([2]), ([3])

2 artikla

Määritelmät

Tässä sopimuksessa tarkoitetaan

a) ”kaloilla” kaikkia jalostettuja tai jalostamattomia meren elollisiin luonnonvaroihin kuuluvia lajeja;

b) ”kalastuksella” kalojen etsimistä, houkuttamista, paikallistamista, pyydystämistä, ottamista tai keräämistä taikka muuta toimintaa, jonka voidaan kohtuudella olettaa johtavan kalojen houkuttamiseen, paikallistamiseen, pyydystämiseen, ottamiseen tai keräämiseen;

c) ”kalastukseen liittyvällä toiminnalla” toimia, joilla avustetaan tai valmistellaan kalastusta, mukaan lukien kalojen, joita ei ole aiemmin purettu aluksesta satamassa, purkaminen aluksesta, pakkaaminen, jalostus, jälleenlaivaus tai kuljetus, sekä henkilöstön, polttoaineen ja pyydysten hankinta ja muiden tarvikkeiden merellä tehtävät hankinnat;

d) ”aluksella” mitä tahansa alusta, laivaa tai muuntyyppistä venettä, jota käytetään tai joka on varustettu tai tarkoitettu käytettäväksi kalastukseen tai kalastukseen liittyvään toimintaan;

e) ”toiminnanharjoittajalla” aluksen omistajaa tai henkilöä, joka on vastuussa aluksesta tai johtaa tai valvoo sitä.

3 artikla

Tuet, jotka edistävät laitonta, ilmoittamatonta ja sääntelemätöntä kalastusta ([4])

3.1 Jäsen ei saa myöntää tai pitää voimassa tukia alukselle tai toiminnanharjoittajalle ([5]), joka harjoittaa laitonta, ilmoittamatonta ja sääntelemätöntä kalastusta, jäljempänä ”LIS-kalastus”, tai LIS-kalastusta tukevaa kalastukseen liittyvää toimintaa.

([1]) Selkeyden vuoksi todetaan, että vesiviljely ja sisävesikalastus eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan.

([2]) Selkeyden vuoksi todetaan, että kalavarojen käyttöä koskevien sopimusten mukaisia hallitusten välisiä maksuja ei pidetä tässä sopimuksessa tarkoitettuina tukina.

([3]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tätä sopimusta sovellettaessa tuki luokitellaan sen myöntäneen jäsenen antamaksi riippumatta siitä, minkä lipun alla asiaan liittyvä alus purjehtii tai mihin rekisteriin se on merkitty taikka mikä on edunsaajan kansallisuus.

([4]) ”Laittomalla, ilmoittamattomalla ja sääntelemättömällä (LIS) kalastuksella” tarkoitetaan toimintaa, jotka esitetään YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) vuonna 2001 hyväksymän *kansainvälisen toimintasuunnitelman laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäisemiseksi, estämiseksi ja poistamiseksi* 3 kohdassa.

([5]) Sovellettaessa 3 artiklaa, ”toiminnanharjoittajalla” tarkoitetaan 2 artiklan e alakohdassa tarkoitettua toiminnanharjoittajaa LIS-kalastukseen liittyvän rikkomuksen ajankohtana. Selkeyden vuoksi todetaan, että kielto myöntää tai pitää voimassa tukia LIS-kalastusta harjoittavalle toiminnanharjoittajille koskee kalastusta ja kalastukseen liittyvää toimintaa merialueilla.

▼**M2**

3.2 Sovellettaessa 3 artiklan 1 kohtaa aluksen tai toiminnanharjoittajan katsotaan harjoittavan LIS-kalastusta, jos jokin seuraavista on sen osalta tehnyt myönteisen määrityksen ([1]), ([2]):

a) rannikkojäsenvaltio, jos toiminta tapahtuu sen lainkäyttöalueella; tai

b) lippujäsenvaltio, jos toiminta tapahtuu sen lipun alla purjehtivalla aluksella; tai

c) asiaankuuluva kalastuksenhoitojärjestö tai -järjestely omien sääntöjensä ja menettelyjensä sekä asiaa koskevan kansainvälisen oikeuden mukaisesti, myös antamalla oikea-aikaisen ilmoituksen ja asiaankuuluvat tiedot niiden alueiden ja lajien osalta, jotka kuuluvat sen toimivaltaan.

3.3 a) Edellä 3 artiklan 2 kohdassa mainitulla myönteisellä määrityksellä ([3]) tarkoitetaan jäsenen lopullista johtopäätöstä ja/tai alueellisen kalastuksenhoitojärjestön tai -järjestelyn lopullista merkintää luetteloon siitä, että alus tai toiminnanharjoittaja on harjoittanut LIS-kalastusta.

b) Edellä 3 artiklan 2 kohdan a alakohdan osalta 3 artiklan 1 kohdan mukaista kieltoa sovelletaan, jos rannikkojäsenvaltio on tehnyt määrityksensä asian kannalta merkityksellisten tosiseikkojen perusteella ja rannikkojäsenvaltio on toimittanut lippujäsenvaltiolle ja tukea myöntävälle jäsenelle, jos se on tiedossa, seuraavat tiedot:

i) oikea-aikainen ja asianmukaisten kanavien kautta lähetetty sekä kaikki viittaukset asiaankuuluviin tosiseikkoihin, sovellettaviin lakeihin, määräyksiin, hallinnollisiin menettelyihin tai muihin asiaankuuluviin toimenpiteisiin sisältävä ilmoitus siitä, että aluksen tai toiminnanharjoittajan toiminta on väliaikaisesti keskeytetty odotettaessa LIS-kalastukseen osallistumista koskevia lisätutkimuksia tai rannikkojäsenvaltion aloitettua LIS-kalastusta koskevan tutkinnan;

ii) mahdollisuus vaihtaa asiaankuuluvia tietoja ([4]) ennen määrityksen valmistumista, jotta tällaiset tiedot voidaan ottaa huomioon lopullisessa määrityksessä. Rannikkojäsenvaltio voi täsmentää tällaisen tietojenvaihdon tavan ja määräajan; ja

iii) ilmoitus lopullisesta määrityksestä ja mahdollisista sovelletuista seuraamuksista, mukaan lukien tarvittaessa niiden kesto. Rannikkojäsenvaltion on ilmoitettava myönteisestä määrityksestä 9 artiklan 1 kohdassa määrätylle komitealle, jäljempänä tässä sopimuksessa ”komitea”.

3.4 Tukea myöntävän jäsenen on otettava huomioon aluksen tai toiminnanharjoittajan harjoittaman LIS-kalastuksen luonne, vakavuus ja toistuvuus vahvistaessaan 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kiellon soveltamisaikaa. Edellä 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kieltoa on sovellettava vähintään niin kauan kuin määrityksen perusteella käynnistetystä kiellosta johtuva seuraamus ([5]) on voimassa tai vähintään niin kauan kuin alus tai toiminnanharjoittaja on merkitty alueellisen kalastuksenhoitojärjestön tai -järjestelyn luetteloon riippuen siitä, kumpi ajanjakso on pidempi.

([1]) Minkään tässä artiklassa ei saa tulkita velvoittavan jäseniä aloittamaan LIS-kalastusta koskevia tutkimuksia tai tekemään LIS-kalastusta koskevia määrityksiä.

([2]) Mitään tässä artiklassa ei saa tulkita siten, että se vaikuttaa lueteltujen tahojen toimivaltaan asiaa koskevien kansainvälisten välineiden puitteissa tai antaa niille uusia oikeuksia liittyen LIS-kalastusta koskevien määritysten tekemiseen.

([3]) Minkään tässä artiklassa ei saa tulkita viivästyttävän LIS-kalastuksen määritystä tai vaikuttavan LIS-kalastusta koskevan määrityksen pätevyyteen tai täytäntöönpanokelpoisuuteen.

([4]) Tämä voi sisältää esimerkiksi mahdollisuuden vuoropuheluun tai kirjalliseen tietojenvaihtoon, jos lippuvaltio tai tukea myöntävä jäsenvaltio sitä pyytää.

([5]) Seuraamusten päättäminen tapahtuu sen viranomaisen lakien tai menettelyjen mukaisesti, joka on tehnyt 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun määrityksen.

▼M2

3.5 Tukea myöntävän jäsenen on ilmoitettava komitealle 3 artiklan 1 kohdan nojalla toteutetuista toimenpiteistä 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

3.6. Jos satamajäsenvaltio ilmoittaa tukea myöntävälle jäsenelle, että sillä on selkeä syy uskoa, että jossakin sen satamassa oleva alus on harjoittanut LIS-kalastusta, tukea myöntävän jäsenen on otettava saadut tiedot asianmukaisesti huomioon ja toteutettava aiheellisiksi katsomansa toimenpiteet myöntämiensä tukien osalta.

3.7 Kullakin jäsenellä on oltava käytössään lait, määräykset ja/tai hallinnolliset menettelyt sen varmistamiseksi, että 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tukia, mukaan lukien tämän sopimuksen voimaantulohetkellä voimassa olevat tällaiset tuet, ei myönnetä tai pidetä voimassa.

3.8 Kehitysmaajäsenten, myös vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten, talousvyöhykkeeseen rajoittuvalle alueelle tai talousvyöhykkeelle myöntämät tai voimassapitämät tuet vapautetaan tämän sopimuksen 3 artiklan 1 kohtaan ja 10 artiklaan perustuvista toimista kahden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

4 artikla

Liikakalastettujen kantojen tuet

4.1 Jäsen ei saa myöntää tai pitää voimassa liikakalastetun kannan kalastuksen tai kalastukseen liittyvän toiminnan tukia.

4.2 Tätä artiklaa sovellettaessa kalakanta katsotaan liikakalastetuksi, jos joko rannikkojäsenvaltio, jonka lainkäyttöalueella kalastusta harjoitetaan, tai asiaankuuluva alueellinen kalastuksenhoitojärjestö tai -järjestelyn toimivaltaansa kuuluvien alueiden ja lajien osalta on tunnistanut sen liikakalastetuksi parhaan olevan tieteellisen näytön perusteella, joka on sen käytettävissä.

4.3 Sen estämättä, mitä 4 artiklan 1 kohdassa määrätään, jäsen voi myöntää tai pitää voimassa 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja tukia, jos tällaisia tukia tai muita toimenpiteitä toteutetaan kannan elvyttämiseksi biologisesti kestävälle tasolle. ([1])

4.4 Kehitysmaajäsenten, myös vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten, talousvyöhykkeeseen rajoittuvalle alueelle tai talousvyöhykkeelle myöntämät tai voimassapitämät tuet vapautetaan tämän sopimuksen 4 artiklan 1 kohtaan ja 10 artiklaan perustuvista toimista kahden vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä.

5 artikla

Muut tuet

5.1 Jäsen ei saa myöntää tai pitää voimassa kalastuksen tai kalastukseen liittyvän toiminnan tukia rannikkojäsenvaltion tai rannikkovaltion, joka ei ole jäsen, lainkäyttöalueen ulkopuolella eikä asiaankuuluvan alueellisen kalastuksenhoitojärjestön tai -järjestelyn toimivallan ulkopuolella.

5.2 Jäsenen on noudatettava erityistä huolellisuutta ja asianmukaista pidättyväisyyttä myöntäessään tukia aluksille, jotka eivät purjehdi kyseisen jäsenen lipun alla.

5.3 Jäsenen on noudatettava erityistä huolellisuutta ja asianmukaista pidättyväisyyttä myöntäessään tukia kalastukselle tai kalastukseen liittyvälle toiminnalle sellaisten kantojen osalta, joiden tila ei ole tiedossa.

([1]) Tätä kohtaa sovellettaessa biologisesti kestävällä tasolla tarkoitetaan rannikkojäsenvaltion, jonka lainkäyttöalueella kalastusta tai kalastukseen liittyvää toimintaa harjoitetaan, määrittämää tasoa käyttämällä viitearvoja, kuten kestävää enimmäistuottoa (MSY) tai muita viitearvoja, ja kalastuksesta saatavia tietoja, tai asiaankuuluvan alueellisen kalastuksenhoitojärjestön tai -järjestelyn määrittämää tasoa sen toimivaltaan kuuluvien alueiden ja lajien osalta.

▼M2

6 artikla

Vähiten kehittyneitä kehitysmaajäseniä koskevat erityismääräykset

Jäsenen on noudatettava asianmukaista pidättyväisyyttä ottaessaan esille vähiten kehittyneitä kehitysmaajäseniä koskevia kysymyksiä ja kaikissa tarkastelluissa ratkaisuissa on otettava huomioon asianomaisen vähiten kehittyneen kehitysmaajäsenen mahdollinen erityistilanne.

7 artikla

Tekninen apu ja valmiuksien kehittäminen

Kehitysmaajäsenille, myös vähiten kehittyneille kehitysmaajäsenille, on annettava kohdennettua teknistä apua ja valmiuksien kehittämisen tukea tämän sopimuksen määräysten täytäntöönpanoa varten. Tämän avun tukemiseksi perustetaan vapaaehtoinen WTO:n rahoitusmekanismi yhteistyössä asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen, kuten Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO) sekä Maatalouden kansainvälisen kehittämisrahaston, kanssa. WTO:n jäsenten maksuosuudet mekanismiin ovat täysin vapaaehtoisia eikä niihin käytetä tavanomaisia talousarviovaroja.

8 artikla

Ilmoitukset ja avoimuus

8.1 Rajoittamatta tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 25 artiklan soveltamista ja jotta vahvistetaan ja tehostetaan kalastustukia koskevia ilmoituksia sekä mahdollistetaan kalastustukia koskevien sitoumusten täytäntöönpanon tehokkaampi valvonta, kunkin jäsenen on

a) toimitettava seuraavat tiedot osana tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 25 artiklan mukaisesti annettavaa kalastustukia koskevaa säännöllistä ilmoitustaan ([1]), ([2]): kalastustoiminnan tyyppi tai laji, jolle tukea on myönnetty;

b) toimitettava mahdollisuuksien mukaan seuraavat tiedot osana tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 25 artiklan mukaisesti annettavaa kalastustukia koskevaa säännöllistä ilmoitustaan ([1]), ([2]):

   i) kalakantojen tila sen kalastuksen osalta, jolle tukea on myönnetty (esim. liikakalastettu, kestävästi kalastettu tai alikalastettu), sekä käytetyt viitearvot ja se, jaetaanko ([3]) kyseiset kannat jonkin toisen jäsenen kanssa tai hallinnoiko niitä alueellinen kalastuksenhoitojärjestö tai -järjestely;

   ii) asianomaista kalakantaa koskevat käytössä olevat säilyttämis-. ja hoitotoimenpiteet;

   iii) kalastuslaivaston kapasiteetti sen kalastuksen osalta, jolle tukea on myönnetty;

   iv) tukea saavien kalastusalusten nimet ja yksilölliset tunnistenumerot; ja

   v) saalistiedot lajeittain tai lajiryhmittäin sen kalastuksen osalta, jolle tukea on myönnetty. ([4])

([1]) Sovellettaessa 8 artiklan 1 kohtaa jäsenten on toimitettava nämä tiedot kaikkien tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 25 artiklassa vaadittujen tietojen lisäksi ja siten kuin tuki- ja tasoitustullikomitean mahdollisesti käyttämässä kyselylomakkeessa, esimerkiksi asiakirjassa G/SCM/6/Rev.1, määrätään.

([2]) Vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten ja niiden kehitysmaajäsenten osalta, joiden vuotuisen merisaaliin osuus on enintään 0,8 prosenttia maailmanlaajuisesta kokonaismäärästä WTO:n sihteeristön toimittamien viimeisimpien julkaistujen FAO:n tietojen perusteella, tässä alakohdassa tarkoitetut lisätiedot voidaan ilmoittaa neljän vuoden välein.

([3]) ”Kantojen jakamisella” tarkoitetaan kantoja, joita esiintyy kahden tai useamman rannikkojäsenvaltion talousvyöhykkeellä tai sekä talousvyöhykkeellä että sen ulkopuolisella ja rinnakkaisella alueella.

([4]) Monilajikalastuksen osalta jäsen voi toimittaa muita asiaankuuluvia ja saatavilla olevia saalistietoja.

▼M2

8.2 Jäsenen on toimitettava komitealle vuosittain kirjallinen luettelo aluksista ja toiminnanharjoittajista, joiden osalta se on tehnyt LIS-kalastuksen harjoittamista koskevan myönteisen määrityksen.

8.3 Vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä jäsenen on ilmoitettava komitealle olemassa olevista tai toteutetuista toimenpiteistä, joilla varmistetaan tämän sopimuksen täytäntöönpano ja hallinnointi, mukaan lukien toimenpiteet, joilla pannaan täytäntöön 3, 4 ja 5 artiklassa määrätyt kiellot. Jäsenen on lisäksi viipymättä ilmoitettava komitealle muutoksista tällaisiin toimenpiteisiin sekä uusista toimenpiteistä, joilla pannaan täytäntöön 3 artiklassa määrätyt kiellot.

8.4 Vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulopäivästä jäsenen on toimitettava komitealle kalastusalan järjestelyidensä kuvaus, joka sisältää viittaukset tämän sopimuksen kannalta merkityksellisiin sen lakeihin, määräyksiin ja hallinnollisiin menettelyihin, sekä ilmoitettava viipymättä komitealle mahdollisista myöhemmistä muutoksista. Jäsen voi täyttää tämän velvoitteen toimittamalla komitealle ajantasaisen sähköisen linkin jäsenen tai jonkun muun tahon asianmukaiselle viralliselle verkkosivustolle, jolla nämä tiedot esitetään.

8.5 Jäsen voi pyytää ilmoittavalta jäseneltä lisätietoja tämän artiklan mukaisesti annetuista ilmoituksista ja tiedoista. Ilmoittavan jäsenen on vastattava kyseiseen pyyntöön mahdollisimman nopeasti kirjallisesti ja kattavasti. Jos jäsen katsoo, että tässä artiklassa tarkoitettua ilmoitusta tai tietoa ei ole toimitettu, se voi saattaa asian tällaisen toisen jäsenen tai komitean tietoon.

8.6 Tämän sopimuksen tullessa voimaan jäsenten on ilmoitettava komitealle kirjallisesti kaikista alueellisista kalastuksenhoitojärjestöistä tai -järjestelyistä, joiden osapuolia ne ovat. Tähän ilmoitukseen on sisällyttävä vähintään kalastuksenhoitojärjestön tai -järjestelyn perustamissäädöksen teksti, sen toimivaltaan kuuluva alue ja lajit, tiedot hoidettavien kalakantojen tilasta, kuvaus sen säilyttämis- ja hoitotoimenpiteistä, sen LIS-kalastuksen määrittämistä koskevat säännöt ja menettelyt sekä ajantasainen luettelo aluksista ja/tai toiminnanharjoittajista, joiden se on määrittänyt harjoittavan LIS-kalastusta. Tämän ilmoituksen voi toimittaa joko yksittäinen jäsen tai jäsenten ryhmä. ([1]) Kaikista muutoksista näihin tietoihin on ilmoitettava viipymättä komitealle. Komitean sihteeristö pitää yllä luetteloa tämän artiklan mukaisesti ilmoitetuista alueellisista kalastuksenhoitojärjestöistä tai -järjestelyistä.

8.7 Jäsenet toteavat, että toimenpiteestä ilmoittaminen ei vaikuta a) sen oikeudelliseen asemaan GATT 1994 -sopimuksen, tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen tai tämän sopimuksen puitteissa; b) toimenpiteen vaikutuksiin tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen puitteissa; tai c) itse toimenpiteen luonteeseen.

8.8 Mikään tässä artiklassa ei edellytä toimittamaan luottamuksellisia tietoja.

9 artikla

Institutionaaliset järjestelyt

9.1 Perustetaan kalastustukia käsittelevä komitea, joka koostuu kunkin jäsenen edustajista. Komitea valitsee puheenjohtajansa ja kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa sekä muulloin minkä tahansa jäsenen pyynnöstä tämän sopimuksen asiaankuuluvien määräysten mukaisesti. Komitea suorittaa tämän sopimuksen perusteella sille kuuluvat tai jäsenten sille antamat tehtävät ja tarjoaa jäsenille tilaisuuden neuvotteluihin kaikista tämän sopimuksen toimintaan tai sen tavoitteiden edistämiseen liittyvistä asioista. WTO:n sihteeristö toimii komitean sihteeristönä.

([1]) Tämä velvoite voidaan täyttää toimittamalla ajantasainen sähköinen linkki ilmoittavan jäsenen tai jonkun muun tahon asianmukaiselle viralliselle verkkosivustolle, jolla nämä tiedot esitetään.

▼M2

9.2 Komitea tarkastelee vähintään kahden vuoden välein kaikkia 3 ja 8 artiklan ja tämän artiklan nojalla toimitettuja tietoja.

9.3 Komitea tarkastelee vuosittain tämän sopimuksen soveltamista ja toimintaa ottaen huomioon sen tavoitteet. Komitea tiedottaa vuosittain tavarakauppaneuvostolle tällaisten tarkastelujen kattamien ajanjaksojen aikana tapahtuneesta kehityksestä.

9.4 Viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen voimaantulopäivästä ja sen jälkeen joka kolmas vuosi komitea tarkastelee tämän sopimuksen toimintaa määrittääkseen kaikki tarvittavat muutokset tämän sopimuksen toiminnan parantamiseksi ottaen huomioon sen tavoitteet. Komitea voi tarvittaessa tehdä tavarakauppaneuvostolle esityksiä tämän sopimuksen tekstin muuttamiseksi ottaen huomioon muun muassa sen täytäntöönpanossa saadut kokemukset.

9.5 Komitean on oltava tiiviisti yhteydessä FAO:hon ja muihin asiaankuuluviin kalastuksenhoidon alan kansainvälisiin organisaatioihin, mukaan lukien alueelliset kalastuksenhoitojärjestöt tai -järjestelyt.

10 artikla

Riitojen ratkaisu

10.1 GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artiklojen määräyksiä, sellaisina kuin niitä on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisemista koskevassa sopimuksessa, sovelletaan tähän sopimuksen mukaisiin neuvotteluihin ja riitojen ratkaisemiseen, ellei tässä nimenomaisesti toisin säädetä. ([1])

10.2 Rajoittamatta 1 kohdan soveltamista tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 4 artiklaa ([2]) sovelletaan tämän sopimuksen 3, 4 ja 5 artiklan mukaisiin neuvotteluihin ja riitojen ratkaisuun.

11 artikla

Loppumääräykset

11.1 Lukuun ottamatta sitä, mitä 3 ja 4 artiklassa määrätään, mitkään tämän sopimuksen määräykset eivät estä jäsentä myöntämään tukea katastrofin ([3]) sattuessa, kunhan tuki on

a) rajoitettu tietyn katastrofin yhteydessä annettavaan apuun;

b) rajoitettu maantieteelliselle alueelle, johon katastrofin vaikutukset kohdistuvat;

c) myönnetty rajoitetulle ajanjaksolle; ja

d) jälleenrakennustukien osalta rajoitettu katastrofista kärsineen kalastuksen ja/tai kalastuslaivaston ennallistamiseen katastrofia edeltävälle tasolle.

11.2 a) Tällä sopimuksella, mukaan lukien siihen liittyvät havainnot, suositukset ja päätökset, ei ole oikeudellisia vaikutuksia aluevaatimuksiin tai merirajojen määrittämiseen.

b) Tämän sopimuksen 10 artiklan nojalla perustettu paneeli ei tee päätelmiä väitteistä, joiden ratkaisemiseksi sen olisi perustettava päätelmänsä aluevaatimuksiin tai merirajojen rajaamiseen. ([4])

([1]) GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan 1 kohdan b ja c alakohtaa ja riitojen ratkaisemista koskevan sopimuksen 26 artiklaa ei sovelleta tämän sopimuksen mukaiseen riitojen ratkaisuun.

([2]) Tämän artiklan soveltamiseksi tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen 4 artiklan termillä ”kielletty tuki” tarkoitetaan tukia, joihin sovelletaan tämän sopimuksen 3, 4 ja 5 artiklan kieltoja.

([3]) Selkeyden vuoksi todetaan, että tätä määräystä ei sovelleta talous- tai finanssikriiseihin.

([4]) Tätä rajoitusta sovelletaan myös riitojen ratkaisemista koskevan sopimuksen 25 artiklassa tarkoitettuun välimieheen.

▼**M2**

11.3 Mitään tämän sopimuksen määräystä ei saa tulkita tai soveltaa tavalla, joka vaikuttaa jäsenten lainkäyttövaltaan, oikeuksiin ja velvollisuuksiin, jotka johtuvat kansainvälisestä oikeudesta, mukaan lukien merioikeus. ([1])

11.4 Jollei toisin määrätä, mikään tässä sopimuksessa ei tarkoita, että jäsentä sitovat minkään sellaisen kalastuksenhoitojärjestön tai -järjestelyn toimenpiteet tai päätökset, jonka sopimuspuoli tai yhteistyötä tekevä muu kuin sopimuspuoli se ei ole, tai että se tunnustaa tällaisen kalastuksenhoitojärjestön tai -järjestelyn.

11.5 Tällä sopimuksella ei muuteta tai mitätöidä mitään tukia ja tasoitustulleja koskevassa sopimuksessa määrättyjä oikeuksia ja velvoitteita.

12 artikla

Sopimuksen päättäminen, jos kattavia määräyksiä ei hyväksytä

Jos kattavia määräyksiä ei hyväksytä neljän vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta ja jollei yleisneuvosto toisin päätä, tämän sopimuksen voimassaolo päättyy välittömästi.

([1]) Mukaan lukien alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen tai -järjestelyiden säännöt ja menettelyt.

▼B

SOPIMUS SUOJALAUSEKKEISTA

JÄSENET, JOTKA

pitävät mielessä jäsenten yleisen tavoitteen kehittää ja vahvistaa GATT 1994 -sopimukseen perustuvaa kansainvälistä kauppajärjestelmää;

tunnustavat tarpeen selventää ja vahvistaa GATT 1994-sopimuksen periaatteita, erityisesti sen XIX artiklan (Tiettyjä tuontituotteita koskeva poikkeustoimi) osalta, luoda uudelleen monenkeskinen suojatoimien valvonta ja poistaa toimet, joita tällainen valvonta ei koske;

tunnustavat teollisuuden rakennesopeutuksen tärkeyden sekä tarpeen edistää kilpailua sen rajoittamisen sijasta kansainvälisillä markkinoilla; ja

tunnustavat edelleen, että tämän vuoksi tarvitaan kattava kaikkiin jäseniin sovellettava sopimus, joka perustuu GATT 1994 -sopimuksen perusperiaatteisiin;

SOPIVAT SEURAAVAA:

Artikla 1

Yleinen määräys

Tämä sopimus luo suojatoimien soveltamista koskevat säännöt, joiden voidaan katsoa tarkoittavan sellaisia suojatoimia, joista säädetään GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklassa.

Artikla 2

Edellytykset

1. Jäsen ([1]) voi soveltaa suojatoimia tiettyyn tuotteeseen vain, jos jäsen on jäljempänä mainittujen sääntöjen mukaisesti tehnyt päätöksen, jonka mukaan tuotetta tuodaan sen alueelle niin kasvavassa määrin, absoluuttisesti tai suhteessa kotimaiseen tuotantoon ja sellaisissa oloissa, että tämä aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vakavaa haittaa vastaavia tai suoraan kilpailevia tuotteita valmistavalle kotimaiselle teollisuudelle.

2. Suojatoimia on sovellettava tuontituotteeseen sen lähdemaasta riippumatta.

Artikla 3

Tutkinta

1. Jäsen voi soveltaa suojatointa vain tämän jäsenen asianomaisten viranomaisten suorittaman aiemmin voimaan saatettujen menettelytapojen mukaisen tutkinnan ja GATT 1994 -sopimuksen X artiklan mukaisen julkistamismenettelyn jälkeen. Tämän tutkinnan on sisällettävä kohtuullinen julkinen ilmoittaminen

([1]) Tulliliitto voi käyttää suojalausekkeita yhtenä yksikkönä tai jäsenen puolesta. Kun tulliliitto käyttää suojalauseketta yhtenä yksikkönä, kaikki tämän sopimuksen mukaiseen vakavaan haittaan tai sen uhkan määrittämiseen liittyvät vaatimukset tulee perustaa tulliliiton vallitseviin kokonaisolosuhteisiin. Kun suojalauseketta käytetään jäsenen puolesta, kaikki vakavan haitan tai sen uhkan määrittämiseen liittyvät vaatimukset on perustettava tässä jäsenen vallitseviin olosuhteisiin ja toimi on ulotettava koskemaan vain tätä jäsentä. Mikään tässä sopimuksessa ei estä GATT 1994 -sopimuksen XXIV artiklan 8 kohdan välisen suhteen tulkitsemista.

▼B

kaikille asianosaisille tahoille ja julkiset kuulemiset tai muut soveliaat keinot, joilla maahantuojat, -viejät ja muut asianosaiset tahot voivat esittää näyttöä ja näkökantojaan, mukaan lukien mahdollisuus vastata toisten osapuolien esityksiin ja välittää näkökantansa muun muassa siitä, onko suojatoimen käyttö yleisen edun mukaista. Toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava raportti, jossa selvitetään tutkinnan tulokset ja kaikkiin esillä olleisiin asiallisiin ja oikeudellisiin kysymyksiin liittyvät perustellut johtopäätökset.

2. Kun on aihetta, toimivaltaisten viranomaisten on kohdeltava kaikkea luonteeltaan luottamuksellista tai luottamuksellisesti saatua tietoa luottamuksellisena. Tällaista tietoa ei tule edelleenluovuttaa ilman tiedon luovuttajan suostumusta. Luottamuksellista tietoa antavia osapuolia voidaan pyytää toimittamaan ei-luottamuksellisia yhteenvetoja annetuista tiedoista, ja jos osapuolet katsovat, ettei yhteenvetoa voi tehdä sen suhteen, perustelut, miksi yhteenvetoa ei voi tehdä. Mikäli toimivaltaiset viranomaiset katsovat, ettei luottamuksellisuutta koskeva pyyntö ole oikeutettu ja jos kyseinen osapuoli on joko haluton julkistamaan tietoa tai antamaan luvan sen luovuttamiseen yhteenvetona, viranomaiset voivat jättää tiedon huomiotta, ellei tiedon oikeellisuutta voida viranomaisia tyydyttävästi osoittaa asianomaisista lähteistä.

Artikla 4

Vakavan haitan tai sen uhan määrittäminen

1. Tässä sopimuksessa

a) ”vakavalla haitalla” tarkoitetaan merkittävää yleistä kotimaisen teollisuuden aseman heikentämistä;

b) ”vakavan haitan uhalla” tarkoitetaan vakavaa haittaa, joka on ilmeinen 2 kohdan mukaisesti. Vakavan haitan olemassaolon määrittäminen tulee perustua tosiasioihin eikä suinkaan todistamattomaan väitteeseen, arveluun tai vähäiseen mahdollisuuteen; ja

c) määritettäessä haittaa tai sen uhkaa, ”kotimaisella teollisuudella” tarkoitetaan jäsenen alueella toimivia vastaavien tai suoraan kilpailevien tuotteiden tuottajia kokonaisuudessaan tai niitä, joiden yhteinen vastaavan tai suoraan kilpailevan tuotteen tuotanto vastaa pääosaa kyseisten tuotteiden kansallisesta tuotannosta.

2. a) Tutkinnassa, jossa päätetään onko tuonnin kasvu aiheuttanut tai uhkaako se aiheuttaa tämän sopimuksen mukaista vakavaa haittaa kotimaiselle tuotannolle, asianomaisten viranomaisten on arvioitava kaikki asian kannalta keskeiset asiallista ja mitattavaa laatua olevat tekijät, joilla on vaikutusta tutkinnan kohteena olevan teollisuuden asemaan, erityisesti kyseisen tuotteen tuonnin asteen ja määrän kasvuun absoluuttisesti ja suhteellisesti, lisääntyneen tuonnin kattamaan osuuteen kotimaan markkinoista, myynnin, tuotannon, tuottavuuden, kapasiteetin käyttöasteen, voittojen ja tappioiden sekä työllisyyden tason muutoksiin.

▼B

b) Päätöstä, johon viitataan a alakohdassa, ei saa tehdä, ellei tutkinta puolueettoman näytön perusteella osoita kyseisen tuotteen lisääntyneen tuonnin ja vakavan haitan tai sen uhan välistä syy-yhteyttä. Kun muut kuin tuonnin kasvuun liittyvät tekijät samanaikaisesti aiheuttavat haittaa kotimaiselle tuotannolle, ei tätä haittaa tule pitää lisääntyneen tuonnin aiheuttamana.

c) Asianomaisten viranomaisten tulee julkaista viipymättä, 3 artiklan määräysten mukaisesti, yksityiskohtainen analyysi tutkittavana olevasta tapauksesta sekä osoitettava tutkittujen tekijöiden merkitys asialle.

Artikla 5

Suojatoimien soveltaminen

1. Jäsenen on käytettävä suojatoimia vain siltä osin kuin on tarpeen estää tai korjata vakava haitta tai helpottaa sopeutumista. Jos käytetään määrällistä rajoitusta, ei toimenpide saa vähentää tuonnin määrää alle aikaisemman ajanjakson, joka on kolme viimeistä peräkkäistä vuotta, joilta on tilastotietoja, tuonnin keskiarvoa, ellei ole selviä perusteita sille, että muu taso on välttämätön estämään tai korjaamaan vakava haitta. Jäsenten tulisi valita näihin tavoitteisiin parhaiten soveltuvat keinot.

2. a) Tapauksissa, joissa kiintiötä käytetään toimittajamaiden kesken, rajoituksia soveltava jäsen voi pyrkiä sopimukseen kiintiön osuuksien jakamisesta kaikkien muiden jäsenten kanssa, joilla on merkittävä intressi tarjota maahan kyseistä tuotetta. Tapauksissa, joissa tämä keino ei ole kohtuudella käytettävissä, kyseisen jäsenen tulee jakaa kiintiö-osuudet jäsenille, joilla on merkittävä intressi tarjota maahan kyseistä tuotetta ja perustaa osuudet tuotteen tuonnin koko määrästä tai arvosta laskettuihin edelliseltä ajanjaksolta oleviin kunkin jäsenen osuuksiin, ottaen huomioon mahdolliset erityistekijät, joilla on saattanut olla vaikutusta tai jotka saattavat vaikuttaa kyseisen tuotteen kauppaan.

b) Jäsen voi poiketa a) alakohdan määräyksistä edellyttäen, että 12 artiklan 3 kohdan mukaiset neuvottelut on käyty tämän sopimuksen 13 artiklan 1 kohdassa perustetun suojalausekekomitean alaisena ja että komitealle on annettu selkeä näyttö siitä, että i) tuonti tiettyjen jäsenten alueelta on kasvanut kyseisen ajanjakson aikana suhteettomasti kyseisen tuotteen koko tuonnin kasvuun verrattuna, ii) syyt määräyksistä poikkeamiseen a alakohdassa on perusteltu, ja että iii) syyt poikkeamiseen pätevät kaikkiin tuotteen toimittajiin. Minkään tällaisen toimen kestoa ei saa jatkaa 7 artiklan 1 kohdassa mainittua ensimmäistä soveltamisaikaa pidemmälle. Edellä mainittu poikkeama ei ole sallittu tapauksissa, joissa kyse on vakavan haitan uhasta.

▼B

Artikla 6

Väliaikaiset suojatoimet

Kriittisissä tilanteissa, joissa viivytys voisi aiheuttaa vahinkoa, jota olisi vaikea korjata, jäsen voi ryhtyä väliaikaiseen suojatoimeen sen perusteella, että alustavan selvityksen perusteella on saatu selvä näyttö siitä, että lisääntynyt tuonti on aiheuttanut tai uhkaa aiheuttaa vakavaa haittaa. Väliaikainen toimi ei saa kestää yli 200 päivää, jona aikana 2—7 ja 12 artikloissa määriteltyjen vaatimusten on täytyttävä. Toimien olisi oltava tyypiltään lisätulleja, ja ne tulisi pikaisesti maksaa takaisin, jos asianomainen 4 artiklan 2 kohdassa mainittu tutkinta ei määrittele, että lisääntynyt tuonti on aiheuttanut tai uhannut aiheuttaa vakavaa haittaa kotimaan teollisuudelle. Minkä tahansa väliaikaisen toimen kesto lasketaan osaksi ensimmäistä soveltamisaikaa tai jotakin 7 artiklan 1, 2 ja 3 kohdissa tarkoitettua jatkoaikaa.

Artikla 7

Suojatoimien kesto ja tarkastelu

1. Jäsenen tulee käyttää suojatoimia vain vakavan haitan estämiseksi tai korjaamiseksi tai sopeutumistoimien helpottamiseksi tarvittavana ajanjaksona. Tämä ei saa ylittää neljää vuotta, ellei sitä pidennetä 2 kohdan mukaisesti.

2. Aikaa, joka on mainittu 1 kohdassa, voidaan jatkaa edellyttäen, että tuojajäsenen asianomaiset viranomaiset ovat 2,3,4 ja 5 artikloissa määrättyjen menettelytapojen mukaisesti päättäneet, että suojatoimi on edelleen välttämätön estämään tai korjaamaan vakavan haitan ja että on ilmeistä tuotannon olevan sopeutumassa ja edellyttäen, että 8 ja 12 artiklojen asiaankuuluvia määräyksiä on noudatettu.

3. Suojatoimen kokonaiskesto, mukaan lukien minkä tahansa väliaikaisen toimen kesto, ensimmäinen soveltamisaika ja sen mikä tahansa pidennys, ei saa ylittää kahdeksaa vuotta.

4. Sopeutumisen helpottamiseksi tilanteessa, jossa arvioitu suojatoimen kesto on 12 artiklan 1 kohdan mukaisten määräysten mukaisesti ilmoitettuna yli vuoden mittainen, tulee tointa lieventää asteittain säännöllisin välein soveltamisajanjaksona. Mikäli toimen kesto ylittää kolme vuotta, soveltavan jäsenen on tehtävä tilanneselvitys soveltamisajanjakson puoliväliin mennessä ja mikäli mahdollista poistaa toimi tai nopeuttaa toimen lieventämistä. Toimi, jota jatketaan 2 kohdan mukaisesti, ei saa olla rajoittavampi kuin ensimmäisen soveltamisjakson lopussa ja sen lieventämistä tulisi jatkaa.

5. Mitään suojatointa ei saa soveltaa uudestaan sellaisen tuotteen tuontiin, joka on ollut suojatoimen kohteena WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen, saman pituisena ajanjaksona kuin se aikaväli, jolloin toimi oli aiemmin käytössä edellyttäen, että vähintään kahden vuoden aikana toimi ei ole ollut käytössä.

▼B

6. Huolimatta 5 kohdan määräyksistä suojatointa, jonka kestoon enintään 180 päivää, voi soveltaa uudelleen tuotteen tuontiin jos

a) vähintään vuosi on kulunut tuotteen tuontiin sovelletun suojatoimen käyttöönottopäivästä; ja

b) vastaavaa suojatointa ei ole käytetty samaan tuotteeseen useammin kuin kahdesti välittömästi suojatoimen käyttöönottoa edeltävien viiden vuoden aikana.

Artikla 8

Myönnytysten ja muiden velvoitteiden taso

1. Suojatoimen soveltamista esittävän tai suojatoimen keston jatkamista hakevan jäsenen on pyrittävä ylläpitämään keskeisiltä kohdiltaan vastaava GATT 1994 -sopimuksen mukaisten myönnytysten ja muiden velvoitteiden taso itsensä ja vientiä harjoittavien jäsenten välillä, joihin tällaiset toimet kohdistuvat 12 artiklan 3 kohdan määräysten mukaisesti. Saavuttaakseen tämän tavoitteen kyseiset jäsenet voivat sopia mistä tahansa riittävistä kaupan korvausmuodoista heidän kauppaan vaikuttavan toimenpiteen haitallisten vaikutusten osalta.

2. Mikäli 12 artiklan 3 kohdan mukaisissa neuvotteluissa ei päästä sopimukseen 30 päivän aikana, kohteena olevat viejäjäsenet ovat vapaita, viimeistään 90 päivän kuluessa siitä, kun toimi on otettu käyttöön, 30 päivän kuluttua umpeen siitä, kun kirjallinen ilmoitus pidättäytymisestä on vastaanotettu tavarakauppaneuvostossa, pidättäytymään oleellisesti vastaavia tuotteita koskevista myönnytyksistä tai muista GATT 1994 -sopimuksen aiheuttamista velvoitteista siihen jäseneen nähden, joka soveltaa suojatointa, tavarakauppaneuvoston vastustamatta pidättäytymistä.

3. Oikeutta 2 kohdan mukaiseen pidättäytymiseen ei saa käyttää ensimmäisen kolmen vuoden aikana, jolloin suojatoimi on käytössä edellyttäen, että suojatoimi on otettu käyttöön absoluuttisen tuonnin määrän kasvun seurauksena ja että tällainen toimi noudattaa tämän sopimuksen määräyksiä.

Artikla 9

Kehitysmaajäsenet

1. Suojatoimia ei saa käyttää kehitysmaajäsenen alueelta peräisin olevia tuotteita vastaan niin kauan kun tuotteen osuus kyseisen tuotteen kokonaistuonnista tuojajäsenen alueella ei ylitä 3 prosenttia edellyttäen, että kehitysmaajäsenet, joiden tuontiosuus on alle 3 prosenttia, eivät yhdessä vastaa suuremmasta kuin 9 prosentista kyseisen tuotteen kokonaistuonnista ([1]).

2. Kehitysmaajäsenellä on oikeus pidentää suojatoimen soveltamisaikaa kaksi vuotta pidemmälle kuin 7 artiklan 3 kohdassa määrätty enimmäisaika. Huolimatta 7 artiklan 5 kohdan määräyksistä kehitysmaajäsenellä on oikeus soveltaa suojatointa uudelleen sellaiseen tuotteeseen, joka on ollut tällaisen, WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen käyttöönotetun, toimen kohteena, sen jälkeen kun on kulunut edellisen soveltamisajanjakson puolikasta vastaava aika edellyttäen, että vähintään kahden vuoden aikana toimi ei ole ollut käytössä.

([1]) Jäsenen on viipymättä ilmoitettava 9 artiklan 1 kohdanmukainen toiminta suojalausekekomitealle.

▼B

Artikla 10

Aiemmat XIX artiklan mukaiset toimet

WTO-sopimuksen voimaantullessa jäsenten tulee lopettaa kaikki voimassa olevat GATT 1947 -sopimuksen XIX artiklan mukaiset suojatoimet viimeistään kahdeksan vuoden kuluessa niiden ensimmäisestä soveltamis-päivästä tai viiden vuoden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta, noudattaen myöhempää ajankohtaa.

Artikla 11

Tiettyjen toimien kielto ja poistaminen

1. a) Jäsenen ei tule ottaa käyttöön tai yrittää tavoitella minkään poikkeustoimen käyttöä tiettyjen tuotteiden tuontia vastaan, kuten GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklassa on säädetty, ellei toimenpide täytä edellä mainitun artiklan määräyksiä, joita sovelletaan tämän sopimuksen mukaisesti.

b) Sen lisäksi jäsen ei saa yrittää tavoitella, ottaa käyttöön tai ylläpitää vapaaehtoisia vientirajoituksia, säännönmukaisia markkinointijärjestelyjä tai mitään muita vastaavia toimia tuonti- tai vientitoimintaan nähden ([1]) ([2]). Näihin kuuluvat yhden jäsenen toimenpiteet sekä sopimusten, järjestelyjen ja tulkintasopimusten mukaiset toimet, joihin kaksi tai useampi jäsen on ryhtynyt. Mikä tahansa tällainen toimi, joka on voimassa WTO-sopimuksen voimaantullessa, on saatettava yhtäpitäväksi tämän sopimuksen kanssa tai lopetettava 2 kohdan mukaisesti.

c) Tätä sopimusta ei sovelleta toimenpiteisiin, joita yritetään tavoitella, otetaan käyttöön tai ylläpidetään GATT 1994 -sopimuksen määräysten mukaisesti lukuun ottamatta XIX artiklaa, 1 A liitteen mukaisten monenkeskisten kauppasopimusten, lukuunottamatta tätä sopimusta mukaisesti tai GATT 1994 -sopimukseen sisältyvien pöytäkirjojen ja sopimusten tai järjestelyjen mukaisesti.

2. Luopuminen 1 b kohdan mukaisista toimista on toteutettava niiden aikataulujen mukaan, jotka asianomaiset jäsenet esittävät suojalausekekomitealle viimeistään 180 päivää WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen. Näiden aikataulujen avulla on huolehdittava siitä, että kaikista 1 kohdassa viitatuista toimista luovutaan tai ne saatetaan tämän sopimuksen mukaisiksi aikavälillä, joka ei ylitä neljää vuotta WTO-sopimuksen voimaantulosta, poikkeuksena on tuontikauppaa harjoittavaa jäsentä ([3]) kohden enintään yksi erityistoimi, jonka kesto ei saa jatkua 31. joulukuuta 1999 jälkeen. Tällaisesta toimesta on sovittava niiden jäsenten kesken, joihin asialla on suoraa vaikutusta ja ilmoitettava suojalausekekomitealle tutkintaa ja hyväksyntää varten 90 päivän kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen. Tämän sopimuksen liitteessä on osoitettu yksi toimi, jonka osalta on sovittu sen täyttävän tämän poikkeuksen tunnusmerkit.

([1]) Tuontikiintiön käyttöä GATT 1994 -sopimuksen asianomaisten määräysten ja tämän sopimuksen mukaisena suojatoimena voi yhteisestä sopimuksesta hallinnoida viejäjäsen.

([2]) Vastaavien toimien esimerkkeihin sisältyvät viennin rajoittaminen, vientihinnan seurantajärjestelmät, vienti- tai tuontitarkkailu, pakolliset tuontikartellit ja vapaaharkintaiset vientija tuontilisensiointijärjestelmät, joista mikä tahansa merkitsee suojaa.

([3]) Ainoa tällainen poikkeus, johon Euroopan yhteisöt on oikeutettu, on osoitettu tämän sopimuksen liitteessä.

▼B

3. Jäsenten ei tule rohkaista tai tukea julkisten tai yksityisten yritysten sellaisten toimien käyttöönottoa tai ylläpitoa, jotka vastaavat 1 kohdassa viitattuja toimia.

Artikla 12

Ilmoittaminen ja neuvottelut

1. Jäsenen on viipymättä ilmoitettava suojalausekekomitealle

a) vakavaan haittaan tai sen uhkaan liittyvän tutkinta-prosessin aloittamisesta ja sen syistä;

b) johtopäätöksen tekemisestä lisääntyneen tuonnin aiheuttamasta vakavasta haitasta tai sen uhasta; ja

c) päätöksestä käyttää tai jatkaa suojatoimen käyttöä.

2. Tehdessään 1 b ja 1 c alakohdissa viitatun ilmoituksen jäsenen, joka esittää suojatoimen käyttöönottoa tai sen jatkamistaon toimitettava suojalausekekomitealle kaikki asiaankuuluva tieto, jonka tulee sisältää näyttö tuonnin aiheuttamasta vakavasta haitasta tai sen uhasta, täsmällinen kuvaus kyseisestä tuotteesta ja esitetystä toimenpiteestä, esitetty toimen käyttöönottopäivä, odotettu kestoaika ja toimenpiteen lievennystä koskeva aikataulu. Toimenpiteen käytön jatkamisen ollessa kyseessä, on lisäksi toimitettava osoitus siitä, että kyseinen tuotanto on sopeutumassa. Tavarakauppaneuvosto tai suojalausekekomitea voi pyytää toimenpiteen käyttöä tai jatkamista pyytäneeltä jäseneltä tarvitsemiansa lisätietoja.

3. Jäsenen, joka esittää käyttävänsä tai jatkavansa suojatoimen käyttöä, on tarjottava niille jäsenille, joilla on merkittävä intressi kyseisen tuotteen viejinä, riittävä mahdollisuus ennakkoneuvotteluihin, joiden tarkoituksena on muun muassa tarkastella 2 kohdassa viitattuja tietoja ja keskustella toimesta ja päästä yhteisymmärrykseen tavasta saavuttaa 8 artiklan 1 kohdassa asetettu tavoite.

4. Jäsenen on tehtävä ilmoitus ennen kuin ottaa edellä 6 artiklassa viitatun väliaikaisen toimen käyttöön. Neuvottelut on aloitettava välittömästi toimenpiteen käyttöönoton jälkeen.

5. Kyseisten jäsenten on välittömästi ilmoitettava tava-rakauppaneuvostolle tässä artiklassa viitattujen neuvottelujen tulokset sekä myös 7 artiklan 4 kohdassa viitatut puolivälintarkastelut, 8 artiklan 1 kohdassa viitatut mitkä tahansa korvausmuodot ja 8 artiklan 2 kohdassa viitatut myönnytyksiä ja muita velvoitteita koskevat pidättäytymisehdotukset.

6. Jäsenten on ilmoitettava viipymättä suojalauseke-komitealle suojatoimiin liittyvästä lainsäädännöstään, määräyksistään ja hallintokäytännöistään sekä niihin kaikkiin tehdyistä muutoksista.

7. Jäsenten, jotka pitävät voimassa 10 artiklassa ja 11 artiklan 1 kohdassa kuvattuja toimia vielä WTO-sopimuksen voimaantulopäivänä, on ilmoitettava tällaiset toimet suojalausekekomitealle viimeistään 60 päivää WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen.

▼B

8. Jokainen jäsen voi ilmoittaa suojalausekekomitealle kaikesta lainsäädännöstä, säädöksistä ja hallintokäytännöistä ja mistä tahansa tässä sopimuksessa käsitellyistä toimista tai toimenpiteistä, joita muut tämän sopimuksen nojalla ilmoitusvelvolliset jäsenet eivät ole ilmoittaneet.

9. Jokainen jäsen voi ilmoittaa suojalausekekomitealle kaikista 11 artiklan 3 kohdassa viitatuista julkishallinnon ulkopuolisista toimista.

10. Kaikki tavarakauppaneuvoston tässä sopimuksessa viitatut ilmoitukset tulee tavanomaisissa tapauksissa tehdä suojalausekekomitean kautta.

11. Tämän sopimuksen ilmoittamista koskevat määräykset eivät vaadi minkään jäsenen luovuttavan luottamuksellisia tietoja, mikäli tiedon luovuttaminen vaikeuttaisi lainsäädännön voimaansaattamista tai olisi muutoin vastoin yleistä etua tai voisi vaikeuttaa yksittäisten yksityisten tai valtion yritysten oikeutettuja kaupallisia etuja.

Artikla 13

Valvonta

1. Suojalausekekomitea, joka perustetaan tavarakauppaneuvoston alaisuuteen, on avoin kaikille jäsenille, jotka ilmaisevat halunsa olla komiteassa mukana. Komitealla on seuraavat tehtävät:

a) tarkkailla ja raportoida vuosittain tavarakauppaneuvostolle tämän sopimuksen yleisestä täytäntöönpanosta ja tehdä ehdotuksia sen parantamiseksi;

b) selvittää asiasta kärsineen jäsenen pyynnöstä, onko tämän sopimuksen menettelytapasäädöksiä noudatettu suojatoimen yhteydessä ja raportoida tuloksista tavarakauppaneuvostolle;

c) avustaa jäseniä näiden pyynnöstä heidän tämän sopimuksen määräysten mukaisissa neuvotteluissaan;

d) selvittää 10 artiklan ja 11 artiklan 1 kohdan kattamia toimia, valvoa niiden poistamista käytöstä ja raportoida tarvittaessa tavarakauppaneuvostolle;

e) käydä läpi suojatointa soveltavan jäsenen pyynnöstä, ovatko ehdotukset pidättäytyä myönnytyksistä tai muista velvoitteista ”oleellisesti vastaavia”, ja raportoida tarvittaessa tavarakauppaneuvostolle;

f) vastaanottaa ja käydä läpi kaikki tämän sopimuksen edellyttämät ilmoitukset ja raportoida tarvittaessa tavarakauppaneuvostolle; ja

g) suorittaa muut tähän sopimukseen liittyvät tehtävät, joita tavarakauppaneuvosto voi määrätä.

2. Avustaakseen komiteaa sen valvontatehtävän suorittamisessa, sihteeristön tulee vuosittain saapuneiden ilmoitusten ja muun luotettavan saatavissa olevan informaation perusteella tehdä selvitysluonteinen raportti sopimuksen toiminnasta.

▼B

Artikla 14

Riitojen ratkaiseminen

GATT 1994 -sopimuksen XXII ja XXIII artikloja, niin kuin ne on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa, sovelletaan tämän sopimuksen perusteella käytäviin neuvotteluihin ja riitojen ratkaisemiseen.

▼B

LIITE

11 ARTIKLAN 2 KOHDASSA LUETELLUT POIKKEUKSET

Asianomaiset jäsenet	Tuote	Päättyminen
EY/Japani	henkilöautot, maastoajoneuvot, kevyet kaupalliset ajoneuvot, kevyet trukit (5 tonniin asti), ja samat ajoneuvot osiin puretussa muodossa (CKD-paketit)	31. joulukuuta 1999

▼B

LIITE 1 B

PALVELUKAUPAN YLEISSOPIMUS

OSA I	SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄ
Artikla I	Soveltamisala ja määritelmä
OSA II	YLEISET VELVOITTEET JA SÄÄNNÖT
Artikla II	Suosituimmuuskohtelu
Artikla III	Avoimuus
Artikla III bis	Luottamuksellisen tiedon paljastaminen
Artikla IV	Kehitysmaiden osallistumisen lisääminen
Artikla V	Taloudellinen yhdentyminen
Artikla V bis	Työmarkkinoiden yhdentymissopimukset
Artikla VI	Kotimainen sääntely
Artikla VII	Tunnustaminen
Artikla VIII	Monopolit ja yksinomaiset palvelujen tarjoajat
Artikla IX	Liiketavat
Artikla X	Poikkeukselliset suojatoimet
Artikla XI	Maksut ja varojen siirrot
Artikla XII	Rajoitukset maksutaseen turvaamiseksi
Artikla XIII	Julkiset hankinnat
Artikla XIV	Yleiset poikkeukset
Artikla XIV bis	Turvallisuuspoikkeukset
Artikla XV	Valtiontuki
OSA III	ERITYISET SITOUMUKSET
Artikla XVI	Markkinoillepääsy
Artikla XVII	Kansallinen kohtelu
Artikla XVIII	Lisäsitoumukset
OSA IV	ASTEITTAINEN VAPAUTTAMINEN
Artikla XIX	Neuvottelu erityisistä sitoumuksista
Artikla XX	Erityisten sitoumusten listat
Artikla XXI	Listojen muuttaminen
OSA V	INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET
Artikla XXII	Neuvottelut
Artikla XXIII	Riitojen ratkaiseminen ja täytäntöönpano
Artikla XXIV	Palvelukauppaneuvosto
Artikla XXV	Tekninen yhteistyö
Artikla XXVI	Suhde muihin kansainvälisiin järjestöihin
OSA VI	LOPPUMÄÄRÄYKSET
Artikla XXVII	Etujen kieltäminen
Artikla XXVIII	Määritelmät
Artikla XXIX	Liitteet

▼B

Liite II artiklan poikkeuksista

Liite sopimuksen mukaisesti palveluja tarjoavien luonnollisten henkilöiden liikkuvuudesta

Liite ilmakuljetuspalveluista

Liite rahoituspalveluista

Toinen liite rahoituspalveluista

Liite merikuljetuspalveluneuvotteluista

Liite televiestinnästä

Liite perusteleviestinnän neuvotteluista

▼B

PALVELUKAUPAN YLEISSOPIMUS

JÄSENET, JOTKA

TUNNUSTAVAT palvelukaupan lisääntyvän merkityksen maailmantalouden kasvulle ja kehitykselle;

TOIVOVAT saavansa aikaan monenkeskisesti sovitut periaatteet ja säännötpalvelukaupalle tarkoituksena palvelukaupan laajentaminen avoimesti ja asteittain keinona edistää kaikkien kauppakumppanien taloudellista kasvua ja kehitysmaiden kehittymistä;

HALUAVAT saavuttaa varhain asteittain aiempaa pidemmälle menevän palvelukaupan vapauttamisen monenkeskisten peräkkäisten neuvottelujen avulla pyrkimyksenä kaikkien osanottajien etujen edistäminen perustuen molemminpuoliseen hyötyyn ja turvaten oikeuksien ja velvoitteiden kokonaistasapaino, samalla kun kansalliset toimintatavoitteet otetaan huomioon riittävässä määrin;

TUNNUSTAVAT jäsenten sääntelyoikeuden ja oikeuden ottaa käyttöön uusia säännöksiä, koskien palvelutarjontaa alueellaan kansallisten toimintatavoitteiden saavuttamiseksi ja ottaen huomioon eri maiden palvelusäännösten kehittyneisyydessä olevan epätasapainon, kehitysmaiden erityisen tarpeen käyttää tätä oikeuttaan;

HALUA VATedesauttaa kehitysmaiden lisääntyvää osallistumista palvelukauppaan ja niiden palveluiden viennin kasvua mukaanlukien, muun muassa niiden sisäisen palvelukapasiteetin ja sen tehokkuuden sekä kilpailukyvyn vahvistaminen;

KIINNITTÄVÄT erityistä huomiota vähiten kehittyneiden maiden suuriin vaikeuksiin, ottaen huomioon niiden erityisen taloudellisen tilanteen ja kehitys-, kauppa- sekä rahoitustarpeet;

SOPIVAT SEURAAVAA:

OSA I

SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄ

Artikla I

Soveltamisala ja määritelmä

1. Tätä sopimusta sovelletaan jäsenten toimenpiteisiin, jotka koskevat palvelukauppaa.

2. Tämän sopimuksen tarkoitusta varten palvelukauppa on määritelty palvelun tarjoamiseksi

a) jäsenen alueelta toisen jäsenen alueelle;

b) jäsenen alueella toisen jäsenen palvelun kuluttajalle;

c) jäsenen palvelujen tarjoajan toimesta toisen jäsenen alueella tapahtuvan kaupallisen läsnäolon välityksellä;

d) jäsenen palvelujen tarjoajan toimesta toisen jäsenen alueella tapahtuvan jäsenen luonnollisten henkilöiden läsnäolon välityksellä.

3. Tämän yleissopimuksen tarkoitusta varten

a) ”jäsenten toimenpiteet” tarkoittavat toimenpiteitä, joihin ovat ryhtyneet

i) keskus-, alueellisen tai paikallistason hallintoelimet ja viranomaiset; ja

▼B

ii) julkishallinnon ulkopuoliset elimet käyttäessään keskus-, alueellisen tai paikallistason hallintoelinten tai viranomaisten niille delegoimia valtuuksia;

Täyttäessään sopimuksen velvoitteita ja sitoumuksia jäsenen on ryhdyttävä sellaisiin käytettävissään oleviin kohtuullisiin toimenpiteisiin, jotka takaavat velvoitteiden ja sitoumusten noudattamisen sen alueella alueellisen ja paikallistason hallintoelinten ja viranomaisten sekä julkishallinnon ulkopuolisten elinten toimesta.

b) ”Palvelut” sisältävät kaikkien palvelualojen kaikki palvelut lukuun ottamatta julkista valtaa käytettäessä tarjottavia palveluja.

c) ”Julkista valtaa käytettäessä tarjotuilla palveluilla” tarkoitetaan kaikkia palveluja, joita ei tarjota kaupallisesti eikä kilpailtaessa yhden tai useamman palvelujen tarjoajan kanssa.

OSA II

YLEISET VELVOITTEET JA SÄÄNNÖT

Artikla II

Suosituimmuuskohtelu

1. Kunkin jäsenen on välittömästi ja ehdoitta myönnettävä jokaisen tämän sopimuksen kattaman toimenpiteen osalta kaikille toisen jäsenen palveluille ja palvelujen tarjoajille yhtä hyvä kohtelu kuin jäsen myöntää minkä tahansa toisen maan vastaaville palveluille ja palvelujen tarjoajille.

2. Jäsen saa ylläpitää 1 kohdan kanssa ristiriidassa olevaa toimenpidettä edellyttäen, että toimenpide on listattu ja täyttää II artiklan myönnettäviä poikkeuksia koskevan liitteen ehdot.

3. Sopimuksen määräyksiä ei tule tulkita siten, että ne estäisivät jäsentä neuvottelemasta tai myöntämästä etuja rajanaapureina oleville maille helpottaakseen vierekkäisille raja-alueille rajoittuvaa paikallisesti tuotettujen ja kulutettujen palvelujen kaupankäyntiä.

Artikla III

Avoimuus

1. Kunkin jäsenen on julkaistava nopeasti ja hätätapauksia lukuun ottamatta viimeistään toimenpiteen voimaantullessa, tieto kaikista asiaankuuluvista yleisesti sovellettavista toimenpiteistä, jotka liittyvät tai vaikuttavat tämän sopimuksen toimintaan. Jäsenen allekirjoittamat kansainväliset sopimukset, jotka liittyvät tai vaikuttavat palvelukauppaan, tulee myös julkaista.

2. Mikäli 1 kohdassa tarkoitettu julkaiseminen ei ole mahdollista, tulee tieto saattaa muutoin yleisesti saataville.

3. Kunkin jäsenen on tiedotettava nopeasti, vähintään vuosittain, tiedotettava palvelukauppaneuvostolle jokaisesta uudistuksesta tai muutoksesta voimassa oleviin lakeihin, määräyksiin tai hallinnollisiin ohjeisiin, joilla on huomattavaa vaikutusta palvelukauppaan, joka sisältyy tämän sopimuksen mukaisiin jäsenen erityisiin sitoumuksiin.

▼B

4. Kunkin jäsenen on vastattava nopeasti toisen jäsenen yksilöityihin tiedusteluihin koskien kaikkia yleisesti sovellettavia toimenpiteitä tai kansainvälisiä sopimuksia 1 kohdan merkityksessä. Jäsenen tulee myös perustaa yksi tai useampi tiedonantopiste pyydettäessä annettavan yksilöidyn ja 3 kohdassa säädettyä tiedonantovelvollisuutta koskevan tiedon välittämiseksi toisille jäsenille. Tiedonantopisteet on perustettava kahden vuoden kuluessa WTO:n perustamissopimuksen (tässä sopimuksessa ”WTO-sopimus”) voimaantulosta. Yksittäisten kehitysmaajäsenten osalta voidaan sopia soveltuvasta joustavuudesta koskien määräaikaa, jonka kuluessa tiedonantopisteet on perustettava. Tiedonantopisteiden ei tarvitse olla lakien ja säännösten säilyttäjiä.

5. Jokainen jäsen voi ilmoittaa palvelukauppaneuvostolle jokaisesta toisen jäsenen toimenpiteestä, jonka se katsoo vaikuttavan tämän sopimuksen toimintaan.

Artikla III bis

Luottamuksellisen tiedon paljastaminen

Mikään tässä sopimuksessa ei velvoita jäsentä paljastamaan luottamuksellisia tietoja, joiden paljastaminen estäisi lain noudattamisen tai olisi muutoin yleisen edun vastaista tai joka vaarantaisi yksittäisen julkisen tai yksityisen yrityksen oikeutetut kaupalliset edut.

Artikla IV

Kehitysmaiden osallistumisen lisääminen

1. Kehitysmaajäsenten maailmankauppaan osallistumista tulee edesauttaa jäsenten tämän sopimuksen III ja IV osien mukaisesti neuvoteltujen erityisten sitoumusten avulla, jotka liittyvät:

a) niiden palvelukaupan kapasiteetin, tehokkuuden ja kilpailukyvyn vahvistamiseen muun muassa kaupallisilla ehdoilla tapahtuvan teknologian hyväksikäytön avulla

b) parantamalla niiden pääsyä jakelu- ja tietoliikennekanaviin; ja

c) vapauttamalla markkinoille pääsyä niillä palvelualoilla ja niiden toimitusmuotojen osalta, joilla kehitysmailla on vienti-intressejä.

2. Jäseninä olevien teollisuusmaiden ja mahdollisuuksien mukaan muiden jäsenten tulee perustaa yhteystahoja kahden vuoden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta edesauttaakseen kehitysmaajäsenten palvelujen tarjoajien pääsyä käsiksi markkinoihin liittyvään tietoon, koskien

a) palvelujen tarjoamisen kaupallisia ja teknisiä näkökohtia;

b) rekisteröintiä, ammatillisten vaatimusten tunnustamista ja täyttämistä; ja

c) palveluteknologian saatavuutta.

3. Vähiten kehittyneille kehitysmaajäsenille on annettava erityinen etusija 1 ja 2 kohtien toimeenpanossa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä vähiten kehittyneiden maiden suuriin vaikeuksiin hyväksyä neuvoteltuja erityisiä sitoumuksia, ottaen huomioon niiden erityisen taloudellisen tilanteen ja kehitys-, kauppa- ja rahoitustarpeet.

▼B

Artikla V

Taloudellinen yhdentyminen

1. Tämä sopimus ei estä jäsentä olemasta osallisena tai tekemästä sopimusta, joka vapauttaa palvelukauppaa sopimukseen osallisten välillä tai kesken edellyttäen, että sellainen sopimus:

a) on palvelualakohtaisesti huomattavan kattava ([1]) ja

b) poistaa syrjinnän tai kaiken olennaisen syrjinnän XVII artiklan merkityksessä sopimukseen osallisten välillä tai kesken a alakohdan kattamilla palvelualoilla seuraavalla tavalla:

i) poistamalla olemassa olevat syrjivät toimenpiteet ja/tai

ii) kieltämällä uudet tai nykyistä syrjivämmät toimenpiteet,

joko sellaisen sopimuksen voimaantullessa tai kohtuullisen ajan kuluessa, lukuun ottamatta XI, XII, XIV ja XIV bis artiklojen sallimia toimenpiteitä.

2. Arvioitaessa ovatko 1 b kohdan ehdot täyttyneet huomioon voidaan ottaa sopimuksen suhde laajempaan taloudelliseen yhdentymisprosessiin tai kaupankäynnin vapauttamiseen asianomaisten maiden kesken.

3. a) Mikäli kehitysmaat ovat sellaisen sopimuksen osapuolia, johon viitataan 1 kohdassa, on 1 kohdassa asetettujen ehtojen täyttymistä harkittava joustavasti, erityisesti b alakohdassa, suhteessa asianomaisten maiden sekä yleiseen kehitystasoon että yksittäisten palvelualojen ja niiden osa-alueiden kehitystasoon.

b) Jos, lukuun ottamatta 6 kohtaa, 1 kohdassa tarkoitetun sopimuksen osapuolina on ainoastaan kehitysmaita, muita edullisempi kohtelu voidaan myöntää oikeus henkilöille, jotka ovat sellaiseen sopimukseen osallisten osapuolten luonnollisten henkilöiden omistamia tai hallitsemia.

4. Jokaisen 1 kohdassa mainitun sopimuksen on pyrittävä edesauttamaan kaupankäyntiä sopimukseen osapuolten välillä, eikä sen tule nostaa minkään sopimuksen ulkopuolisen jäsenen osalta palvelualojen tai niiden osa-alueiden yleistä palvelukaupan esteiden tasoa verrattuna ennen sopimusta sovellettuun tasoon.

5. Mikäli 1 kohdassa tarkoitettua sopimusta tehtäessä, laajennettaessa tai muutettaessa merkittävällä tavalla, jäsen aikoo peruuttaa tai muuttaa erityistä sitoumusta tavalla, joka on ristiriidassa sen listassa olevien ehtojen kanssa, jäsenen on annettava vähintään 90 päivää ennen muutosta tai sitoumuksen peruuttamista ennakkoilmoitus ja XXI artiklan 2, 3 ja 4 kohdissa säädettyjä menettelytapoja on noudatettava.

6. Jäsenen palvelujen tarjoaja, joka on 1 kohdassa mainittuun sopimukseen osallisen lakien mukaan muodostettu oikeushenkilö, on oikeutettu sopimuksen myöntämään kohteluun edellyttäen, että sillä on merkittävää liiketoimintaa sellaiseen sopimukseen osallisten alueella.

([1]) Tämä ehto on ymmärrettävä suhteessa palvelualojen ja kohteena olevan kaupan määrään ja toimitusmuotoihin. Jotta edellä mainittu ehto täyttyisi, sopimusten ei tule ennakolta sulkea ulkopuolelle mitään toimitusmuotoa.

▼B

7. a) Jäsenet, jotka ovat osallisina sopimuksessa, jollaiseen 1 kohdassa viitataan, on nopeasti tehtävä ilmoitus palvelukauppaneuvostolle sellaisesta sopimuksesta ja sopimuksen laajentamisesta tai merkittävästä muuttamisesta. Niiden on myös toimitettava neuvostolle sellaista asiaan kuuluvaa tietoa, jota neuvosto tiedustelee. Neuvosto voi perustaa työryhmän tutkimaan edellä mainittua sopimusta, sen laajentamista tai muuttamista ja raportoimaan neuvostolle sopimuksen tämän artiklan mukaisuudesta.

b) Jäsenten, jotka ovat osallisina sopimuksessa, jollaiseen 1 kohdassa viitataan ja jonka toimeenpano tapahtuu tietyn ajanjakson kuluessa, on ajoittain raportoitava palvelukauppaneuvostolle sen toimeenpanosta. Neuvosto voi tarpeelliseksi katsoessaan perustaa työryhmän tutkimaan yllämainittuja raportteja.

c) a ja b kohdissa mainittujen työryhmien raportteihin perustuen neuvosto voi tehdä tarpeelliseksi katsomiaan suosituksia osapuolille.

8. Jäsen, joka on osallisena sopimuksessa, jollaiseen 1 kohdassa viitataan, ei voi hakea korvausta niistä kauppaeduista, joita toiselle jäsenelle saattaa koitua sellaisesta sopimuksesta.

Artikla V bis

Työmarkkinoiden yhdentymissopimukset

Tämä sopimus ei estä jäsentä olemasta osapuolena sopimuksessa, joka yhdentää ([1]) työmarkkinat kokonaisuudessaan sellaiseen sopimukseen osallisten kesken tai välillä edellyttäen, että edellä mainittu sopimus

a) vapauttaa sopimukseen osallisten kansalaiset oleskelu- ja työlupavelvollisuudesta;

b) ilmoitetaan palvelukauppaneuvostolle.

Artikla VI

Kotimainen sääntely

1. Jäsenen on huolehdittava, että palvelualoilla, joilla on tehty erityisiä sitoumuksia, kaikkia yleisesti sovellettavia palvelukauppaan kohdistuvia toimenpiteitä hallinnoidaan kohtuullisesti, objektiivisesti ja puolueettomasti.

2. a) Jäsenen tulee ylläpitää tai perustaa niin pian kuin on käytännöllisesti katsoen mahdollista oikeudelliset tuomioistuimet, välimiesmenettely tai hallinnolliset tuomioistuimet tai menettelytavat, jotka mahdollistavat vahinkoa kärsineen palvelujen tarjoajan pyynnöstä asian nopean käsittelyn ja tarvittaessa asianmukaiset menettelytavat palvelukauppaa koskevia hallinnollisia päätöksiä varten. Siinä tapauksessa, että edellä mainitut menettelytavat eivät ole riippumattomia elimestä, jolle on uskottu asianomaisen hallinnollisen päätöksen tekeminen, jäsenen on taattava, että menettelytavat turvaavat asian objektiivisen ja puolueettoman tarkastelun.

b) a alakohdan määräykset eivät velvoita jäsentä perustamaan edellä mainittuja tuomioistuimia tai menettelytapoja siinä tapauksessa, että perustaminen olisi ristiriidassa jäsenen perustuslaillisen järjestelmän tai sen oikeudellisen järjestelmän luonteen kanssa.

([1]) Tyypillisesti sellainen yhdentyminen tarjoaa osapuolten kansalaisille oikeuden vapaaseen pääsyyn osapuolten työmarkkinoille ja sisältää toimenpiteitä koskien palkkauseh-toja, muita työehtoja ja sosiaalietuja.

▼B

3. Siinä tapauksessa, että erityisen sitoumuksen kattaman palvelun tarjoamiseen vaaditaan oikeutus, jäsenen asianomaisten viranomaisten tulee kohtuullisen ajan kuluessa kotimaisten lakien ja säännösten mukaan täydellisen anomuksen jättämisen jälkeen, tiedottaa hakijalle anomusta koskevasta päätöksestä. Hakijan pyynnöstä jäsenen asianomaisten viranomaisten on ilman kohtuutonta viivytystä annettava tieto hakemuksen käsittelyvaiheesta.

4. Sen takaamiseksi, etteivät pätevyys vaatimukset ja niihin liittyvät menettelytavat, tekniset standardit ja lupavaatimukset muodostu tarpeettomiksi palvelukaupan esteiksi, palvelukauppaneuvoston tulee mahdollisesti perustamiensa elinten avulla luoda tarpeelliset säännöt. Säännöillä tulee pyrkiä takaamaan, että edellä mainitut vaatimukset muun muassa

a) perustuvat objektiivisiin ja avoimiin arvosteluperusteisiin, kuten pätevyyteen ja kykyyn tarjota palvelu;

b) eivät ole enemmän rasittavia kuin on tarpeen palvelun laadun takaamiseksi;

c) lupamenettelyjen ollessa kyseessä eivät itsessään ole palvelun tarjoamisen este.

5. a) Palvelualoilla, joilla jäsen on velvoittautunut erityisin sitoumuksin ja 4 kohdassa tarkoitettujen sääntöjen voimaantuloa odotettaessa, jäsen ei saa soveltaa lupa- ja pätevyysvaatimuksia tai teknisiä standardeja siten, että se tekisi tyhjäksi tai huonontaisi edellä mainittuja erityisiä sitoumuksia tavalla

   i) joka ei ole sopusoinnussa 4 a, b tai c alakohdissa mainittujen arvosteluperusteiden kanssa, ja

   ii) jota jäsen ei olisi kohtuudella voinut odottaa sillä hetkellä, kun erityiset sitoumukset asianomaisilla palvelualoilla tehtiin.

b) Arvioitaessa onko jäsenen toiminta sopusoinnussa 5 a kohdan velvoitteen kanssa, huomiota tulee kiinnittää jäsenen soveltamiin asianomaisten kansainvälisten järjestöjen ([1]) kansainvälisiin standardeihin.

6. Palvelualoilla, joilla asiantuntijapalveluissa on annettu erityisiä sitoumuksia, jäsenen tulee taata riittävät menettelytavat toisen jäsenen asiantuntijoiden pätevyyden toteamiseksi.

Artikla VII

Tunnustaminen

1. Standardien tai arvosteluperusteiden asettamien vaatimusten täydelliseksi tai osittaiseksi täyttämiseksi palvelujen tarjoajien oikeuttamiseksi, luvan tai tutkinnon myöntämiseksi, ja ottaen huomioon 3 kohdan asettamat velvoitteet, jäsen voi tunnustaa tietyssä maassa saavutetun koulutuksen tai kokemuksen, asetettujen vaatimusten täyttämisen, tai myönnetyn luvan tai tutkinnon. Edellä mainittu tunnustaminen, joka voidaan saavuttaa harmonisoimalla tai muutoin, voi perustua sopimukseen tai järjestelyyn asianomaisen maan kanssa tai voidaan myöntää itsenäisesti.

2. 1 kohdassa mainittuun joko olemassa olevaan tai tulevaan sopimukseen tai järjestelyyn osallisen jäsenen tulee varata muille kiinnostuneille jäsenille riittävä mahdollisuus neuvotella liittymisestä sellaiseen sopimukseen tai järjestelyyn tai neuvotella vastaava sopimus tai järjestely niiden kanssa. Mikäli jäsen tunnustaa itsenäisesti, sen tulee myöntää riittävä mahdollisuus mille tahansa toiselle jäsenelle osoittaa, että sen alueella saavutettu koulutus, kokemus, lupa tai tutkinto tai täytetyt vaatimukset tulisi tunnustaa.

([1]) Termi ”asianomaiset kansainväliset järjestöt” viittaa kansainvälisiin elimiin, joiden jäsenyys on avoin vähintäänkin kaikkien WTO:n jäsenten asianomaisille elimille.

▼B

3. Jäsenen ei tule suorittaa tunnustamista tavalla, joka aiheuttaisi syrjintää eri maiden välillä sen standardien tai arvosteluperusteiden soveltamisessa palvelutarjoajia oikeutettaessa, myönnettäessä lupaa tai tutkintoa, tai että se muodostaisi palvelukaupan piiloesteen.

4. Jokaisen jäsenen tulee

a) 12 kuukauden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta antaa tieto palvelukauppaneuvostolle olemassa olevista tunnustamistoimenpiteistä ja siitä, perustuvatko ne 1 kohdassa tarkoitettuihin sopimuksiin tai järjestelyihin;

b) niin nopeasti etukäteen kuin mahdollista antaa tieto palvelukauppaneuvostolle 1 kohdassa tarkoitettuun sopimukseen tai järjestelyyn tähtäävien neuvottelujen aloittamisesta, jotta kaikilla jäsenillä olisi mahdollisuus ilmoittaa mielenkiinnostaan osallistua neuvotteluihin ennen sisältöä koskevien neuvottelujen aloittamista;

c) nopeasti ilmoittaa palvelukauppaneuvostolle uusien tunnustamista koskevien toimenpiteiden hyväksymisestä tai olemassaolevien toimenpiteiden merkittävästä muuttamisesta sekä siitä, perustuvatko toimenpiteet 1 kohdassa tarkoitettuun sopimukseen tai järjestelyyn.

5. Soveltuvissa tapauksissa tunnustamisen tulee perustua monenkeskisesti hyväksyttyihin arvosteluperusteisiin. Soveltuvissa tapauksissa jäsenten tulee työskennellä yhteistyössä asiaankuuluvien hallitustenvälisten ja niiden ulkopuolisten järjestöjen kanssa yhteisten tunnustamista koskevien kansainvälisten standardien ja arvosteluperusteiden aikaansaamiseksi ja hyväksymiseksi sekä yhteisten kansainvälisten standardien aikaansaamiseksi ja hyväksymiseksi kyseessä olevien palvelualojen ja ammattien menettelytapoja varten.

Artikla VIII

Monopolit ja yksinomaiset palvelujen tarjoajat

1. Jäsenen on pidettävä huoli siitä, ettei monopoliasemassaoleva palvelujen tarjoaja tarjotessaan monopoliasemaan perustuvaa palvelua sen alueella, toimi tavalla, joka on ristiriidassa asianomaisen jäsenen II artiklan ja erityisten sitoumusten asettamien velvoitteiden kanssa.

2. Mikäli jäsenen monopoliasemassa oleva palvelujen tarjoaja kilpailee joko suoraan tai tytäryhtiön välityksellä palvelun tarjoamisesta sen monopolioikeuksien ulkopuolisella, asianomaisen jäsenen erityisiin sitoumuksiin sisältyvällä alueella, jäsenen on pidettävä huoli siitä, ettei edellä mainittu palvelujen tarjoaja väärinkäytä sen alueella monopoliasemaa ja toimi tavalla, joka on ristiriidassa jäsenen sitoumusten kanssa.

3. Palvelukauppaneuvosto voi jäsenen pyynnöstä, jolla on syytä uskoa, että minkä tahansa toisen jäsenen monopoliasemassa oleva palvelujen tarjoaja toimii 1 ja 2 kohtien vastaisesti, pyytää jäsentä, joka on perustanut, ylläpitää tai oikeuttanut edellä mainitun palvelujen tarjoajan, antamaan yksilöityjä tietoja koskien asianomaisia toimia.

4. Jos WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen jäsen myöntää monopolioikeuksia koskien sen erityisten sitoumusten kattamia palveluja, jäsenen on tehtävä ilmoitus palvelukauppaneuvostolle viimeistään kolme kuukautta ennen myönnetyn monopolioikeuden voimaantuloa ja XXI artiklan 2, 3 ja 4 kohtien määräykset soveltuvat.

5. Tämän artiklan määräykset soveltuvat myös yksinomaisiin palvelujen tarjoajiin, kun jäsen muodollisesti tai käytännössä, a) oikeuttaa tai perustaa pienen määrän palvelujen tarjoajia ja b) käytännössä estää alueellaan kilpailun noiden tarjoajien välillä.

▼B

Artikla IX

Liiketavat

1. Jäsenet tunnustavat, että tietyt muut kuin VIII artiklan tarkoittamat palvelujen tarjoajien liiketavat voivat rajoittaa kilpailua ja siten palvelukauppaa.

2. Kunkin jäsenen tulee toisen jäsenen pyynnöstä suostua neuvotteluihin 1 kohdassa tarkoitettujen liiketapojen poistamiseksi. Jäsenen tulee suhtautua vakavasti ja myötämielisesti edellä mainittuun pyyntöön ja olla yhteistyössä toimittamalla julkisesti saatavilla olevaa avointa tietoa, jolla on merkitystä kyseessä olevan asian kannalta. Jäsenen tulee toimittaa myös muunlaista saatavilla olevaa tietoa sitä pyytävälle jäsenelle kotimaisen lainsäädäntönsä puitteissa, edellyttäen tyydyttävää sopimusta tietoja pyytävän jäsenen kanssa toimitettavan tiedon luottamuksellisuuden takaamiseksi.

Artikla X

Poikkeukselliset suojatoimet

1. Poikkeuksellisista suojatoimista tullaan syrjimättömyyteen perustuen neuvottelemaan monenkeskisesti. Edellä tarkoitettujen neuvottelujen tulosten on tultava voimaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulosta.

2. Ennen 1 kohdassa tarkoitettujen neuvottelutulosten voimaantuloa jokainen jäsen voi, huolimatta XXI artiklan 1 kohdan määräyksistä, ilmoittaa palvelukauppa-neuvostolle aikeestaan muuttaa tai peruuttaa erityinen sitoumus yhden vuoden kuluttua sitoumuksen voimaantulosta edellyttäen, että jäsen osoittaa neuvostolle, ettei muutos tai peruuttaminen voi odottaa XXI artiklan 1 kohdassa säädetyn kolmen vuoden ajanjakson kulumista.

3. 2 kohdan määräykset lakkaavat olemasta voimassa kolmen vuoden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulosta.

Artikla XI

Maksut ja varojen siirrot

1. Jäsenen ei tule soveltaa rajoituksia kansainvälisiin varojen siirtoihin ja juoksevista liiketoimista aiheutuviin maksuihin, jotka liittyvät sen erityisiin sitoumuksiin, paitsi niissä tilanteissa, joita tarkastellaan XII artiklassa.

2. Tämä sopimus ei vaikuta millään tavalla Kansainvälisen valuuttarahaston sopimusartikloissa rahaston jäsenille säädettyihin oikeuksiin ja velvollisuuksiin, mukaan lukien sopimusartikloiden mukaisten valuuttatoimenpiteiden käyttö edellyttäen, ettei jäsen määrää pääomansiirroille rajoituksia, jotka ovat siirtoja koskevien erityisten sitoumusten kanssa ristiriidassa, paitsi XII artiklan nojalla tai Kansainvälisen valuuttarahaston pyynnöstä.

Artikla XII

Rajoitukset maksutaseen turvaamiseksi

1. Mikäli jäsentä ovat kohdanneet tai sitä uhkaavat vakavat maksutasevaikeudet tai ulkoiset rahoitusvaikeudet, se voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa rajoituksia palvelukaupassa, jossa se on tehnyt erityisiä sitoumuksia, mukaan lukien sitoumuksiin liittyvät tapahtumien maksut tai varojen siirrot. Se hyväksytään, että kehitys- tai siirtymävaiheessa olevan jäsenen maksutaseeseen kohdistuvat erityiset paineet saattavat vaatia rajoitusten käyttöä muun muassa maan taloudellisen kehitys- tai siirtymäohjelman toteuttamisen kannalta riittävän rahoitusvarojen tason ylläpitämiseksi.

▼B

2. 1 kohdassa mainittujen rajoitusten

a) ei tule syrjiä tai suosia ketään jäsentä;

b) tulee olla sopusoinnussa Kansainvälisen valuuttarahaston sopimusartiklojen kanssa;

c) tulee välttää tarpeettoman vahingon aiheuttamista toisen jäsenen kaupallisille, taloudellisille ja rahoitukseen liittyville eduille;

d) ei tule olla suurempia kuin 1 kohdassa kuvattujen olosuhteiden kannalta on välttämätöntä;

e) tulee olla väliaikaisia ja ne tulee poistaa vaiheittain 1 kohdassa määritellyn tilanteen parantuessa.

3. Määritellessään rajoitusten kohdentumista, jäsenet voivat asettaa etusijalle palvelut, jotka ovat erityisen tärkeitä niiden talous- tai kehitysohjelmille. Rajoituksia ei kuitenkaan tule ottaa käyttöön tai pitää voimassa minkään tietyn palvelualan suojelemiseksi.

4. Rajoituksista, jotka otetaan käyttöön tai joita pidetään voimassa 1 kohdan nojalla tai niihin tehtävistä muutoksista, on viipymättä ilmoitettava yleisneuvostolle.

5. a) Jäsenien, jotka soveltavat tämän artiklan määräyksiä, tulee viipymättä neuvotella maksutaserajoituksia käsittelevän komitean kanssa tämän artiklan nojalla käyttöönotetuista rajoituksista.

b) Ministerikokouksen tulee määritellä menettelytavat ([1]) määräaikaisneuvotteluille, joiden tavoitteena on ministerikokouksen asianmukaiseksi katsomien suositusten antaminen kyseiselle jäsenelle.

c) Neuvotteluissa tulee arvioida jäsenen maksutasetilannetta ja tämän artiklan nojalla käyttöön otettuja tai voimassa pidettyjä rajoituksia, ottaen huomioon muun muassa seuraavat tekijät:

i) maksutasevaikeuksien ja ulkoisten rahoitusvaikeuksien luonne ja laajuus;

ii) neuvottelevan jäsenen ulkoiset taloudelliset ja ulkomaankaupan olosuhteet;

iii) vaihtoehtoiset korjaavat toimenpiteet, joita voitaisiin käyttää.

d) Neuvotteluissa tulee tarkastella sitä, ovatko rajoitukset 2 kohdan mukaisia ja erityisesti rajoitusten vaiheittaista poistamista 2 e kohdan mukaisesti.

e) Neuvotteluissa hyväksytään kaikki Kansainvälisen valuuttarahaston esittämät valuuttaan, rahavarantoon ja maksutaseeseen liittyvät tilastolliset ja muut tiedot, ja johtopäätökset perustuvat valuuttarahaston arvioon neuvottelevan jäsenen maksutasetilanteesta ja ulkoisesta rahoitustilanteesta.

6. Mikäli sellainen jäsen, joka ei ole Kansainvälisen valuuttarahaston jäsen, haluaa soveltaa tämän artiklan määräyksiä, ministerikokous käynnistää tarkastelun ja muut tarpeelliset menettelyt.

Artikla XIII

Julkiset hankinnat

1. II, XVI ja XVII artiklojen määräyksiä ei sovelleta lakeihin, määräyksiin ja vaatimuksiin, jotka koskevat hallituksen välityksellä sen käyttöön tehtyjä palveluhankintoja, joita ei ole tarkoitettu edelleen kaupallisesti myytäviksi tai palvelujen tarjoamiseksi kaupalliseen myyntiin.

([1]) 5 kohdassa tarkoitettujen menettelytapojen katsotaan olevan samat kuin vuoden GATT 1994 -sopimuksen menettelytavat.

▼B

2. Palvelujen julkisista hankinnoista neuvotellaan monenkeskisesti tämän yleissopimuksen puitteissa kahden vuoden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta.

Artikla XIV

Yleiset poikkeukset

Edellyttäen, ettei toimenpiteitä sovelleta tavalla, joka johtaisi mielivaltaiseen tai perusteettomaan syrjintään niiden maiden välillä, joissa vallitsevat toisiinsa verrattavat olosuhteet tai palvelukaupan piiloesteeseen, sopimus ei estä jäsentä hyväksymästä tai toimeenpanemasta toimenpiteitä

a) jotka ovat välttämättömiä julkisen moraalin suojelemiseksi tai yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi ([1]);

b) jotka ovat välttämättömiä ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojelemiseksi;

c) jotka ovat välttämättömiä lakien tai määräysten noudattamisen turvaamiseksi, jotka eivät ole ristiriidassa tämän sopimuksen määräysten kanssa, mukaan lukien

   i) harhaanjohtavien ja petollisten toimintatapojen estäminen ja puutteellisten palvelusopimusten vaikutuksista huolehtiminen;

   ii) henkilöiden yksityisyyden suojaaminen henkilökohtaisten tietojen käsittelyssä ja levittämisessä sekä henkilöä koskevien tiedostojen ja tilitietojen luottamuksellisuuden suoja;

   iii) turvallisuus;

d) jotka poikkeavat XVII artiklasta edellyttäen, että kohtelussa olevan eron tarkoituksena on turvata välittömien verojen määrääminen tai kantaminen oikein tai tehokkaasti ([2]), muiden jäsenten palvelujen tai palvelujen tarjoajien osalta;

e) jotka poikkeavat II artiklasta, edellyttäen, että kohtelussa oleva ero johtuu kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdystä sopimuksesta tai muuhun kansainväliseen sopimukseen tai järjestelyyn sisältyvästä kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevasta määräyksestä, jonka noudattamiseen jäsen on suostunut.

([1]) Yleistä järjestystä koskevaan poikkeukseen voidaan vedota ainoastaan silloin, kun aito ja riittävän vakava uhka uhkaa jotakin yhteiskunnan oleellista etua.

([2]) Toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on turvata välittömien verojen määrääminen tai kantaminen oikein tai tehokkaasti, kuuluvat jäsenen verojärjestelmänsä mukaisesti suorittamat toimenpiteet:

i) joita sovelletaan sellaisiin palvelujen tarjoajiin, jotka eivät asu jäsenen alueella, tunnustaen, että sellaisten henkilöiden, jotka eivät asu jäsenen alueella, verotukselliset velvoitteet määritetään sellaisten erien perusteella, joiden lähde on tai jotka sijaitsevat jäsenen alueella;

ii) joita sovelletaan sellaisiin henkilöihin, jotka eivät asu jäsenen alueella, verojen määräämisen tai kantamisen turvaamiseksi jäsenen alueella; tai

iii) joita sovelletaan sellaisiin henkilöihin, jotka asuvat jäsenen alueella, tai sellaisiin henkilöihin, jotka eivät asu siellä, verojen välttämisen tai kiertämisen estämiseksi, niihin luettuina menettelyyn liittyvien määräysten noudattaminen; tai

iv) joita sovelletaan toisen jäsenen alueella tai alueelta hankittujen palvelujen kuluttajiin tarkoituksena turvata jäsenen alueella olevista lähteistä olevien verojen määrääminen sellaisille kuluttajille tai kantaminen sellaisilta kuluttajilta; tai

v) joilla erotetaan toisistaan maailmanlaajuisesti veronalaisista eristään verovelvolliset palvelujen tarjoajat ja muut palvelujen tarjoajat tunnustaen heidän veropohjansa välisen erilaisuuden; tai

vi) joilla määrätään, kohdennetaan tai jaetaan jäsenen alueella asuvien henkilöiden tai sivukonttoreiden taikka etuyhteydessä keskenään olevien henkilöiden tai saman henkilön sivukonttoreiden välinen tulo, voitto, tappio, vähennys tai hyvitystarkoituksena turvata jäsenen veropohja.

Sopimuksen XIV d artiklassa sekä tässä alaviitteessä olevat verotuksen sanonnat ja käsitteet määräytyvät toimenpiteen suorittavan jäsenen sisäisen lainsäädännön mukaisten verotuksen määritelmien ja käsitteiden tai vastaavien tai samankaltaisten määritelmien ja käsitteiden mukaisesti.

▼B

Artikla XIV bis

Turvallisuuspoikkeukset

1. Mikään tässä sopimuksessa

a) ei velvoita jäsentä paljastamaan tietoja, joiden paljastamista se pitää tärkeiden turvallisuusnäkökohtiensa vastaisina; tai

b) ei estä jäsentä ryhtymästä toimenpiteisiin, joita se pitää välttämättöminä tärkeiden turvallisuusetujensa suojelemiseksi;

i) liittyen palvelujen tarjoamiseen joka tapahtuu suoranaisesti tai epäsuorasti sotilaallisen laitoksen varustamiseksi;

ii) liittyen halkeavaan tai yhtyvään ydinmateriaaliin tai materiaaleihin, mistä edellä mainitut ovat peräisin;

iii) joihin on ryhdytty sota-aikana tai muussa kansainvälisten suhteiden hätätilanteessa; tai

c) ei estä jäsentä ryhtymästä toimenpiteisiin sen Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan mukaisten velvoitteidensa mukaisesti kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

2. Palvelukauppaneuvostolle on toimitettava mahdollisimman tyhjentävät tiedot toimenpiteistä, joihin on ryhdytty 1 b ja c kohtien mukaisesti, sekä niiden päättymisestä.

Artikla XV

Valtiontuki

1. Jäsenet tunnustavat, että joissakin olosuhteissa valtiontuella voi olla palvelukauppaa vääristävä vaikutus. Jäsenten tulee ryhtyä neuvottelemaan pyrkimyksenä tarpeellisten monenkeskisten sääntöjen kehittäminen edellä mainitun kauppaa vääristävän vaikutuksen välttämiseksi ([1]). Neuvotteluissa tulee käsitellä myös tasoitustullitoimenpiteiden soveltuvuutta. Edellä mainituissa neuvotteluissa on tunnustettava valtiontuen rooli-kehitysmaiden kehitysohjelmissa ja otettava huomioon jäsenten, erityisesti kehitysmaajäsenten, tarve joustavuuteen tällä alueella. Silmällä pitäen neuvotteluja jäsenten on vaihdettava kaikkea kotimaisille palvelutarjoajille annettavaa, palvelukauppaan liittyvää tukea koskevaa tietoa.

2. Jäsen, joka katsoo toisen jäsenen antaman tuen vaikuttavan etuihinsa haitallisesti, voi pyytää asiasta neuvotteluja viime-mainitun jäsenen kanssa. Edellä mainittuihin pyyntöihin on suhtauduttava myötämielisesti.

OSA III

ERITYISET SITOUMUKSET

Artikla XVI

Markkinoillepääsy

1. Jokaisen jäsenen tulee sallia markkinoillepääsy toisen jäsenen palveluille ja palvelujen tarjoajille I artiklassa mainituin toimitusmuodoin vähintäänkin sen erityisiä sitoumuksia koskevassa listassa sovituin ja eritellyin ehdoin, rajoituksin ja edellytyksin ([2]).

([1]) Tulevassa työohjelmassa päätetään, millä tavoin ja missä aikataulussa neuvottelut monenkeskisistä säännöistä toteutetaan.

([2]) Mikäli jäsen sitoutuu markkinoillepääsyyn I artiklan 2 a alakohdassa tarkoitettua toimitusmuotoa käyttäen ja mikäli rajan yli tapahtuva pääoman siirto on oleellinen osa itse palvelua, jäsen on täten sitoutunut myöntämään edellä mainitun pääoman siirtämisen. Mikäli jäsen sitoutuu markkinoillepääsyyn I artiklan 2 c alakohdassa tarkoitettua toimitusmuotoa käyttäen, se on täten sitoutunut sallimaan siihen liittyvän pääomien siirron alueelleen.

▼B

2. Palvelualoilla, joilla on tehty markkinoillepääsysitoumuksia, ovat toimenpiteet, joita jäsen ei saa ylläpitää tai hyväksyä alueellisesti tai koko alueellaan, ellei toisin ole mainittu sen erityisiä sitoumuksia koskevassa listassa, määritelty seuraavasti:

a) palvelujen tarjoajia koskevat määrälliset rajoitukset, joko lukumääräisten kiintiöiden, monopolien, yksinomaisten palvelujen tarjoajien tai tarveharkinnan muodossa;

b) rajoitukset koskien palveluliiketoimien tai varojen kokonaisarvoa lukumääräisten kiintiöiden tai tarveharkinnan muodossa;

c) rajoitukset liittyen palveluliiketoimien kokonaismäärään tai palvelutuotannon kokonaismäärään määrättyjen lukumääräisten yksikköjen muodossa määrärajoituksina tai tarveharkintana ([1]);

d) rajoitukset lukumääräisen määrärajoituksen tai tarveharkinnan muodossa koskien luonnollisten henkilöiden kokonaismäärää, jotka voidaan palkata tietylle palvelualalle tai jotka palvelujen tarjoaja saa palkata ja jotka ovat tarpeellisia ja liittyvät suoranaisesti määrätyn palvelun tarjontaan;

e) toimenpiteet, jotka rajoittavat tai vaativat tietynlaista oikeushenkilön muotoa tai yhteisyritystä, jotta palvelujen tarjoaja voi tarjota palvelun; ja

f) rajoitukset koskien ulkomaisen pääoman määrää, joko prosentuaalisen ulkomaisen osakkeen omistuksen enimmäismäärän muodossa tai yksittäisen tai yhteenlasketun ulkomaisen investoinnin kokonaismäärän muodossa.

Artikla XVII

Kansallinen kohtelu

1. Palvelualoilla, jotka on kirjattu erityisten sitoumusten listaan, siinä mainituin edellytyksin ja rajoituksin, jokaisen jäsenen on myönnettävä toisen jäsenen palveluille ja palvelujen tarjoajille kaikkien palvelujen tarjoamiseen vaikuttavien toimenpiteiden osalta vähintään yhtä hyvä kohtelu kuin se myöntää omille vastaaville palveluille ja palvelujen tarjoajille ([2]).

2. Jäsen voi täyttää 1 kohdan velvoitteen myöntämällä toisen jäsenen palveluille tai palvelujen tarjoajille joko muodollisesti samanlaisen tai erilaisen kohtelun kuin se myöntää omille vastaaville palveluille ja palvelujen tarjoajille.

3. Muodollisesti samanlaisen tai muodollisesti erilaisen kohtelun on katsottava olevan vähemmän edullista, jos se muuttaa kilpailuedellytyksiä sopimuspuolen palvelujen tai palvelujen tarjoajien eduksi verrattuna vastaaviin minkä tahansa toisen jäsenen palveluihin tai palvelujen tarjoajiin.

Artikla XVIII

Lisäsitoumukset

Jäsenet voivat neuvotella sitoumuksista koskien palvelukauppaan liittyviä toimenpiteitä, joita ei tarvitse kirjata XVI ja XVII artiklojen perusteella, mukaan lukien pätevyysvaatimukset, standardit tai lupa-asiat. Edellä mainitut sitoumukset tulee kirjata jäsenen erityisiä sitoumuksia koskevaan listaan.

([1]) 2 c alakohta ei kata jäsenen toimenpiteitä, jotka rajoittavat palvelujen tarjoamiseen tarvittavia panoksia.

([2]) Tämän artiklan perusteella vastattaviksi otetut erityiset sitoumukset eivät velvoita jäsentä korvaamaan mitään luontaista kilpailullista haittaa, joka johtuu asianomaisen palvelun tai palvelujen tarjoajan ulkomaalaisuudesta.

▼B

OSA IV

ASTEITTAINEN VAPAUTTAMINEN

Artikla XIX

Neuvottelu erityisistä sitoumuksista

1. Tämän sopimuksen tavoitteiden mukaisesti jäsenten tulee aloittaa peräkkäiset neuvottelut, alkaen viimeistään viiden vuoden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulosta ja määräajoin sen jälkeen päämääränä asteittain suurempi palvelukaupan vapauttaminen. Edellä mainittujen neuvottelujen tarkoituksena on vähentää tai poistaa toimenpiteiden haitallisia seurauksia palvelukaupalle keinona tarjota tehokas markkinoillepääsy. Tämän menettelytavan on määrä edesauttaa kaikkien osanottajien etuja perustuen keskinäiseen etuun ja turvaten kokonaisetujen ja velvoitteiden tasapaino.

2. Vapauttamisen on tapahduttava ottaen asianmukaisesti huomioon yksittäisten jäsenten kansalliset toimintapäämäärät ja yleinen sekä yksittäisten palvelualojen kehitystaso. Yksittäisille kehitysmaajäsenille on suotava riittävä joustavuus avata harvempia palvelualoja, vapauttaa harvemmarimaisia liiketoimia, asteittain laajentaa markkinoillepääsyä sopusoinnussa niiden kehitysasteen kanssa ja avatessaan markkinoillepääsyn ulkomaalaisille palvelujen tarjoajille liittää siihen ehtoja IV artiklassa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

3. Jokaista neuvottelukierrosta varten päätetään neuvotteluohjeista ja menettelytavoista. Edellä mainituista ohjeista päättämistä varten palvelukauppaneuvoston on suoritettava palvelukaupan yleinen ja palvelualakohtainen arviointi sopimuksen päämäärien näkökulmasta katsottuna, mukaan lukien IV artiklan 1 kohdassa asetetut päämäärät. Neuvotteluohjeissa on päätettävä siitä, millä tavoin jäsenten edellisten neuvottelujen jälkeen tapahtunut yksipuolinen vapauttaminen otetaan huomioon sekä IV artiklan 3 kohdan mukaisesti vähiten kehittyneiden maajäsenten erityiskohtelusta.

4. Asteittain tapahtuvaa vapauttamista on edistettävä jokaisen edellä mainitun kierroksen aikana kahden-, usean-, ja monenkeskisin neuvotteluin pyrkimyksenä yleisesti kohottaa jäsenten tämän sopimuksen mukaisten erityisten sitoumusten tasoa.

Artikla XX

Erityisten sitoumusten listat

1. Jäsenen on kirjattava listaan erityiset sitoumuksensa, joihin se velvoittautuu tämän sopimuksen III osan mukaisesti. Niiden palvelualojen osalta, joissa edellä mainittuihin erityisiin sitoumuksiin on velvoittauduttu, jokaisen listan on eriteltävä

a) markkinoillepääsyn ehdot, rajoitukset ja edellytykset;

b) kansallisen kohtelun edellytykset ja ehdot;

c) lisäsitoumuksiin velvoittautumiset;

d) soveltuvin osin edellä mainittujen sitoumusten soveltamisen aikataulu; ja

e) edellä mainittujen sitoumusten voimaanastumis-päivämäärä.

2. Sekä XVI että XVII artiklan kanssa ristiriidassa olevat toimenpiteet on kirjattava XVI artiklaan liittyvään sarakkeeseen. Tässä tapauksessa kirjauksen on katsottava sisältävän edellytyksen tai ehdon myös XVII artiklaan liittyen.

3. Erityisiä sitoumuksia koskevat listat tulee liittää tämän sopimuksen liitteiksi, ja ne ovat erottamaton osa yleissopimusta.

▼B

Artikla XXI

Listojen muuttaminen

1. a) Jäsen (tässä artiklassa ”muuttava jäsen”) voi tämän artiklan määräysten mukaisesti milloin tahansa muuttaa tai peruuttaa minkä tahansa listassaan olevan sitoumuksensa sen jälkeen, kun kolme vuotta on kulunut siitä päivämäärästä, kun asianomainen sitoumus astui voimaan.

b) Muuttavan jäsenen on tämän artiklan mukaisesti ilmoitettava palvelukauppaneuvostolle aikeestaan muuttaa tai peruuttaa sitoumuksensa viimeistään kolme kuukautta ennen muutoksen tai peruuttamisen aiottua voimaansaattamista.

2. a) Minkä tahansa jäsenen pyynnöstä, jonka tämän sopimuksen mukaisiin etuihin 1 kohdan 1 b alakohdan mukaisesti ilmoitettu ehdotettu muutos tai sitoumusten peruuttaminen saattaa vaikuttaa (tässä artiklassa ”kohteena oleva jäsen”), muuttavan jäsenen on aloitettava neuvottelut korvaavasta muutoksesta päämääränä sopimukseen pääseminen. Edellä mainituissa neuvotteluissa ja sopimuksessa asianomaisten jäsenten on pyrittävä kaupan kannalta säilyttämään molemminpuolisesti edullisten sitoumusten yleinen taso vähintään samalla tasolla kuin erityisten sitoumusten taso ennen neuvotteluja.

b) Korvaavat muutokset on tehtävä suosituimmuuskohtelua noudattaen.

3. a) Jos muuttava jäsen ja kohteena oleva jäsen eivät pääse sopimukseen neuvotteluja varten varatun ajan kuluessa, edellä mainittu kohteena oleva jäsen voi saattaa asian välimiesmenettelyn ratkaistavaksi. Jokaisen kohteena olevan jäsenen, joka haluaa saattaa voimaan mahdollisen oikeutensa korvaukseen, tulee osallistua välimiesmenettelyyn.

b) Jos mikään kohteena oleva jäsen ei ole pyytänyt välimiesmenettelyä, muuttavalla jäsenellä on oikeus saattaa voimaan ehdotettu sitoumuksen muutos tai peruuttaminen.

4. a) Muuttava jäsen ei saa muuttaa tai peruuttaa sitoumustaan ennen kuin se on saattanut voimaan korvaavat muutokset välimiesmenettelyn päätösten mukaisesti.

b) Jos muuttava jäsen saattaa voimaan ehdottamansa muutokset tai sitoumuksen peruuttamisen ja ei noudata välimiesmenettelyn päätöksiä, jokainen välimiesmenettelyyn osallistunut kohteena oleva jäsen voi muuttaa tai peruuttaa sisällöllisesti vastaavat edut välimiesmenettelyn päätösten mukaisesti. Huolimatta II artiklan määräyksistä edellä mainittu muutos tai peruutus voidaan panna toimeen ainoastaan muuttavan jäsenen osalta.

5. Palvelukauppaneuvoston on luotava menettelytavat erityisiä sitoumuksia koskevien listojen oikaisemista tai muuttamista varten. Minkä tahansa jäsenen, joka on tämän artiklan mukaisesti muuttanut tai peruuttanut listattuja sitoumuksia, on muutettava listansa edellä mainittujen menettelytapojen mukaisesti.

▼B

OSA V

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

Artikla XXII

Neuvottelut

1. Jokaisen jäsenen on suhtauduttava myötämielisesti ja suotava riittävät mahdollisuudet neuvotteluille, liittyen esityksiin, joita mikä tahansa toinen jäsen saattaa tehdä koskien mitä tahansa asiaa sopimuksen toimintaan liittyen. Riitojen ratkaisua koskevaa sopimusta (DSU) on sovellettava edellä mainittuihin neuvotteluihin.

2. Palvelukauppaneuvosto tai riitojenratkaisuelin (DSB) voi jäsenen pyynnöstä neuvotella minkä tahansa jäsenen tai jäsenien kanssa jokaisesta asiasta, johon ei ole ollut mahdollista löytää tyydyttävää ratkaisua 1 kohdassa tarkoitettujen neuvottelujen avulla.

3. Jäsen ei voi vedota XVII artiklaan, tämän tai XXIII artiklan perusteella, koskien toisen jäsenen toimenpidettä, joka sisältyy niiden väliseen kansainväliseen kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevan sopimuksen soveltamisalaan. Erimielisyyden koskiessa sitä, kuuluuko toimenpide edellä mainitun niiden välisen sopimuksen soveltamisalaan, molemmat jäsenet voivat saattaa kysymyksen palvelukauppaneuvoston ratkaistavaksi ([1]). Neuvoston tulee saattaa asia välimiesmenettelyn ratkaistavaksi. Välittäjän ratkaisu on lopullinen ja jäseniä sitova.

Artikla XXIII

Riitojen ratkaiseminen ja täytäntöönpano

1. Minkä tahansa jäsenen katsoessa, ettei toinen jäsen noudata tästä sopimuksesta johtuvia velvoitteitaan tai erityisiä sitoumuksiaan, sillä on mahdollisuus asiassa molemminpuolisesti tyydyttävän ratkaisun saavuttamiseksi turvautua riitojen ratkaisua koskevaan sopimukseen (DSU).

2. Jos DSB katsoo olosuhteiden olevan riittävän vakavat toiminnan oikeuttamiseksi, se voi oikeuttaa jäsenen tai jäseniä lykkäämään velvoitteiden ja erityisten sitoumusten soveltamista suhteessa mihin tahansa toiseen jäseneen tai jäseniin riitojen ratkaisua koskevan sopimuksen (DSU) 22 artiklan mukaisesti.

3. Jos mikä tahansa jäsen katsoo, että mikä tahansa etu, jonka se olisi voinut kohtuudella katsoa tulevan hyväkseen tämän sopimuksen III osan mukaisen toisen jäsenen erityisen sitoumuksen kautta, on tehty tyhjäksi tai heikennetty minkä tahansa tämän sopimuksen määräysten kanssa sopusoinnussa olevan toimenpiteen soveltamisen seurauksena, sillä on oikeus käyttää hyväkseen riitojen ratkaisua koskevaa sopimusta (DSU). Jos DSB katsoo toimenpiteen tehneen tyhjäksi tai heikentäneen edellä mainittua etua, vahinkoa kärsineellä osapuolella on oikeus keskinäisesti tyydyttävään myönnytysten korvaamiseen XXI artiklan 2 kohdan perusteella, joka voi sisältää toimenpiteen muuttamisen tai peruuttamisen. Siinä tapauksessa, ettei asianomaisten jäsenten välillä päästä sopimukseen, riitojen ratkaisua koskevan sopimuksen (DSU) 22 artiklaa on sovellettava.

Artikla XXIV

Palvelukauppaneuvosto

1. Palvelukauppaneuvoston on huolehdittava sellaisista tehtävistä, jotka osoitetaan sille tämän sopimuksen toiminnan edesauttamiseksi ja tavoitteiden edistämiseksi. Neuvosto voi perustaa sellaisia apuelimiä, jotka se katsoo tarpeelliseksi sen tehtävien tehokkaaksi hoitamiseksi.

([1]) Sellaisten kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten osalta, jotka ovat olemassa WTO-sopimuksen voimaantullessa, asia voidaan saattaa palvelukauppaneuvoston käsiteltäväksi ainoastaan sopimuksen molempien osapuolten suostumuksella.

▼B

2. Neuvosto ja, ellei se toisin päätä, sen apuelimet ovat avoimia kaikkien jäsenten edustajien osallistumiselle.

3. Jäsenet valitsevat neuvoston puheenjohtajan.

Artikla XXV

Tekninen yhteistyö

1. Jäsenten palvelujen tarjoajilla, jotka ovat avun tarpeessa, on oikeus käyttää hyväkseen IV artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kontaktipisteiden palveluja.

2. Kehitysmaille annettavaa teknistä apua on sihteeristön toimitettava monenkeskisesti ja siitä on palvelukauppaneuvoston päätettävä.

Artikla XXVI

Suhde muihin kansainvälisiin järjestöihin

Yleisneuvoston on huolehdittava neuvotteluja ja yhteistyötä varten tarvittavista järjestelyistä Yhdistyneiden kansakuntien ja sen erityisjärjestöjen kanssa, samoin kuin myös muiden hallitustenvälisten palveluita käsittelevien järjestöjen kanssa.

OSA VI

LOPPUMÄÄRÄYKSET

Artikla XXVII

Etujen kieltäminen

Jäsen voi kieltää myöntämästä tämän sopimuksen mukaisia etuja

a) palvelun tarjoamiselle, jos se toteaa, että palvelu tarjotaan ei-jäsenen alueelta tai jäsenen alueella, johon kieltävä jäsen ei sovella WTO-sopimusta;

b) merenkulkupalvelulle, jos se toteaa, että palvelun tarjoaa

   i) alus, joka on rekisteröity ei-jäsenen lakien alaisuuteen tai sen on rekisteröinyt jäsen, johon kieltävä jäsen ei sovella WTO-sopimusta, ja;

   ii) henkilö, joka on rahdannut ja/tai käyttää alusta kokonaisuudessaan tai osittain, mutta joka on peräisin ei-jäsenen alueelta tai jäsenen alueelta, johon kieltävä jäsen ei sovella WTO-sopimusta;

c) palvelun tarjoajalle, joka on oikeushenkilö, jos se toteaa, ettei se ole toisen jäsenen palvelujen tarjoaja, tai se on sellaisen jäsenen palvelujen tarjoaja, johon kieltävä jäsen ei sovella WTO-sopimusta.

Artikla XXVIII

Määritelmät

Tässä yleissopimuksessa

a) ”toimenpide” tarkoittaa mitä tahansa jäsenen toimenpidettä, joko lain, säännöksen, säännön, menettelytavan, päätöksen, hallinnollisen toimen muodossa, tai missä muussa muodossa tahansa;

b) ”palvelujen tarjoaminen” sisältää palvelun tuottamisen, jakelun, markkinoinnin, myynnin ja toimittamisen;

▼B

c) ”jäsenten palvelukauppaa koskevat toimenpiteet” sisältää toimenpiteet

i) koskien palvelun ostoa, maksua tai käyttöä,

ii) koskien käsiksi pääsyä yleisesti saatavilla oleviin asianomaisten jäsenten tarvitsemiin palveluihin ja niiden käyttöä liittyen palvelujen tarjoamiseen;

iii) koskien jäsenten henkilöiden, mukaanlukien kaupallista, läsnäoloa palvelun tarjoamiseksi toisen jäsenen alueella;

d) ”kaupallinen läsnäolo” tarkoittaa millaista tahansa kaupallista tai ammatillista läsnäoloa mukaan lukien

i) oikeushenkilön perustaminen, hankinta tai ylläpitäminen, tai

ii) sivuliikkeen tai edustajiston perustaminen tai ylläpitäminen,

jäsenen alueella palvelun tarjoamiseksi.

e) ”palveluala” tarkoittaa

i) liittyen erityiseen sitoumukseen, yhtä tai useampaa, tai kaikkia asianomaisen palvelualan ala-sektoreita siten kuin jäsenen listassa on tarkennettu,

ii) muussa tapauksessa asianomaista palvelualaa kokonaisuudessaan mukaanlukien kaikki sen alasektorit;

f) ”toisen jäsenen palvelu” tarkoittaa palvelua

i) joka on tarjottu edellä mainitun toisen jäsenen alueelta tai alueella, tai jonka merikuljetuspalvelun ollessa kyseessä tarjoaa alus, joka on rekisteröity edellä mainitun toisen jäsenen lakien alaisuuteen tai sen tarjoaa asianomaisen jäsenen henkilörahtaamalla alus ja/tai sitä kokonaan tai osittain käyttäen, tai

ii) jonka tarjoaa, siinä tapauksessa, että palvelun tarjoaminen tapahtuu kaupallisen läsnäolon tai henkilöiden läsnäolon avulla, edellä mainitun jäsenen palvelujen tarjoaja;

g) ”palvelujen tarjoaja” tarkoittaa mitä tahansa henkilöä, joka tarjoaa palvelun ([1]);

h) ”monopoliasemassa oleva palvelujen tarjoaja” tarkoittaa mitä tahansa henkilöä, julkista tai yksityistä, jonka jäsen asianomaisilla jäsenen alueella olevilla markkinoilla on oikeuttanut tai perustanut muodollisesti tai tosiasiassa asianomaisten palvelujen yksinomaiseksi tarjoajaksi;

i) ”palvelun kuluttaja” tarkoittaa mitä tahansa henkilöä, joka vastaanottaa tai käyttää palvelua;

j) ”henkilö” tarkoittaa joko luonnollista tai oikeushenkilöä;

k) ”toisen jäsenen luonnollinen henkilö” tarkoittaa luonnollista henkilöä, joka asuu edellä mainitun jäsenen alueella tai minkä tahansa toisen jäsenen alueella ja joka tuon toisen jäsenen lakien mukaan

i) on tuon toisen jäsenen kansalainen, tai

ii) on oikeutettu pysyvästi asumaan tuon toisen jäsenen alueella, siinä tapauksessa, että

1. jäsenellä ei ole kansalaisia, tai

([1]) Siinä tapauksessa, että palvelua ei tarjoa suoraan oikeushenkilö, vaan se tarjotaan muunlaisen kaupallisen läsnäolon, kuten haaraliikkeen tai edustajiston välityksellä, palvelujen tarjoajaa (so oikeushenkilö) on siitä huolimatta kohdeltava sopimuksessa palvelujen tarjoajalle varatun kohtelun mukaisesti. Edellä mainittu kohtelu tulee ulottaa läsnäoloon, jonka avulla palvelu tarjotaan ja sitä ei tarvitse ulottaa mihinkään muihin tarjoajan osiin, jotka sijaitsevat sen alueen ulkopuolella, jossa palvelu tarjotaan.

▼B

2. jäsen myöntää oleellisesti saman kohtelun pysyvästi asuville kuin se myöntää omille kansalaisilleen koskien palvelukauppaan liittyviä toimenpiteitä, kuten on ilmoitettu sen hyväksyessä tai liittyessä WTO-sopimukseen, edellyttäen, ettei kenenkään jäsenen tarvitse myöntää edellä mainituille pysyvästi asuville edullisempaa kohtelua kuin asianomainen jäsen itse näille myöntää. Edellä mainitun ilmoituksen tulee sisältää vakuutus ottaa kantaakseen, lakiensa ja määräystensä mukaisesti, edellä mainittujen pysyvästi asuvien osalta samat velvoitteet kuin jäsen kantaa omien kansalaistensa osalta.

l) ”oikeushenkilö” tarkoittaa mitä tahansa sovellettavan lain mukaan asianmukaisesti perustettua tai muuten järjestettyä oikeudellista yhteisöä, joko voiton tuottamiseksi tai muuta tarkoitusta varten, joko yksityisesti tai julkisesti omistettua, mukaanlukien mitä tahansa yhtiötä, säätiötä, osakkuutta, yhteisyritystä, yksityistä elinkeinonharjoittajaa tai yhdistystä;

m) ”toisen jäsenen oikeushenkilö” tarkoittaa oikeushenkilöä

i) joka on joko perustettu tai muutoin järjestetty tuon toisen jäsenen lakien mukaan ja joka harjoittaa merkittävää liiketoimintaa tuon jäsenen tai minkä tahansa toisen jäsenen alueella; tai

ii) jonka, siinä tapauksessa, että palvelujen tarjoaminen tapahtuu kaupallisen läsnäolon kautta, omistavat tai jota valvovat

1. tuon jäsenen luonnolliset henkilöt, tai

2. tuon, i alakohdassa mainitun, toisen jäsenen oikeushenkilöt;

n) Oikeushenkilö

i) oikeushenkilön ”omistavat” jäsenen henkilöt jos yli 50 prosenttia sen yhteisestä pääomasta omistavat sen jäsenen henkilöt;

ii) oikeushenkilöä ”hallitsevat” jäsenen henkilöt, jos kyseisillä henkilöillä on valtuudet nimittää enemmistö sen johtajista tai muutoin oikeudellisesti johtaa sen toimintaa;

iii) oikeushenkilö ”liittyy” toiseen henkilöön, kun se hallitsee kyseistä toista henkilöä, tai se on hallittu tuon toisen henkilön toimesta tai kun sitä ja toista henkilöä molempia hallitsee sama henkilö.

o) ”välittömät verot” käsittävät kaikki kokonaistulon tai kokonaisvarallisuudesta taikka tulon tai varallisuuden osan perusteella suoritettavat verot, niihin luettuina omaisuuden luovutuksesta saadun voiton perusteella suoritettavat verot, jäämistön, perinnön ja lahjan perusteella suoritettavat verot sekä yrityksen maksamien palkkojen yhteenlasketun määrän perusteella suoritettavat verot samoin kuin arvonnousun perusteella suoritettavat verot.

Artikla XXIX

Liitteet

Tämän sopimuksen liitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

▼B

Liite II artiklan poikkeuksista

Soveltamisala

1. Tässä liitteessä yksilöidään ehdot, joiden mukaisesti jäsen tämän yleissopimuksen voimaantullessa on vapautettu II artiklan 1 kohdan asettamista velvoitteistaan.

2. Kaikkiin WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen pyydettäviin poikkeuksiin sovelletaan kyseisen sopimuksen IX artiklan 3 kohtaa.

Tarkastelu

3. Palvelukauppaneuvoston tulee tarkastella kaikkia yli viideksi vuodeksi myönnettyjä poikkeuksia. Ensimmäinen edellä mainittu tarkastelu on järjestettävä viimeistään viiden vuoden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulosta.

4. Palvelukauppaneuvoston tulee tarkastelussaan

   a) tutkia, ovatko poikkeuksen tarpeen luoneet olosuhteet edelleen olemassa ja

   b) päättää minkä tahansa tulevan tarkastelun ajankohdasta.

Päättyminen

5. Jäsenelle myönnetty poikkeus sopimuksen II artiklan 1 kohdan velvoitteista erityisen toimenpiteen osalta päättyy poikkeuksessa määrättynä ajankohtana.

6. Periaatteessa edellä mainittujen poikkeusten ei tulisi ylittää kestoltaan 10 vuotta. Joka tapauksessa niiden tulee olla seuraavien kaupan vapauttamisneuvottelujen kohteena.

7. Jäsenen tulee ilmoittaa palvelukauppaneuvostolle poikkeukselle myönnetyn määräajan päättyessä, että ristiriitainen toimenpide on saatettu sopusointuun sopimuksen II artiklan 1 kohdan kanssa.

Luettelo II artiklan poikkeuksista

[Sopimuksen II artiklan 2 kohdan mukainen hyväksytty poikkeusluettelo on liitetty WTO-sopimukseen.]

▼B

Liite sopimuksen mukaisesti palveluja tarjoavien luonnollisten henkilöiden liikkuvuudesta

1. Tätä liitettä sovelletaan palvelun tarjoamiseen liittyviin toimenpiteisiin, jotka koskevat jäsenen palvelujen tarjoajina toimivia luonnollisia henkilöitä ja jäsenen luonnollisia henkilöitä, jotka ovat jäsenen palvelujen tarjoajan palveluksessa.

2. Sopimusta ei sovelleta jäsenen työmarkkinoille pyrkiviä luonnollisia henkilöitä koskeviin toimenpiteisiin eikä myöskään vakituista kansalaisuutta, asumista tai työpaikkaa koskeviin toimenpiteisiin.

3. Sopimuksen III ja IV osan mukaisesti jäsenet voivat neuvotella kaikkiin luokkiin kuuluvien sopimuksen mukaisesti palveluja tarjoavien luonnollisten henkilöiden liikkuvuutta koskevista erityisistä sitoumuksista. Erityisen sitoumuksen piiriin kuuluvien luonnollisten henkilöiden tulee sallia palvelujen tarjonta kyseisen sitoumuksen ehtojen mukaisesti.

4. Sopimus ei estä jäsentä käyttämästä toimenpiteitä, joilla säädellään luonnollisten henkilöiden pääsyä sen alueelle tai heidän väliaikaista oleskeluaan sen alueella, mukaan lukien ne toimenpiteet, joita tarvitaan sen rajojen koskemattomuuden suojelemiseksi ja jotta varmistettaisiin luonnollisten henkilöiden järjestyksenmukainen liikkuvuus sen rajojen yli, edellyttäen että tällaisia toimenpiteitä ei sovelleta siten, että ne tekisivät tyhjäksi ne edut, joita jokin jäsen saa osakseen erityisen sitoumuksen ehtojen mukaisesti, tai heikentäisivät näitä etuja ([1]).

([1]) Pelkästään sen seikan, että joidenkin jäsenten luonnollisilta henkilöiltä vaaditaan viisumi ja muiden jäsenten luonnollisilta henkilöiltä ei sitä vaadita, ei katsota tekevän tyhjäksi erityisen sitoumuksen mukaisia etuja tai heikentävän niitä.

▼B

Liite ilmakuljetuspalveluista

1. Tätä liitettä sovelletaan ilmakuljetuspalvelujen kauppaa koskeviin toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat säännölliseen tai ei-säännölliseen lentoliikenteeseen taikka niihin liittyviin palveluihin. On vahvistettu, ettei mikään tämän sopimuksen nojalla tehty erityinen sitoumus tai sopimuksesta johtuva velvoite saa vähentää tai vaikuttaa niihin jäsenvaltion kahden- tai monenkeskisiin sopimusvelvoitteisiin, jotka ovat voimassa WTO-sopimuksen voimaantullessa.

2. Sopimusta, mukaan lukien sen riitojen ratkaisumenettelyjä, ei sovelleta toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat:

   a) liikenneoikeuksiin, riippumatta siitä kuinka ne on annettu; tai

   b) liikenneoikeuksien käyttämiseen suoranaisesti liittyviin palveluihin, lukuunottamatta, sitä mitä tämän liitteen 3 kohdassa määrätään.

3. Sopimusta sovelletaan toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat:

   a) ilma-aluksen korjaus- ja huoltopalveluihin;

   b) ilmakuljetuspalvelujen myymiseen ja markkinointiin;

   c) tietokonepohjaista paikanvarausjärjestelmää (TPJ) koskeviin palveluihin.

4. Sopimuksen riitojen ratkaisumenettelyihin voidaan turvautua vain jos kyseinen jäsen on omaksunut velvoitteet tai sitoumukset ja jos kahdenvälisten ja muiden, monenkeskisten sopimusten tai järjestelyjen, sisältämät riitojen ratkaisumenettelyt on käytetty.

5. Palvelukauppaneuvoston tulee ajoittain, ainakin joka viides vuosi, ottaa tarkasteltavaksi ilmakuljetusalan kehitys ja tämän liitteen toimivuus tarkoituksin harkita sopimuksen mahdollisia lisäsovellutuksia tällä alalla.

6. Määritelmät:

   a) ”ilma-aluksen korjaus- ja huoltopalvelut” tarkoittaa sellaisia toimia, jotka on tehty ilma-alukseen tai sen osaan sen ollessa poissa liikenteestä eikä se sisällä niin sanottua linjahuoltoa.

   b) ”ilmakuljetuspalvelujen myynti ja markkinointi” tarkoittaa kyseisen ilmakuljettajan mahdollisuuksia vapaasti myydä ja markkinoida ilmakuljetuspalvelujaan kaikki markkinoinnin näkökulmat, kuten markkinatutkimus, mainonta ja jakelu mukaan lukien. Nämä toimet eivät sisällä ilmakuljetuspalvelujen hinnoittelua eivätkä sovellettavia ehtoja.

   c) ”tietokonepohjaistapaikanvarausjärjestelmää (TPJ) koskevat palvelut” tarkoittaa automaattisella tietojenkäsittelyjärjestelmällä tuotettuja palveluja, jotka sisältävät tietoja lentoyhtiöiden aikatauluista, tarjonnasta, hinnoista ja hintasäännöistä, ja jonka kautta voidaan tehdä varauksia tai myydä lippuja.

   d) ”liikenneoikeudet” tarkoittaa oikeutta harjoittaa säännöllistä tai ei-säännöllistä lentoliikennettä ja/tai siinä kuljettaa matkustajia, rahtia tai postia korvausta tai maksua vastaan jäsenvaltiosta, -valtioon, -valtiossa tai sen yli, ja sisältävät käytettävät liikennöimispaikat, reitit, kuljetettavan liikenteen lajit, kapasiteetin, hinnoittelun ja sen ehdot sekä lentoyhtiöiden nimeämisperusteet, lukumäärää, omistusta ja valvontaa koskevat säännöt mukaan lukien.

▼B

Liite rahoituspalveluista

1. **Soveltamisala ja määritelmä**

a) Tätä liitettä sovelletaan rahoituspalvelujen tarjoamiseen vaikuttaviin toimenpiteisiin. Liitteessä oleva viittaus rahoituspalvelun tarjoamiseen tarkoittaa palvelun tarjoamista sopimuksen I artiklan 2 kohdassa määritellyllä tavalla.

b) Sopimuksen I artiklan 3 (b) alakohdassa ”julkista valtaa käytettäessä tarjottavat palvelut” tarkoittaa seuraavaa:

i) keskuspankin tai rahaviranomaisen tai muun julkisen elimen toiminta raha- tai valuuttakurssipolitiikan osana;

ii) toiminta joka on lakisääteisen sosiaaliturvajärjestelmän tai yleisen eläkejärjestelmän osa;

iii) muu julkisen elimen harjoittama toiminta hallituksen puolesta tai sen takaamana tai sen rahavaroja käyttäen.

c) Sopimuksen I artiklan 3 b alakohta: jos jäsen sallii että b ii tai b iii alakohdissa mainittua toimintaa harjoittaa sen rahoituspalvelujen tarjoajat kilpaillen julkisen elimen tai rahoituspalvelujen tarjoajan kanssa, ”palveluihin” luetaan myös tällainen toiminta.

d) Sopimuksen I artiklan 3 c alakohtaa ei sovelleta tämän liitteen tarkoittamiin palveluihin.

2. **Kansalliset määräykset**

a) Sopimuksen muista määräyksistä huolimatta jäsentä ei saa estää ryhtymästä varotoimenpiteisiin, muun muassa suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutettuja tai sellaisia henkilöitä joita kohtaan rahoituspalvelujen tarjoajalla on luottamusvelvollisuus, tai varmistaakseen rahoitusjärjestelmänloukkaamattomuuden ja vakauden. Jos nämä toimenpiteet ovat ristiriidassa sopimuksen määräysten kanssa, niitä ei saa käyttää jäsenmaan sopimuksen mukaisten sitoumusten tai velvollisuuksien välttämiseksi.

b) Sopimuksen määräyksiä ei saa tulkita siten, että jäsen olisi velvoitettu paljastamaan yksittäisten asiakkaiden liiketoimia tai tilejä koskevia tietoja eikä julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tietoja tai tietoja, joihin niillä on yksinoikeus.

3. **Tunnustaminen**

a) Jäsen voi tunnustaa mitkä tahansa toisen maan varotoimenpiteet, päättäessään miten sen rahoituspalveluihin liittyviä toimenpiteitä sovelletaan. Tämä tunnustaminen, joka voidaan toteuttaa yhtenäistämällä määräyksiä tai muutoin, voi perustua asianomaisen maan kanssa solmittavaan sopimukseen tai asianomaista maata koskevaan muuhun järjestelyyn tai se voi olla yksipuolinen.

b) Jäsenen, joka on a alakohdassa tarkoitetun, tulevan tai voimassa olevan sopimuksen tai järjestelyn osapuoli, tulee tarjota riittävät mahdollisuudet muille kiinnostuneille jäsenille neuvotella liittymisestä sopimukseen tai järjestelyyn tai neuvotella vastaavista sopimuksista tai järjestelyistä olosuhteissa, joissa olisi vastaava sääntely, valvonta, sääntelyn toimeenpano ja, mikäli sopivaa, vastaavat menettelytavat sopimuksen tai järjestelyn osapuolten kesken tapahtuvaa tiedonjakoa varten. Jos jäsen yksipuolisesti myöntää tunnustamisen, sen on annettava kaikille muille jäsenille riittävät mahdollisuudet osoittaa näiden olosuhteiden olemassaolon.

▼B

c) Mikäli jäsen harkitsee toisen maan varotoimenpiteiden tunnustamista, VII artiklan 4 b kohtaa ei sovelleta.

4. **Riitojen ratkaisu**

Varotoimenpiteitä ja muita rahoitusasioita koskevia riitoja käsittelevillä paneeleilla tulee olla riittävä asiantuntemus riidanalaisesta rahoituspalvelusta.

5. **Määritelmät**

Tässä liitteessä

a) Rahoituspalvelu on jokainen palvelumuoto, jonka luonteeseen kuuluu rahoitustoiminta ja jonka jäsenmaan rahoituspalvelujen tarjoaja tarjoaa. Rahoituspalveluihin kuuluvat kaikki vakuutus- ja vakuutuksiin liittyvät palvelut, sekä kaikki pankki- ja muut rahoituspalvelut (paitsi vakuutuspalvelut). Rahoituspalveluihin kuuluvat seuraavat toimintamuodot:

Vakuutus- ja vakuutuksiin liittyvät palvelut

i) ensivakuutus (ml. rinnakkaisvakuutus)

A) henkivakuutus

B) vahinkovakuutus;

ii) jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus;

iii) vakuutusedustajien toiminta, kuten vakuutuksen välitys- ja vakuutusasiamiestoiminta;

iv) vakuutuksen liitännäispalvelut, kuten konsultti-, aktuaari-, riskinarviointi- ja vahingonselvittelypalvelut.

Pankki- ja muut rahoituspalvelut (paitsi vakuutuspalvelut)

v) talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen hankinta yleisöltä;

vi) kaiken tyyppinen luotonanto, mukaan lukien kulutusluotot, kiinnitykset, luotot, factoring-toiminta ja liiketoimien rahoitus;

vii) rahoitusleasing;

viii) kaikki maksu- ja rahansiirtopalvelut, mukaan lukien luotto-, tili- ja maksukortit, matkashekit ja pankkivekselit;

ix) takaukset ja sitoumukset;

x) kaupanteko omaan tai asiakkaitten lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muuten seuraavilla välineillä:

A) rahamarkkinavälineet (mukaan lukien shekit, setelit, talletustodistukset);

B) valuutta;

C) johdannaistuotteet, mukaan lukien mutta ei yksinomaan futuurit ja optiot;

D) valuutta- ja korkovälineet, mukaan lukien swapit ja korkotermiinit;

▼B

E) siirtokelpoiset arvopaperit;

F) muut markkinakelpoiset välineet ja rahoitusvarat, mukaan lukien kultaharkot.

xi) osallistuminen agenttina (julkisesti tai yksityisesti) kaikentyyppisten arvopapereiden liikkeellelaskuun, myös merkitsemiseen ja sijoitukseen, ja liikkeellelaskuun liittyvien palvelujen tarjoaminen;

xii) rahanvälitys;

xiii) varainhoito, kuten käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, kaikentyyppinen yhteissijoituksen hoito, eläkerahastojen hoito, holhous-, säilytys- ja rahastopalvelut;

xiv) järjestely- ja selvittelypalvelut jotka liittyvät rahoitusvaroihin, muun muassa arvopapereihin, johdannaistuotteisiin ja muihin markkinakelpoisiin välineisiin;

xv) rahoituspalveluihin liittyvän tiedon hankinta ja siirto, ja rahoituspalveluihin liittyvät atk-palvelut sekä vastaavien ohjelmistojen tuottaminen muiden rahoituspalvelujen tarjoajien toimesta;

xvi) neuvonta, välitys ja muut liitännäiset rahoituspalvelut alakohdissa (V)-(XV) lueteltuihin toimintamuotoihin liittyen, mukaan lukien luottotietotoiminta ja luottotietoanalyysit, sijoituksiin ja arvopaperisalkkuihin liittyvä tutkimus ja neuvonta, yritysostoihin sekä yrityksen uudelleen organisointiin ja toimialastrategiaan liittyvä neuvonta.

b) Rahoituspalvelujen tarjoajalla tarkoitetaan jäsenen luonnollista tai oikeushenkilöä joka haluaa tarjota tai tarjoaa rahoituspalveluja, mutta termi ”rahoituspalvelujen tarjoaja” ei kata julkisia elimiä.

c) ”Julkisella elimellä” tarkoitetaan

i) jäsenen hallitusta, keskuspankkia tai rahaviranomaista, tai jäsenen omistuksessa tai valvonnassa olevaa elintä, jos sen pääasiallisena tehtävänä on hoitaa valtiota koskevia tehtäviä tai valtionhallinnon mukaisia toimintoja, ei kuitenkaan elintä joka pääasiallisesti tarjoaa rahoituspalveluja kaupallisin ehdoin; tai

ii) näiden tehtävien osalta yksityistä elintä, joka hoitaa tehtäviä, joita yleensä hoitaa keskuspankki tai rahaviranomainen.

▼B

Toinen liite rahoituspalveluista

1. Sopimuksen II artiklasta ja II artiklasta tehtäviä poikkeuksia koskevan liitteen 1 ja 2 kohtien määräyksistä huolimatta, jäsen voi neljän kuukauden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulosta 60 päivän kuluessa luetella liitteessä ne rahoituspalveluihin liittyvät toimenpiteet jotka ovat ristiriidassa sopimuksen II artiklan 1 kohdan kanssa.

2. Sopimuksen XXI artiklan määräyksistä huolimatta, jäsen voi neljän kuukauden kuluttua WTOsopimuksen voimaantulosta 60 päivän kuluessa kokonaan tai osittain parantaa, muuttaa tai peruuttaa sen erityisiä sitoumuksia koskevaan listaan sisältyviä rahoituspalvelusitoumuksia.

3. Palvelukauppaneuvosto vahvistaa 1 ja 2 kohtien soveltamiseksi tarvittavat menettelytavat.

▼B

Liite merikuljetuspalveluneuvotteluista

1. II artikla ja liite II artiklan poikkeuksista, mukaan lukien vaatimus sisällyttää liitteeseen kaikki sellaiset jäsenen toimenpiteet, jotka ovat ristiriidassa suosituimmuuskohtelun kanssa, tulevat voimaan kansainvälisten merikuljetusten, niitä koskevien oheispalvelujen sekä satamapalvelujen saannin ja käytön osalta vasta

   a) merikuljetuspalveluneuvottelujen ministeripäätöksen 4 kohdan mukaisesti päätettävänä toimeenpanopäivämääränä; tai

   b) mikäli neuvottelut eivät johda tulokseen, merikuljetuspalvelujen neuvotteluryhmän loppuraportin jättöpäivänä kuten päätöksessä määrätään.

2. 1 kohtaa ei sovelleta mihinkään merikuljetuspalveluja koskevaan erityiseen sitoumukseen, joka on kirjattu jäsenen erityisiä sitoumuksia koskevaan listaan.

3. 1 kohdassa tarkoitettujen neuvottelujen päättymisestä lukien, ja ennen toimeenpanopäivämäärää, jäsenelle on oikeus parantaa, muuttaa tai peruuttaa kaikki tai osa erityisistä sitoumuksistaan tällä palvelualalla tarjoamatta hyvitystä, huolimatta XXI artiklan määräyksistä.

▼B

Liite televiestinnästä

1. Päämäärät

Tunnustaen televiestintäpalvelualan erityisominaisuudet ja erikoisesti sen kaksijakoisen roolin erityisenä taloudellisen toiminnan alana ja alana, joka toimii muun taloudellisen toiminnan perustana ja välineenä, ovat jäsenet sopineet seuraavasta liitteestä tavoitellen huolellisesti laadittuja sopimusmääräyksiä, ottaen huomioon toimenpiteet, jotka vaikuttavat pääsyyn yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin sekä niiden käyttöön. Tämä liite tarjoaa sen mukaisesti selityksiä ja täydentäviä ehtoja sopimukseen.

2. Soveltamisala

a) Tätä liitettä sovelletaan jäsenen kaikkiin toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat pääsyyn yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin sekä niiden käyttöön ([1]).

b) Tätä liitettä ei sovelleta toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat radio- tai televisio-ohjelmien kaapelija yleisradiolähetyksiin.

c) Tämän liitteen perusteella ei voida:

i) vaatia jäseneltä jonkun toisen jäsenen palvelujen tarjoajalle valtuutusta perustaa, hankkia, vuokrata, harjoittaa tai toimittaa televerkkoja tai -palveluja, toisin kuin sen listassa on tarjottu; tai

ii) vaatia jäsentä (tai vaatia jäsenen velvoittamaan sen toimivallassa olevia palvelujen tarjoajia) perustamaan, hankkimaan, vuokraamaan, harjoittamaan tai toimittamaan televerkkoja tai -palveluja, joita ei yleensä tarjota julkisesti.

3. Määritelmät

Tässä liitteessä

a) ”Televiestinnällä” tarkoitetaan signaalien lähettämistä ja vastaanottamista mitä tahansa elektromagneettista tapaa käyttäen.

b) ”Yleisellä televiestintäpalvelulla” tarkoitetaan mitä tahansa televiestintäpalvelua, tiettyä tai toimitettua, jonka jäsen on vaatinut tarjottavaksi yleisesti. Tällaiseen palveluun voi sisältyä muun muassa lennätin, puhelin, teleksi ja datasiirto, johon tyypillisesti liittyy asiakkaan antamien tietojen siirto reaaliajassa kahden tai useamman pisteen välillä ilman mitään muutosta asiakkaan tietojen muotoon tai sisältöön.

c) ”Yleisellä televerkolla” tarkoitetaan yleistä televiestintäinfrastruktuuria, joka mahdollistaa televiestinnän määrättyjen verkon liityntäpisteiden välillä ja parissa.

d) ”Yrityksen sisäisellä viestinnällä” tarkoitetaan televiestintää, jonka avulla yritys kommunikoi yrityksen sisällä tai ”tytäryhtiön”, ”sivuliikkeen” kanssa ja jäsenen kansallisista laeista tai säädöksistä riippuen ”liitännäissuhteessa olevan yrityksen” kanssa. Näitä tarkoituksia varten ”tytäryhtiö”, ”sivuliike” ja soveltuvin osin ”liitännäissuhteessa oleva yritys” on jokaisen jäsenen määriteltävissä. Tässä liitteessä ”yrityksen sisäisestä viestinnästä” on suljettu pois kaupalliset tai ei-kaupalliset palvelut, joita tarjotaan yrityksille, jotka eivät ole tytäryhtiöitä, sivuliikkeitä tai liitännäissuhteessa olevia yrityksiä, tai palveluita, joita tarjotaan asiakkaille tai mahdollisille asiakkaille.

([1]) Tämä kohta tarkoittaa, että jokaisen jäsenen on huolehdittava siitä, että liitteen velvollisuuksia, mitä hyvänsä tarpeellisia toimenpiteitä käyttäen, sovelletaan yleisten televiestintäverkkojen ja -palvelujen tarjoajiin.

▼B

e) Viitattaessa tämän liitteen mihin tahansa kohtaan tai alakohtaan, viittaukseen sisältyvät kaikki siihen liittyvät alajaottelut.

4. Avoimuus

Sopimuksen III artiklan sovellutuksessa, jokaisen jäsenen tulee varmistaa, että olennainen tieto ehdoista, jotka vaikuttavat pääsyyn yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin ja niiden käyttöön on julkisesti saatavissa, sisältäen: hinnastot ja muut palveluehdot, määrittelyt sellaisten verkkojen ja palvelujen teknisistä liitännöistä, tietoa sellaiseen pääsyyn ja käyttöön vaikuttavista standardien valmistelusta ja hyväksymisestä vastuussa olevasta elimestä, ehdot, jotka soveltuvat päätelaitteiden tai muiden laitteiden kiinnittämiseen, ja ilmoitus-, rekisteröinti- tai lupavaatimukset, jos niitä on.

5. Pääsy yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin ja niiden käyttö

a) Kunkin jäsenen on varmistettava palvelun tarjonnasta, joka sisältyy sen listaan, että minkä tahansa jäsenen palvelujen tarjoajalle myönnetään pääsy yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin ja annetaan sen käyttää niitä kohtuullisin ja tasapuolisin ehdoin. Tätä velvoitetta sovelletaan muun muassa b alakohdasta f alakohtaan ([1]).

b) Jokaisen jäsenen on varmistettava, että minkä tahansa jäsenen palvelujen tarjoajille myönnetään pääsy mihin tahansa yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin, joita tarjotaan jäsenen rajojen sisällä tai yli ja edellä mainittujen palvelujen tarjoajien annetaan käyttää niitä, mukaan lukien yksityiset vuokrajohdot, ja tämän tavoitteen saavuttamiseksi e ja f alakohtien mukaan sellaisille tarjoajille annetaan lupa

i) hankkia, vuokrata ja kiinnittää päätelaite tai muu laite, joka liitetään verkkoon ja jonka tarjoamiseksi tarvitaan tarjoajan palveluja;

ii) kytkeä yksityisiä vuokrajohtoja tai omistusjohtoja yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin tai toisen palvelujen tarjoajan vuokrajohtoihin tai omistusjohtoihin; ja

iii) käyttää palvelujen tarjoajan valinnan mukaisia muita televerkkojen ja -palvelujen toimivuuden kannalta välttämättömiä käyttöprotokollia palvelun tarjonnassa.

c) Kunkin jäsenen on huolehdittava, että minkä tahansa jäsenen palvelujen tarjoajat voivat käyttää yleisiä televerkkoja ja -palveluja rajan sisällä ja yli tiedonsiirtoa varten, mukaan lukien ne tarjoajat, jotka tarjoavat yrityksen sisäisiä viestintäpalveluja, ja päästä minkä tahansa jäsenen alueella tietokannoissa pidettäviin tai muulla tavalla säilytettyihin konekielellä luettaviin tietoihin. Jäsenen mistä tahansa uudesta tai muutetusta käytännöstä, joka oleellisesti vaikuttaa sellaiseen käyttöön, on ilmoitettava ja se on sopimuksen asiaankuuluvien ehtojen mukaan neuvottelun kohteena.

d) Edellisestä kohdasta huolimatta jäsen voi ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä viestien turvallisuuden ja luottamuksellisuuden takaamiseksi ottaen huomioon vaatimuksen, ettei sellaisia toimenpiteitä sovelleta siten, että palveluiden kaupankäynnissä ne muodostaisivat keinon mielivaltaisuudelle tai epäoikeutetulle syrjinnälle tai peitetylle kaupan rajoittamiselle.

([1]) Termillä ”syrjimättömyys” tarkoitetaan suosituimmuus- ja kansallista kohtelua siten kuin sopimuksessa on määritelty, samoin kuin käsitteen palvelualakohtaista käyttöä tarkoittaen ”ehtoja, jotka eivät ole vähemmän suotuisia kuin mille tahansa samankaltaisten yleisten televerkkojen ja -palvelujen käyttäjälle on myönnetty samankaltaisissa olosuhteissa”.

▼B

e) Kunkin jäsenen on varmistettava, ettei pääsylle yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin ja niiden käytölle määrätä muita kuin välttämättömiä ehtoja.

i) turvatakseen tarjoajien julkisen palvelun velvollisuudet televerkoista ja -palveluista, erityisesti heidän kykynsä yleensä pitää verkkojaan ja palvelujaan suuren yleisön saatavilla;

ii) suojatakseen yleisten televerkkojen ja -palvelujen teknistä yhtenäisyyttä; tai

iii) varmistaakseen, että minkä tahansa jäsenen palvelujen tarjoajat eivät tarjoa palveluja, jollei jäsenen erityisiä sitoumuksia koskeva lista sitä salli.

f) Edellyttäen, että ehdot täyttävät e kohdassa määrätyt kriteerit, yleisiin televerkkoihin ja -palveluihin pääsyä ja niiden käyttöä koskevat ehdot voivat sisältää:

i) sellaisten palvelujen jälleenmyynnin tai jaetun käytönrajoituksia;

ii) vaatimuksen käyttää määrättyjä teknisiä liitäntöjä, sisältäen sellaisten verkkojen ja palvelujen liitäntäprotokollat yhteenliittämistä varten;

iii) vaatimuksia, silloin kuin ne nähdään tarpeellisiksi, sellaisten palvelujen yhteentoimivuuden ja 7 a kohdassa asetettujentavoitteiden saavuttamisen rohkaisemiseksi;

iv) päätelaitteiden tai muiden verkkoon liitettävien laitteiden tyyppihyväksyntä ja tekniset vaatimukset, jotka koskevat sellaisten laitteiden verkkoihin kiinnittämistä;

v) rajoituksia vuokra- tai omistusjohtojen yhteenliittämiseen sellaisiin verkkoihin ja palveluihin tai toisen palvelujen tarjoajan vuokrajohtoihin tai omistusjohtoihin; tai

vi) ilmoittamis-, rekisteröinti- ja lupavaatimuksia.

g) Tämän jakson edellisistä kappaleista huolimatta, kehitysmaajäsen voi kehitysasteensa mukaan asettaa televerkkoihin ja -palveluihin pääsyyn ja niiden käyttöön kohtuullisia ehtoja, jotka ovat välttämättömiä sen kansallisen televiestintäinfrastruktuurin ja palvelukapasiteetin vahvistamiseksi ja lisätäkseen sen osallistumista televiestintäpalvelujen kansainväliseen kauppaan. Sellaiset ehdoton eriteltävä jäsenen listassa.

6. Tekninen yhteistyö

a) Jäsenet tunnustavat, että tehokas, kehittynyt televiestintäinfrastruktuuri maissa, erityisesti kehitysmaissa, on olennaista kaupan palvelujen laajentamiseksi. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi, jäsenet hyväksyvät ja rohkaisevat, niin paljon kuin käytännössä on mahdollista, teollisuusmaita ja kehitysmaita ja näiden yleisten televerkkojensa ja -palvelujensa tarjoajia ja muita yhteisöjä osallistumaan kansainvälisten ja alueellisten organisaatioiden kehitysohjelmiin, sisältäen Kansainvälisen teleliiton, Yhdistyneiden kansakuntien kehitysohjelman ja Kansainvälisen jälleenrakennuspankin.

b) Jäsenten tulee rohkaista ja tukea kehitysmaiden yhteistyötä televiestinnässä kansainvälisellä, alueellisella ja tätä alemmalla tasolla.

▼B

c) Jäsenten on yhteistyössä asiankuuluvien kansainvälisten organisaatioiden kanssa pidettävä saatavana mahdollisuuksiensa mukaan tietoa kehitysmaille televiestintäpalveluista ja televiestinnän ja tietotekniikan kehityksestä avustaakseen heitä kansallisen televiestintäpalvelusektorinsa vahvistamisessa.

d) Jäsenten on erityisesti harkittava mahdollisuuksia vähiten kehittyneille maille rohkaistakseen ulkomaalaisia telepalvelujen tarjoajia avustamaan teknologian vaihdossa, koulutuksessa ja muissa toiminnoissa, jotka tukevat heidän televiestintäinfrastruktuurinsa kehittymistä ja televiestintäpalveluiden kaupan kasvua.

7. Suhde kansainvälisiin järjestöihin ja sopimuksiin

a) Jäsenet tunnustavat kansainvälisten standardien merkityksen telepalvelujen ja -verkkojen maailmanlaajuista yhteensopivuutta ja yhteentoimivuutta varten ja ottavat asiakseen sellaisten standardien edistämisen asiankuuluvissa elimissä, mukaanlukien Kansainvälisen teleliiton ja Kansainvälisen standardisointijärjestön.

b) Jäsenet tunnustavat hallitusten välisten, erityisesti Kansainvälisen teleliiton ja hallitusten ulkopuolisten järjestöjen ja sopimusten roolin kansallisten ja kansainvälisten telepalvelujen tehokkaan toiminnan varmistamisessa. Jäsenten tulee tehdä soveltuvat järjestelyt, milloin asianmukaista, keskusteluja varten sellaisten järjestöjen kanssa asioista, jotka nousevat esiin tämän liitteen toimeenpanon johdosta.

▼B

Liite perusteleviestinnän neuvotteluista

1. II artikla ja liite II artiklan poikkeuksista, mukaanlukien vaatimus sisällyttää liitteeseen kaikki sellaiset jäsenen toimenpiteet, jotka ovat ristiriidassa suosituimmuuskohtelun kanssa, tulevat voimaan perusteletoiminnan osalta vasta

   a) perusteleviestintäneuvottelujen ministeripäätöksen 5 kohdan mukaisesti päätettävänä toimeenpanopäivämääränä; tai

   b) mikäli neuvottelut eivät johda tulokseen, perusteleviestinnän neuvotteluryhmän loppuraportin jättöpäivänä kuten päätöksessä määrätään.

2. 1 kohtaa ei sovelleta mihinkään tiettyyn perusteleviestintää koskevaan erityiseen sitoumukseen, joka on kirjattu jäsenen erityisiä sitoumuksia koskevaan listaan.

▼B

LIITE 1 C

SOPIMUS TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN KAUPPAAN LIITTYVISTÄ NÄKÖKOHDISTA

OSA I YLEISET MÄÄRÄYKSET JA PERUSPERIAATTEET

OSA II TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN SAATAVUUTTA, LAAJUUTTA JA KÄYTTÖÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

1. Tekijänoikeus ja lähioikeudet
2. Tavaramerkit
3. Maantieteelliset merkinnät
4. Teollismallit
5. Patentit
6. Integroitujen piirien piirimallit (topografiat)
7. Julkistamattoman tiedon suoja
8. Sopimusperusteisiin lisensseihin liittyvän kilpailua rajoittavan käytännön valvonta

OSA III TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

1. Yleiset velvoitteet
2. Siviilioikeudelliset ja hallinnolliset menettelyt ja oikeuskeinot
3. Turvaamistoimenpiteet
4. Rajatoimenpiteisiin liittyvät erityiset vaatimukset
5. Rikosprosessit

OSA IV TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN HANKINTA JA VOIMASSAPITO SEKÄ NIIHIN LIITTYVÄT OSAPUOLTEN VÄLISET PROSESSIT

OSA V RIITOJEN EHKÄISY JA RATKAISEMINEN

OSA VI SIIRTYMÄKAUDEN JÄRJESTELYT

OSA VII INSTITUTIONAALISET JÄRJESTELYT; LOPPUMÄÄRÄYKSET

▼B

SOPIMUS TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN KAUPPAAN LIITTYVISTÄ NÄKÖKOHDISTA

JÄSENET, JOTKA

HALUAVAT vähentää kansainvälisen kaupan häiriöitä ja esteitä, ottaa huomioon tarpeen edistää teollisja tekijänoikeuksien tehokasta ja riittävää suojelua sekä varmistaa, että teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoa koskevat toimenpiteet ja menettelytavat eivät itsessään muodostu asianmukaisen kaupan esteiksi;

TUNNUSTAVAT, edellä sanotun vuoksi, uusien sääntöjen ja käyttäytymissääntöjen tarpeen koskien

a) GATT 1994-sopimuksen ja muiden asiaankuuluvien teollis-ja tekijänoikeuksia koskevien sopimusten ja yleissopimusten perusperiaatteiden sovellettavuutta;

b) kauppaan liittyvien teollis- ja tekijänoikeuksien saatavuutta, laajuutta ja käyttöä koskevia riittäviä vaatimuksia ja periaatteita;

c) kauppaan liittyvien teollis- ja tekijänoikeuksien tehokasta ja tarkoituksenmukaista täytäntöönpanoa koskevia määräyksiä, ottaen huomioon erot kansallisten oikeusjärjestysten välillä;

d) monenkeskisiä, hallitusten välisen riitojen estoon ja ratkaisuun tähtääviä tehokkaita ja joutuisia menettelymuotoja koskevia määräyksiä; ja

e) siirtymäkauden järjestelyjä, jotka tähtäävät mahdollisimman laajaan osallistumiseen neuvottelujen tuloksiin.

TUNNUSTAVAT tuoteväärennösten kansainvälistä kauppaa koskevan monenkeskisen periaatteiden, sääntöjen ja käyttäytymissääntöjen järjestelmän tarpeen;

TUNNUSTAVAT, että teollis- ja tekijänoikeudet ovat yksityisoikeudellisia oikeuksia;

TUNNUSTAVAT kansallisten teollis- ja tekijänoikeuksien suojajärjestelmien taustalla olevat yhteiskuntapoliittiset tavoitteet, mukaan lukien yhteiskunnan kehittämiseen ja teknologiaan liittyvät tavoitteet;

TUNNUSTAVAT myös vähiten kehittyneiden jäsenten erityistarpeet mahdollisimman pitkälle menevään joustavuuteen lakien ja määräysten kansallisessa toteuttamisessa tarkoituksena antaa niille mahdollisuus luoda kestävä ja elinvoimainen teknologinen perusta;

KOROSTAVAT jännitteiden alentamisen tärkeyttä vahvistamalla sitoutumista ratkaista kauppaan liittyvät teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat riidat noudattaen monenkeskisiä menettelymuotoja;

HALUAVAT perustaa toisiaan tukevan suhteen WTO:n ja Maailmanhenkisen omaisuuden järjestön (tässä sopimuksessa ”WIPO”) samoin kuin muiden asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen välille;

SOPIVAT SEURAAVAA:

▼B

OSA I

YLEISET MÄÄRÄYKSET JA PERUSPERIAATTEET

Artikla 1

Velvoitteiden luonne ja soveltamisala

1. Jäsenten tulee huolehtia sopimuksen määräysten täytäntöönpanosta. Jäsenet voivat, ilman että niillä on tähän velvollisuutta, säätää kansallisessa lainsäädännössään sopimuksen edellyttämää laajemmasta suojasta edellyttäen, että sellainen suoja ei ole vastoin sopimuksen määräyksiä. Jäsenet voivat vapaasti valita tarkoituksenmukaiset keinot tämän sopimuksen määräysten sisällyttämiseksi niiden omiin oikeusjärjestyksiin ja -käytäntöön.

2. Tässä sopimuksessa käsitteellä ”teollis- ja tekijänoikeudet” tarkoitetaan kaiken tyyppisiä teollis- ja tekijänoikeuksia, joista on määräyksiä II osan 1—7 luvuissa.

3. Jäsenten tulee myöntää tässä sopimuksessa tarkoitettu kohtelu muiden jäsenten kansalaisille ([1]). Kulloinkin kyseisen teollis- tai tekijänoikeuden osalta jäsenen kansalaisilla tarkoitetaan luonnollisia ja oikeushenkilöitä, jotka täyttäisivät Pariisin yleissopimuksen (1967), Bernin yleissopimuksen (1971), Rooman yleissopimuksen ja integroituihin piireihin liittyvästä henkisestä omaisuudesta tehdyn sopimuksen mukaiset suojan saamisen edellytykset, jos kaikki WTO:n jäsenet olisivat mainittujen sopimusten jäseniä ([2]). Jokaisen jäsenen, joka käyttää hyväkseen Rooman sopimuksen 5 artiklan 3 kohdassa tai 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua mahdollisuutta, tulee tehdä ilmoitus mainituissa määräyksissä tarkoitetulla tavalla teollis- ja tekijänoikeutta kauppaan liittyviä näkökohtia käsittelevälle neuvostolle (”TRIPS-neuvosto”).

Artikla 2

Teollis- ja tekijänoikeuksia koskevat yleissopimukset

1. Tämän sopimuksen II, III ja IV osien osalta jäsenten tulee mukauttaa lainsäädäntönsä Pariisin yleissopimuksen (1967) 1—12 ja 19 artiklan mukaiseksi.

2. Mikään, mitä tämän sopimuksen I-IV osissa on määrätty, ei rajoita niitä velvoitteita, joita jäsenillä on toisiaan kohtaan Pariisin yleissopimuksen, Bernin yleissopimuksen, Rooman yleissopimuksen ja integroituihin piireihin liittyvästä henkisestä omaisuudesta tehdyn sopimuksen nojalla.

([1]) Tässä sopimuksessa ”kansalaisilla” tarkoitetaan, milloin kysymyksessä on WTO:n jäsen, joka muodostaa tullialueen, luonnollisia tai oikeushenkilöitä, joilla on kotipaikka tai todellinen ja käytössä oleva teollinen tai kaupallinen toimipaikka kyseisen tullialueen alueella.

([2]) Tässä sopimuksessa ”Pariisin yleissopimuksella” tarkoitetaan teollisoikeuden suojelemista koskevaa Pariisin yleissopimusta; ”Pariisin yleissopimuksella (1967)” tarkoitetaan tämän yleissopimuksen Tukholman asiakirjaa 14 päivältä heinäkuuta 1967; ”Bernin yleissopimuksella” tarkoitetaan kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta tehtyä yleissopimusta; ”Bernin yleissopimuksella (1971)” tarkoitetaan tämän yleissopimuksen Pariisin asiakirjaa 24 päivältä heinäkuuta 1971; ”Rooman yleissopimuksella” tarkoitetaan esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyritysten suojaamisesta Roomassa 26 päivänä lokakuuta 1961 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta. ”Integroituihin piireihin liittyvästä henkisestä omaisuudesta tehdyllä sopimuksella” (IPIC-sopimus) tarkoitetaan Washingtonissa 26 päivänä toukokuuta 1989 tehtyä sopimusta integroituihin piireihin liittyvästä henkisestä omaisuudesta.

▼B

Artikla 3

Kansallinen kohtelu

1. Jokaisen jäsenen tulee myöntää teollis- ja tekijänoikeuksien suhteen muiden jäsenten kansalaisille kohtelu ([1]), joka ei saa olla heikompi kuin minkä se myöntää omille kansalaisilleen lukuun ottamatta poikkeuksia, joista on jo määrätty Pariisin yleissopimuksessa (1967), Bernin yleissopimuksessa (1971), Rooman yleissopimuksessa tai integroituihin piireihin liittyvästä henkisestä omaisuudesta tehdyssä sopimuksessa. Esittäjien, äänitteiden tuottajien ja yleisradio-organisaatioiden osalta tämä velvoite koskee vain tässä sopimuksessa myönnettyjä oikeuksia. Jäsen, joka käyttää hyväkseen Bernin yleissopimuksen 6 artiklan ja Rooman yleissopimuksen 16 artiklan 1 kohdan b alakohdan mahdollisuuksia, tulee tehdä ilmoitus näissä määräyksissä tarkoitetulla tavalla TRIPS-neuvostolle.

2. Jäsenet voivat omalta osaltaan käyttää hyväkseen edellä 1 kohdassa sallittuja poikkeuksia tuomioistuinja hallinnolliseen menettelyyn, mukaan lukien osoitteen määrääminen palveluja varten tai jäsenen tuomiovallan piiriin kuuluvan asiamiehen nimeäminen, vain milloin sellaiset poikkeukset ovat välttämättömiä sellaisten lakien ja määräysten noudattamisen varmistamiseksi, jotka eivät ole yhteensopimattomia tämän sopimuksen määräysten kanssa ja edellyttäen, että sellainen menettely ei merkitse kaupan peiteltyä rajoittamista.

Artikla 4

Suosituimmuuskohtelu

Teollis- ja tekijänoikeuksien suojan osalta mikä tahansa jäsenen toisen jäsenen kansalaisille myöntämä etu, suosituimmuus, etuoikeus tai vapautus tulee myöntää välittömästi ja ehdoitta muiden jäsenten kansalaisille. Tästä velvoitteesta on vapautettu sellainen jäsenen myöntämä etu, suosituimmuus, etuoikeus tai vapautus,

a) joka on johdettavissa sellaisista oikeusavusta ja laintäytäntöönpanosta tehdyistä yleisistä kansainvälisistä sopimuksista, joiden soveltamista ei ole erityisesti rajoitettu teollis- ja tekijänoikeuksien suojaan,

b) joka on myönnetty sellaisten Bernin yleissopimuksen (1971) tai Rooman yleissopimuksen määräysten nojalla, jotka sallivat sellaisen kohtelun, joka ei perustu kansalliseen kohteluun vaan toisessa maassa myönnettyyn kohteluun,

c) josta esittäjien, äänitteiden tuottajien ja yleisradio-organisaatioiden oikeuksien osalta ei ole määrätty tässä sopimuksessa,

d) joka johtuu sellaisesta teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa koskevasta kansainvälisestä sopimuksesta, joka tuli voimaan ennen WTO:n perustamissopimuksen voimaantuloa edellyttäen, että sellaisesta sopimuksesta on tehty ilmoitus TRIPS-neuvostolle, ja että se ei merkitse toisen jäsenen kansalaisten mielivaltaista tai epäoikeutettua syrjintää.

Artikla 5

Monenkeskiset suojan hankintaa tai voimassapitämistä koskevat sopimukset

Edellä 3 ja 4 artiklassa tarkoitettuja velvoitteita ei sovelleta Maailman henkisen omaisuuden järjestön piirissä tehdyissä teollis- ja tekijänoikeuksien hankintaa ja voimassapitämistä koskevissa sopimuksissa tarkoitettuihin menettelymuotoihin.

([1]) Tämän sopimuksen 3 ja 4 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa suoja käsittää seikat, jotka vaikuttavat teollis- ja tekijänoikeuksien suojan saatavuuteen, hankintaan, laajuuteen, voimassapitoon ja täytäntöönpanoon, samoin kuin ne seikat, jotka vaikuttavat tässä sopimuksessa erityisesti mainittujen teollis- ja tekijänoikeuksien käyttöön.

▼B

Artikla 6

Sammuminen

Tässä sopimuksessa tarkoitetun riitojen ratkaisun osalta minkään tässä sopimuksessa ei voida katsoa, ellei 3 ja 4 artiklan määräyksistä muuta johdu, liittyvän teollis-ja tekijänoikeuksien sammumiseen.

Artikla 7

Päämäärät

Teollis- ja tekijänoikeuksien suojelun ja täytäntöönpanon tulisi edistää teknologisten uudistusten tekemistä sekä teknologian siirtämistä ja levittämistä teknologiaa koskevaa tietoa tuottavien ja sitä kuluttavien yhteiseksi parhaaksi yhteiskunnallista ja taloudellista hyvinvointia edistävällä tavalla ottaen huomioon oikeuksien ja velvollisuuksien tasapaino.

Artikla 8

Periaatteet

1. Jäsenet voivat laatiessaan tai muuttaessaan omia kansallisia lakejaan ja määräyksiään ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin yleisen terveyden ja ravintohuollon suojelemiseksi samoin kuin yleisen edun edistämiseksi sellaisilla aloilla, jotka ovat elintärkeitä niiden yhteiskunnallis-taloudelliselle ja teknologiselle kehitykselle edellyttäen, että sellaiset toimenpiteet ovat yhdenmukaiset tämän sopimuksen määräysten kanssa.

2. Tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä, edellyttäen että ne ovat yhdenmukaiset tämän sopimuksen määräysten kanssa, saatetaan tarvita oikeuksien haltijoiden toimesta tapahtuvan teollis- ja tekijänoikeuksien väärinkäytön estämiseksi samoin kuin sellaisen menettelyn estämiseksi, joka kohtuuttomasti rajoittaa kauppaa tai vaikuttaa haitallisesti kansainväliseen teknologian siirtoon.

OSA II

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN SAATAVUUTTA, LAAJUUTTA JA KÄYTTÖÄ KOSKEVAT VAATIMUKSET

Luku 1

Tekijänoikeus ja lähioikeudet

Artikla 9

Suhde Bernin yleissopimukseen

1. Jäsenten tulee saattaa lainsäädäntönsä Bernin yleissopimuksen (1971) 1—21 artiklojen ja sen liitteen mukaiseksi. Jäsenillä ei kuitenkaan ole tämän sopimuksen nojalla tuon yleissopimuksen 6 bis artiklassa tarkoitettuja tai siitä johdettuihin oikeuksiin perustuvia oikeuksia tai velvoitteita.

2. Tekijänoikeuden suojan tulee ulottua ilmaisuihin, mutta ei ideoihin, menettelyihin, toimintamenetelmiin tai matemaattisiin käsitteisiin sellaisenaan.

▼B

Artikla 10

Tietokoneohjelmat ja tietoa sisältävät kokoelmat

1. Tietokoneohjelmia tulee suojata Bernin yleissopimuksessa (1971) tarkoitettuina kirjallisina teoksina riippumatta siitä, ovatko ne lähde- tai konekielisessä muodossa.

2. Tietoa tai muuta aineistoa sisältäviä kokoelmia, jotka sisältönsä valinnan ja järjestelyn perusteella ovat henkisen luomistyön tuotteita, tulee suojata sellaisinaan riippumatta siitä, ovatko ne koneellisesti luettavassa tai muussa muodossa. Tällainen suoja, joka ei ulotu itse tietoon tai aineistoon, ei vaikuta millään tavoin siihen tekijän oikeuteen, joka kohdistuu tietoon tai aineistoon itsessään.

Artikla 11

Vuokrausoikeudet

Ainakin tietokoneohjelmien ja elokuvateosten osalta jäsenen tulee antaa tekijöille ja näiden seuraajille oikeus sallia tai kieltää näiden tekijänoikeuden suojaamien töiden alkuperäisversioiden tai kopioiden kaupallinen vuokraus yleisölle. Jäsen vapautuu tästä velvoitteesta elokuvateosten osalta, ellei sellainen vuokraus ole johtanut sellaisten teosten laaja-alaiseen kopiointiin, joka tosiasiassa tekee merkityksettömäksi tuon jäsenen alueella tekijöille ja heidän oikeuden haltijoille myönnetyn yksinomaisen valmistusoikeuden. Tietokoneohjelmien osalta tätä velvoitetta ei sovelleta vuokraukseen, milloin ohjelma itsessään ei ole vuokrauksen olennainen kohde.

Artikla 12

Suoja-aika

Milloin muun teoksen kuin valokuvateoksen tai taideteollisen teoksen suoja-aika lasketaan muun kuin luonnollisen henkilön elämän perusteella, sellaisen ajan tulee olla vähintään 50 vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin teos luvallisesti julkaistiin, tai milloin sitä ei ole luvallisesti julkaistu 50 kuluessa sen valmistumisesta, aikaisintaan 50 vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin teos valmistui.

Artikla 13

Rajoitukset ja poikkeukset

Jäsenten tulee rajoittaa yksinoikeuksien rajoitukset ja poikkeukset tiettyihin erityistapauksiin, jotka eivät ole ristiriidassa teoksen normaalin hyväksikäytön kanssa eivätkä kohtuuttomasti vahingoita oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.

Artikla 14

Esittäjien, äänitteiden tuottajien (äänitallenteiden) ja yleisradio-organisaatioiden suoja

1. Esittäjien esitysten äänitteelle tallentamisen osalta esittäjillä tulee olla mahdollisuus estää seuraavat toimet, jos niihin ryhdytään ilman heidän lupaansa: heidän tallentamattoman esityksensä tallentaminen ja sellaisen tallennuksen kopiointi. Esittäjillä tulee olla myös mahdollisuus estää seuraavat toimet, joihin ryhdytään ilman heidän lupaansa: heidän elävän esityksensä yleisradiointi vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä ja välittäminen yleisölle.

▼B

2. Äänitteiden tuottajilla tulee olla oikeus sallia tai kieltää äänitteidensä suora tai välillinen kopiointi.

3. Yleisradio-organisaatioilla tulee olla oikeus kieltää seuraavat toimet, jos niihin ryhdytään ilman näiden lupaa: yleisradiolähetysten tallentaminen, tallenteiden kopiointi ja yleisradiointi edelleen vapaasti etenevien radioaaltojen välityksellä sekä tällaisten televisiolähetysten välittäminen yleisölle. Jos jäsenet eivät myönnä yleisradio-organisaatiolle näitä oikeuksia, niiden tulee säätää, että sillä, jolla on tekijänoikeus yleisradiolähetyksen sisältöön, on oikeus estää edellä tarkoitetut toimet, ellei Bernin yleissopimuksen (1971) määräyksistä muuta johdu.

4. Tietokoneohjelmia koskevia 11 artiklan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin äänitteiden tuottajiin ja, sen mukaisesti kuin kansallisessa lainsäädännössä säädetään, muihin äänitteiden oikeuden haltijoihin. Jos sinä päivänä, jolloin monenkeskisen Uruguayn neuvottelukierroksen päättävä ministerikokous pidetään, jäsenen alueella on voimassa järjestelmä, joka turvaa kohtuullisen korvauksen äänitteiden vuokrauksesta oikeuden haltijoille, jäsen voi säilyttää sellaisen järjestelmän edellyttäen, että äänitteiden kaupallinen vuokraus ei tosiasiassa heikennä oikeudenhaltijoiden yksinoikeutta kopioimiseen.

5. Esittäjien ja äänitteiden tuottajien tämän sopimuksen nojalla nauttiman suojan tulee kestää vähintään 50 vuotta laskettuna sen kalenterivuoden päättymisestä, jona tallennus tehtiin tai esitys tapahtui. Edellä 3 kohdan nojalla myönnettävän suojan tulee kestää vähintään 20 vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jona yleisradiointi tapahtui.

6. Jäsen voi edellä 1—3 kohdissa tarkoitettujen oikeuksien osalta säätää ehtoja, rajoituksia, poikkeuksia ja varaumia siinä laajuudessa, kuin se on sallittua Rooman yleissopimuksen nojalla. Kuitenkin Bernin yleissopimuksen (1971) 18 artiklan määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin myös esittäjien ja äänitteiden tuottajien äänitteisiin liittyviin oikeuksiin.

Luku 2

Tavaramerkit

Artikla 15

Suojan kohde

1. Mikä tahansa merkki tai merkkien yhdistelmä, jolla tietyn yrityksen tavarat tai palvelut voidaan erottaa toisen yrityksen tavaroista tai palveluista, voi olla tavaramerkki. Sellaiset merkit, erityisesti nimiä sisältävät sanat, kirjaimet, numerot, kuvailevat elementit ja värien yhdistelmät samoin kuin sellaisten merkkien yhdistelmät tulee voida rekisteröidä. Milloin merkit eivät luonnostaan kykene erottamaan asianomaisia tavaroita tai palveluja, jäsen voi asettaa rekisteröinnin edellytykseksi, että erottamiskykyisyys on hankittu käytön avulla. Jäsen voi edellyttää rekisteröinnin edellytyksenä, että merkit ovat silmin havaittavissa.

2. Edellä olevaa 1 kohtaa ei tule tulkita siten, että se estäisi jäseniä kieltämästä rekisteröintiä muilla perusteilla edellyttäen, että ne eivät poikkea Pariisin yleissopimuksen (1967) määräyksistä.

▼B

3. Jäsenet voivat säätää rekisteröinnin riippuvaksi käytöstä. Kuitenkaan tavaramerkin tosiasiallinen käyttö ei saa olla rekisteröintihakemuksen jättämisen edellytyksenä. Hakemusta ei tule hylätä pelkästään sillä perusteella, että merkkiä ei aikomuksesta huolimatta ole ryhdytty käyttämään kolmen vuoden kuluessa hakemuspäivästä.

4. Tavaramerkin kohteena olevien tavaroiden tai palvelusten luonne ei missään tapauksessa saa muodostaa estettä tavaramerkin rekisteröinnille.

5. Jäsenten tulee julkaista jokainen tavaramerkki joko ennen sen rekisteröintiä tai viipymättä rekisteröinnin jälkeen samoin kuin varata kohtuullinen tilaisuus vaatimusten esittämiseen rekisteröimisen kumoamiseksi. Lisäksi jäsenten tulee antaa tilaisuus tehdä väite tavaramerkin rekisteröintiä vastaan.

Artikla 16

Myönnetyt oikeudet

1. Rekisteröidyn tavaramerkin omistajalla tulee olla yksinoikeus estää kolmansia osapuolia ilman hänen suostumustaan käyttämästä kaupankäynnissä identtisiä tai samanlaisia merkkejä tavaroille tai palveluille, jotka ovat identtisiä tai samankaltaisia niiden kanssa, joiden osalta tavaramerkki on rekisteröity, milloin sellainen käyttö aiheuttaisi todennäköisesti sekaannusta. Sekaannus oletetaan todennäköiseksi, milloin identtisiä merkkejä käytetään identtisille tavaroille tai palveluille. Edellä tarkoitetut oikeudet eivät vaikuta olemassa oleviin aikaisempiin oikeuksiin, eivätkä ne vaikuta jäsenten mahdollisuuksiin saattaa oikeudet käytöstä riippuviksi.

2. Pariisin yleissopimuksen (1967) 6 bis artiklaa sovelletaan soveltuvin osin palveluihin. Ratkaistaessa, onko tavaramerkki hyvin tunnettu, tulee ottaa huomioon tavaramerkin tunnettavuus yleisön keskuudessa asianomaisella alalla, mukaan lukien sellainen tunnettavuus tuon jäsenen alueella, joka on aikaansaatu tavaramerkin myynnin edistämisen tuloksena.

3. Pariisin yleissopimuksen (1967) 6 bis artiklaa sovelletaan soveltuvin osin tavaroihin ja palveluihin, jotka eivät ole samanlaisia niiden kanssa, joille tavaramerkki on rekisteröity, edellyttäen että tavaramerkin käyttö sanotuille tavaroille tai palveluille loisi vaikutelman yhteydestä noiden tavaroiden tai palvelujen ja tavaramerkin omistajan välillä, ja edellyttäen, että rekisteröidyn tavaramerkin omistajan etu todennäköisesti kärsisi sellaisesta käytöstä.

Artikla 17

Poikkeukset

Jäsenet voivat säätää rajoitetuista poikkeuksista tavaramerkkiin liittyviin oikeuksiin, kuten kuvailevien käsitteiden käyttö lojaalilla tavalla edellyttäen, että sellaiset poikkeukset ottavat huomioon tavaramerkin omistajan ja kolmansien osapuolien oikeutetun edun.

Artikla 18

Suoja-aika

Tavaramerkin alkuperäisen rekisteröinnin ja jokaisen rekisteröinnin uudistamisen tulee olla voimassa vähintään seitsemän vuotta. Tavaramerkin rekisteröinti tulee olla uudistettavissa rajoituksetta.

▼B

Artikla 19

Käyttöä koskeva vaatimus

1. Mikäli rekisteröinnin voimassapitämiseksi edellytetään käyttöä, rekisteröinti voidaan kumota vasta vähintään kolmen vuoden pituisen käyttämättömyyden jälkeen, ellei tavaramerkin omistaja voi osoittaa sellaisen käytön esteenä olleita päteviä syitä. Tavaramerkin omistajan tahdosta riippumattomat olosuhteet, jotka muodostavat tavaramerkin käytön esteen, kuten tavaramerkillä suojattujen tavaroiden tai palvelujen tuontirajoitukset tai muut viranomaismääräykset, katsotaan hyväksyttäviksi perusteiksi käyttämättä jättämiselle.

2. Toisen henkilön toimesta tavaramerkin omistajan valvonnan alaisena tapahtuva tavaramerkin käyttö katsotaan rekisteröinnin voimassa pitäväksi tavaramerkin käytöksi.

Artikla 20

Muut vaatimukset

Tavaramerkin käyttöä kaupankäynnissä ei saa rajoittaa epäoikeudenmukaisesti erityisvaatimuksilla, kuten että merkkiä tulee käyttää toisen merkin kanssa, tietyssä muodossa tai tavalla, joka heikentää sen kykyä erottaa yrityksen tavarat tai palvelut toisen yrityksen tavaroista tai palveluista. Tämä ei estä vaatimusta, joka edellyttää, että tavaramerkkiä, joka yksilöi tavarat tai palvelut tuottavan yrityksen, ja tavaramerkkiä, joka pystyy erottamaan kyseisen yrityksen erityiset tavarat tai palvelut, käytetään yhdessä kytkemättä niitä toisiinsa.

Artikla 21

Lisensiointi ja luovuttaminen

Jäsenet voivat päättää tavaramerkin lisensiointia ja siirtämistä koskevista ehdoista kuitenkin niin, että tavaramerkkien pakkolisensiointia ei tule sallia ja että tavaramerkin omistajalla tulee olla oikeus luovuttaa tavaramerkki joko yhdessä sen liiketoiminnan kanssa, johon tavaramerkki kuuluu, tai erillään siitä.

Luku 3

Maantieteelliset merkinnät

Artikla 22

Maantieteellisten merkintöjen suoja

1. Maantieteellisillä merkinnöillä tarkoitetaan tässä sopimuksessa merkintöjä, jotka osoittavat tavaran olevan peräisin tietyn jäsenen alueelta tai tietyltä seudulta taikka paikkakunnalta tuolla alueella, ja tavaran tunnettu laatu, maine tai muu luonteenpiirre liittyy olennaisella tavalla sen maantieteelliseen alkuperään.

2. Maantieteellisten merkintöjen osalta jäsenten tulee säätää oikeudellisista keinoista, joilla asianosaiset voivat estää

▼B

a) minkä tahansa tavan merkitä tai esittää tavara, joka osoittaa tai antaa ymmärtää, että kyseessä oleva tavara on peräisin muulta maantieteelliseltä alueelta kuin sen todelliselta lähtöpaikalta tavalla, joka johtaa yleisöä harhaan tavaran maantieteellisen alkuperän osalta;

b) minkä tahansa sellaisen Pariisin yleissopimuksen (1967) 10 bis artiklan tarkoittaman epäreilun kilpailun.

3. Jäsenen tulee viran puolesta, mikäli sen lainsäädäntö niin sallii, tai asianosaisen osapuolen vaatimuksesta, kieltää tai mitätöidä sellaisen tavaramerkin rekisteröinti, joka sisältää maantieteellisen merkinnän tai muodostuu sellaisesta, sellaisiin tavaroihin liittyen, jotka eivät ole peräisin osoitetulta alueelta, tai joka muodostuu sellaisesta maantieteellisestä merkinnästä, mikäli merkinnän käyttö tavaramerkissä sellaisissa tavaroissa tuon jäsenen alueella on luonteelta sellaista, että se johtaa yleisöä harhaan alkuperän osalta.

4. Tämän artiklan edellisten kohtien määräyksiä sovelletaan maantieteellisiin merkintöihin, jotka vaikkakin ovat kirjaimellisesti ottaen tosia mitä tulee alueeseen, seutuun tai paikkakuntaan, josta tavarat ovat peräisin, synnyttävät yleisössä virheellisesti käsityksen, että tavarat ovat peräisin toiselta alueelta.

Artikla 23

Viinejä ja väkeviä alkoholijuomia koskevien maantieteellisten merkintöjen lisäsuoja

1. Jäsenen tulee säätää asianosaisten käytössä olevista oikeudellisista keinoista estää sellaisten maantieteellisten merkintöjen käyttö viineille, jotka eivät ole kyseessä olevan alkuperämerkinnän osoittamasta paikasta, tai alkoholijuomille, jotka eivät ole kyseisen maantieteellisen merkinnän osoittamasta paikasta, myös niissä tilanteissa, joissa todellinen tuotteiden alkuperä osoitetaan, tai kun maantieteellistä merkintää käytetään käännöksenä taikka sellaisen ilmaisun yhteydessä kuten ”-laatuinen”, ”tyyppinen”, ”tyylinen” ”jäljitelmä” tai vastaava ([1]).

2. Viinien osalta tapahtuva sellaisen tavaramerkin rekisteröinti, joka sisältää viinin osoittavan maantieteellisen merkinnän, tai väkevien alkoholijuomien osalta alkoholijuoman osoittavan alkuperämerkinnän, tai joka muodostuu sellaisesta maantieteellisestä merkinnästä, tulee evätä tai mitätöidä sellaisten viinien ja alkoholijuomien osalta, joilla ei ole tätä alkuperää, viran puolesta, mikäli jäsenen lainsäädäntö niin sallii, tai asianosaisen osapuolen vaatimuksesta.

3. Tilanteessa, jossa viineille on useita samannimisiä maantieteellisiä merkintöjä, jokaiselle merkinnälle annetaan suojaa, ellei edellä olevan 22 artiklan 4 kohdan määräyksistä muuta johdu. Jokaisen jäsenen tulee päättää niistä käytännön ehdoista, joiden perusteella kyseessä olevat samannimiset merkinnät erotetaan toisistaan, ottaen huomioon tarve varmistaa kyseisten tuottajien tasapuolinen kohtelu ja se, että kuluttajia ei johdeta harhaan.

4. Viinien maantieteellisten merkintöjen suojelun helpottamiseksi TRIPS-neuvoston on pantava alulle neuvottelut koskien järjestelmään osallistuvien jäsenten alueilla suojaa saaville viineille myönnettävien maantieteellisten merkintöjen ilmoittamista ja rekisteröimistä koskevan monenkeskisen järjestelmän perustamista.

([1]) Poiketen siitä, mitä 42 artiklan ensimmäisessä lauseessa säädetään, jäsenmaat voivat, ottaen huomioon nämä velvoitteet, sen sijasta säätää hallinnollisin toimin tapahtuvasta täytäntöönpanosta.

▼B

Artikla 24

Kansainväliset neuvottelut; poikkeukset

1. Jäsenet ovat yksimielisiä sellaisten neuvottelujen aloittamisesta, jotka tähtäävät 23 artiklassa tarkoitettujen yksittäisten maantieteellisten merkintöjen suojan laajentamiseen. Jäsenen ei tule käyttää jäljempänä 4-8 kohdassa tarkoitettuja määräyksiä kieltäytyäkseen osallistumasta neuvotteluihin tai solmimasta kahden- tai monenvälisiä sopimuksia. Sellaisten neuvottelujen yhteydessä jäsenten tulee olla halukkaita harkitsemaan näiden määräysten jatkettua soveltamista yksittäisiin maantieteellisiin merkintöihin, joiden käyttö oli sellaisten neuvottelujen kohteena.

2. TRIPS-neuvoston tulee valvoa tämän jakson määräysten soveltamista; ensimmäinen sellainen tarkistus tapahtuu kahden vuoden kuluessa WTO-sopimuksen voimaantulosta. Minkä tahansa sellaisen seikan osalta, joka vaikuttaa lainsäädännön muuttamiseen näissä määräyksissä tarkoitettujen velvoitteiden mukaiseksi, voidaan kiinnittää neuvoston huomio, jonka tulee jäsenen vaatimuksesta neuvotella jäsenen tai jäsenten kanssa sellaisten asioiden osalta, joiden kohdalla ei ole ollut mahdollista löytää tyydyttävää ratkaisua kahdentai monenvälisissä neuvotteluissa kyseisten jäsenten välillä. Neuvoston tulee ryhtyä toimiin, joista on mahdollisesti sovittu, helpottaakseen tämän luvun toimintaa ja edistääkseen sen tavoitteita.

3. Tämän luvun säännöksiä täytäntöönpantaessa jäsen ei saa heikentää maantieteelliselle merkinnälle tuon jäsenen alueella välittömästi ennen WTO-sopimuksen voimaantulopäivää annettua suojaa.

4. Mikään tässä luvussa ei velvoita jäsentä estämään toisen jäsenen tietyn maantieteellisen merkinnän jatkuvaa ja samanlaista käyttöä, joka osoittaa viinin tai väkevän alkoholijuoman sellaisten kansalaistensa tai maan alueella kotipaikkaa pitävien tavaroiden tai palvelusten osalta, jotka ovat käyttäneet maantieteellistä merkintää katkeamatta samojen tai niihin läheisesti liittyvien tavaroiden tai palvelusten yhteydessä tuon jäsenen alueella joko a) vähintään kymmenen edeltävää vuotta laskettuna ministerikokouksen päivästä, jolloin monenkeskisten kauppaneuvottelujen Uruguayn kierros päättyi, tai b) vilpittömässä mielessä ennen tuota päivää.

5. Milloin tavaramerkin rekisteröintiä on haettu tai se on rekisteröity vilpittömässä mielessä, taikka milloin oikeus tavaramerkkiin on saatu sen johdosta, että sitä on käytetty vilpittömässä mielessä joko

a) ennen kuin näitä määräyksiä sovelletaan jäsenten alueella siten kuin jäljempänä IV osassa määrätään,

b) ennen kuin maantieteellinen merkintä saa suojaa sen alkuperämaassa,

tämän luvun täytäntöönpanemiseksi tähtääviä toimenpiteitä sovelletaan ottaen huomioon, mitä on voimassa tavaramerkin rekisteröitävyydestä tai pätevyydestä taikka oikeudesta käyttää tavaramerkkiä sen perusteella, että sellainen tavaramerkki on identtinen tai samanlainen maantieteellisen merkinnän kanssa.

6. Mikään tässä luvussa ei vaadi jäsentä soveltamaan siinä tarkoitettuja määräyksiä toisen jäsenen maantieteelliseen merkintään sellaisten tavaroiden ja palvelusten osalta, joihin liittyvä merkintä on identtinen sellaisen termin kanssa, joka on tavanomainen arkikielessä, kuten tavanomainen nimi sellaisille tavaroille tai palveluille asianomaisen jäsenen alueella. Mikään tässä luvussa ei vaadi jäsentä soveltamaan siinä tarkoitettuja määräyksiä sellaisten viinituotteiden osalta, joihin liittyvä merkintä on identtinen sellaisen termin kanssa, joka on arkikäytössä sellaisen viinirypälelajikkeen nimenä, jota esiintyy tuon jäsenen alueella WTO-sopimuksen voimaantulopäivänä.

▼B

7. Jäsen voi säätää, että mikä tahansa tämän luvun määräysten nojalla tehty vaatimus, joka tehdään tavaramerkin käyttöön tai rekisteröintiin liittyen, tulee tehdä viiden vuoden kuluessa siitä, kun suojatun merkin vastainen käyttö on tullut yleisesti tunnetuksi tuon jäsenen alueella, tai rekisteröintipäivästä tuon jäsenen alueella, mikäli sanottu päivä edeltää päivää, jolloin vastainen käyttö tuli tunnetuksi tuon jäsenen alueella, ja edellyttäen, että tavaramerkki on julkaistu rekisteröintipäivään mennessä ja edellyttäen, että maantieteellistä merkintää ei ole käytetty tai rekisteröity vilpillisessä mielessä.

8. Tämän luvun säännökset eivät millään tavoin vaikuta kenenkään oikeuteen käyttää kaupankäynnissä omaa nimeään tai sen nimeä, joka harjoitti liikettä ennen häntä paitsi, milloin sellaista nimeä käytetään tavalla, joka johtaa yleisöä harhaan.

9. Mikään tässä sopimuksessa ei velvoita suojaamaan maantieteellisiä merkintöjä, joita ei suojata tai joiden suoja lakkaa niiden alkuperämaassa, tai joita on lakattu käyttämästä tuossa maassa.

Luku 4

Teollismallit

Artikla 25

Suojan saamisen edellytykset

1. Jäsenten tulee säätää sellaisten itsenäisesti luotujen teollismallien suojasta, jotka ovat uusia tai omaperäisiä. Jäsenet voivat säätää, että mallit eivät ole uusia tai omaperäisiä, mikäli ne eivät merkittävästi eroa tunnetuista malleista tai tunnettujen mallien piirteiden yhdistelmistä. Jäsenet voivat säätää, että sellainen suoja ei ulotu malleihin, jotka määräytyvät olennaisesti teknisten tai toiminnallisten seikkojen perusteella.

2. Jokaisen jäsenen tulee varmistaa, että tekstiilituotteiden malleille myönnettävää suojaa koskevilla, erityisesti kustannuksiin, tutkintaan tai julkaisemiseen liittyvillä vaatimuksilla ei heikennetä kohtuuttomasti mahdollisuutta hakea tai saada sellaista suojaa. Jäsenet voivat harkintansa mukaan täyttää tämän velvoitteen joko teollismallia tai tekijän oikeutta koskevalla lainsäädännöllä.

Artikla 26

Suoja

1. Suojatun teollismallin omistajalla tulee olla oikeus estää kolmansia osapuolia ilman hänen suostumustaan valmistamasta, myymästä tai maahantuomasta esineitä, joissa on tai jotka muodostavat mallin, joka on kokonaan tai olennaisilta osiltaan kopio suojatusta mallista, milloin sellaisiin toimiin ryhdytään kaupallisessa tarkoituksessa.

2. Jäsenet voivat säätää rajoitettuja poikkeuksia teollismallien suojaan edellyttäen, että sellaiset poikkeukset eivät ole kohtuuttomasti suojattujen teollismallien normaalin hyväksikäytön kanssa eivätkä kohtuuttomasti vahingoita teollismallin omistajan oikeutettuja etuja, ottaen huomioon kolmansien osapuolien oikeutetut edut.

3. Suoja-ajan pituuden tulee olla vähintään kymmenen vuotta.

▼B

Luku 5

Patentit

Artikla 27

Patentin kohde

1. Jollei jäljempänä 2 ja 3 kohdan määräyksistä muuta johdu, miltä tekniikan alalta tahansa olevaa tuotetta tai menetelmää koskevan keksinnön tulee olla patentoitavissa edellyttäen, että se on uusi ja keksinnöllinen ja sitä voidaan käyttää teollisesti hyväksi ([1]). Jollei 65 artiklan 4 kohdasta, 70 artiklan 8 kohdasta ja tämän artiklan 3 kohdasta muuta johdu, patenttien saaminen ja patenttioikeuksista nauttiminen eivät saa olla riippuvaisia siitä, missä keksintö on tehty, mikä tekniikan ala on kyseessä eivätkä siitä, onko tuotteet tuotu maahan vai ovatko ne paikallisesti valmistettuja.

2. Jäsenet voivat sulkea patenttisuojan ulkopuolelle keksinnöt, joiden kaupallisen hyödyntämisen estäminen niiden alueella on välttämätöntä yleisen järjestyksen tai moraalin suojelemiseksi, mukaan lukien ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojeleminen tai ympäristölle aiheutuvan vakavan haitan välttäminen edellyttäen, että suojan ulkopuolelle sulkeminen ei perustu yksinomaan siihen, että kansallinen laki kieltää sellaisen hyödyntämisen.

3. Jäsenet voivat myös sulkea patenttisuojan ulkopuolelle

a) diagnostiset, terapeuttiset tai kirurgiset menetelmät, joita käytetään ihmisiin tai eläimiin;

b) kasvit ja eläimet, ei kuitenkaan mikro-organismeja, samoin kuin sellaiset olennaisesti biologiset menetelmät kasvien ja eläinten valmistamiseksi, jotka ovat muita kuin ei-biologisia tai mikrobiologisia. Jäsenten tulee kuitenkin säätää kasvilajikkeiden suojasta joko patenttien avulla tai tehokkaalla tätä varten luodulla erityisellä järjestelmällä taikka niiden yhdistelmällä. Tämän kohdan määräykset otetaan uudelleen tarkastettavaksi neljän vuoden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulosta.

Artikla 28

Myönnetyt oikeudet

1. Patentti antaa omistajalleen seuraavat yksinoikeudet:

a) mikäli patentin kohteena on tuote, se estää kolmansia osapuolia ilman omistajan suostumusta valmistamasta, käyttämästä, tarjoamasta myytäväksi, myymästä tai tuomasta maahan ([2]) tätä tuotetta näitä tarkoituksia varten;

b) mikäli patentin kohteena on menetelmä, se estää kolmansia osapuolia ilman omistajan suostumusta käyttämästä menetelmää ja käyttämästä, tarjoamasta myytäväksi, myymästä tai tuomasta maahan näitä tarkoituksia varten ainakaan tuotetta, joka on välittömästi saatu aikaan tällä menetelmällä.

([1]) Tätä artiklaa sovellettaessa jäsen voi katsoa ilmaisuille ”keksinnöllinen” ja ”voidaan käyttää teollisesti hyväksi” olevan synonyymeja ilmaisuille ”ei-ilmeinen” ja ”hyödyllinen”.

([2]) Tähän oikeuteen, kuten kaikkiin muihin tässä sopimuksessa myönnettyjen tavaroiden käyttöön, myyntiin, maahantuontiin ja muuhun jakeluun liittyviin oikeuksiin sovelletaan, mitä edellä 6 artiklassa määrätään.

▼B

2. Patentin omistajilla tulee myös olla oikeus luovuttaa tai muutoin siirtää patentti ja oikeus solmia lisenssisopimuksia.

Artikla 29

Patentin hakijalle asetettavat ehdot

1. Jäsenten tulee vaatia, että patentinhakijan on ilmaistava keksintö riittävän selkeästi ja täydellisesti, jotta ammattihenkilö kykenee käyttämään keksintöä, ja jäsenet voivat vaatia hakijaa osoittamaan parhaan hänen tiedossaan hakemuksen jättöpäivänä, tai milloin etuoikeutta on vaadittu, hakemuksen etuoikeuspäivänä olevan tavan toteuttaa keksintö.

2. Jäsenet voivat vaatia patentin hakijaa antamaan tietoja hänen samaan asiaan liittyvistä ulkomaisista hakemuksistaan ja vahvistetuista oikeuksistaan.

Artikla 30

Myönnettyihin oikeuksiin liittyvät poikkeukset

Jäsenet voivat säätää rajoitettuja poikkeuksia patenttiin liittyviin yksinoikeuksiin edellyttäen, että sellaiset poikkeukset eivät kohtuuttomasti ole ristiriidassa patentin normaalin hyväksikäytön kanssa eivätkä kohtuuttomasti vahingoita patentinomistajan oikeutettuja etuja ottaen huomioon kolmansien osapuolien oikeutetut edut.

Artikla 31

Muu ilman oikeudenhaltijan suostumusta tapahtuva käyttö

Milloin jäsenen laki sallii ilman oikeudenhaltijan lupaa tapahtuvan patentin kohteen muun käytön ([1]) mukaan lukien jäsenen hallituksen tai sen valtuuttamien kolmansien osapuolien toimesta tapahtuvan käytön, on noudatettava seuraavia määräyksiä:

a) käytön salliminen on harkittava jokaisessa tapauksessa erikseen;

b) käyttö voidaan sallia vain, mikäli ehdotettu käyttäjä on ennen sellaista käyttöä ryhtynyt toimenpiteisiin saadakseen valtuutuksen oikeudenhaltijalta kohtuullisin kaupallisin ehdoin, eivätkä sellaiset toimenpiteet ole johtaneet tulokseen kohtuullisessa ajassa. Tästä vaatimuksesta voidaan jäsenen päätöksellä poiketa kansallisessa hätätilanteessa ja muissa äärimmäisen kiireellisissä olosuhteissa sekä niissä tapauksissa, joissa on kysymys julkisesta ei-kaupallisesta käytöstä. Kansallisessa hätätilanteessa ja muissa äärimmäisen kiireellisissä olosuhteissa oikeuden haltijalle tulee kuitenkin ilmoittaa niin pian kuin se on käytännössä mahdollista. Kun on kysymys julkisesta, ei-kaupallista käyttöä koskevasta tapauksesta, jossa hallitus tai sopimusosapuoli, suorittamatta itse patenttitutkimusta, tietää tai on perusteltua olettaa sen tietävän, että voimassa olevaa patenttia käytetään tai tullaan käyttämään hallituksen toimesta tai sen tarpeita varten, asiasta on viipymättä ilmoitettava oikeudenhaltijalle;

([1]) ”Muu käyttö” tarkoittaa muuta kuin 30 artiklan nojalla sallittua käyttöä.

▼B

c) sellaisen käytön laajuus ja kesto tulee rajoittaa siihen tarkoitukseen, johon lupa käyttöön on annettu, ja puolijohdeteknologian ollessa kyseessä vain julkiseen, ei-kaupalliseen käyttöön tai korjaamaan käytäntö, joka oikeus- tai hallinnollisessa prosessissa on katsottu kilpailua rajoittavaksi;

d) sellainen käyttö ei saa perustaa yksinoikeutta;

e) sellainen käyttö ei ole luovutettavissa, paitsi milloin se on osa yritystä tai liikearvoa, johon käyttöoikeus kuuluu;

f) sellainen käyttö sallitaan pääasiassa käytön sallivan jäsenen kotimarkkinoille suunnattavaa tarjontaa varten;

g) valtuutus sellaiseen käyttöön, ellei sillä tavoin valtuutettujen henkilöiden oikeutetun edun riittävä turvaaminen muuta edellytä, tulee voida lakkauttaa, mikäli ja milloin olosuhteet, jotka johtivat siihen, lakkaavat eivätkä todennäköisesti ilmene uudelleen. Toimivaltaisella viranomaisella tulee olla oikeus tarkastaa, mikäli perusteltu pyyntö esitetään, ovatko nämä olosuhteet edelleen olemassa;

h) oikeudenhaltijalle tulee suorittaa riittävä korvaus kulloistenkin olosuhteiden mukaan ottaen huomioon käytön sallimiseen liittyvät taloudelliset arvot;

i) sellaisen käytön sallimiseen liittyvän päätöksen oikeudellinen pätevyys tulee voida saattaa oikeudelliseen tarkastukseen tai muuhun erillisen ylemmän viranomaisen riippumattomaan tarkasteluun kyseisen jäsenen alueella;

j) sellaisesta käytöstä maksettavaan korvaukseen liittyvä päätös tulee voida saattaa oikeudelliseen tarkasteluun tai muuhun erillisen ylemmän viranomaisen riippumattomaan tarkastukseen kyseisen jäsenen alueella;

k) äsenet eivät ole velvollisia soveltamaan edellä b ja f alakohdissa tarkoitettuja ehtoja, milloin sellainen käyttö sallitaan korjaamaan käytäntö, joka oikeustai hallinnollisessa prosessissa on katsottu kilpailua rajoittavaksi. Tarve korjata kilpailua rajoittava käytäntö voidaan ottaa huomioon päätettäessä sellaisissa tapauksissa korvauksen suuruudesta. Toimivaltaisilla viranomaisilla tulee olla oikeus olla lakkauttamatta lupaa, jos ja kun on todennäköistä, että luvan myöntämiseen johtaneet olosuhteet ilmenevät uudelleen;

l) mikäli sellainen käyttö sallitaan sellaisen patentin (”jälkimmäinen patentti”) hyödyntämiseksi, jota ei voida käyttää hyväksi loukkaamatta toiseen patenttiin (”ensimmäinen patentti”) liittyviä oikeuksia, on noudatettava seuraavia lisäehtoja:

   i) jälkimmäisessä patentissa esitetyn keksinnön tulee sisältää huomattavaa taloudellista merkitystä omaava tärkeä tekninen edistysaskel ensimmäisessä patentissa esitettyyn keksintöön nähden;

   ii) ensimmäisen patentin omistajalla tulee olla oikeus ristiin lisensiointiin kohtuullisilla ehdoilla jälkimmäisessä patentissa esitetyn keksinnön käyttämiseksi; ja

   iii) ensimmäisen patentin käyttöön annettu lupa on luovutettavissa vain jälkimmäisen patentin luovutuksen yhteydessä.

▼B

Artikla 32

Kumoaminen/Menettäminen

Jokainen päätös, jolla patentti mitätöidään tai jonka nojalla se menetetään, tulee voida saattaa oikeudelliseen tarkasteluun.

Artikla 33

Suoja-aika

Suoja-aika, joka on mahdollista saada, voi päättyä aikaisintaan, kun kaksikymmentä vuotta on kulunut hakemuksen jättöpäivästä ([1]).

Artikla 34

Menetelmäpatentit; Todistustaakka

1. Edellä 28 artiklan 1 b alakohdassa tarkoitettuun oikeudenhaltijaan kohdistuvaan loukkaukseen liittyvässä siviiliprosessissa, mikäli patentin kohteena on menetelmä tuotteen valmistamiseksi, tulee oikeusviranomaisilla olla oikeus määrätä vastaaja osoittamaan, että menetelmä identtisen tuotteen valmistamiseksi eroaa patentoiduista menetelmistä. Sen vuoksi jäsenten tulee säätää, että mikäli vähintään toinen seuraavista ehdoista täyttyy, jokainen identtinen tuote, joka on valmistettu ilman patentin omistajan suostumusta, on katsottava valmistetuksi patentoidulla menetelmällä, jollei vastaista näyttöä ole

a) mikäli patentoidulla menetelmällä valmistettu tuote on uusi;

b) mikäli on huomattavan todennäköistä, että identtinen tuote on valmistettu menetelmää käyttäen, eikä patentin omistaja ole kyennyt kohtuullisista yrityksistä huolimatta määrittelemään, mitä menetelmää todellisuudessa on käytetty.

2. Mikä tahansa jäsen voi vapaasti säätää, että 1 kohdassa tarkoitettu todistustaakka on epäillyllä loukkaajalla vain, mikäli a alakohdassa tarkoitettu ehto täyttyy, tai vain mikäli b alakohdassa tarkoitettu ehto täyttyy.

3. Esitettäessä vastanäyttöä tulee vastaajan oikeutettu etu hänen valmistus- ja liikesalaisuuksiensa suojelemiseksi ottaa huomioon.

Luku 6

Integroitujen piirien piirimallit (topografiat)

Artikla 35

Suhde IPIC-sopimukseen

Jäsenet ovat yksimielisiä siitä, että integroitujen piirien piirimalleille (topografiat, tässä sopimuksessa ”piirimallit”) annetaan suojaa integroituihin piireihin liittyvästä henkisestä omaisuudesta tehdyn sopimuksen 2-7 artiklan (muut kuin 6 artiklan 3 kohta), 12 artiklan ja 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ja että lisäksi noudatetaan seuraavia määräyksiä.

([1]) Niiden jäsenten alueilla, joissa ei ole välitöntä patentin myöntämisjärjestelmää, voidaan säätää, että suoja-ajan pituus lasketaan hakemuksen jättöpäivästä alkuperäisessä patentin myöntämisjärjestelmässä.

▼B

Artikla 36

Suojan soveltamisala

Ellei 37 artiklan 1 kohdan määräyksistä muuta johdu, jäsenten on katsottava, että on laitonta harjoittaa seuraavia toimia, mikäli niihin on ryhdytty ilman oikeudenhaltijan ([1]) suostumusta: tuoda maahan, myydä, tai levittää kaupallisiin tarkoituksiin suojattu piirimalli, integroitu piiri, johon suojattu piirimalli sisältyy, tai esine, johon sellainen integroitu piiri on sisällytetty, kuitenkin vain niin kauan kuin se sisältää laittomasti jäljennetyn piirimallin.

Artikla 37

Toimet, jotka eivät vaadi oikeudenhaltijan suostumusta

1. Sen estämättä mitä edellä 36 artiklassa säädetään, jäsen ei saa katsoa lainvastaiseksi kyseisessä artiklassa tarkoitettuja toimia, joihin on ryhdytty sellaisen integroidun piirin osalta, johon laittomasti jäljennetty piirimalli sisältyy tai sellaisen esineen osalta, johon sellainen integroitu piiri on sisällytetty, milloin henkilö, joka suoritti sellaisen toimen tai määräsi toimen suoritettavaksi, ei tiennyt eikä hänellä ollut riittäviä perusteita tietää silloin, kun hän hankki integroidun piirin tai esineen, johon integroitu piiri on sisällytetty, että se sisälsi laittomasti jäljennetyn piirimallin. Jäsenten tulee säätää, että sen jälkeen kun sellainen henkilö on saanut riittävän tiedon siitä, että piirimalli oli laittomasti jäljennetty, hän voi tehdä mitä tahansa hänen käytössään olevalla varastolla samoin kuin niillä, jotka tilattiin ennen kyseistä ajankohtaa, mutta hän on velvollinen maksamaan oikeudenhaltijalle summan, joka vastaa kohtuullista korvausta, joka maksettaisiin sellaiseen piirimalliin liittyvän, vapaasti neuvotellun lisenssin nojalla.

2. Edellä 31 artiklan a-k kohdissa tarkoitettuja ehtoja sovelletaan soveltuvin osin piirimallin muun kuin vapaaehtoisen lisensioinnin tapauksessa tai tapauksessa, jossa sitä käytetään viranomaisten toimesta tai niiden tarpeita varten ilman oikeudenhaltijan suostumusta.

Artikla 38

Suoja-aika

1. Niiden jäsenten alueella, joissa suojan saaminen edellyttää rekisteröintiä, piirimallien suoja-ajan on oltava vähintään kymmenen vuotta laskettuna rekisteröintihakemuksen jättöpäivästä tai sen missä tahansa tapahtuneesta ensimmäisestä kaupallisesta hyödyntämisestä.

2. Niiden jäsenten alueella, joissa suojan saaminen ei edellytä rekisteröintiä, piirimallien suoja-ajan on oltava vähintään kymmenen vuotta sen missä tahansa tapahtuneesta ensimmäisestä kaupallisesta hyödyntämisestä.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan estämättä jäsen voi säätää, että suoja lakkaa olemasta voimassa 15 vuoden kuluttua piirimallin luomisesta.

([1]) Termillä ”oikeudenhaltija” tarkoitetaan samaa kuin termillä ”oikeudenhaltija” IPIC-sopimuksessa.

▼B

Luku 7

Julkistamattoman tiedon suoja

Artikla 39

1. Tehokkaan suojan varmistamiseksi epäreilua kilpailua vastaan siten kuin Pariisin yleissopimuksen (1967) 10 bis artiklassa säädetään, jäsenten tulee antaa suojaa julkistamattomalle tiedolle jäljempänä 2 kohdan mukaisesti ja hallituksen tai hallituksen viranomaisten käyttöön annetulle tiedolle jäljempänä 3 kohdan mukaisesti.

2. Luonnollisilla ja oikeushenkilöillä tulee olla mahdollisuus estää laillisesti heidän valvonnassaan olevan tiedon ilmaiseminen, hankkiminen tai käyttäminen ilman heidän lupaansa muiden toimesta tavalla, joka on vastoin rehellistä kaupallista käytäntöä ([1]) niin kauan, kuin:

a) sellainen tieto on salaista siinä merkityksessä, että se ei ole kokonaisuudessaan tai osiensa tarkan muodon ja kokoonpanon osalta yleisesti tunnettu sellaisten henkilöiden keskuudessa, jotka normaalisti käsittelevät kyseisen kaltaista tietoa;

b) sellaisella tiedolla on kaupallista arvoa, koska se on salaista; ja

c) henkilö, jolla on laillisesti sellainen tieto hallussaan, on ryhtynyt riittäväksi katsottaviin toimenpiteisiin pitääkseen tiedon salassa.

3. Vaatiessaan julkistamattomia testituloksia tai muita tietoja, joiden aikaansaaminen on edellyttänyt huomattavaa ponnistusta, edellytyksenä markkinointiluvan myöntämiselle sellaisille farmaseuttisille ja maatalouskemikaalituotteille, joissa käytetään uusia kemiallisia yhdisteitä, jäsenten tulee antaa sellaisille tiedoille suoja epärehellistä kaupallista käytäntöä vastaan. Jäsenten tulee myös suojata sellaista tietoa paljastumiselta, paitsi milloin se on tarpeen yleisön suojelemiseksi, tai ellei toimenpiteisiin ole jo ryhdytty sen varmistamiseksi, että tieto on suojassa epärehelliseltä kaupalliselta käytännöltä.

Luku 8

Sopimusperusteisiin lisensseihin liittyvän kilpailua rajoittavan käytännön valvonta

Artikla 40

1. Jäsenet ovat yksimielisiä siitä, että tietyillä sellaisilla teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyvillä lisensiointikäytännöillä tai -ehdoilla, jotka rajoittavat kilpailua, voi olla kielteisiä vaikutuksia kaupankäyntiin ja ne voivat estää teknologian siirtoaja levitystä.

2. Mikään tässä sopimuksessa ei estä jäseniä täsmentämästä niiden kansallisessa lainsäädännössä lisensiointikäytäntöä tai -ehtoja, joiden katsotaan tietyissä nimenomaisissa tapauksissa merkitsevän sellaista teollis- tai tekijänoikeuksien väärinkäyttöä, jolla on kielteisiä vaikutuksia kilpailuun kulloinkin kysymyksessä olevalla osalla markkinoita. Siten kuin edellä säädetään, jäsen voi ottaa käyttöön,

([1]) Tässä sopimusmääräyksessä ”tavalla, joka on vastoin rehellistä kaupallista käytäntöä” tarkoitetaan ainakin sellaisia menettelyjä kuin sopimuksen rikkominen, luottamuksen rikkominen, ja yllyttäminen rikkomiseen, ja se käsittää sellaisten kolmansien osapuolien toimesta tapahtuvan tiedon hankinnan, jotka tiesivät tai jotka osoittivat huomattavaa piittaamattomuutta ollessaan tietämättömiä, että tiedon hankintaan liittyi sellaisia menettelyjä.

▼B

yhdenmukaisesti muiden tämän sopimuksen määräysten kanssa, sopivia keinoja sellaisten käytäntöjen estämiseksi tai valvomiseksi, joissa voi olla kysymys esimerkiksi yksinomaisista grantbackehdoista, ehdoista, joilla rajoitetaan mahdollisuutta kiistää sopimuksen pätevyys, tai pakollista pakettilisensiointia sisältävistä ehdoista, jäsenen asianomaisten lakien ja määräysten valossa.

3. Jokaisen jäsenen on pyynnöstä neuvoteltava jokaisen sellaisen toisen jäsenen kanssa, jolla on syy epäillä, että sellainen teollis- tai tekijänoikeuden omistaja, joka on sen maan kansalainen, jolle neuvottelupyyntö osoitettiin, tai jolla on siellä asuinpaikka, harjoittaa käytäntöä, joka on vastoin neuvottelupyynnön esittäneen maan lakeja ja määräyksiä tässä jaksossa tarkoitetussa asiassa, ja tämä jäsen tahtoo varmistaa, että sen lakeja noudatetaan. Tällä ei kuitenkaan rajoiteta mitään lain edellyttämiä toimia tai kummallekaan jäsenelle kuuluvaa vapautta antaa lopullinen päätös asiassa. Jäsenen, jolle neuvottelupyyntö esitettiin, tulee täysipainoisesti ja myönteisellä tavalla harkita neuvotteluja pyynnön esittäneen jäsenen kanssa ja varata niihin riittävä tilaisuus sekä tulee toimia yhteistyössä toimittamalla käsiteltäväksi julkisesti saatavilla oleva ei-luottamuksellinen, kyseiseen asiaan liittyvä samoin kuin muu jäsenen käytössä oleva informaatio ottaen kuitenkin huomioon se, mitä laki ja sellaiset yhteisesti hyväksytyt sopimukset edellyttävät, jotka koskevat tiedon luottamuksellisuuden säilyttämistä neuvottelupyynnön esittäneen jäsenvaltion toimesta.

4. Jäsenelle, jonka kansalaiset tai asukkaat ovat asianosaisina toisen jäsenen alueella prosesseissa, jotka koskevat epäiltyä toisen jäsenen lakien ja määräysten rikkomista tämän luvun tarkoittamassa asiassa, tulee pyynnöstä myöntää tilaisuus neuvotteluihin toisen jäsenen kanssa ottaen huomioon samat näkökohdat, joita tarkoitetaan edellä 3 kohdassa.

OSA III

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Luku 1

Yleiset velvoitteet

Artikla 41

1. Jäsenten tulee varmistaa, että tässä osassa määritellyt täytäntöönpanoon liittyvät menettelyt ovat käytettävissä niiden kansallisen lainsäädännön mukaisesti siten, että he mahdollistavat tehokkaat toimet tässä sopimuksessa tarkoitettujen teollis- ja tekijänoikeuksien loukkauksia vastaan, mukaan lukien joutuisat oikeuskeinot loukkausten torjumiseksi samoin kuin oikeuskeinot vastaisten loukkausten ehkäisemiseksi. Näitä menettelyjä tulee soveltaa siten, että vältetään esteiden syntyminen lailliselle kaupalle ja että luodaan takeet menettelyjen väärinkäyttöä vastaan.

2. Teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoa koskeva menettely tulee olla oikeudenmukainen ja tasapuolinen. Se ei saa olla liian monimutkainen tai kallis eikä sille saa asettaa kohtuuttomia määräaikoja tai aiheettomia viiveitä.

3. On suotavaa, että päätökset tehdään kirjallisesti ja että ne perustellaan. Niiden tulee olla ainakin asianosaisten saatavilla ilman aiheetonta viivytystä. Päätösten tulee perustua vain sellaiseen näyttöön, josta asianosaisille on annettu mahdollisuus tulla kuulluiksi.

▼B

4. Asianosaisilla tulee olla oikeus saattaa lopullinen hallinnollinen päätös tuomioistuimen tutkittavaksi. Asianosaisilla tulee olla oikeus saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi myös tuomioistuimen ensimmäisen asteen antama tuomio oikeus kysymyksenosalta ottaen kuitenkin huomioon kansalliset säännökset, joiden mukaan tuomioistuimen toimivalta voi määräytyä asian merkittävyyden mukaan. Velvollisuutta ei kuitenkaan ole tarjota mahdollisuutta saattaa tutkittavaksi vapauttavaa tuomiota rikosjutussa.

5. Tämän osan määräyksillä ei ole tarkoitettu synnyttää mitään velvoitetta perustaa lakien yleisestä täytäntöönpanojärjestelmästä erillistä järjestelmää teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoa varten, eivätkä ne myöskään vaikuta siihen, miten jäsenet yleensä voivat panna lakeja täytäntöön. Tämän osan määräykset eivät synnytä mitään velvoitetta, joka koskisi voimavarojen jakoa toisaalta teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanomenettelyn ja toisaalta lakien yleisen täytäntöönpanomenettelyn kesken.

Luku 2

Siviilioikeudelliset ja hallinnolliset menettelyt ja oikeuskeinot

Artikla 42

Oikeudenmukainen ja tasapuolinen menettely

Jäsenten tulee antaa oikeudenhaltijoille ([1]) mahdollisuus turvautua siviilioikeudenkäyntiin tässä sopimuksessa tarkoitettujen teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanemiseksi. Vastaajalla tulee olla oikeus saada riittävän ajoissa kirjallinen haaste, jossa tiedot asiasta mukaan lukien vaatimuksen perusteet on riittävästi yksilöity. Asianosaisille tulee sallia, että riippumaton oikeuden-käyntiavustaja edustaa heitä, eikä menettely saa sisältää liian raskaita vaatimuksia pakollisesta henkilökohtaisesta läsnäolosta. Asianosaisilla tulee olla oikeus näyttää toteen vaatimuksensa ja esittää asiaan vaikuttavat todisteet. Menettelyssä tulee olla mahdollista yksilöidä ja suojella luottamuksellista tietoa, jollei se ole vastoin olemassa olevia perustuslaillisia vaatimuksia.

Artikla 43

Näytön esittäminen

1. Oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus määrätä, milloin asianosainen on esittänyt kohtuullisella tavalla saatavissa olevan todistusaineiston, joka riittää tukemaan hänen vaatimuksiaan, ja on yksilöinyt sellaiset hänen vaatimuksiaan tukevat todisteet, jotka ovat hänen vastapuolensa hallussa, että vastapuolen on esitettävä nämä todisteet. Oikeusviranomainen voi sisällyttää tarvittaessa määräykseensä sellaisia ehtoja, että luottamuksellisen tiedonsuojelu voidaan varmistaa.

2. Milloin asianosainen vapaaehtoisesti ja ilman perusteltua syytä estää välttämättömän tiedon saamisen tai muutoin jättää sen esittämättä kohtuullisessa ajassa taikka merkittävässä määrin vaikeuttaa täytäntöönpanomenettelyyn liittyvää tointa, jäsen voi antaa oikeusviranomaisille oikeuden tehdä sille esitetyn todistusaineiston perusteella valmistelevia tai lopullisia päätöksiä, jotka voivat olla joko vahvistavia tai hylkääviä. Todistusaineistoon luetaan myös, sen asianosaisen kanne tai väite, jota tiedon saamatta jääminen haittaa. Asianosaisilla tulee olla tilaisuus tulla kuulluksi väitteistä tai todisteista.

([1]) Tässä osassa termillä ”oikeudenhaltija” tarkoitetaan myös liittoja ja yhdistyksiä, joilla on lakiin perustuva oikeus ottaa nimiinsä sellaisia oikeuksia.

▼B

Artikla 44

Kieltotuomio

1. Oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus määrätä osapuoli lopettamaan loukkaava toimi, muun ohella estääkseen teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavia tavaroita siirtymästä toimialueellaan markkinoille välittömästi niiden tulliselvityksen jälkeen. Jäsenet eivät ole velvollisia antamaan sellaista oikeutta sellaisten tavaroiden osalta, jotka asianomainen on hankkinut tai tilannut ennen kuin hän tiesi tai hänellä oli perusteltua aihetta tietää, että ryhtyminen sellaiseen tavaraan loukkaisi teollis- tai tekijänoikeutta.

2. Tämän osan muiden määräysten estämättä ja edellyttäen, että niitä II osan määräyksiä noudatetaan, jotka koskevat käyttöä, johon viranomainen tai kolmas osapuoli viranomaisen suostumuksella ja ilman oikeudenhaltijan suostumusta voi ryhtyä, jäsenet voivat rajoittaa oikeuskeinot sellaista käyttöä vastaan käsittämään vain 31 artiklan h alakohdan mukaisen korvauksen maksamisen. Muissa tapauksissa tässä osassa tarkoitettuja oikeuskeinoja tulee soveltaa tai, milloin nämä oikeuskeinot eivät ole yhdenmukaisia kansallisen lainsäädännön kanssa, tulee olla mahdollisuus vahvistustuomioon tai riittävään korvaukseen.

Artikla 45

Vahingot

1. Oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus määrätä oikeudenloukkaaja maksamaan oikeudenhaltijalle korvaus, joka riittää hyvittämään oikeudenhaltijan kärsimän vahingon teollis- tai tekijänoikeuden loukkauksesta, jos loukkaaja tiesi tai hänellä oli riittävät perusteet tietää, että hän oli ryhtynyt loukkaavaan tekoon.

2. Oikeusviranomaisilla tulee myös olla oikeus määrätä loukkaaja maksamaan oikeudenhaltijallekulut, joihin voi sisältyä kohtuullinen asianajajapalkkio. Jäsenet voivat oikeuttaa, milloin siihen katsotaan olevan aihetta, oikeusviranomaiset määräämään menetetyn tuoton palautuksen tai ennalta arvioidun vahingonkorvauksen myös, milloin loukkaaja ei tiennyt eikä hänellä ollut riittävästi perusteita tietää, että hän oli ryhtynyt loukkaavaan tekoon.

Artikla 46

Muut oikeuskeinot

Tehokkaiden esteiden luomiseksi oikeudenloukkauksia vastaan oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus määrätä, että tavarat, joiden he ovat katsoneet loukkaavan oikeuksia, tulee korvauksetta poistaa markkinoilta siten, että vältetään oikeudenhaltijalle aiheutuva haitta, tai että tavarat tulee tuhota, jollei tämä ole vastoin perustuslaillisia säännöksiä. Oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus määrätä, että materiaali ja välineet, joita pääasiassa käyttämällä oikeutta loukkaavat tavarat on valmistettu, tulee ilman minkäänlaista korvausta poistaa markkinoilta siten, että uudet loukkaukset estetään. Sellaista vaatimusta harkittaessa tulee ottaa huomioon toisaalta loukkauksen vakavuus ja toisaalta määrätyt oikeuskeinot sekä lisäksi kolmansien osapuolten etu. Tavaramerkkioikeutta loukkaavan tuoteväärennöksen osalta pelkkä laittomasti kiinnitetyn tavaramerkin irrottaminen riittää vain poikkeuksellisesti siihen, että tavara voidaan päästää markkinoille.

▼B

Artikla 47

Tiedonsaantioikeus

Jäsenet voivat säätää, että oikeusviranomaisilla on oikeus määrätä oikeudenloukkaaja antamaan oikeudenhaltijalle tietoja sellaisen kolmannen osapuolen henkilöllisyydestä, joka on osallistunut oikeutta loukkaavien tavaroiden tai palvelusten valmistukseen ja jakeluun, samoin kuin kaupankäyntikanavista, jollei tämä ole kohtuutonta loukkauksen vakavuuden aste huomioonottaen.

Artikla 48

Vastaajan hyvittäminen

1. Oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus määrätä osapuoli, jonka vaatimuksesta toimenpiteisiin ryhdyttiin ja joka on väärinkäyttänyt täytäntöönpanomenettelyä, suorittamaan riittävä korvaus sille osapuolelle hänen väärinkäytön vuoksi kärsimästään vahingosta, jolle kielto tai määräys on virheellisesti asetettu. Oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus määrätä hakija maksamaan vastaajan kulut, joihin saattaa sisältyä kohtuullinen asianajajapalkkio.

2. Teollis- ja tekijänoikeuksien suojaan tai täytäntöönpanoon liittyvän lain hallinnoinnin osalta jäsenet voivat vapauttaa julkisen viranomaisen ja virkamiehet vahingonkorvausvastuusta vain, mikäli näihin toimiin on ryhdytty tai niihin on päätetty ryhtyä hyvässä uskossa ja sellaisten lakien osalta noudatettavaa normaalia hallintokäytäntöä noudattaen.

Artikla 49

Hallinnolliset menettelyt

Siinä laajuudessa kuin siviilioikeudellisia seuraamuksia voidaan määrätä hallinnollisessa menettelyssä, siinä noudatettavien periaatteiden tulee olennaisesti vastata tässä luvussa tarkoitettuja periaatteita.

Luku 3

T u r v a a m i s t o i m e n p i t e e t

Artikla 50

1. Oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus määrätä nopeista ja tehokkaista turvaamistoimenpiteistä,

a) joilla estetään niiden tuomiopiirissä teollis- tai tekijänoikeuden loukkaaminen ja erityisesti maahantuotujen tavaroiden pääsy markkinoille tulliselvityksen jälkeen;

b) jotka tähtäävät olennaisen todistusaineiston turvaamiseen, milloin rikkomusta on aihetta epäillä.

2. Oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus päättää turvaamistoimenpiteistä toista osapuolta kuulematta, milloin se katsotaan perustelluksi, erityisesti jos viivytys todennäköisesti aiheuttaisi korvaamatonta vahinkoa oikeudenhaltijalle, tai milloin on ilmeinen todistusaineiston hävittämisen vaara.

▼B

3. Oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus vaatia hakijaa esittämään mitä tahansa kohtuullisella vaivalla saatavaa todistusaineistoa voidakseen riittävästi vakuuttua siitä, että hakija on oikeudenhaltija ja että hänen oikeuttaan loukataan tai että sellainen loukkaus on toteutumaisillaan, ja määrätä hakija asettamaan riittävä vakuus, joka suojaa vastaajaa ja estää väärinkäytöksen.

4. Mikäli turvaamistoimiin on ryhdytty toista osapuolta kuulematta, tälle pitää ilmoittaa asiasta viipymättä ja viimeistään välittömästi toimenpiteisiin ryhtymisen jälkeen. Asian uudelleenkäsittely, johon liittyy oikeus tulla kuulluksi, tulee järjestää vastaajan pyynnöstä kohtuullisessa ajassa toimenpiteistä ilmoittamisen jälkeen sen ratkaisemiseksi, onko turvaamistointa muutettava taikka onko se kumottava tai pidettävä voimassa.

5. Viranomainen, joka panee turvaamistoimenpiteen täytäntöön, voi vaatia hakijaa antamaan muita tietoja, jotka ovat välttämättömiä toimenpiteen kohteena olevien tavaroiden tunnistamiseksi.

6. Jollei 4 kohdasta muuta johdu, tulee 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet vastaajan vaatimuksesta kumota tai niiden vaikutukset muuten poistaa, jos pääasiaa ei ole pantu vireille kohtuullisessa määräajassa, jonka pituuden toimenpiteestä määräävä oikeusviranomainen päättää, jos jäsenen lainsäädäntö niin sallii tai, jos tuomioistuimella ei ole sellaista määräysvaltaa, määräaika ei saa yli 20 työpäivää tai 31 kalenteripäivää riippuen siitä, kumpi niistä on pidempi.

7. Jos väliaikainen toimenpide on kumottu tai se raukeaa hakijan toimenpiteen tai laiminlyönnin vuoksi tai myöhemmin todetaan, että mitään teollis- tai tekijänoikeuden loukkausta tai sellaisen uhkaa ei ole ollut, oikeusviranomaisilla tulee olla oikeus määrätä vastaajan vaatimuksesta hakija suorittamaan vastaajalle asianmukainen korvaus näiden toimenpiteiden aiheuttamasta vahingosta.

8. Siinä laajuudessa kuin turvaamistoimenpiteistä voidaan päättää hallinnollisessa menettelyssä siinä noudatettavien periaatteiden tulee olennaisesti vastata tässä luvussa tarkoitettuja periaatteita.

Luku 4

Rajatoimenpiteisiin liittyvät erityiset vaatimukset([1])

Artikla 51

Tulliviranomaisten valvonnasta päästämisen lykkääminen

Jäsenten tulee yhdenmukaisesti jäljempänä tarkoitettujen määräysten kanssa säätää menettelymuodoista ([2]), joiden mukaisesti oikeudenhaltijalla, jolla on perusteltua syytä epäillä, että tavaramerkkioikeutta loukkaava tuoteväärennös tai tekijänoikeutta

([1]) Milloin jäsen on olennaisilta osin poistanut kaiken tavaroiden vapaaseen liikkumiseen liittyvän valvonnan sen ja toisen sellaisen jäsenen väliseltä rajalta, jonka kanssa se muodostaa tulliunionin, sen ei tarvitse soveltaa tämän luvun määräyksiä näiden maiden välisellä rajalla.

([2]) Tämä on ymmärrettävä siten, että mitään velvoitetta soveltaa tällaisia menettelymuotoja ei ole koskien sellaisten tavaroiden maahantuontia, jotka on laitettu markkinoille toisessa maassa joko oikeudenhaltijan toimesta tai hänen suostumuksellaan, tai milloin kyseessä on läpikulkuliikenteessä olevat tavarat.

▼B

loukkaava piraattituote ([1]) aiotaan tuoda maahan, on oikeus tehdä kirjallinen hakemus toimivaltaiselle hallinnolliselle tai oikeusviranomaiselle, jotta tulliviranomaiset lykkäisivät sellaisten tavaroiden päästämistä vapaaseen kaupankäyntiin. Jäsenet voivat säätää myös siitä, että sellainen hakemus voidaan tehdä myös tavaroiden osalta, jotka loukkaavat muita teollisja tekijänoikeuksia edellyttäen, että tässä luvussa tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Jäsenet voivat myös säätää vastaavista menettelymuodoista, jotka koskevat tulliviranomaisten toimesta tapahtuvaa, sellaisten teollis- tai tekijänoikeutta loukkaavien tavaroiden valvonnasta päästämisen lykkäämistä, jotka on tarkoitettu vientiin.

Artikla 52

Hakemus

Oikeudenhaltijalta, joka käynnistää 51 artiklassa tarkoitetun prosessin, tulee edellyttää riittäviä todisteita, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat varmistautua siitä, että tuontimaan lainsäädännön mukaan hänen teollistai tekijänoikeuttaan on todennäköisesti loukattu, samoin kuin riittävän yksityiskohtaisen kuvauksen tavaroista, jotta tulliviranomaiset voivat ne vaikeuksitta tunnistaa. Toimivaltaisten viranomaisten tulee ilmoittaa hakijalle kohtuullisessa ajassa, mikäli he ovat hyväksyneet hakemuksen, ja milloin toimivaltaiset viranomaiset niin päättävät, määräajan jonka kuluessa tulliviranomaiset ryhtyvät toimenpiteisiin.

Artikla 53

Takuu tai vastaava vakuus

1. Toimivaltaisella viranomaisella on oikeus vaatia hakijaa asettamaan takuu tai vastaava vakuus, joka riittää suojaamaan vastaajaa ja toimivaltaisia viranomaisia ja estämään väärinkäytökset. Sellainen takuu tai vastaava vakuus ei perusteettomasti saa estää turvautumasta tähän menettelyyn.

2. Mikäli tässä luvussa tarkoitetun hakemuksen vuoksi sellaisten tavaroiden päästämistä kaupankäyntiin, joihin liittyy mallioikeus, patentti, piirimalli tai julkistamatonta tietoa, on lykätty muun kuin tuomioistuimen tai muun riippumattoman viranomaisen päätöksen perusteella, ja 55 artiklassa tarkoitettu määräaika on kulunut umpeen ilman, että asianmukaisesti toimivaltainen viranomainen on myöntänyt väliaikaista määräajan pidennystä, sellaisen tavaran omistaja, maahantuoja tai vastaanottaja on oikeutettu, edellyttäen että muut maahantuonnin edellytykset ovat täytetty, niiden päästämiseen viranomaisen valvonnasta asettamalla vakuus, joka riittää suojaamaan oikeudenhaltijaa oikeudenloukkauksilta. Vakuuden asettaminen ei vaikuta oikeudenhaltijan käytössä oleviin muihin oikeuskeinoihin. Vakuus on palautettava takaisin, mikäli oikeudenhaltija ei kykene käyttämään toimintaoikeuttaan kohtuullisessa määräajassa.

([1]) Tässä sopimuksessa:

a) ”tavaramerkkioikeutta loukkaavalla tuoteväärennöksellä” tarkoitetaan mitä tahansa tavaroita, pakkaus mukaan lukien, joihin on ilman asianmukaista oikeutta liitetty tavaramerkki, joka on identtinen sellaisen asianmukaisesti rekisteröidyn tavaramerkin kanssa, joka koskee samoja tavaroita, tai joita ei voida sen olennaisten piirteiden osalta erottaa sellaisesta tavaramerkistä, mikä siten tuontimaan lain mukaan loukkaa kyseessä olevan tavaramerkin oikeuden haltijan oikeutta;

b) ”tekijänoikeutta loukkaavalla piraattitavaralla” tarkoitetaan mitä tahansa tavaroita, jotka on kopioitu ilman oikeudenhaltijan tai sellaisen henkilön suostumusta, joka on valmistusmaassa oikeudenhaltijan asianmukaisesti valtuuttama, ja jotka on tehty suoraan tai epäsuorasti artikkelista, jonka kopioiminen olisi täyttänyt tuontimaan lain mukaan tekijänoikeuden tai lähioikeuksien rikkomisen tunnusmerkistön.

▼B

Artikla 54

Lykkäämisilmoitus

Maahantuojalle ja hakijalle tulee viipymättä ilmoittaa edellä 51 artiklan mukaisesta tavaroiden tullin valvonnasta päästämisen lykkäämisestä.

Artikla 55

Lykkäämisen kesto

Mikäli määräajassa, joka ei saa ylittää kymmentä työpäivää laskettuna lykkäystä koskevan ilmoituksen antamisesta hakijalle, tulliviranomaisille ei ole toimitettu tietoa siitä, että muu osapuoli kuin vastaaja on pannut alulle jutun perusteita koskevan prosessin, tai siitä, että asianmukaisesti toimivaltainen viranomainen on ryhtynyt turvaamistoimenpiteisiin lykkäämällä tavaroiden päästämistä tullin valvonnasta, tavarat tulee päästää tullin valvonnasta edellyttäen, että kaikki muut maahantuonnin tai viennin edellytykset on täytetty. Määräaikaa voidaan pidentää toiset kymmenen työpäivää, silloin kun se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi. Mikäli jutun perusteita koskeva prosessi on pantu vireille, juttu otetaan käsiteltäväksi, mukaan lukien oikeus tulla kuulluksi, vastaajan hakemuksesta kohtuullisessa määräajassa sen ratkaisemiseksi, tuleeko edellä tarkoitettuja toimenpiteitä muuttaa, tuleeko ne keskeyttää tai vahvistaa. Edellä sanotun estämättä milloin tavaroiden tullin valvonnasta päästämisen lykkäykseen on ryhdytty, tai sitä on jatkettu oikeuden välipäätösten mukaisesti, sovelletaan edellä 50 artiklan 6 kohtaa.

Artikla 56

Korvauksen maksaminen maahantuojalle ja tavaran omistajalle

Asianmukaisilla viranomaisilla tulee olla oikeus määrätä hakija maksamaan tavaran maahantuojalle, vastaanottajalle ja omistajalle asianmukainen korvaus vahingosta, joka heille on aiheutunut tavaran väärästä pidättämisestä, tai sellaisen tavaran pidättämisestä, joka sittemmin on edellä 55 artiklan mukaisesti päästetty tullin valvonnasta.

Artikla 57

Oikeus tarkastukseen ja tiedonsaantiin

Jollei luottamuksellisen tiedon suojeleminen toisin edellytä, jäsenet voivat myöntää toimivaltaisille viranomaisille oikeuden antaa oikeudenhaltijalle riittävän tilaisuuden saada tarkastettavakseen tulliviranomaisten valvonnassaan pitämä tuote voidakseen tarkemmin perustella vaatimuksensa. Toimivaltaisella viranomaisella tulee myös olla oikeus antaa maahantuojalle vastaava oikeus saada mikä tahansa sellainen tuote tarkastettavakseen. Jäsenet voivat säätää toimivaltaisten viranomaisten oikeudesta siinä tilanteessa, että tapauksen osalta tunnusmerkistön täyttymisestä on varmistauduttu, antaa oikeudenhaltijalle tiedotta varatoimittajan, maahantuojan ja vastaanottajan nimistä ja osoitteista samoin kuin kyseessä olevan tavaran määrästä.

Artikla 58

Toiminta viran puolesta

Mikäli jäsenet edellyttävät toimivaltaisten viranomaistensa ryhtyvän toimenpiteisiin viran puolesta ja lykkäävän sellaisten tavaroiden päästämistä tullin valvonnasta, joiden osalta nämä ovat saaneet todisteita siitä, että teollis- ja tekijänoikeuksia todennäköisesti on loukattu:

▼B

a) toimivaltaiset viranomaiset voivat milloin tahansa vaatia oikeudenhaltijalta mitä tahansa tietoja, jotka voivat olla avuksi toimivallan käytössä;

b) maahantuojalle ja oikeudenhaltijalle tulee viipymättä ilmoittaa lykkäyksestä. Milloin maahantuoja on tehnyt valituksen lykkäyksestä toimivaltaisille viranomaisille, lykkäykseen sovelletaan soveltuvin osin edellä 55 artiklassa määrättyjä edellytyksiä;

c) jäsenet voivat vapauttaa sekä julkiset viranomaiset, että virkamiehet niiden toimiin liittyvästä vastuusta korjata tarkoituksenmukaisella tavalla aiheutettu vahinko vain, milloin toiminta tai aikomus ryhtyä toimenpiteisiin on tapahtunut hyvässä uskossa.

Artikla 59

Oikeuskeinot

Sen estämättä mitä on voimassa muista oikeudenhaltijan oikeuskeinoista ja ottaen huomioon vastaajan oikeus saada asia oikeusviranomaisten tarkastettavaksi, toimivaltaisilla viranomaisilla tulee olla oikeus määrätä oikeutta loukkaava tavara tuhottavaksi tai muuten käytöstä poistettavaksi edellä 46 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Tavaramerkkioikeutta loukkaavien tuoteväärennösten osalta viranomaiset eivät saa sallia oikeutta loukkaavien tavaroiden jälleenvientiä niiden ominaisuuksia muuttamatta eikä sallia niitä laitettavaksi muun tullimenettelyn kohteeksi muuta kuin poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Artikla 60

Vähäinen maahantuonti

Jäsenet voivat olla soveltamatta edellä tarkoitettuja määräyksiä pieneen määrään tavaroita silloin, kun kysymys on muusta kuin kaupallisesta erästä, ja tavarat ovat matkustajan henkilökohtaisessa matkalaukussa, tai kun ne on lähetetty pienessä paketissa.

Luku 5

Rikosprosessit

Artikla 61

Jäsenten tulee säätää rikosprosessista ja rangaistuksista sovellettavaksi ainakin niihin tapauksiin, joissa on kysymys kaupallisessa laajuudessa tapahtuvasta harkitusta tavaramerkkiväärennösten kaupasta tai tekijänoikeuspiratismista. Käytössä olevien oikeuskeinojen ja seuraamusten tulee käsittää vankeus- ja/tai sakkorangaistus, joka on riittävän ankara vaikuttaakseen ehkäisevästi ja joka on samalla verrattavissa niihin rangaistuksiin, joita sovelletaan vakavuudeltaan samantasoisiin rikoksiin. Käytettävissä olevien oikeuskeinojen tulee käsittää, silloin kun se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, kiinniotto, takavarikko ja kaiken sellaisten oikeutta loukkaavan materiaalin ja välineiden tuhoaminen, joiden käyttö liittyi ratkaisevasti lainvastaisen teon toteuttamiseen. Jäsenet voivat säätää rikosprosessuaalisesta menettelystä ja rangaistuksista, joita sovelletaan muun tyyppiseen teollis- ja tekijänoikeuksia loukkaavaan menettelyyn erityisesti silloin, kun menettely on tahallista ja tapahtuu kaupallisessa laajuudessa.

▼B

OSA IV

TEOLLIS- JA TEKIJÄNOIKEUKSIEN HANKINTA JA VOIMASSAPITO SEKÄ NIIHIN LIITTYVÄT OSAPUOLTEN VÄLISET PROSESSIT

Artikla 62

1. Jäsenet voivat vaatia tämän sopimuksen II osan 2-6 luvuissa tarkoitettujen teollis-ja tekijänoikeuksien hankinnan ja ylläpitämisen ehtona kohtuullisiksi katsottavien menettelymuotojen ja muodollisuuksien noudattamista. Sellaisten menettelymuotojen ja muodollisuuksien tulee olla yhdenmukaisia tämän sopimuksen määräysten kanssa.

2. Mikäli teollis- tai tekijänoikeuden saaminen edellyttää oikeuden myöntämistä tai rekisteröintiä, jäsenten tulee varmistaa, että myöntämis- tai rekisteröintimenettely, joka puolestaan edellyttää oikeuden saamisen varsinaisten edellytysten täyttymistä, tekee mahdolliseksi oikeuden myöntämisen tai rekisteröinnin kohtuullisessa ajassa, jotta vältettäisiin suoja-ajan perusteeton lyhentyminen.

3. Pariisin yleissopimuksen (1967) 4 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin palvelumerkkeihin.

4. Teollis- ja tekijänoikeuksien hankintaa tai voimassapitoa koskeviin menettelymuotoihin ja, milloin kansallinen lainsäädäntö antaa sellaista suojaa, hallinnolliseen kumoamiseen ja osapuolten välisiin prosesseihin kuten väitteen esittämiseen, kumoamiseen ja peruuttamiseen, sovelletaan 41 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja yleisiä periaatteita.

5. Lopullisten hallinnollisten päätösten tulee kaikissa edellä 4 kohdassa tarkoitetuissa prosesseissa voida alistaa tuomioistuin- tai tuomioistuintyyppiselle tarkastukselle. Kuitenkaan tällaista velvoitetta antaa mahdollisuus päätösten tarkastukseen ei ole, mikäli kyseessä on menestymätön väiteprosessi tai hallinnollinen kumoaminen, edellyttäen että sellaisen prosessin perustana olevat seikat voivat olla pätemättömyysprosessin kohteena.

OSA V

RIITOJEN EHKÄISY JA RATKAISEMINEN

Artikla 63

Avoimuus

1. Sellaiset lait ja määräykset ja lopulliset oikeuden päätökset sekä yleisesti sovellettavat hallinnollisten viranomaisten päätökset, jotka on jäsenen toimesta saatettu voimaan ja jotka liittyvät tämän sopimuksen suojan kohteeseen (teollis- ja tekijänoikeuksien saatavuus, laajuus, hankinta, täytäntöönpano ja väärinkäytön estäminen), tulee julkaista tai saattaa julkisesti saataville, mikäli julkaiseminen ei ole kätevä tapa, maan virallisella kielellä ja sillä tavoin, että muut hallitukset ja oikeuksien haltijat pääsevät tutustumaan niihin. Sellaiset sopimukset, jotka koskevat tämän sopimuksen suojan kohdetta ja jotka ovat voimassa jäsenen hallituksen tai hallituksen alaisen viraston ja minkä tahansa toisen hallituksen tai hallituksen alaisen viraston välillä, tulee myös julkaista.

▼B

2. Jäsenten tulee ilmoittaa edellä 1 kohdassa tarkoitetut lait ja määräykset TRIPS-neuvostolle avustaakseen neuvostoa sen tehtävässä valvoa sopimuksen toimintaa. Neuvoston tulee pyrkiä vähentämään jäsenille tästä velvollisuudesta aiheutuvaa rasitetta, ja se voi myöntää poikkeuksen velvoitteesta ilmoittaa sellaiset lait ja määräykset suoraan neuvostolle, mikäli neuvottelut Maailmanhenkisen omaisuuden järjestön kanssa sellaisen yhteisen rekisterin perustamiseksi onnistuvat, joka sisältää nämä lait ja määräykset. Neuvoston tulee ottaa tässä yhteydessä harkittavakseen sellaiseen toimenpiteeseen ryhtyminen, joita tästä sopimuksesta johtuvat velvoitteet edellyttävät ilmoituksiin liittyen, ja jotka alunperin ovat peräisin Pariisin yleissopimuksen (1967) 6 ter artiklan määräyksistä.

3. Jokaisen jäsenen tulee valmistautua antamaan vastauksena toisen jäsenvaltion kirjalliseen pyyntöön, edellä 1 kohdassa tarkoitetun kaltaisia tietoja. Jäsen, jolla on syy uskoa, että tietty henkisen omaisuuden alalla tehty oikeuden päätös tai hallinnollinen päätös taikka kahdenvälinen sopimus vaikuttaa sen tähän sopimukseen perustuviin oikeuksiin, voi myös kirjallisesti vaatia, että sille turvataan pääsy sellaista oikeuden päätöstä tai hallinnollista päätöstä taikka kahdenvälistä sopimusta koskeviin tietoihin, tai että sille on muuten tiedotettu siitä riittävän yksityiskohtaisesti.

4. Mikään edellä 1, 2 ja 3 kohdissa sanottu ei edellytä jäsentä paljastamaan sellaista luottamuksellista tietoa, joka estäisi lain täytäntöönpanon tai muulla tavoin olisi julkisen edunvastainen taikka vahingoittaisi yksittäisten julkisten tai yksityisten yritysten oikeutettuja kaupallisia etuja.

Artikla 64

Riitojen ratkaiseminen

1. Tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 XXII ja XXIII artiklan määräyksiä, kuten niitä on muutettu ja sovellettu riitojen ratkaisua koskevassa sopimuksessa, sovelletaan tässä sopimuksessa tarkoitettuihin riitoja koskeviin neuvotteluihin ja niiden ratkaisuun, ellei toisin ole nimenomaisesti määrätty.

2. Tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen 1994 XXIII artiklan 1 b ja 1 c alakohtia ei sovelleta tässä sopimuksessa tarkoitettuun riitojen ratkaisuun Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen voimaantulosta alkavana viiden vuoden pituisena ajanjaksona.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun ajanjakson aikana TRIPS-neuvoston tulee tutkia XXIII artiklan 1 b ja 1 c alakohtien tyyppisille, tämän sopimuksen nojalla tehdyille valituksille tarpeellinen soveltamisala ja muodollisuudet, ja esittää suosituksensa ministerikokouksen hyväksyttäväksi. Ministerikokouksen päätös, jolla hyväksytään sellainen suositus tai pidennetään 2 kohdassa tarkoitettua määräaikaa, edellyttää yksimielisyyttä, ja näin hyväksytyt suositukset velvoittavat kaikkia jäseniä ilman muita muodollisia hyväksymismenettelyjä.

OSA VI

SIIRTYMÄKAUDEN JÄRJESTELYT

Artikla 65

Siirtymäkauden järjestelyt

1. Ellei 2, 3 ja 4 kohtien määräyksistä muuta johdu, jäsenet eivät ole velvollisia soveltamaan tämän sopimuksen määräyksiä ennen yhden vuoden pituisen määräajan päättymistä laskettuna WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä.

▼B

2. Kehitysmaajäsen on oikeutettu siirtämään vielä neljällä vuodella edellä 1 kohdassa tarkoitettua, muiden kuin tämän sopimuksen 3, 4 ja 5 artiklojen määräysten soveltamispäivää.

3. Muu sellainen jäsen, joka on parhaillaan siirtymävaiheessa suunnitelmataloudesta markkina- ja vapaan yrittämisen talousjärjestelmään ja joka parhaillaan rakenteellisesti uudistaa henkisen omaisuuden järjestelmäänsä ja kohtaa erityisiä ongelmia teollis- ja tekijänoikeuslainsäädäntönsä valmistelussa ja sen täytäntöönpanossa, voi myös saada hyväkseen edellä 2 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden edun.

4. Mikäli kehitysmaaksi luokiteltava jäsen on sopimuksella velvoitettu ulottamaan tuote patenttisuojan sellaisille teknologian aloille, jotka eivät kyseisen jäsenen osalta sovellettavana, sopimuksen yleisenä edellä 2 kohdassa tarkoitettuna voimaantuloajankohtana ole saaneet yhtä laajaa suojaa kyseisen jäsenen alueella, jäsen voi lykätä tämän sopimuksen II osan 5 luvussa tarkoitettujen tuotepatentteja koskevien määräysten soveltamista sellaisille teknologian aloille vielä lisäksi viidellä vuodella.

5. Jäsenen, joka käyttää hyväkseen edellä 1, 2, 3 ja 4 kohdissa tarkoitettua siirtymäkautta, tulee varmistaa, että sen kansallisessa lainsäädännössä, määräyksissä ja käytännössä tuona ajanjaksona tehtävät muutokset eivät vähennä yhdenmukaisuutta tämän sopimuksen määräysten kanssa.

Artikla 66

Vähiten kehittyneet kehitysmaajäsenet

1. Ottaen huomioon vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten tarpeet ja vaatimukset, niiden taloudelliset, rahoituksselliset ja hallinnolliset rajoitukset samoin kuin niiden tarve voida joustaa, jotta ne voisivat luoda kestävän teknologisen perustan, näiden maiden ei edellytetä soveltavan muita tämän sopimuksen määräyksiä kuin 3, 4 ja 5 artiklaa ensimmäisen kymmenen vuoden aikana edellä 65 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta sopimuksen soveltamispäivästä lukien. Neuvoston tulee myöntää vähiten kehittyneeksi kehitysmaajäseneksi luokiteltavan maan asianmukaisesti perustellusta pyynnöstä pidennystä tähän ajanjaksoon.

2. Teollisuusmaajäsenten tulee tarjota yllykkeitä niiden alueilla sijaitseville yrityksille ja instituutioille vähiten kehittyneisiin kehitysmaajäseniin suuntautuvan teknologian siirron edistämiseksi ja kannustamiseksi, jotta nämä voisivat luoda kestävän ja elinvoimaisen teknologisen perustan.

Artikla 67

Tekninen yhteistyö

Tämän sopimuksen täytäntöönpanon helpottamiseksi teollisuusmaajäsenten tulee tarjota pyynnöstä ja yhteisesti sovituin ehdoin teknistä ja rahoitusyhteistyötä kehitysmaiden ja vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten hyväksi. Sellaisen yhteistyön tulee käsittää avustaminen teollis- ja tekijänoikeuksille annettavaa suojaa ja täytäntöönpanoa samoin kuin niiden väärinkäytösten estämistä koskevan kansallisen lainsäädännön valmistelussa, ja sen tulee käsittää näitä asioita varten tarvittavien kansallisten toimistojen ja virastojen perustaminen tai vahvistaminen sekä henkilökunnan koulutus.

▼B

OSA VII

INSTITUTIONAALISET JÄRJESTELYT; LOPPUMÄÄRÄYKSET

Artikla 68

TRIPS-neuvosto

TRIPS-neuvoston tehtävänä on seurata tämän sopimuksen toimintaa ja erityisesti sitä, kuinka jäsenet täyttävät jäljempänä tarkoitetut velvoitteensa, minkä lisäksi sen tulee antaa jäsenille tilaisuus kysyä neuvoja teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyviä näkökohtia koskevissa kysymyksissä. Sen tulee ryhtyä muihinkin tehtäviin, joihin jäsenet sen määräävät, ja erityisesti sen tulee antaa kaikki jäsenten siltä pyytämä, riitojen ratkaisuun liittyvä apu. Tehtäviään suorittaessaan neuvosto voi antaa neuvoja ja etsiä tietoa kaikista lähteistä, mitkä se katsoo tarkoituksenmukaiseksi. Yhteistyössä Maailman henkisen omaisuuden järjestön eri toimielinten kanssa neuvoston tulee ryhtyä etsimään tarkoituksenmukaisia yhteistyön muotoja vuoden kuluessa sen ensimmäisestä kokouksesta.

Artikla 69

Kansainvälinen yhteistyö

Jäsenet sopivat toimivansa yhdessä sellaisten tavaroiden kansainvälisen kaupankäynnin lopettamiseksi, jotka loukkaavat teollis- ja tekijänoikeuksia. Tätä varten niiden tulee valita ja ilmoittaa ne hallintoviranomaiset, jotka toimivat yhteydenottopisteinä, ja olla valmiita oikeuksia rikkovientavaroiden kauppaa koskevaan tietojen vaihtoon. Niiden tulee erityisesti edistää tietojenvaihtoa ja yhteistyötä tulliviranomaisten välillä tavaramerkkioikeutta loukkaavien tuoteväärennösten ja tekijänoikeutta loukkaavien piraattituotteiden kauppaa koskevissa kysymyksissä.

Artikla 70

Olemassa olevan aineiston suoja

1. Tästä sopimuksesta ei seuraa velvoitteita sellaisten toimien suhteen, joihin on ryhdytty ennen kyseessä olevan jäsenen osalta noudatettavaa sopimuksen soveltamispäivää.

2. Jollei tässä sopimuksessa ole toisin määrätty, tästä sopimuksesta seuraavat velvollisuudet koskevat kaikkia suojan kohteita, jotka ovat olemassa kyseessä olevan jäsenen osalta noudatettavana sopimuksen soveltamispäivänä ja jotka ovat suojattuja tämän jäsenen alueella kyseisenä päivänä, tai jotka täyttävät tai tulevat myöhemmin täyttämään tämän sopimuksen ehtojen mukaiset suojan saamisen perusteet. Tämän ja jäljempänä olevan 3 ja 4 kohtien osalta olemassa oleviin teoksiin liittyvät tekijänoikeutta koskevat velvoitteet määräytyvät yksinomaisesti Bernin yleissopimuksen (1971) 18 artiklan mukaan, samoin kuin olemassa oleviin äänitteisiin liittyvät äänitteiden tuottajien ja esiintyjien oikeuksista johtuvat velvollisuudet määräytyvät yksinomaisesti Bernin yleissopimuksen (1971) 18 artiklan mukaan siten kuin sitä sovelletaan tämän sopimuksen 14 artiklan 6 kohdan mukaan.

3. Sellaiselle suojan kohteelle, joka on siirtynyt julkiseen omistukseen kyseessä olevan jäsenen osalta noudatettavaan sopimuksen soveltamispäivään mennessä, ei tarvitse antaa uudelleen suojaa.

▼B

4. Sellaisten toimien osalta, jotka koskevat suojan kohdetta ilmentävää tiettyä esinettä ja joista tulee tämän sopimuksen kanssa yhdenmukaistetun lainsäädännön säännösten vastainen, ja joihin toimiin ryhdyttiin tai joihin liittyvä huomattava investointi toteutettiin ennen kuin kyseessä oleva jäsen hyväksyi WTO:n perustamissopimuksen, jäsenvaltio saa säätää rajoituksia oikeudenhaltijan oikeuskeinoihin sellaisten toimien jatkamisen suhteen tämän jäsenvaltion osalta sovellettavan sopimuksen soveltamispäivän jälkeen. Näissä tapauksissa jäsenen tulee kuitenkin säätää ainakin kohtuullisen korvauksen maksamisesta.

5. Jäsen ei ole velvollinen soveltamaan 11 artiklan ja 14 artiklan 4 kohtaa sellaisiin alkuperäiskappaleisiin tai kopioihin, jotka on ostettu ennen kyseisen jäsenen osalta noudatettavaa sopimuksen soveltamispäivää.

6. Jäseniä ei vaadita soveltamaan 31 artiklaa eikä 27 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua vaatimusta, jonka mukaan patenttioikeuksien saaminen ei saa olla riippuvainen siitä, mikä tekniikan ala on kyseessä, ilman oikeudenhaltijan suostumusta tapahtuvaan käyttöön silloin, kun sellaiseen käyttöön oli saatu hallituksen lupa ennenkuin tämän sopimuksen päivämäärä tuli tunnetuksi.

7. Niiden teollis- ja tekijänoikeuksien kohdalla, joiden osalta suojan saaminen edellyttää rekisteröintiä, suojan saamista tarkoittavia hakemuksia, jotka olivat vireillä kyseessä olevan jäsenen osalta noudatettavana sopimuksen soveltamispäivänä, tulee voida muuttaa sen mahdollisen lisäsuojan saamiseksi, joka on johdettavissa tämän sopimuksen määräyksistä. Sellaiset muutokset eivät saa sisältää uutta suojattavaa.

8. Mikäli jäsen ei WTO:n perustamissopimuksen voimaantulopäivästä lukien salli farmaseuttisten tuotteiden ja maatalouskemikaalituotteiden patentoimista siinä laajuudessa kuin 27 artikla edellyttää, jäsenen tulee:

a) edellä olevan VI osan määräysten estämättä turvata, että WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä lukien on käytettävissä mahdollisuus jättää sellaisten keksintöjen patentoimista tarkoittavia hakemuksia;

b) soveltaa tämän sopimuksen soveltamispäivästä lukien edellä tarkoitettuihin hakemuksiin tässä sopimuksessa patentoitavuuden edellytyksiksi määriteltyjä kriteerejä siten kuin kriteereitä sovellettaisiin hakemuksen jättöpäivänä jäsenen alueella, tai milloin etuoikeus on saatavissa ja sitä haetaan, hakemuksen etuoikeuspäivänä;

c) antaa patenttisuoja tämän sopimuksen mukaisesti patentin myöntämisestä lukien ja jäljellä olevaksi voimassaoloajaksi, laskettuna tämän sopimuksen 33 artiklassa tarkoitetulla tavalla hakemuksen jättöpäivästä, niille näistä hakemuksista, jotka täyttävät b alakohdassa tarkoitetut suojan saamisen edellytykset.

9. Milloin tietty tuote on patenttihakemuksen kohteena jäsenen alueella edellä 8 a alakohdan mukaisesti, yksinoikeudet markkinointiin on myönnettävä edellä VI osassa tarkoitettujen säännösten estämättä viideksi vuodeksi siitä, kun markkinointiin saatiin lupa kyseisen jäsenen alueella tai kunnes tuotepatentti myönnetään tai evätään, riippuen siitä kumpi näistä tapahtuu aikaisemmin, edellyttäen että WTO:n perustamissopimuksenvoimaantulon jälkeen patenttihakemus on tehty ja patentti myönnetty kyseiselle tuotteelle toisen jäsenen alueella ja lupa markkinointiin kyseisen toisen jäsenen alueella on saatu.

▼B

Artikla 71

Tarkastelu ja lisäykset

1. TRIPS-neuvoston tulee ottaa tarkasteltavakseen tämän sopimuksen täytäntöönpano edellä 65 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun siirtymäkauden päätyttyä. Neuvoston tulee ottaa se uudelleen tarkasteltavakseen kahden vuoden kuluttua sanotusta päivämäärästä ottaen huomioon sen täytäntöönpanossa saadut kokemukset ja sen jälkeen säännöllisin samanpituisin väliajoin. Neuvosto voi ryhtyä näihin tarkasteluihin myös minkä tahansa muiden esiintulevien seikkojen johdosta, jotka saattavat edellyttää tämän sopimuksen muuttamista tai täydentämistä.

2. Sellaiset muutokset, jotka tähtäävät yksinomaan jo voimassaolevien teollis- ja tekijäinoikeuksien suojan nostamiseksi tasolle, joka on saavutettu ja joka on voimassa muissa monenkeskisissä sopimuksissa, ja jonka WTO:n kaikki jäsenet ovat hyväksyneet noiden sopimusten piirissä, voidaan saattaa, mikäli TRIPS-neuvosto sitä yksimielisesti ehdottaa, WTO:n perustamissopimuksen X artiklan 6 kohdan tarkoittamalla tavalla ministerikokouksen käsiteltäväksi toimenpiteitä varten.

Artikla 72

Varaumat

Varaumia ei saa tehdä mihinkään tämän sopimuksen määräyksiin ilman muiden jäsenten suostumusta.

Artikla 73

Turvallisuuteen perustuvat poikkeukset

Mikään tässä sopimuksessa ei oikeuta

a) vaatimaan jäsentä toimittamaan sellaisia tietoja, joiden paljastaminen olisi vastoin sen olennaisia turvallisuusetuja; tai

b) estämään jäsenvaltiota ryhtymästä toimenpiteisiin, jotka se katsoo välttämättömiksi olennaisten turvallisuusetujensa suojelemiseksi, ja;

   i) jotka liittyvät halkeavaan materiaaliin tai sen johdannaisaineisiin;

   ii) jotka liittyvät aseiden, ammusten tai muiden sotatarvikkeiden kauppaan tai muiden sellaisten tarvikkeiden ja sellaisen materiaalin kauppaan, jota käydään puolustuslaitosten tarpeita varten;

   iii) joihin ryhdytään sodan tai kansainvälisiin suhteisiin vaikuttavan konfliktin aikana; tai

c) estämään jäsentä ryhtymästä toimenpiteisiin, joihin se ryhtyy Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan velvoittamana kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

▼B

LIITE 2

RIITOJEN RATKAISUSTA ANNETTUJA SÄÄNTÖJÄ JA MENETTELYJÄ KOSKEVA SOPIMUS

JÄSENET SOPIVAT SEURAAVAA:

Artikla 1

Sopimuskate ja soveltaminen

1. Tämän sopimuksen sääntöjä ja menettelyjä sovelletaan niihin riitoihin, jotka nostetaan tämän sopimuksen 1 alaliitteessä olevien sopimusten (myöhemmin tässä sopimuksessa ”liitesopimukset”) neuvottelu- ja riitojen ratkaisumääräysten perusteella. Tämän sopimuksen sääntöjä ja menettelyjä sovelletaan myös jäsenten välisiin neuvotteluihin ja riitojen ratkaisuun, jotka koskevat Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen (myöhemmin tässä sopimuksessa ”WTO-sopimus”) ja tämän sopimuksen määräyksiin perustuvia oikeuksia ja velvoitteita joko erillisinä tai yhdessä jonkin liitesopimuksen kanssa.

2. Tämän sopimuksen sääntöjä ja menettelyjä sovelletaan, ellei tämän sopimuksen 2 alaliitteessä mainituissa liitesopimuksissa olevista erityis- tai lisäsäännöistä ja menettelyistä muuta johdu. Jos tämän sopimuksen sääntöjen ja menettelyjen sekä 2 alaliitteen erityis- tai lisäsääntöjen ja menettelyjen välillä on ristiriitaa, ovat 2 alaliitteen erityis- tai lisäsäännöt ja menettelyt voimassa. Riidoissa, jotka koskevat useamman kuin yhden liitesopimuksen sääntöjä ja määräyksiä, jos näiden tarkasteltavina olevien sopimusten erityis- tai lisäsääntöjen ja menettelyjen välillä on ristiriita, eivätkä riidan osapuolet pääse sopimukseen säännöistä ja menettelyistä 20 päivän kuluessa paneelin perustamisesta, 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti riitojenratkaisuelimen (myöhemmin tässä sopimuksessa ”DSB”) puheenjohtajan tulee keskusteltuaan riidan osapuolten kanssa päättää sovellettavista säännöistä ja menettelyistä 10 päivän kuluessa siitä, kun toinen jäsenistä on sitä pyytänyt. Puheenjohtajan tulee noudattaa periaatetta, että erityis- ja lisäsääntöjä ja menettelyjä tulisi käyttää silloin, kun se on mahdollista ja tämän sopimuksen sääntöjä ja menettelyjä siinä määrin kuin on välttämätöntä.

Artikla 2

Hallinto

1. Perustetaan riitojenratkaisuelin hallinnoimaan näitä sääntöjä ja menettelyjä sekä liitesopimusten määräyksiä neuvottelusta ja riitojen ratkaisusta, ellei liitesopimuksissa toisin määrätä. Sen mukaisesti DSB:llä on oikeus perustaa paneelit, hyväksyä paneelien ja valituselimen raportit, valvoa päätösten ja suositusten täytäntöönpanoa sekä oikeuttaa liitesopimusten mukaisten myönnytysten ja muiden velvoitteiden peruuttamiseen. Liitesopimuksissa olevan useamman keskisen kauppasopimuksen osalta käsitteellä ”jäsen” tarkoitetaan vain niitä jäseniä, jotka ovat asianomaisen useammankeskisen kauppasopimuksen osapuolia. Kun DSB hallinnoi useammankeskisen kauppasopimuksen riitojenratkaisumääräyksiä, vain ne jäsenet, jotka ovat sopimuksen jäseniä, voivat osallistua niihin päätöksiin ja toimenpiteisiin, joihin DSB ryhtyy riidan osalta.

2. DSB:n on ilmoitettava asianomaisille WTO:n neuvostoille ja komiteoille kullekin erikseen liitesopimusten määräyksiä koskevien riitojen kehittymisestä.

▼B

3. DSB:n on kokoonnuttava niin usein kuin se on tarpeellista tässä sopimuksessa olevien määräaikojen noudattamisen osalta.

4. Tämän sopimuksen sääntöjen ja menettelyjen määrätessä DSB:n tekemään päätöksen asiassa, on päätös tehtävä konsensuksella ([1]).

Artikla 3

Yleiset määräykset

1. Jäsenet sitoutuvat noudattamaan GATT 1947 -sopimuksen XXII ja XXIII artiklojen riitojen ratkaisua koskevia periaatteita ja sääntöjä ja menettelyjä niin kuin niitä tässä on kehitetty ja muutettu.

2. WTO:n riitojen ratkaisujärjestelmä on keskeinen osa monenkeskisen kauppajärjestelmän turvallisuutta ja ennakoitavuutta. Jäsenet tunnustavat, että se suojaa jäsenten liitesopimusten mukaisia oikeuksia ja velvoitteita sekä selventää noiden sopimusten olemassa olevia määräyksiä kansainvälisen oikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen mukaisesti. DSB:n ratkaisuilla ja suosituksilla ei voida lisätä tai vähentää jäsenten liitesopimusten mukaisia oikeuksia ja velvoitteita.

3. Sellaisten tilanteiden pikainen ratkaiseminen, joissa jäsen katsoo, että toisen jäsenen toimenpiteellä on jotakin sen liitesopimuksen mukaista etuutta suoraan tai välillisesti loukattu, on välttämätöntä WTO:n tehokkaalle toiminnalle sekä jäsenten oikeuksien ja velvoitteiden välisen tasapainon säilyttämiselle.

4. DSB:n suosituksilla ja ratkaisuilla tulee pyrkiä saavuttamaan tyydyttävä ratkaisu asiaan tämän sopimuksen ja liitesopimusten oikeuksien ja velvoitteiden mukaisesti.

5. Kaikkien niiden ratkaisujen, jotka virallisesti tulevat esille liitesopimusten neuvotteluja ja riitojen ratkaisua koskevien määräysten perusteella, mukaan lukien väli-miestuomiot, tulee olla yhdenmukaisia näiden sopimusten kanssa, eivätkä ne saa mitätöidä tai loukata yhdenkään jäsenen noihin sopimuksiin perustuvia etuja tai vaikeuttaa näiden sopimusten tavoitteiden toteutumista.

6. Keskinäisesti hyväksytyt ratkaisut asioihin, jotka on virallisesti nostettu liitesopimusten neuvotteluja ja riitojen ratkaisua koskevien määräysten mukaisesti, on ilmoitettava DSB:lle ja asianomaisille neuvostoille ja komiteoille, joissa jokainen jäsen voi ottaa esille asiaan liittyvän seikan.

7. Ennen kanteen nostamista jäsenen on harkittava sitä, olisiko toiminta näiden menettelyjen osalta tuloksekasta. Riitojenratkaisujärjestelmän tarkoituksena on pyrkiä turvaamaan myönteinen ratkaisu asiaan. Riidan osapuolten keskinäisesti hyväksymää ratkaisua, joka on liitesopimusten mukainen, on pidettävä suositeltavimpana. Keskinäisesti hyväksytyn ratkaisun puuttuessa, riitojenratkaisujärjestelmän ensimmäisenä tavoitteena on tavallisesti varmistaa niiden kyseisten toimenpiteiden poistaminen, joiden katsotaan olevan ristiriidassa minkä tahansa liitesopimuksen määräysten kanssa. Vahingonkorvauksia koskeviin määräyksiin tulisi turvautua vain, jos toimenpidettä ei voida käytännössä heti peruuttaa tai väliaikaisena toimenpiteenä sen aikaa kunnes liitesopimuksen vastainen toimenpide on peruutettu. Viimeisenä mahdollisuutena sopimus tarjoaa jäsenelle, joka vetoaa riitojenratkaisumenettelyyn, mahdollisuuden peruuttaa liitesopimusten mukaiset myönnytykset tai muut velvoitteet syrjivästi toisen jäsenen osalta DSB:n näitä toimia koskevan oikeutuksen perusteella.

([1]) DSB:n katsotaan tehneen päätöksensä konsensuksella, jos yksikään kokouksessa läsnä oleva jäsen ei päätöstä tehtäessä virallisesti ilmoita vastustavansa päätöstä.

▼B

8. Tapauksissa, jotka koskevat liitesopimuksen velvoitteen oletettua loukkausta, toimen katsotaan ensisijassa muodostavan mitätöimis- tai loukkaamistapauksen. Tämä tarkoittaa sitä, että tavallisesti oletetaan sääntöjen rikkomisen aiheuttavan kielteisen vaikutuksen liitesopimuksen muille jäsenille, jotka ovat sopimuksen osapuolia, ja sellaisissa tapauksissa vastaaja jäsenen tehtävänä on kumota tällainen syyte.

9. Tämän sopimuksen määräyksistä huolimatta jäsenillä on aina oikeus pyytää virallista liitesopimuksen määräysten tulkintaa WTO-sopimuksen tai liitesopimuksena olevan useammankeskisen kauppasopimuksen päätöksenteon avulla.

10. On sovittu, että neuvottelu- ja riitojenratkaisu-pyynnöt eivät ole tarkoitettu tai katsottu vihamielisiksi toimiksi ja että jos riita syntyy, kaikki jäsenet osallistuvat toimintaan vilpittömin mielin pyrkimyksenään ratkaista riita. On myös sovittu, että eri asioita koskevia kanteita ja vastakanteita ei saa yhdistää.

11. Tätä sopimusta sovelletaan vain niihin uusiin neuvottelupyyntöihin, jotka on tehty liitesopimusten neuvottelumääräysten mukaisesti WTO-sopimuksen voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Niiden riitojen osalta, joiden osalta neuvottelupyyntö tehtiin GATT 1947 -sopimuksen tai minkä tahansa liitesopimuksia edeltäneiden sopimusten mukaisesti ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa, asianomaiset riitojen ratkaisua koskevat säännöt ja menettelyt, jotka ovat voimassa juuri ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa, ovat edelleen voimassa ([1]).

12. Huolimatta 11 kohdan määräyksistä, jos kehitys-maajäsen nostaa johonkin liitesopimukseen perustuvan kanteen teollisuusmaajäsentä vastaan, kantajaosapuolella on oikeus vedota, vaihtoehtona tämän sopimuksen 4, 5, 6 ja 12 artiklojen määräyksille, vastaavan 5. päivänä huhtikuuta 1966 tehdyn päätöksen määräyksiin (BISD-julkaisusarja 14S/18), paitsi jos paneeli katsoo, että tuon päätöksen 7 kohdassa mainittu määräaika ei ole riittävä paneeliraportin valmistumiseksi ja kantaja-osapuolen suostumuksella, tuota aikarajaa voidaan pidentää. Niiltä osin kuin 4, 5, 6 ja 12 artiklojen säännöt ja menettelyt poikkeavat päätöksen vastaavista säännöistä ja menettelyistä, jälkimmäiset ovat voimassa.

Artikla 4

Neuvottelut

1. Jäsenet suhtautuvat myönteisesti päätökseensä vahvistaa ja parantaa jäsenten käyttämien neuvottelumenettelyjen tehostamista.

2. Kukin jäsen sitoutuu suhtautumaan myönteisesti neuvottelumenettelyyn ja varaamaan riittävät mahdollisuudet neuvotteluille toisen jäsenen pyytäessä neuvotteluja asianomaisen jäsenen alueella tapahtuneen toimenpiteen johdosta ([2]).

([1]) Tätä kohtaa sovelletaan myös niihin riitoihin, joiden paneeliraporttia ei ole vielä hyväksytty tai kokonaan täytäntöönpantu.

([2]) Jos liitesopimuksen määräykset, jotka koskevat alueellisen tai paikallisen hallituksen tai viranomaisen toimenpiteitä jäsenen alueella, sisältävät tästä kohdasta poikkeavia määräyksiä, ovattällaisen toisen liitesopimuksen määräykset voimassa.

▼B

3. Jos neuvottelupyyntö perustuu liitesopimukseen, on jäsenen, jolle pyyntö on esitetty, vastattava pyyntöön 10 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, ellei pitemmästä ajasta keskinäisesti sovita, sekä aloitettava vilpittömässä mielessä neuvottelut viimeistään 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta pyrkimyksenään päästä keskinäisesti tyydyttävään ratkaisuun. Ellei jäsen vastaa neuvottelupyyntöön 10 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta tai ryhdy neuvotteluihin viimeistään 30 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, voi neuvotteluja pyytänyt jäsen pyytää välittömästi paneelin perustamista.

4. Kaikista tällaisista neuvottelupyynnöistä on neuvotteluja pyytävän jäsenen ilmoitettava DSB.lle sekä asianomaiselle neuvostolle ja komitealle. Neuvottelupyyntö on tehtävä kirjallisesti ja sen on sisällettävä pyyntöä koskevat perustelut, mukaan lukien kyseessä olevien toimenpiteiden yksilöinnin sekä oikeudelliset perusteet kanteelle.

5. Liitesopimuksen määräysten mukaisten neuvottelujen kuluessa, ennen tämän sopimuksen mukaisiin toimiin ryhtymistä, jäsenten tulisi pyrkiä löytämään riittävä ratkaisu asiaan.

6. Neuvottelut ovat luottamuksellisia, eivätkä vaikuta minkään jäsenen oikeuteen ryhtyä muihin toimenpiteisiin.

7. Jos neuvotteluissa ei saavuteta ratkaisua 60 päivän kuluessa neuvottelupyynnön vastaanottamisesta, voi kantajaosapuoli pyytää paneelin perustamista. Kantajaosapuoli voi pyytää paneelin perustamista 60 päivän määräajan sisällä, jos neuvottelevat osapuolet yhdessä katsovat, että neuvotteluissa ei ratkaisua riitaan ole saavutettavissa.

8. Kiireellisissä tapauksissa, erityisesti helposti pilaantuvien tuotteiden osalta, jäsenten on ryhdyttävä neuvotteluihin viimeistään 10 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta. Jos neuvotteluissa ei onnistuta löytämään ratkaisua 20 päivän kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, kantajaosapuoli voi pyytää paneelin perustamista.

9. Kiireellisissä tapauksissa, mukaan lukien helposti pilaantuvia tuotteita käsittelevät tapaukset, riidan osapuolten, paneelien ja valituselimen on tehtävä kaikkensa nopeuttaakseen käsittelyä niin paljon kuin mahdollista.

10. Neuvottelujen aikana jäsenten tulisi kiinnittää erityistä huomiota kehitysmaajäsenten erityisongelmiin sekä etuihin.

11. Aina kun jäsen, joka ei ole neuvotteleva jäsen, katsoo, että sillä on huomattavaa kaupallista etua neuvotteluissa, joita käydään GATT 1994 -sopimuksen XXII artiklan 1 kohdan, GATS-sopimuksen XXII artiklan 1 kohdan tai vastaavien liitesopimusten määräysten perusteella ([1]), jäsen voi ilmoittaa kiinnostuksestaan osallistua neuvotteluihin DSBdle ja neuvotteluja käyville jäsenille 10 päivän

([1]) Liitesopimusten vastaavat neuvottelumääräykset ovat seuraavat: sopimus maataloudesta 19 artikla; sopimus terveys-ja kasvinsuojelutoimista 11 artiklan 1 kohta; sopimus tekstiili- ja vaatetustuotteista 8 artiklan 4 kohta; sopimus kaupan teknisistä esteistä 14 artiklan 1 kohta; sopimus kauppaan liittyvistä investointitoimista 8 artikla; sopimus GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan soveltamisesta 17 artiklan 2 kohta; sopimus GATT 1994-sopimuksen VII artiklan soveltamisesta 19 artiklan 2 kohta; sopimus vientitavaran ennakkotarkastuksesta 7 artikla; sopimus alkuperäsäännöistä 7 artikla; sopimus tuontilisensioinnin menettelyistä 6 artikla; tukia ja tasoitustulleja koskeva sopimus 30 artikla; sopimus suojalausekkeista 14 artikla; sopimus tekijän- ja teollisoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista 64.1 artikla; sekä vastaavat useammankeskisissä kauppasopimuksissa olevat neuvottelumääräykset siten kuin ne on jokaisen sopimuksen asianomainen elin määritellyt sekä siten kuin ne on ilmoitettu DSB:lle.

▼B

kuluessa siitä, kun asianomaisen artiklan mukainen neuvottelupyyntö on jaettu jäsenille. Tällainen jäsen voi osallistua neuvotteluihin edellyttäen, että neuvottelupyynnön saanut jäsen hyväksyy sen, että väite merkittävästä etuudesta on hyvin perusteltu. Tällaisessa tapauksessa ne ilmoittavat siitä DSB:lle. Jos pyyntöä osallistua neuvotteluihin ei hyväksytä, hakijajäsen voi pyytää neuvotteluja GATT 1994 -sopimuksen XXII artiklan 1 kohdan tai XXIII artiklan 1 kohdan tai GATS-sopimuksen XXII artiklan 1 kohdan tai XXIII artiklan 1 kohdan tai muiden liitesopimusten vastaavien määräysten perusteella.

Artikla 5

Hyvät palvelut, sovittelu ja välitys

1. Hyvät palvelut, sovittelu ja välitys ovat menettelyjä, joihin ryhdytään vapaaehtoisesti, jos riidan osapuolet niin sopivat.

2. Hyviä palveluja, sovittelua ja välitystä koskevat menettelyt sekä erityisesti riidan osapuolten menettelyjen aikana esittämät kannat ovat luottamuksellisia, eivätkä estä kummankaan osapuolen oikeutta ryhtyä muihin toimenpiteisiin näiden menettelyjen mukaisesti.

3. Kumpi tahansa riidan osapuolista voi pyytää hyviä palveluja, sovittelua tai välitystä milloin tahansa. Ne voidaan aloittaa ja päättää milloin tahansa. Heti, kun hyviä palveluja, sovittelua tai välitystä koskevat menettelyt ovat päättyneet, kantajaosapuoli voi ryhtyä pyytämään paneelin perustamista.

4. Kun hyviin palveluihin, sovitteluun tai välitykseen ryhdytään 60 päivän kuluessa neuvottelupyynnön vastaanottamisesta, kantajaosapuolen on odotettava 60 päivää neuvottelupyynnön vastaanottamisesta, ennen kuin se voi pyytää paneelin perustamista. Kantajaosapuoli voi pyytää paneelin perustamista 60 päivän määräajan aikana, jos riidan osapuolet yhdessä katsovat, että hyvillä palveluilla, sovittelulla tai välityksellä ei saavuteta ratkaisua riitaan.

5. Jos riidan osapuolet suostuvat hyviä palveluja, sovittelua tai välitystä koskevia menettelyjä voidaan jatkaa paneelikäsittelyn aikana.

6. Pääjohtaja voi virkatehtävässä toimiessaan tarjota hyviä palveluja, sovittelua tai välitystä auttaakseen jäseniä riidan ratkaisemisessa.

Artikla 6

Paneelin perustaminen

1. Jos kantajaosapuoli pyytää, paneeli perustetaan viimeistään siinä DSB:n kokouksessa, joka pidetään sen jälkeen, kun ensimmäisen kerran pyyntö paneelin perustamisesta on DSB:n asialistalla, ellei DSB siinä kokouksessaan konsensuksella päätä olla perustamatta paneelia ([1]).

2. Pyyntö paneelin perustamiseksi on tehtävä kirjallisesti. Sen tulee osoittaa, onko neuvottelut käyty, yksilöitävä kysymyksessä olevat erityistoimenpiteet sekä esitettävä lyhyt yhteenveto kanteen oikeudellisesta pohjasta, joka riittävän selvästi esittelee ongelman. Siinä tapauksessa, että hakija pyytää paneelin perustamista poiketen tavallisista toimivallan rajoista, kirjallisen pyynnön on sisällettävä ehdotus tällaiseksi erityiseksi toimivallaksi.

([1]) Jos kantajaosapuoli niin pyytää, DSB:n kokous on kutsuttava tätä tarkoitusta varten koolle 15 päivän kuluessa pyynnön esittämisestä edellyttäen, että vähintään 10 päivän etukäteisilmoitus kokouksesta on annettu.

▼B

Artikla 7

Paneelien toimivallan rajat

1. Paneeleilla tulee olla seuraavat toimivallan rajat, elleivät riidan osapuolet toisin sovi 20 päivän kuluessa paneelin perustamisesta:

”Tutkia asianomaisten määräysten valossa (riidan osapuolten nimeämä liitesopimus tai -sopimukset), (osapuolen nimi) DSB:n käsiteltäväksi antama asia, joka ilmenee asiakirjasta sekä tehdä sellaiset johtopäätökset, jotka auttavat DSB:tä suositusten tai tuota sopimusta tai niitä sopimuksia koskevien päätösten tekemisessä.”

2. Paneelien tulee käsitellä riidan osapuolten nimeämän liitesopimuksen tai liitesopimusten asianomaisia määräyksiä.

3. Perustaessaan paneelin DSB voi oikeuttaa puheenjohtajansa laatimaan paneelin toimivallan rajat neuvoteltuaan riidan osapuolten kanssa, ellei 1 kohdan määräyksistä muuta johdu. Tällaiset toimivallan rajat on jaettava kaikille jäsenille. Jos sovitaan muista kuin tavallisista toimivallan rajoista, jokainen jäsen voi ottaa asianomaisen asian esille DSB:ssä.

Artikla 8

Paneelien kokoonpano

1. Paneelit on muodostettava kyvykkäistä julkisoikeudellisissa tai yksityisoikeudellisissa tehtävissä toimivista henkilöistä, mukaan lukien henkilöt, jotka ovat joko toimineet panelisteina tai esiintyneet paneelissa, olleet GATT 1947 -sopimuksen sopimuspuolen tai WTO:n jäsenen edustajina tai liitesopimuksia koskevan neuvoston tai komitean edustajana tai sihteeristön palveluksessa, opettaneet tai julkaisseet kansainvälisen kauppaoikeuden tai politiikan alalla tai palvelleet jäsenen hallinnossa ylempänä kauppapoliittisena virkamiehenä.

2. Paneelin jäsenet olisi valittava siten, että jäsenten itsenäisyys turvataan, heillä on riittävän erilainen tausta sekä laaja kokemusten kirjo.

3. Niiden jäsenten kansalaiset, joiden hallitukset ([1]) ovat riidan osapuolina tai kolmansina osapuolina, siten kuin 10 artiklan 2 kohdassa määritellään, eivät saa toimia kyseisessä paneelissa tuon riidan osalta, elleivät riidan osapuolet asiasta toisin sovi.

4. Auttaakseen panelistien valinnassa sihteeristön tulee ylläpitää esimerkkiluetteloa julkisoikeudellisissa ja yksityisoikeudellisissa tehtävissä toimivista henkilöistä, jotka täyttävät 1 kohdassa mainitut edellytykset ja joista panelistit voidaan valita siten kuin se on tarkoituksenmukaista. Tämän luettelon tulee sisältää 30 marraskuuta 1984 perustettu luettelo (BISD-julkaisusarja 315/9) panelisteista sekä muut luettelot, jotka on perustettu liitesopimusten määräysten perusteella, sekä säilyttää nämä nimet WTO-sopimuksen voimaantulopäivään. Jäsenet voivat määräajoin ehdottaa julkisoikeudellisessa ja yksityisoikeudellisissa tehtävissä toimivien henkilöitä sisällytettäväksi tähän luetteloon, antamalla tarvittavat tiedot näiden henkilöiden kansainvälisen kaupan tuntemuksesta ja liitesopimusten sektoreiden ja asioiden tuntemuksesta, ja nämä henkilöt lisätään listalle DSB:n hyväksynnällä. Jokaisen luettelossa olevan henkilön osalta luettelon tulee osoittaa erityiset alueet, joissa henkilöllä on kokemusta ja asiantuntemusta liitesopimusten sektoreista ja asioista.

([1]) Siinä tapauksessa, että tulliunionit tai yhteismarkkina-alueet ovat riidan osapuolina, tämä määräys koskee kaikkien tulliunionin tai yhteismarkkina-alueen jäsenmaiden kansalaisia.

▼B

5. Paneelin tulee muodostua kolmesta panelistista, elleivät osapuolet sovi toisin 10 päivän kuluessa paneelin perustamisesta, että paneeliin kuuluu viisi panelistia. Jäsenille on välittömästi ilmoitettava paneelin kokoonpanosta.

6. Sihteeristön on riidan osapuolille esitettävä ehdotus paneelin nimityksistä. Riidan osapuolet eivät saa vastustaa nimityksiä muusta kuin erittäin painavista syistä.

7. Jos paneelin kokoonpanosta ei päästä sopimukseen 20 päivän kuluessa paneelin perustamisesta, voi jompi kumpi osapuolista pyytää, että pääjohtaja neuvoteltuaan DSB:n puheenjohtajan ja asianomaisen neuvoston tai komitean puheenjohtajan kanssa, määrää paneelin kokoonpanon nimittämällä ne panelistit, jotka pääjohtaja katsoo tarkoituksenmukaisimmaksi liitesopimuksen tai liitesopimusten erityis- tai lisäsääntöjen tai menettelyjen perusteella, neuvoteltuaan ensin riidan osapuolten kanssa. DSB:n puheenjohtaja ilmoittaa jäsenille tällä tavalla muodostetun paneelin kokoonpanosta viimeistään 10 päivän kuluttua siitä päivästä, kun puheenjohtaja sai tällaisen pyynnön.

8. Jäsenet sitoutuvat pääsääntöisesti antamaan luvan virkamiehilleen toimia panelisteina.

9. Panelistit toimivat henkilökohtaisessa ominaisuudessaan, eivätkä hallitusten tai järjestöjen edustajina. Jäsenet eivät sen vuoksi saa antaa heille ohjeita tai muutoin pyrkiä vaikuttamaan heihin yksilöinä paneelin käsiteltävissä asioissa.

10. Kun riita on kehitysmaajäsenen ja teollisuusmaajäsenen välinen, tulee kehitysmaajäsenen pyynnöstä paneeliin kuulua vähintään yksi panelisti, joka tulee jonkin kehitysmaajäsenen alueelta.

11. Panelistien kulut mukaan lukien matka- ja toimeentulokulut katetaan WTO:n budjetista yleisneuvoston hyväksymien perusteiden mukaisesti, jotka perustuvat budjetti-, talous- ja hallintokomitean suosituksiin.

Artikla 9

Useampia kanteita koskevat menettelyt

1. Jos useampi kuin yksi jäsen pyytää paneelin perustamista käsittelemään samaa asiaa, yksi paneeli voidaan perustaa käsittelemään näitä kaikkia kanteita ottaen huomioon kaikkien asianomaisten jäsenten oikeudet. Yksi paneeli tulisi aina perustaa tutkimaan tällaisia kanteita, milloin se vain on mahdollista.

2. Tämän yhden paneelin tulee järjestää tutkintansa sekä esittää intressinsä DSB:lle sillä tavalla, että eri paneeleihin oikeutettujen riidan osapuolten oikeuksia ei loukata. Jos yksiriidan osapuolista vaatii, on paneelin annettava erilliset raportit kyseisestä riidasta. Jokaisen kantajan kirjalliset esitykset tulee olla toisten kantajien saatavissa ja jokaisella kantajalla tulee olla oikeus olla läsnä, kun joku toinen kantajista esittelee näkemyksiään paneelille.

3. Jos useampi kuin yksi paneeli perustetaan samaa asiaa käsittelemään, niin pitkälle kuin mahdollista samojen henkilöiden tulisi toimia panelisteina näissä erillisissä paneeleissa ja tällaisten paneelimenettelyjen aikataulut täytyisi sovittaa yhteen.

▼B

Artikla 10

Kolmannet osapuolet

1. Riidan osapuolten ja muiden liitesopimusten jäsenten asiaa koskevat edut tulee ottaa täysin huomioon paneelikäsittelyn aikana.

2. Jokaisella jäsenellä, jolla on olemassa huomattava etu paneelin käsiteltävänä olevassa asiassa ja joka on ilmoittanut tästä edustaan DSBrlle (myöhemmin tässä sopimuksessa ”kolmasosapuoli”), on mahdollisuus tulla kuulluksi paneelissa sekä toimittaa kirjallisia esityksiä paneelille. Nämä esitykset on annettava riidan osapuolille sekä otettua huomioon paneeliraportissa.

3. Kolmansien osapuolien on saatava ne esitykset, jotka riidan osapuolet toimittavat paneelin ensimmäiseen istuntoon.

4. Jos kolmas osapuoli katsoo, että paneelikäsittelyn alainen toimenpide mitätöi tai vahingoittaa sen liitesopimuksen mukaisia etuja, voi asianomainen jäsen vaatia tavallista riitojenratkaisumenettelyä tämän sopimuksen mukaisesti. Tällainen riita tulee antaa alkuperäisen paneelin käsiteltäväksi aina, kun se on mahdollista.

Artikla 11

Paneelien tehtävät

Paneelien tehtävänä on auttaa DSB:tä täyttämään velvollisuutensa tämän sopimuksen sekä liitesopimusten nojalla. Sen mukaisesti paneelin tulisi tehdä puolueeton arvio sen käsiteltäväksi annetusta asiasta, mukaan lukien tapausta koskevien tosiasioiden puolueeton esittely sekä asianomaisten liitesopimusten noudattaminen tai yhdenmukaisuus niiden kanssa sekä tehdä muita sellaisia päätöksiä, jotka auttavat DSB.tä liitesopimusten mukaisten suositusten tai päätösten tekemisessä. Paneelien tulisi keskustella säännöllisesti riidan osapuolien kanssa sekä antaa niille riittävä mahdollisuus saada aikaan keskinäisesti tyydyttävä ratkaisu.

Artikla 12

Paneelin menettelyt

1. Paneelien tulee noudattaa niitä toimintamenettelyjä, jotka esitetään 3 alaliitteessä, ellei paneeli päätä toisin keskusteltuaan riidan osapuolten kanssa.

2. Paneelimenettelyjen tulisi olla riittävän joustavia, jotta turvattaisiin korkeatasoiset paneeliraportit, mutta ei samalla turhaan viivytettäisi paneelikäsittelyä.

3. Keskusteltuaan riidan osapuolten kanssa panelistien tulee, niin pian kuin on käytännöllistä sekä milloin mahdollista yhden viikon kuluessa siitä, kun paneelin kokoonpano ja toimivallan rajaton hyväksytty, sopia paneelimenettelyjen aikataulusta ottaen huomioon tarvittaessa 4 artiklan 9 kohdan määräykset.

4. Päättäessään paneelimenettelyjen aikataulusta paneelin on varattava riittävästi aikaa riidan osapuolille valmistaa esityksensä.

5. Paneelien olisi asetettava tarkat määräajat kirjallisten asiakirjojen jättämiselle ja osapuolten tulisi noudattaa näitä määräaikoja.

▼B

6. Jokaisen riidan osapuolen on toimitettava kirjalliset kirjelmänsä sihteeristölle paneelille ja riidan toiselle osapuolelle tai osapuolille jaettavaksi. Kantajaosapuolen tulee toimittaa ensimmäinen kirjelmänsä etukäteen ennen vastaajan kirjelmää, ellei paneeli päätä 3 kohdassa mainituista määräajoista sopiessaan ja keskusteltuaan osapuolten kanssa, että osapuolten tulisi toimittaa kirjelmänsä samanaikaisesti. Kun ensimmäiset kirjelmät toimitetaan jaksoittain paneelin tulee asettaa tarkka määräaika vastaajaosapuolen kirjelmän toimittamiselle. Mitkä tahansa seuraavat kirjelmät tulee toimittaa samanaikaisesti.

7. Kun riidan osapuolet eivät ole onnistuneet saavuttamaan yhteisesti tyydyttävää ratkaisua, paneelin tulee antaa päätöksistään kirjallinen raportti. Tällaisissa tapauksissa paneeliraportin tulee sisältää tosiasiatiedot, asianomaisten määräysten sovellettavuus sekä perustelut havainnoille ja suosituksille. Jos riidan osapuolet pääsevät keskenään sopimukseen, paneeliraportin tulee sisältää lyhyt selostus tapauksesta sekä toteamus siitä, että ratkaisuun on päästy.

8. Menettelyjen tehostamiseksi se aika, jonka kuluessa paneelin on suoritettava tutkimuksensa, paneelin muodostamisesta ja toimivallan rajauksesta siihen päivään saakka, jolloin lopullinen raportti toimitetaan riidan osapuolille, ei pääsääntöisesti saa ylittää kuutta kuukautta. Kiireellisissä tapauksissa, mukaan lukien helposti pilaantuvat tuotteet, paneelin tulee pyrkiä laatimaan raporttinsa kolmessa kuukaudessa.

9. Kun paneeli katsoo, että se ei ehdi laatia raporttiaan kuuden kuukauden kuluessa tai kolmessa kuukaudessa, kun on kiireellinen tapaus, on sen ilmoitettava kirjallisesti DSB:lle viivästyksen syyt sekä arvioitu aikataulu, jolloin se voi toimittaa raportin. Missään tapauksessa määräaika paneelin perustamisesta raportin jakamiseen jäsenille ei saa ylittää yhdeksää kuukautta.

10. Niiden neuvottelujen yhteydessä, jotka koskevat kehitysmaajäsenen toimenpidettä, osapuolet voivat sopia 4 artiklan 7 ja 8 kohdissa olevien määräaikojen jatkamisesta. Jos sen jälkeen, kun asianomainen määräaika on kulunut, neuvottelevat osapuolet eivät pääse sopimukseen neuvottelujen päättämisestä, DSB:n puheenjohtajan tulee päättää osapuolten kanssa käymiensä keskustelujen jälkeen, onko määräaikaa jatkettava ja kuinka pitkäksi aikaa. Lisäksi tutkiessaan kehitysmaajäsentä vastaannostettua kannetta paneelin tulee varata kehitysmaajäsenelle riittävä aika valmistautua ja esittää perustelunsa. Tämän kohdan määräysten mukaiset toimenpiteet eivät vaikuta 20 artiklan 1 kohdan ja 21 artiklan 4 kohdan määräyksiin.

11. Kun yksi tai useampi osapuoli on kehitysmaajäsen, paneelin raportista on selvästi ilmettävä se, miten ne asianomaisten liitesopimusten kehitysmaajäsenten erityis- ja suosituimmuuskohtelua koskevat määräykset on huomioitu, jotka kehitysmaajäsen on ottanut esille riitojenratkaisumenettelyn aikana.

12. Paneeli voi keskeyttää työskentelynsä minä hetkenä tahansa kantajaosapuolen pyynnöstä enintään 12 kuukaudeksi. Tällaisen keskeytyksen aikana tämän artiklan 8 ja 9 kohtien, 20 artiklan 1 kohdan ja 21 artiklan 4 kohdan määräaikoja jatketaan keskeytyksen keston määrällä. Jos paneelin työ keskeytetään pitemmäksi kuin 12 kuukaudeksi, on oikeus paneelin perustamiseen menetetty.

▼B

Artikla 13

Oikeus tietojen saantiin

1. Jokaisella paneelilla on oikeus pyytää tietoja ja teknistä apua sellaiselta yksityiseltä henkilöltä tai elimeltä, jonka se katsoo tarkoituksenmukaiseksi. Kuitenkin ennenkuin paneeli pyytää tietoja tai neuvoa henkilöltä tai elimeltä, joka on jäsenen tuomiovallan alueella, on sen ilmoitettava asiasta jäsenen viranomaisille. Jäsenen tulisi vastata viipymättä ja tyhjentävästi jokaiseen paneelin esittämään pyyntöön saada tietää, jota paneeli pitää tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Luottamuksellista tietoa ei saa paljastaa ilman tietoja antaneen henkilön, elimen tai jäsenen viranomaisen virallista oikeutusta.

2. Paneeli voi pyytää tietoja tarpeellisiksi katsomistaan lähteistä tai asiantuntijoilta saadakseen heidän kantansa asian tietyistä osista. Tosiasioiden osalta, jotka liittyvät tieteelliseen tai muuhun tekniseen asiaan, jonka riidan osapuoli on ottanut esille, paneeli voi pyytää neuvoa-antavaa kirjallista raporttia asiantuntijaryhmältä. Tällaisen ryhmän asettamista koskevat säännöt ja sen menettelytavat sisältyvät sopimuksen 4 a alaliitteeseen.

Artikla 14

Luottamuksellisuus

1. Paneelin sisäiset neuvottelut ovat luottamuksellisia.

2. Paneelin raportit laaditaan ilman riidan osapuolten läsnäoloa saatujen tietojen ja puheenvuorojen perusteella.

3. Yksittäisen paneelin jäsenen esittämät kannat kirjataan nimettöminä.

Artikla 15

Alustava tutkintavaihe

1. Käsiteltyään vastatodisteena esitetyt kirjelmät ja suulliset esitykset paneeli laatii kuvainnollisen (tosiasiat ja perustelut) osan raporttiluonnoksestaan ja toimittaa sen riidan osapuolille. Paneelin asettaman määräajan kuluessa osapuolten tulee antaa omat kirjalliset huomautuksensa.

2. Osapuolten huomioiden vastaanottamista koskevan määräajan päätyttyä paneeli laatii osapuolille alustavan raportin, joka sisältää sekä kuvainnollisen osan että paneelin päätökset ja johtopäätökset. Paneelin asettaman määräajan kuluessa osapuoli voi toimittaa kirjallisen pyynnön paneelille tutkia alustavan raportin tiettyjä kohtia, ennenkuin jäsenille toimitetaan lopullinen raportti. Osapuolen pyynnöstä paneelin tulee pitää ylimääräinen kokous osapuolten kanssa käsitelläkseen kirjallisissa huomautuksissa yksilöityjä kysymyksiä. Ellei määräajan kuluessa yksikään osapuoli esitä huomautuksia, alustavaa raporttia pidetään lopullisena raporttina, ja se jaetaan viipymättä jäsenille.

3. Lopullisen paneeliraportin päätösten tulee sisältää selostus alustavassa tutkintavaiheessa esitetyistä perusteluista. Alustava tutkintavaihe on toteutettava 12 artiklan 8 kohdassa määritetyssä määräajassa.

Artikla 16

Paneeliraporttien hyväksyminen

1. Jotta jäsenille varattaisiin riittävästi aikaa tutkia paneeliraportteja, raportteja ei saa ottaa DSB:n hyväksyttäväksi ennen kuin 20 päivää on kulunut siitä, kun ne on jaettu jäsenille.

▼B

2. Jäsenten, jotka vastustavat paneeliraporttia, tulee antaa kirjalliset perustelunsa, joissa selittävät vastustuksensa syyt, vähintään 10 päivää ennen sitä DSB:n kokousta, jossa paneeliraportti käsitellään.

3. Riidan osapuolilla on täysi oikeus osallistua DSB:ssä paneeliraportin käsittelyyn ja niiden näkemykset kirjataan täysin.

4. Raportti on hyväksyttävä DSB:n kokouksessa ([1]) 60 päivän kuluessa siitä, kun se on jaettu jäsenille, ellei riidan osapuoli virallisesti ilmoita päätöksestään valittaa asiassa tai jos DSB päättää konsensuksella olla hyväksymättä raporttia. Jos osapuoli on ilmoittanut päätöksestään valittaa, paneeliraporttia ei käsitellä DSB:ssä, ennen kuin valituksen käsittely on päättynyt. Tämä menettely ei vaikuta jäsenten oikeuteen esittää mielipiteitään paneeliraportista.

Artikla 17

Valitusten tutkinta

Pysyvä valituselin

1. DSB perustaa pysyvän valituselimen. Valituselimen tehtävänä on kuulla valituksia paneelitapauksista. Siihen kuuluu seitsemän henkilöä, joista kolme käsittelee kutakin tapausta kerrallaan. Valituselimen henkilöt toimivat vuorotteluperiaatteella. Tällaisesta vuorottelusta sovitaan valituselimen toimintamenettelyissä.

2. DSB nimittää valituselimen henkilöt neljän vuoden toimikaudeksi ja jokainen henkilö voidaan nimittää vain kerran. Kuitenkin, kolmen henkilön toimikausi seitsemästä, jotka nimitetään välittömästi WTO-sopimuksen tultua voimaan, päättyy kahden vuoden kuluttua, jolloin asia ratkaistaan arvalla. Virat täytetään sitä mukaan kuin ne vapautuvat. Henkilö, joka nimitetään toisen henkilön tilalle kesken toimikauden, on virassaan vain edeltäjänsä toimikauden päättymiseen saakka.

3. Valituselin muodostuu sellaisista henkilöistä, joilla on tunnustettua vaikutusvaltaa, asiantuntemusta oikeustieteen, kansainvälisen kaupan alalla sekä yleisesti liitesopimusten soveltamisalalta. He eivät saa olla sidoksissa mihinkään hallitukseen. Valituselimen jäsenyyden tulee laajasti edustaa WTO:n jäsenkuntaa. Kaikkien valituselimen jäsenten on oltava käytettävissä kaikkina aikoina ja lyhyellä varoitusajalla ja heidän tulee pysyä WTO:n riitojenratkaisutoimien ja muiden asiaankuuluvien toimien tasalla. He eivät saa osallistua minkään riidan harkintaan, joka saattaisi aiheuttaa suoran tai epäsuoran eturistiriidan.

4. Vain riidan osapuolet, eivät kolmannet osapuolet, voivat valittaa paneeliraportista. Ne kolmannet osapuolet, jotka ovat ilmoittaneet DSB:lle 10 artiklan 2 kohdan mukaisesti huomattavasta edustaan kyseisessä asiassa, voivat antaa kirjalliset kirjelmänsä valituselimelle ja saada mahdollisuuden tulla kuulluksi.

([1]) Jos DSB:n kokousta ei ole suunniteltu pidettäväksi tänä aikana, joka mahdollistaisi 16 artiklan 1 ja 4 kohtien vaatimusten toteuttamisen, on DSB:n kokous kutsuttava koolle tätä tarkoitusta varten.

▼B

5. Pääsääntönä on, että menettelyt eivät saa kestää pitempää aikaa kuin 60 päivää siitä, kun riidan osapuoli on virallisesti ilmoittanut valittavansa siihen päivään, kun valituselin jakaa raporttinsa. Määrätessään aikataulustaan valituselimen tulisi ottaa huomioon 4 artiklan 9 kohdan määräykset, jos sitä pidetään asiaankuuluvana. Kun valituselin katsoo, että se ei voi laatia raporttiaan 60 päivässä, on sen kirjallisesti ilmoitettava DSB:lle viivästyksen syyt sekä arvio siitä, minkä ajan kuluessa se saa raporttinsa valmiiksi. Missään tapauksessa menettelyt eivät saa ylittää 90 päivää.

6. Valitus on rajattava koskemaan vain oikeudellisia kysymyksiä, jotka ovat paneeliraportissa sekä paneelin muodostamia oikeudellisia tulkintoja.

7. Valituselimen on saatava riittävästi tarvitsemaansa hallinnollista ja oikeudellista tukea.

8. Valituselimen jäsenten kulut, mukaan lukien matka-ja toimeentulokulut katetaan WTO:n budjetista yleisneuvoston hyväksymien perusteiden mukaisesti, jotka perustuvat budjetti-, talous- ja hallintokomitean suosituksiin.

Valituselimen menettelyt

9. Valituselin laatii toimintamenettelynsä keskusteltuaan DSB:n puheenjohtajan ja pääjohtajan kanssa sekä toimittaa ne tiedoksi jäsenille.

10. Käsittely valituselimessä on luottamuksellista. Valituselimen raportit laaditaan ilman, että riidan osapuolet ovat läsnä ja siinä valossa kuin tietoja on annettu ja puheenvuoroja pidetty.

11. Valituselimen yksittäisten jäsenten kannat ilmaistaan raportissa nimettöminä.

12. Valituselin käsittelee jokaista 6 kohdan mukaan esille nostettua kysymystä valitusmenettelyn kuluessa.

13. Valituselin voi ylläpitää, muuttaa tai kumota paneelin ratkaisut ja johtopäätökset.

Valituselimen raporttien hyväksyminen

14. DSB hyväksyy valituselimen raportin ja riidan osapuolet hyväksyvät sen ehdoitta, ellei DSB konsensuksella päätä olla hyväksymättä valituselimen raporttia 30 päivän kuluessa siitä, kun raportti on jaettu jäsenille ([1]). Tämä hyväksymismenettely ei vaikuta jäsenten oikeuteen tuoda esille mielipiteensä valituselimen raportin käsittelyssä.

Artikla 18

Tiedonannot paneelille tai valituselimelle

1. Yksipuoliset tiedonannot paneelille tai valituselimelle paneelin tai valituselimen käsittelevän asian osalta eivät ole sallittuja.

2. Paneelille tai valituselimelle osoitetut kirjalliset kirjelmät ovat luottamuksellisia, mutta ne tulee olla riidan osapuolten saatavissa. Tämä sopimus ei estä riidan osapuolta antamasta omia puheenvuorokantojaan yleisölle. Jäsenten on pidettävä luottamuksellisena toisen jäsenen paneelille tai valituselimelle antama luottamuksellinen tieto, jos se on sellaiseksi merkitty. Riidan osapuolen tulee myös jäsenen pyynnöstä antaa sellainen julkinen yhteenveto kirjallisista kirjelmistään, joka voidaan jakaa yleisölle.

([1]) Jos DSB:n kokousta ei ole suunniteltu pidettäväksi tänä määräaikana, on DSB:n kokous kutsuttava koolle tätä tarkoitusta varten.

▼B

Artikla 19

Paneelin ja valituselimen suositukset

1. Kun paneeli tai valituselin päättää, että toimenpide on liitesopimuksen vastainen, sen tulee suositella, että asianomainen jäsen ([1]) saattaa toimenpiteen yhdenmukaiseksi tämän sopimuksen kanssa ([2]). Suositusten lisäksi paneeli tai valituselin voi esittää menetelmiä, miten kyseinen jäsen voi täytäntöönpanna suositukset.

2. Paneeli ja valituselin eivät voi 3 artiklan 2 kohdan mukaan lisätä tai vähentää ratkaisuillaan ja suosituksillaan liitesopimusten mukaisia oikeuksia ja velvoitteita.

Artikla 20

Määräaika DSB:n päätöksille

Elleivät riidan osapuolet toisin sovi, aika paneelin perustamisesta DSB:ssä tapahtuvaan paneelin tai valituselimen raportin hyväksymiseen ei pääsääntöisesti saa ylittää yhdeksää kuukautta, kun paneeliraportista ei ole valitettu, tai kahtatoista kuukautta, kun raportista on valitettu. Kun joko paneeli tai valituselin on toiminut 12 artiklan 9 kohdan tai 17 artiklan 5 kohdan mukaisesti ja jatkanut raportin antamisaikaa, lisäaika lisätään edellä mainittuihin määräaikoihin.

Artikla 21

Suositusten ja päätösten täytäntöönpanon seuranta

1. DSB:n päätösten ja suositusten nopea täyttäminen on tärkeää, jotta varmistetaan riitojen tehokas ratkaiseminen kaikkien jäsenten etujen mukaisesti.

2. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää asioihin, joilla on vaikutusta kehitysmaajäsenten etuihin niiden toimenpiteiden osalta, jotka ovat riitojenratkaisumenettelyn kohteena.

3. DSB:n kokouksessa, joka pidetään 30 päivän ([3]) kuluessa paneelin tai valituselimen raportin hyväksymisestä, asianomaisen jäsenen tulee ilmoittaa DSBrlle tarkoituksistaan täytäntöönpanna DSB:n suositukset ja päätökset. Jos on epätarkoituksen mukaista noudattaa heti suosituksia tai päätöksiä, asianomaiselle jäsenelle annetaan kohtuullinen määräaika sen tekemiseen. Kohtuullinen määräaika on:

a) asianomaisen jäsenen ehdottama määräaika, edellyttäen että DSB on sen hyväksynyt; tai jos sitä ei ole hyväksytty,

b) riidan osapuolten yhteisesti sopima määräaika 45 päivän kuluessa suositusten ja päätösten hyväksymisestä; tai jos sellaista sopimusta ei ole,

([1]) ”Asianomainen jäsen” on se riidan osapuolista, jolle paneelin tai valituselimen suositukset on osoitettu.

([2]) Niiden tapausten suositusten osalta, jotka eivät koske GATT 1994 -sopimuksen tai jonkin liitesopimuksen loukkaamista, katso 26 artiklan määräyksiä.

([3]) Jos DSB:n kokousta ei ole suunniteltu pidettäväksi tänä määräaikana, on DSB:n kokous kutsuttava koolle tätä tarkoitusta varten.

▼B

c) sitovassa välimiesmenettelyssä sovittu määräaika, joka on tehty 90 päivän kuluessa suositusten ja päätösten hyväksymisestä ([1]). Tällaisessa välimiesmenettelyssä välimiehen ([2]) ohjeena tulisi olla kohtuullinen määräaika täytäntöönpanna paneelin tai valituselimen suositukset ei saisi ylittää 15 kuukautta paneelin tai valituselimen raportin hyväksymispäivä-määrästä. Kuitenkin, tätä määräaikaa voidaan pidentää tai lyhentää erityisten olosuhteiden vuoksi.

4. Ellei paneeli tai valituselin ole pidentänyt 12 artiklan 9 kohdan tai 17 artiklan 5 kohdan mukaisesti raporttinsa valmistusaikaa, määräaika DSB:n perustaman paneelin asettamisesta kohtuullisen määräajan määrittämiseen ei saa ylittää 15 kuukautta, elleivät riidan osapuolet toisin sovi. Kun joko paneeli tai valituselin on pidentänyt paneelin valmistumisen määräaikaa, lisätään tämä lisäaika mukaan 15 kuukauden määräaikaan; edellyttäen että elleivät riidan osapuolet erityisten olosuhteiden perusteella toisin sovi, että kokonaisaika ei saa ylittää 18 kuukautta.

5. Kun on erimielisyyttä toimenpiteen olemassaolosta tai yhdenmukaisuudesta liitesopimusten kanssa, joilla pyritään täyttämään suositukset ja päätökset, tällaiset riidat ratkaistaan turvautumalla näihin riitojenratkaisu-menettelyihin mukaan lukien milloin mahdollista alkuperäiseen paneeliin turvautuen. Paneelin on jaettava raporttinsa 90 päivän kuluessa sen saatua asian käsiteltäväkseen. Kun paneeli katsoo, että se ei voi antaa raporttiaan tämän ajan kuluessa, tulee sen ilmoittaa DSB:lle kirjallisesti viivästymisen syyt sekä arvio siitä, minkä ajan kuluessa se voi toimittaa raporttinsa.

6. DSB:n on valvottava hyväksyttyjen suositusten ja päätösten täytäntöönpanoa. Jokainen jäsen voi nostaa esille kysymyksen suositusten ja päätösten täytäntöönpanosta milloin tahansa niiden hyväksymisen jälkeen. Ellei DSB toisin päätä suositusten tai päätösten täytäntöönpanoa koskeva kysymys on otettava DSB:n kokouksen asialistalle kuuden kuukauden kuluessa 3 kohdan kohtuullisen määräajan asettamisesta ja se pysyy DSB:n asialistalla kunnes kysymys on ratkaistu. Vähintään 10 päivää ennen jokaista tällaista DSB:n kokousta asianomaisen jäsenen on annettava DSB:lle kirjallinen tilanneraportti suositusten tai päätösten täytäntöönpanon edistymisestä.

7. Jos kysymyksessä on kehitysmaajäsenen esille nostama asia, DSB:n on harkittava mitkä muut toimet saattaisivat olla niissä olosuhteissa tarpeellisia.

8. Jo kysymyksessä on kehitysmaajäsenen esille ottama tapaus, harkitessaan mitkä soveltuvat toimet olisivat, DSB:n tulisi ottaa huomioon toimien kaupallisten vaikutusten lisäksi niiden vaikutus asianomaisen kehitysmaajäsenen talouteen.

Artikla 22

Vahingonkorvaus ja myönnytysten peruuttaminen

1. Vahingonkorvaus ja myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttaminen ovat väliaikaisia toimenpiteitä, joihin voidaan ryhtyä, kun suosituksia ja päätöksiä ei täytetä kohtuullisen määräajan kuluessa. Kuitenkaan ei vahingonkorvausta tai myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamista ole pidettävä ensisijaisena vaan sitä on suosituksen täytäntöönpano täysin liitesopimuksen mukaisesti. Vahingonkorvaus on vapaaehtoista ja jos sitä myönnetään, tulee sen olla yhdenmukainen liitesopimusten kanssa.

([1]) Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen välimiehestä 10 päivän kuluessa sen jälkeen, kun asia on siirretty välimieskäsittelyyn, nimittää välimiehen pääjohtaja 10 päivän kuluessa keskusteltuaan osapuolten kanssa.

([2]) Käsite ”välimies” on tulkittava viittaavan joko yksityiseen henkilöön tai ryhmään.

▼B

2. Jos kyseinen jäsen ei saata liitesopimuksen vastaista toimenpidettä yhdenmukaiseksi sen kanssa tai muutoin täytä suosituksia ja päätöksiä 21 artiklan 3 kohdan mukaisesti kohtuullisen määräajan kuluessa, tällaisen jäsenen on pyydettäessä ja viimeistään kohtuullisen määräajan kuluessa ryhdyttävä neuvotteluihin jokaisen riitojenratkaisumenettelyn aloittaneen kanssa pyrkimyksenään löytää keskinäisesti tyydyttävä hyvitys. Ellei tyydyttävästä hyvityksestä ole sovittu 20 päivän kuluessa kohtuullisen määräajan kuluttua, jokainen osapuoli, joka on aloittanut riitojenratkaisumenettelyn voi pyytää DSB:ltä oikeutusta myönnytyksen tai muun velvoitteen peruuttamiseen kyseiseltä jäseneltä liitesopimusten osalta.

3. Harkitessaan myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamista kantajaosapuolen tulee noudattaa seuraavia periaatteita ja menettelyjä:

a) yleisperiaatteena on että kantajaosapuolen tulisi ensiksi pyrkiä peruuttamaan myönnytykset tai muut velvoitteet samalta alueelta tai alueilta kuin millä paneeli tai valituselin on todennut loukkauksen tai muun mitätöimisen tai vahingon;

b) jos asianomainen osapuoli katsoo että ei ole käytännöllistä tai tehokasta peruuttaa myönnytyksiä tai muita velvoitteita samalta alueelta, se voi pyytää myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamista muilta saman sopimuksen aloilta;

c) jos asianomainen osapuoli katsoo, että ei ole käytännöllistä tai tehokasta peruuttaa myönnytyksiä tai muita velvoitteita saman sopimuksen muilta aloilta ja että olosuhteet ovat riittävän vakavat, se voi pyytää myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamista muiden liitesopimusten osalta;

d) noudattaessaan yllä mainittuja periaatteita osapuolen tulee ottaa huomioon:

   i) kauppa alueella tai sopimuksen alalla, jonka osalta paneeli tai valituselin on todennut loukkauksen tai muun mitätöinnin tai vahingon sekä tällaisen kaupan merkitys osapuolen kannalta;

   ii) laajemmat taloudelliset vaikutukset, jotka liittyvät mitätöitymiseen tai vahinkoon sekä laajemmat taloudelliset seuraukset, jotka aiheutuisivat myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamisesta;

e) jos tuo osapuoli päättää pyytää oikeutusta myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamiselle b) tai c) alakohtien perusteella, tulee sen todeta tällaiset perusteet pyynnössään. Samalla kun pyyntö toimitetaan DSB:lle, tulee se toimittaa myös asianomaisille neuvostoille ja myös b) alakohdan mukaisen pyynnön osalta asianomaisille alue-elimille;

f) tämän kohdan mukaisesti ”alue” tarkoittaa:

   i) tavaroiden osalta kaikkia tavaroita;

   ii) palvelujen osalta sitä pääaluetta, joka yksilöidään palvelualaluokitusluettelossa ([1]);

   iii) teollisuus- ja tekijänoikeuksien osalta jokaista immateriaalioikeutta, johon sovelletaan TRIPS-sopimuksen 1 lukua tai 2 lukua tai 3 lukua tai 4 lukua tai 5 lukua tai 6 lukua tai II osan 7 lukua tai III tai IV osan velvoitteita;

([1]) Asiakirjassa MTN.GNS/W/120 oleva luettelo yksilöi yksitoista sektoria.

▼B

g) tämän kohdan mukaisesti ”sopimus” tarkoittaa

i) tavaroiden osalta WTO-sopimuksen liitteessä 1 A lueteltuja sopimuksia kokonaisuudessaan sekä useammankeskeisiä kauppasopimuksia siltä osin, kuin asianomaiset riidan osapuolet ovat näiden sopimusten osapuolia;

ii) palvelujen osalta GATS-sopimusta;

iii) tekijän- ja teollisoikeuksien osalta TRIPS-sopimusta.

4. DSB:n oikeuttamien myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamisen tason tulee olla yhtäsuuri mitätöimisen tai loukkauksen tason kanssa.

5. DSB ei voi oikeuttaa myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamiseen, jos liitesopimus kieltää tällaiset peruutukset.

6. Kun 2 kohdan mukainen tilanne tapahtuu, DSB:n tulee pyynnöstä antaa oikeutus myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamiseen 30 päivän kuluessa kohtuullisen määräajan päättymisestä, ellei DSB konsensuksella hylkää tällaista pyyntöä. Kuitenkin jos kyseinen jäsen vastustaa ehdotettua myönnytysten peruuttamisen tasoa tai väittää, että kohdan 3 mukaisia periaatteita tai menettelyjä ei ole noudatettu, kun kantajaosapuoli on pyytänyt oikeutusta myönnytysten tai muiden velvoitteiden poistamiseen 3 b) kohdan tai 3 c) kohdan mukaisesti, on asia saatettava välimiesmenettelyyn. Tällainen välimiesmenettely on suoritettava alkuperäisen paneelin toimesta, jos jäsenet ovat saatavilla, tai pääjohtajan nimittämän välimiehen [1] avulla ja se tulee saattaa päätökseen 60 päivän kuluessa kohtuullisen määräajan päättymisestä. Välimiesmenettelyn aikana ei saa peruuttaa myönnytyksiä tai muita velvoitteita.

7. Välimies [2] toimiessaan 6 kohdan mukaisesti ei saa tutkia peruutettavien myönnytysten tai muiden velvoitteiden laatua, vaan hänen tulee päättää siitä, onko peruutuksen taso riittävä vastaamaan mitätöimisen tai loukkauksen tasoa. Välimies voi myös määritellä, onko ehdotettu myönnytyksen tai muiden velvoitteiden peruuttaminen liitesopimuksen sallima. Kuitenkin, jos välimiesmenettelyyn viety asia sisältää väitteen siitä, että 3 kohdan periaatteita ja menettelyjä ei ole noudatettu, tulee välimiehen tutkia väite. Jos välimies päättää, että tällaisia periaatteita ja menettelyjä ei ole noudatettu, kantajaosapuolen tulee noudattaa niitä 3 kohdan mukaisesti. Osapuolten tulee hyväksyä välimiehen ratkaisu lopullisena, eivätkä kyseiset osapuolet saa pyytää toista välimiesmenettelyä. DSB:lle on ilmoitettava heti välimiehen päätöksestä ja pyynnöstä sen tulee myöntää oikeutus myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamiseen, ellei DSB konsensuksella päätä hylätä pyyntöä.

8. Myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamisten tulee olla väliaikaisia ja ne ovat voimassa vain niin kauan kunnes liitesopimuksen kanssa ristiriidassa oleva toimenpide on poistettu tai kunnes jäsen, jonka on täytäntöönpantava suositukset ja päätökset, tarjoaa ratkaisun etujen mitätöimiselle tai loukkaukselle tai kunnes keskinäisesti tyydyttävä ratkaisu on saavutettu. DSB:n tulee 21 artiklan 6 kohdan mukaisesti jatkuvasti valvoa hyväksyttyjen suositusten tai päätösten täytäntöönpanoa, mukaan lukien ne tapaukset, joissa vahingonkorvausta on tarjottu tai myönnytyksiä tai muita velvoitteita peruutettu, mutta joissa suosituksia liitesopimusten mukaisten toimenpiteiden saamiseksi ei ole täytäntöönpantu.

[1] Käsite ”välimies” tulkitaan viittaavan joko yksityiseen henkilöön tai ryhmään.
[2] Käsite ”välimies” tulkitaan viittaavan joko yksityiseen henkilöön tai ryhmään tai alkuperäisen paneelin jäseniin, jotka toimivat välimiehen ominaisuudessa.

▼B

9. Liitesopimusten riitojenratkaisumääräyksiin voidaan vedota niiden toimenpiteiden osalta, jotka koskevat alueellisia tai paikallisia hallituksia tai viranomaisia jäsenen alueella. Kun DSB on päättänyt, että liitesopimuksen määräystä ei ole noudatettu, vastuullisen jäsenen on ryhdyttävä sellaisiin kohtuullisiin toimenpiteisiin, joihin sillä on mahdollisuus varmistaakseen noudattamisen. Liitesopimusten ja tämän sopimuksen vahingonkorvausta ja myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamista koskevat määräykset soveltuvat niihin tapauksiin, joissa ei ole ollut mahdollista varmistaa tällaista noudattamista ([1]).

Artikla 23

Monenkeskisen järjestelmän vahvistaminen

1. Kun jäsenet hakevat hyvitystä liitesopimuksissa olevien velvoitteiden loukkaukseen tai etujen muunlaiseen mitätöimiseen tai vahingoittamiseen tai liitesopimusten jonkin tavoitteen noudattamiseen, niiden tulee noudattaa ja sitoutua tämän sopimuksen sääntöihin ja menettelyihin.

2. Tällaisissa tapauksissa:

a) jäsenet eivät saa päättää loukkauksen tapahtumisesta, etujen mitätöimisestä tai vahingoittamisesta tai että liitesopimusten tavoitteita on loukattu muutoin kuin hakemalla hyvitystä riitojen ratkaisusta tämän sopimuksen sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti ja niiden tulee tehdä sellaiset päätökset yhdenmukaisesti paneelin tai valituselimen raportin mukaisesti, jonka DSB on hyväksynyt tai tähän sopimukseen perustuvan välimiestuomion perusteella;

b) jäsenten tulee noudattaa 21 artiklan mukaisia menettelyjä määritellessään kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa kyseisen jäsenen on täytäntöönpantava suositukset ja päätökset; ja

c) jäsenten tulee noudattaa 22 artiklan menettelyjä määritellessään myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruutuksen tason ja saadakseen DSB:n oikeutuksen noiden menettelyjen perusteella ennen kuin myönnytykset tai muut liitesopimusten velvoitteet peruutetaan vastauksena kyseisen jäsenen laiminlyönnille täytäntöönpanna suositukset ja päätökset kohtuullisen määräajan kuluessa.

Artikla 24

Vähiten kehittyneitä kehitysmaajäseniä koskevat erityismääräykset

1. Kaikissa niissä riitojen syiden tai riitojenratkaisumenettelyjen määritysvaiheissa, jotka koskevat vähiten kehittyneitä kehitysmaajäseniä, erityistä huomiota on kiinnitettävä vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten erityistilanteeseen. Tässä yhteydessä jäsenten tulee noudattaa pidättyvyyttä vedotessaan asiassa näiden menettelyjen osalta, jotka koskevat vähiten kehittyneitä kehitysmaajäseniä. Jos mitätöinnin tai loukkauksen katsotaan aiheutuneen vähiten kehittyneen kehitysmaajäsenen toimesta, kantajaosapuolen tulee harjoittaa pidättyvyyttä vahingonkorvauksen vaatimisessa tai pyytäessään oikeutusta peruuttaa myönnytykset tai muut velvoitteet näiden menettelyjen mukaisesti.

([1]) Milloin liitesopimuksen määräykset koskevat alueellisen tai paikallisen hallituksen tai viranomaisten toimenpiteitä jäsenen alueella, jotka poikkeavat tämän kohdan määräyksistä, ovat tällaiset liitesopimusten määräykset voimassa.

▼B

2. Vähiten kehittynyttä kehitysmaajäsentä koskevissa riitojenratkaisutapauksissa, joissa tyydyttävää ratkaisua ei ole saavutettu neuvotteluissa, pääjohtaja tai DSB:n puheenjohtaja voi vähiten kehittyneen kehitysmaajäsenen pyynnöstä tarjota hyviä palvelujaan, sovittelua tai välitystä pyrkimyksenään auttaa riidan osapuolia ennenkuin paneelin perustamista koskeva pyyntö on tehty. Pääjohtaja tai DSB:n puheenjohtaja tarjotessaan yllä mainittua apuaan voi neuvotella minkä tahansa lähteen kanssa, jota hän pitää tarkoituksenmukaisena.

Artikla 25

Välimiesmenettely

1. WTO:n puitteissa tapahtuva nopeutettu välimies-menettelyvaihtoehtoisena riitojenratkaisutapana voi helpottaa tiettyjen riitojen ratkaisua, jotka molemmat osapuolet ovat selvästi määritelleet.

2. Ellei muualla tässä sopimuksessa toisin säädetä, välimiesmenettelyyn siirtyminen on perustuttava molempien osapuolien suostumukseen, jotka samalla sopivat menettelyistä. Sopimukset välimiesmenettelyyn siirtymisestä on ilmoitettava kaikille jäsenille riittävän ajoissa ennen tosiasiallisen välimiesmenettelyn aloittamista.

3. Toiset jäsenet voivat tulla osallisiksi välimiesmenettelyyn vain niiden osapuolten suostumuksella, jotka ovat sopineet välimiesmenettelyyn siirtymisestä. Menettelyn osapuolet sopivat sitoutuvansa välimiestuomioon. Väli-miestuomiot ilmoitetaan DSB:lle ja kyseisten sopimusten neuvostoille tai komitealla, joissa jokainen jäsen voi ottaa esille minkä tahansa kohdan.

4. Tämän sopimuksen 21 ja 22 artikloja sovelletaan soveltuvin osin välimiestuomioihin.

Artikla 26

1. GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan 1 b) kohdan mukaiset kanteet

Kun GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan 1 b) kohdan määräyksiä voidaan soveltaa liitesopimukseen, paneeli tai valituselin voi ainoastaan antaa päätöksiä tai suosituksia, jos riidan osapuoli katsoo, että jotakin sen liitesopimuksen mukaista etuutta suoraan tai epäsuorasti on mitätöity tai loukattu tai kyseisen sopimuksen tavoitetta on loukattu jäsenen minkä tahansa toimenpiteen soveltumisen seurauksena, riippumatta siitä onko toimenpide ristiriidassa kyseisen sopimuksen kanssa. Jos ja siinä määrin kuin sellainen osapuoli katsoo ja paneeli tai valituselin määrittää, että tapaus koskee toimenpidettä, joka ei ole ristiriidassa liitesopimuksen määräyksen kanssa, johon GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan 1 b) kohdan määräyksiä sovelletaan, tämän sopimuksen menettelyjä sovelletaan seuraavin täsmennyksin:

a) kantajaosapuolen on esitettävä yksityiskohtaiset perustelut kanteensa tueksi, jotka liittyvät toimenpiteeseen, joka ei ole ristiriidassa asianomaisen liitesopimuksen kanssa;

b) jos toimenpiteen on todettu mitätöivän tai loukkaavan etuja tai estävän tavoitteiden toteutumisen asianomaisen liitesopimuksen osalta ilman siihen kohdistuvaa loukkausta, ei ole olemassa velvoitetta peruuttaa tällaista toimenpidettä. Kuitenkin tällaisessa tapauksessa paneeli tai valituselin voi suositella että kyseinen jäsen tekee keskinäisesti tyydyttävän oikaisun;

c) riippumatta 21 artiklan määräyksistä 21 artiklan 3 kohdan mukainen välimiesmenettely voi toisen osapuolen pyynnöstä sisällyttää mitätöidyn tai loukatun etuuden tasoa koskevan määrityksen ja voi myös ehdottaa menettelytapoja keskinäisesti tyydyttävän oikaisun saavuttamiseksi; tällaiset suositukset eivät sido riidan osapuolia;

▼B

d) riippumatta 22 artiklan 1 kohdasta vahingonkorvaus voi olla osa keskinäisesti tyydyttävää oikaisua riidan lopullisessa ratkaisussa.

2. GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan 1 c) kohdan mukaiset kanteet

Milloin liitesopimukseen sovelletaan GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan 1 c) kohdan määräyksiä, paneeli voi antaa päätöksensä ja suosituksensa ainoastaan, milloin osapuoli katsoo, että sen liitesopimuksen mukaista etua suoraan tai epäsuorasti on mitätöity tai loukattu tai tuon sopimuksen tavoitteiden totuttamista estetty muulla tavoin kuin niillä, joihin sovelletaan GATT 1994 -sopimuksen XXIII artiklan 1 a) ja 1 b) kohtia. Jos ja siinä määrin kuin sellainen osapuoli katsoo ja paneeli päättää, että asiaa käsitellään tämän kohdan mukaisesti, tämän sopimuksen menettelyjä sovelletaan ainoastaan niin pitkälle ja sen menettelypaikan sisältäen jolloin paneelin raportti on jaettu jäsenille. Riitojen ratkaisua koskevat säännöt ja menettelyt, jotka sisältyvät 12. päivänä huhtikuuta 1989 tehtyyn päätökseen (Bsd-julkaisusarja 36S/61-67) sovelletaan hyväksymishankintaan, sekä suositusten ja päätösten valintaan ja täytäntöönpanoon. Lisäksi sovelletaan seuraavaa:

a) kantajaosapuolen tulee esittää yksityiskohtaiset perustelut niiden väitteidensä tueksi, jotka koskevat tämän kohdan alaisia kysymyksiä;

b) niissä tapauksissa, joihin sovelletaan tätä kohtaa, jos paneeli katsoo, että tapaukset myös koskevat muita riitojenratkaisuasioita kuin tämän kohdan mukaisia, paneelin tulee jakaa raporttinsa DSB:lle huomauttaen tällaisesta asiasta ja antaa erillinen raportti tämän kohdan alaisista asioista.

Artikla 27

Sihteeristön velvollisuudet

1. Sihteeristön tulee avustaa paneeleja, erityisesti oikeudellisissa, historiallisissa ja menettelytapakysymyksissä sekä antaa sihteeri- ja muuta teknistä apua.

2. Samalla kun sihteeristö avustaa jäseniä niiden pyynnöstä riitojen ratkaisussa, saattaa olla tarvetta antaa tämän lisäksi riitojen ratkaisua koskevaa oikeudellista neuvontaa ja apua kehitysmaajäsenille. Tämän toteuttamiseksi sihteeristö tulee asettaa saataville kyvykäs oikeudellinen asiantuntija WTO:n teknisen avun yksiköstä jokaiselle kehitysmaajäsenelle, joka sitä pyytää. Tämän asiantuntijan on avustettava kehitysmaajäsentä siten, että sihteeristön puolueettomuus säilyy.

3. Sihteeristön on järjestettävä erityisiä koulutuskursseja kiinnostuneille jäsenille koskien riitojenratkaisumenettelyjä ja menetelmiä siten, jäsenten asiantuntijat ovat paremmin perillä näistä.

▼B

ALALIITE 1

TÄMÄN SOPIMUKSEN SOPIMUSKATTEESEEN KUULUVAT SOPIMUKSET

A) Maailman kauppajärjestön perustamissopimus

B) Monenkeskiset kauppasopimukset

Liite 1A:	Monenkeskiset tavarakauppasopimukset
Liite 1B:	Palvelukaupan yleissopimus
Liite 1C:	Sopimus teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista
Liite 2:	Riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskeva sopimus

C) Useammankeskiset kauppasopimukset

Liite 4:	Siviili-ilma-aluksien kauppaa koskeva sopimus
	Julkisia hankintoja koskeva sopimus
	Kansainvälinen maitotuotesopimus
	Kansainvälinen naudanlihasopimus

Tämän sopimuksen soveltaminen useammankeskisiin kauppasopimuksiin edellyttää sitä, että jokaisen sopimuksen osapuolet hyväksyvät päätöksen sopimuksen sovellettavuudesta yksittäiseen sopimukseen, mukaanlukien erityis- tai lisäsäännöt tai menettelyt sisällytettäviksi 2 alaliitteeseen siten kuin ne on ilmoitettu DSB:lle.

▼B

ALALIITE 2

ERITYIS- TAI LISÄSÄÄNNÖT JA MENETTELYT, JOTKA SISÄLTYVÄT LIITESOPIMUKSIIN

Sopimus	Säännöt ja menettelyt
Sopimus terveys- ja kasvinsuojelutoimista	11.2
Sopimus tekstiili- ja vaatetustuotteista	2.14, 2.21, 4.4, 5.2, 5.4, 5.6, 6.9, 6.10, 6.11, 8.1-8.12
Sopimus kaupan teknisistä esteistä	14.2-14.4, Liite 2
Sopimus GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan soveltamisesta	17.4-17.7
Sopimus GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamisesta	19.3-19.5, Liite II.2f), 3, 9, 21
Tukia ja tasoitustulleja koskeva sopimus	4.2-4.12, 6.6, 7.2-7.10, 8.5, alaviite 35, 24.4, 27.7, Liite V
Palvelukaupan yleissopimus	XXII:3, XXIII:3
Liite rahoituspalveluista	4
Liite lentoliikennepalveluista	4
Päätös GATS-sopimuksen tietyistä riitojen ratkaisua koskevista menettelyistä	1-5

Tämän liitteen sääntöjä ja menettelyjä koskeva luettelo sisältää määräyksiä, joista vain osalla määräyksistä saattaa olla merkitystä tässä yhteydessä.

Jokainen erityis- tai lisäsääntö tai menettely useammankeskeisissä kauppasopimuksissa siten kuin jokaisen sopimuksen vastuullinen elin on ne määritellyt ja siten kuin ne on ilmoitettu DSB:lle.

▼B

ALALIITE 3

TOIMINTAMENETTELYT

1. Käsittelynsä aikana paneelin tulee noudattaa tämän sopimuksen asianomaisia määräyksiä. Lisäksi seuraavat toimintamenettelyt ovat voimassa.

2. Paneelin tulee kokoontua suljetuissa istunnoissa. Riidan osapuolet sekä etuosapuolet saavat olla läsnä kokouksissa vain silloin, kun paneeli on kutsunut ne kuultavaksi.

3. Paneelin harkinta ja sille toimitetut asiakirjat on pidettävä luottamuksellisina. Mikään tämän sopimuksen määräyksistä ei estä riidan osapuolta paljastamasta julkisuudessa omia kantojaan. Jäsenen tulee pitää toisen jäsenen luottamuksellisesti paneelille antama tieto luottamuksellisena, jos jäsen on sen luokitellut luottamukselliseksi. Kun riidan osapuoli toimittaa luottamuksellisen kirjallisen esityksen paneelille, sen tulee jäsenen pyynnöstä toimittaa julkinen yhteenveto esityksen sisältämistä tiedoista, jotka voidaan julkistaa.

4. Ennen ensimmäistä varsinaista paneelikokousta osapuolten kanssa riidan osapuolten tulee toimittaa paneelille kirjalliset esitykset, joissa ne esittävät tapauksen tosiasiat sekä perustelunsa.

5. Ensimmäisessä osapuolten varsinaisessa kokouksessa paneelin tulee pyytää sitä osapuolta, joka on kantajana esittelemään tapaus. Sen jälkeen samassa kokouksessa vastaajaosapuolta pyydetään esittelemään oma näkemyksensä tapauksesta.

6. Kaikki kolmannet osapuolet, jotka ovat ilmoittaneet riitaa koskevasta kiinnostuksestaan DSB:lle, on kutsuttava kirjallisesti esittämään näkökantansa paneelin ensimmäisen varsinaisen kokouksen aikana, joka asetetaan tätä tarkoitusta varten. Kaikki tällaiset kolmannet osapuolet voivat olla läsnä koko tämän istunnon ajan.

7. Viralliset vastineet on esitettävä paneelin toisessa varsinaisessa kokouksessa. Vastaajaosapuolella on oikeus käyttää ensimmäisenä puheenvuoro, jonka jälkeen kantajaosapuolen vuoro. Osapuolten on toimitettava paneelille ennen kokousta kirjalliset vastineensa.

8. Paneeli voi milloin tahansa esittää osapuolille kysymyksiä ja pyytää niiltä selvityksiä joko osapuolten ollessa läsnä kokouksessa tai kirjallisesti.

9. Riidan osapuolten ja jokaisen 10 artiklan mukaisesti läsnäolleeksi kutsutun kolmannen osapuolen on annettava paneelille kirjalliset esitykset suullisista lausunnoistaan.

10. Avoimuuden toteuttamiseksi esitykset, vastineet sekä lausunnot, joihin viitataan 5-9 kohdissa on tehtävä osapuolten ollessa läsnä. Lisäksi jokaisen osapuolen kirjalliset esitykset mukaan lukien huomautukset raportin kuvainnolliseen osaan ja vastaukset paneelin esittämiin kysymyksiin on oltava toisen osapuolen tai osapuolten saatavilla.

▼B

11. Muut mahdolliset paneelia koskevat erityismenettelyt.

12. Ehdotettu aikataulu paneelin työskentelylle:

a) Osapuolten ensimmäisten kirjallisten esitysten vastaanottaminen:	
1. kantajaosapuoli	3-6 viikkoa
2. vastaajaosapuoli	2-3 viikkoa
b) Ensimmäisen osapuolten kanssa pidettävän varsinaisen kokouksen päivämäärä, aika ja paikka; kolmannen osapuolen istunto:	1-2 viikkoa
c) Osapuolten toimittamat kirjalliset vastineet:	2-3 viikkoa
d) Toisen osapuolten kanssa pidettävän kokouksen päivämäärä, aika ja paikka:	1-2 viikkoa
e) Paneeliraportin kuvainnollisen osan toimittaminen osapuolille:	2-4 viikkoa
f) Paneeliraportin kuvainnollista osaa koskevien osapuolten toimittamien huomioiden vastaanottaminen:	2 viikkoa
g) Alustavan raportin toimittaminen osapuolille, mukaanlukien päätökset ja johtopäätökset:	2—4 viikkoa
h) Osapuolta koskeva määräaika raportin osan tai osien tarkastelua varten:	1 viikko
i) Määräaika paneelin tarkastelulle, mukaanlukien mahdollinen lisäkokous osapuolten kanssa:	2 viikkoa
j) Lopullisen raportin toimittaminen riidan osapuolille:	2 viikkoa
k) Lopullisen raportin jakaminen jäsenille:	3 viikkoa

Yllä mainittua aikataulua voidaan muuttaa ennakoimattomien olosuhteiden perusteella. Pyydettäessä on järjestettävä lisäkokouksia osapuolten kanssa.

▼B

ALALIITE 4

ASIANTUNTIJARYHMÄT

Seuraavat säännöt ja menettelyt koskevat asiantuntijaryhmiä, jotka on perustettu 13 artiklan 2 kohdan määräysten mukaisesti.

1. Asiantuntijaryhmät toimivat paneelin alaisuudessa. Paneeli asettaa niille toimivallan rajat sekä yksityiskohtaiset työskentelymenetelmät ja niiden on raportoitava paneelille.

2. Osallistuminen asiantuntijaryhmiin rajataan vain niihin henkilöihin, joilla on ammatillista asemaa ja kokemusta kysymystä koskevalla alalla.

3. Riidan osapuolten kansalaiset eivät saa toimia asiantuntijaryhmässä ilman riidan osapuolten yhteistä suostumusta, elleivät erityisistä olosuhteista muuta johdu, jolloin paneeli toteaa, että erityistä tieteellistä asiantuntemusta ei muutoin saada täytetyksi. Riidan osapuolten virkamiehet eivät saa toimia asiantuntijaryhmässä. Asiantuntijaryhmän jäsenet toimivat henkilökohtaisessa ominaisuudessaan, eivätkä hallitusten tai järjestöjen edustajina. Hallitukset tai järjestöt eivät siten saa antaa heille ohjeita asiantuntijaryhmässä käsiteltävissä asioissa.

4. Asiantuntijaryhmät voivat neuvotella ja pyytää tietoja sekä teknisiä neuvoja sopivaksi katsomastaan lähteestä. Ennenkuin asiantuntijaryhmä pyytää tällaista tietoa tai neuvoa jäsenen oikeuspiiriin kuuluvasta lähteestä, on sen tiedotettava asiasta jäsenen hallitukselle. Jokaisen jäsenen on vastattava pikaisesti sekä täydellisesti jokaiseen asiantuntijaryhmän pyyntöön saada sellaista tietoa, jonka asiantuntijaryhmä katsoo tarpeelliseksi ja tarkoituksenmukaiseksi.

5. Riidan osapuolilla on oikeus saada tietoja kaikista asiaa koskevista tiedoista, jotka on annettu asiantuntijaryhmälle, ellei niitä katsota luottamukselliseksi. Asiantuntijaryhmälle annettua luottamuksellista tietoa ei saa paljastaa ilman tiedon antaneen hallituksen, järjestön tai henkilön virallista valtuutusta. Milloin tällaista tietoa pyydetään asiantuntijaryhmältä, mutta asiantuntijaryhmän ei anneta paljastaa tällaista tietoa, tiedon antanut hallitus, järjestö tai henkilö antaa julkisen yhteenvedon tiedoista.

6. Asiantuntijaryhmä antaa raporttiluonnoksen riidan osapuolille saadakseen niiden huomiot sekä ottaakseen ne huomioon tarkoituksenmukaisella tavalla lopullisessa raportissaan, joka myös toimitetaan riidan osapuolille samalla, kun se annetaan paneelille. Asiantuntijaryhmän lopullinen raportti on ainoastaan neuvoa-antava.

▼B

LIITE 3

KAUPPAPOLIITTINEN MAATUTKINTA

JÄSENET SOPIVAT SEURAAVAA:

A. **Tavoitteet**

i) Kauppapoliittisen maatutkinnan (”TPRM”) tarkoituksena on edistää sitä, että kaikki jäsenet noudattavat paremmin monenkeskisten kauppasopimusten ja soveltuvin osin usemmankeskisten kauppasopimusten sääntöjä, periaatteita ja sitoumuksia, ja siten edistää monenkeskisen kauppajärjestelmän joustavampaa toimivuutta, aikaansaamalla suurempaa avoimuutta ja ymmärtämystä jäsenten kauppapolitiikkaa ja -tapoja kohtaan. Maatutkinta mahdollistaa näin ollen jäsenten kauppapolitiikan ja -tapojen säännöllisen yhteisen arvioinnin sekä arvioinnin näiden vaikutuksesta monenkeskisen kauppajärjestelmän toimintaan. Sen tarkoituksena ei ole kuitenkaan toimia pohjana tämän sopimuksen erityisvelvoitteiden täytäntöönpanolle, riitojen ratkaisumenettelylle tai asettaa jäsenille uusia sitoumuksia.

ii) Maatutkinnan puitteissa tehtävä arviointi tehdään, siinä määrin kuin on tarpeen, ottaen huomioon kyseisen jäsenen laajemmat talous- ja kehitystarpeet, politiikka ja tavoitteet, kuten myös jäsenen ulkoinen ympäristö. Maatutkinnan tarkoituksena on kuitenkin tutkia jäsenen kauppapolitiikan ja käytäntöjen vaikutus monenkeskiseen kauppajärjestelmään.

B. **Kansallinen avoimuus**

Jäsenet tunnustavat hallituksen kauppapoliittisen päätöksenteon kansallisen avoimuuden tärkeyden sekä jäsenten talouksille että monenkeskiselle kauppajärjestelmälle, ja suostuvat rohkaisemaan ja edistämään suurempaa avoimuutta omissa järjestelmissään, myöntäen, että kotimaisen avoimuuden täytäntöönpano on tapahduttava vapaaehtoisesti ottamalla huomioon jokaisen jäsenen oikeudellinen ja poliittinen järjestelmä.

C. **Tutkinnan menettelytavat**

i) Perustetaan kauppapoliittinen maatutkintaelin (myöhemmin ”TPRB”) hoitamaan kauppapoliittisia maatutkintoja.

ii) Kaikkien jäsenten kauppapolitiikka ja -tavat alistetaan toistuvalle tutkinnalle. Yksittäisten jäsenten vaikutus monenkeskisen kauppajärjestelmän toimintaan, määriteltynä niiden osuutena maailmankaupasta tuoreen edustavan jakson aikana, on määräävä tekijä päätettäessä tutkintojen tiheydestä. Neljä ensimmäistä kauppayksikköä (Euroopan yhteisöt lasketaan yhdeksi) tutkitaan joka toinen vuosi. Seuraavat kuusitoista tutkitaan joka neljäs vuosi. Muut jäsenet tutkitaan joka kuudes vuosi poikkeuksena kuitenkin vähiten kehittyneet kehitysmaajäsenet, joiden koskeva tutkintaväli voidaan sopia pidemmäksi. Yksikköjen, joilla on yhteinen ulkoinen kauppapolitiikka, joka kattaa useamman kuin yhden jäsenen, katsotaan kattavan kaikki ne osatekijät, jotka vaikuttavat kauppaan, mukaan lukien yksittäisten jäsenten politiikka ja tavat niiltä osin kuin niillä on tässä yhteydessä merkitystä. Mikäli jäsenen kauppapolitiikassa tai -tavoissa tapahtuu sellaisia muutoksia, joiden vaikutus sen kauppakumppaneihin saattaa olla merkittävä, TPRB voi poikkeuksellisesti, neuvoteltuaan asiasta, pyytää kyseistä jäsentä esittämään maatutkintansa.

iii) TPRB:n kokouksissa keskusteluja ohjaavat A kohdassa esitetyt tavoitteet. Näissä keskusteluissa keskitytään jäsenen maatutkinnan aikana arvioinnin kohteena oleviin kauppapolitiikkaan ja -tapoihin.

▼B

iv) TPRB laatii perussuunnitelman tutkintojen suorittamiseksi. Se voi myös keskustella jäsenten ajantasalle saatetuista raporteista sekä ottaa ne huomioon. TPRB luo jokaiselle vuodelle maatutkintaohjelman yhteistyössä niiden jäsenten kanssa, joita tutkinta suoranaisesti koskee. Neuvotellen sen jäsenten tai niiden jäsenten kanssa, jotka ovat tutkinnan kohteena, puheenjohtaja voi valita keskustelijat, jotka henkilökohtaisessa ominaisuudessaan esittelevät keskustelut TPRB:ssä.

v) TPRB perustaa työnsä seuraaviin asiakirjoihin:

a) Tutkinnan kohteena olevan jäsenen tai olevien jäsenten toimittama täydellinen raportti, johon viitataan D kohdassa;

b) Raportti, jonka sihteeristö omalla vastuullaan laatii, saatavilla olevaan ja kyseisen jäsenen tai kyseisten jäsenten toimittamaan tietoon perustuen. Sihteeristön tulisi pyytää selvitystä kyseiseltä jäseneltä tai kyseisiltä jäseniltä heidän kauppapolitiikastaan ja -tavoistaan.

vi) Tutkinnan kohteena olevan jäsenen ja sihteeristön laatimat raportit, yhdessä TPRB:n niitä koskevien kokousten pöytäkirjojen kanssa, julkaistaan viipymättä tutkinnan jälkeen.

vii) Nämä asiakirjat lähetetään edelleen ministerikokoukselle, joka ottaa ne huomioon.

D. **Raportointi**

Jotta saavutettaisiin mahdollisimman täydellinen avoimuuden taso, jokainen jäsen raportoi säännöllisesti TPRB.lle. Täydelliset raportit kuvaavat kyseisen jäsenen tai kyseisten jäsenten harjoittamaa kauppapolitiikkaa ja -tapoja. Raportit perustuvat sovittuun malliin, josta päättää TPRB. Aluksi tämän mallin pohjaksi otetaan maaraportteja varten luotu malliluonnos, josta tehtiin päätös 19. heinäkuuta 1989 (Bsd-julkaisusarja 36S/406-409), siten muutettuna kuin on välttämätöntä raporttien ulottamiseksi kattamaan liitteen I monenkeskisten kauppasopimusten ja soveltuvin osin useammankeskisten kauppasopimusten kattamat kauppapolitiikan kaikki aspektit. TPRB voi kokemuksen valossa tarkastaa ja korjata tätä mallia. Tutkintojen välissä jäsenet toimittavat lyhyet raportit silloin, kun kauppapolitiikassa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Vuosittainen raportti tilastotiedoista toimitetaan sovitun mallin mukaan. Erityisesti otetaan huomioon ne vaikeudet joita vähiten kehittyneille kehitysmaajäsenillä voi olla niiden laatiessa raporttejaan. Sihteeristö tarjoaa pyynnöstä teknistä apua kehitysmaajäsenille ja erityisesti vähiten kehittyneille kehitysmaajäsenille. Raportteihin sisältyvän informaation tulisi mahdollisimman suuressa määrin yhteensovittaa niiden notifikaatioiden kanssa, jotka on tehty monenkeskisten kauppasopimusten ja soveltuvin osin useammankeskisten kauppasopimusten määräyksien mukaisesti.

E. **Suhde GATT 1994-sopimuksen ja GATS-sopimuksen maksutasemääräyksiin**

Jäsenet tunnustavat tarpeen minimoida niiden hallitusten taakan, jotka ovat GATT 1994- ja GATS-sopimuksen maksutasemääräysten mukaisten täydellisten neuvottelujen kohteena. Tätä tarkoitusta varten TPRB:n puheenjohtaja suunnittelee yhteistyössä kyseisen jäsenen tai kyseisten jäsenten ja maksutasekomitean puheenjohtajan kanssa hallinnolliset järjestelyt, jotka yhteensovittavat kauppapoliittisten maatutkintojen normaalin aikataulun maksutaseneuvotteluiden aikatauluun mutta jotka eivät lykkää kauppapoliittista maatutkintaa enempää kuin kaksitoista kuukautta.

F. **Tutkinnan arviointi**

Viimeistään viisi vuotta WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen TPRB tekee kauppapoliittisia maatutkintoja koskevan arvioinnin. Arvioinnin tulokset esitetään ministerikokoukselle. Se voi myöhemmin tehdä TPRM:ää koskevia arviointeja sen itsensä määrittelemin aikavälein tai ministerikokouksen pyynnön mukaisesti.

▼B

G. **Kehityssuuntien seuranta kansainvälisessä kauppaympäristössä**

TPRB laatii myös vuosittaisen katsauksen kansainvälisessä kauppaympäristössä vallitsevista, monenkeskiseen kauppajärjestelmään vaikuttavista kehityssuunnista. Katsauksen tulee tukeutua pääjohtajan vuosittaiseen raporttiin, jossa kuvataan WTO:n merkittävimmät toiminnat sekä tuodaan esiin kauppajärjestelmään vaikuttavat merkittävät kysymykset.

▼B

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Uruguayn kierroksen monenkeskisten kauppaneuvottelujen tuloksia koskeva päätösasiakirja

Marrakeshissä, 15 päivänä huhtikuuta 1994

1. Kokoonnuttuaan päättääkseen Uruguayn kierroksen monenkeskiset kauppaneuvottelut hallitusten ja Euroopan yhteisöjen edustajat, kauppaneuvottelukomitean jäsenet sopivat, että Maailman kauppajärjestön perustamissopimus (tässä päätösasiakirjassa ”WTO-sopimus”), ministerikokouksen julkilausumat ja päätökset ja sopimus rahoituspalvelusitoumuksista, jotka ovat oheisina liitteinä, ovat heidän neuvottelujensa tulokset ja muodostavat erottamattoman osan tätä päätösasiakirjaa.

2. Allekirjoittamalla tämän päätösasiakirjan edustajat sopivat

   a) toimittavansa tarkoituksenmukaisella tavalla WTO-sopimuksen asianomaisten viran-omaistensa harkittavaksi pyrkimyksenään pyytää sopimuksen hyväksymistä heidän menettelytapojensa mukaisesti; ja

   b) hyväksyvänsä ministerikokouksen julkilausumat ja päätökset.

3. Edustajat sopivat siitä, että kaikkien Uruguayn kierroksen monenkeskisten kauppaneuvotteluihin osallistuneiden olisi suositeltavaa hyväksyä WTO-sopimus tarkoituksenaan saattaa voimaan 1. tammikuuta 1995 tai sen jälkeen niin pian kuin mahdollista. Ministerit tapaavat viimeistään loppuvuodesta 1994 Punta del Esten julkilausuman viimeisen kappaleen mukaisesti päättääkseen tulosten kansainvälisestä täytäntöönpanosta, mukaan lukien voimaantuloajankohta.

4. Edustajat sopivat, että WTO-sopimus on avoinna hyväksyttäväksi kokonaisuudessaan joko allekirjoittamalla tai muutoin kaikille osanottajille XIV artiklan mukaisesti. WTO-sopimuksen 4 liitteeseen sisältyvän useammankeskisen kauppasopimuksen hyväksyminen ja voimaantulo määräytyvät useammankeskisen kauppasopimuksen määräysten perusteella.

5. Ennen WTO-sopimuksen hyväksymistä osanottajien, jotka eivät ole Tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen sopimuspuolia, täytyy ensin päättää liittymisneuvottelunsa yleissopimukseen ja tulla siten sopimuspuoliksi. Niiden osanottajien, jotka eivät ole yleissopimuksen sopimuspuolia päätösasiakirjan hyväksymispäivämääränä, myönnytys-luettelot eivät ole lopullisia, ja niitä voidaan myöhemmin täydentää yleissopimukseen liittymisen ja WTO-sopimuksen hyväksymisen yhteydessä.

6. Tämä päätösasiakirja ja siihen liitetyt asiakirjat talletetaan tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen SOPIMUSPUOLTEN pääjohtajan huostaan, joka viipymättä toimittaa oikeaksi todistetun jäljennöksen jokaiselle osanottajalle.

Tehty Marrakeshissa huhtikuun viidentenätoista päivänä tuhatyhdeksänsataa yhdeksänkymmentä neljä yhtenä englannin-, ranskan- ja espanjankielisenä kappaleena, jokaisen tekstin ollessa todistusvoimainen.

[Luettelo allekirjoituksista liitetään päätösasiakirjaan.]

▼B

PÄÄTÖS TOIMENPITEISTÄ VÄHITEN KEHITTYNEIDEN MAIDEN EDUKSI

MINISTERIT, JOTKA

tunnustavat vähiten kehittyneiden maiden ahdingon ja tarpeen varmistaa heidän täysipainoinen osallistuminen maailman kauppajärjestelmään sekä tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin heidän mahdollisuuksiensa parantamiseksi kaupassa;

tunnustavat vähiten kehittyneiden maiden erityistarpeet markkinoillepääsyssä. Etuoikeutettu asema markkinoillepääsyssä on tärkeä keino parantaa heidän mahdollisuuksia kaupassa;

vakuuttavat sitoutuvansa toteuttamaan vähiten kehittyneitä maita koskevat määräykset, jotka sisältyvät 28, marraskuuta 1979 tehdyn päätöksen 2 d), 6 ja 8 kohtiin kehitysmaiden erityis- ja suosituimmuuskohtelusta, vastavuoroisuudesta sekä kehitysmaiden täysimääräisemmästä osallistumisesta;

ottavat huomioon osanottajien sitoutumisen, joka on tuotu julki Punta del Esten ministerijulistuksen I osan B (vii) jaksossa;

1. PÄÄTTÄVÄT, ETTÄ, mikäli Uruguayn kierroksen aikana neuvotelluissa sopimuksissa ei ole ryhdytty toimenpiteisiin siitäkin huolimatta, että sopimukset on hyväksytty, vähiten kehittyneitä maita tarvitaan niin kauan kuin ne pysyvät siinä kategoriassa huolehtimaan vain niistä sitoumuksista ja myönnytyksistä, jotka vastaavat heidän yksilöllistä kehitystään, raha-ja kauppapoliittisia tarpeitaan tai hallinnollisia ja institutionaalisia mahdollisuuksia. Vähiten kehittyneille maille annetaan yhden vuoden lisäaika 15 huhtikuuta 1994 lähtien jättää Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen XI artiklassa vaadittavat myönnytysluettelot.

2. SOPIVAT, ETTÄ

   i) kaikkein vähiten kehittyneiden maiden eduksi tapahtuvien, mukaan lukien Uruguayn kierroksen neuvotteluiden piiriin kuuluvien, kaikkien erityis- ja erillistoimenpiteiden nopea voimaansaattaminen varmistetaan muun muassa säännöllisten tutkintojen avulla.

   ii) Uruguayn kierroksella sovitut MFN-pohjaiset tullimyönnytys- ja tullien ulkopuoliset myönnytysluettelot, jotka koskevat vähiten kehittyneiden maiden kannalta kiinnostavia vientituotteita, voidaan niin paljon kuin mahdollista saattaa voimaan automaattisesti joko etukäteen tai suoraan. GSP-järjestelmän ja vähiten kehittyneiden maiden kannalta kiinnostavia erityisille vientituotteille suunnitellun järjestelmän kehittämistä harkitaan.

   iii) Uruguayn kierroksen eri sopimuksissa ja siirtymäajan määräyksissä asetettuja sääntöjä pitäisi soveltaa tavalla, joka tukee vähiten kehittyneitä maita ja on niitä kohtaan joustava. Tämän seurauksena vähiten kehittyneiden maiden esille ottamia erityisiä ja perusteltuja huolen aiheita harkitaan myönteisesti asianomaisissa neuvostoissa ja komiteoissa.

   iv) GATT 1947 -sopimuksen XXXVII artiklan 3 c kohdassa ja vastaavat määräykset GATT 1994 -sopimuksessa, mainittua tuontia helpottavien toimenpiteiden ja muiden toimenpiteiden soveltamisessa kiinnitetään erityistä huomiota vähiten kehittyneitä maita kiinnostavaan vientiin.

▼B

v) Vähiten kehittyneille maille annettavaa teknistä apua lisätään olennaisesti tuotannon, vientiteollisuuden, mukaan lukien palvelutuotannon, kehittämiseksi, vahvistamiseksi ja monipuolistamiseksi. Lisäksi apua annetaan kaupan edistämiseen vapaasta markkinoillepääsystä saatavien etujen maksimoimiseksi.

3. SOPIVAT tarkastelevansa vähiten kehittyneiden maiden erityistarpeita ja jatkavansa positiivisten toimenpiteiden etsimistä, jotka helpottavat kaupan mahdollisuuksien laajenemista näiden maiden eduksi.

▼B

JULKILAUSUMA MAAILMAN KAUPPAJÄRJESTÖN OSUUDESTA SUUREMMAN YHTENÄISYYDEN SAAVUTTAMISESSA MAAILMANLAAJUISESSA TALOUSPOLITIIKASSA

1. Ministerit tunnustavat, että maailmantalouden kansainvälistyminen on johtanut jatkuvasti kasvavaan talouspoliittiseen vuorovaikutukseen yksittäisten valtioiden välillä, mukaan lukien vuorovaikutukseen talouspolitiikan rakenteeseen, makrotalouteen, kauppaan, rahaan ja kehitykseen liittyvien näkökohtien välillä. Sopusoinnun aikaansaaminen näiden näkökohtien välillä on pääasiassa kansallisten hallitusten tehtävä, mutta niiden kansainvälinen yhtenäisyytensä on tärkeätä ja arvokasta, parannettaessa näiden näkökohtien tehokkuutta kansallisesti. Uruguayn kierroksella neuvotellut sopimukset osoittavat, että kaikki osallistuvat hallitukset tunnustavat sen osuuden, jonka liberalistinen kauppapolitiikka voi tehdä heidän oman taloutensa ja yleensä maailmantalouden terveelle kasvulle ja kehitykselle.

2. Menestyksellinen yhteistyö talouspolitiikassa edistää kehitystä muilla alueilla. Vakaampiin talous- ja rahapoliittisiin oloihin perustuvan vakaamman valuuttakurssikehityksen pitäisi edistää kaupan laajenemista, pysyvää kasvua ja kehitystä sekä ulkoisten tasapainottomuuksien korjaamista. On olemassa myös tarve kehitysmaille tarkoitetuille riittäville ja oikein ajoitetuille pehmeä- ja normaaliehtoisille rahoitus- ja sijoituspääomavirroille ja sen lisäksi tarve kohdistaa velkaongelmat, jotta pystyttäisiin varmistamaan taloudellinen kasvu ja kehitys. Kaupan vapauttaminen muodostaa yhä suuremmassa määrin tärkeän osatekijän sopeuttamisohjelmien onnistumisessa. Monet maat ovat läpikäymässä näitä ohjelmia, joihin sisältyy huomattavia siirtymäajan sosiaalisia kustannuksia. Tässä yhteydessä ministerit toteavat Maailmanpankin ja IMF:n roolin, jotka tukevat kaupan vapautumiseen sopeutumista, mukaan lukien elintarvikkeiden nettomääräisesti maahantuontia harjoittavien kehitysmaiden tukemista, joilla on maatalouden kauppaan liittyvistä uudistuksista johtuvia lyhytaikaisia kustannuksia.

3. Uruguayn kierroksen positiivinen tulos on osaltaan myötävaikuttanut yhtenäisemmän ja valmiimman kansainvälisen talouspolitiikan kehittymiseen. Uruguayn kierroksen tulokset varmistavat markkinoillepääsyn laajentumisen hyödyttävän kaikkia maita sekä vahvaa kaupan monenkeskisten periaatteiden rakennetta. Ne takaavat myös sen, että kauppapolitiikkaa johdetaan avoimemmin ja tietoisempana avoimen kauppaympäristön kotimaisen kilpailukyvyn eduista. Kierroksen seurauksena syntynyt vahva monenkeskinen kauppajärjestelmä pystyy luomaan paremman lähtökohdan liberalisoimiselle, edistämään tehokkaampaa valvontaa ja varmistamaan monenkeskisesti sovittujen sääntöjen ja periaatteiden tiukan noudattamisen. Nämä parannukset merkitsevät sitä, että kauppapolitiikka voi tulevaisuudessa näytellä merkittävämpää roolia vahvistaessaan maailmanlaajuisen talouspolitiikan yhtenäisyyttä.

4. Ministerit tunnustavat kuitenkin, että kaupan ulkopuolelta lähtöisin olevia vaikeuksia ei voi poistaa yksistään kaupanalalla toteutettujen toimenpiteiden avulla. Tämä korostaa ponnistelujen tärkeyttä kansainvälisen taloudellisen päätöksenteon muiden edellytysten parantamiseksi ja Uruguayn kierroksella saavutettujen tulosten voimaansaattamisen loppuun viemiseksi.

5. Yhteydet talouspolitiikan eri aspektien välillä vaativat, että näistä alueista vastuussa olevat kansainväliset instituutiot harjoittavat yhdenmukaista ja vastavuoroista politiikkaa. Maailman kauppajärjestön tulisi sen tähden pyrkiä kehittämään yhteistyötä monetaari- ja rahoituskysymyksistä vastuussa olevien kansainvälisten järjestöjen kanssa, samalla kun se kunnioittaa neuvotteluvaltuutusta, luottamuksellisuusvaatimusta ja eri instituutioiden päätöksenteon riittävää itsenäisyyttä ja välttää ristikkäis- ja lisäehtojen määräämistä hallituksille. Silmälläpitäen suuremman yhtenäisyyden saavuttamista kansainvälisessä talouspoliittisessa päätöksenteossa ministerit kutsuvat myös WTO:n pääjohtajan tarkastelemaan yhdessä Kansainvälisen valuuttarahaston pääjohtajan ja Maailmanpankin presidentin kanssa WTO:n ja Bretton Woods -instituutioiden välisen yhteistyön seurauksia ja yhteistyön muotoja.

▼B

PÄÄTÖS ILMOITTAMISMENETTELYISTÄ

Ministerit päättävät suositella jäljempänä mainittujen ilmoittamismenettelyjen kehittämistä ja tarkastusta ministerikokouksen hyväksyttäväksi.

JÄSENET, JOTKA

haluavat parantaa Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen (myöhemmin WTO-sopimus) mukaisten ilmoittamismenettelyjen toimivuutta ja siten edistää jäsenten kauppapolitiikan avoimuutta ja tässä tarkoituksessa perustettujen valvontajärjestelyjen tehokkuutta;

muistavat WTO-sopimuksen mukaisen julkaisemis- ja ilmoittamisvelvollisuuden, mukaan lukien erityisten liittymispöytäkirjojen ehtojen perusteella hyväksytyt velvollisuudet, poikkeusluvat ja jäsenten solmimat muut sopimukset,

SOPIVAT SEURAAVAA:

I. Yleinen ilmoittamisvelvollisuus

Jäsenet vahvistavat sitoumuksensa monenkeskisten kauppasopimusten ja soveltuvin osin useammankeskisten kauppasopimusten julkaisemista ja ilmoittamista koskeviin velvoitteisiin.

Jäsenet muistavat ilmoittamista, neuvottelemista, riitojen ratkaisemista ja valvontaa koskevasta sopimuksessa mainitut sitoumuksensa, jotka hyväksyttiin 28. marraskuuta 1979 (BISD-julkaisusarja 26S/210). Mitä tulee heidän sitoumukseensa ilmoittaa mahdollisimman suuressa laajuudessa hyväksymistään kauppatoimenpiteistä, jotka vaikuttavat GATT 1994 -sopimuksen toimintaan, tällaisen ilmoituksen itsessään estämättä käsityksiä toimenpiteiden yhtäpitävyydestä tai merkityksellisyydestä monenkeskisten kauppasopimusten ja soveltuvin osin useammankeskisten kauppasopimusten mukaisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin nähden, jäsenet sopivat noudattavansa asianmukaisesti liitteenä olevaa toimenpideluetteloa. Sen tähden jäsenet sopivat, että tällaisten toimenpiteiden käyttöönottamista tai niiden muuttamista koskee vuoden 1979 sopimuksen ilmoittamisvaatimukset.

II. Ilmoitusten keskusrekisteri

Sihteeristön alaisuuteen perustetaan ilmoitusten keskusrekisteri. Samalla kun jäsenet jatkavat voimassa olevien ilmoittamismenettelyjen noudattamista, sihteeristön on varmistettava, että rekisteri tallentaa sille toimitetun jäsenen toimenpiteitä koskevasta tiedosta sellaiset osat, kuten toimenpiteen tarkoitus, sen soveltamisalan kaupassa ja vaatimukset, joiden täyttämiseksi se on ilmoitettu. Keskusrekisteri tekee jäsen- ja velvoitekohtaisia ristiviittauksia ilmoituksia koskeviin asiakirjoihin.

Keskusrekisteri ilmoittaa vuosittain jokaiselle jäsenelle säännönmukaisista ilmoittamisvelvollisuuksista, joihin tämän oletetaan vastaavan seuraavan vuoden kuluessa.

Keskusrekisteri kiinnittää yksittäisten jäsenten huomion täyttämättä jääviin säännönmukaisiin ilmoittamisvaatimuksiin.

Keskusrekisterin yksittäisiä ilmoituksia koskeva tieto on pyynnöstä annettava jokaiselle jäsenelle, joka on oikeutettu saamaan kyseistä tietoa.

▼B

III. Ilmoitusvelvollisuuksien ja -menettelyjen tarkastus

Tavarakauppaneuvosto tarkistaa WTO-sopimuksen 1A liitteessä mainittujen sopimusten mukaiset ilmoittamisvelvollisuudet ja -menettelyt. Tarkastuksen toteuttaa työryhmä, jonka jäsenyys on kaikille jäsenille avoin. Ryhmä perustetaan välittömästi WTO-sopimuksen tultua voimaan.

Työryhmän tehtäväkenttään kuuluu

— tarkistaa huolellisesti kaikki jäsenten WTO-sopimuksen 1 A liitteessä mainittujen sopimusten mukaiset voimassa olevat ilmoitusvelvollisuudet tarkoituksena yksinkertaistaa, normittaa ja yhdistää velvollisuudet mahdollisimman laajasti sekä tehostaa näiden velvoitteiden noudattamista, pitäen mielessä yleisen tavoitteen lisätä jäsenten kauppapolitiikan avoimuutta ja tässä tarkoituksessa perustettujen valvontajärjestelmien tehokkuutta ja pitäen mielessä myös joidenkin kehitysmaajäsenten mahdollisen tarpeen saada apua ilmoittamisvelvollisuuksien täyttämiseksi;

— tehdä tavarakauppaneuvostolle suosituksia viimeistään kahden vuoden kuluttua WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen.

▼B

LIITE

OHJEELLINEN LUETTELO ([1]) ILMOITETTAVISTA TOIMENPITEISTÄ

Tariffit (käsittäen sitoumusten valikoiman ja katteen, GSP-kehitysmaapreferenssejä koskevat määräykset,vapaakauppa-alueiden/tulliliittojen jäseniin sovellettavat tullit, muut etuudet)

Tariffikiintiöt ja lisätullit

Määrälliset rajoitukset, mukaan lukien vapaaehtoiset viennin rajoitukset ja tuontiin vaikuttavat säännönmukaiset markkinajärjestelyt

Ei-tariffääriset toimenpiteet, kuten lisensiointi ja koostumusvaatimukset, muuttuvat maksut

Tullausarvo

Alkuperäsäännöt

Julkiset hankinnat

Tekniset esteet

Suojatoimenpiteet

Polkumyyntitoimenpiteet

Vastatoimenpiteet

Vientiverot

Vientituet, verovapautukset, luvanvarainen vientirahoitus

Vapaakauppavyöhykkeet, mukaan lukien tullivalvonnassa

Vientirajoitukset, mukaan lukien vapaaehtoiset vienninrajoitukset ja säännönmukaiset markkinajärjestelyt

Muu valtionapu, mukana lukien valtiontuet ja verovapautukset

Valtion kaupallisten yritysten rooli

Tuontiin ja vientiin liittyvä valuuttavalvonta

Valtion hyväksymä vastakauppa

Muut WTO-sopimuksen 1 A liitteessä olevien monenkeskisten kauppasopimusten kattamat toimenpiteet

([1]) Tämä luettelo ei muuta WTO-sopimuksen 1 A liitteessä olevien monenkeskisten kauppasopimusten tai soveltuvin osin WTO-sopimuksen 4 liitteessä olevien useammankeskisten kauppasopimusten voimassaolevia ilmoittamisvaatimuksia.

▼B

JULISTUS KANSAINVÄLISEN VALUUTTARAHASTON JA MAAILMAN KAUPPAJÄRJESTÖN VÄLISESTÄ SUHTEESTA

MINISTERIT, JOTKA

toteavat GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN ja Kansainvälisen valuuttarahaston läheisen suhteen ja GATT 1947 -sopimuksen määräysten, erityisesti GATT 1947 -sopimuksen XV artiklan, hallinnoivan kyseistä suhdetta;

tunnustavat osanottajien halun perustaa Maailman kauppajärjestön ja Kansainvälisen valuuttarahaston välisen suhteen WTO-sopimuksen 1 A liitteen monenkeskisten kauppasopimusten kattamien alueiden osalta määräyksiin, jotka ovat hallinnoineet GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN ja Kansainvälisen valuuttarahaston välistä suhdetta;

vahvistavat täten, että ellei toisin edellytetä päätösasiakirjassa, WTO:n ja Kansainvälisen valuuttarahaston välinen suhde perustuu WTO-sopimuksen 1 A liitteen monenkeskisten kauppasopimusten kattamien alueiden osalta määräyksiin, jotka ovat hallinnoineet GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN ja Kansainvälisen valuuttarahaston välistä suhdetta.

▼B

PÄÄTÖS TOIMENPITEISTÄ, JOTKA KOSKEVAT UUDISTUSOHJELMAN MAHDOLLISIA KIELTEISIÄ VAIKUTUKSIA VÄHITEN KEHITTYNEISIIN JA NETTOMÄÄRÄISESTI ELINTARVIKKEITA MAAHANTUOVIIN KEHITYSMAIHIN

1. Ministerit tunnustavat, että Uruguayn kierroksen tulosten asteittainen voimaansaattaminen saa aikaan kokonaisuudessaan lisääntyviä kaupan laajenemiseen ja talouskasvuun liittyviä mahdollisuuksia kaikkien osanottajien eduksi.

2. Ministerit tunnustavat, että maataloudessa tapahtuvan kaupan vapauttamiseen johtavan uudistusohjelman aikana vähiten kehittyneet ja nettomääräisesti ruokaa maahantuovat kehitysmaat voivat kokea negatiivisiä vaikutuksia ulkomaisista varoista kohtuuehdoin saatavien peruselintarvikkeiden riittävien toimitusten saatavuuden muodossa, mukaan lukien lyhyen aikavälin vaikeudet peruselintarvikkeiden normaalin tuonnin rahoituksessa.

3. Ministerit sopivat sen tähden luovansa asianmukaiset järjestelyt varmistaakseen, että Uruguayn kierroksen maatalouden kauppaa koskevien tulosten täytäntöönpano ei vaikuta haitallisesti sen tasoisen ruoka-avun saatavuuteen, joka riittää auttamaan kohtaamaan kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden ja nettomääräisesti ruokaa maahantuovien kehitysmaiden ruokatarpeita. Tätä tarkoitusta varten ministerit sopivat

i) tarkastelevansa vuoden 1986 ruoka-apusopimuksen mukaisen ruoka-apukomitean perustaman ruoka-avun tasoa ja aloittavansa neuvottelut asianmukaisessa paikassa perustaakseen sellaisen ruoka-apua koskevien sitoumusten tason, joka riittää kohtaamaan kehitysmaiden oikeutetut tarpeet uudistusohjelman aikana;

ii) hyväksyvänsä ohjesäännöt varmistaakseen, että entistä huomattavampi osuus elintarvikkeista toimitetaan vähiten kehittyneille ja nettomääräisesti ruokaa maahantuoville kehitysmaille täyden avustuksen muodossa ja/tai sopivin lyhytehtoisin lainoin vuoden 1986 ruoka-apusopimuksen IV artiklan mukaisesti;

iii) harkitakseen apuohjelmien yhteydessä teknistä ja rahallista apua koskevia pyyntöjä vähiten kehittyneille ja nettomääräisesti ruokaa maahantuoville kehitysmaille parantaakseen heidän maataloutensa tuottavuutta ja infrastruktuuria.

4. Ministerit sopivat edelleen varmistavansa, että missä tahansa maatalouden vientiluottoihin liittyvässä sopimuksessa on erityiskohtelua koskeva määräys vähiten kehittyneiden ja ruokaa maahantuovien kehitysmaiden eduksi.

5. Ministerit tunnustavat, että tietyt kehitysmaat voivat Uruguayn kierroksen tuloksena käydä läpi lyhyen aikavälin vaikeuksia tuotteiden normaalin tuonnin rahoituksessa ja että nämä maat voivat olla kelpoisia turvautumaan kansainvälisten rahalaitosten varoihin nykyisten edellytysten vallitessa tai mainitut edellytykset voidaan sopeuttamisohjelmien yhteydessä luoda kohdistumaan mainittuihin rahoitusongelmiin. Tässä suhteessa ministerit ottavat huomioon GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN pääjohtajan raportin 37 kohdan neuvotteluista Kansainvälisen valuuttarahaston pääjohtajan ja Maailman pankin presidentin kanssa (MTN.GNG/NG14/W/35).

6. Ministerikokous tutkii säännöllisesti tämän päätöksen määräykset, ja maatalouskomitea valvoo tarvittaessa tämän päätöksen jälkikäsittelyä.

▼B

PÄÄTÖS SOPIMUKSEN TEKSTIILI- JA VAATETUSTUOTTEISTA 2.6 ARTIKLAN MUKAISESTA ENSIMMÄISESTÄ ILMOITUKSESTA

Ministerit sopivat, että osanottajat, jotka huolehtivat sopimuksen tekstiili- ja vaatetustuotteista 2 artiklan 1 kohtaan kuuluvien rajoituksista, ilmoittavat viimeistään 1. lokakuuta 1994 GATT-sihteeristölle yksityiskohdat niistä toimenpiteistä, joihin he ryhtyvät mainitun sopimuksen 2 artiklan 6 kohdan mukaan. GATT-sihteeristö jakaa viipymättä kyseiset ilmoitukset tiedoksi muille osanottajille. Nämä ilmoitukset tehdään tekstiilitarkkailuelimelle, sitten kun se on perustettu, niitä tarkoituksia varten, jotka mainitaan sopimuksen tekstiili- ja vaatetustuotteista 2 artiklan 21 kohdassa.

▼B

SOPIMUSEHDOTUS WTO:N JA ISON VÄLISESTÄ STANDARDIEN TIETOJENVAIHTOJÄRJESTELMÄSTÄ

Ministerit päättävät suosittelevansa, että Maailman kauppajärjestön sihteeristö tekee sopimuksen Kansainvälisen standardisoimisjärjestön (ISO) kanssa sellaisen tietojenvaihtojärjestelmän luomisesta, jonka pohjalta

1. ISONETin jäsenten tulee toimittaa ISO/IEC:n informaatiokeskukseen Geneveen ne ilmoitukset, joihin viitataan kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen liitteen 3 standardien valmistelua, hyväksymistä ja soveltamista koskevien menettelyohjeiden kohdissa C ja J, niissä esitetyllä tavalla;

2. Työohjelmissa, joihin viitataan kohdassa J, tulee käyttää seuraavanlaista (aakkos-) numeerista luokitusjärjestelmää:

   a) standardien luokitusjärjestelmä, joka mahdollistaisi standardisoivat elimet antamaan kullekin työohjelmassa mainitulle standardille sisällön-mukaisen (aakkos-)numeerisen tunnuksen;

   b) käsittelyvaiheen koodijärjestelmä, joka mahdollistaisi standardisoivat elimet antamaan kullekin työohjelmassa mainitulle standardille käsittelyvaiheen osoittavan (aakkos-)numeerisen tunnuksen; tätä varten tulisi erottaa vähintään viisi kehitysvaihetta: 1) vaihe, jossa päätös standardin laatimisesta on tehty, mutta tekninen työ ei ole vielä alkanut; 2) vaihe, jossa tekninen työ on alkanut, mutta kommentointiaika ei ole vielä alkanut; 3) vaihe, jossa kommentointiaika on alkanut, mutta se ei ole vielä päättynyt; 4) vaihe, jossa kommentointiaika on päättynyt, mutta standardia ei vielä ole hyväksytty; ja 5) vaihe, jossa standardi on hyväksytty;

   c) tunnistamisjärjestelmä, joka kattaa kaikki kansainväliset standardit ja joka mahdollistaisi standardisoivat elimet antamaan kullekin työohjelmassa mainitulle standardille (aakkos-) numeerisen tunnuksen, joka ilmaisee sen pohjana käytetyn kansainvälisen standardin (käytetyt kansainväliset standardit);

3. ISO/IEC:n informaatiokeskuksen tulee viivytyksettä toimittaa WTO-sihteeristölle kopiot ilmoituksista, joihin on viitattu menettelyohjeiden kohdassa C;

4. ISO/IEC:n informaatiokeskuksen tulee säännöllisesti julkaista tietoja ilmoituksista, jotka on vastaanotettu menettelyohjeiden kohtien C ja J mukaisesti; tämän julkaisun, josta voidaan periä kohtuullinen korvaus, tulee olla ISONETin jäsenten ja WTO-sihteeristön välityksellä WTO:n jäsenten saatavilla.

▼B

PÄÄTÖS ISO/IEC:N INFORMAATIOKESKUKSEN JULKAISUN TARKASTELUSTA

Ministerit päättävät, että Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen 1 A liitteeseen sisältyvän kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti kaupan teknisten esteiden komitean tulee sanotun vaikuttamatta neuvottelua ja riitojenratkaisua koskeviin määräyksiin, vähintään kerran vuodessa tarkastella ISO/IEC informaatiokeskuksen tuottama julkaisu, tiedoista, jotka on saatu sopimuksen liitteen 3 standardien laatimista, hyväksymistä ja soveltamista koskevien menettelyohjeiden mukaisesti, jotta jäsenille annetaan mahdollisuus keskustella mistä tahansa näiden menettelyohjeiden toimintaan liittyvistä asioista.

Tämän keskustelun helpottamiseksi WTO-sihteeristön tulee toimittaa jäsenittäin luettelo kaikista standardisoivista elimistä, jotka ovat hyväksyneet menettelyohjeet, sekä myös luettelon niistä standardisoivista elimistä, jotka ovat hyväksyneet tai sanoutuneet irti menettelyohjeista edellisen tarkastelun jälkeen.

WTO-sihteeristön tulee myös viivytyksettä jakaa jäsenille ISO/IEC:n informaatiokeskukselta saamiensa ilmoitusten kopiot.

▼B

PÄÄTÖS TOIMENPITEIDEN KIERTÄMISEN EHKÄISEMISESTÄ

MINISTERIT, JOTKA

toteavat, että sillä aikaa kun GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan täytäntöönpanoa koskevaa sopimusta edeltäneissä neuvotteluissa käsiteltiin polkumyyntitullien kiertämistä koskevaa ongelmaa, neuvottelijat eivät päässeet yksimielisyyteen nimenomaisesta tekstistä;

pitävät mielessä, että on suotavaa, että tällä alueella niin pian kuin mahdollista sovelletaan yhdenmukaisia määräyksiä;

päättävät siirtää tämän asian mainitun sopimuksen mukaisesti perustetun polkumyyntikomitean ratkaistavaksi.

▼B

PÄÄTÖS SOPIMUKSEN TULLITARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN 1994 VI ARTIKLAN SOVELTAMISESTA 17.6 ARTIKLAN TARKASTELUSTA

Ministerit päättävät seuraavaa:

GATT 1994 -sopimuksen VI artiklan täytäntöönpanoa koskevan sopimuksen 17 artiklan 6 kohdassa mainitun tarkistuksen taso tarkastetaan kolmen vuoden kuluttua sen tutkimiseksi, onko se yleisesti soveltuva.

▼B

JULKILAUSUMA RIITOJEN RATKAISEMISESTA TULLITARIFFEJA JA KAUPPAA KOSKEVAN YLEISSOPIMUKSEN 1994 VI ARTIKLAN SOVELTAMISTA KOSKEVAN SOPIMUKSEN TAI TUKIA JA TASOITUSTULLEJA KOSKEVAN SOPIMUKSEN V OSAN MUKAISESTI

Ministerit tunnustavat, mitä tulee riitojen ratkaisuun GATT 1994:n VI artiklan soveltamista koskevan sopimuksen tai tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen V osan mukaisesti, että on tarve ratkaista polkumyynnistä ja tasoitustullitoimenpiteistä johtuvat riidat johdonmukaisesti.

▼B

PÄÄTÖS TAPAUKSISSA, JOISSA TULLIHALLINNOILLA ON SYYTÄ EPÄILLÄ ILMOITETUN ARVON TODENPERÄISYYTTÄ TAI TÄSMÄLLISYYTTÄ

Ministerit kehottavat GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan täytäntöönpanoa koskevassa sopimuksessa perustettua tullausarvokomiteaa päättämään seuraavasti:

TULLAUSARVOKOMITEA, JOKA

vahvistaa, että kauppa-arvo on GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamista koskevan sopimuksen (myöhemmin ”sopimus”) mukaan ensisijainen arvonmääritysmenetelmä;

tunnustaa, että tullihallinto voi joutua kohtaamaan tapauksia, joissa sillä on syytä epäillä niiden tietojen tai asiakirjojen oikeellisuutta tai täsmällisyyttä, jotka kaupanharjoittajat esittävät ilmoitetun arvon tueksi;

korostaa, että näin tehdessään tullihallinnon ei tulisi saattaa kyseenalaiseksi kaupanharjoittajien lainmukaisia etuja;

ottaa huomioon sopimuksen 17 artiklan, sopimuksen III liitteen 6 kohdan ja teknisen tullausarvokomitean asiaan liittyvät päätökset

PÄÄTTÄÄ SEURAAVAA:

1. Kun tullausarvoilmoitus on annettu ja kun tulliviranomaisella on syytä epäillä siinä esitettyjen tietojen tai tämän ilmoituksen tueksi esitettyjen asiakirjojen oikeellisuutta tai täsmällisyyttä, tulliviranomainen voi pyytää maahantuojaa esittämään lisäselvitystä, mukaan lukien asiakirjat ja muuta näyttöä siitä, että ilmoitettu arvo on maahantuoduista tavaroista tosiasiassa maksettu tai maksettava kokonaishinta, jota on oikaistu 8 artiklan määräysten mukaisesti. Mikäli tulliviranomaisella on vielä lisätiedot saatuaan kohtuullisin perustein epäilyjä ilmoitetun arvon oikeellisuudesta tai täsmällisyydestä tai mikäli vastausta ei lainkaan saada, voidaan, 11 artiklan määräykset huomioon ottaen, katsoa, että maahantuotujen tavaroiden tullausarvoa ei voida määrittää 1 artiklan mukaisesti. Ennen lopullisen päätöksen tekemistä tullihallinnon tulee pyydettäessä ilmoittaa kirjallisesti maahantuojalle, millä perusteella se epäilee tietojen tai esitettyjen asiakirjojen oikeellisuutta tai täsmällisyyttä, ja maahantuojalle tulee antaa mahdollisuus esittää vastine. Kun lopullinen päätös on tehty, tullihallinnon tulee ilmoittaa maahantuojalle päätöksensä sekä sen perustelut.

2. On täysin asianmukaista, että sopimusta sovellettaessa jäsen avustaa toista keskenään sovittujen ehtojen mukaan.

▼B

PÄÄTÖS TEKSTEISTÄ, JOTKA KOSKEVAT VÄHIMMÄISARVOJA JA YKSINEDUSTAJIEN, YKSINMYYJIEN JA TOIMILUVAN YKSINHALTIJOIDEN MAAHANTUONTEJA

Ministerit päättävät siirtää seuraavat tekstit GATT 1994-sopimuksen VII artiklan täytäntöönpanoa koskevassa sopimuksessa perustetun tullausarvokomitean hyväksyttäväksi:

I

Mikäli kehitysmaa tekee varauman virallisesti vahvistettujen vähimmäisarvojen säilyttämisestä III liitteen 2 kohdan ehtojen mukaisesti ja osoittaa siihen olevat hyvät syyt, komitean tulee suhtautua ymmärtäväisesti varaumapyyntöön.

Mikäli varaumaan suostutaan, III liitteen 2 kohdassa mainituissa ehdoissa tulee ottaa täysipainoisesti huomioon kyseisen jäsenen kehitykseen, rahoitukseen ja kauppaan liittyvät tarpeet.

II

1. Joukko sopimukseen liittymistä harkitsevia kehitysmaita on ilmaissut huolensa siitä, että yksinedustajien, yksinmyyjien ja toimiluvan yksinhaltijoiden maahantuomien tavaroiden arvon-määrityksessä voi olla ongelmia. Kehitysmaajäsenet voivat sopimuksen 20 artiklan 2 kohdan perusteella lykätä sopimuksen soveltamista viidellä vuodella. Jäsenet, jotka käyttävät hyväkseen tätä säädöstä, voivat hyödyntää tämän ajan suorittamalla asian vaatimia tutkimuksia ja ryhtymällä muihin toimiin, jotka ovat välttämättömiä sopimuksen soveltamisen helpottamiseksi.

2. Ottaen tämän huomioon komitea suosittaa, että Tulliyhteistyö-neuvosto avustaa kehitysmaajäseniä II liitteen säännösten mukaisesti suunnittelemaan ja tekemään tutkimuksia aloilla, jotka on yksilöity mahdollisiksi ongelma-alueiksi, mukaan lukien yksinedustajien, yksinmyyjien ja toimiluvan yksinhaltijoiden tuonnit.

▼B

PÄÄTÖS PALVELUKAUPAN YLEISSOPIMUKSEN RAKENTEELLISISTA JÄRJESTELYISTÄ

Ministerit päättävät suositella, että palvelukauppaneuvosto hyväksyy ensimmäisessä kokouksessaan seuraavan päätöksen apuelimistä.

PALVELUKAUPPANEUVOSTO,

toimien artiklan XXIV mukaisesti, tarkoituksenaan helpottaa palvelukaupan yleissopimuksen soveltamista ja tavoitteiden edistämistä,

PÄÄTTÄÄ SEURAAVAA

1. Kaikki apuelimet, jotka neuvosto voi perustaa, raportoivat vuosittain tai tarpeen vaatiessa useammin neuvostolle. Jokainen elin laatii omat menettelysäännöt ja voi tarvittaessa perustaa omia apuelimiä.

2. Jokainen palvelualakomitea toteuttaa neuvoston sille määräämiä velvoitteita ja antaa jäsenille mahdollisuuden neuvotella kaikista kyseisen alan palvelukauppaan liittyvistä asioista ja palvelualan liitteeseen mahdollisesti kuuluvasta toiminnasta. Sellaiset velvoitteet sisältävät:

a) tarkastella ja valvoa jatkuvasti sopimuksen soveltamista kyseisen alan osalta;

b) laatia neuvoston harkittavaksi ehdotuksia tai suosituksia minkä tahansa kyseisen alan kauppaan liittyvän asian yhteydessä;

c) jos on olemassa palvelualaa koskeva liite, harkita muutosehdotuksia tähän palvelualan liitteeseen ja tehdä tarvittavia suosituksia neuvostolle;

d) järjestää paikka teknisille keskusteluille, johtaa tutkimuksia jäsenten toimenpiteistä ja johtaa kyseisen alan palvelukauppaan vaikuttavien muiden teknisten kysymysten tutkimuksia;

e) antaa teknistä apua kehitysmaajäsenille ja WTO:n perustamissopimuksen jäsenyydestä neuvotteleville kehitysmaille kyseisen alan palvelukauppaan vaikuttavien velvoitteiden ja muiden kysymysten soveltamisen suhteen; ja

f) tehdä yhteistyötä minkä tahansa muiden palvelukaupan yleissopimuksen nojalla perustettujen apuelinten ja minkä tahansa muiden millä tahansa kyseisistä alueista toimivien kansainvälisten järjestöjen kanssa.

3. Täten perustetaan rahoituspalvelukomitea, jonka vastuulla ovat 2 kohdassa luetellut asiat.

▼B

PÄÄTÖS PALVELUKAUPAN YLEISSOPIMUKSEN TIETYISTÄ RIITOJENRATKAISUMENETTELYISTÄ

Ministerit päättävät suositella, että palvelukauppaneuvosto hyväksyy ensimmäisessä kokouksessaan seuraavan päätöksen.

PALVELUKAUPPANEUVOSTO, JOKA

ottaa huomioon sopimusta ja palveluja koskevien velvoitteiden ja erityisten sitoumusten erityisluonteen XXII ja XXIII artikloissa esitetyn riitojen ratkaisun osalta,

PÄÄTTÄÄ SEURAAVAA:

1. Panelistien luettelo laaditaan auttamaan panelistien valinnassa.

2. Tätä tarkoitusta varten jäsenet voivat ehdottaa allaolevassa 3 kohdassa mainitut pätevyysvaatimukset täyttäviä henkilöitä sisällytettäväksi luetteloon, ja oheistavat ansioluettelon heidän pätevyydestään, mukaan lukien mikäli mahdollista viittauksen sopivasta palvelu-alakohtaisesta asiantuntemuksesta.

3. Paneelit tulee koota hyvin pätevistä hallituksen ja/tai hallituksen ulkopuolisista henkilöistä, joilla on kokemusta palvelukauppasopimukseen ja/tai palvelukauppaan liittyvistä kysymyksistä, mukaan lukien liitännäiset sääntelykysymykset. Panelistit palvelevat henkilökohtaisessa ominaisuudessaan, eivät minkään valtion tai järjestön edustajina.

4. Palvelualakohtaisia kysymyksiä hoitavilla riitapaneeleilla tulee olla riittävä asiantuntemus, joka on tarpeen asianomaisilla palvelualoilla, joita riita koskee.

5. Sihteeristö säilyttää luetteloa ja kehittää hallintomenettelyjä yhdessä neuvoston puheenjohtajan kanssa neuvotellen.

▼B

PÄÄTÖS PALVELUKAUPASTA JA YMPÄRISTÖSTÄ

Ministerit päättävät suositella, että palvelukauppaneuvosto ensimmäisessä kokouksessaan hyväksyy seuraavan päätöksen.

PALVELUKAUPPANEUVOSTO, JOKA

tunnustaa, että ympäristön suojelemiseksi tarpeelliset toimenpiteet voivat olla ristiriidassa tämän sopimuksen määräysten kanssa ja

toteaa, että kun ympäristön suojelemiseksi tarpeellisten määräysten tarkoituksena on tyypillisesti inhimillisen, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojeleminen, ei ole selvää, että on tarpeen määrätä enemmästä kuin XIV artiklan (b) kohta sisältää.

PÄÄTTÄÄ SEURAAVAA:

1. Määritelläkseen onko yleissopimuksen XIV artiklan muuttaminen tarpeen edellä mainittujen toimenpiteiden huomioonottamiseksi pyytää kauppa- ja ympäristökomiteaa tutkimaan ja raportoimaan sekä tekemään mahdolliset suositukset palvelukaupan ja ympäristön välisestä suhteesta, mukaan lukien kestävä kehitys. Komitean tulee myöskin tutkia hallitustenvälisten ympäristösopimusten merkitys ja niiden suhde tähän sopimukseen.

2. Komitean tulee raportoida työnsä tuloksista ensimmäiselle joka toinen vuosi kokoontuvalle ministerikokoukselle WTO:n perustamissopimuksen voimaantulon jälkeen.

▼B

PÄÄTÖS LUONNOLLISTEN HENKILÖIDEN LIIKKUVUUTTA KOSKEVISTA NEUVOTTELUISTA

MINISTERIT, JOTKA

ottavat huomioon Uruguayn kierroksen neuvottelujen seurauksena olevat sitoumukset, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden liikkuvuutta palvelujen tarjoamista varten,

ovat tietoisia palvelukaupan yleissopimuksen tavoitteista, joihin kuuluu muun muassa kehitysmaiden kasvava osallistuminen palvelujen kauppaan ja niiden palvelujen viennin laajeneminen,

tunnustavat luonnollisten henkilöiden liikkuvuutta koskevien laajempien sitoumusten aikaansaamisen tärkeyden, jotta saavutettaisiin palvelukaupan yleissopimuksen mukainen etujen tasapaino,

PÄÄTTÄVÄT SEURAAVAA:

1. Neuvottelut luonnollisten henkilöiden liikkuvuuden laajemmasta vapauttamisesta palvelujen tarjoamista varten jatkuvat Uruguayn kierroksen päättämisen jälkeen, ja niiden tarkoituksena on se, että osanottajat voivat saada aikaan laajempia sitoumuksia palvelukaupan yleissopimuksen mukaisesti.

2. Neuvotteluja toteuttamaan perustetaan luonnollisten henkilöiden liikkuvuutta käsittelevä neuvotteluryhmä. Ryhmä luo omat menettelytapansa ja raportoi määräajoin palvelukauppaneuvostolle.

3. Neuvotteluryhmä pitää ensimmäisen neuvottelutilaisuutensa viimeistään 16. toukokuuta 1994. Sen on saatettava nämä neuvottelut päätökseen ja tehtävä loppuraportti viimeistään kuuden kuukauden kuluttua WTO:n perustamissopimuksen voimaantulosta.

4. Näistä neuvotteluista seurauksena olevat sitoumukset merkitään jäsenten erityisiä sitoumuksia koskeviin listoihin.

▼B

PÄÄTÖS RAHOITUSPALVELUISTA

MINISTERIT, JOTKA

ottavat huomioon että osanottajien Uruguayn kierroksen lopuksi listaamat rahoituspalvelusitoumukset tulevat voimaan suosituimmuuskohtelun (MFN) mukaisesti samanaikaisesti WTO:n perustamissopimuksen (myöhemmin ”WTO-sopimus”) kanssa,

PÄÄTTÄVÄT SEURAAVAA:

1. Viimeistään kuusi kuukautta WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen päättyvän kauden lopussa, jäsenet voivat vapaasti kokonaan tai osittain parantaa, muuttaa tai peruuttaa tämän palvelualan sitoumuksensa tarjoamatta hyvitystä, palvelukaupan yleissopimuksen XXI artiklan määräyksistä huolimatta. Samalla jäsenten tulee esittää lopullinen kantansa koskien poikkeuksia suosituimmuuskohtelusta (MFN) näillä sektoreilla, II artiklasta tehtäviä poikkeuksia koskevan liitteen määräyksistä huolimatta. WTO-sopimuksen voimaantulopäivästä yllä mainitun kauden loppuun saakka ei sovelleta II artiklasta tehtäviä poikkeuksia koskevassa liitteessä lueteltuja poikkeuksia, jotka ovat riippuvaisia muiden osanottajien sitoumustasosta tai muiden osanottajien tekemistä poikkeuksista.

2. Rahoituspalvelukomitean tulee valvoa kaikkia tämän sopimuksen mukaisten neuvottelujen edistymistä ja raportoida siitä palvelukauppaneuvostolle viimeistään neljä kuukautta WTO-sopimuksen voimaantulon jälkeen.

▼B

PÄÄTÖS MERIKULJETUSPALVELUNEUVOTTELUISTA

MINISTERIT, JOTKA

ottavat huomioon, että merikuljetuspalveluja koskevat osanottajien tekemät sitoumukset Uruguayn kierroksen päättyessä tulevat voimaan MFN:n pohjalta samanaikaisesti WTO:n perustamissopimuksen kanssa (myöhemmin ”WTO-sopimus”),

PÄÄTTÄVÄT SEURAAVAA:

1. Neuvottelut merikuljetuspalvelualalla aloitetaan palvelukaupan yleissopimuksen puitteissa vapaaehtoiselta pohjalta. Neuvottelujen tulee olla laaja-alaisia ja niiden tavoitteena on saada aikaan sitoumuksia kansainvälisissä merikuljetuksissa, niihin liittyvissä oheispalveluissa ja satamapalvelujen saannissa ja käytössä, jotta rajoitukset voidaan poistaa määräajan puitteissa.

2. Merikuljetuspalvelujen neuvotteluryhmä (myöhemmin ”NGMTS”) on perustettu tämän toimeksiannon toteuttamiseksi. Ryhmän tulee raportoida määräajoin neuvottelujen edistymisestä.

3. NGMTS-neuvottelut ovat avoinna kaikille hallituksille ja Euroopan yhteisöille, jotka ilmoittavat aikomuksestaan osallistua neuvotteluihin. Tähän päivämäärään mennessä ovat ilmoittaneet aikomuksestaan osallistua neuvotteluihin:

Argentiina, Kanada, Euroopan yhteisöt ja niiden jäsenvaltiot, Suomi, Hongkong, Islanti, Indonesia, Korea, Malesia, Meksiko, Puola, Uusi Seelanti, Norja, Filippiinit, Romania, Singapore, Ruotsi, Sveitsi, Thaimaa, Turkki, Yhdysvallat.

Lisäilmoitukset aikomuksesta osallistua neuvotteluihin osoitetaan WTO-sopimuksen säilyttäjälle.

4. Ryhmä tulee pitämään ensimmäisen neuvotteluistuntonsa viimeistään 16. toukokuuta 1994. Sen tulee päättää neuvottelut ja laatia lopullinen raportti kesäkuuhun 1996 mennessä. Lopullisen raportin tulee sisältää näiden neuvottelutulosten toimeenpanopäivämäärä.

5. Ennen neuvottelujen loppuun saattamista II artiklaa ja II artiklan poikkeustapauksia koskevan liitteen 1 ja 2 kohtaa ei sovelleta merikuljetusalalla eikä MFN-poikkeuksia tarvitse listata. Neuvottelujen päättymisen yhteydessä jäsenillä on oikeus parantaa, muuttaa tai peruuttaa kaikkia tällä palvelualalla Uruguayn kierroksen aikana tehtyjä sitoumuksia tarjoamatta hyvitystä, sopimuksen XXI artiklan määräyksistä huolimatta. Samalla jäsenten tulee esittää lopullinen kantansa koskien poikkeuksia suosituimmuuskohtelusta (MFN) tällä sektorilla, II artiklasta tehtäviä poikkeuksia koskevan liitteen määräyksistä huolimatta. Mikäli neuvottelut eivät onnistu, palvelukauppaneuvosto päättää, jatketaanko neuvotteluja annetun valtuutuksen mukaisesti.

6. Neuvottelujen tuloksena syntyneet sitoumukset, mukaan lukien niiden voimaantulon päivämäärä, kirjataan palvelukaupan yleissopimukseen liitettyihin erityisiä sitoumuksia koskeviin listoihin ja ne ovat sopimuksen kaikkien määräysten alaisia.

▼B

7. Tästä hetkestä aina 4 kohdan mukaisesti päätettävään toimeenpanopäivämäärään asti on sovittu, että osanottajat eivät sovella mitään kansainvälisten merikuljetuspalvelujen kauppaan vaikuttavia toimenpiteitä lukuun ottamatta muiden maiden soveltamien toimenpiteiden vastineeksi tarkoitettuja toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ylläpitää tai lisätä merikuljetuspalvelujen vapautta, ei myöskään siten, että niiden neuvotteluasema parantuisi ja vahvistuisi.

8. 7 kohdan täytäntöönpanon valvonta on alistettu merikuljetuspalvelujen neuvotteluryhmälle. Kuka tahansa osanottajista voi saattaa NGMTS:n tietoon minkä tahansa toimenpiteen tai laiminlyönnin, minkä se uskoo olennaisesti liittyvän 7 kohdan täytäntöönpanoon. Tällaiset tiedonannot katsotaan annetuiksi NGMTSdle silloin, kun sihteeristö on ne vastaanottanut.

▼B

PÄÄTÖS PERUSTELEVIESTINTÄNEUVOTTELUISTA

MINISTERIT PÄÄTTÄVÄT SEURAAVAA:

1. Neuvottelut aloitetaan vapaaehtoiselta pohjalta silmällä pitäen televerkkojen ja -palvelujen (myöhemmin ”perusteleviestintä”) kaupan asteittaista vapauttamista palvelukaupan yleissopimuksen (GATS) puitteissa.

2. Mitenkään neuvottelutulokseen vaikuttamatta neuvottelujen on oltava laaja-alaisia sulkematta etukäteen mitään perusteleviestintäpalvelua niiden ulkopuolelle.

3. Perusteleviestinnän neuvotteluryhmä (”NGBT”) perustetaan tämän toimeksiannon toteuttamiseksi. NGBT:n tulee raportoida määräajoin neuvottelujen etenemisestä.

4. NGBT.n neuvottelut ovat avoinna kaikille hallituksille ja Euroopan yhteisölle, jotka ovat ilmoittavat aikeistaan osallistua neuvotteluihin. Tähän päivämäärään mennessä ovat ilmoittaneet aikomuksestaan osallistua neuvotteluihin:

Australia, Itävalta, Kanada, Chile, Kypros, Euroopan yhteisö ja sen jäsenvaltiot, Suomi, Hongkong, Unkari, Japani, Korea, Meksiko, Uusi Seelanti, Norja, Slovakian Tasavalta, Ruotsi, Sveitsi, Turkki, Yhdysvallat.

Lisäilmoitukset aikomuksesta osallistua tulee osoittaa WTO:n perustamissopimuksen säilyttäjälle.

5. NGBT tulee pitämään ensimmäisen neuvotteluistuntonsa viimeistään kuukauden kuluttua tämän päätöksen päivämäärästä. Se tulee päättämään nämä neuvottelut ja laatimaan loppuraporttinsa viimeistään 30. päivänä huhtikuuta 1996. NGBT:n loppuraportin tulee sisältää näiden neuvottelutulosten toimeenpanopäivä-määrä.

6. Kaikki neuvottelujen tuloksena syntyneet sitoumukset, mukaan lukien niiden voimaantulon päivämäärä, kirjataan palvelukaupan yleissopimukseen liitettyihin erityisiä sitoumuksia koskeviin listoihin, ja ne ovat sopimuksen kaikkien määräystenalaisia.

7. Tästä hetkestä aina neuvottelutulosten toimeenpanon 5 kohdassa viitattuun ajankohtaan asti on sovittu, että osanottajat eivät sovella perusteleviestinnän kaupassa mitään toimenpidettä, niin että sen neuvotteluasema parantuisi ja vahvistuisi. On sovittu, että tämä ehto ei saa estää perustelepalvelujen tarjontaa koskevien kaupallisten ja valtiollisten järjestelyjen pyrkimyksiä.

8. 7 kohdan täytäntöönpanon valvonta on alistettu NGBTdle. Kuka tahansa osanottajista voi saattaa NGBT:n tietoon minkä tahansa toimenpiteen tai laiminlyönnin, minkä se uskoo olennaisesti liittyvän 7 kohdan täytäntöönpanoon. Tällaiset tiedonannot katsotaan annetuiksi NGBTdle silloin kun sihteeristö on ne vastaanottanut.

▼B

PÄÄTÖS KOSKIEN ASIANTUNTIJAPALVELUJA

Ministerit päättävät suositella, että palvelukauppaneuvosto hyväksyy ensimmäisessä kokouksessaan seuraavan päätöksen

PALVELUKAUPPANEUVOSTO, JOKA

tunnustaa sääntelytoimenpiteiden vaikutuksen asiantuntijapalvelujen kaupan laajenemiseen, kun nämä toimenpiteet liittyvät ammattipätevyyteen, teknisiin standardeihin ja lupamenettelyyn,

haluaa luoda monenkeskiset säännöt, joilla varmistetaan, että erityisiä sitoumuksia tehtäessä, kyseiset sääntelytoimenpiteet eivät muodosta tarpeettomia esteitä asiantuntijapalvelujen tarjonnalle.

PÄÄTTÄÄ SEURAAVAA:

1. VI artiklan 4 kohdassa esitetty kotimaisia säännöksiä koskeva työohjelma tulisi toteuttaa välittömästi. Tätä tarkoitusta varten perustetaan asiantuntijapalveluja käsittelevä työryhmätutkimaan ja raportoimaan suosituksin niistä säännöistä, joilla varmistetaan, että pätevyysvaatimuksiin ja pätevöitymiseen, teknisiin standardeihin ja lupavaatimuksiin asiantuntijapalveluiden alalla liittyvät toimenpiteet eivät muodosta tarpeettomia kaupan esteitä.

2. Ensisijaisesti työryhmän tulee antaa suositukset monenkeskisten sääntöjen laatimiseksi kirjanpito- ja tilintarkastuspalveluille, antaakseen toiminnallisen merkityksen erityisille sitoumuksille. Antaessaan suosituksensa työryhmän tulee keskittyä:

a) markkinoille pääsyyn liittyvien monenkeskisten sääntöjen kehittämiseen, jotta varmistetaan, että kotimaiset sääntelyvaatimukset:

   i) perustuvat objektiivisiin ja avoimiin kriteereihin, kuten pätevyyteen ja kykyyn toimittaa kyseinen palvelu;

   ii) eivät ole vaativampia kuin on tarpeen palvelun laadun takaamiseksi ja siten helpottaa kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelujen tehokasta vapautumista;

b) kansainvälisten standardien käyttöön ja näin tehden edistää yhteistyötä asiaankuuluvien kansainvälisten järjestöjen kanssa, jotka on määritelty VI artiklan 5 b kohdassa, saattaakseen täysin voimaan VII artiklan 5 kohdan;

c) helpottamaan sopimuksen VI artiklan 6 kohdan tehokasta soveltamista luomalla ohjeet pätevyysvaatimusten tunnustamiselle.

Edellä tarkoitettuja sääntöjä laatiessaan työryhmän tulee ottaa huomioon asiantuntijapalveluita sääntelevien hallituksen ja hallituksen ulkopuolisten elinten tärkeys.

▼B

PÄÄTÖS RIITOJEN RATKAISUSTA ANNETTUJA SÄÄNTÖJÄ JA MENETTELYJÄ KOSKEVAN SOPIMUKSEN SOVELTAMISESTA JA TARKASTELUSTA

MINISTERIT, JOTKA

MUISTUTTAVAT MIELIIN 22. helmikuuta 1994 tehdyn päätöksen, jossa GATT 1947 -sopimuksen riitojen ratkaisusäännöt ja -menettelyt pysyvät voimassa Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen voimaantulopäivään saakka,

KEHOTTAVAT asianomaiset neuvostot ja komiteat päättämään, että he jatkavat niiden riitojen sovittelua, joiden suhteen neuvottelupyyntö tehtiin ennen voimaantulopäivää;

KUTSUVAT ministerikokousta saattamaan loppuun Maailman kauppajärjestön riitojen ratkaisemisesta annettujen sääntöjen ja menettelyjen tarkastelu neljän vuoden kuluessa Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen voimaantulon jälkeen ja päättämään riitojen ratkaisemisesta annettujen sääntöjen ja menettelyjen jatkamisesta, muuttamisesta tai lopettamisesta ensimmäisessä tarkastelun jälkeen pidettävässä tilaisuudessa.

▼B

SOPIMUS RAHOITUSPALVELUSITOUMUKSISTA

Uruguayn kierrokselle osallistujat ovat voineet tehdä erityisiä rahoituspalveluja koskevia sitoumuksia palvelukaupan yleissopimuksen (myöhemmin ”sopimus”) mukaan, vaihtoehtona sopimuksen III osan määräysten mukaiselle lähestymistavalle. Sovittiin, että tätä lähestymistapaa voidaan soveltaa seuraavan sopimuksen mukaisesti:

i) se ei ole ristiriidassa sopimuksen määräysten kanssa;

ii) se ei vähennä minkään jäsenen oikeutta luetella omat sitoumuksensa sopimuksen III osan mukaisesti;

iii) sen tuloksena syntyviä erityisiä sitoumuksia sovelletaan suosituimmuuskohtelun mukaisesti,

iv) jäsenen ei sopimuksen mukaan oleteta sitoutuvan tiettyyn vapauttamisen asteeseen.

Kiinnostuneet jäsenet ovat neuvottelujen pohjalta ja mahdollisin mainituin ehdoin ja varauksin sisällyttäneet erityisiä sitoumuksia koskevaan listaan erityisiä sitoumuksia allaolevan lähestymistavan mukaisesti.

A. Uusien rajoitusten asettamiskielto

Kaikkien alla mainittuihin sitoumuksiin liittyvien ehtojen, rajoitusten ja varausten soveltamista on rajoitettava vain voimassa oleviin toimenpiteisiin.

B. Markkinoillepääsy

Monopolioikeudet

1. Sopimuksen VIII artiklan lisäksi sovelletaan seuraavaa:

   Jokainen jäsen esittää rahoituspalveluja koskevassa erityisten sitoumusten listassaan voimassa olevat monopolioikeudet ja pyrkii niiden poistamiseen tai soveltamisalan vähentämiseen. Rahoituspalveluja koskevan liitteen 1 b alakohdan määräyksistä huolimatta tätä kohtaa sovelletaan liitteen 1 b (iii) alakohdassa tarkoitettuihin toimintamuotoihin.

Julkisten elinten ostamat rahoituspalvelut

2. Sopimuksen XIII artiklan määräyksistä huolimatta jokainen jäsen varmistaa, että sen alueella toimiville muiden jäsenten rahoituspalvelujen tarjoajille myönnetään suosituimmuuskohtelu ja kansallinen kohtelu sen julkisten elinten ostaessa tai hankkiessa rahoituspalveluja sen alueella.

Rajan ylittävä kauppa

3. Jokaisen jäsenen tulee sallia ulkomaisten rahoituspalvelujen tarjoajien tarjota seuraavia palveluja pää-miehenä, välittäjän kautta tai välittäjänä kansallista kohtelun takaavien ehtojen mukaisesti:

   a) seuraavia riskejä koskevat vakuutukset:

      i) merenkulku ja kaupallinen lentoliikenne sekä avaruusalusten laukaisut ja kuljetukset (mukaan lukien satelliitit), jossa vakuutus kokonaan tai osittain kattaa kuljetettavan tavaran, kulkuvälineen sekä siitä mahdollisesti syntyvät vastuut; sekä

▼B

ii) kansainvälinen kauttakulkutavara;

b) jälleen- ja edelleenvakuutus ja vakuutukseen liittyvät palvelut liitteen 5 (a) (iv) alakohdan mukaisesti:

c) rahoitustiedon hankinta ja siirto sekä rahoituspalveluihin liittyvät atk-palvelut liitteen 5 (a) (xv) alakohdan mukaisesti, sekä neuvonta ja muut liitännäispalvelut, ei kuitenkaan pankkitoimintaan ja muihin rahoituspalveluihin liittyvä välitystoiminta liitteen 5 (a) (xvi) alakohdan mukaisesti.

4. Jokaisen jäsenen tulee sallia maassa asuvien henkilöiden ostaa alla luetelluissa alakohdissa mainitut rahoituspalvelut minkä tahansa muun jäsenen alueelta:

a) 3 (a) alakohta;

b) 3 (b) alakohta; sekä

c) liitteen 5 (a) (v)-(xvi) alakohdat.

Liiketoiminta

5. Jokaisen jäsenen tulee myöntää toisen jäsenen rahoituspalvelujen tarjoajille oikeus sijoittua tai laajentaa liiketoimintansa sen alueella, myös ostamalla toimivia yrityksiä.

6. Jäsen voi asettaa ehtoja ja vaatia menettelyjä liiketoiminnan perustamisen tai laajentamisen vahvistamiseksi niin kauan kuin näiden tarkoituksena ei ole kiertää jäsenen 5 kohdan mukaisia velvollisuuksia eivätkä ne ole ristiriidassa tämän sopimuksen muiden velvoitteiden kanssa.

Uudet rahoituspalvelut

7. Jäsenen tulee sallia sen alueelle sijoittuneiden muiden jäsenten rahoituspalvelujen tarjoajien tarjota alueellaan uusia rahoituspalveluja niiden luonteesta riippumatta.

Tietojen siirto ja tietojenkäsittely

8. Mikään jäsen ei saa ryhtyä toimenpiteisiin jotka estävät tietojen siirron tai rahoitustietojen käsittelyn, mukaan lukien elektronisen tietojen siirron, tai jotka ottaen huomioon kansainvälisten sopimusten mukaiset tuontimääräykset estävät laitteiden siirrot, jos tällainen tiedonsiirto, rahoitustietojenkäsittely tai laitteiden siirto on tarpeen rahoituspalvelujen tarjoajan tavanomaisessa liiketoiminnassa. Mikään tässä kohdassa ei rajoita jäsenen oikeutta suojata henkilötietoja, yksityisyyttä ja yksittäisten tiedostojen ja tilien luottamuksellisuutta, niin kauan kuin tätä oikeutta ei käytetä sopimuksen määräysten kiertämiseen.

Henkilöstön väliaikainen maahantulo

9. a) Jokaisen jäsenen tulee sallia tilapäinen maahantulo toisen jäsenen rahoituspalvelujen tarjoajaa seuraaville henkilöstöryhmille, jos rahoituspalvelujen tarjoaja on sijoittautunut tai on sijoittautumassa tämän jäsenen alueelle:

i) ylemmät johtohenkilöt joilla on omistusta koskevia tietoja jotka ovat oleellisia rahoituspalvelujen tarjoajalle tämän käynnistäessä, valvoessa ja hoitaessa palvelutarjontaa; sekä

▼B

ii) rahoituspalvelujen tarjoajan liiketoiminnan asiantuntijat.

b) Jokaisen jäsenen tulee, ottaen huomioon alueellaan vallitseva ammattitaitoisen henkilöstön tarjonta, sallia tilapäinen maahantulo seuraaville toisen jäsenen rahoituspalvelujen tarjoajan liiketoimintaan liittyville henkilöstökategorioille:

i) tietokonepalvelujen, tietoliikenteen ja tilinpidon asiantuntijat; sekä

ii) vakuutusmatematiikan ja lainopilliset asiantuntijat.

Syrjimättömät toimenpiteet

10. Jokaisen jäsenen tulee pyrkiä poistamaan tai rajoittamaan kaikki seuraavista toimista syntyvät merkittävät haittavaikutukset toisen jäsenen rahoituspalvelujen tarjoajalle:

a) syrjimättömistä toimenpiteistä, jotka estävät rahoituspalvelujen tarjoajia tarjoamasta jäsenen alueella, jäsenen määräämässä muodossa, kaikkia jäsenen sallimia rahoituspalveluja;

b) syrjimättömistä toimenpiteistä, jotka rajoittavat rahoituspalvelujen tarjoajien mahdollisuuksia laajentaa toimintaansa jäsenen koko alueelle;

c) jäsenen toimenpiteistä jos tämä jäsen soveltaa samoja toimenpiteitä sekä pankki- että arvopaperipalvelujen tarjontaan, ja toisen jäsenen rahoituspalvelujen tarjoaja keskittää toimintansa arvopaperipalvelujen tuottamiseen; sekä

d) muista toimenpiteistä, jotka tämän sopimuksen määräykset huomioonottaenkin haittaavat toisen jäsenen rahoituspalvelujen tarjoajan mahdollisuuksia toimia tai kilpailla jäsenen markkinoilla tai sijoittua niille;

edellyttäen, ettei mikään tämän kohdan mukainen toimenpide epäoikeudenmukaisesti syrjisi niihin ryhtyvän jäsenen rahoituspalvelujen tarjoajia.

11. 10 (a) ja (b) alakohdissa tarkoitettujen syrjimättömien toimenpiteiden osalta, jäsenen tulee pyrkiä siihen, ettei se rajoita tai vähennä nykyisiä markkinatilaisuuksia tai niitä etuja, joista jo ryhmänä nauttivat kaikkien muiden jäsenten rahoituspalvelujen tarjoajat sen alueella, edellyttäen että tämä sitoumus ei johda epäoikeudenmukaiseen syrjintään niitä rahoituspalvelujen tarjoajia kohtaan jotka tulevat näitä toimenpiteitä soveltavan jäsenen alueelta.

C. Kansallinen kohtelu

1. Niillä ehdoilla, joilla myönnetään kansallinen kohtelu, jokaisen jäsenen tulee sallia alueelleen sijoittuneiden muiden jäsenten rahoituspalvelujen tarjoajien päästä osallisiksi julkisten elinten ylläpitämiin maksu- ja siirtojärjestelmiin sekä sellaisiin virallisiin rahoitus- ja jälleen rahoitusmahdollisuuksiin jotka yleensä ovat käytettävissä tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä. Tällä kappaleella ei ole tarkoitus päästää näitä rahoituspalvelujen tarjoajia osallisiksi jäsenten ”lender of lastresort” -mahdollisuuksiin.

▼B

2. Jos jäsen vaatii jäsenyyttä tai osallistumista tai pääsyä johonkin itsesäätelevään elimeen, arvopaperi- tai futuuripörssiin tai markkinoihin, siirtotoimistoon tai muuhun järjestöön tai yhdistykseen, jotta toisen jäsenen rahoituspalvelujen tarjoaja saisi tarjota rahoituspalveluja samoista lähtökohdista kuin jäsenen omat rahoituspalvelujen tarjoajat, tai jos jäsen välittömästi tai välillisesti asettaa sellaisia elimiä, oikeuksia tai etuja käyttöön rahoituspalvelu-tarjonnassa, jäsenen on varmistuttava siitä että nämä elimet myöntävät kansallisen kohtelun kaikille sen alueelle sijoittuneille muiden jäsenten rahoituspalvelujen tarjoajille.

D. Määritelmät

Tässä lähestymistavassa

1. Ulkomaalainen rahoituspalvelujen tarjoaja on minkä tahansa jäsenen rahoituspalvelujen tarjoaja, joka tarjoaa rahoituspalvelua toisen jäsenen alueelle toisen jäsenen alueella sijaitsevasta laitoksesta, huolimatta siitä onko tällä rahoituspalvelujen tarjoajalla liiketoimintaa sen jäsenen alueella, jossa rahoituspalvelu tarjotaan.

2. ”Liiketoiminnalla” tarkoitetaan jonkun jäsenen alueella olevaa rahoituspalveluja tuottavaa yritystä, mukaan lukien kokonaan tai osittain omistetut tytäryhtiöt, yhteisyritykset, avoimet yhtiöt, toiminimet, franchising-järjestelyt, sivukonttorit, agentuurit, edustustot tai muut toimipaikat.

3. Uusi rahoituspalvelu on palvelu, jonka luonteeseen kuuluu rahoitustoiminta, mukaan lukien olemassaoleviin tai uusiin tuotteisiin tai tuotteen toimitustapaan liittyvät palvelut, jota ei kukaan rahoituspalvelujen tarjoaja tarjoa tietyn jäsenen alueella, mutta jota tarjotaan toisen jäsenen alueella.

▼B

LIITE 4

JULKISIA HANKINTOJA KOSKEVA SOPIMUS

TÄMÄN SOPIMUKSEN OSAPUOLET (myöhemmin ”osapuolet”), jotka

TUNNUSTAVAT tarpeen saada aikaan julkisia hankintoja koskevien lakien, asetusten, menettelyjen ja käytäntöjen tehokas monenkeskisten oikeuksien ja velvoitteiden puitteisto maailmankaupan suuremman vapauden ja laajuuden saavuttamiseksi ja maailmankauppaa säätelevien kansainvälisesti sovittujen puitteiden kehittämiseksi,

TUNNUSTAVAT sen, että julkisia hankintoja koskevia lakeja, asetuksia, menettelyjä ja käytäntöjä ei pidä valmistella, saattaa voimaan tai soveltaa ulkomaisia tai kotimaisia tavaroita tai palveluja eikä ulkomaisia tai kotimaisia tavaran tai palvelujen toimittajia kohtaan kotimaisten tavaroiden tai palvelujen tai kotimaisten tavaran tai palvelujen toimittajien suojaamiseksi eikä ulkomaisten tavaroiden tai palvelujen taikka ulkomaisten tavaran tai palvelujen toimittajien syrjimiseksi toisiinsa nähden,

TUNNUSTAVAT, että on toivottavaa noudattaa julkisia hankintoja koskevien lakien, asetusten, menettelyjen ja käytäntöjen avoimuutta,

TUNNUSTAVAT tarpeen luoda kansainväliset ilmoitus-, keskustelu-, valvonta- ja riitojen ratkaisumenettelyt julkisia hankintoja koskevien kansainvälisten määräysten tasapuolisen, nopean ja tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi sekä oikeuksien ja velvoitteiden välisen tasapainon säilyttämiseksi mahdollisimman vakaana,

TUNNUSTAVAT tarpeen ottaa huomioon kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden kehitykselliset, rahoitukselliset ja kaupalliset tarpeet,

HALUAVAT 12 päivänä huhtikuuta 1979 tehdyn julkisia hankintoja koskevan sopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 2 päivänä helmikuuta 1987, IX artiklan 6 b kohdan mukaisesti laajentaa ja parantaa kyseistä sopimusta keskinäisen vastavuoroisuuden pohjalta ja ulottaa se koskemaan palveluhankintoja.

HALUAVAT rohkaista muita kuin osapuolivaltioita hyväksymään tämän sopimuksen ja liittymään siihen,

SITOUTUVAT edelleen näiden tavoitteiden toteuttamiseen;

SOPIVAT SEURAAVAA:

Artikla 1

Toimialue ja soveltamisala

1. Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin lakeihin, asetuksiin, menettelyihin ja käytäntöihin, jotka koskevat tässä sopimuksessa tarkoitettujen, I liiteosassa määriteltyjen hankintayksiköiden kaikkia hankintoja ([1]).

([1]) Liiteosa I on jaettu jokaisen osapuolen osalta viiteen liitteeseen:
— Liite 1 sisältää valtionhallintoon kuuluvat hankintayksiköt.
— Liite 2 sisältää valtionhallintoon välillisesti kuuluvat hankintayksiköt.
— Liite 3 sisältää kaikki muut yksiköt, jotka tekevät hankintoja tämän sopimuksen määräysten mukaisesti.
— Liite 4 määrittelee sisällyttävän tai pois sulkevan luettelon avulla tämä sopimuksen piiriin kuuluvat palvelut.
— Liite 5 määrittelee sopimuksen piiriin kuuluvat rakentamispalvelut.
Jokaisen osapuolen liitteissä on määritelty vastaavat kynnysarvot.

▼B

2. Tätä sopimusta sovelletaan mihin tahansa sopimusperusteiseen hankintaan, mukaan lukien osto- ja leasingsopimukset, vuokrauksen, osamaksulla hankkimisen osto-optioin tai ilman niitä sekä kaikki tavara- ja palveluhankintojen yhdistelmät.

3. Jos hankintayksiköt edellyttävät, että I liiteosaan kuulumattomat yritykset tekevät tämän sopimuksen kattamiin hankintoihin liittyviä sopimuksiaan erityisten vaatimustenmukaisesti, kyseisiin vaatimuksiin sovelletaan III artiklan määräyksiä soveltuvin osin.

4. Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin hankintasopimuksiin, joiden arvo on vähintään liiteosassa I määritelty asianomainen kynnysarvo.

Artikla II

Arvon määrittely

1. Seuraavat määräykset ovat voimassa määriteltäessä hankintasopimusten arvoa ([1]) tämän sopimuksen soveltamista varten.

2. Arvoa määriteltäessä otetaan huomioon kaikenlaiset hyvitykset, mukaan lukien kaikki saatavat palkkiot, maksut, komissiot ja korot.

3. Hankintayksikkö ei saa valita arvon määrittelytapaa eikä jakaa hankintakokonaisuutta osiin tämän sopimuksen soveltamisen kiertämiseksi.

4. Jos yksi hankintakokonaisuus johtaa useamman kuin yhden sopimuksen tekemiseen tai sopimuksen osittamiseen, sopimuksen arvon laskentaperusteena on:

a) viimeksi kuluneen tilikauden tai 12 kuukauden aikana tehtyjen samanlaisten uudistettavien sopimusten todellinen arvo mahdollisuuksien mukaan korjattuna seuraavien 12 kuukauden aikana odotettavissa olevien määrään tai arvoon vaikuttavien muutosten mukaisesti; tai

b) ensimmäisen sopimuksen tekopäivää seuraavan tilikauden tai 12 kuukauden aikana tehtävien uudistettavien sopimusten arvioitu kokonaisarvo.

5. Jos sopimuksen kohteena on tavaran tai palvelujen hankkiminen leasingmenettelyllä, vuokraamalla tai osamaksulla, tai jos sopimuksessa ei määritellä kokonaishintaa, arvon laskentaperusteena on

a) määräaikaisten, enintään 12 kuukauden pituisten sopimusten kestoaikainen kokonaisarvo tai yli 12 kuukauden pituisten sopimusten kokonaisarvo, johon sisältyy ennakoitu jäännösarvo;

b) määräämättömäksi ajaksi tehtyjen sopimusten kuukautta kohti erääntyvien maksuerien arvo 48-kertaisena.

Epäselvissä tapauksissa noudatetaan toista, b kohdassa määriteltyä laskentaperustetta.

6. Kun aiottuun hankintaan on ollut tarpeellista sisällyttää optioehtoja, arvon laskentaperusteena on sopimuksen suurin sallittu kokonaisarvo optioehdot mukaan luettuina.

Artikla III

Kansallinen kohtelu ja syrjimättömyys

1. Tässä sopimuksessa tarkoitettuja julkisia hankintoja koskevien kaikkien lakien, asetusten, menettelyjen ja käytäntöjen puitteissa osapuolet antavat välittömästi ja ehdoitta toisten osapuolten tavaroille ja palveluille sekä toisten osapuolten tavaroita ja palveluja tarjoaville toimittajille kohtelun, joka on vähintään yhtä edullinen kuin:

([1]) Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin hankintasopimuksiin, joiden arvo IX artiklassa tarkoitetun ilmoituksen julkaisuhetkellä arvioidaan vähintään kynnysarvon suuruiseksi.

▼B

a) kotimaisia tavaroita, palveluja tai tavaran tai palvelujen toimittajia koskeva kohtelu; ja

b) minkä tahansa muun osapuolen tavaroita, palveluja tai tavaran tai palvelujen toimittajia koskeva kohtelu.

2. Tässä sopimuksessa tarkoitettuja julkisia hankintoja koskevien kaikkien lakien, asetusten, menettelyjen ja käytäntöjen puitteissa osapuolet huolehtivat siitä, että:

a) niiden hankintayksiköt eivät kohtele maassa olevaa tavaran tai palvelujen toimittajaa epäedullisemmin kuin toista maassa olevaa tavaran tai palvelujen toimittajaa sen ulkomaisten yhteyksien tai omistuksen perusteella; ja että

b) niiden hankintayksiköt eivät syrji maassa olevia tavaran tai palvelujen toimittajia niiden tarjoamien tavaroiden tai palvelujen tuotantomaan perusteella edellyttäen, että tuotantomaa on IV artiklan mukainen osapuoli.

3. Tämän artiklan 1 ja 2 kohdan määräyksiä ei sovelleta tulleihin eikä mihinkään tuonnin yhteydessä kannettaviin tai tuontiin liittyviin maksuihin, tullien tai maksujen kantamismenettelyyn eikä muihin tuontisäännöksiin ja -muodollisuuksiin tai palvelujen kauppaa koskeviin toimiin lukuunottamatta tässä sopimuksessa tarkoitettuja julkisia hankintoja koskevia lakeja, asetuksia, menettelyjä ja käytäntöjä.

Artikla IV

Alkuperäsäännöt

1. Osapuolet eivät sovella tavaroihin tai palveluihin, jotka tuodaan tämän sopimuksen kattamien julkisten hankintojen yhteydessä toisten osapuolien alueelta, muunlaisia alkuperäsäännöksiä kuin niitä, mitä sovelletaan samaan aikaan normaalissa kaupankäynnissä samojen tavaroiden tai palvelujen tuonnissa samoilta osapuolilta.

2. Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen (myöhemmin ”WTO-sopimus”) liitteessä 1 A olevan alkuperäsäännöksiä koskevan sopimuksen mukaisesti tavaroiden alkuperäsäännöksien yhdenmukaistamiseksi toteutettavan toimenpideohjelman sekä palvelujen kauppaa koskevien neuvottelujen loppuunsaattamisen jälkeen sopimuspuolet ottavat tämän toimenpideohjelman ja näiden neuvottelujen tulokset huomioon muuttaessaan 1 kohdan säännöksiä soveltuvilta osin.

Artikla V

Kehitysmaiden erityis- ja erilliskohtelu

Tavoitteet

1. Osapuolet ottavat tätä sopimusta soveltaessaan ja täytäntöön pannessaan tässä artiklassa säädetyllä tavalla asiaankuuluvalla tavalla huomioon kehitysmaiden, erityisesti vähiten kehittyneiden maiden, kehitykselliset, rahoitukselliset ja kaupalliset tarpeet, joiden mukaisesti niiden on

a) suojattava maksutaseasemansa ja varmistettava taloudellisten kehitysohjelmien toteuttamiseen tarvittava valuuttavarantonsa;

b) edistettävä kotimaisen teollisuuden perustamista tai kehittämistä mukaan lukien pien- ja kotiteollisuuden kehittäminen maaseudulla ja alikehittyneillä alueilla sekä taloudellista kehitystä kansantalouden muilla lohkoilla;

c) tuettava teollisuusyksikköjä niin pitkään kuin ne ovat kokonaan tai olennaisesti riippuvaisia julkisista hankinnoista; ja

d) kannustettava taloudellista kehittymistään alueellisten tai maailmanlaajuisten kehitysmaiden välisten järjestelyjen avulla, jotka on esitetty Maailman kauppajärjestön (myöhemmin ”WTO”) ministerikokoukselle ja joita se ei ole hylännyt.

▼B

2. Tämän sopimuksen määräysten mukaisesti sopimuspuolet toimivat julkisia hankintoja koskevia lakeja, asetuksia ja menettelyjä valmistellessaan ja soveltaessaan niin, että tuonnin lisääntyminen kehitysmaista helpottuu, pitäen mielessään vähiten kehittyneiden kehitysmaajäsenten ja taloudellisen kehityksensä alkuvaiheissa olevien maiden erityisongelmat.

Soveltamisala

3. Sen varmistamiseksi, että kehitysmaat voivat liittyä tähän sopimukseen niiden kehityksellisiä, rahoituksellisia ja kaupallisia tarpeita vastaavin ehdoin, 1 kohdassa luetellut asiat on otettava asianmukaisesti huomioon neuvoteltaessa siitä, mitkä kehitysmaiden hankinnat tulevat kuulumaan tämän sopimuksen määräysten piiriin. Kehittyneet maat pyrkivät valmistellessaan tämän sopimuksen määräysten piiriin tulevien hankintayksiköiden luetteloita sisällyttämään niihin sellaisia hankintayksiköitä, joiden hankkimat tavarat tai palvelut ovat kehitysmaiden viennin kannalta kiinnostavia.

Sovitut soveltamattomuusehdot

4. Kukin kehitysmaa voi tästä sopimuksesta muiden sopimuspuolten kanssa neuvotellessaan sopia vastavuoroisesti hyväksyttävistä kansallisen kohtelun soveltamattomuusehdoista tiettyjen luetteloihinsa sisällytettyjen hankintayksiköiden, tavaroiden tai palvelujen osalta ottaen huomioon tapauskohtaiset erityisolosuhteet. Edellä 1 a-c kohdassa olevat seikat on otettava näissä neuvotteluissa asianmukaisesti huomioon. Kehitysmaa, joka osallistuu 1 d kohdassa mainittuihin kehitysmaiden välisiin alueellisiin tai maailmanlaajuisiin järjestelyihin, voi myös neuvotella luetteloihinsa tapauskohtaisia soveltamattomuusehtoja, ottaen huomioon muun muassa kyseisiin alueellisiin tai maailmalaajuisiin järjestelyihin liittyvät julkisia hankintoja koskevat määräykset ja erityisesti tuotteet tai palvelut, jotka voivat kuulua yhteisiin teollisuuden kehittämisohjelmiin.

5. Tämän sopimuksen tultua voimaan kehitysmaihin kuuluva osapuoli voi muuttaa hankintayksikköluetteloitaan kyseisten luetteloiden muutoksia koskevien tämän sopimuksen XXIV artiklan 6 kohdassa olevien määräysten mukaisesti kehityksellisten, rahoituksellisten ja kaupallisten tarpeittensa perusteella, tai se voi pyytää julkisia hankintoja käsittelevää komiteaa (myöhemmin ”komitea”) hyväksymään kansallisen kohtelun soveltamattomuusehtoja hankintayksikköluetteloihinsa kuuluvien tiettyjen hankintayksiköiden, tavaroiden tai palvelujen osalta tapauskohtaisten erityisolosuhteiden perusteella ottaen asianmukaisesti huomioon 1 a-c kohdan määräykset. Tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen kehitysmaihin kuuluva osapuoli voi myös pyytää komiteaa hyväksymään soveltamattomuusehtoja hankintayksikköluetteloihinsa kuuluvien tiettyjen hankintayksiköiden, tavaroiden tai palvelujen osalta sillä perusteella, että ne ovat osallisia alueellisissa tai maailmanlaajuisissa kehitysmaiden välisissä järjestelyissä, ottaen asianmukaisesti huomioon tapauskohtaiset erityisolosuhteet ja 1 d kohdan määräykset. Kehitysmaihin kuuluvan osapuolen jokaiseen komitealle esitettävään luettelon muuttamista koskevaan pyyntöön on liitettävä pyynnön kannalta oleelliset asiakirjat tai sellaiset tiedot, jotka voivat olla tarpeen asiaa harkittaessa.

6. Edellä olevaa 4 ja 5 kohtaa sovelletaan tarpeellisin muutoksin niihin kehitysmaihin, jotka liittyvät tähän sopimukseen sen voimaantulon jälkeen.

7. Edellä 4, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuja hyväksyttyjä soveltamattomuusehtoja tarkastellaan tämän artiklan 14 kohdan määräysten mukaisesti.

Tekninen apu kehitysmaaosapuolille

8. Kukin kehittyneisiin maihin kuuluva osapuoli antaa pyynnöstä kaikkea asianmukaiseksi katsomaansa teknistä apua kehitysmaihin kuuluville osapuolille niiden julkisiin hankintoihin liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi.

9. Tämä kehitysmaihin kuuluvien osapuolten välisen syrjimättömyyden pohjalta annettava apu koskee muun muassa:

— tietyn sopimuksen tekemiseen liittyvien teknisten ongelmien ratkaisemista, ja

— mitä tahansa muuta ongelmaa, jota pyynnön esittävä osapuoli ja toinen osapuoli yhdessä päättävät käsitellä tämän avun puitteissa.

▼B

10. Edellä 8 ja 9 kohdassa tarkoitettuun tekniseen apuun kuuluu kehitysmaaosapuolten tavaran tai palvelujen toimittajien pätevyyttä osoittavien asiakirjojen ja tarjousten kääntäminen hankintayksikön määräämälle WTO:n viralliselle kielelle, elleivät teollisuusmaaosa-puolet pidä kääntämistä erityisen työläänä, missä tapauksessa kehitysmaaosapuolille on annettava asiasta selvitys niiden pyydettyä sitä joko teollisuusmaaosapuolilta tai niiden hankintayksiköiltä.

Tietokeskukset

11. Teollisuusmaaosapuolet perustavat erikseen tai yhdessä tietokeskuksia vastaamaan kehitysmaaosapuolten kohtuullisiin tietopyyntöihin, jotka liittyvät muun muassa julkisia hankintoja koskeviin lakeihin, asetuksiin, menettelyihin ja käytäntöihin, julkaistuihin aiottua hankintaa koskeviin ilmoituksiin, tämän sopimuksen kattamien hankintayksiköiden osoitteisiin ja hankittujen tai hankittavien tavaroiden tai palvelujen luonteeseen ja määrään, mukaan lukien käytettävissä olevat tulevia tarjouspyyntöjä koskevat tiedot. Komitea voi myös perustaa tietokeskuksen.

Vähiten kehittyneiden maiden erityiskohtelu

12. GATT 1947 -sopimuksen SOPIMUSPUOLTEN 28 marraskuuta 1979 päivätyn erityis- ja suosituimmuuskohtelua, vastavuoroisuutta ja kehitysmaiden täydellisempää osallistumista koskevan päätöksen (BISD-julkaisusarja 26S/203-205) mukaisesti vähiten kehittyneisiin maihin kuuluville osapuolille ja näistä maista oleville tavaran tai palvelujen toimittajille on annettava erityiskohtelu näistä maista peräisin olevien tavaroiden tai palvelujen osalta, kun toteutetaan yleisiä tai erillisiä toimia kehitysmaaosapuolten hyväksi. Kukin osapuoli voi antaa tämän sopimuksen mukaiset edut myös vähiten kehittyneistä maista oleville tavaran tai palvelujen toimittajille kyseisistä maista peräisin olevien tuotteiden osalta, vaikka nämä maat eivät ole osapuolia.

13. Kukin teollisuusmaaosapuoli antaa pyynnöstä vähiten kehittyneistä maista oleville mahdollisille tarjoajille asianmukaiseksi katsomaansa apua tarjousten jättämisessä ja niin hankintayksiköitään kuin kyseisiä tavaran tai palvelujen toimittajia todennäköisesti kiinnostavien tavaroiden tai palvelujen valinnassa, ja samoin auttaa niitä täyttämään hankittavaksi aiottuja tavaroita tai palveluja koskevat tekniset määräykset ja eritelmät.

Tarkastelu

14. Komitea tarkastelee vuosittain tämän artiklan toimivuutta ja tehokkuutta ja toteuttaa laajemman tarkastelun sen joka kolmannen toimintavuoden jälkeen osapuolten antamien kertomusten pohjalta artiklan vaikutusten arvioimiseksi. Osana kolmivuotistarkasteluja, tämän sopimuksen määräysten sekä erityisesti sen III artiklan soveltamiseksi tehokkaimmalla mahdollisella tavalla, ottaen samalla huomioon kyseisten kehitysmaiden kehityksellisen, rahoituksellisen ja kaupallisen tilanteen, komitea arvioi tarvetta muuttaa tai laajentaa tämän artiklan 4—6 kohtien määräysten mukaisesti sovittuja soveltamattomuusehtoja.

15. XXIV artiklan 7 kohdan mukaisesti käytävien jatkoneuvottelukierrosten aikana kehitysmaihin kuuluvat sopimuspuolet harkitsevat mahdollisuuksia laajentaa hankintayksiköidensä luetteloita taloudellisen, rahoituksellisen ja kaupallisen tilanteensa puitteissa.

Artikla VI

Tekniset eritelmät

1. Teknisiä eritelmiä, joissa määrätään hankittavien tavaroiden tai palvelujen ominaisuudet kuten laatu, käyttöominaisuudet, turvallisuus ja mitat, tunnukset, termistö, pakkaus, merkitseminen tai etiketöinti, taikka tavaroiden tai palvelujen tuotanto- tai valmistusmenetelmä tai hankintayksikön määräämä vaatimusten mukaisuuden toteamistapa, ei saa valmistella, ottaa käyttöön tai soveltaa siten, että niillä aiheutetaan tarkoituksellisesti tai tahattomasti kansainvälisen kaupan turhia esteitä.

▼B

2. Hankintayksiköiden määräämien teknisten eritelmien on, mikäli se on tarkoituksenmukaista:

a) kuvattava pikemminkin käyttöominaisuuksia kuin mallia tai rakennetta; ja

b) perustuttava kansainvälisiin standardeihin, mikäli niitä on, ja muussa tapauksessa kansallisiin teknisiin säännöksiin ([1]), tunnustettuihin kansallisiin standardeihin ([2]) tai rakentamismääräyksiin.

3. Tietyn tavaramerkin tai kauppanimen, patentin, mallin tai tyypin, tietyn alkuperän, valmistajan tai tavaran tai palvelujen toimittajan sisältävät vaatimukset tai viittaukset eivät ole sallittuja, paitsi milloin tarpeeksi tarkkaa tai selvää tapaa kuvata hankintatarvetta muulla tavoin ei ole, ja sillä edellytyksellä, että tarjous asiakirjoissa mainitaan sanat ”tai vastaava”.

4. Hankintayksiköt eivät saa pyytää eivätkä ottaa vastaan kilpailua rajoittavalla tavalla vaikuttavaa neuvontaa, jota voidaan käyttää tietyssä hankinnassa käytettävien eritelmien valmistelussa, sellaiselta yritykseltä, jolla voi olla kaupallista mielenkiintoa tätä hankintaa kohtaan.

Artikla VII

Tarjouspyyntömenettelyt

1. Kukin osapuoli huolehtii siitä, että sen hankintayksiköiden tarjouspyyntömenettelyjä sovelletaan syrjimättömästi ja että ne ovat VII—XVI artiklan määräysten mukaisia.

2. Hankintayksiköt eivät anna yhdellekään tavaran tai palvelujen toimittajalle tiettyä hankintaa koskevia tietoja tavalla, joka voisi vaikuttaa kilpailua rajoittavasti.

3. Tässä sopimuksessa

a) avoimilla tarjouspyyntömenettelyillä tarkoitetaan menettelyjä, joissa kaikki halukkaat tavaran tai palvelujen toimittajat voivat jättää tarjouksen.

b) valikoivilla tarjouspyyntömenettelyillä tarkoitetaan menettelyjä, joissa X artiklan 3 kohdan ja muiden tämän sopimuksen asiaankuuluvien määräysten mukaisesti vain hankintayksikön kutsumat tavaran tai palvelujen toimittajat voivat jättää tarjouksen.

c) suljetuilla tarjouspyyntömenettelyillä tarkoitetaan tässä sopimuksessa menettelyjä, joissa hankintayksikkö ottaa yhteyden tavaran tai palvelujen toimittajiin yksitellen, ja vain XV artiklan ehtojen mukaisesti.

Artikla VIII

Tavaran tai palvelujen toimittajien kelpuuttaminen

Hankintayksiköt eivät tavaran tai palvelujen toimittajia kelpuuttaessaan syrji ulkomaisia toimittajia keskenään tai kotimaisiin toimittajiin nähden. Kelpuuttamismenettelyjen on oltava seuraavien määräysten mukaisia:

a) kaikki tarjouspyyntömenettelyihin osallistumiselle asetetut ehdot on julkaistava riittävän ajoissa, jotta halukkaat tavaran tai palvelujen toimittajat pystyvät aloittamaan kelpuuttamismenettelyt ja, sikäli kuin hankinnan tehokas kulku sen sallii, saattamaan ne päätökseen;

([1]) Tässä sopimuksessa tekninen säännös on asiakirja, jossa määrätään tavaran tai palvelun ominaisuudet tai niihin liittyvät tuotanto- tai valmistusmenetelmät, mukaan lukien asiaan kuuluvat hallinnolliset määräykset, joiden noudattaminen on pakollista. Siihen voi myös sisältyä tai se voi yksinomaan käsitellä termistöön, tunnuksiin, pakkaukseen, merkitsemiseen tai etiketöintiin liittyviä vaatimuksia, jotka koskevat tavaraa, palvelua tai tuotanto- taikka valmistusmenetelmää.

([2]) Tässä sopimuksessa standardilla tarkoitetaan virallisen elimen hyväksymää asiakirjaa, joka sisältää yleistä ja toistuvaa käyttöä varten tavaroihin tai palveluihin taikka niiden tuotanto- tai valmistusmenetelmiin liittyviä sääntöjä, ohjeita tai ominaisuuksia, ja jonka noudattaminen ei ole pakollista. Siihen voi myös sisältyä tai se voi yksinomaan käsitellä termistöön, tunnuksiin, pakkaukseen, merkitsemiseen tai etiketöintiin liittyviä vaatimuksia, jotka koskevat tavaraa, palvelua tai tuotanto- taikka valmistusmenetelmää.

▼B

b) kaikkien tarjouspyyntömenettelyihin osallistumiselle asetettujen ehtojen on rajoituttava sellaisiin, jotka ovat olennaisia varmistettaessa yrityksen kyky täyttää kyseinen sopimusvelvoite. Kaikkien tavaran tai palvelujen toimittajille asetettujen osallistumisehtojen, mukaan lukien rahoitukselliset vakuudet, tekniset pätevyysvaatimukset ja tiedot, jotka ovat tarpeen tavaran tai palvelujen toimittajien rahoituksellisen, kaupallisen ja teknisen suorituskyvyn toteamiseksi, samoin kuin kelpoisuuksien varmistamisen, on oltava sellaisia, että ne eivät aseta ulkomaisia tavaran tai palvelujen toimittajia kotimaisia epäedullisempaan asemaan tai syrji ulkomaisia toimittajia keskenään. Tavaran tai palvelujen toimittajan rahoituksellinen, kaupallinen ja tekninen suorituskyky arvioidaan sekä sen yleisesti että hankintayksikön alueella harjoitetun liiketoiminnan perusteella ottamalla asianmukaisesti huomioon toimittajan eri yksiköiden väliset oikeussuhteet;

c) tavaran tai palvelujen toimittajien kelpuuttamismenettelyä ja siihen kuluvaa aikaa ei saa käyttää hyväksi toisista osapuolimaista olevien tavaran tai palvelujen toimittajien pitämiseksi toimittajaluettelon ulkopuolella tai niiden huomioonottamisen estämiseksi tietyn aiotun hankinnan yhteydessä. Hankintayksiköiden on kelpuutettava päteviksi tavaran tai palvelujen toimittajiksi sellaiset kotimaiset tai muista osapuoli-maista olevat toimittajat, jotka täyttävät tiettyyn aiottuun hankintaan osallistumista varten asetetut ehdot. Tavaran tai palvelujen toimittajat, jotka pyytävät saada osallistua tiettyyn aiottuun hankintaan ja joita ei vielä ole kelpuutettu, on myös otettava huomioon, mikäli kelpuuttamismenettelyn päätökseen saattamiseksi on riittävästi aikaa;

d) pysyviä kelpuutettujen tavaran tai palvelujen toimittajien luetteloita pitävien hankintayksiköiden on huolehdittava siitä, että tavaran tai palvelujen toimittajat voivat hakea kelpuutusta milloin tahansa, ja että kaikki kelpuutetut tavaran tai palvelujen toimittajat merkitään luetteloihin kohtuullisen lyhyessä ajassa;

e) jos tavaran tai palvelujen toimittaja, jota ei ole vielä kelpuutettu, pyytää saada osallistua tiettyyn tarjouspyyntömenettelyyn IX artiklan 1 kohdan mukaisesti julkaistun ilmoituksen ilmestyttyä, hankintayksikön on viipymättä aloitettava kelpuuttamismenettely;

f) hankintayksiköiden, joilta joku tavaran tai palvelujen toimittaja on hakenut kelpuutusta päteväksi tavaran tai palvelujen toimittajaksi, on ilmoitettava tälle asiassa tekemästään päätöksestä. Kelpuutetuille tavaran tai palvelujen toimittajille, jotka ovat hankintayksiköiden pitämissä pysyvissä tavaran tai palvelujen toimittajien luetteloissa, on myös ilmoitettava kyseisten luetteloiden lakkauttamisesta tai kyseisen toimittajan poistamisesta niistä.

g) kukin osapuoli huolehtii siitä, että

   i) kukin hankintayksikkö ja siihen kuuluvat osat noudattavat yhtenäistä kelpuuttamismenettelyä, paitsi milloin on olemassa asianmukaisesti perusteltu tarve menetellä toisin; ja että

   ii) eri hankintayksiköiden välillä pyritään mahdollisimman yhtenäisiin kelpuuttamismenettelyihin.

h) mikään edellä a-g alakohdissa sanottu ei estä sulkemasta pois mitään tavaran tai palvelujen toimittajaa vararikon, valheellisten tietojen antamisen tai muun sellaisen seikan perusteella, mikäli kyseinen toimi on tämän sopimuksen kansallista kohtelua ja syrjimättömyyttä koskevien määräystenmukainen.

Artikla IX

Kutsu osallistua aiottua hankintaa koskevaan menettelyyn

1. Hankintayksiköt julkaisevat tämän artiklan 2 ja 3 kohtien mukaisen osallistumiskutsun kaikkiin aiottua hankintaa koskeviin menettelyihin, mikäli XV artiklassa (suljettu tarjouspyyntömenettely) ei ole toisin säädetty. Ilmoitus julkaistaan asianmukaisessa julkaisussa, joiden luettelo on tämän sopimuksen II liitteessä.

2. Osallistumiskutsu voi olla 6 kohdan mukaisesti aiotusta hankinnasta julkaistun ilmoituksen muotoinen.

3. Liitteissä 2 ja 3 mainitut hankintayksiköt voivat käyttää osallistumiskutsuna 7 kohdan mukaista suunniteltua hankintaa koskevaa ilmoitusta tai 9 kohdan mukaista ilmoitusta kelpuuttamismenettelystä.

▼B

4. Suunniteltua hankintaa koskevaa ilmoitusta osallistumiskutsuna käyttävien hankintayksiköiden on myöhemmin pyydettävä kaikkia kiinnostuksensa ilmoittaneita tavaran tai palvelujen toimittajia vahvistamaan kiinnostuksensa vähintään 6 kohdassa mainittujen tietojen pohjalta.

5. Kelpuuttamismenettelyä koskevaa ilmoitusta osallistumiskutsuna käyttävien yksiköiden on annettava XVIII artiklan 4 kohdassa mainitun harkinnan mukaan ja tarpeeksi ajoissa tiedot, jotka mahdollistavat kaikille kiinnostuksensa ilmoittaneille todellisen mahdollisuuden harkita kiinnostustaan osallistua hankintamenettelyyn. Näihin tietoihin on kuuluttava 6 ja 8 kohdassa mainittujen ilmoitusten sisältämät tiedot, mikäli ne ovat saatavissa. Jollekin kiinnostuneelle tavaran tai palvelujen toimittajalle annetut tiedot on annettava muille kiinnostuneille toimittajille noudattamalla syrjimättömyyden periaatetta.

6. Jokaisen tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun aiottua hankintaa koskevan ilmoituksen on sisällettävä seuraavat tiedot:

a) hankittavien tavaroiden tai palvelujen laatu ja määrä, mukaan lukien kaikki lisähankinnoissa käytettäväksi tarkoitetut optiot ja, mikäli mahdollista, näiden optioiden arvioitu käyttämisaika; kun kysymyksessä ovat uudistettavat sopimukset, hankittavien tavaroiden tai palvelujen laatu ja, mikäli mahdollista, arvio seuraavien niitä koskevien tarjouspyyntöilmoitusten julkaisemisajasta;

b) tieto siitä, onko menettely avoin vai valikoiva vai kuuluuko siihen neuvotteluja;

c) mahdolliset tavaroiden tai palvelujen toimitusten aloittamis- tai loppuunsaattamispäivämäärät;

d) tarjouskilpailukutsun saantia koskevan pyynnön, tavaran tai palvelujen toimittajien luetteloon kelpuuttamishakemuksen tai tarjousten jättämisosoite ja määräaika sekä kieli tai kielet, joilla ne on laadittava;

e) sopimuksen tekevän ja eritelmien ja muiden asiakirjojen saamiseksi tarpeelliset tiedot antavan hankintayksikön osoite;

f) kaikki tavaran tai palvelujen toimittajilta edellytetyt taloudelliset ja tekniset vaatimukset, rahoitukselliset vakuudet ja tiedot;

g) tarjouspyyntöasiakirjoista mahdollisesti veloitettava summa ja sen maksuehdot; sekä

h) tieto siitä, pyytääkö hankintayksikkö tarjouksia ostoa, leasingtoimintaa, vuokrausta, osamaksulla hankkimista vai näistä joidenkin yhdistelmää varten.

7. Tämän artiklan 3 kohdassa tarkoitetun suunniteltua hankintaa koskevan ilmoituksen on aina sisällettävä 6 kohdassa mainituista tiedoista niin monta kuin niitä on saatavissa. Joka tapauksessa siinä on oltava 8 kohdassa mainitut tiedot sekä:

a) maininta siitä, että kiinnostuneiden tavaran tai palvelujen toimittajien on ilmaistava hankintayksikölle kiinnostuksensa hankintaa kohtaan;

b) hankintayksikön yhteydenottopaikka, josta voi saada lisätietoja.

8. Jokaisesta aiotusta hankinnasta hankintayksikön on julkaistava lyhennelmän muodossa oleva ilmoitus jollakin WTO:n virallisella kielellä. Ilmoituksen on sisällettävä ainakin seuraavat tiedot:

a) sopimuksen kohde;

b) tarjousten tai tarjouskilpailukutsua koskevan pyynnön jättämiselle asetetut määräajat; ja

c) osoitteet, joista sopimuksiin liittyviä asiakirjoja voi pyytää.

▼B

9. Noudatettaessa valikoivaa tarjouspyyntömenettelyä kelpuutettujen tavaran tai palvelujen toimittajien pysyviä luetteloita pitävien hankintayksiköiden on julkaistava vuosittain jossakin tämän sopimuksen liitteessä III luetelluista julkaisuista ilmoitus, jossa on:

a) pidettyjen, hankintoja tehtäessä käytettävien tavaratai palvelukohtaisten taikka tavara- tai palveluryhmäkohtaisten luetteloiden yhdistelmä otsikoineen;

b) tavaran tai palvelujen toimittajille asetetut ehdot tullakseen luetteloihin merkityiksi sekä menetelmät, joilla kyseinen hankintayksikkö varmistaa kunkin ehdon täyttymisen; ja

c) luetteloiden voimassaoloaika ja niitä uudistettaessa käytettävät muodollisuudet.

Jos tällaista ilmoitusta käytetään tämän artiklan 3 kohdan mukaisena osallistumiskutsuna, ilmoituksessa on oltava seuraavat tiedot:

d) kyseisten tavaroiden tai palvelujen laatu;

e) maininta siitä, että ilmoitus on luonteeltaan osallistumiskutsu.

Mikäli kelpuuttamisjärjestelmän soveltamisaika on kuitenkin enintään kolme vuotta ja järjestelmän soveltamisaika käy ilmoituksesta selville kuin myös se, että uusia ilmoituksia ei julkaista, ilmoituksen julkaiseminen kerran järjestelmän alussa riittää. Kyseistä järjestelmää ei saa käyttää tämän sopimuksen määräyksiä kiertävästi.

10. Jos jotakin aiottua hankintaa varten julkaistun osallistumiskutsun jälkeen mutta ennen tarjousten avaamiselle tai jättämiselle ilmoituksissa tai tarjouspyyntö asiakirjoissa asetettua määräaikaa tulee tarpeelliseksi muuttaa ilmoitusta tai julkaista se uudelleen, muutetun tai uudelleen julkaistun ilmoituksen jakelun on oltava sama kuin muutoksen perustana olevan alkuperäisen asiakirjan jakelu. Kaikki tiettyä aiottua hankintaa koskevat merkitykselliset tiedot, jotka annetaan yhdelle tavaran tai palvelujen toimittajalle, on annettava kaikille muille asianosaisille toimittajille samanaikaisesti ja tarpeeksi ajoissa, jotta ne voivat ottaa annetut tiedot huomioon ja ryhtyä vastaaviin toimiin.

11. Hankintayksiköiden on huolehdittava siitä, että tässä artiklassa tarkoitetuista ilmoituksista tai niitä julkaisevista julkaisuista käy ilmi, että hankinta kuuluu tämän sopimuksen piiriin.

Artikla X

Valikointimenettelyt

1. Mahdollisimman aidon kansainvälisen kilpailun toteuttamiseksi valikoivissa tarjouspyyntömenettelyissä hankintayksiköiden on pyydettävä tarjoukset jokaista aiottua hankintaa varten mahdollisimman suurelta määrältä kotimaisia ja toisista osapuolimaista olevia tavaran tai palvelujen toimittajia tehokkaasti toimivan hankintajärjestelmän mukaisesti. Hankintayksiköiden on valikoitava menettelyyn osallistuvat tavaran tai palvelujen toimittajat oikeudenmukaisella ja syrjimättömällä tavalla.

2. Kelpuutettujen tavaran tai palvelujen toimittajien pysyviä luetteloita pitävät hankintayksiköt saavat valikoida tarjouskilpailuun kutsuttavat tavaran tai palvelujen toimittajat luetteloissa olevien joukosta. Valikointi on tehtävä aina antaen kaikille luetteloissa oleville tavaran tai palvelujen toimittajille tasavertaiset mahdollisuudet.

3. Tavaran tai palvelujen toimittajien, jotka pyytävät lupaa saada osallistua tiettyyn aiottuun hankintaan, on sallittava jättää tarjous ja ne on otettava huomioon, mikäli kelpuuttamattomien toimittajien osalta VIII ja IX artiklan mukaisen kelpuuttamismenettelyn päätökseen saattamiseksi on tarpeeksi aikaa. Uusien tavaran tai palvelujen toimittajien osallistumista saa rajoittaa vain hankintajärjestelmän tehokkaan toimivuuden perusteella.

4. Valikoivaan tarjouskilpailumenettelyyn osallistumispyynnöt voidaan jättää teleksillä, sähkeitse tai telekopiona.

▼B

Artikla XI

Tarjousten ja toimitusten määräajat

Yleistä

1. a) Kaikkien ennalta määriteltyjen määräaikojen on oltava riittävän pitkiä, jotta niin muista osapuolimaista olevat kuin kotimaisetkin tavaran tai palvelujen toimittajat voivat laatia ja jättää tarjouksensa ennen tarjouspyyntömenettelyn päättymistä. Näitä määräaikoja määritellessään hankintayksiköiden on aina otettava huomioon omien kohtuullisten tarpeittensa mukaisesti muun muassa aiotun hankinnan monimutkaisuus, odotettavissa olevien alihankintojen laajuus ja normaali tarjousten lähettämisaika postin välityksellä niin ulkomailta kuin kotimaasta.

b) Kukin osapuoli huolehtii siitä, että sen hankintayksiköt ottavat asiamukaisesti huomioon ilmoitusten julkaisemisviiveet asettaessaan määräaikoja tarjousten tai tarjouspyynnön saamista koskevien hakemusten jättämiselle.

Määräajat

2. Mikäli tämän artiklan 3 kohdassa ei ole toisin määrätty,

a) avoimissa menettelyissä tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan on oltava vähintään 40 päivää IX artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta julkaisemispäivästä;

b) valikoivissa menettelyissä, joissa ei käytetä kelpuutettujen tavaran tai palvelujen toimittajien pysyvää luetteloa, tarjouspyynnön saamista koskevan hakemuksen jättöajan on oltava vähintään 25 päivää IX artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta julkaisemispäivästä; tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan on joka tapauksessa oltava vähintään 40 päivää tarjouspyynnön tekemispäivästä;

c) valikoivissa menettelyissä, joissa käytetään kelpuutettujen tavaran tai palvelujen toimittajien pysyvää luetteloa, tarjousten vastaanottamiselle asetetun määräajan on oltava vähintään 40 päivää ensimmäisestä tarjouspyyntöjen tekemispäivästä riippumatta siitä, onko ensimmäisten tarjouspyyntöjen tekemispäivä sama kuin IX artiklan 1 kohdassa tarkoitettu julkaisemispäivä.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja voidaan lyhentää seuraavissa tapauksissa:

a) jos erillinen ilmoitus on julkaistu 40 päivää ja enintään 12 kuukautta aikaisemmin ja sisältää ainakin:

i) kaikki saatavissa olevat IX artiklan 6 kohdassa tarkoitetut tiedot;

ii) IX artiklan 8 kohdassa tarkoitetut tiedot;

iii) maininnan siitä, että kiinnostuneiden tavaran tai palvelujen toimittajien on ilmaistava hankintayksikölle kiinnostuksensa hankintaan; ja

iv) hankintayksikön yhteydenottopaikan, josta voi saada lisätietoja,

niin 2 kohdassa tarkoitettu tarjousten vastaanottamiselle asetettu 40 päivän määräaika voidaan korvata määräajalla, joka on tarpeeksi pitkä hyväksyttävien tarjousten jättämiseksi ja joka ei pääsääntöisesti saa olla lyhyempi kuin 24 päivää eikä missään tapauksessa lyhyempi kuin 10 päivää;

b) mikäli kysymyksessä on IX artiklan 6 kohdassa tarkoitettu uudistettavista sopimuksista julkaistava toinen tai sitä myöhempi ilmoitus, 2 kohdassa tarkoitettu tarjousten vastaanottamiselle asetettu 40 päivän määräaika voidaan lyhentää vähintään 24 päivän pituiseksi;

c) mikäli hankintayksikön asianmukaisesti perustelema äärimmäinen kiire tekee kyseisten määräaikojen noudattamisen mahdottomaksi, 2 kohdassa tarkoitettua määräaikaa voidaan lyhentää, mutta sen on joka tapauksessa oltava vähintään 10 päivää IX artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta julkaisemispäivästä; tai

▼B

d) edellä 2 c kohdassa tarkoitettu määräaika voidaan asettaa liitteissä 2 ja 3 mainittujen hankintayksiköiden hankintojen osalta hankintayksikön ja valikoitujen tavaran tai palvelujen toimittajien keskinäisellä sopimuksella. Mikäli sopimusta ei ole, hankintayksikkö voi asettaa määräajat, jotka ovat tarpeeksi pitkät hyväksyttävien tarjousten jättämiseksi ja jotka eivät missään tapauksessa saa olla lyhempiä kuin 10 päivää.

4. Hankintayksikön omien kohtuullisten tarpeitten mukaisesti kaikissa toimitusajoissa on otettava huomioon aiotun hankinnan monimutkaisuus, odotettavissa olevien alihankintojen laajuus ja tuotannon, varastosta oton ja tavaroiden kuljetuksen lähtöpaikasta taikka palvelun toimittamisen vaatima todellinen aika.

Artikla XII

Tarjouspyyntöasiakirjat

1. Jos hankintayksikkö sallii tarjouspyyntömenettelyssä tarjousten jättämisen useammalla kielellä, yhden kyseisistä kielistä on oltava joku WTO:n virallisista kielistä.

2. Tavaran tai palvelujen toimittajille annetuissa tarjouspyyntöasiakirjoissa on oltava kaikki tarpeelliset tiedot, joiden pohjalta ne voivat antaa hyväksyttävän tarjouksen, mukaan lukien tiedot, jotka on julkaistava aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa IX artiklan 6 g kohtaa lukuun ottamatta, sekä seuraavat tiedot:

a) hankintayksikön osoite, johon tarjoukset on lähetettävä;

b) osoite, johon lisätietopyynnöt on lähetettävä;

c) kieli tai kielet, joilla tarjoukset ja niihin liittyvät asiakirjat on laadittava;

d) tarjousten jättämiselle asetettu määräpäivä ja -aika sekä aika, jonka tarjousten on oltava voimassa hyväksymistä varten;

e) henkilöt, jotka saavat olla läsnä tarjousten avaustilaisuudessa ja tilaisuuden pitämisen päivämäärä, aika ja paikka;

f) kaikki tavaran tai palvelujen toimittajille asetetut taloudelliset ja tekniset vaatimukset sekä niiltä vaadittavat rahoitukselliset vakuudet, tiedot tai asiakirjat;

g) täydellinen kuvaus hankittavista tavaroista tai palveluista taikka niihin liittyvistä vaatimuksista, mukaan lukien tekniset eritelmät, vaaditut yhdenmukaisuuden todistavat asiakirjat, tarvittavat kaaviot, piirustukset ja ohjeaineistot;

h) sopimuksen tekopäätöksen perusteet, mukaan lukien hinnan lisäksi kaikki tekijät, jotka otetaan huomioon tarjouksia arvioitaessa sekä tarjoushintoja arvioitaessa mukaan otettavat kustannustekijät kuten kuljetus-, vakuutus- ja tarkastuskulut sekä muista osa-puolimaista peräisin olevien tuotteiden tai palvelujen osalta tullit ja muut tuontimaksut, verot ja maksuvaluutta;

i) maksuehdot;

j) muut mahdolliset ehdot;

k) mahdolliset XVII artiklan mukaiset ehdot, joilla tarjoukset kyseisen artiklan mukaisia menettelyjä noudattavista muista kuin tämän sopimuksen osa-puolimaista jätetyt tarjoukset otetaan huomioon.

▼B

Hankintayksiköiden noudattama tarjouspyyntöasiakirjojen antamismenettely

3. a) Avoimissa menettelyissä hankintayksiköt antavat tarjouspyyntöasiakirjat kaikkien menettelyyn osallistuvien tavaran tai palvelujen toimittajien pyynnöstä ja vastaavat viipymättä kaikkiin niihin liittyviin kohtuullisiin selvityspyyntöihin.

b) Valikoivissa menettelyissä hankintayksiköt antavat tarjouspyyntöasiakirjat kaikille osallistumispyynnön esittäville tavaran tai palvelujen toimittajille ja vastaavat viipymättä kaikkiin niihin liittyviin kohtuullisiin selvityspyyntöihin.

c) Hankintayksiköt vastaavat viipymättä kaikkiin menettelyyn osallistuvan tavaran tai palvelujen toimittajan tekemiin kohtuullisiin olennaisten tietojen saamista koskeviin pyyntöihin, mikäli kyseiset tiedot eivät aseta tietoja pyytävää tavaran tai palvelujen toimittajaa sopimuksen tekopäätökseen johtavassa menettelyssä kilpailijoitaan edullisempaan asemaan.

Artikla XIII

Tarjousten jättäminen, vastaanottaminen ja avaaminen sekä sopimusten tekemisestä päättäminen

1. Tarjousten jättämisessä, vastaanottamisessa ja avaamisessa sekä sopimusten tekopäätöksissä on noudatettava seuraavaa:

a) tarjoukset on yleensä jätettävä kirjallisina joko suoraan tai postin välityksellä. Jos teleksillä, sähkeitse tai telekopiona jätetyt tarjoukset ovat sallittuja, kyseisellä tavalla jätetyssä tarjouksessa on oltava kaikki tarjouksen arvioinnissa tarvittavattiedot, erityisesti lopullinen tarjoushinta ja maininta siitä, että tarjoaja hyväksyy kaikki tarjouspyynnössä olleet ehdot ja määräykset. Tarjous on viipymättä vahvistettava lähettämällä kirje tai teleksin, sähkeen tai telekopion allekirjoitettu kappale. Puhelimitse jätetyt tarjoukset eivät ole sallittuja. Teleksin, sähkeen tai telekopion sisältö on pätevä, jos se on poikkeava tai ristiriidassa määräajan jälkeen vastaanotettuihin asiakirjoihin verrattuna; ja

b) tarjoajille mahdollisesti annetut mahdollisuudet korjata tahattomia muotovirheitä tarjousten avaamisen ja sopimuksen tekopäätöksen väliaikana eivät saa johtaa minkäänlaisen syrjivän käytännön soveltamiseen.

Tarjousten vastaanottaminen

2. Tavaran tai palvelujen toimittajaa ei saa rangaista, jos tarjouspyyntöasiakirjoissa määrätty toimisto vastaanottaa tarjouksen määräajan jälkeen, ja viivästys johtuu yksinomaan hankintayksikön virheellisestä toiminnasta. Tarjoukset voidaan myös ottaa huomioon muissa poikkeuksellisissa olosuhteissa, jos se on kyseisen hankintayksikön noudattamien menettelyjen mukaista.

Tarjousten avaaminen

3. Kaikki hankintayksiköiden avoimissa tai valikoivissa menettelyissä pyytämät tarjoukset on otettava vastaan ja avattava sellaisia menettelyjä noudattaen ja sellaisissa olosuhteissa, jotka takaavat avausten säännönmukaisuuden. Tarjousten vastaanotto- ja avausmenettelyn on myös oltava tämän sopimuksen kansallista kohtelua ja syrjimättömyyttä koskevien säännösten mukainen. Asianomaisten hankintayksiköiden on säilytettävä tarjousten avaamista koskevat tiedot hankintayksiköstä vastuussa olevien valtion viranomaisten käytettäväksi tämän sopimuksen XVIII, XIX, XX ja XXII artiklan mukaisten menettelyjen niin vaatiessa.

Sopimusten tekemisestä päättäminen

4. a) Jotta tarjous voidaan ottaa huomioon sopimuspäätöstä tehtäessä, sen on tarjouksia avattaessa oltava julkaistujen ilmoitusten ja tarjouspyyntöasiakirjojen olennaisten vaatimusten mukainen ja sellaisen tavaran tai palvelujen toimittajan jättämä, joka täyttää osallistujille asetetut ehdot. Jos hankintayksikön vastaanottama tarjous on muita jätettyjä tarjouksia epätavallisen paljon alhaisempi, se voi ottaa tarjoajaan yhteyden varmistuakseen, että tämä voi olla osallistumisehtojen mukainen tarjoaja ja pystyy täyttämään sopimuksen ehdot.

▼B

b) Ellei hankintayksikkö yleisen edun vuoksi päätä olla tekemättä sopimusta, sen on tehtävä päätös sopimuksesta sen tarjoajan kanssa, jonka on todettu olevan täysin kykenevä ottamaan vastatakseen sopimusvelvoitteista ja jonka kotimaisia tai muista osapuolimaista peräisin olevia tavaroita tai palveluja sisältävä tarjous on joko alin tai sellainen, joka on arvioitu ilmoituksissa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa olevien nimenomaisten arviointiperusteiden mukaisesti edullisimmaksi.

c) Sopimuksen tekopäätökset on tehtävä tarjouspyyntöasiakirjoissa määriteltyjen arviointiperusteiden ja oleellisten vaatimusten mukaisesti.

Optio ehdot

5. Optioehtoja ei saa käyttää tämän sopimuksen määräyksiä kiertävällä tavalla.

Artikla XIV

Neuvottelut

1. Osapuoli voi sallia hankintayksiköiden käydä neuvotteluja:

a) hankintojen yhteydessä, joissa neuvotteluaikomus on osoitettu IX artiklan 2 kohdan mukaisessa ilmoituksessa (tavaran tai palvelujen toimittajille esitetty kutsu osallistua aiottua hankintaa koskevaan menettelyyn); tai

b) jos arvioinnissa käy ilmi, ettei yksikään tarjouksista ole ilmoituksissa tai tarjouspyyntöasiakirjoissa mainittujen nimenomaisten arviointiperusteiden mukaan selvästi edullisin.

2. Neuvotteluja on käytettävä ensi sijassa tarjousten vahvojen ja heikkojen puolien selvittämiseen.

3. Hankintayksiköiden on kohdeltava tarjouksia luottamuksellisesti. Ne eivät erityisesti saa antaa tietoja tiettyjen osallistujien auttamiseksi tarjoustensa saattamisessa muiden osallistujien kanssa samalle tasolle.

4. Hankintayksiköt eivät saa neuvottelujen kuluessa syrjiä tavaran tai palvelujen toimittajia keskenään. Niiden on erityisesti huolehdittava siitä, että:

a) kaikki osallistujien hylkäämiset tehdään ilmoituksissa ja tarjouspyyntöasiakirjoissa mainittujen arviointiperusteiden mukaisesti;

b) kaikki arviointiperusteiden ja teknisten vaatimusten muutokset annetaan kirjallisina kaikille neuvotteluihin vielä osallistuville;

c) kaikille neuvotteluihin vielä osallistuville annetaan mahdollisuus jättää uusia tai muunnettuja, uusittuihin asiakirjoihin perustuvia ehdotuksia; ja

d) neuvottelujen päätyttyä kaikkien vielä neuvotteluissa mukana olevien sallitaan jättää yhteisen määräajan puitteissa lopulliset tarjoukset.

Artikla XV

Suljettu tarjouspyyntömenettely

1. Avointa ja valikoivaa tarjouspyyntömenettelyä koskevia VII—XIV artiklan määräyksiä ei tarvitse soveltaa seuraavissa tapauksissa, edellyttäen että suljettua tarjouspyyntömenettelyä ei käytetä mahdollisimman tehokkaan kilpailun välttämiseksi taitavalla, joka aiheuttaisi syrjintää muista osapuolimaista olevien tavaran tai palvelujen toimittajien kesken tai kotimaisten valmistajien tai tavaran tai palvelujen toimittajien suojelua:

▼B

a) jos avoimessa tai valikoivassa menettelyssä ei ole saatu tarjouksia tai jos jätetyt tarjoukset ovat olleet joko vilpillisiä tai eivät ole olleet tarjouspyynnön keskeisten vaatimusten mukaisia taikka ne on saatu tavaran tai palvelujen toimittajilta, jotka eivät täytä tämän sopimuksen mukaisesti määriteltyjä osallistumisehtoja, edellyttäen kuitenkin, että tehtävän sopimuksen ehdot eivät olennaisesti poikkea alkuperäisessä tarjouspyynnössä esitetyistä vaatimuksista;

b) taideteoksien osalta tai yksinoikeuden kuten patentti- tai tekijänoikeuden suojelemiseen liittyvistä syistä tai kun kilpailun puuttumisen vuoksi teknisistä syistä vain tietty tavaran tai palvelujen toimittaja voi tulla kysymykseen, eikä hyväksyttävää vaihtoehtoa tai korvaavaa toimittajaa ole;

c) mikäli sopimuksen tekeminen on ehdottoman välttämätöntä, eikä tavaroita tai palveluja hankinta yksiköllе ennalta arvaamattomista syistä aiheutuneen äärimmäisen kiireen vuoksi ole voitu hankkia tarpeeksi ajoissa avointa tal valikoivaa tarjouspyyntömenettelyä noudattaen;

d) kun kysymyksessä ovat lisätoimitukset alkuperäiseltä tavaran tai palvelujen toimittajalta joko olemassa olevien tavaroiden tai laitteistojen osittaiseksi korvaamiseksi tai tavaroiden, palvelujen tai laitteistojen täydentämiseksi silloin, kun hankintayksikkö joutuisi tavaran tai palvelujen toimittajan vaihtamisen vuoksi hankkimaan tavaroita tai palveluja, jotka eivät täytä yhteensopivuuden vaatimuksia olemassa olevien tavaroiden tai palvelujen kanssa ([1]);

e) kun hankintayksikkö hankkii prototyypin tai tavaran ensikappaleen tai palvelun, jotka on sen pyynnöstä kehitetty tietyn tutkimus- tai kokeilusopimuksen taikka tieteellistä laatua olevan tai alkuperäiskehittelyn yhteydessä ja vain niitä varten. Kyseisten sopimusten loppuun saattamisen jälkeen tehtävissä tavaran tai palvelujen hankinnoissa sovelletaan VII—XIV artiklan määräyksiä ([2]);

f) kun alkuperäiseen sopimukseen sisältymättömät lisärakennuspalvelut, jotka ovat olleet mukana alkuperäisissä tarjouspyyntöasiakirjoissa, ovat tulleet ennalta arvaamattomien syiden vuoksi alkuperäiseen sopimukseen sisältyvien rakennuspal- velujen loppuunsaattamista varten tarpeellisiksi, ja kun hankintayksikön on tarpeellista tehdä lisärakennuspalveluja koskevat sopimukset alkuperäistä sopimusta suorittavan rakennusurakoitsijan kanssa siksi, että lisärakennuspalvelujen erottaminen alkuperäisestä sopimuksesta olisi teknisesti tai taloudellisesti vaikeaa ja aiheuttaisi hankintayksikölle huomattavia hankaluuksia. Lisärakennuspalveluista tehtyjen sopimusten yhteenlaskettu arvo ei kuitenkaan saa olla suurempi kuin 50 prosenttia pääsopimuksen arvosta;

g) kun uudet rakennuspalvelut ovat alkuperäisen, VII— XIV artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti tehdyn sopimuksen sisältämän perushankkeen mukaisia ja toisinto siihen kuuluvista samankaltaisista rakennuspalveluista, ja kun hankintayksikkö on aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa maininnut, että suljettua tarjouspyyntömenettelyä voidaan käyttää tehtäessä sopimuksia kyseisistä uusista rakennuspalveluista;

h) kun tavarat hankitaan raaka-ainemarkkinoiltr.,

i) kun hankinnat tehdään poikkeuksellisen edullisin ehdoin, jotka ovat voimassa vain hyvin lyhyen ajan. Tämä määräys on tarkoitettu koskemaan epätavallisia myyntitapahtumia sellaisilta yrityksiltä, jotka eivät tavallisesti ole tavaran tai palvelujen toimittajia, tai kun omaisuuden myyjä on konkurssissa oleva yritys tai konkurssipesän hallinto. Sitä ei ole tarkoitettu koskemaan tavanomaisia hankintoja vakinaisilta tavaran tai palvelujen toimittajilta.

j) kun sopimus tehdään suunnittelukilpailun voittajan kanssa, mikäli kilpailu on järjestetty tämän sopimuksen periaatteiden mukaisella tavalla, erityisesti IX artiklan mukaisesti julkaistun kilpailukutsun osalta riittävän pätevien tavaran tai palvelujen toimittajien kutsumiseksi kyseiseen kilpailuun, jonka ratkaisee riippumaton tuomaristo suunnittelusopimusten tekemiseksi voittajien kanssa.

([1]) ”Olemassa oleviin laitteisiin” katsotaan kuuluvan tietokoneohjelmistot, mikäli tietokoneohjelmistojen alkuperäinen hankinta on kuulunut sopimuksen piiriin.

([2]) Tavaran tai palvelun ensikappaleen alkuperäiseen kehittelyyn voi kuulua rajoitettua tuotantoa kenttäkokeiden tulosten saamiseksi ja sen osoittamiseksi, että tavara tai palvelu soveltuu joukkotuotantoon täyttäen hyväksyttävät laatustandardit. Siihen ei kuulu joukkotuotannonharjoittaminen kaupallisen kannattavuuden saavuttamiseksi tai tutkimus- ja kehittelykulujen kattamiseksi.

▼B

2. Hankintayksiköiden on laadittava kirjallinen kertomus jokaisesta 1 kohdan määräysten nojalla tehdystä sopimuksesta. Tällaisessa kertomuksessa on oltava hankintayksiön nimi, hankittujen tavaroiden tai palvelujen arvo ja laatu, niiden alkuperämaa sekä maininta siitä, mitä tässä artiklassa mainittuja ehtoja on käytetty menettelyn perusteena. Kyseisten hankintayksiköiden on säilytettävä kertomus niistä vastuussa olevien valtion viranomaisten käytettäväksi XVIII, XIX, XX ja XXII artiklan mukaisten menettelyjen niin vaatiessa.

Artikla XVI

Vastikkeet

1. Hankintayksiköt eivät saa tavaran tai palvelujen toimittajia, tavaroita tai palveluja kelpuuttaessaan tai valikoidessaan taikka tarjouksia arvioidessaan tai sopimuksia tehdessään vaatia, pyrkiä saamaan tai ottaa huomioon vastikkeita ([1]).

2. Ottaen kuitenkin huomioon yleiset toimintaperiaatteet, myös kehitykseen liittyvät, kehitysmaat voivat tähän sopimukseen liittyessään neuvotella ehtoja vastikkeiden, esimerkiksi kotimaisen osuuden sisällyttämis-vaatimusten, käytön sallimiseksi. Kyseisiä vaatimuksia saa käyttää vain hankintamenettelyyn osallistuvien kelpuuttamisessa, mutta ei arviointiperusteena sopimuksentekopäätöksissä. Ehtojen on oltava tasapuolisia, selkeästi määriteltyjä ja syrjimättömiä. Ne on lueteltava tämän sopimuksen maakohtaisessa I alaliitteessä ja niihin voi sisältyä vastikkeiden käytön tarkkoja rajoituksia sovellettavaksi minkä tahansa tämän sopimuksen kattaman sopimuksen yhteydessä. Kyseisten ehtojen olemassaolosta on ilmoitettava komitealle ja niistä on mainittava aiottua hankintaa koskevassa ilmoituksessa sekä muissa siihen liittyvissä asiakirjoissa.

Artikla XVII

Avoimuus

1. Kukin osapuoli kehottaa hankintayksiköitä ilmaisemaan ehdot koskien muun muassa tarjouskilpailumenettelyjen poikkeuksia tai muistutusmenettelyjen käyttöä, joiden mukaan ne ottavat huomioon tarjoukset tavaran tai palvelujen toimittajilta maista, jotka eivät ole osapuolia, mutta jotka kuitenkin avoimuuden aikaansaamiseksi omissa sopimusmenettelyissään:

a) määrittelevät sopimusehtonsa tämän sopimuksen VI artiklan (tekniset eritelmät) mukaisesti;

b) julkaisevat IX artiklassa tarkoitetut hankintailmoitukset mukaan lukien IX artiklan 8 kohdassa tarkoitettuun, WTO:n virallisella kielellä julkaistuun ilmoitukseen (lyhennelmän muodossa oleva ilmoitus aiotusta hankinnasta) sisältyvän maininnan ehdoista, joilla tarjoukset osapuolimaista olevilta tavaran tai palvelujen toimittajilta otetaan huomioon;

c) haluavat huolehtia siitä, että niiden hankintasäännökset eivät tavallisesti hankinnan kestäessä muutu, ja mikäli kyseinen muutos osoittautuu välttämättömäksi, että käytettävissä on tyydyttävä vetoomuksen esittämiskeino.

2. Sellaisten maiden hallituksilla, jotka eivät ole osapuolia ja jotka noudattavat 1 a-c kohdassa tarkoitettua menettelyä, on oikeus osapuolille asiasta ilmoitettuaan osallistua komitean istuntoihin tarkkailijoina.

Artikla XVIII

Hankintayksiköiden velvoitteisiin liittyvä tiedottaminen ja niiden tarkastelu

1. Hankintayksiköiden on julkaistava ilmoitus tämän sopimuksen liiteosassa II mainitussa asianmukaisessa julkaisussa viimeistään 72 päivää jokaisen XIII—XV artiklan mukaisen hankintasopimuksen tekemisestä. Ilmoituksessa on oltava:

([1]) Julkisten hankintojen yhteydessä vastikkeet ovat toimia paikallisen kehityksen edistämiseksi tai maksutaseen parantamiseksi kotimaisen osuuden, teknologian lisensioinnin, sijoitusten, vastakauppojen tai muiden vastaavanlaisten vaatimusten avulla.

▼B

a) hankintasopimuksen sisältämien tavaroiden tai palvelujen laji ja määrä;

b) hankintasopimuksen tehneen hankintayksikön nimi ja osoite;

c) sopimuspäätöksen tekopäivä;

d) voittaneen tarjoajan nimi ja osoite;

e) voittaneen tarjouksen arvo tai hankintasopimuksen tekemisessä huomioon otettujen tarjousten korkein ja alin arvo;

f) asianmukaisissa tapauksissa IX artiklan 1 kohdan mukaisesti julkaistun ilmoituksen tunnistetiedot tai XV artiklan mukaisen menettelyn käyttämisen syy; ja

g) käytetty hankintamenettely.

2. Osapuolimaista olevien tavaran tai palvelujen toimittajien pyynnöstä kunkin hankintayksikön on viipymättä annettava:

a) selvitys hankintakäytännöistään ja menettelyistään;

b) asiaan kuuluvat tiedot syistä, joiden nojalla toimittajan kelpuuttamishakemus on hylätty, kelpoisuus on peruutettu tai sitä ei ole valikoitu tarjoajaksi, ja

c) tarjouskilpailun hävinneiden tarjoajien osalta asiaan kuuluvia tietoja syistä, joiden vuoksi niiden tarjousta ei valittu, valitun tarjouksen sisällöstä ja eduista hävinneeseen tarjoukseen nähden sekä voittaneen tarjoajan nimi.

3. Hankintayksiköiden on viipymättä ilmoitettava menettelyyn osallistuneille tavaran tai palvelujen toimittajille sopimuspäätöksistään, ja pyynnöstä kirjallisesti.

4. Hankintayksiköt voivat kuitenkin päättää, että tietyt sopimuksen tekemispäätöstä koskevat edellä 1 ja 2 c kohdassa olevat tiedot pidetään salassa, jos kyseisten tietojen antaminen estäisi lakien toimeenpanoa tai olisi muuten yleisen edun vastaista taikka vaarantaisi tiettyjen julkisten tai yksityisten yritysten oikeutettuja kaupallisia etuja taikka saattaisi vaarantaa tavaran tai palvelujen toimittajien välistä rehellistä kilpailua.

Artikla XIX

Osapuolten velvoitteisiin liittyvä tiedottaminen ja niiden tarkastelu

1. Osapuolten on viipymättä julkistettava kaikki tässä sopimuksessa tarkoitettuja julkisia hankintoja koskevat lait, asetukset, oikeuden päätökset, yleisesti sovellettavaksi tarkoitetut hallinnolliset säännökset ja kaikki menettelyt (mukaan lukien sopimusten malliehdot) tämän sopimuksen liiteosassa IV mainituissa asianmukaisissa julkaisuissa sillä tavalla, että muut sopimuspuolet ja tavaran tai palvelujen toimittajat voivat tutustua niihin. Kunkin sopimuspuolen on oltava valmis antamaan pyynnöstä selvitys julkisissa hankinnoissa noudattamistaan menettelyistä mille tahansa toiselle sopimuspuolelle.

2. Jollei XXII artiklan määräyksistä muuta johdu, sen osapuolimaan hallitus, josta tarjouskilpailun hävinnyt tarjoaja on, voi pyytää sopimuksen tekopäätöksestä sellaisia lisätietoja, jotka voivat olla tarpeellisia hankintamenettelyn oikeudenmukaisuuden ja puolueettomuuden varmistamiseksi. Tätä tarkoitusta varten hankinnan tehneen valtion on annettava tietoja sekä voittaneen tarjouksen sisällöstä että olennaisista eduista ja ilmoitettava sopimushinta. Viimeksi mainitun tiedon sen pyytäjämaan hallitus voi tavallisesti ilmaista, mikäli se käyttää tätä oikeutta harkiten. Tapauksissa, joissa kyseisen tiedon ilmaiseminen vaarantaisi kilpailua tulevien tarjouspyyntöjen yhteydessä, sitä ei saa ilmaista muuten kuin neuvottelujen jälkeen tiedon antaneen sopimuspuolen kanssa ja sen suostumuksella.

▼B

3. Sopimuksen piiriin kuuluvien hankintayksiköiden hankintatoimintaa ja niiden tekemiä yksittäisiä sopimuksia koskevia saatavissa olevia tietoja on annettava pyynnöstä mille tahansa toiselle sopimuspuolelle.

4. Mille tahansa osapuolelle annettuja tietoja, jotka voisivat estää lakien toimeenpanoa tai olla muuten yleisen edun vastaisia tai vaarantaa tiettyjen julkisten tai yksityisten yritysten oikeutettuja kaupallisia etuja taikka saattaisivat vaarantaa tavaran tai palvelujen toimittajien välistä rehellistä kilpailua, ei saa paljastaa muuten kuin tiedon antaneen osapuolen muodollisesti valtuuttamana.

5. Kukin osapuoli kokoaa ja antaa komitealle vuosittain tilastotiedot tämän sopimuksen alaisista hankinnoistaan. Näissä kertomuksissa on oltava seuraavat tiedot kaikkien tämän sopimuksen piiriin kuuluvien hankintayksikköjen tekemistä sopimuksista:

a) liitteessä 1 lueteltujen hankintayksiköiden osalta tilastot, jotka sisältävät tehtyjen sopimusten arvioidun arvon, sisältäen sekä kynnysarvon ylittävät että sen alle jäävät sopimukset sekä yhteensä että hankintayksiköittäin eriteltynä; 2 ja 3 liitteissä lueteltujen hankintayksiköiden osalta tilastot, jotka sisältävät tehtyjen kynnysarvon ylittävien sopimusten arvioidun arvon sekä yhteensä että hankintayksikköluokittain eriteltynä;

b) 1 liitteessä lueteltujen hankintayksiköiden osalta tilastot, jotka sisältävät tehtyjen kynnysarvon ylittävien sopimusten lukumäärän ja kokonaisarvon, eriteltynä sekä hankintayksiköittäin että tavara- ja palveluluokittain yhtenäisten luokittelujärjestelmien mukaisesti; 2 ja 3 liitteissä lueteltujen hankintayksiköiden osalta tilastot, jotka sisältävät tehtyjen kynnysarvon ylittävien sopimusten arvioidun arvon eriteltynä sekä hankintayksikköluokittain että tuote- ja palveluluokittain;

c) 1 liitteessä lueteltujen hankintayksiköiden osalta tilastot, jotka sisältävät XV artiklan kunkin kohdan mukaisesti tehtyjen sopimusten lukumäärän ja kokonaisarvon eriteltynä sekä hankintayksiköittäin että tuote- ja palveluluokittain; 2 ja 3 liitteissä lueteltujen hankintayksikköluokkien osalta tilastot, jotka sisältävät XV artiklan kunkin kohdan mukaisesti tehtyjen kynnysarvon ylittävien sopimusten kokonaisarvon; ja

d) 1 liitteessä lueteltujen hankintayksiköiden osalta tilastot, jotka sisältävät tämän sopimuksen asianmukaisissa liitteissä mainittujen poikkeusmääräysten nojalla tehtyjen sopimusten lukumäärän ja kokonaisarvon eriteltynä hankintayksiköittäin; 2 ja 3 liitteissä lueteltujen hankintayksikköluokkien osalta tilastot, jotka sisältävät tämän sopimuksen asianmukaisissa liitteissä mainittujen poikkeusmääräysten nojalla tehtyjen sopimusten kokonaisarvon.

Käytettävissä olevien tietojen mukaisesti osapuolet antavat hankintayksiköidensä hankkimien tavaroiden ja palvelujen alkuperämaata koskevat tilastot. Tilastojen vertailukelpoisuuden varmistamiseksi komitea antaa sovellettavia menettelytapoja koskevia ohjeita. Tässä sopimuksessa tarkoitettujen hankintojen tehokkaan tarkastelun varmistamiseksi komitea voi yksimielisellä päätöksellään muuttaa edellä olevia a-d kohdan vaatimuksia sekä annettavien tilastotietojen laadun ja laajuuden että käytettävien erittelyjen ja luokittelujen osalta.

Artikla XX

Valitusmenettelyt

Neuvottelut

1. Mikäli tavaran tai palvelujen toimittaja valittaa, että tätä sopimusta on jonkin hankinnan yhteydessä rikottu, jokainen osapuoli kehottaa tavaran tai palvelujen toimittajaa pyrkimään valitusasiassaan ratkaisuun hankintayksikön kanssa käytävien keskustelujen avulla. Kyseisissä tapauksissa hankintayksikön on kiinnitettävä jokaiseen valitukseen puolueetonta ja riittävää huomiota tavalla, joka ei saa vaikeuttaa valitusjärjestelmän puitteissa haettavia korjaustoimia.

Valitus

2. Kunkin osapuolen on järjestettävä syrjimättömät, nopeat, julkiset ja tehokkaat menettelyt, joiden mukaisesti tavaran ja palvelujen toimittajat voivat tehdä valituksia epäillyistä tämän sopimuksen rikkomuksista niiden etua koskevissa tai koskeneissa hankintamenettelyissä.

▼B

3. Kunkin osapuolen on annettava valitusmenettelyohjeensa kirjallisina ja asetettava ne yleisesti saataville.

4. Kunkin osapuolen on huolehdittava siitä, että tässä sopimuksessa tarkoitettujen hankintojen kaikkiin menettelyvaiheisiin koskevia asiakirjoja säilytetään kolmen vuoden ajan.

5. Kiinnostuneen tavaran tai palvelujen toimittajan voidaan edellyttää aloittavan valitusmenettely ja ilmoittavan siitä hankintayksikölle tiettyjen määräaikojen puitteissa laskettuna siitä hetkestä, jolloin valituksen aihe on tiedossa tai olisi kohtuudella pitänyt olla tiedossa, mutta määräajan on kuitenkin oltava aina vähintään 10 päivää.

6. Valitukset käsitellään oikeusistuimessa tai puolueettomassa ja riippumattomassa tarkastuselimessä, jolla ei ole etua hankinnan lopputulokseen nähden ja jonka jäsenet ovat tehtävänsä kestäessä suojattuja ulkopuoliselta vaikutukselta. Tarkastuselimen, joka ei ole oikeusistuin, on oltava joko oikeudellisen tarkastuksen alainen tai sen menettelytapoihin on kuuluttava, että:

a) asianosaisia voidaan kuulla ennen kuin kanta esitetään tai päätös tehdään;

b) asianosaisilla voi olla edustaja tai avustaja;

c) asianosaisilla on oltava pääsy kaikkiin käsittelyihin;

d) käsittelyt voivat tapahtua julkisina;

e) kannat tai päätökset annetaan kirjallisina ja niihin sisällytetään lausunto, josta ilmenee niiden perustelut;

f) todistajia voidaan kuulla;

g) asiakirjat ovat tarkastuselimen käytettävissä.

7. Valitusmenettelyjen on mahdollistettava:

a) kiireelliset väliaikaiset toimet sopimuksenvastaisten menettelyjen korjaamiseksi ja kaupallisten mahdollisuuksien säilyttämiseksi. Kyseiset toimet voivat johtaa hankintamenettelyn keskeyttämiseen. Menettelysäännökset voivat kuitenkin sallia sen, että kyseiselle edulle, yleinen etu mukaan lukien, aiheutuvat myönteisiä suuremmat kielteiset seuraukset voidaan ottaa huomioon päätettäessä toimien toteuttamisesta. Tällaisessa tapauksessa toimien toteuttamatta jättämisen oikeuttavat syyt on esitettävä kirjallisina;

b) valituksen arviointi ja mahdollisuus päättää sen oikeutuksesta;

c) sopimuksenvastaisen menettelyn korjaaminen tai korvausmenetyksestä tai kärsitystä vahingosta, joka voi olla rajattu tarjouksen tekemisestä tai valituksesta aiheutuneisiin kuluihin.

8. Kaupallisten ja muiden tapaukseen liittyvien etujen turvaamiseksi valitusmenettely on yleensä saatettava päätökseen viivyttelemättä.

Artikla XXI

Instituutiot

1. Perustetaan julkisten hankintojen komitea, joka koostuu jokaisen osapuolen edustajista. Tämä komitea valitsee puheenjohtajansa ja varapuheenjohtajansa ja kokoontuu tarpeen mukaan kuitenkin vähintään kerran vuodessa suodakseen osapuolille tilaisuuden neuvotteluihin kaikista tämän sopimuksen toimintaan tai sen tavoitteiden edistämiseen liittyvistä asioista sekä suorittaakseen muut tehtävät, joita osapuolet ovat voineet sille antaa.

▼B

2. Komitea voi perustaa työryhmiä tai muita sille alistettuja elimiä, jotka suorittavat komitean niille antamia tehtäviä.

Artikla XXII

Neuvottelut ja riitojen ratkaiseminen

1. WTO-sopimuksen mukaisen riitojen ratkaisusta annettuja sääntöjä ja menettelyjä koskevan sopimuksen (myöhemmin ”riitojen ratkaisua koskeva sopimus”) sisältämiä määräyksiä sovelletaan, ellei seuraavasta erityisesti johdu muuta.

2. Jos joku osapuolista katsoo, että sille tämän sopimuksen perusteella välittömästi tai välillisesti kuuluva etu on syrjäytetty tai sitä on huononnettu, tai että tämän sopimuksen jonkun tavoitteen saavuttaminen estyy siksi, että joku toinen osapuoli tai jotkut toiset osapuolet jättää tai jättävät täyttämättä sopimusvelvoitteensa taikka siksi, että joku toinen osapuoli tai jotkut toiset osapuolet toteuttaa tai toteuttavat toimen, joka on tai ei ole tämän sopimuksen määräysten vastainen, se voi asiassa molempia puolia tyydyttävän ratkaisun saavuttamiseksi tehdä kirjallisia esityksiä tai ehdotuksia toiselle osapuolelle tai toisille osapuolille, jota tai joita se katsoo asian koskevan. Kyseisestä toimesta on viipymättä ilmoitettava riitojen ratkaisuohjeiden mukaisesti asetetulle riitojenratkaisuelimelle (myöhemmin ”DSB”) jäljempänä mainitulla tavalla. Jokaisen sopimuspuolen, jolle kyseinen vetoomus tai ehdotus on tehty, on tarkasteltava sitä myönteisesti.

3. DSB:llä on oikeus perustaa paneeleja, hyväksyä paneelin ja valituselimen raportteja, antaa asiassa suosituksia tai tehdä ratkaisuja, seurata ratkaisujen ja suositusten täytäntöönpanoa ja oikeuttaa peruuttamaan myönnytyksiä ja muita sopimuksen mukaisia velvoitteita tai neuvottelemaan korvauksista silloin, kun sopimuksen kanssa ristiriitaisiksi todettujen toimien peruuttaminen ei ole mahdollista, kuitenkin niin, että vain tämän sopimuksen osapuolina olevat WTO:n jäsenet osallistuvat DSB:n tämän sopimuksen soveltamista koskevissa riidoissa tekemiin päätöksiin tai toimiin.

4. Paneelin toimivallan rajat ovat seuraavat, mikäli riidan osapuolet eivät sovi toisin 20 päivän kuluessa keskusteluryhmän perustamisesta:

”Tutkia tämän sopimuksen asianmukaisten kohtien ja (mahdollinen muu sopimus, johon riidan osapuolet vetoavat) valossa (osapuolen nimi) DSB:lle... asiakirjalla alistettua tapausta ja tehdä johtopäätöksiä, jotka auttavat DSB:tä antamaan asiassa suosituksia tai tekemään siinä ratkaisuja.”

Mikäli riita, jossa joku sopimuspuoli on vedonnut sekä tämän sopimuksen että yhden tai useamman riitojen ratkaisua koskevaan 1 liitteessä mainitun sopimuksen määräyksiin, tämän artiklan 3 kohtaa sovelletaan vain niihin paneelin raportin kohtiin, jotka koskevat tämän sopimuksen tulkintaa ja soveltamista.

5. DSB:n perustamiin tätä sopimusta koskevia riitoja käsitteleviin paneeleihin on kuuluttava julkisen hankintatoimenalalla pätevöityneitä henkilöitä.

6. Menettelyjä on kaikin keinoin pyrittävä nopeuttamaan mahdollisimman paljon. Ellei riitojen ratkaisua koskevan sopimuksen 12 artiklan 8 ja 9kohdan määräyksistä johdu muuta, paneelin on pyrittävä antamaan lopullinen raporttinsa riidan osapuolille viimeistään neljän kuukauden, ja viivästystapauksessa viimeistään seitsemän kuukauden kuluessa päivästä, jona paneelin kokoonpano ja toimivallan rajat on sovittu. Samoin on kaikin keinoin pyrittävä myös lyhentämään riitojen ratkaisua koskevan sopimuksen 20 artiklan 1 kohdassa ja 21 artiklan 4 kohdassa määrättyjä määräaikoja kahdella kuukaudella. Lisäksi, ellei riitojen ratkaisua koskevan sopimuksen 21 artiklan 5 kohdan määräyksistä johdu muuta, paneelin on pyrittävä antamaan 60 päivän kuluessa päätöksensä riidassa suositusten ja ratkaisujen noudattamiseksi toteutettujen toimien olemassaolosta tai niiden vastaavuudesta liite sopimuksenmääräyksien kanssa.

▼B

7. Ellei riitojen ratkaisua koskevan sopimuksen 22 artiklan 2 kohdan määräyksistä johdu muuta, minkään sen 1 liitteessä mainittu minkään muun kuin tämän sopimuksen perusteella syntynyt riita ei saa johtaa minkään tämän sopimuksen mukaisesti myönnettyjen myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamiseen, eikä mikään tämän sopimuksen perusteella syntynyt riita saa johtaa minkään mainitussa 1 liitteessä mainitun sopimuksen mukaisesti myönnettyjen myönnytysten tai muiden velvoitteiden peruuttamiseen.

Artikla XXIII

Sopimuksen poikkeukset

1. Minkään tähän sopimukseen sisältyvän ei saa katsoa estävän mitään osapuolta ryhtymästä sellaiseen toimeen tai pitämästä salassa sellaista tietoa, joita se pitää keskeisten turvallisuusetujensa suojelemisen kannalta välttämättöminä, ja jotka liittyvät aseiden, ampumatarvikkeiden tai sotatarvikkeiden hankkimiseen taikka kansallisen turvallisuuden tai kansallisen puolustuksen tarpeiden vuoksi välttämättömiin hankintoihin.

2. Edellyttäen, että kyseisiä toimia ei käytetä tavalla, joka merkitsisi mielivaltaista tai epäoikeudenmukaista syrjintää samanlaisissa olosuhteissa olevien maiden välillä tai verhoutua kansainvälisen kaupan rajoittamista, minkään tähän sopimukseen sisältyvän ei saa katsoa estävän mitään sopimuspuolta määräämästä tai toteuttamasta toimia, jotka ovat tarpeen yleisen moraalin, järjestyksen tai turvallisuuden, ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden taikka henkisen omaisuuden suojaamiseksi tai jotka liittyvät vammaisten henkilöiden, hyväntekeväisyysjärjestöjen tai vankityövoiman valmistamiin tuotteisiin.

Artikla XXIV

Loppumääräykset

1. *Hyväksyminen ja voimaantulo*

Tämä sopimus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996 niiden hallitusten ([1]) osalta, joiden kohdalta sen soveltamisala on sovitun mukaisena tämän sopimuksen I liiteosan 1-5 liitteissä ja jotka ovat allekirjoituksellaan hyväksyneet sopimuksen 15 päivänä huhtikuuta 1994 tai ovat kyseiseen päivään mennessä allekirjoittaneet sopimuksen ratifioitavaksi ja sen jälkeen ratifioineet sopimuksen ennen tammikuun 1. päivää 1996.

2. *Liittyminen*

Jokainen WTO:n jäsen, tai ennen WTO:n voimaantuloa GATT 1947-sopimuksen osapuoli, joka ei kuitenkaan ole tämän sopimuksen osapuoli, voi liittyä tähän sopimukseen kyseisen valtion ja osapuolten välillä sovittavin ehdoin. Liittymisen on tapahduttava tallettamalla WTO:n pääjohtajan haltuun näin sovitut ehdot sisältävä liittymisasiakirja. Sopimus astuu voimaan siihen liittyvän valtion osalta 30. päivänä sen sopimukseen liittymispäivästä lukien.

3. *Siirtymäkauden järjestelyt*

a) Hongkong ja Korea voivat myöhentää tämän sopimuksen määräysten soveltamista lukuun ottamatta XXI ja XXII artiklan määräyksiä enintään 1 päivään tammikuuta 1997. Soveltamisen alkamispäivästä on ilmoitettava WTO:n pääjohtajalle kolmeakymmentä päivää aikaisemmin.

([1]) Tässä sopimuksessa käsitteeseen ”hallitus” katsotaan kuuluvan myös Euroopan yhteisöjen toimivaltaiset viranomaiset.

▼B

b) Tämän sopimuksen voimaantulon ja sen soveltamisen Hongkongin osalta alkamisen välisenä aikana Hongkongin ja kaikkien muiden osapuolten, jotka olivat 15 päivänä huhtikuuta 1994 Genevessä 12. päivänä huhtikuuta 1979 solmitun julkisia hankintoja koskevan sopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 2. päivänä helmikuuta 1987 (”vuoden 1988 sopimus”), osapuolia, väliset oikeudet ja velvoitteet määräytyvät vuoden 1988 sopimuksen ja sen muutettujen tai korjattujen liitteiden merkittävien määräysten ([1]) mukaisesti, jotka tämän viittauksen kautta muodostavat kyseistä tarkoitusta varten osan tätä sopimusta ja ovat voimassa 31. päivään joulukuuta 1996.

c) Tämän sopimuksen osapuolten välillä, jotka ovat myös vuoden 1988 sopimuksen osapuolia, tämän sopimuksen oikeudet ja velvoitteet syrjäyttävät vuoden 1988 sopimuksen oikeudet ja velvoitteet.

d) Tämän sopimuksen XXII artikla ei tule voimaan ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa. Siihen saakka vuoden 1988 sopimuksen VII artiklan säännökset ovat voimassa tätä sopimusta koskevissa neuvotteluissa ja riitojen ratkaisuissa, mitkä säännökset muodostavat tämän viittauksen kautta kyseistä tarkoitusta varten osan tätä sopimusta. Näitä säännöksiä sovelletaan tämän sopimuksen mukaisesti perustetun komitean valvonnassa.

e) Ennen WTO-sopimuksen voimaantuloa viittausten WTO:n elimiin tulkitaan tarkoittavan vastaavaa GATTin elintä ja viittausten WTO:n pääjohtajaan ja WTO:n sihteeristöön tulkitaan tarkoittavan vastaavasti viittauksia GATT 1947 -sopimuksen SOPI-MUSPUOLTEN pääjohtajaan ja GATTin sihteeristöön.

4. *Varaumat*

Varaumia ei saa tehdä mihinkään tämän sopimuksen määräyksiin.

5. *Kansallinen lainsäädäntö*

a) Jokaisen tämän sopimuksen hyväksyvän tai siihen liittyvän valtion on viimeistään tämän sopimuksen astuessa sen osalta voimaan huolehdittava, että sen lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset sekä tämän sopimuksen sitä koskevissa liitteissä lueteltujen hankintayksiköiden soveltamat säännöt, menettelyt ja käytännöt ovat tämän sopimuksen määräysten kanssa yhdenmukaisia.

b) Kukin osapuoli ilmoittaa komitealle kaikista tämän sopimuksen kannalta olennaisten lakiensa ja asetustensa muutoksista sekä muutoksista kyseisten lakien ja asetusten soveltamisessa.

6. *Korjaukset ja muutokset*

a) Korjaukset, hankintayksikön siirrot liitteestä toiseen tai, poikkeustapauksissa, muut tämän sopimuksen I-IV liiteosien muutokset on ilmoitettava komitealle samoin kuin tiedot muutoksen todennäköistä vaikutuksista tämän sopimuksen yhdessä sovittuun soveltamisalueeseen. Jos korjaukset, siirrot tai muut muutokset ovat luonteeltaan puhtaasti muodollisia tai vähäisiä, ne tulevat voimaan, ellei vastalausetta ole 30 päivän kuluessa esitetty. Muissa tapauksissa komitean puheenjohtaja kutsuu komitean viipymättä koolle. Komitea harkitsee esitystä ja mahdollista korvaavien järjestelyjen vaatimusta, tarkoituksenaan säilyttää oikeuksien ja velvoitteiden tasapaino ja tämän sopimuksen osalta ennen kyseistä ilmoitusta valinnut yhteisesti sovittu soveltamisalueen suhteellinen laajuus. Mikäli sopimukseen ei päästä, tapaukseen voidaan soveltaa XXII artiklan määräyksiä.

([1]) Kaikki vuoden 1988 sopimuksen määräykset paitsi johdanto, VII artikla ja IX artiklaa lukuun ottamatta 5 a ja b kohtia ja 10 kohtaa.

▼B

b) Jos osapuoli haluaa oikeuksiensa mukaisesti poistaa hankintayksikön tämän sopimuksen alaliitteestä sillä perusteella, että valtion valvonta tai vaikutus kyseisen yksikön kohdalta on käytännössä lakannut, osapuolen on ilmoitettava asiasta komitealle. Kyseinen muutos tulee voimaan komitean seuraavan kokouksen päättymispäivää seuraavana päivänä, mikäli kokousta ei pidetä alle 30 päivää ilmoituksen jättämispäivän jälkeen ja vastalausetta ei ole esitetty. Mikäli vastalause on esitetty, tapaukseen voidaan soveltaa XXII artiklan neuvotteluista ja riitojen ratkaisemisesta säädettyjä menettelyjä. Harkittaessa I liiteosan ehdotettua muutosta ja siihen mahdollisesti liittyvää korvaavaa järjestelyä on otettava huomioon valtion valvonnan tai vaikutuksen poistumisen aiheuttama markkinoita avaava vaikutus.

7. *Tarkastelut, neuvottelut ja vastainen toiminta*

a) Komitea tarkastelee vuosittain tämän sopimuksen soveltamista ja toimivuutta sen tavoitteiden valossa. Komitea tiedottaa vuosittain WTO:n yleiskokoukselle kyseisinä tarkastelukausina tapahtuneesta kehityksestä.

b) Viimeistään kolmannen vuoden lopussa tämän sopimuksen voimaantulosta ja määräajoin sen jälkeen sopimuspuolet käyvät jatkoneuvotteluja parantaakseen sopimusta ja saavuttaakseen laajimman mahdollisen kattavuuden kaikkien osapuolten välillä keskinäisen vastavuoroisuuden pohjalta, ottaen samalla huomioon V artiklan kehitysmaita koskevat määräykset.

c) Osapuolet pyrkivät välttämään avointa hankintamenettelyä vääristävien syrjivien toimien ja käytäntöjen aloittamista tai jatkamista, ja pyrkivät b alakohdassa tarkoitettujen neuvottelujen yhteydessä poistamaan sellaiset tämän sopimuksen voimaan tullessa vielä olemassa olevat toimet ja käytännöt.

8. *Tietotekniikka*

Varmistaakseen, että tämä sopimus ei muodosta tarpeetonta teknisen kehityksen estettä, osapuolet keskustelevat säännöllisesti komiteassa, mukaan lukien tarpeelliset neuvottelut sopimuksen muutoksista, tietotekniikan käytön kehityksestä julkisissa hankintamenettelyissä. Näiden keskustelujen tarkoituksena on erityisesti huolehtia siitä, että tietotekniikan käyttö edistää avoimen, syrjimättömän ja tehokkaan julkisen hankintatoiminnan tavoitteita julkisten menettelyjen avulla, että tämän sopimuksen piiriin kuuluvat sopimukset ovat selvästi yksilöitävissä ja että kaikki saatavissa olevat tiettyyn sopimukseen liittyvät tiedot voidaan yksilöidä. Kun joku osapuoli aikoo kehittää uusia menettelyjä, sen on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä ottamaan huomioon muiden sopimuspuolten esittämät mahdollisiin ongelmiin liittyvät näkemykset.

9. *Muutokset*

Osapuolet voivat muuttaa tätä sopimusta kiinnittäen huomiota muun muassa sen soveltamisessa saatuihin kokemuksiin. Tällainen muutos, josta osapuolet ovat saavuttaneet yksimielisyyden komitean säätämien menettelyjen mukaisesti, ei tule voimaan minkään osapuolen osalta ennen kuin kyseinen osapuoli on sen hyväksynyt.

10. *Irtisanominen*

a) Mikä tahansa osapuoli voi sanoutua irti tästä sopimuksesta. Irtisanominen tulee voimaan 60 päivän kuluttua siitä päivästä, jona WTO:n pääjohtaja vastaanottaa kirjallisen irtisanomisilmoituksen. Mikä tahansa osapuoli voi sellaisen ilmoituksen jälkeen pyytää komitean välitöntä koolle kutsumista.

b) Jos tämän sopimuksen osapuoli ei tule WTO:n jäseneksi yhden vuoden kuluessa WTO:n voimaantulosta tai lakkaa olemasta WTO:n jäsen, sen osallisuus tässä sopimuksessa lakkaa samana päivänä.

▼B

11. *Tämän sopimuksen soveltamatta jättäminen tiettyjen sopimuspuolten välillä*

Tämä sopimus ei ole voimassa minkään kahden osapuolen välillä, jos jompi kumpi osapuolista jomman kumman joko hyväksyessä sopimuksen tai siihen liittyessä ei suostu sopimuksen tällaiseen soveltamiseen.

12. *Huomautukset, liiteosat ja liitteet*

Tämän sopimuksen huomautukset, liiteosat ja liitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

13. *Sihteeristö*

Tämän sopimuksen sihteeristönä toimii WTO:n sihteeristö.

14. *Tallettaminen*

Tämä sopimus talletetaan WTO:n pääjohtajan haltuun, joka antaa viipymättä jokaiselle sopimuspuolelle oikeaksi todistetun jäljennöksen tästä sopimuksesta, sen jokaisesta tämän artiklan 6 kohdan mukaisesti tehdystä korjauksesta tai muutoksesta ja sen jokaisesta 9 kohdan mukaisesti tehdystä muutoksesta, sekä ilmoituksen jokaisesta sen 1 ja 2 kohdan mukaisesti tehdystä hyväksymisestä tai siihen liittymisestä ja jokaisesta sen 10 kohdan mukaisesti tehdystä irtisanomisesta.

15. *Rekisteröinti*

Tämä sopimus rekisteröidään Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan 102 artiklan määräysten mukaisesti.

Tehty Marrakeshissa tänä viidentenätoista päivänä huhtikuuta tuhat yhdeksänsataayhdeksänkymmentäneljä yhtenä englannin-, ranskan- ja espanjankielisenä kappaleena jokaisen tekstin ollessa todistusvoimainen, ellei liiteosien osalta ole toisin säädetty.

▼B

HUOMAUTUKSET

Käsitteisiin ”maa” tai ”maat” katsotaan tässä sopimuksessa ja sen liiteosissa sisältyvän kaikki tämän sopimuksen osapuolina olevat erilliset tullialueet.

Kun tämän sopimuksen sopimuspuolena olevan erillisen tullialueen osalta käytetään käsitettä ”kansallinen”, kyseinen ilmaus ymmärretään kyseistä tullialuetta tarkoittavaksi, ellei sitä ole toisin määritelty.

1 artiklan 1 kappale

Ottaen huomioon sidottuun apuun liittyvät yleispoliittiset näkökohdat, mukaan lukien kehitysmaiden tavoite saada tällainen apu sitomattomaksi, tätä sopimusta ei sovelleta hankintoihin, jotka tehdään kehitysmaille annettavan sidotun avun puitteissa niin kauan kuin sopimuspuolet sitä harjoittavat.

▼B

INTERNATIONAL DAIRY ARRANGEMENT

PREAMBLE

Recognizing the importance of milk and dairy products to the economy of many countries ([1]) in terms of production, trade and consumption;

Recognizing the need, in the mutual interests of producers and consumers, and of exporters and importers, to avoid surpluses and shortages, and to maintain prices at an equitable level;

Noting the diversity and interdependence of dairy products;

Noting the situation in the dairy products market, which is characterized by very wide fluctuations and the proliferation of export and import measures;

Considering that improved cooperation in the dairy products sector contributes to the attainment of the objectives of expansion and liberalization of world trade, and the implementation of the principles and objectives concerning developing countries agreed upon in the Tokyo Declaration of Ministers dated 14 September 1973 concerning the Multilateral Trade Negotiations;

Determined to respect the principles and objectives of the General Agreement on Tariffs and Trade (hereinafter referred to as "General Agreement" or "GATT") ([2]) and, in carrying out the aims of this Arrangement, effectively to implement the principles and objectives agreed upon in the said Tokyo Declaration;

The participants to the present Arrangement have, through their representatives, agreed as follows:

PART ONE

GENERAL PROVISIONS

Article I

Objectives

The objectives of this Arrangement shall be, in accordance with the principles and objectives agreed upon in the Tokyo Declaration of Ministers dated 14 September 1973 concerning the Multilateral Trade Negotiations,

— to achieve the expansion and ever greater liberalization of world trade in dairy products under market conditions as stable as possible, on the basis of mutual benefit to exporting and importing countries;

— to further the economic and social development of developing countries.

Article II

Products Coverage

1. This Arrangement applies to the dairy products sector. For the purpose of this Arrangement, the term "dairy products" is deemed to include the following products, as defined in the Customs Cooperation Council Nomenclature:

([1]) In this Arrangement and in the Protocols annexed thereto, the term "country" is deemed to include the European Economic Community.

([2]) This preambular provision applies only among participants that are Contracting Parties to the GATT.

▼B

	CCCN
(a) Milk and cream, fresh, not concentrated or sweetened	04.01
(b) Milk and cream, preserved, concentrated or sweetened	04.02
(c) Butter	04.03
(d) Cheese and curd	04.04
(e) Casein	ex 35.01

2. The International Dairy Products Council established in terms of Article VII: 1(a) of this Arrangement (hereinafter referred to as the Council) may decide that the Arrangement is to apply to other products in which dairy products referred to in paragraph 1 of this Article have been incorporated if it deems their inclusion necessary for the implementation of the objectives and provisions of this Arrangement.

Article III

Information

1. The participants agree to provide regularly and promptly to the Council the information required to permit it to monitor and assess the overall situation of the world market for dairy products and the world market situation for each individual dairy product.

2. Participating developing countries shall furnish the information available to them. In order that these participants may improve their data collection mechanisms, developed participants, and any developing participants able to do so, shall consider sympathetically any request to them for technical assistance.

3. The information that the participants undertake to provide pursuant to paragraph 1 of this Article, according to the modalities that the Council shall establish, shall include data on past performance, current situation and outlook regarding production, consumption, prices, stocks and trade, including transactions other than normal commercial transactions, in respect of the products referred to in Article II of this Arrangement, and any other information deemed necessary by the Council. Participants shall also provide information on their domestic policies and trade measures, and on their bilateral, plurilateral or multilateral commitments, in the dairy sector and shall make known, as early as possible, any changes in such policies and measures that are likely to affect international trade in dairy products. The provisions of this paragraph shall not require any participant to disclose confidential information which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

Note: It is understood that under the provisions of this Article, the Council instructs the secretariat to draw up, and keep up to date, an inventory of all measures affecting trade in dairy products, including commitments resulting from bilateral, plurilateral and multilateral negotiations.

Article IV

Functions of the International Dairy Products Council and Cooperation between the Participants to this Arrangement

1. The Council shall meet in order to:

(a) make an evaluation of the situation in and outlook for the world market for dairy products, on the basis of a status report prepared by the secretariat with the documentation furnished by participants in accordance with Article III of this Arrangement, information arising from the operation of the Protocols covered by Article VI of this Arrangement, and any other information available to it;

▼B

(b) review the functioning of this Arrangement.

2. If after an evaluation of the world market situation and outlook referred to in paragraph 1(a) of this Article, the Council finds that a serious market disequilibrium, or threat of such a disequilibrium, which affects or may affect international trade, is developing for dairy products in general or for one or more products, the Council will proceed to identify, taking particular account of the situation of developing countries, possible solution for consideration by governments.

3. Depending on whether the Council considers that the situation defined in paragraph 2 of this Article is temporary or more durable, the measures referred to in paragraph 2 of this Article could include short-, medium-or long-term measures to contribute to improve the overall situation of the world market.

4. When considering measures that could be taken pursuant to paragraphs 2 and 3 of this Article, due account shall be taken of the special and more favourable treatment, to be provided for developing countries, where this is feasible and appropriate.

5. Any participant may raise before the Council any matter affecting this Arrangement *inter alia* for the same purposes provided for in paragraph 2 of this Article. Each participant shall promptly afford adequate opportunity for consultation regarding such matter [1] affecting this Arrangement.

6. If the matter affects the application of the specific provisions of the Protocols annexed to this Arrangement, any participant which considers that its trade interests are being seriously threatened and which is unable to reach a mutually satisfactory solution with the other participant or participants concerned, may request the Chairman of the Committee for the relevant Protocol established under Article VII:2(a) of this Arrangement, to convene a special meeting of the Committee on an urgent basis so as to determine as rapidly as possible, and within four working days if requested, any measures which may be required to meet the situation. If a satisfactory solution cannot be reached, the Council shall, at the request of the Chairman of the Committee for the relevant Protocol, meet wihin a period of not more than fifteen days to consider the matter with a view to facilitating a satisfactory solution.

Article V

Food Aid and Transactions other than Normal Commercial Transactions

1. The participants agree:

(a) In cooperation with FAO and other interested organizations, to foster recognition of the value of dairy products in improving nutritional levels and of ways and means through which they may be made available for the benefit of developing countries.

(b) In accordance with the objectives of this Arrangement, to furnish, within the limits of their possibilities, dairy products to developing countries by way of food aid. Participants should notify the Council in advance each year, as far as practicable, of the scale, quantities and destinations of their proposed contributions of such food aid. Participants should also give, if possible, prior notification to the Council of any proposed amendments to the notified programme. It would be understood that contributions could be made bilaterally or through joint projects or through multilateral programmes, particularly the World Food Programme.

[1] It is confirmed that the term ”matter” in this paragraph includes any matter which is covered by multilateral agreements negotiated within the framework of the Multilateral Trade Negotiations, in particular those bearing on export and import measures. It is further confirmed that the provisions of Article IV:5 and this footnote are without prejudice to the rights and obligations of the parties to such agreements.

▼B

(c) Recognizing the desirability of harmonizing their efforts in this field, as well as the need to avoid harmful interference with normal patterns of production, consumption and international trade, to exchange views in the Council on their arrangements for the supply and requirements of dairy products as food aid or on concessional terms.

2. Donated exports to developing countries, exports destined for relief purposes or welfare purposes in developing countries, and other transactions which are not normal commercial transactions shall be effected in accordance with the FAO "Principles of Surplus Disposal and Consultative Obligations". Consequently the Council shall cooperate closely with the Consultative Sub-Committee on Surplus Disposal.

3. The Council shall, in accordance with conditions and modalities that it will establish, upon request, discuss, and consult on, all transactions other than normal commercial transactions and other than those covered by the Agreement on Interpretation and Application of Articles VI, XVI and XXIII of the General Agreement on Tariffs and Trade.

PART TWO

SPECIFIC PROVISIONS

Article VI

Protocols

1. Without prejudice to the provisions of Articles I to V of this Arrangement, the products listed below shall be subject to the provisions of the Protocols annexed to this Arrangement:

Annex I

— *Protocol Regarding Certain Milk Powders*

Milk powder and cream powder, excluding whey powder

Annex II

— *Protocol Regarding Milk Fat*

Milk fat

Annex III

— *Protocol Regarding Certain Cheeses*

Certain cheeses

PART THREE

Article VII

Administration of the Arrangement

1. *International Dairy Products Council*

(a) An International Dairy Products Council shall be established within the framework of the GATT. The Council shall comprise representatives of all participants to the Arrangement and shall carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Arrangement. The Council shall be serviced by the GATT secretariat. The Council shall establish its own rules of procedure.

▼B

(b) Regular and special meetings

The Council shall normally meet at least twice each year. However, the Chairman may call a special meeting of the Council either on his own initiative, at the request of the Committees established under paragraph 2 (a) of this Article, or at the request of a participant to this Arrangement.

(c) Decisions

The Council shall reach its decisions by consensus. The Council shall be deemed to have decided on a matter submitted for its consideration if no member of the Council formally objects to the acceptance of a proposal.

(d) Cooperation with other organizations

The Council shall make whatever arrangements are appropriate for consultation or cooperation with inter-governmental and non-governmental organizations.

(e) Admission of observers

(i) The Council may invite any non-participating country to be represented at any meeting as an observer.

(ii) The Council may also invite any of the organizations referred to in paragraph 1 (d) of this Article to attend any meeting as an observer.

2. *Committees*

(a) The Council shall establish a Committee to carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Protocol Regarding Certain Milk Powders, a Committee to carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Protocol Regarding Milk Fat and a Committee to carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Protocol Regarding Certain Cheeses. Each of these Committees shall comprise representatives of all participants to the relevant Protocol. The Committees shall be serviced by the GATT secretariat. They shall report to the Council on the exercise of their functions.

(b) Examination of the market situation

The Council shall make the necessary arrangements, determining the modalities for the information to be furnished under Article III of this Arrangement, so that

— the Committee of the Protocol Regarding Certain Milk Powders may keep under constant review the situation in and the evolution of the international market for the products covered by this Protocol, and the conditions under which the provisions of this Protocol are applied by participants, taking into account the evolution of prices in international trade in each of the other dairy products having implications for the trade in products covered by this Protocol;

— the Committee of the Protocol Regarding Milk Fat may keep under constant review the situation in and the evolution of the international market for the products covered by this Protocol, and the conditions under which the provisions of this Protocol are applied by participants, taking into account the evolution of prices in international trade in each of the other dairy products having implications for the trade in products covered by this Protocol;

▼B

— The Committee of the Protocol Regarding Certain Cheeses may keep under constant review the situation in and the evolution of the international market for the products covered by this Protocol, and the conditions under which the provisions of this Protocol are applied by participants, taking into account the evolution of prices in international trade in each of the other dairy products having implications for- the trade in products covered by this Protocol.

(c) Regular and special meetings

Each Committee shall normally meet at least once each quarter. However, the Chairman of each Committee may call a special meeting of the Committee on his own initiative or at the request of any participant.

(d) Decisions

Each Committee shall reach its decisions by consensus. A committee shall be deemed to have decided on a matter submitted for its consideration if no member of the Committee formally objects to the acceptance of a proposal.

PART FOUR

Article VIII

Final Provisions

1. *Acceptance* ([1])

(a) This Arrangement is open for acceptance, by signature or otherwise, by governments members of the United Nations, or of one of its specialized agencies and by the European Economic Community.

(b) Any government ([2]) accepting this Arrangement may at the time of acceptance make a reservation with regard to its acceptance of any of the Protocols annexed to the Arrangement. This reservation is subject to the approval of the participants.

(c) This Arrangement shall be deposited with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT who shall promptly furnish a certified copy thereof and a notification of each acceptance thereof to each participant. The texts of this Arrangements in the English, French and Spanish languages shall all be equally authentic.

(d) Acceptance of this Arrangement shall carry denunciation of the Arrangement Concerning Certain Dairy Products, done at Geneva on 12 January 1970 which entered into force on 14 May 1970, for participants having accepted that Arrangement and denunciation of the Protocol Relating to Milk Fat, done at Geneva on 2 April 1973 which entered into force on 14 May 1973, for participants having accepted that Protocol. Such denunciation shall take effect on the date of entry into force of this Arrangement.

2. *Provisional application*

Any government may deposit with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT a declaration of provisional application of this Arrangement. Any government depositing such a declaration shall provisionally apply this Arrangement and be provisionally regarded as participating in this Arrangement.

([1]) The terms ”acceptance” or ”accepted” as used in this Article include the completion of any domestic procedures necessary to implement the provisions of this Arrangement.
([2]) For the purpose of this Arrangement, the term ”government” is deemed to include the competent authorities of the European Economic Community.

▼B

3. *Entry into force*

(a) This Arrangement shall enter into force, for those participants having accepted it, on 1 January 1980. For participants accepting this Arrangement after that date, it shall be effective from the date of their acceptance.

(b) The validity of contracts entered into before the date of entry into force of this Arrangement is not affected by this Arrangement.

4. *Validity*

This Arrangement shall remain in force for three years. The duration of this Arrangement shall be extended for further periods of three years at a time, unless the Council at least eighty days prior to each date of expiry, decides otherwise.

5. *Amendment*

Except where provision for modification is made elsewhere in this Arrangement the Council may recommend an amendment to the provisions of this Arrangement. The proposed amendment shall enter into force upon acceptance by the governments of all participants.

6. *Relationship between the Arrangement and the Annexes*

The following shall be deemed to be an integral part of this Arrangement, subject to the provisions of paragraph l(b) of this Article:

— the Protocols mentioned in Article VI of this Arrangement and contained in its Annexes I, II and III;

— the lists of reference points mentioned in Article 2 of the Protocol Regarding Certain Milk Powders, Article 2 of the Protocol Regarding Milk Fat, and Article 2 of the Protocol Regarding Certain Cheeses, contained in Annexes I(a), II(a) and III(a) respectively;

— the Schedules of price differentials according to milk fat content mentioned in Article 3:4, note 3 of the Protocol Regarding Certain Milk Powders and Article 3:4, note I of the Protocol Regarding Milk Fat, contained in Annexes I(b) and II(b) respectively;

— the register of processes and control measures referred to in Article 3:5 of the Protocol Regarding Certain Milk Powders, contained in Annex Ic.

7. *Relationship between the Arrangement and the GATT*

Nothing in this Arrangement shall affect the rights and obligations of participants under the GATT ([1]).

8. *Withdrawal*

(a) Any participant may withdraw from this Arrangement. Such withdrawal shall take effect upon the expiration of sixty days from the day on which written notice of withdrawal is received by the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT.

(b) Subject to such conditions as may be agreed upon by the participants, any participant may withdraw from any of the Protocols annexed to this Arrangement. Such withdrawal shall take effect upon the expiration of sixty days from the day on which written notice of withdrawal is received by the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT.

Done at Geneva this twelfth day of April nineteen hundred and seventy-nine.

([1]) This provision applies only among participants that are Contracting Parties to the GATT.

▼B

ANNEX I

PROTOCOL REGARDING CERTAIN MILK POWDERS

PART ONE

Article 1

Product Coverage

1. This Protocol applies to milk powder and cream powder falling under CCCN heading No 04.02, excluding whey powder.

PART TWO

Article 2

Pilot Products

1. For the purpose of this Protocol, minimum export prices shall be established for the pilot products of the following description:

(a) Designation: Skimmed-milk powder

Milk fat content: less than or equal to 1,5 per cent by weight Water content: less than or equal to 5 per cent by weight

(b) Designation: Whole milk powder

Milk fat content: 26 per cent by weight

Water content: less than or equal to 5 per cent by weight

(c) Designation: Buttermilk powder ([1])

Milk fat content: less than or equal to 11 per cent by weight Water content: less than or equal to 5 per cent by weight

Packaging: in packages normally used in the trade, of a net content by weight of not less than 25 kg, or 50 lbs, as appropriate

Terms of sale: f.o.b. ocean-going vessels from the exporting country or free-at-frontier exporting country.

By derogation from this provision, reference points are designated for the countries listed in Annex I (a) ([2]). The Committee established in pursuance of Article VII: 2 (a) of the Arrangement (hereinafter referred to as the Committee) may amend the contents of that Annex.

Prompt payment against documents.

([1]) Derived from the manufacture of butter and anhydrous milk fat.
([2]) Annex I (1) is not reproduced.

▼B

Article 3

Minimum Prices

Level and observance of minimum prices

1. Participants undertake to take the steps necessary to ensure that the export prices of the products defined in Article 2 of this Protocol shall not be less than the minimum prices applicable under the present Protocol. If the products are exported in the form of goods in which they have been incorporated, participants shall take the steps necessary to avoid the circumvention of the price provisions of this Protocol.

2. (a) The minimum price levels set in the present Article take account, in particular, of the current market situation, dairy prices in producing participants, the need to ensure an appropriate relationship between the minimum prices established in the Protocols to the present Arrangement, the need to ensure equitable prices to consumers, and the desirability of maintaining a minimum return to the most efficient producers in order to ensure stability of supply over the longer term.

(b) The minimum prices provided for in paragraph 1 of the present Article applicable at the date of entry into force of this Protocol are fixed at:

(i) US$ 425 ([1]) per metric ton for the skimmed-milk powder defined in Article 2 of this Protocol.

(ii) US $ 725 ([2]) per metric ton for the whole milk powder defined in Article 2 of this Protocol.

(iii) US $ 425 ([3]) per metric ton for the buttermilk powder defined in Article 2 of this Protocol.

3. (a) The levels of the minimum prices specified in the present Article can be modified by the Committee, taking into account, on the one hand, the results of the operation of the Protocol and, on the other hand, the evolution of the situation of the international market.

(b) The levels of the minimum prices specified in the present Article shall be subject to review at least once a year by the Committee. The Committee shall meet in September of each year for this purpose. In undertaking this review the Committee shall take account in particular, to the extent relevant and necessary, of costs faced by products, other relevant economic factors of the world market, the need to maintain a long-term minimum return to the most economic producers, the need to maintain stability of supply and to ensure acceptable prices to consumers, and the current market situation and shall have regard to the desirability of improving the relationship between the levels of the minimum prices set out in paragraph 2(b) of the present Article and the dairy support levels in the major producing participants.

Adjustment of minimum prices

4. If the products actually exported differ from the pilot products in respect of the fat content, packaging or terms of sale, the minimum prices shall be adjusted so as to protect the minimum prices established in this Protocol for the products specified in Article 2 of this Protocol according to the following provisions:

([1]) US$ 600 per metric ton since 1 October 1981.
([2]) US$ 830 per metric ton since 5 June 1985.
([3]) US$ 600 per metric ton since 1 October 1981.

▼B

Milk fat content:

If the milk fat content of the milk powders described in Article 1 of the present Protocol excluding buttermilk powder ([1]) differs from the milk fat content of the pilot products as defined in Article 2.1 (a) and (b) of the present Protocol, then for each full percentage point of milk fat as from 2 per cent, there shall be an upward adjustment of the minimum price in proportion to the difference between the minimum prices established for the pilot products defined in Article 2.1 (a) and (b) of the present Protocol ([2]).

Packaging:

If the products are offered otherwise than in packages normally used in the trade, of a net content by weight less than 25 kg or 50 lbs, as appropriate, the minimum prices shall be adjusted so as to reflect the difference in the cost of packaging from the type of package specified above.

Terms of sale:

If sold on terms other than f.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country ([3]), the minimum prices shall be calculated on the basis of the minimum f.o.b. prices specified in paragraph 2 (b) of this Article, plus the real and justified costs of the services provided: if the terms of the sale include credit, this shall be charged for at the prevailing commercial rates in the country concerned.

Exports and imports of skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed

5. Dy derogation from the provisions of paragraphs 1 to 4 of this Article participants may, under the conditions defined below, export or import, as the case may be, skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed at prices below the minimum prices provided for in this Protocol for these products. Participants may make use of this possibility only to the extent that they subject the products exported or imported to the processes and control measures which will be applied in the country of export or destination so as to ensure that the skimmed-milk powder and buttermilk powder thus exported or imported are used exclusively for animal feed. These processes and control measures shall have been approved by the Committee and recorded in a register established by it ([4]). Participants withing to make use of the provisions of this paragraph shall give advance notification of their intention to do so to the Committee which shall meet, at the request of a participant, to examine the market situation. The participants shall furnish the necessary information concerning their transactions in respect of skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed, so that the Committee may follow development in this sector and periodically make forecasts concerning the evolution of this trade.

Special conditons of sales

6. Participants undertake within the limit of their institutional possibilities to ensure that practices such as those referred to in Article 4 of this Protocol do not have the effect of directly or indirectly bringing the export prices of the producers subject to the minimum price provisions below the agreed minimum prices.

([1]) As defined in Article 2.1 (c) of this Procotol.
([2]) See Annex l(b), "Schedule of price differentials according to milk fat content". (Annex 1 (b) is not reproduced).
([3]) See Article 2.
([4]) See Annex I(c), "Register of Processes and Control Measures". It is understood that exporters would be permitted to ship skimmed-milk powder and buttermilk powder for animal feed purposes in an unaltered state to importers which have nad their processes and control measures inserted in the Register. In this case, exporters world inform the Committee of their intention to ship unaltered skimmed-milk powder and or buttermilk powder for animal feed purposes to those importers which have their processes and control measures registered. (Annex I (c) is not reproduced).

▼B

Field of application

7. For each participant, this Protocol is applicable to exports of the products specified in Article 1 of this Protocol manufactured or repacked inside its own customs territory.

Transactions other than normal commercial transactions

8. The provisions of paragraphs 1 to 7 of this Article shall not be regarded as applying to donated exports to developing countries or to exports destined for relief purposes or food-related development purposes or welfare purposes in developing countries.

Article 4

Provision of Information

1. In cases where prices in international trade of the products covered by Article 1 of this Protocol are approaching the minimum prices mentioned in Article 3:2(b) of this Protocol, and without prejudice to the provisions of Article III of the" Arrangement, participants shall notify to the Committee all the relevant elements for evaluating their own market situation and, in particular, credit or loan practices, twinning with other products, barter or three-sided transactions, refunds or rebates, exclusivity contracts packaging costs and details of the packaging, so that the Committee can make a verification.

Article 5

Obligations of Exporting Participants

1. Exporting participants agree to use their best endeavours, in accordance with their institutional possibilities, to supply on a priority basis the normal commercial requirements of developing importing participants, especially those used for food-related development purposes and welfare purposes.

Article 6

Cooperation of Importing Participants

1. Participants which import products coveral by Article 1 of this Protocol undertake in particular:

(a) to cooperate in implementing the minimum prices objective of this Protocol and to ensure, as far as possible, that the products covered by Article 1 of this Protocol are not imported at less than the appropriate customs valuation equivalent to the prescribed minimum prices;

(b) without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement and Article 4 of this Protocol, to supply information concerning imports of products covered by Article 1 of this Protocol from non-participants;

(c) to consider sympathetically proposals for appropriate remedial action if imports at prices inconsistent with the minimum prices threaten the operation of this Protocol.

2. Paragraph 1 of this Article shall not apply to imports of skimmed-milk powder and buttermilk powder for purposes of animal feed, provided that such imports are subject to the measures and procedures provided for in Article 3:5 of this Protocol.

▼B

PART THREE

Article 7

Derogations

1. Upon request by a participant, the Committee shall have the authority to grant derogations from the provisions of Article 3, paragraphs 1 to 5 of this Protocol in order to remedy difficulties which observance of minimum prices could cause certain participants. The Committee shall pronounce on such a request within three months from the date of the request.

Article 8

Emergency Action

1. Any participant, which considers that its interests are seriously endangered by a country not bound by this Protocol, can request the Chairman of the Committee to convene an emergency meeting of the Committee within two working days to determine and decide whether measures would be required to meet the situation. If such a meeting cannot be arranged within the two working days and the commercial interests of the participant concerned are likely to be materially prejudiced, that participant may take unilateral action to safeguard its position, on the condition that any other participants likely to be affected are immediately notified. The Chairman of the Committee shall also be formally advised immediately of the full circumstances of the case and shall be requested to call a special meeting of the Committee at the earliest possible moment.

▼B

ANNEX II

PROTOCOL REGARDING MILK FAT

PART ONE

Article 1

Product Coverage

1. This Protocol applies to milk fat falling under CCCN heading No 04.03, having a milk fat content equal to or greater than 50 per cent by weight.

PART TWO

Article 2

Pilot Products

1. For the purpose of this Protocol, minimum export prices shall be established for the pilot products of the following descriptions:

(a) Designation: Anhydrous milk fat

Milk fat content: 99,5 per cent by weight

(b) Designation: Butter

Milk fat content: 80 per cent by weight

Packaging:

In packages normally used in the trade, of a net content by weight of not less than 25 kg or 50 lbs, as appropriate.

Terms of sale:

F.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country. By derogation from this provision, reference points are designated for the countries total in Annex II(a)Annex II(a) is not reproduced. ([1]). The Committee established in pursuance of Article VII:2(a) of the Arrangement (hereinafter referred to as the Committee) may amend the contents of that Annex.

Prompt payment against documents.

Article 3

Minimum Prices

Level and observance of minimum prices

1. Participants undertake to take the steps necessary to ensure that the export prices of the products defined in Article 2 of this Protocol shall not be less than the minimum prices applicable under the present Protocol. If the products are exported in the form of goods in which they have been incorporated, participants shall take the steps necessary to avoid the circumvention of the price provisions of this Protocol.

([1]) Annex II(a) is not reproduced.

▼B

2. (a) The minimum price levels set out in the present Article take account, in particular, of the current market situation, dairy prices in producing participants, the need to ensure an appropriate relationship between the minimum prices established in the Protocols to the present Arrangement, the need to ensure equitable prices to consumers, and the desirability of maintaining a minimum return to the most efficient producers in order to ensure stability of supply over the longer term.

(b) The minimum prices provided for in paragraph 1 of the present Article applicable at the date of entry into force of this Protocol are fixed at:

(i) US$ 1 100 ([1]) per metric ton for the anhydrous milk fat defined in Article 2 of this Protocol.

(ii) US $ 925 ([2]) per metric ton for the butter defined in Article 2 of this Protocol.

3. (a) The levels of the minimum prices specified in the present Article can be modified by the Committee, taking into account, on the one hand, the results of the operation of the Protocol and, on the other hand, the evolution of the situation of the international market.

(b) The levels of the minimum prices specified in the present Article shall be subject to review at least once a year by the Committee. The Committee shall meet in September of each year for this purpose. In undertaking this review the Committee shall take account in particular, to the extent relevant and necessary, of costs faced by producers, other relevant economic factors of the world market, the need to maintain a long-term minimum return to the most economic producers, the need to maintain stability of supply and to ensure acceptable prices to consumers, and the current market situation and shall have regard to the desirability of improving the relationship between the levels of the minimum prices set out in paragraph 2(b) of the present Article and the dairy support levels in the major producing participants.

Adjustment of minimum prices

4. If the products actually exported differ from the pilot products in respect of the fat content, packaging or terms of sale, the minimum prices shall be adjusted so as to protect the minimum prices established in this Protocol for the products specified in Article 2 of this Protocol according to the following provisions:

Milk fat content:

If the milk fat content of the product defined in Article 1 of the present Protocol differs from the milk fat content of the pilot products as defined in Article 2 of the present Protocol then, if the milk fat content is equal to or greater than 82 per cent or less than 80 per cent, the minimum price of this product shall be, for each full percentage point by which the milk fat content is more than or less than 80 per cent, increased or reduced in proportion to the difference between the minimum prices established for the pilot products defined in Article 2 of the present Protocol.

Packaging:

If the products are offered otherwise than in packages normally used in the trade, of a net content by weight of not less than 25 kg or 50 lbs., as appropriate, the minimum prices shall be adjusted so as to reflect the difference in the cost of packaging from the type of package specified above.

([1]) US$ 1 200 per metric ton since 5 June 1985.
([2]) US$ 1 000 per metric ton since 5 June 1985.

▼B

Terms of sale:

If sold on terms other than f.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country ([1]), the minimum prices shall be calculated on the basis of the minimum f.o.b. prices specified in paragraph 2(b) of this Article, plus the real and justified costs of the services provided, if the terms of the sale include credit this shall be charged for at the prevailing commercial rates in the country concerned.

Special conditions of sales

5. Participants undertake within the limit of their institutional possibilities to ensure that practices such as those referred to in Article 4 of this Protocol do not have the effect of directly or indirectly bringing the export prices of the products subject to the minimum price provisions below the agreed minimum prices.

Field of application

6. For each participant, this Protocol is applicable to exports of the products specified in Article 1 of this Protocol manufactured or repacked inside its own customs territory.

Transactions other than normal commercial transactions

7. The provisions of paragraphs 1 to 6 of this Article shall not be regarded as applying to donated exports to developing countries or to exports destined for relief purposes of food-related development purposes or welfare purposes in developing countries.

Article 4

Provision of Information

1. In cases where prices in international trade of the products coverd by Article 1 of this Protocol are approaching the minimum prices mentioned in Article 3.2(b) of this Protocol, and without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement, participants shall notify to the Committee all the relevant elements for evaluating their own market-situation and, in particular, credit or loan practices, twinning with other products, barter or three-sided transactions, refunds or rebates, exclusivity contracts, packaging costs and details of the packaging, so that the Committee can make a verification.

Article 5

Obligations of Exporting Participants

1. Exporting participants agree to use their best endeavours, in accordance with their institutional possibilities, to supply on a priority basis the normal commercial requirements of developing importing participants, especially those used for food-related development purposes and welfare purposes.

Article 6

Cooperation of Importing Participants

1. Participants which import products covered by Article 1 of this Protocol undertake in particular:

([1]) See Article 2.

▼B

(a) to cooperate in implementing the minimum prices objective of this Protocol and to ensure, as far as possible, that the products covered by Article 1 of this Protocol are not imported at less than the appropriate customs valuation equivalent to the prescribed minimum prices;

(b) without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement and Article 4 of this Protocol, to supply information concerning imports of products covered by Article 1 of this Protocol from non-participants;

(c) to consider sympathetically proposals for appropriate remedial action if imports at prices inconsistent with the minimum prices threaten the operation of this Protocol.

PART THREE

Article 7

Derogations

1. Upon request by a participant, the Committee shall have the authority to grant derogations from the provisions of Article 3, paragraphs 1 to 4 of this Protocol in order to remedy difficulties which observance of minimum prices could cause certain participants. The Committee shall pronounce on such a request within three months from the date of the request.

Article 8

Emergency Action

1. Any participant, which consides that its interests are seriously endangered by a country not bound by this Protocol, can request the Chairman of the Committee to convene an emergency meeting of the Committee within two working days to determine and decide whether measures would be required to meet the situation. If such a meeting cannot be arranged within the two working days and the commercial interests of the participant concerned are likely to be materially prejudiced, that participant may take unilateral action to safeguard its position, on the condition that any other participants likely to be affected are immediately notified. The Chairman of the Committee shall also be formally advised immediately of the full circumstances of the case and shall be requested to call a special meeting of the Committee at the earliest possible moment.

▼B

ANNEX III

PROTOCOL REGARDING CERTAIN CHEESES

PART ONE

Article 1

Product Coverage

1. This Protocol applies to cheeses falling under CCCN heading No 04.04, having a fat content in dry matter, by weight, equal to or more than 45 per cent and a dry matter content, by weight, equal to or more than 50 per cent.

PART TWO

Article 2

Pilot Product

1. For the purpose of this Protocol, a minimum export price shall be established for the pilot product of the following description:

Designation:

Cheese

Packaging:

In packages normally used in the trade of a net content by weight of not less than 20 kg or 40 lbs., as appropriate.

Terms of sale:

F.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country.

By derogation from this provision, reference points are designated for the countries listed in Annex III(a) ([1]). The Committee established in pursuance of Article VII:2(a) of the Arrangement (hereinafter referred to as the Committee) may amend the contents of that Annex.

Prompt payment against documents.

Article 3

Minimum Price

Level and observance of minimum price

1. Participants undertake to take the steps necessary to ensure that the export prices of the products defined in Articles 1 and 2 of this Protocol shall not be less than the minimum price applicable under the present Protocol. If the products are exported in the form of goods in which they have been incorporated, participants shall take the steps necessary to avoid the circumvention of the price provisions of this Protocol.

([1]) Annex III(a) is not reproduced.

▼B

2. (a) The minimum price level set out in the present Article takes account, in particular, of the current market situation, dairy prices in producing participants, the need to ensure an appropriate relationship between the minimum prices established in the Protocols to the present Arrangement, the need to ensure equitable prices to consumers, and the desirability of maintaining a minimum return to the most efficient producers in order to ensure stability of supply over the longer term.

(b) The minimum price provided for in paragraph 1 of the present Article applicable at the date of entry into force of this Protocol is fixed at US $ 800 ([1]) per metric ton.

3. (a) The level of the minimum price specified in the present Article can be modified by the Committee, taking into account, on the one hand, the results of the operation of the Protocol and, on the other hand, the evolution of the situation of the international market.

(b) The level of the minimum price specified in the present Article shall be subject to review at least once a year by the Committee. The Committee shall meet in September of each year for this purpose. In undertaking this review the Committee shall take account in particular, to the extent relevant and necessary, of costs faced by producers, other relevant economic factors of the world market, the need to maintain a long-term minimum return to the most economic producers, the need to maintain stability of supply and to ensure acceptable prices to consumers, and the current market situation and shall have regard to the desirability of improving the relationship between the level of the minimum price set out in paragraph 2(b) of the present Article and the dairy support levels in the major producing participants.

Adjustment of minimum price

4. If the products actually exported differ from the pilot products in respect or the packaging or terms of sale, the minimum price shall be adjusted so as to protect the minimum price established in this Protocol according to the following provisions:

Packaging:

If the products are offered otherwise than in packages as specified in Article 2, the minimum price shall be adjusted so as to reflect the difference in the cost of packaging from the type of package specified above.

Terms of sale:

If sold on terms other than f.o.b. from the exporting country or free-at-frontier exporting country ([2]), the minimum price shall be calculated on the basis of the minimum f.o.b. price specified in paragraph 2(b) of this Article, plus the real and justified costs of the services provided; if the terms of the sale include credit, this shall be charged for at the prevailing commercial rates in the country concerned.

Special conditions of sale

5. Participants undertake within the limit of their institutional possibilities to ensure that practices such as these referred to in Article 4 of this Protocol do not have the effect of directly or indirectly bringing the export prices of the products subject to the minimum price provisions below the agreed minimum price.

Field of application

6. For each participant, this Protocol is applicable to exports of the products specified in Article 1 of this Protocol manufactured or repacked inside its own customs territory.

([1]) US$ 1 000 per metric ton since 1 October 1981.
([2]) See Article 2.

▼B

Transactions other than normal commercial transactions

7. The provisions of paragraphs 1 to 6 of this Article shall not be regarded as applying to donated exports to developing countries or to exports destined for relief purposes or food-related development purposes or welfare purposes in developing countries.

Article 4

Provision of Information

1. In cases where prices in international trade of the products covered by Article 1 of this Protocol are approaching the minimum price mentioned in Article 3:2(b) of this Protocol and without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement participants shall notify to the Committee all the relevant elements for evaluating their own market situation and, in particular, credit or loan practices, twinning with other products, barter or three-sided transactions, refunds or rebates, exclusivity contracts, packaging costs and details of the packaging, so that the Committee can make a verification.

Article 5

Obligations of Exporting Participants

1. Exporting participants agree to use their best endeavours, in accordance with their institutional possibilities, to supply on a priority basis the normal commercial requirements of developing importing participants, especially those used for food-related development purposes and welfare purposes.

Article 6

Cooperation of Importing Participants

1. Participants which import products. covered by Article 1 of this Protocol undertake in particular:

(a) to cooperate in implementing the minimum price objective of this Protocol and to ensure, as far as possible, that the products covered by Article 1 of this Protocol are not imported at less than the appropriate customs valuation equivalent to the prescribed minimum price;

(b) without prejudice to the provisions of Article III of the Arrangement and Article 4 of this Protocol, to supply information concerning imports of products covered by Article 1 of this Protocol from non-participants;

(c) to consider sympathetically proposals for appropriate remedial action if imports at prices inconsistent with the minimum price threaten the operation of this Protocol.

PART THREE

Article 7

Derogations

1. Upon request by a participant, the Committee shall have the authority to grant derogations from the provisions of Article 3, paragraphs 1 to 4 of this Protocol in order to remedy difficulties which observance of minimum prices could cause certain participants. The Committee shall pronounce on such a request within thirty days from the date of the request.

▼B

2. The provisions of Article 3:1 to 4 shall not apply to exports, in exceptional circumstances, of small quantities of natural unprocessed cheese which would be below normal export quality as a result of deterioration or production faults. Participants exporting such cheese shall notify the GATT secretariat in advance of their intention to do so. Participants shall also notify the Committee quarterly of all sales of cheese effected under the provisions of this paragraph, specifying in respect of each transaction, the quantities, prices and destinations involved.

Article 8

Emergency Action

1 Any participant, which considers that its interests are seriously endangered by a country not bound by this Protocol, can request the Chairman of the Committee to convene an emergency meeting of the Committee within two working days to determine and decide whether measures would be required to meet the situation. If such a meeting cannot be arranged within the two working days and the commercial interests of the participant concerned are likely to materially prejudiced, that participant may take unilateral action to safeguard its position, on the condition that any other participants likely to be affected are immediately notified. The Chairman of the Committee shall also be formally advised immediately of the full circumstances of the case and shall be requested to call a special meeting of the Committee at the earliest possible moment.

▼B

ARRANGEMENT REGARDING BOVINE MEAT

PREAMBLE

Convinced that increased international cooperation should be carried out in such a way as to contribute to the achievement of greater liberalization, stability and expansion in international trade in meat and live animals;

Taking into account the need to avoid serious disturbances in international trade in bovine meat and live animals;

Recognizing the importance of production and trade in bovine meat and live animals for the economies of many countries, especially for certain developed and developing countries;

Mindful of their obligations to the principles and objectives of the General Agreement on Tariffs and Trade (hereinafter referred to as "General Agreement" or "GATT") ([1]):

Determined, in carrying out the aims of this Arrangement to implement the principles and objectives agreed upon in the Tokyo Declaration of Ministers, dated 11 September 1973 concerning the Multilateral Trade Negotiations, in particular as concerns special and more favourable treatment for developing countries;

The participants in the present Arrangement have, through their representatives, agreed as follows:

PART ONE

GENERAL PROVISIONS

Article I

Objectives

The objectives of this Arrangement shall be:

(1) to promote the expansion, ever greater liberalization and stability of the international meat and livestock market by facilitating the progressive dismantling of obstacles and restrictions to world trade in bovine meat and live animals, including those which compartmentalize this trade, and by improving the international framework of world trade to the benefit of both consumer and producer, importer and exporter;

(2) to eucourage greater international cooperation in all aspects affecting the trade in bovine meat and live animals with a view in particular to greater rationalization and more efficient distribution of resources in the international meat economy;

(3) to secure additional benefits for the international trade of developing countries in bovine meat and live animals through an improvement in the possibilities for these countries to participate in the expansion of world trade in these products by means of *inter alia*:

(a) promoting long-term stability of prices in the context of an expanding world market for bovine meat and live animals; and

(b) promoting the maintenance and improvement of the earnings of developing countries that are exporters of bovine meat and live animals;

([1]) This provision applies only among GATT Contracting Parties.

▼B

the above with a view thus to deriving additional earnings, by means of securing long-term stability of markets for bovine meat and live animals;

(4) to further expand trade on a competitive basis taking into account the traditional position of efficient producers.

Article II

Product Coverage

This Arrangement applies to bovine meat. For the purpose of this Arrangement, the term ”bovine meat” is considered to include:

	CCCN
(a) Live bovine animals	01.02
(b) Meat and edible offals of bovine animals, fresh, chilled or frozen	ex 02.01
(c) Meat and edible offals of bovine animals, salted, in brine, dried or smoked	ex 02.06
(d) Other prepared or preserved meat or offal of bovine animals	ex 16.02

and any other product that may be added by the International Meat Council, as established under the terms of Article V of this Arrangement, in order to accomplish the objectives and provisions of this Arrangement.

Article III

Information and Market Monitoring

1. All participants agree to provide regularly and promptly to the Council, the information which will permit the Council to monitor and access the overall situation of the world market for meat and the situation of the world market for each specific meat.

2. Participating developing countries shall furnish the information available to them. In order that these countries may improve their data collection mechanism, developed participants, and any developing participants able to do so, shall consider sympathetically any request to them for technical assistance.

3. The information that the participants undertake to provide pursuant to paragraph 1 of this Article, according to the modalities that the Council shall establish, shall include data on past performance and current situation and an assessment of the outlook regarding production (including the evolution of the composition of herds), consumption, prices, stocks of and trade in the products referred to in Article II, and any other information deemed necessary by the Council, in particular on competing products. Participants shall also provide information on their domestic policies and trade measures including bilateral and plurilateral commitments in the bovine sector, and shall notify as early as possible any changes in such policies and measures that are likely to affect international trade in live bovine animals and meat. The provisions of this paragraph shall not require any participant to disclose confidential information which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interests of particular enterprises, public or private.

4. Thesecretariat of the Arrangement shall monitor variations in market data, in particular herd sizes, stocks, slaughterings and domestic and international prices, so as to permit early detection of the symptoms of any serious imbalance in the supply and demand situation. The secretariat shall keep the Council apprized of significant developments on world markets, as well as prospects for production, consumption, exports and imports.

▼B

Note: It is understood that under the provisions of this Article, the Council instructs the secretariat to draw up, and keep up to date, an inventory of all measures affecting trade in bovine meat and live animals, including commitments resulting from bilateral, plurilateral and multilateral negotiations.

Article IV

Functions of the International Meat Council and Cooperation between the Participants to this Arrangement

1. The Council shall meet in order to

(a) evaluate the world supply and demand situation and outlook on the basis of an interpretative analysis of the present situation and of probable developments drawn up by the secretariat of the Arrangement, on the basis of documentation provided in conformity with Article III of the present Arrangement, including that relating to the operation of domestic and trade policies and of any other information available to the secretariat:

(b) proceed to a comprehensive examination of the functioning of the present Arrangement,

(c) provide an opportunity for regular consultation on all matters affecting international trade in bovine meat.

2. If after evaluation of the world supply and demand situation referred to in paragraph 1 (a) of this Article, or after examination of all relevant information pursuant to paragraph 3 of Article III, the Council finds evidence of a serious imbalance or a threat thereof in the international meat market the Council will proceed by consensus, taking into particular account the situation in developing countries, to identify, for consideration by governments possible solutions to remedy the situation consistet with the principles and rules of GATT.

3. Depending on whether the Council considers that the situation defined in paragraph 2 of this Article is temporary or more durable, the measures referred to in paragraph 2 of this Article could include short-, medium-, or long-term measures taken by importers as well as exporters to contribute to improve the overall situation of the world market consistent with the objectives and aims of the Arrangement, in particular the expansion, ever greater liberalization, and stability of the international meat und livestock markets.

4. When considering the suggested measures pursuant to paragraphs 2 and 3 of this Article, due consideration shall be given to special and more favourable treatment to developing countries, where this is feasible and appropriate.

5. The participants undertake to contribute to the fullest possible extent to the implementation of the objectives of this Arrangement set forth in Article I. To this end, and consistent with the principles and rules of the General Agreement, participants shall, on a regular basis, enter into the discussions provided in Article IV:1(c) with a view to exploring the possibilities of achieving the objectives of the present Arrangement, in particular the further dismantling of obstacles to world trade in bovine meat and live animals. Such discussions should prepare the way for subsequent consideration of possible solutions of trade problems consistent with the rules and principles of the GATT, which could be jointly accepted by all the parties concerned, in a balanced context of mutual advantages.

6. Any participant may raise before the Council any matter affecting this Arrangement *inter alia* for the same purposes provided for in paragraph 2 of this Article. The Council shall, at the request of a participant meet within a period of not more than fifteen days to consider any matter [1] affecting the present Arrangement.

[1] Note: It is confirmed that the term ”matter” in this paragraph includes any matter which is covered by multilateral agreements negotiated within the framework of the Multilateral Trade Negotiations, in particular those bearing on export and import measures. It is further confirmed that the provisions of Article IV, paragraph 6, and this footnote are without prejudice to the rights and obligations of the Parties to such agreements.

▼B

PART TWO

Article V

Administration of the Arrangement

1. *International Meat Council*

An International Meat Council shall be established within the framework of the GATT. The Council shall comprise representatives of all participants to the Arrangement and shall carry out all the functions which are necessary to implement the provisions of the Arrangement. The Council shall be serviced by the GATT secretariat. The Council shall establish its own rules of procedure, in particular the modalities for consultations provided for in Article IV.

2. *Regular and special meetings*

The Council shall normally meet at least twice each year. However the Chairman may call a special meeting of the Council either on his own initiative, or at the request of a participant to this Arrangement.

3. *Decisions*

The Council shall reach its decisions by consensus. The Council shall be deemed to have decided on a matter submitted for its consideration if no member of the Council formally objects to the acceptance of a proposal.

4. *Cooperation whith other organizations*

The Council shall make whatever arrangements are appropriate for consultation or cooperation with intergovernmental and non-governmental organizations.

5. *Admission of observers*

(a) The Council may invite any non-participating country to be represented at any of its meetings as an observer.

(b) The Council may also invite any of the organizations referred to in paragraph 4 of this Article to attend any of its meetings as an observer.

PART THREE

Article VI

Final Provisions

1. *Acceptance* ([1])

(a) This Arrangement is open for acceptance, by signature or otherwise by governments members of the United Nations or of one of its specialized agencies and by the European Economic Community.

(b) Any government ([2]) accepting this Arrangement may at the time of acceptance make a reservation with regard to its acceptance of any of the provisions in the present Arrangement. This reservation is subject to the approval of the participants.

(c) This Arrangement shall be deposited with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT who shall promptly furnish a certified copy thereof and a notification of each acceptance thereof to each participant. The texts of this Arrangement in the English, French and Spanish languages shall all be equally authentic.

([1]) The terms ”acceptance” or ”accepted” as used in this Article include the completion of any domestic procedures necessary to implement the provisions of this Arrangement.

([2]) For the purpose of this Arrangement the term ”government” is deemed to include the competent authorities of the European Economic Community.

▼B

(d) The entry into force of this Arrangement shall entail the aboliton of the International Meat Consultative Group.

2. *Provisional application*

Any government may deposit with the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT a declaration of provisional application of this Arrangement. Any government depositing such a declaration shall provisonally apply this Arrangement and be provisonally regarded as participating in this Arrangement.

3. *Entry into force*

This Arrangement shall enter into force, for those participants having accepted it, on 1 January 1980. For participants accepting this Arrangement after that date, it shall be effective from the date of their acceptance.

4. *Validity*

This Arrangement shall remain in force for three years. The duration of this Arrangement shall be extended for further periods of three years at a time, unless the Council, at least eighty days prior to each date of expiry, decides otherwise.

5. *Amendment*

Except where provision for modification is made elsewhere in this Arrangement the Council may recommend an amendment to the provisions of this Arrangement. The proposed amendment shall enter into force upon acceptance by the governments of all participants.

6. Relationship between the Arrangement and the GATT

Nothing in this Arrangement shall affect the rights and obligations of participants under the GATT ([1]).

7. *Withdrawal*

Any participant may withdraw from this Arrangement. Such withdrawal shall take effect upon the expiration of sixty days from the date on which written notice of withdrawal is received by the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to the GATT.

([1]) This provision applies only among GATT contracting parties.

▼B

ANNEX 1

DRAFT EXCHANGE OF LETTERS BETWEEN URUGUAY AND THE EUROPEAN COMMUNITY

The European Community agrees to include in its final offer on market access under the Uruguay Round an additional quantity of two thousand metric tonnes of high-quality beef (0201.30.00 — 0206.10.85 meat of bovine animals, fresh or chilled: 0202.30.90 — 206 29.91 meat of bovine animals, frozen) from Uruguay.

The European Community and Uruguay agree that the provision contained in the Tokyo Round agreement according to which the European Community was prepared to envisage the possibility of Uruguay being able to export additional annual quantities of high-quality beef if the overall quota for such cuts was not fully used by other beneficiary countries shall cease to apply.

The abovementioned provision shall cease to apply on the same date that the additional quantity of two thousand metric tonnes is implemented.